Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Digitale Sammlungen

Greogrius I. Papa - msa 0162

[Erscheinungsort nicht ermittelbar], [15. Jh., 2. Hälfte]

urn:nbn:de:gbv:46:1-115458

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Manuscr. a. 162.

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Neuer Einband von

Buchbindermeister Jäger,

November 1938.

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Manusc. a 162.

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Prefaciones huiꝰ o
peris quociēs neces
sario repeto: tociēs
hoc in distinctione
voluminū locutio
nis mee pausatione
succido. ut cū legendi exordiū sumit͛ prius ipsa me
morie lectionis causa renouetur: et tanto robustiꝰ
surgat doctrine edificiū. quāto ex cōsiderata cause
origine studiosius ponitur ī mente fundamentū.
Beatus iob deo soli sibiq; cognitus in trāquillitate.
ad nrām noticiā pducendus tactus est uerbere:
ut odorē virtū suaꝝ tanto lacius spergeret: quāto
more aromatū melius ex incensione flagraret.
Nouerat in bonis pie subditos regere: et a malis
districte custodire. Nouerat bene uti rebꝰ habitis:
sed nesciebamꝰ si paciens pmaneret ablatis. Noue
rat p sanis pignoribꝰ cotidiana dō sacrificia soluē: sȝ ignor
tū erat si ei grārū sacrificiū et orbatus īmolaret.
Nec quid gº vien salus tegeret: dignū fuit ut hoc do
lor aperiret. Data ē itaq; contra sem̄ viꝝ hosti callido
teptandi licentia: qui dū bona eiꝰ multis cognita in
terimere appetit. eciā bonū paciencie qd latebat
ostendit: et quē se angustare psequē do credidit
flagellis cictū et in exemplū dilatauit. Nec sine
graui arte exercuit licentiā quā accepit. Nam cō
bussit greges. extinxit familias. obruit heredes.

BIBLIOTH. BREMENSIS
Biblioth: Athen: reg: Brem:
BIBLIOTH. BREMENSIS

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

ꝑcuſſit ſalutē corpis. ⁊ ad intorquēdū grauiorꝭ tē
peſtatis iaculū linguā ſeruauit vxoris. quatin⁹ ſcī
viri forte ac ſolidū pectus. ⁊ ꝑ dāpna rerū dolore
ſterneret. ⁊ ꝑ verba cōiugis maledictione ꝑforaret.
Sꝫ quot vulnera ſeuiens intulit. tot ſcō viro neſciens
victorias miniſtrauit. Nā fidelis dei famulus vno eo
dēq; tpe int̄ vulnera ⁊ verba deꝑhenſus. ⁊ dolentem
carnē equanimit̄ ꝑtulit. ⁊ deſipientē ꝯiugē prudēt̄
increpauit. Antiqu⁹ itaq; hoſtis qꝛ vinci ſe in domeſ
ticis doluit. ꝑtin⁹ exteriora requiſiuit. Amicos nāq;
ei⁹ de locis ſingulis q̄i ꝓ exercenda caritate cōmouit.
eoꝝq; ora ſub ſpecie cōſolationis aperuit. ſꝫ ꝑ hec iacu
la increpationis intorſit. que eo durius cor audiētis
infigerēt. quo int̄ oſtēſe ⁊ nō ſeruate caritatis tene
bras impulſa vulneraret. Poſt q̄s ad cōtumelias etiā
heliu iunior excitatur. ut tranquillitatē tante mā
ſuetudinis ſaltē dedignata leuitas ꝑturbaret eta
tis. Sꝫ contra antiq̄ hoſtis machinas ſtetit inuicta
conſtantia. ſtetit equanimitas infracta. Nam vno
eodēq; tpe verbis aduerſantib⁹ oppoſuit pruden
tiā. ⁊ reb⁹ vitā. Nemo ḡ ſcm̄ virū quāuis de illo
aꝑte p⁹ flagella ſcriptū ſit. in oīb⁹ his nō peccauit
iob labiis ſuis. ſaltem pͥmodū in contētione aīcoꝝ
eſtimet int̄ uerba deliquiſſe. Sathan quippe temp
tationē illi⁹ petiit. ſed de⁹ qui hunc laudauerat in
ſe ipō ei⁹ intentionē certaminis accepit. Quiſq̄s ergo
beatū iob deliquiſſe in ſuis ſermonib⁹ queritur. quid
aliud quā deū qui ꝓ illo ꝓpoſuit ꝑdidiſſe confitet̄?
Quia uero antiqui pr̄es fructiferis arborib⁹ ſimiles.
nō ſolū pulchͥ fuīt ꝑ ſpeciē. ſꝫ etiā vtiles ꝑ vbertatē.
ſic eoꝝ vita penſanda ē. ut cū miram̄ que ſit viridi
tas in hiſtoria īueniam⁹ ⁊ quāta ſit vbertas in alle
goria. quatin⁹ cū blandū eſt qđ in foliis redolet. co
gnoſcam⁹ ⁊ quā dulce ſit qđ in fructib⁹ ſapit. Nullꝰ

quippe sup̄ne adoptionis grãm habuit. nisi q̄ hãc p̄ cognitionē vnigeniti accepit. Dignū q̄ppe ē ut ipse in eoꝝ vita ꝛ lingua resplendeat. qui eos ut resplendeᷓ mereant᷑ illustret. Nam cū in tenebris lumē lucerne accendit᷑. prius lucn̄a eadē que videri cetera efficit videt᷑. Unde necesse ē ut si vere intendimꝰ illuiāta cernere. studeamꝰ mentis oculos ad ipsū illuīans lumē aperire. Quod et in eisdem btī iob sermonibꝰ etiā remotis allegoriarū vmbris quasi depressis alte noctis tenebris chorusci more ꝑtranseuntis intermicat. cū dicit. Scio qᵭ redeᷓptor meus viuit. ꝛ in carne mea videbo deū. Hoc nimirū in nocte historie paulus lumē inuenerat cū dicebat. Oēs in moyse baptizati sūt in nube ꝛ in mari. omīs eadē escā spūalē manducauerūt. omīs eundē potū spūalē biberūt. bibebāt aūt de spūali consequēte eos petra. petra aūt erat xp̄c. Si igit᷑ redeᷓptoris speciem petra tenuit. cur non figurā illꝰ beatꝰ iob īsinuet. qui eū quē voce ꝓtulit etiā passione signauit. Unde ꝛ nō inmerito iob videlicet dolens dr̄. quia illꝰ in se ymaginē exp̄mit. de quo p̄ ysaiā longe ante nūtiat᷑. qᵭ dolores nr̄os ip̄e portauit. Sciendum q̄ꝫ ē qᵭ redeᷓptor nr̄ vnā se ꝑsonā cū scā ecclesia q̃ꝫ assūpsit exhibuit. De ip̄o enī dr̄. Qui est caput xp̄c. Rursūq; de eiꝰ ecclia scriptū ē. Et corpꝰ xp̄i qᵭ est ecclia. Beatus ḡ iob qui mediatoris typū eo veriꝰ tenuit. quo passionē illꝰ non loquēdo tantūmodo sed ꝛ paciendo ꝓphetauit. cū in dictis factisq; suis expressione redeᷓptoris īnitit᷑. repente ad significationē corporis aliqn̄ deriuat᷑. ut qui xp̄m ꝛ ecclesiā vnā ꝑsonā credimꝰ. hoc etiā vnius ꝑsone actibꝰ significari videamꝰ. Uxor vō eiꝰ que eū ad maledicendū ꝓuocat. quid aliud quā prauitatē carnaliū signat. Qui intra scām ecclesiā incorrectis moribꝰ positi eo durius vitā fideliū corrodūt. ꝛ qn̄to viciniꝰ sunt positi tanto magis p̄munt. q᷑ dū vitari a fidelibꝰ qi fideles nequeunt. tanto grauius quāto

Staats- und Universitäts Bibliothek Bremen

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

3ᵐ

et interi⁹ tolerant᷑. Amici uͦ ei⁹ qui quasi dū cōsulūt
inuehunt᷑. hereticoꝝ figurā exp̄mūt. Qui sub spe
cie consulendi. agūt negociū seducēdi. Unde ⁊ ad
btm̄ iob dū p dn̄o verba faciūt. a dn̄o rep̄bant᷑.
quia videl' om̄s heretici dū deū defendere nitunt᷑
offendūt. Unde eisdē apte ⁊ ab eodē sc̄o viro dicit᷑.
Disputare cū deo cupio. prius uos ostendēs fabricato
res mendacij. ⁊ cultores pūsoꝝ dogmatū. Constat g̃
eos hereticoꝝ typū gerere. quos sc̄us vir redarguit
cultum pūsoꝝ dogmatū deseruire. Quia g̃ iob int̄
pretat᷑ dolens. quo nimirū dolore. uel mediatoris
passio uel sc̄e eccl'ie labor exp̄mit᷑. que multiplici
p̄ntis vite fatigatione cruciatur. amici q̄ꝫ ei⁹ ex voca
bulo noīs meritū sue indicāt actionis. Nā eliphas
latina lingua dr̄ dn̄i ɔtēptus. Et quid aliud here
tici faciūt. nisi qui dū falsa de deo sentiūt eū sup
biendo ɔtempnūt. Baldach interp̄tat᷑ vetustas
sola. Bene aūt om̄s heretici in his que de dn̄o loqū
tur. dū non intentione rc̄a ſʒ appetitōe tēporalis glīe
videri p̄dicatores appetūt. vetustas sola noiant᷑.
Ad loquēdū q̄ppe nō zelo noui hoīs. ſʒ vite vete
ris prauitate concitant᷑. Sophar quoq; latino ser
mone dr̄ dissipatio specule. uel speculatorē dissi
pans. Mentes nāq; fideliū ad ɔtēplanda sup̄na se eri
gūt. ſʒ cū hereticoꝝ verba pūtere rc̄a ɔtemplantes
appetūt. speculā dissipare conant᷑. In trib⁹ autē a
micoꝝ iob noīb⁹. tres in hereticis p̄ditionū casus
exp̄mūtur. Nisi enī deū ɔtēpneret. nequaquā de
illo pūersa sentiret. Et nisi vetustatē contraheret
in noue vite intelligētia nō erraret. Et nisi spe
culationē bonoꝝ destrueret. neq̄quā eos sup̄na
iudicia tam districto examine p uicioꝝ suoꝝ cul
pa rep̄barēt. Contēpnendo g̃ deū in uetustate
se retinēt. ſʒ in vetustate retinēdo prauis suis s'
monib⁹ speculationi rectoꝝ nocent. Post hos q̄ꝫ
helui iunior in b̄ti iob exp̄bratione subiūgitur.
ex cui⁹ p̄sona videl' species quorūdā doctorū fi

delu͂ſ ſʒ tm̄ arrogantiū deſignat͛. Cui͛ verba nō facile intelligim͛. niſi ea ex ſubſequēti dn̄ica correptioē penſem͛. Ait nāq; de illo dn̄s. Quis ē iſte īuoluens ſententias ſermonib͛ impitis. Cū vo͛ dicit ſententias ſʒ nō addit ꝑtin͛ quales. vult ꝑculdubio bonas intelligi. Nam cū ſententie noīant͛. n̄ etiā male dicātur male ſentiri nō poſſūt. In bono eīm ſemꝑ ſententias accipim͛. que ſine reꝓbatioīs adiectione ponūtur. ſicut ſcp̄tū eſt. Sapientior ſibi videt͛ piger. ſeptē viris loquentib͛ ſententias. Quod vo͛ dr̄ qz ei͛ ſententie impitis ſermonib͛ īuoluūt͛. hoc ſūmope oſtendit͛ qz ab eo cū elationis fatuitate ꝓferūtur. Magna qͥppe in eo impitia ē. humilit͛ dicere neſcire que dicit. ⁊ vitatis ſenſib͛ elationis verba miſcere. Omē eīm quod dr̄ quadripartita pt̄ qualitate diſtingui. ſi aut mala male. aͤ bona bene. aͤ mala bene aut bona male dicant͛. Male eī malū dr̄. cū res ꝑuerſa ſuadetur. ſicut ſcriptū eſt. Benedic deo et morere. Bonū bene dicit͛ cū recte rcā ꝓdicantur. ſic iohēs ait. Agite penitentiā appꝓpinquabit eīm regnū celoꝝ. Malū bene dr̄. qn̄ ꝑ os dicentis idcirco viciū exꝓmit͛ ut reꝓbetur. ſicut paulus ait. Femine eoꝝ īmutauerūt naturalē vſum in eū vſū qui eſt cont͛ naturā. Quo loco execranda quoq; viroꝝ facinora ſubdidit. ſʒ honeſte īhoneſta narrauit. ut multos ad honeſtatis formā inhoneſta narrando reuocaret. Male aūt bonū dr̄. cū rectū aliquid nō recto ſtudio ꝓfertur. ſicut illūinato ceco phariſei dixiſſe ꝑhibent͛. tu ſis diſcipulus ei͛. qd̉ maledictionis vtiq; dixerīt ſtudio. nō orationis voto. Vel ſic cayphas ait. Expedit vnū mori ꝓ populo. ut nō tota gens pereat. Bonū qͥppe ſʒ nō bene locut͛ ē. qz dū crudelitatē necis appetit redēptionis grām ꝓphetauit. Hoc igit͛ modo heliu q; dicē nō bene bona repre-

reprobationis

sententie

henditur; quia in his que veraciter loquitur arroganter inflatur. qui eo speciem arrogantium signat. quo per sensum rectitudinis in tumoris verba se eleuat. Sed quid est quod tres amicos reconciliari per septem sacrificia diuina vox precepit. heliu vero sub vnius tantummodo sententie increpatione dereliquit; nisi quod nonnunquam heretici diuine gratie largitate perfusi. ad vnitatem sancte ecclesie redeunt. Quod bene ipsa amicorum reconciliatione signatur, pro quibus tamen beatus iob exorare precipitur; quia nimirum hereticorum sacrificia accepta deo esse non possunt. nisi pro eis vniuersalis ecclesie manibus offerantur: ut eius meritis remedium salutis inueniant. quam verborum suorum iaculis impugnando feriebant. Unde et septem pro eis sacrificia memorantur oblata; quia dum septiformis gratie spiritum confitentes accipiunt: quasi septem oblationibus expiantur. Hinc in iohannis apocalipsi per septenarium ecclesiarum numerum vniuersalis ecclesia designatur. Hinc per salemonem de sapientia dicitur. Sapientia edificauit sibi domum; excidit columpnas septem. Ipso ergo sacrificiorum numero reconciliati heretici. quid prius fuerint exprimunt; qui perfectioni septiformis gratie non nisi redeundo iunguntur. Bene autem tauros et arietes pro se obtulisse describuntur. In tauro quippe ceruix superbie; in ariete autem ducatus gregum subsequentium designatur. Quid itaque est pro eis tauros arietesque mactare; nisi eorum superbum ducatum interficere. ut de se humilia sentiant. et post se iam corda innocentium non seducant. Ceruice enim tumenti ab ecclesie vniuersitate resilierant; et infirmos post se populos quasi sequentes greges trahebant. Ueniant ergo ad beatum iob id est reuertantur ad ecclesiam ut septenario sacrificio tauros et arietes mactando offerant; quia ut vniuersali ecclesie coniungantur. humilitate interueniente interficiant quicquid prius tumidum de superbo ducatu sapiebant. Heliu vero per quem vane ole

amatores signati sũt. etiã inter scãm ecclesiã consti
tuti qui ea que recte sentiũt humilit̃ pferre cõtemp
nũt. nequaquã p sacrificiũ reconciliari p̃cipit̃. quia
arrogantes quidẽ sȝ tñ fideles, p eo qđ iã int᷒ sũt per
septẽ sacrificia reuocari nõ possũt. quos tñ sub heliu
specie sententia diuina redarguit. atq; in eis nõ veri
tatis sententias sȝ elationis mentẽ ac v̾ba rephendit.
Que nimirũ rephensio quid aliud signat. nisi qđ e
os intra positos supne districtionis increpatio uel
p flagellũ corrigit. uł p iustũ examẽ sibimetipsis
relinquit. Tales q̃ppe intra ecclesiã rcã quidem
p̃dicant sȝ tñ deo iudice audire merẽtur aduersa.
q2 p ea bona que nõ ppria pferũt nõ auctoris sui
gloriã. sȝ ppriã laudẽ querũt. Unde hoc q̊q; caute p̃e
sandũ est qđ diuina voce de heliu dr̃. quis ẽ iste.
Prima q̃ppe exprobratio talis ẽ interrogatio. Nam quis
ẽ iste nõ dicim᷒. nͥ de eo utiq; quẽ nescim᷒. Nescire aũt
dei repbare ẽ. Unde quibᷚdã quos repbat in fine di
cturus ẽ. nescio uos vnde sitis. discedite a me om̃s
operarii iniquitatis. Quid ẽ ḡ de hoc arrogãte req̃re
quis ẽ iste. nisi apte dicẽ ego arrogantes nescio. id
ẽ eoꝝ vitã in sapientie mee virtute nõ appbo. quia
dũ laudib᷒ humanis inflant̃. a vera glã eterne retri
butionis inanescũt. Cui᷒ dũ sententias nĩme res
puit. sȝ tñ eũ ipsũ qui illas ptulit rephendit. q̃ͦ ap
te insinuat dicens. Noui qđ dicit. sȝ ignoro qui
dicit. q2 veracit̃ plata approbo. sȝ eũ qui de bonis
que pfert extollit̃ ignoro. Ut vero apcius ostendam᷒
in elationis iactantia heliu q̊ turpiter defluat. for
mã prius ostendere boni p̃dicatoris debem᷒. qua
tin᷒ ex statu hui᷒ rectitudinis monstret̃ liquido
tortitudo q̊ praua sit incuruationis. Hec vniũ
salis ecclie spiritalis quisq; p̃dicator in cũctis q̃
dicit sollerti cura se inspicit. ne in eo qđ recta p̃

dicat vicio se elationis extollat. ne vita a lingua dis
cordet. ne pacē quā in ecclīa nūciat. in semetipō dū
bn̄ dicit ⁊ male viuit amittat. Sȝ studet sūmopere cōt
maledicos rumores adūsanciū ⁊ defendē loquēdo
qđ viuit. ⁊ ornare viuēdo qđ dicit. nec in his oīb⁹
suā sȝ auctoris glām querit. atq; omnē sapiētie gra
tiā quā ut loqret accepit. nō suis se estimat meri
tis sȝ eoꝝ intercessionib⁹ p qb⁹ loquit accepisse. Sicq;
dū se infra deicit supest qꝛ sue nimirū magis mer
cedi pficit. qđ bona que exercere pualet alienis me
ritis reddit. indignū se oīb⁹ iudicat. etiā cū digni⁹
cunctis viuat. Scit enī qđ bona que inotescūt hoīb⁹
sine piculo vix esse possūt. ⁊ quāuis sapientē esse se
senciat. vellet tn̄ eē sapiens nec videri. atq; hoc sibi
oīmō qđ loquēdo pdit ptimescit. ⁊ si liceat tacere
appetit. dū eē multis tucius silenciū cernit. eosq;
feliciores se putat quos intra scām ecclesiā locus i
ferior p silenciū occultat. ⁊ tn̄ ut scā ecclesia defen
dat qꝛ ad loquēdū vi caritatis impellit. ex neces
sitate qui dē locutiōis officiū suscipit. sȝ ex magno
desiderio ociū taciturnitatis querit. Hoc seruat
voto. illud exercet mīstio. Hanc aūt dicendi for
mā arrogātes ignorant. Neq; enī loquūt qꝛ cause
veniūt. sȝ causas euenire appetūt ut loquantur
Quoꝝ nc̄ heliu speciē signat. qui in locutione sua
immēso se vicio elationis exaltat. Finitis bti iob ser
monib⁹ subditur. Caplm̄ xxxii. Omiserūt autē
tres viri isti respondere iob: eo quod iustus sibi vi
deret. Hoc qđ de eo dr̄ eo qđ sibi iustus videret
sacre hui⁹ scriptor historie ad amicoꝝ iudiciū re
tulit. non aūt btm̄ iob de elationis tuore repba
uit. Sequit Et iratus indignatusq; heliu filius
barachiel buzites de cognatione ram. Bene hec
ipsa uel ei⁹ uel parētis. uel loci ul' cognatiōis noīa

notā ꝓprie exp̄imūt actionis. Heliu q̄ppe intp̄ 10
tatū sonat deus meꝰ iste. uel deus dn̄s. ꝑ quē si
cut sup̄ius diximꝰ designat᷑ recta fides arroganci
um intra ecclesiā positoꝝ. Unde eis ⁊ hoc ipsū eiꝰ
etiā nomē congruit. Nam q̄uis iuxta dn̄ica p̄cep
ta nō viuūt. deū tn̄ esse dn̄m recognoscūt. quia
in veritate carnis etiā formā deitatis intelligūt.
sicut ꝑ ꝓphetā dicit᷑. Scitote qm̄ dn̄s ip̄e ē deus. 11
Barachiel vˀo intp̄retatur benedictio dei. buzi
tes aūt ɔtēp̄tibilis. Quod arrogant᷑ predicātibꝰ
bn̄ vtrūq; ɔcordat. qꝛ in p̄dicatōis facundia be
nedictionē quidē grē diuine p̄cipiūt. sꝫ in ela
tis suis moribꝰ eē eam ɔtēp̄tibilem ostendūt. Ip̄a
q̄ppe que acceperūt bona eo despicabilia faciūt.
quo nequaquā eis bene vti nouerūt. Apte aūt etiā
de cognatione ram dr̄. Ram q̄ppe interp̄tat᷑ ex 12
celsus. Excelsus naq; ē fideliū pp̄ls. q̄ huiꝰ vite
infima et abiecta ɔtēp̄nit. Excelsi sūt q̄ dicere
cū ap̄lo nouerūt. nr̄a cōuersatio in celis ē. Heli
u itaq; de cognatione ram dr̄. qꝛ vnusquisq;
p̄dicator arrogans intra vniūsalē ecclesiā po
situs scīs populis fidei veritate sociat᷑. q̄uis
ab eoꝝ vita elationis prauitate dis iūgitur.
Sequit᷑. Iratus ē autē aduersus iob eo quod
iustū se diceret corā deo. Porro ad uersus aī
cos eiꝰ indignatus ē eo quod non inuenissent
responsionē rationabilē. sꝫ tm̄mō cōdempnas
sent iob. Sollert᷑ intuendū est quod btm̄ iob i 13
deo rep̄hendit qđ corā deo se iustū esse dixerit.
amicos vˀo eiꝰ ideo redarguit qđ ɔdēp̄nantes eū
responsionē racionabilē cont᷑ illū non dederūt. 69
Istis naq; indicys apte intelligit᷑. qđ ꝑ eū species
amatoꝝ vane gl'e designat᷑. Iob q̄ppe de p̄supta
iusticia. amicos vˀo eiꝰ de stulta responsione re
darguit. Cuncti enī vane gl'e sectatores dū se in oī
bus p̄ferūt. alios quidē de fatuis sensibꝰ. alios
aūt de indignis meritis rep̄hendūt. id ē alios

C xxxii

cenſent nichil ſcire. alios nō bene viuē. ⁊ q̄uis iuſte om̄s extra eccleſiā poſitos praua ſentire redarguit. tamē etiā eos qui int⁹ ſunt ꝑ vite deſpectu ꝯtempnunt. ⁊ cont̄ illos ex magnitudine recte ſentiendi. cont̄ iſtos vō q̄i ex merito bene viuendi ſupbiunt. Bene aūt heliu mō btm̄ iob. mō amicos ei⁹ increpare phibet. q̄ amatores vane gl'e aliq̄n int̄ eccleſiā ſcam̄ conſtituti ⁊ adūſarios p̄munt dū vera p̄dicant. ⁊ eiuſdē ſcē eccl'ie morib⁹ cont̄dicunt dū ipſa p̄dicatione glant. Premunt adūſarios virtute dicti. p̄munt ſcam̄ eccleſiā qualitate dicendi. Illos p̄dicatione veritatis. iſtā vicio elationis impugnant. Sequitur.

Igitur heliu expectauit iob loquentē. eo qđ ſeniores eſſent qui loquebant. Cū aūt vidiſſet qđ rn̄dere nō poſſet. iratus eſt vehement̄. Quāuis ſcā eccleſia ſit ꝑculdubio adūſariis ſuis antiquior. q̄ de illa ipſi. non aūt exiit ipſa de illis. ſic de eis p iohēm dr̄. ex nobis exierunt ſ; nō erant ex nobis. recte tn̄ eiſdem aduerſariis heliu iunior fuiſſe deſcribitur. q̄ nimirū p⁹ exorta hereticoꝝ bella. et int̄ ſcam̄ eccleſiam faſtu ſcientie inflati arrogantes ceperunt. Cum ei grauiora hoſtiū ꝓdiere certamina. tunc ſunt ꝑfecto ſubtiliora ſenſuū ſpicula requiſita. tunc argumētoꝝ obſtacula. tunc pplexior indago verboꝝ. que ſepe viri feruentes ingenio dū congrue inueniunt arroganter intumeſcunt. ⁊ qđ ꝑ elationis viciū pleruq; contingit. hiſdē aſtutis ſenſib⁹ quib⁹ hoſtē feriunt ꝓſternuntur. dū in his que recte de deo ſentiunt. nō dei ſ; ſuā glām querunt. Unde heliu q; multa quidē recta loq̄tur. ⁊ tn̄ diuina voce ac ſi praua dixerit increpatur. Cū verō dr̄ q̄ heliu expectauit iob loquentē. eo qđ ſeniores eſſent q̄ loquebantur. apte btm̄ iob nō ꝓ ſua ſ; ꝓ amicoꝝ reuerētia reſeruaſſe monſtratur. q̄ videl' arrogantes intra poſiti eandē ſcam̄ eccleſiā quā defendunt deſpiciunt. ⁊ pleruq; contingit ut plus ingenia

male ſapienciū quā ſimplicē vitā innocenciū ve
nerentur. pl9 reſeruent linguis extra loquēciū
quā meritis intra poſitoꝝ: q̄uis vtriſq; e diuerſo
obuient. cū ab illis rectitudine ſenſuū. ⁊ a ſancta ec
cleſia moꝝ prauitate diſcordent. Sequit̉. Reſpon
denſq; heliu fili9 barachiel buzites dixit. Iunior ſū
tpe. uos aūt antiq̇ores. idcirco dimiſſo capite veri
tus ſū vobis indicare meā ſentēciā. Sperabā enī qđ
etas plixior loqueret̉. ⁊ ānoꝝ multitudo doceret
ſapiām. Cuncta hec que ab eo ꝑ tuorē ſupbie ꝓferūt̉
curſim pocius ꝑſtringēda ſunt. q̄ attenti9 exponen
da. Que enī ſoliditate grauitatis carēt. expoſicionis
ſubtilitate nō indigent. Sȝ ſolū puto breuit̉ intimā
dū. qđ heliu q̄ diu ꝓ etatis ſue reſpectu tacuit ſapi
encior fuit. Cū uō in alijs ānoꝝ multitudinē ſemet
ipſū ꝓferens deſpicit. q̄ pueriliť deſipiat oſtendit.
Nā cont̉ eius ſenteciā ⁊ etas plixior loqt̉. ⁊ ꝑ ānoꝝ
multitudinē ſapiā docet̉. q2 ⁊ ſi longeuitas ſenſū
nō prebet. uſu tn̄ vehement̉ exercet. Seqt̉. Sed
ut video ſpūs ē in hoīb9. ⁊ inſpiratio oīpotentis dt̄
intelligēciā. Hec rc̄e dicet̉. ſi eandē intelligenciā
ſibi pre ceteris nō arrogaret. Neq; enī pua ꝯdepna
tio ē ex eo bono qđ ꝯiter dat̉ priuate gloriari.
ſcire vnde bonū acceperit. ⁊ neſcire quō vti debe
at bono qđ accepit. Quatuor q̇ppe ſūt ſpecies q̇
bus oīs tumor arrogānciū demonſtrat̉. cū bonū
a ſemetipis habē ſe eſtimāt. aut ſi ſibi datū deſu
ꝑ credūt. ꝓ ſuis ſe hoc accepiſſe meritis putāt. aut
certe cū iactāt ſe habere qđ nō habēt. aut deſpectis
ceteris ſingulariť videri appetūt habē qđ habent.
A ſemetipſo enī bonū ſe habē iactabat. cui ꝑ aplm̄
dr̄. Quid enī habes qđ nō accepiſti. Si autē acce
piſti. quid gloriaris qˢi nō acceperis. Rurſus ne
dari nobis bonū grē ꝓ nr̄is ꝓcedentib9 meritis

crederem⁹? iſdē apl̄us āmonet dicens. Gr̄a eſtis ſalua
ti ꝑ fidē ⁊ hoc nō ex uobis: ſed dei donū ē: non
ex opib⁹ ut ne quis glorietᵘʳ. Qui etiā de ſemetip̄o
ait. Qui pͥus fui blaſphem⁹ ⁊ ꝑſecutor ⁊ cōtume
lioſus. ſʒ miſeciam cōſecut⁹ ſū. Quib⁹ v̄bis apte
declarat quod gr̄a nō ꝓ meritis tribuatᵘʳ: dū ex
ſeipſo docuit. ⁊ quid de malicia meruit. ⁊ quid
de beniuolencia accepit. Rurſū nōnulli iactant
ſe habē quod nō habēt. ſicͭ diuina voce ꝑ ꝓphe
tā de moab dr̄. Suꝑbiā ei⁹ ⁊ arrogantiā ei⁹ ego no
ui. ⁊ qđ nō ſit iuxta eā virtus ei⁹. ⁊ ſic angelo ec
cleſie laodicie dr̄. qꝛ dicis qđ diues ſū ⁊ locuplex
⁊ nulli⁹ egeo: ⁊ neſcis qꝛ tu es miſer ⁊ miſerabi
lis ⁊ pauꝑ ⁊ cecus ⁊ nud⁹. Rurſū nōnulli deſpectiˢ
ceteris videri appetūt ſingularitᵉʳ bonū habē qđ
habēt. Unde ⁊ phariſeus idcirco de tēplo abſq;
iuſtificatione deſcendit. qꝛ bonoꝝ opm merita
ſibi qͣſi ſingularitᵉʳ tribuēs. oranti publicano ſe p̄
tulit. Scī qͦ apl̄i ab hoc elationis vicio reuocantᵘʳ.
qͥ de p̄dicatione redeūtes cū elati dicerēt Dn̄e in
noīe tuo etiā demonia nobis ſubiecta ſūt. ne de
hac miraculoꝝ ſingularitate gauderēt. ilico eiſdē
rn̄dit dn̄s dicens. Videbā ſathanā velut fulgur
de celo cadentē. Ipē qͥppe ſinglaritᵉʳ elatus dicebat.
Suꝑ aſtra celi exaltabo ſoliū meū. ſedebo in mōte
teſtamēti in laterib⁹ aqͥlonis: ſilis ero altiſſimo.
Et mire dn̄s vt i diſcipuloꝝ cordib⁹ elationē p̄meret
mox iudiciū ruine retulit qđ ipē magiſter ela
tionis accepit. ut in auctore ſuꝑbie diſcerēt quid de
elationis vicio formidarēt. In hac itaq; arrogātie qͣr
ta ſpecie crebro huān⁹ aīm⁹ labitᵘʳ. ut id qđ habʒ ha
bere ſe ſingularitᵉʳ glorietᵘʳ. in qua tn̄ dyabolice ſili
tudini vicinius appropinquat: qꝛ quiſq̄s bonū ſe
habē ſingularitᵉʳ gaudet. quiſq̄s videri ſublimior

cetis querit. illū videlicet imitatᵘʳ. q̇ deſpecto bono
ſocietatis angeloꝝ. ſedē ſuā ad aq̇lonē ponēs ⁊ altiſ
ſimi ſilitudinē ſupbe appetens ꝑ iniquū deſideri
um q̄ī ad quoddā culmē conatus ē ſingularitatis
erūpere. Heliu q̄ᵘ quāuis dari a dn̄o ſapiām cōfi
tetᵘʳ. in hac tn̄ elationis ſpecie labitᵘʳ. ut ſapiētiorē ſe
cetis gaudeat. ⁊ q̄ſi de ſingulari bono ſeſe īaniter
extollat. qđ ūbis ſequētib' indicat dicens. Non ſūt
longeui ſapiētes. nec ſenes intelligūt iudiciū. Ideo
dicā audite me. oſtendā uobis etiā ego meā ſapiām.
expectaui ēī ſermones vrōs. audiui prudentiā vrāꝫ.
donec diſceptaremini ſermonib'. ⁊ donec putabā
uos aliq̇đ dicē ↄſideābā. Quātū ad intentionē lrē
ſpectat. loquēs heliu īdicat q̄ᵘ ſupbe tacuerat. Cū 22
ēī dicit expectaui ſmones vrōs. ⁊ putabā uos ali
quid dicē. apte declarat ſe ad ūba ſenū iudicātis
pocius ſtudio q̄ᵘ diſcentis uoto tacuiſſe. Quāuis hec
melius vitā arroganciū ſignāt. qui aliq̄n intᵉʳ ſcāꝫ
eccliam poſiti cū eiuſdē ſcē ecclīe adūſarios cōſpici
unt. nō in eis ānos tpm ſꝫ intēcionē ſolēt penſare
ūboꝝ. Nam q̄ntūlibet ſint eiſdē arrogantib' anti
quiores heretici eos audacter ↄp̄nūt. in quorū
uerbis dogmata pūſa rephendūt. Sequitᵘʳ. Sed ut
video nō ē q̇ arguē poſſit iob. ⁊ rn̄dere ex uobis ſer
monib' eī'. ne forte dicatis īuenim' ſapienciā. deus
ꝓiecit eū ⁊ nō homo. Sepe hētici ꝑ hoc qđ eē hoīb' 23
deſpicabiles ſolent. cū a cūctis fere gentib' ſcām ec
cleſiā venerari cōſpiciūt opinionē ei' quib' valēt
obtrectationib' lacerare ↄtendūt dicētes. Idcirco il
li cūcta tpalia ſuppetūt. q2 ei p̄mia etnoꝝ mune
rū ſubtrahūt. Quoꝝ voci heliu obuiat dicēs. ne for
te dicatis īuenim' ſapiām. de' ꝓiecit eū ⁊ nō homo
Acſi arrogantes intᵉʳ eccleſiā ſcām ſꝫ tn̄ fideles cōtra

C xxxii

hereticos dicat. Per hoc qđ scām ecclesiā in honore hoīm florē tpalīs conspiciens, pfectā eam a dnō nō credat. Scit enī redemptor ei⁹ ⁊ in hoc itinere solacia venienti tribuere: ⁊ puenienti ad eternā patriā supna premia reseruare. In cassū ġ dicitis qꝛ deus eā ⁊ non homo, pfecerit? cū uenerari illā a cūctis fere hoīb⁹ videtis: qꝛ sic ei t̃rene gloīe adiumentū tribuit. ut p hoc mltiplici⁹ eciā ad celestia subuehat. Seqr̃ Nichil locutus ē m̄. ⁊ ego nō scđm vrōs sermones rn̄debo illi. Quid ē qđ ait. nichil locut⁹ ē m̄? Nun qđ scā ecclia p pdicatores iustos cū int se arrogātes ɔspicit erudire ac redarguere pt̃ermittit? Exercet hec: ⁊ cotidie exercere nō cessat. Sed heliu qui loquentē publice btm̄ iob audierat dicat nichil locut⁹ est m̄: qꝛ nimirū oms arrogantes voces qđe scē ecclie audiūt: sꝫ sibi eas dici diffitent. qn̄ elationis viciū emendare ɔtēpnūt. Nec se de supbia redargui estimāt. qꝛ se eē hūiles putāt. q eciā redarguu despiciūt. dū sapientiores semetipsos redarguētib⁹ arbitrant. Quod vō ait. ⁊ ego nō scđm vrōs sermones rn̄debo ei. bene btō iob nō scđm sermones eoꝝ rn̄dere se dicit? arrogantes enī intra scām ecclesiā positi rn̄dent cont eam: sed nō sicut heretici exterius cōstituti. Neqꝫ eī contradicūt ei praua pdicando. sꝫ pverse viuēdo? qꝛ nec de deo ut heretici īdigna sensiūt: sꝫ de se plus q̄ necē est digna suspicant. Sequit Extimuerūt nec responderūt ultra? abstulerūtq; a se eloquiū. Bene ad heliu uerba amici iob extimuisse referūt? qꝛ nōnūq arrogantes ecclie defensores quib⁹ ordinē dicendi nō tenent: tn̄ aduersarios ipsa dictoꝝ ṽtute pturbāt. Sequit Qm̄ igit expectaui ⁊ nō sūt locuti? steterūt nec responderūt ultra. Finis esse locucionis sapienciū solet. ut eo usq; dicant quo adūsarius silenciū imponāt. nō enī se ostendere sed praua docentes cōpescē cupiūt. Postq̄ uō de amicis iob deinceps ē extimuerūt nec r̄nderūt ultra. abstuleruntq; a se eloquiū. helíu subiūgens ait. Expectaui ꝛ nō sunt locuti. steterūt nec r̄nderūt ultra ꝛ illis iā silentib' adhuc uerba multiplicat. q̄ꝛ videl' vir arrogās et formā in se arrogānciū intentās. nō adūsarioꝝ dicta superare. sꝫ suā sapiām ostentare festinat. Unde ꝛ sequit'. Respondebo ꝛ ego ptē meā. et ostendā uobis sciām meā. Hāc eī ptem suā oīs arrogās estimat. si scienciā non tā habeat q̄ ostendat. q̄ꝛ nimirū omīs elati scienciā non habē appetit. sꝫ ostendere. Quo contra bn̄ p moysen dr̄. Uas qd̄ nō habuerit opculū nec ligaturā desup. īmūdū erit. Tegmen q̄ppe opculi uel ligature ē censura discipline silencij. qua quisq̄s non p̄mit'. q̄i uas īmundū pollutūq; repbat'. An nō uas sine opculo heliu fuerat. qui hāc eē ptē suā estimauerat si ostēderet scienciā quā habebat. Quasi eī uas sine opculo ul' ligatura pollui'. q̄ p studiū ostentationis patens. nullo velamīe taciturnitatis opit'. Predicatores aūt sci ptē suā reputāt. si intus q̄dē ipī de sapīa gaudeāt. foris aūt alios ab errore cōpescant. neq; a se ita loquēdo exeant. ut gaudiū mentis in ostensione ponāt diserte locutiōis sꝫ bonū sciencie in cordis secreto meditāt'. ꝛ ibi gaudent ubi h' pcipiūt. nō ubi int' tot teptationū laqueos īnotescē cōpellunt'. Quis cū bonū qd̄ accipiūt īnotescit: media interueniēte caritate ex pfcū audienciū. ꝛ nō ex ppa ostensione gratulant'. Arrogātes eī cū sciām accipiūt. nichil se accepisse estimāt. si hāc eos occultā habē contingat. Nunq̄ eī suū gaudiū nisi in ore

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

hoīm ponūt: vnde ⁊ fatue virgines in vasis suis o
leū nō sūpsisse referūtur: qꝛ arrogantes oēs cū se ab
aliquibꝰ fortasse vicijs ꝯtinēt. bonū glorie int̄ ꝯsci
entias habē nō possūt. In vase aūt ꝓp̄o paulus sū
pserat oleū: q̇ dicebat. Gloria nr̄a hec ē. testīōmū
ꝯsciē nr̄e. Inane ǧ vasculū ferre ē: intus corde
vacuo foras hūani oris iudiciū querē. Heliu itaq;
qꝛ glām dū extͥꝰ querit intra uas oleū non habet.
dicit: rn̄debo ⁊ ego ptē meā: ⁊ ostendā sciām meā.
Unde ⁊ hoc ipsū qᵈ de feruore vane gl̄e intꝰ pati
tur. ūbis sequētibꝰ apit dicens. Plenꝰ sū sermōibꝰ.
⁊ coartat me spūs vteri mei. En vent̄ meꝰ qͥ mustū
absq; spiraculo: qᵈ lagunculas nouas dirūpit.
Loquar ⁊ respirabo paululū: apiam labia mea ⁊
rn̄debo. Nōnūq̄ arrogātes viri dū predicatores
scōs magna eloqui. ac ꝑ locutione sua venerari ꝯ
spiciūt. locutionis celsitudinē eoꝝ ⁊ nō utilitatē
intētionis imitantur. neq; hoc amāt qᵈ illi appe
tūt: ȝ sūmope appetūt qᵈ clari hoībꝰ ostendūtur.
Nam sepe ꝯtingit. ut sapiētes viri cū se nō audiri
ꝯsiderāt. ori suo silenciū indicant. Sed plerūq;
dū ꝯspiciūt qᵈ iniqͦꝝ facinora ipis tacentibꝰ ⁊ nō
corripiētibꝰ crescūt: vim quandā spūs sui susti
nēt: ut in locutione apte correptiōis erūpant.
Vnde Iheremias cū silenciū sibi p̄dicatiōis indi
xisset dicens. nō recordabor eiꝰ. nec loquar ultra
ī noīe illiꝰ: ilico adiūxit: ⁊ factꝰ est in corde meo
qͥ ignis exestuans. claususq; in ossibꝰ meis: ⁊ de
feci ferre nō sustinēs: audiui eī ꝯtumelias mul
toꝝ. Pro eo eī qᵈ se minime audiri ꝯspexit: si
lenciū appetijt: ȝ cū crescēcia mala cerneret:
in eodē silentio nō ꝑmansit. Quia eī foris tacu
it ex tedio locutionis: intꝰ ignē ptulit de ze

lo caritatis, Inflāmant̄ q̄ppe p̄cordia iustoꝝ cū
nō correpta cresce̊ ꝯspiciūt acta maloꝝ: eoꝝq;
culpe se p̄ncipes credūt. quos ī iniq̄tate cresce̊
silendo p̄mittūt, Dauid p̄pħa postq̄ sibi silenciū
indixerat dicens. posui ori meo custodiā dum
ꝯsisteret peccor adu̇sū me. obmutui ꝛ humiliat⁹ sū
ꝛ silui a bonis. in ip̄o suo silentio isto zelo carita
tis exarsit qui illico subdidit: ꝛ dolor meus re
nouatus ē: ꝯcaluit cor meū int̄ me ꝛ ī medita
tione mea exardescit ignis, Intus g̊ cor ꝯcaluit:
q2 dilc̄ōis ardor p̄ admonicionē locutiōis ext̄i⁹
emanare recusauit, Ignis ī meditacione cordis
exarsit: q2 increpatio delinquenciū a correpti
one oris infrixit, Caritatis eī zelus ꝯsolaciōē ā
mirabili augendo se tēperat. qn̄ cont̄ iniquoꝝ
op̄a p̄ vocē correptiōis emanat: ut que corrigē
nō valet increpare nō desinat: ne se p̄ncipē de 10
linquēciū ex ꝯsensu taciturnitatis addicat, Sed
q2 sepe nōnulla vicia virtutes se eē mentiunt̄.
sicut effusio nōnūq̄ misericordia. ꝛ tenacia nōnūq̄
parcimonia. ꝛ crudelitas aliq̄n̄do iusticia vult
videri: ita plerūq; mentē ad loquēdi impetū
vane gl'e anxietas nequaq̄ se intra silenciū capi
ens. q̄i zelus caritatis inflāmat: atq; appetitte os
tencionis vis ad effrenationē locutiōis impellit.
ꝛ q̄i sub studio ꝯsulendi: libido erūpit apparē
di, Non eī curat loquēdo quid p̄sit. s3 quid appa
reat: nec studet ut malū corrigat qd̄ cernit. s3
bonū qd̄ sentit ostendat Unde heliu q̄: sp̄ū ela
tiōis extēsus. ꝛ sese intra silencij claustra nō capi
ens ait, Plen⁹ sū sermonib⁹: ꝛ coartat me sp̄s ute
ri mei, En vent̄ m̄s q̄i mustū absq; spiraculo:
qd̄ lagunculas nouas dirūpit, Quod si intelli

gere spūalit̄ debem᷒. hoc loco videlicet ventrē sinū
cordis appellat. In musto u᷒o sci̅ spūs feruor accipi
tur. de quo in eūglio dn̄s dicit. vinū nouū in v
tres nouos. Ex quo dū repente replerent᷑ apl̄i. dū
linguis oīb᷒ loquent᷑. a iudeis nesciētib᷒. sz tn̄ vere
attestantib᷒ dictū ē. Hi musto pleni sūt. Lagūcule
v᷒o infirmas ipsa hūanitate cōsciencias. uel certe
hec t̄rena corpm vascula nō incōuenient᷑ accipim᷒.
de quib᷒ pauls dicit. Habem᷒ thesaurū istū in ua
sis fictilib᷒. Heliu aūt qz sicut supius dixi sic īfla
tione elationis extēditur. ac si ad loquēdū p cari
tatis grām ardore sci̅ spūs accendat᷑. sensus sui spi
ritū in eo qd tacuit qsi musto absq; spiraculo com
pauit. Et bn̄ ait qd lagunculas nouas dirūpit.
qz feruoris ei᷒ potētia etiā spūalia corda trāscendit.
Loquar & respirabo paululū. apiam labia mea et
respōdebo. Bene ait respirabo. qz sicut labor itoꝝ
ē vidē praua nec corrigē. ita g̃uis ē labor arrogā
ciū si qd sapiūt nō ostendūt. Vim qppe intrinsecus
estuantē ferre vix possūt. si omē qd senciūt paulo
tardius īnotescūt. Unde necc̄e est ut cū res bona
agit᷑. prius ei᷒ elatio in corde vincat᷑. ne si a radice
misere intēcionis pdeat. amaros neqcie fruct᷒ pro
ducat. Hi g͛ q adhuc vicioꝝ bello subiacēt. neqquā
per p̄dicatiōis usū preesse magistcio ceteroꝝ debēt.
Hinc ē qd iuxta diuine dispensatiōis vocē ab āno
vicesiō & quīto leuite tabnaculo deseruiūt. sz a quī
quagenario custodes vasoꝝ fiunt. Quid eī p ānū vi
cesimū ac quītū in quo flos iuuētutis oborit᷑. nisi
ipsa cont᷑ vnūqdq; viciū bella signātur. Et qd p qn
quagenariū in quo iubilei requies ꝯtinet᷑. n̄ inter
na quies edomito bello mentis exp̄mit᷑. Quid vero
p vasa tabnaculi. n̄ fideliū aīe designātur. Leuite

10m

qz sci̅ spūs fer
uor non solū vete
ri sz etiā vix noua
vita capitur. Mustū
g͛ lagunculas no
uas dirum
pit. qz

ergo ab āno vicesīo ꝛ qⁱnto tabernaculo seruiāt. ꝛ a qⁿ
quagenario custodes vasoꝝ fiant. ut videlicet qui
adhuc impugnanciū vicioꝝ certamīa ꝑ cōsensum
delectatiōis tolerāt. alioꝝ curā suscipe non p̄sumāt.
Cū vͦ tēptationū bella subegerīt. quo apud se iā de
intima tͥnquillitate securi sūt. aīaꝝ custodiā sorci
antᷣ. Sꝫ quis hec tēptationū prelia sibi ꝑfecte subi
gat cū paulꝰ dicat. video aliā legē in mēbris me
is repugnantē legi mētis mee. ꝛ captiuū me ducē
tē in legi pcc̄i que ē in mēbris meis. Sꝫ aliud ē bel
la fortitᷣ ꝑpeti. aliud bellis eneruitᷣ expugnari. In
istis exercetᷣ virtus ne extolli debeat. in illis oīno
extinguitᷣ ne subsistat. Qui g̊ scit fortitᷣ tēptationē
ferre certaminis ꝛ cū tēptatione ꝯcutitᷣ in alta arce p̄si
det quietis. qui eciā apud semetipm̄ sub seipso eē
contēctiones vicioꝝ ꝯspiciat. quibꝰ nulla fractus
delectatiōe ꝯsentit. Sequitᷣ ¶ Non accipiā ꝑsonā ·II·
viri. ꝛ deū hōi nō equabo. Nescio eī q̃ᵐ diu subsistā.
pꝰ modicū tollat me factor mꝰs. Recta ꝯsideratio qͦd
deū hōi idcirco nō equat. qꝛ quā diu hic subsistat
uel qñ ad dei iudiciū tollatᷣ ignorat. Et bñ ait post
modicū tollat me factor meus. qͣ qⁱlibet longū
fuit tp̄e vite p̄ntis. eo ipso breue ē quo ꝑmanens
nō est. Neqꝫ enī dignū ē ut diutinū iudicetᷣ. quic
qͦd fine circūscribitᷣ. Sꝫ intᷣ has sententias quas ex
veritate solidas ꝓfert. ad ūba rursū elationis erū

Cap̄ xxxiii

pit dicens
Audi igitᷣ iob eloquia
mea. ꝛ oēs sermones ausculta. Ecce aperui os
meū. loquetᷣ lingua mea in faucibꝰ meis. Pense
mus de qua elatione descendit qͦd btūs iob audire
se āmonet. qͦd os aperuisse se ꝓhibet. qͦd linguā
suā in faucibꝰ loqui ꝓmittit. Hoc enī habꝫ ꝓpriū
doctrina arrogātiū. ut humilitᷣ nesciant inferre

·C xxxiii

qđ docent. ꝛ recta que sapuīt rēc̄ minīstrare nō pos
sint. In ubis ei cor̄ ꝓdit' qđ cū docet q̄ in quodā
sibi videtur sūmitatis culmine residere. eosq; q̄s
docet ut lōge īfra se positos. velut ī ymo respiciuīt.
quib9 nō consulendo loqui sꝫ vix dn̄ando dignāt'.
Recte aūt his ꝑ ꝓpham dn̄s dicit. Vos autē cū au
steritate imperabatis eis ꝛ cū potētia. Cū potētia enī
ꝛ austeritate īperant. q̄a subditos suos ꝛ sibi cōmis
sos nō trāquille rōcinando corrigē. sꝫ aspere īflectē
dn̄ando festināt. At contra vera doctrina tanto vehe
mētius hoc elationis viciū fugit ꝑ cogitationē. q̄n
to ardencius uboꝝ suoꝝ iaculis ipsū mgr̄m elatio
nis inseq̄t'. Cavet ei ne cū magis elatis moribus
p̄dicet. quē in corde audienciū sacris sermonib9
insectatur. Humilitatē nāq; que mḡra ē materq;
oīm virtutū ꝛ loquēdo dicere ꝛ vivēdo conat' ostē
dere. ut eā apud discipl'os vitatis plus morib9 q̄ ser
monib9 eloquat'. Unde paulus thessalonisensibus
loquēs. q̄ culminis ꝓprii aplāt9 oblit9. ut facti sum9
ꝑvuli in medio vr̄m. Unde petr9 apl's cū diceret pa
rati semꝑ ad satisfactionē omi poscenti uos rōnē
de ea que ī nobis ē spe. In ipsa doctrine sciā qualita
tē docendi asseruit eē servādā. subdens. sed cū mo
destia et timore ꝯscientiā habentes bonā. Hoc aūt
qđ discipulo paulus ait. p̄cipe hec ꝛ doce cū omī
imꝑio. nō dn̄ationē potētie. sꝫ auctoritatē suadꝫ
vite. Cū imꝑio q̄ppe docet' qđ prius agit' quā di
catur. nā doctrine subtrahit fiduciā. q̄n cōsciētia p̄
pedit linguā. Non ḡo ei ꝑtātē elate locutionis. sed
bone fiduciā insinuavit actionis. Unde eciā de do
mino scriptū ē. erat enī docens sic ꝑtātē habens
nō sicut scribe ꝛ pharisei. Singularit' nāq; ac prī
cipalit' solus ex ꝑtāte bona locut9 ē. q2 ex infir

| ut

11'''

35

| apud

| oblitus

modestia

31

dominatione

mitate mala nulla ꝯmiſit, Ex diuinitatis q̇ppe potētia habuit id qđ nobis ꝑ hūanitatis ſue īnocētiā mīſtrauit, Nos ergo q̄ infirmi hoīes ſum⁹ cū de deo hōinib⁹ loquim̄. debem⁹ p̄mū meminiſſe qđ ſum⁹. ut ex ꝓpᵃ infirmitate penſem⁹ quo docendi ordine īfirmis frīb⁹ conſulam⁹, Conſideren⁹ ergo q̇a aut tales ſum⁹ quales nōnullos corrigim⁹. aut tales aliq̄n fuim⁹. ꝛ ſi iā diuina operante grā nō ſum⁹. ut tāto tēperancius corde hūili corrigam⁹. q̄nto noſmetipſos veri⁹ in his quos emēdam⁹ agnoſcim⁹. Si aūt tales nō ſum⁹ nec fuim⁹ quales adhuc illi ſūt q̇s emēdare curam⁹. ne cor nr̄m ſupbiat forte ꝛ de ipā īnocēcia peius ruat. quoꝝ mala corrigim⁹ alia eorū bona nobis ante oculos reuocem⁹. Que ſi oīno nulla ſit. ad occulta dei iudicia recurram⁹. q̄r ſic nos nl'lis meritis hoc ipſū bonū qđ habem⁹ accepim⁹. ita illis q̄s pt grā ſupna virtutes infundē. ut excitati p⁹teri⁹ ecīā ad ipſa poſſint bona que nos ante accepim⁹ puenire, Quis eni crederet qđ ꝑ aplātus meritū ſaulus lapidatū ſtephanū ꝑceſſurus erat. qui in morte ei⁹ lapidanciū veſtimēta ſeruabat. His ergo p̄mū cogitationib⁹ hūiliari cor debꝫ. ꝛ tūc demū delinquēciū iniq̇tas increpari, Sed hūc ut ſepe dictū eſt locutionis modū heliu ignorare ōndit. qui in locutiōe ſua elationis typo q̄ potētia cuiďā auctoritatis inflatur dicens, Audi ergo iob eloq̇a mea. ꝛ oēs ſermones meos auſculta, Ecce aperui os meū. loquet̄ lingua mea in faucib⁹ meis, In faucib⁹ uō loqui ē. ſilent̄ dicē. ꝛ non clamorib⁹ vociferare, Quib⁹ ūbis arrogantes intra ſanctā eccleſiā poſitos ſignat. hi eni uelut in faucib⁹ loqui dicūt. q̄n nō cont̄ adūſarios extra viuētes clamant. ſꝫ quoſdā int̄ ſinū ſcē ecclie q̇ vicinos ac iuxta poſitos increpāt, Sepe uō arrogantes candē quā tenēt arro

C xxxiii

gantiā se fugere ostendūt. ⁊ dū sic cūcta agant ut nullū lateant. hec p̊uate singulis q̄ silent narrant. quatenꝰ nō solū de sensu intelligētie s; de ipō apud hoīes etiā arrogātie ɔceptu glorient̃. Unde nūc dicit. loquet̃ lingua mea in faucibꝰ meis. Ac si apte dicat̃. Que cont̃ te prudent̃ sentio. ecce silent̃ narro. Aliqn̄ aut̃ in tanta impudētie elatiōe ꝓsiluit. ut aliis tacētibꝰ ipsi soleat̃ laudare qđ dicūt. Unde subiūgit. Simplici corde meo sermoēs mei. ⁊ sententiā labia mea purā loquēt̃. Magne uirtutis laus ē simplicitas locutionis. quā q̄a arrogantes nō habēt. habē se hanc sollicitius asserūt ut securiꝰ audiant̃. Et pure se locuturos denūciant. q̄a duplicitatis sue maliciā deprehendi formidāt. Sepe aut̃ ⁊ falsis uera ꝑmiscent. ut inde eoꝝ mendatio citius credat̃. unde ī esse eis assertio ueritatis agnoscit̃. Quia ēñ heliu ⁊ pure se locuturū ꝑhibet. ⁊ dicta sua appellando sentētias fauore p̄currit. eandē iam sententiā quā ꝓmisit adiūgit dicens. Spūs dei fecit me. ⁊ spiraculū oīpotentis uiuificauit me. Subditis uera. p̄misit elata. et dicturꝰ hoc qđ recte saperet. ante īnotuit q̄m tu meret. Sic nimirū sic arrogantiū mentes insaniūt. ut ⁊ in eis que r̄ce senciūt elationis sue fortitudīe deprauēt̃. unde fit ut etiā eoꝝ recta auditores neq̄q̄ quā instruāt. q̄a ꝓfecto illos p ea que tumide senciunt nō ad sui reuerētiā s; ad ɔtēptū vocant. dumq; dictis prudentibꝰ stulticie ūba miscent̃. q̄ꝛ stulticia ab audiente despicit̃. etiā prudentia nō tenet̃. Hinc enī p moysen dr̄. Uir q̄ fluxū seminis sustinet. īmundus erit. Quid eñ est sermo. nⁱ semen. Qui dū ordinate emittit̃. audiētis mens q̄ꝯ cōcipiētis uterꝰ ad boni opis ꝓlē fetat̃. Si uō importune defluit. emittētē polluens. generandi uirtutē ꝑdit. Nam si sermo se

men nō eſſet. de p̄dicante paulo nequaq̄ athenē
ſes dicerēt: q̄d ſibi vult ſeminiu̇bius hic dicē? De q°
⁊ lucas dic̄: ip̄e ei erat dux uerbi. Semen g° uſui p
paginis dicatū incōpetent̄ fluens. cetera mēbra co
inq̄nat: cū ſermo p que in audienciū ſenſib⁹ naſci
ſciencia debuit: ſi īordinate pdcat. eciā que recte
ſenſerit fedat. Unde heliu quoq; eciā que recta p̄t
ſentire ꝯmaculat. dū eū uel quid loquat̄ ignorat:
⁊ q̄ ſeminis fluxū ſuſtinet: qui linguā vilitati cō
gruā p u̇ba vane locutionis mouet. Bono aūt ordīe
⁊ factū ſe aſtruit ⁊ aīatū p ſpīn ſcm̄: ⁊ p ſpiraculū
ſe narrat aīatū. Facto q̇ppe adam ſcp̄tū ē. inſpirauit
in faciē ei⁹ ſpiraculū vite: ⁊ factus ē homo in aīam vi
uentē. ſʒ hec que recte aſtruit. utrū recte aſſequatur
audiam⁹. Sequit̄. Si potes r̄nde m̄: ⁊ adu̇ſus faciē
meā conſiſte. Ecce dū narrat ordinē vere ꝯdicionis.
in faſtū ſubito erūpit ſupbe elationis: atq; aliis u̇bis
hoc idem replicat dicēs. Ecce ⁊ me ſicut ⁊ te fecit deus:
⁊ de eodē luto ego quoq; format⁹ ſū. Verūptn̄ mira
culū meū nō te t̄reat: ⁊ eloquētia mea nō ſit t̄ grauis.
Quid ē hoc q̄d heliu ordinē vere cōdicionis agnoſcit:
⁊ modū recte locutionis ignorat? Quid ē q̄d ſe bt̄o iob
⁊ cōditus exequat. ⁊ locutu⁹ exaltat: n̄ hoc q̄d arro
gantes om̄s cūctis quidē hoīb⁹ equalit̄ ſe ꝯditos me
minerūt. ſʒ p faſtū ſciētie auditores ſuos equales ſibi
uel ēē uel credere dedignant̄: eiſq; ſe p nature ꝯdici
onē ꝯſerūt. ſʒ p tumorē ſciētie ſupponūt? Equales
quidē ſe iudicant extitiſſe naſcendo. ſʒ nō equales re
manſiſſe viuendo: atq; in eo q̄d equales q̄ viuendo
iam nō ſūt: illud ad mai⁹ miraculū reuocāt q̄d eq̄les
naſcendo fuerūt. Unde inflatus heliu dicit: ecce et
me ſicut ⁊ te fecit deus. et de eodē luto ego quoq;
formatus ſum. verūptn̄ miraculū meū nō te terre

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

C XXXIII

at. ⁊ eloquētia mea nō sit t̄ grauis. Habēt hoc etiā arro
gantes ꝓpriū. qđ priusq̄ dicāt mira se dicē sꝑ existimāt.
⁊ locutionē suā ām̄irādo ꝑueniūt. q̄ꝛ uel in acutis se
sibꝰ ipsa elatio q̄nta sit fatuitas ignorāt. Notandū q̄ꝫ
ē qđ paulus dū mire hebreos āmoneret adiūxit.
.13ᵐ. rogo aūt uos frēs ut sufferatis ūbū solacij. etenī ꝑpau
cis scripsi uobis. Heliu aūt īania ꝓtulit. ⁊ q̄i cōsolā
do subiūgit. miraculū meū non te terreat. ⁊ eloquē
tia mea nō sit t̄ g̃uis. Ille dicta sua ūbū solacij. hic uo
eloq̄nciā ⁊ miraculū vocat. Ecce quā distincti sapores
ꝓdeūt fructuū ex diūsa radice cogitationū. Ille de mag̃
nis hūilit̄ sentit. iste de minimis se īanit̄ erigit. Quid
ḡ int̄ hec n̄ hoc ē sollert̄ intuēdū qđ ⁊ ascēsura in ỳ
mo se eē cōsiderāt. ⁊ casura semꝑ in ꝑcipiti stant. salemo
ne attestante qui ait. ante ruinā exaltatur cor. ⁊ ante
gloriā hūiliat̄. Sequit̄. Dixisti ḡ in auribꝰ meis ⁊
vocē ūboꝝ audiui. atq; eandē vocē subiūgens ait.
Mūdus sū ego ⁊ absq; delicto. īmaculatꝰ ⁊ nō est īiqui
tas ī me. q̄ꝛ querelas ī me repperit. ideo arbitratus ē
me īimicū sibi. posuit ī neruo pedes meos. custodi
uit om̄s semitas meas. Hoc q̄ꝫ cont̄ hec ūba que be
atū iob dixisse narrat. sententiā suā ꝓferēs ait. Hoc est
ḡ in quo nō es iustificatus. Profecto btūs iob veracit̄
dixerat qđ absq; culpa fuerat flagellatus. hoc eī ipē
de se qđ de illo ad diabolū dn̄s dixit. cōmouisti
me adūsus eū ut affligerē eū frustra. Sꝫ heliu nō cre
didit cessante culpa potuisse eū etiā ꝓ grā flagellāi.
Nesciebat eī flagellis eiꝰ nō deleri viciū. sꝫ augeri
meritū. ⁊ ꝓ eo q̄ꝙ sñ delicto se dixerat flagellatū.
hac eū sententia increpabat dicens. hoc ē ḡ in quo
nō es iustificatus. Habēt eī hoc arrogantes ꝓpriū.
ut plus arguere appetāt q̄ꝫ consolari. ⁊ quecq; hoī
nibꝰ euenire cognoscūt. euenisse ex solis īiq̄tatibꝰ

arbitrentᵘʳ. Nesciūt q̄ppe occulta iudicia subtilr̄ que
rē. atq; id qđ nō intelligūt humilr̄ pscrutari. q̄a eos
sepe a secretis inuestigatoib⁹ iudicioꝝ dei ipsa scie
tie sue elatio deicit. dū extollit. Obstaculū nāq; ue
ritatis ē tumor mētis. q̄a dū inflat obnubilat. q̄a
⁊ si qn̄ scientiā videntᵘʳ adipisci qi de quadā reꝝ cor
tice. ⁊ nō de secrete dulcedinis medulla pascūtᵘʳ.
micātibusq; ingeniis sepe ex̄tiora tm̄m̄ attingūt.
sȝ intn̄i gustū saporis ignorāt. videlicet foris acu
ti. intus ceci sūt. Neq; id de deo sciūt qđ dulce in
teri⁹ sapiat. sȝ qđ excussū extius sonet. Qui et si secre
ta quedā intelligēdo pcipiūt. eoꝝ dulcedinē expi
ri nō possūt. ⁊ si nouerīt quō sūt. ignorāt ut dixi
quō sapiūt. ⁊ fit plerūq; ut fortit̄ dicāt. sȝ tn̄ iuxta
ea que dicūt viuē nesciant. Vnde bn̄ q̄dā sapiens
dixit. Michi aūt det de⁹ hec dicē ex sententia. Sentē
tia q̄ppe a sensu vocata ē. ⁊ recta que intelligit non
ex sola sciētia sȝ etiā ex sententia dicē appetit. qui ne 18
quaq̄ tm̄m̄ sciendo dicē. sȝ sentiēdo desid̄at expiri
quod dicit. Sed mēs arroganciū dictoꝝ suoꝝ sen
sū non penetrat. q̄a ab interno gustu recto iudicio
in eos fauores relidiᵗᵘʳ quos foris amat. Vera autē
scientia afficit nō extollit. nec supbiētes quos im
pleuerit sȝ calentes facit. Quia q̄squis ea repletus
fuerit p̄ori loco se scire appetit. ⁊ iā sui cōscius tāto
p illā robusti⁹ sapit. q̄nto se infirmū in illa veri⁹ reco
gnoscit. atq; āpliorē viā hui⁹ scientie ipsa ei humili
tas aperit. dūq; inbecillitatē suā conspicit. ipsa ei
cognicio secretoꝝ sublimiū absconditos sin⁹ pādit.
qua cognicione pressius subtilior redditᵘʳ q̄ ad oc
culta capitᵘʳ. Heliu q̄ in flagellis btī iob ideirco ve
racē rōnem nō inuenit. q̄a eā querē humilr̄ nescit.
⁊ increpare pocius q̄ consolari paracior dicit. h⁹

eſt gͦ in quo nō es iuſtificatus. Notandū qͥ ē qđ btūs iob in neruo pedē ſuū poſitū dixit. ſ; nequaquā ſe mundū hoc mō quo ei obicit' abſq; pccō ⁊ īmaculatū. ⁊ ſine iniq̄tate fuiſſe memorauit. S; heliu dum cū auſteritate ſtuduit increpare que dicta ſūt: mētiens addidit que dicta nō ſūt. Qui eī ſemꝑ increpare appetūt. ⁊ nunq̄ fouē. multa plerūq; increpādo mētiunt'. Nam ut arguē docte uideant' fingūt nōnūq̄ que redarguāt. ⁊ cū ipſi equino more in curſū ſue oſtentatiōis inferueāt. in ſubiectoꝝ īuectionibus ex fictis ſibi īiq̄tatib' campū parāt. ¶ Sciendū ꝑtā eſt ſicut ⁊ ſuperi' dixi. qđ arrogantes uiri inflatis ſuis ſermonib' ſepe fortia dicta ꝑmiſcent. nec ꝯſiderāt aliqn̄ quid uiuāt. ſ; penſant ſtudioſe quid doceāt. quoꝝ nūc heliu ſpeciē tenet. qui nō recte uiuē appetit ſ; docere. Quia gͦ ſciens ſ; arrogans loquit'. taceam' iā qđ tumidū uiuit. ⁊ audiam' qđ ſolidū dicit. Poſt tot itaq; elationis ūba tandē ſciām ſuā oñdere inchoans ait. Reſpondebo tibi qđ deus maior ſit hoīe. Dicat' fortaſſe ab aliquo. quis iſta uel cū nō audit ignorat. S; nimirū hec ſentētia uilis credit'. ſi nō ex ipſa intētionis ſue radice penſet'. Flagellato uidel' loquebat'. q̄ ⁊ ꝑcuſſiōis ūbera acceperat. ⁊ cauſas ūbeꝝ neſciebat. Idcirco gͦ intulit reſpondebo t' qđ deus maior ſit hoīe. ut flagellatus hō ꝯſiderans qꝛ illo maior ē de'. in oī qđ patitur. ei' iudicio ſe ꝓponat. cui ſe minorē eē nō dubitat. ⁊ qđ a meliore patit' iuſtū credat ⁊̄ ſi eiđē iuſticie cauſas ignorat. Quiſquis eī ꝓ peccō ꝑcutit' ſi nō murmurādo renitat'. eo ipſo iā iuſtus eē inchoat. quo ferientis iuſticiā nō accuſat. Homo nāq; ſub deo ē ꝯditus. ⁊ ad ꝯdiciōis ordinē redit. qn̄ ſibi equitatē iudicis ſui etiā q̄ nō intelligit anteponit. Bene gͦ dr̄. rn̄debo t' quod maior deus ſit hoīe. ut ꝯſiderata potentia cre-

atoris. deferueat tumor mentis p̲ memoriā ɔdici
onis. Vnde dauid ꝓpħa cū ꝑcussionis pondere in
excessū vocis erūpere cogeret̃. ad ɔsideratione̅ ɔdi
ciōis sue se recolligens ait. Obmutui ⁊ nō aperui os
meū. qm̄ tu fecisti me. Pensauit enī ɔdiciōis sue ordi
nē ⁊ iusticiā ꝑcussoris inuenit. qͣ q̄ benigne eū qui
nō erat ɔdidit. eū ꝑfecto q̇ erat nō n̄ iuste ꝑcussit. Se
quit̃ Aduͤsus eū ɔtendis qd̓ nō ad oīa r̄nderit tibi
Semel loquit̃ deus. ⁊ scd̓o idipsū nō repetit. Afflicti
cordis ē ꝓpriū. ut in omī qd̓ appetit ⁊ tm̄ rex ordinē
ɔtrariū sentit. si possit fieri cur ita ul̓ nō ita sit diuinis
sibi r̄nderi vocibꝰ velit. ut deū de cuncta rex cōtrouer
sia cōsulat. ⁊ r̄nsionis eiꝰ cognita ratione ɔqͥescat. He
liu aūt ꝑuidens qd̓ scripturā sacrā dn̄s conderet. ⁊ ī ea
uel publicis uel occultis cunctoꝝ questiōibꝰ r̄nderet.
ait. aduͤsus eū ɔtendis qd̓ nō ad oīa ūba r̄nderit tibi.
Semel loquit̃ deus. ⁊ scd̓o idipm̄ nō repetit. Ac si di
ceret. Deus in singuloꝝ cordibꝰ ꝑuatis vocibꝰ nō r̄ndet. ri
sȝ tale eloquiū construit. p̲ qd̓ cunctoꝝ questiōibꝰ satis
faciat. In scripturͣ qͥppe eiꝰ eloqͥo causas nr̄as singuli
si reqͥrimꝰ īuenimꝰ. nec opus ē ut in eo qd̓ specialiter
quisqȝ tolerat r̄nderi sibi diuina uoce specialr̄ qͥrat.
Ibi enī nobis oībꝰ in eo qd̓ specialr̄ patim̃ cōiter r̄ndet̃.
ibi vita ꝑcedenciū fit forma seqͥnciū. Vt enī vnū e plu
ribꝰ ꝓferamꝰ. ecce dū passione aliqua uel molestia car
nis afficim̃. scire fortasse occultas causas passiōis eidē
ul̓ molestie optamꝰ. quatinꝰ in eo qd̓ patim̃ ex ipsa re
rū sciā ɔsolemur. sȝ qͣ de spālibꝰ tēptationibꝰ nr̄is ne
quaqͣ̄ nobis singulis specialr̄ r̄ndet̃. ad scripturā sacrā
recurrimꝰ. ibi videlicet īuenimꝰ qd̓ paulus carnis ī
firmitate pulsatus audiuit. sufficit t̄ grā mea nā vir
tus in īfirmitate ꝑficit̃. Quod idcirco illi ī infirmitate
ꝓpria dictū ē. ne singillatī nobis oībꝰ diceret̃. In scrip

tura q̃ sacra vocē dei afflicto paulo audiuim⁹· ne cū for
tasse affligim̄· singuli audire cū p̄uata cōsolatione que
reremꝰ, Nō q̃ dñs ad oīa nobis u̇ba rn̄det· q̄a scł loqr̄
⁊ ipsū nō repetit· id ē in his que p̱ scripturā sacrā ad
14⁹ p̄res nr̄os ꝓtulit nos erudire curauit, Discāt itaq;
scī doctores eccl̄ie· discāt etiā arrogantes cū intra eā
laborare quosdā pusillanimitate ꝯspiciūt· qđ deꝰ nob̄
ad oīa u̇ba nō rn̄det· q̄a scł loquit̄ deus ⁊ scđo idip
sū nō repetit· id ē cogitationib⁹ uel tēptatōib⁹ singu
loꝝ nō iā passim p̱ ꝓphāꝝ voces nō p̱ eūgelica officia
satisfacit· quia in scptuā sacra quid potest singulis eue
nire cōprehendit· atq; in illa p̱ exēpla p̄cedenciū
etiā vitā seqn̄ciū informare curauit, Quāuis qđ aūt
semel loquit̄ deꝰ ⁊ scđo idipsū nō repetit hoc intel
ligi subtilius pt̄ qđ pr̄ vnigenitū ꝯ̄valem sibi fili
um genuit· loqui eī dei ē uerbū genuisse, Semel aūt
loqui ē· uerbū aliud p̄ter vnigenitū nō habē, Vn̄
⁊ apte subdit̄· ⁊ scđo idipm̄ nō repetit· q̄a vidł hoc
u̇bū id ē filiū nō ń vnicū genuit, Quod aūt nō ait
locutus ē sȝ loquit̄ nō vidł tēpus p̄titū nec futūm po
nens· liquet oīb⁹ q̄a deo tp̄e nec p̄titū congruit nᶜ
futūm. Tanto q̃ in eo qđlibȝ temp⁹ ponit̄ libere· qn̄
to nullū vere, Neq; eī qđlibet libere dici poterat· si
saltē vnū ꝓp̄e diceretur, Inde itaq; dici in deo tēpus
quodlibȝ audact̄ licet· vn̄ in eo nullū dici ꝓprie
licet, Verbū naq; pater sine tp̄e genuit· ⁊ quis di
gne fari queat illā ineffabilē natiuitatē· qđ de et̄no
natus ē coetern⁹· qđ ext̄ns ante secula genuit equa
lem· qđ gignenti nat⁹ posterior nō est· Que videlicȝ
nos mirari possum⁹· sȝ intueri minime valem⁹, Illi⁹
aūt natiuitatis vim iā mirari posse aliquatenꝰ vi
dere ē, Sȝ quō videm⁹· qđ nequaq̄ cōp̄hendim⁹·
Est aūt qđ de usu carnis trahere debem⁹ ad sensū

spūs. Nam siquis in tenebris clausis oculis iaceat. atq; ante eū subitū lucerne lumē erūpat. clausi eius oculi ipō aductu lūis feriūt᷑ ut patescat. Cur ğ turbati sunt. si clausi nichil viderūt? Nec tñ pfcm̄ aliquid fuit: qđ videre clausi potuerūt. Nā si pfecte totū vidissent: cur apiri quererēt qđ viderent? Sic itaq; sic sum᷒: cū de incomphensibili natiuitate intueri aliquid conam᷑. Eo ipso eī qđ fulgore āmirationis pcutitur aīm᷒. z qī videt qđ videre nō valet: velut in tenebris positus vim lucis oculis clausis videt.

Quia vō hec diuine nature secreta āmiratio nō facile occupans p desideria tr̄ena mētib᷒ innotescit: apte dei locutio qualit᷑ ad nos fiat insinuat dicēs. Per sōnū in visione nocturna. qn̄ irruit sopor sup hoīes z dormiūt in lcūlo. Quid est qđ p somniū locutio ·16· nobis diuinitatis īnotescit: nī qđ dei secreta nō cognoscim᷒ si in terrenis desidiis vigilem᷒? In somno eī exteriores sensus dormiūt. z interiora cernūt᷑. Si ğ intima ꝯtemplari volum᷒: ab externa implicatiōe dormiam᷒. Vox videlicet dei qī p somniū audit᷑: qn̄do tr̄anquilla mēte ab hui᷒ seculi actione quiescit᷑: z ipō mentis silentio diuina p̄cepta pensant᷑. Cū eī ab externis actionib᷒ mens sopit᷑. tūc plenius mandatoꝝ dei pondus agnoscit᷑: tūc u̇ba dei mens viuacius penetrat: cū ad se admitte᷑ curarū secularium tumultus recusat. Male aūt homo vigilat: qn̄ eū sclāriū negocioꝝ estus insolent᷑ inquietat. Aure quippe cordis tr̄enaꝝ cogitationū turba dū pstrepit claudit: atq; in secretariū mētis qn̄to min᷒ curaꝝ tumultuātiū son᷒ ꝯpescit᷑: tanto āplius vox presidentis iudicis nō audit᷑. Neq; eī pfecte hō sufficit ad utrq; diuisus: sʒ dū sic intꝰ erudiri appetit. ut tñ exterius implicetur: vñ exti᷒ auditū apit inde intus obsurdescit. Moyses admixtus egipciis q̄i vigilabat. ⁊ idcirco vocē dn̄i in egipto positus nō audiebat. ſ; extincto egipcio postq̄ in desertū fugit. illic dū quadraginta ānis degit. quasi ab inq̄etis t̄renoꝝ desideorꝝ tumlt̄ib' obdormiuit. atq; idcirco diuinā vocē ꝑcipe meruit. q̇a ꝑ supnā graciā q̄ntomagis ab appetēdis ext̄iorib' torpuit. tanto veri' ad cognoscenda intiora vigilauit. Rursus israhelitici ppli turbis p̄latus ut legis p̄cepta ꝑcipiat in montē ducit'. atq; ut int̄na penetret ab externis tumultib' occultat'. Sn̄ ⁊ scī viri q̇ ext̄iorib' ministeriis deseruire officii necessitate cogūt'. studiose semꝑ ad cordis secreta refugiūt. ibiq; cogitationis īt̄ime cacumē ascendūt. ⁊ legē q̄i in mōte ꝑcipiūt. dū ꝓpositis tumultib' actionū t̄paliū. in cōt̄platiōis sue vertice. supne volūtatis sententiā ꝑscrutantur. Hinc ē qd' isdē moyses crebro de rebus dubiis ad tabernaculū redit. ibiq; secreto dn̄m cōsulit. et quid cercius decernit agnoscit. Relictis q̇ppe turbis ad tab'naculū redire ē. postpositis ext̄ioꝝ tuml'tib' secretū mentis intrare. Ibi eī dn̄s ꝯsulit'. ⁊ quod foras agendū ē publice. intus silent' audit'. Hoc cotidie boni rectores faciūt. cū se res dubias discernē nō posse cognoscūt. ad secretū mentis uelut ad qddā tab'naculū reuertūt'. ⁊ qd' prius intus tacentes audiūt. hoc foras ꝑ'modū agentes īnotescūt.

Ut cū ext̄iorib' officiis inoffense deseruiāt. ad secreta cordis recurrere incessabilit' curāt. ⁊ sic vocē dei q̄i ꝑ somniū audiūt. dū in meditatiōe mētis a carnalib' sensib' abstrahunt'. Hinc ē qd' sponsa in canticis canticoꝝ sponsi vocē q̄i ꝑ somniū audierat q̄ dicebat. ego dormio ⁊ cor meū vigilat. Acsi diceret. dū ext̄iores sensus ab hui' vite sollicitudinib'

divina lege ꝑspecta. quasi coram posita archa dn̄i consulunt. et quod sopio: vacanti menti viuaciꝰ interna cognosco. Foris dormio. ꝫ intꝰ cor vigilat: q̇a dū extiora qͥ nō sensio: intiora sollertˢ apphendo. Bene ergͦ heliu ait q̇a ꝑ somniū loquitᵘʳ deus: atq; apte subdidit ī uisiōe noctūa. Nocturna eī visio apparet ꝯtēplationi mētis sub q̇busdā ymaginatiōibꝰ solet. In diurna autem luce certius cernimꝰ: noctūa uͦ visione cūctanᵗ videmꝰ. Et q̇a sc̄i omīs q̄ᵈdiu in hac vita sūt diuine nature secreta qͥ sub quadā ymaginacōe ꝯspiciūt: videlicet q̇a necdū sicut sūt ea māifestiꝰ ꝯtēplantur: bn̄ heliu postq̄ᵐ dixit deū nobis ꝑ somniū loq̇ subdidit in visione noctūa. Nox q̇ppe ē vita pn̄s: in qua q̄ᵈdiu sumꝰ ꝑ hoc qᵈ intn̄a ꝯspicimꝰ sub incerta ymaginacōe caligamꝰ. Propheta nāq; ad videndū doīnū quadā se p̄mi caligine sentiebat dicens. Aīa mea desiderauit te ī nocte. Acsi diceᵉt. In hac obscuritate vite pn̄tis videre te appeto: ꝫ adhuc infirmitatis circūscribor nubilo. Dauid q̇; huiꝰ noctis caliginem vitās: claritatē veri lūinis prestolatꝰ ait. Mane astabo tͥ ⁊ videbo. Adhuc autē in nocte minꝰ se vidē conspicit: q̇ ad videndū deū futurꝝ mane ꝯcupiscit. Quia uͦ ut diximꝰ ab extiorꝝ actione cessare dormire ē: bn̄ heliu subdidit. qn̄do irruit sopor super hoīes. Quia autē sc̄i viri cū extiori actioni nō deseruiūt. intra mētis cubilia ꝯquiescūt: apte subiuxit. ⁊ dormiūt in lcūlo. Sanctis eī viris in lcūlo dormire ē: intᵘˢ mentis sue cubile quiescē. Vn̄ scriptū ē. Exultabūt sc̄i in gl̄a: letabunᵗᵘʳ in cubilibꝰ suis. Dicatᵘʳ ergͦ qᵈ scł nobis loquitᵘʳ deꝰ ꝑ somniū in visione nocturna. qn̄ irruit sopor suꝑ hoīes ⁊ dormiūt in lcūlo: q̇a nimirꝝ tūc secreta diuinitatis agnoscimꝰ: cū ab huiꝰ mūdi tumultuosa ꝯcupiscentia intꝰ mētis nr̄e cubilia segregamᵘʳ. Quia uͦ ut sepe iā diximꝰ

·IA·

C xxxiii

aurē cordis tumultus ſecularīū negociorꝝ claudit
⁊ quieſ ſecrete ꝯſiderationis apit. apte ſubiūgit.
Tunc apiet aures virorꝝ. ⁊ erudiēs eos inſtruit diſ
ciplina. Cū eī ab exterioribꝰ actionibꝰ ſopiūtᷣ apta au
re ītīa exaīnis cauſas audiūt. q' dū ſubtilitᷣ uel
flagella publica ul' iudicia occulta ꝯſiderāt. ſemet
ipſos afficē flendo nō ceſſant. Un̄ bene dictū ē ⁊ e
rudiens eos inſtruit diſciplinā. q'a ꝯſideranti mē
ti ⁊ ſeſe ꝑ penitentiā lacerantī q'ſi quedā plage ꝑcuſ
ſionis ſūt lamēta ꝯpūctionis. Un̄ etiā ſalemon rec
te vim ꝑcuſſiōis vtriuſq; ꝯiūgens ait. Liuor vulne
ris abſtergit mala. ⁊ plage in ſecretioribꝰ ventrīs. Per
liuorē q'ppe vulneris diſciplinā inſinuat corporee
ꝑcuſſionis. Plage uō in ſecretioribꝰ ventris ſūt intīa
mētis vulnera que ꝑ ꝯpūctionē fiunt. Sicut eī ven
ter cibis repletus extenditᷣ. ita mens prauis cogita
cionibꝰ dilatata ſubleuatᷣ. Abſtergit ḡ mala ⁊ liuor
vulnēis ⁊ plage in ſecretioribꝰ ventris. q'a ⁊ diſciplīa
extior culpas diluit. ⁊ extenſā mentē ꝯpūctio peni
tentie vltione tīſfigit. Sed hoc int' ſe vtraq; hec diſ
ferūt. qđ plage ꝑcuſſionū dolēt. lamēta ꝯpūctio
nū ſapiūt. Ille affligētes cruciant. iſte reficiūt dū
affligūt. Per illas in afflictione meror ē. ꝑ hec in
merore leticia. q'a tn̄ ipſa ꝯpūctio mentē lacerat. e
andē ꝯpūctionē nō incōgrue diſciplinā vocat.
Quatuor q'ppe ſūt qualitates quibꝰ iuſti viri aīa
in ꝯpūctione uehementᷣ afficitᷣ. cū aut maloꝝ ſu
oꝝ reminiſcitᷣ ꝯſiderans ubi fuit. aut iudiciorū
dei ſententiā metuens ⁊ ſecū querens cogitat ubi
erit. aut cū mala vite p̄ntis ſollertᷣ attendens me
rens ꝯſiderat ubi ē. aut cū bona ſupne patrie cō
tēplatᷣ. que q'a necdū adipiſcitᷣ lugens ꝯſpicit ubi
non ē. Maloꝝ ſuoꝝ paulus mēmerat. ⁊ ex eis ſeī

quibus fuerat affligebat cum diceret: Non sum dignus vocari apostolus, quoniam persecutus sum ecclesiam dei. Rursum divinum iudicium subtiliter pensans, in futuro male esse metuebat dicens: Castigo corpus meum et servituti subicio, ne forte aliis predicans ipse reprobus efficiar. Rursum mala presentis vite pensabat, cum diceret: Dum sumus in corpore peregrinamur a domino; et video aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis mee, et captivum me ducentem in lege peccati que est in membris meis: infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis huius? Et rursum bona eterne patrie considerabat dicens: Videmus nunc per speculum in enigmate, tunc autem facie ad faciem; nunc cognosco ex parte, tunc autem cognoscam sicut et cognitus sum. Atque iterum: Scimus quoniam si terrestris domus nostra huius habitationis dissolvatur, quod edificationem habemus a deo domum non manufactam eternam in celis. Cuius domus bona intuens Ephesiis dicit: Ut sciatis que sit spes vocationis eius, et que divitie glorie hereditatis eius in sanctis, et que sit supereminens magnitudo virtutis eius in nos qui credidimus. Mala vite presentis beatus Iob considerans ait: Temptatio est vita humana super terram. Unde David quoque ait: Universa vanitas omnis homo vivens. Et quamquam in imagine dei ambulet homo, tamen vane conturbatur. Qui rursum eternam patriam contemplatus et hec mala pensans in quibus erat, atque illa bona considerans in quibus adhuc non erat, ait: Heu me quia incolatus meus prolongatus est; et ego dixi in pavore meo: proiectus sum a vultu oculorum tuorum. Sublevatus in extasi, quod nostri interpretes pavorem non proprie vocaverunt, a vultu oculorum dei vidit se esse proiectum. Post intimam quippe lucis visionem que in eius animam per contemplationis gratiam radio claritatis emicuit, ad semetipsum redit, et cognitione percepta vel quibus illic bonis deesset, vel quibus malis hic adesset invenit. Neque enim quis presentis vite

·C xxxiii

mala sicut sūt conspicē̇ p̃ualet· si bona etn̄e pat̃
ꝑ ꝯtēplationis gustū ꝯtingē̇ necdū valet. Unde a
vultu oculoꝝ dei, ꝓiectū se esse ꝯgnouit. Subleua
tus quippe vidit· qđ se hic videre nō posse ad se
relapsus ingemuit. Perfectā scilꝫ aiām ista ꝯpunctio
familiarꝰ afficere solet· qꝛ om̄s ymaginationes cor
poreas insolent̃ sibi obuiantes discutit· ⁊ cordis o
culū figere in ipso radio incircūscripte lucis inten
dit. Has qͥppe figuraꝝ corꝑaliū spēs ad se intus ex
infirmitate corporis traxit. Sꝫ ꝑfecte ꝯpuncta hic sum
mope īuigilat· ne cū veritatē querit· ei ymagina
tio circūscripte visionis illudat· cūctasq; sibi obuiā
tes ymagines respuit. Quia ei ꝑ illas infra se lapsa
ē sine illis sup se ire conat̃· ⁊ postq̃ ꝑ multa indecē
ter sparsa ē· in vnū se colligē̇ nititur· ut si magna
vi amoris p̃ualet eē vnū atq; incorpeū ꝯtēpletur.
Unde aliqñ ad qñdā īusitatā dulcedinē interni sapo
ris admittit̃· ⁊ rapti aliquomō ardenti spū afflata re
nouat̃· tantoq; magis inhiat q̃tomagis qđ amet
degustat· atq; ad hoc intrare appetit qđ sibi dulce
sape intrīsecꝰ sentit· qꝛ videlꝫ eiꝰ amore dulcedīs sibi
corā se viluit· ⁊ postq̃ hanc vtcūq; ꝑcipe potuit· qđ
sine illa dudū fuisset īuenit. Cui inherere conatur
sꝫ ab eiꝰ fortitudine sua adhuc infirmitate repellit̃·
⁊ qͣ eiꝰ mūdicie ꝯtēplari nō valet· flere dulce habet·
sibiq; ad se cadenti infirmitatis sue lacͥmas sternė.
Neq; ei ꝑt mentis oculū in id qđ intra se rapti ꝯ
spexerat figē̇· qͣ ipō vetustatis sue usu deorsū ire
ꝯpellit̃. Inter hec anhelat estuat· sup se ire conat̃·
sꝫ ad familiares tenebras suas victa fatigatione re
labitur. Quia ergo sic affecta aiā ꝯtra semetipsā graue
certamē tollerat semetipsā· ⁊ qͣ ois hec de nobis
ꝯtrouersia cū nos afficit· q̃uis delectatione ꝑmix

ta nō modicū tn̄ dolorē parit. heliu postq̄ dixit
deū nobis p̄ sōpniū loqui. ⁊ locutione eiꝰ nr̄as au
res apire. nō inmerito eandē apcionē aurīū disci
plinā vocat. q̄a eo magis nos afficiendo conterit.
quo magis ad nos p̄ occultā eiꝰ inspiratiōis gracīā
intīne intelligentie sonꝰ erūpit. Neq; eī fieret certi
secꝰ quisq; qḋ ē. si nō intrinsecus potuissꝫ sentire
qḋ nondū ē. Namq; cū nosmetipsos inspicimꝰ bn̄
ꝯditos. si ad p̄suasionē dyabolicā pestifera ꝯsensi
one deceptos. in nobismetipsis attendimꝰ aliud
esse qḋ fecimꝰ aliud qḋ facti sumꝰ. ꝯdicione nos in
tegros. sꝫ culpa viciatos; p̄inde ꝯpuncti appetimꝰ
vitare qḋ fecimꝰ. ut ad id qḋ facti sumꝰ reformemᵘʳ
Unde ⁊ apte sequit̃. Ut auertat hoīēm ab his que
fecit. ⁊ liberet eū de sup̄bia. Quid eī hō de p̄prio. n̄
p̄ccm̄ fecit. Et scriptū est. iniciū oīs peccati sup̄bia.
Bene g° dr̄. q̄a homo cū ab his que fecit auertit̃. de
sup̄bia liberat̃. Contra ꝯditorē quippe sup̄bie ē. p̄cep
ta eiꝰ peccando trāscendere. q̄a qī a se iugū dn̄ationis
eiꝰ excutit. cui p̄ obedienciā subeē ꝯtēpnit. At cōt̃
qui id qḋ fecit vitare appetit. id qḋ a deo factus ē
recognoscit. ⁊ ad ꝯdicionis sue ordinē humiliter
redit. dū sua op̄a fugiens talē se qualis a deo factꝰ
ē diligit. Quia vō p̄ hanc intelligenciā glā sup̄na re
cipitur. supplicia eterna vitant̃. apte subiūgit. Eru
ens animā eiꝰ de corrupcione. ⁊ vitā illiꝰ ut non
transeat in gladiū. Oīs q̄ppe peccor ab hac corrupti
one viciorꝫ illuc ad gladiū ꝯpellit̃ trāsire penarū.
ut unde hic inique delectatus ē. inde illic iuste
cruciet̃. Notandū g° ē qḋ deus p̄ somniū nob̄ loqñs
prius nos a corrupcione ⁊ p̄ꝰmodū a gladio liberat.
q̄a nimirꝫ illiꝰ vitā illic eripit ab vlcione supplici
i. cuiꝰ hic mentē subtrahit a delectatione peccati.

C xxxiii

Neq; enī illic habet qᵒᵈ formidare debeat a gladio sē
tentie. quē hic pᵉ emendationē suā pollucio nō cor
rupit culpe. Bene ḡ dr̄. eruens aīā᷑ ei᷒ de corruptione
⁊ vitā illi᷒ ut nō trāseat in gladiū. De corruptione nā
q; ad gladiū trāsire ē. p᷒ pacta vicia ad toleranda sup
plicia puenire. Sequit᷑. Increpat qᵒ; p dolorē in lcūlo
⁊ oīa ossa ei᷒ marcessere facit. In scriptura q; sacra lcūs
siue grabat᷒ seu stratū aliqn̄ voluptas carnis. aliqn̄ re
pausatio in bonis opib᷒. aliqn̄ requies tp̄alis accipit᷑.
Quid ē eī qᵒᵈ in eūglio sanato cuidā dn̄s dicit. surge
tolle grabatū tuū ⁊ vade in domū tuā. nisi qᵒᵈ p gra
batū voluptas corpis designat᷑. Iubet᷑ utiq; ut hoc
san᷒ portet ubi infirm᷒ iacuerat. q̄a nimiꝝ oīs q̄
adhuc viciis delectat᷑ infirm᷒ iacet in uoluptatib᷒
carnis. s; sanatus hoc portat ubi iacuerat. q̄a diui
no adiutorio ereptus a viciis eiusdē carnis ɔtume
lias pᵉmodū tolerat. in cui᷒ prius desideriis reqᶦesce
bat. Rursū p stratū uel p lcm̄ repausatio in bonis o
perib᷒ designat᷑. Vn̄ ⁊ in actib᷒ aplōꝝ petrus aplūs
dicit. Enea sanet te dn̄s ihesus xp̄s. surge ⁊ sterne
·19· tibi. Quid ē dicē surge. n̄ mala que ꝑpetrasti delinqē.
Et quid ē dicē sterne tibi. nisi mercedis causas in q̄
bus reqᶦescē debeas opare. Vt ⁊ deserat surgēdo qᵒᵈ
fecit. ⁊ īueniat sternendo qᵒᵈ fecerit. Quod vtrūq;
ꝓpheta breuit᷑ ɔphendēs dicit. Declina a malo. et
fac bonū. Declinare qppe a malo ē ab eo qᵒ iacuit sur
gere. bonū uō facē ē mercedis opa in quib᷒ requi
escē debeat ꝑparare. Qui enī declinat mala s; bona
adhuc nō facit. surrexit quidē ab eo quo iacuit.
s; ubi requiescē debeat necdū strauit. Et rursū lec
tus ul' stratū requies tp̄alis accipit᷑. sicut scriptū
ē. vniūsū stratū ei᷒ versasti in infirmitate ei᷒. Cū enī
quisq; curis secularib᷒ fatigat᷑ deserē p diuinā grām

hui⁹ mūdi itinera laboriosa compūgit᷑. cogitare solet
quō p̄ntis vite desideria fugiat. ⁊ ab ei⁹ laborib⁹ req
escat. sibiq; mox desiderate quietis ordinē querit.
⁊ velut q̄dā stratū sic a cunctis labōib⁹ cessatōis lo
cū inuenire ɔcupiscit. ſʒ q̄a in hac vita adhuc homo
positus in cuilibʒ ordīs loco. in cuilibʒ secreti reces
su viuē sine teptationib⁹ nullaten⁹ p̄t. pleruq; in id
qd̄ ad requiem ɔstruit᷑. maior dolor teptatōis īuenit᷑.
Vn̄ recte p ꝓpheta dr̄: Vniusū stratū ei⁹ versasti ī infir
mitate ei⁹. Acsi diceret. Omē qd̄ hic sibi parauit ad requi
em. hoc ei mutasti occulto iudicio ad pturbationē
Quod pio quidē ɔsilio agit᷑. ut hui⁹ pegrinationis
tp̄e electoꝝ vita turbet᷑. Ista q̄ppe ē vita p̄ns qua
ad patriā tendim⁹. ⁊ ideō hic occulto iudicio freqūti
pturbatōe ɔterim᷑. ne viā p patria diligam⁹. Dolēt
enī nōnulli viatores cū amena fortasse in itinere
prata ɔspiciunt pgēdi moras īnectere ⁊ a cepta itine ·20·
ris rectitudine declinare. eoꝝq; gressus tardat pul
chritudo itineris dū delectat. Electis g̊ suis ad se p
gentib⁹ dn̄s hui⁹ mūdi iter aspeꝝ facit. ne dū quisq;
vite p̄ntis req̇e q̄i vie amenitate pascit᷑. magis eū
diu pgere q̄ⁿ citius puenire delectet. ne dū oblecta
tur in via obliuiscatur qd̄ desiderabat in patria. Qa
g̊ in hac vita oīs nr̄ā quā fortasse parauim⁹ requies p
turbat᷑. recte dr̄: increpat q̊q; p dolorē in lectulo: id est
in p̄ntis vite req̇e vel teptationis nos stimulis uel
flagelli afflictione ɔturbat. Nam sepe hūan⁹ aīmus
quālibʒ breui tp̄e sine teptatione in bonis studiis
fuerit. mox de eisdē studiis in q̄b⁹ quiescēdo se ex
erit. de ipsis virtutib⁹ q̄b⁹ multiplicari nitit᷑ dū pro
ficere se sentit eleuat᷑. Unde pio rectoris nr̄i mode
ramine impulsu teptationis afficit᷑. ut in eo ipsa p
fectus sui elatio ɔp̄mat᷑. Qua ꝓpt᷑ postq̄ dixit. Incre

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

·C· xxxiii

par quoq; ꝑ dolorē in lcūlo. apte subiūxit. ⁊ oīa
ossa ei⁹ marcessere facit. Ossa in scriptura sacra vir
tutes accipiun̄t. sicut scriptū ē. Dn̄s custodit oīa os
sa eoꝝ. vnū ex his nō ꝯteret. Quod utiq; nō de os
sib⁹ corporis. sꝫ de virib⁹ dicit mentis. Nā certo noui
m⁹ qđ ⁊ multoꝝ martirꝝ corpalr̄ ossa cōfracta sūt.
⁊ ꝑsecutores dn̄i latronis illi⁹ cui dictū ē hodie me
cū eris in ꝑadiso sicut latronis alteri⁹ in cruce cru
ra fregerūt. cū gͦ increpat ꝑ dolorē in lcūlo oīa ossa
facit marcessere. q̄a cū in ea requie quā nobis ab hͦ
seculo ꝑꝑam⁹ flagello tēptatiōis afficim̄. q̄ fortassis
de virtutib⁹ nr̄is inflari potuim⁹. cognite infirmi
20⁹ tatis nr̄e tedio extenuam̄. Cū enī sicut cupim⁹ in
deū ꝓficam⁹ si ꝓfectū nr̄m tēptatio nulla pulsaret.
alicui⁹ nos fortitudīs ēē crederēm⁹. Sꝫ q̄a nobiscum
sup̄na dispensatione agit. ut infirmitatis nr̄e q̄a
ꝓficientes obliuiscim̄ tēptati recolam⁹. ⁊ in ꝓfectu
nr̄o quid de diuino munē ⁊ in tēptatione cogno
scim⁹ quid de ꝓꝑis virib⁹ sum⁹. Que nos ꝑfecto tēp
tatio ad plenū raperet. n̄ ꝓtectio sup̄na seruaret. sed
pulsat nec frangit. impellit nec mouet. quatit nͨ
deicit. ut de nr̄a infirmitate sentiam⁹ ēē qđ quati
m̄. ⁊ de dīno munē esse qđ stam⁹. Et q̄a sepe aīa ali
cui⁹ boni sibi conscia cū virtutes suas sibi ad me
moriā reuocat. quadā delectatiōe pascit. ⁊ q̄i gratu
lacōe ꝓꝑie plenitudīs impinguat. bn̄ dr̄ qđ tēp
tacōe pulsante marcescūt ossa. q̄a dū ꝓꝑia infir
mitas tēptatione interrogante cognoscit. oīs illa no
straꝝ viriū velut pinguis viridisq; gratulatio subi
to anxietatis merore siccat. ⁊ qui nos alicui⁹ esse
momēti bona nr̄a pensando credidim⁹. pulsati pau
lo āplius perituros nos iam iāq; formidam⁹. Tunc
om̄e bonoꝝ nr̄oꝝ gaudiū vertit in pauore penaꝝ.

Tunc iniquos nos esse deprehendimus quos sanctos paulo ante credebamus. Tabescit mens, stupent oculi, omne quod prius prospere arridebat evanescit; lux ipsa fastidio est et sole se in animo tenebre meroris effundunt; nichil quod delectet aspicitur, triste est quicquid occurrit. Unde et apte sequitur: Abhominabilis fit ei panis in vita sua et anime illius cibus ante desiderabilis. Ac si aperte dicat: Afflicta mens sibi in amaritudinem verti considerat quicquid se antea blande libenterque satiabat. In scriptura enim sacra panis aliquando ipse dominus, aliquando spiritualis gratia, aliquando divine doctrine erudicio, aliquando hereticorum predicatio, aliquando subsidium vite presentis, aliquando iocunditas humane delectationis accipitur. In pane dominus designatur, sicut ipse in euangelio dicit: Ego sum panis vivus qui de celo descendi. Rursum per panem gratia doni spiritualis accipitur, sicut per prophetam dicitur: Qui obturat aures suas ne audiat sanguinem et claudit oculos suos ne videat malum, iste in excelsis habitabit; munimenta saxorum sublimitas eius; panis ei datus est. Quid est enim obturare aures suas ne audiat sanguinem, nisi peccatis suadentibus que de carne nascuntur et sanguine non prebere consensum? Et quid est ne malum videat oculos claudere, nisi omne quod rectitudini adversum est non approbare? Iste in excelsis habitabit, quia quamvis cum adhuc caro in inferioribus retinet, mentem iam in sublimibus fixit. Munimenta saxorum sublimitas eius, quia abiecta desideria terrene conversationis calcat et ad supernam patriam per precedencium patrum exempla se sublevat. Et quia per contemplacionis donum gratia spirituali satiatur, apte subiungitur: panis ei datus est, id est refectionem spiritualis gratie percipit, quia se a bonis infimis ad celestia spirando suspendit. Hinc etiam de sancta ecclesia per David dominus dicit: Pauperes eius saturabo panibus, quia in illa posite mentes humilium spiritualium implentur refectione donorum. Rursum per panem divine

·C· xxxiii

doctrine erudicio designatur. sicut per prophetam dicitur: Qui habitatis in terra austri, cum panibus occurrite fugienti. In terra quippe austri habitant, qui in sancta ecclesia positi superni spiritus caritate perflantur. Fugit autem qui huius mundi mala euadere concupiscit. Qui ergo in terra austri habitat, fugienti cum panibus occurrat, id est is qui sancto spiritu intra sanctam ecclesiam plenus est, cum qui sua mala euadere nititur erudicionis alloquio consoletur. Fugienti scilicet cum panibus occurrere est, metuenti eterna supplicia doctrine sacre escas offerre, et modo timorem terrore comprimere: modo pauorem exhortatione refouere. Quia panis refectio scripture sacre non inconuenienter accipitur, per eundem prophetam iudeis solam litteram seruantibus dicitur: Quare appenditis argentum et non in panibus? Acsi diceret: Pensatis sacra eloquia sed non in refectione, quia dum solam littere speciem custoditis, de spirituali intelligentia pinguedinem interne refectionis amittitis. Unde illic apte subiungitur: et laborem uestrum non in saturitate. Rursum per panem hereticorum predicatio designatur. Sic per salemonem mulier heretice ecclesie typum gestans et stultos conuocans dicit: Panes occultos libenter edite. uel sicut in nostra translatione scriptum est: Aque furtiue dulciores sunt, et panis absconditus suauior. Sunt enim nonnulle hereses que aperte metuunt predicare quod sentiunt, et apud infirmorum mentes uerba sua tanto magis condiunt, quanto ea quasi amplius reuerenter abscondunt. Unde non inmerito dicitur: panes occultos libenter edite. Miseris enim cordibus occulta hereticorum uerba eo magis sapiunt, quo cum reliquis communiter non habentur. Rursum per panem subsidium uite presentis accipitur. Sic iacob ad laban transiens ait: Domine deus si dederis michi panem ad manducandum et uestem ad induendum. et sic in euangelio dominus turbis se sequentibus dicit: queritis me non quia uidistis signa, sed quia manducastis ex panibus et saturati estis. Ne septē cũ panib⁹ saciati fuerāt. ⁊ ꝑ eoꝝ ꝑsonā dñs illos intra sanctā ecclesiā detestat᷑. qui ꝑ sacros ordines ad dñm appropinquātes. nō in eisdē ordinib⁹ virtutũ merita. ſꝫ subsidia vite pñtis exquirũt. nͨ cogitant quid viuēdo imitari debeant. sed que stipendia percipiendo sacient᷑. Saciatos q̇ppe de panib⁹ dñm sequi ē. de scā ecclia tp̄alia alimēta suscepisse. et non ꝑ signis ē dñm ſꝫ pro panib⁹ querē. ad religionis officiũ nō ꝑ augendis virtutib⁹ ſꝫ pro req̇rendis subsidijs inhiare. Rursũ ꝑ panē iocũditas hũane delectacōis accipit᷑. unde hieremias ꝓpheta cũ synagoge ꝑditos mores defleret dixit. Oīs populꝰ eiꝰ gemēs ⁊ querēs panē. dederūt p̄ciosa queq; ꝓ cibo ad refocillandā aīa3. Gemēs ei ꝑpl's querit panē. cũ praua hoīm multitudo affligitur q̇a nō ad votũ de pñtis vite iocũditate saciat᷑. Sꝫ ⁊ p̄ciosa queq; pro cibo dat. q̇a virtutes mētis in appetitu trāsitorie delectacōis inclinat. ⁊ refocillare aīa3 nitit᷑. q̇a p̄ũsis suis desiderijs satisface᷑ conat᷑. Unde bñ mox illic ex voce electe mlt̄itudis subdit᷑. vide dñe ⁊ ꝯsidera q̇a facta sũ vilis. Uilis q̇ppe plebs dei efficit᷑. q̇ndo prauoꝝ nũo crescēte in eis nō sũma ⁊ celestia. ſꝫ abiecta ⁊ trēna sectat᷑. Heliu itaq; quid aliud panē q̄ pñtis vite delcātionē vocat. Qui postq̄ vim tēptacōis expressit. illico subdidit. abhoīabilis ei fit in vita sua panis. ⁊ aīe illiꝰ cibꝰ ante desiderabilis. q̇a videlꝫ oīne qđ p̄us de ipā ꝓsperitate viuēdi dulce sapiebat. postmodũ ꝑ vim tēptacōis amarescit. Nōnũquā vō quicq̇d gaudij. quicq̇d virtutis haūe videbat᷑ subito pauore tēptationis amittitur. et q̄ euacuatis eisdē virtutib⁹ tristis aīmꝰ sub merore possidetur. Cũ ei paulo vehemēcius īpulsu tēptacōis afficit᷑. q̇a exercere vim solute fortitudinis

C xxxiii

non valet. eam iā velut ꝑditā dolet. seq; ex ſe vacuū ſenciens infirmitatē ſuā ex ipſa ſua ſanitate cognoſcit. vñ mox ab oĩ iocūditate q̄ frangit᷑ ⁊ eſcas p̊oris leticie reſpuens. eo quē ſolū libent͛ appetit luctu faciat᷑. Vnuſquiſq; eĩ cū ſibi bñ viuēdi ꝓſperitas arridet hilareſcit. atq; ipſa hilaritas aīm velut deſiderabilis cibus reficit. Sʒ cū tēptacōe paulo āpliꝰ īminēte pulſatur. a mente eiꝰ per meroris faſtidiū gaudiū omē reſpuit᷑. que p̄us eodē gaudio q̄ ſaciata letabat᷑. Quia g͛ hō tēptatus ab ore cordis omīʒ cibū reſpuit delectacōis. nichilq; ei aliud quā ſemetipm̄ ⁊ cognoſce͛ ⁊ flere delectat. bñ dr̄. Abhoinabilis ei fit in vita ſua panis. ⁊ aīe illiꝰ cibꝰ ante deſideābil͛. Sʒ ſic̄ ſupius diximꝰ idcirco moderamine occulte diſpenſationis ita tēptari ꝑmittimur. ut qui ex diuino mune͛ in virtute ꝓficimꝰ eciaʒ q̊d ſumꝰ ex ꝓᵖa infirmitate meōrem᷑. ut q̊ ex percepcōe muneris opa virtutis inferimꝰ. ex infirmitatis nr̄e memoria ſacrificiū hūilitatis offeramus. Aliqñ aūt pꝰ ꝓfectū viriū nō ſolū tēptant vicia. ſʒ eciā flagella caſtigant. Cū aūt tēptam᷑ viciis pia diſpenſacōe nobiſcū agit᷑. ne his virtutibꝰ quibꝰ ꝓficimꝰ extollam᷑. cū vō flagellis atterim᷑. malis īcrepantibꝰ admonem᷑. ne mūdo blandiente ſeducamur. Vicia dū nos tēptant ꝓficiētes in nos virtutes hūiliant. flagella dū tēptant. ſurgētes in corde huiꝰ mūdi voluptates eradicant. Per tēptancia vicia diſcimꝰ quid de nobis naſcatur. ꝑ ferientia flagella cognoſcimꝰ quid de hoc mūdo fugiamꝰ. Per illa reſtrīgim᷑ ne intrinſecꝰ extollam᷑. ꝑ iſta cōp̄mim᷑ ne quid extrinſecus appetamꝰ. In hac g͛ vita dū ſumꝰ ⁊ flagellis atteri ⁊ aliqñ viciis tēptari nec̄ce eſt. Siue eĩ in laboribꝰ flagellorꝫ ſeu in cer tamine vicioꝝ non ſolū nobis nr̄a infirmitas innoteſcit: ſʒ eciā in quāta virtute ꝑfecerim⁹ agnoſcim⁹. Nemo q̇ppe vires ſuas in pace cognoſcit. Si eī bella deſunt: virtutū experimenta nō ꝑdeunt. Inſipid⁹ miles ē: qui fortē ſe in pace gloriat̃. Quia ḡ ſepe virū merita ꝑ flagelloꝝ adu̇ſa patefiunt: apte beatu ſubiūgit dicens. Tabeſcit caro illi⁹ et oſſa que tecta fuerāt nudabunt̃. Cū enī flagellis ꝑ̄mentib⁹ oīs exterior voluptas atterit̃: intn̄c fortitudīs oſſa nudant̃. Quid aūt hoc loco carnis noīe nī ipſa delectacō carnis accipit̃: Vel q̇d ꝑ oſſa. niſi virtutes aīe deſignat̃: Tabeſcit ḡ caro illi⁹ ut oſſa nudent̃: q̇a dū flagellis arguentib⁹ carnalis delectatio extenuat̃: ea que dudū q̇̄ ſub carne latuerant virtutū forcia patefiūt. Nemo q̇ppe quātū ꝑfecerit. nī int̃ adu̇ſa cognoſcit. Cū eī aſſunt ꝓſpa certi virū documenta nō poſſūt. Unde alias ſcͤptū eſt. In die mandauit dn̄s miẛecdiā ſuā ⁊ nocte declarauit: q̇a videlʒ unuſquiſq; ſupni doni ḡciā in trāquillitate quietis ꝑcipit: ſʒ q̄ntū ꝑcepit in aduerſitate ꝑturbacoīs oſ̄ndit. Tabeſcit ḡ caro ut nudent̃ oſſa. Feriam̃ paternis correpcoīb⁹: ut q̄ntū ꝑficim⁹ agnoſcam⁹. Flagellis eī dnī pinguedo carnalis delectacoīs atteritur: ſʒ virtutū nr̄aꝝ oſſa patefiūt. Decus nr̄m exterius ipſa hui⁹ mūdi aduerſitate fedatur: ſʒ q̇d in nob̄ intrinſecus latebat oſtendit̃. Ceſis nāq; aplis denūciatū eſt ne ultra loqueren̄t in noīe ihesu: ſʒ magna exultatione gauiſi ſūt q̇d digni habiti ſūt pro noīe ei⁹ ꝯtumelias pati: ſuiſq; adu̇ſariis cū fiducia reſponderūt: obedire oportet deo magis q̄ hoīb⁹. Ecce int̃ adu̇ſa validius fidei robur emicuit: ecce ꝯciſa ē integritas carnīū: ſʒ patefca ſūt oſſa virtutū. Hinc de eis per

·C· xxxiii

ſapiām dr̄. Deus tēptauit illos. ⁊ īuenit illos dignos ſe. Temptati ſūt qͥppe aduͤſitate plagaꝝ. ſꝫ digni inuēti ſunt nudatione oſſiū. Nā quia hic eoꝝ illa tēptacio ē que ex flagellis adhibetᷣ. illic aptē declaratᷣ dū ſequitᷣ. Tanqͣ aurū in fornace ꝓbauit illos. ⁊ qͣſi olocauſta hoſtie accepit illos. Qͥa ḡ vniuſcuiuſq; vires nō n̄ ꝑ aduͤſa patefiūt. bn̄ dicitᷣ. Tabeſcit caro eiꝰ. ⁊ oſſa que tecta fuerāt nudabuntᷣ. Tabeſcit ei caro. dū omē qđ fluxū infirmūq; ē flagellis atteritᷣ. Nudantᷣ oſſa. dū ꝑ hec ī nobis eciā qđ validū latet apitᷣ. Quia uͦ ſicut ſuperiꝰ dictū ē in ipſa aduͤſitate tēptacōis nō ſolū detegitᷣ robur fortitudīs. ſꝫ eciā cognoſcitᷣ infirmitas hūanitatis. tēptatus quiſq; oſtēdit qͥd ē qͣntū de deo ꝓfecerit ſꝫ in ipīs flagelloꝝ afflictionibꝰ eciā qͣntū de ſemetipſo ſit infirmꝰ agnoſcit. nō enī tm̄mō nudantᷣ oſſa ſꝫ eciā tabeſcit caro. aptē ſubiūgitᷣ. Appropinquauit corruptioni aīā eiꝰ. ⁊ vita illiꝰ mortiferis. Temptati ei vnicuiq; iuſti aīā corrupcōi appinquare dicitᷣ. qñ ne eā virtus poſſit extollere. ꝑ flagella ꝯpellitᷣ quid ſit ex ꝓpͥa infirmitate ſentire. Corruptioni videlꝫ appropinquat. qͥa ex ſuis ſe viribꝰ ꝑdicioni ꝓximū non ignorat. ut hoc qđ a ꝑdicione longe ē nō ſibi ſꝫ dn̄o tribuat. Appropinquat uͦ mortiferis. qͥa ex infirmitate carnis ꝓximū ſe pcc̄is mortē ferentibꝰ reſpicit. a qͥbꝰ diuino munere tantomagis longe fit. qͣnto ſe eis ꝓximū ex ſuis meritis deꝑhendit. Per ꝯtēplationē ꝯdicionis ſue dauid corruptioni appinquauerat. cū dicebat. Memēto dn̄e qđ puluis ſumꝰ. ⁊ homo ſicut fenū dies eiꝰ. Per ꝯtēplationē qͦq; infirmitatis ꝓpͥe paulus mortiferis appropinquauerat cū dicebat. Video aliā legē in mēbris meis repugnantē legi mētis mee. ⁊ captiuū me ducentē in lege pcc̄i que ē in mēbris meis. infelix ego hō quis

me liberabit de corꝑe mortis hui⁹? Corruptioni ġ
uel mortiferis appropinquare ē. considerata infir
mitate hūanitatis sue peccatorē se ex suis m̄itis cer
nere? atq; apud se arrogancia ex ꝓpriis virib⁹ nō habē.
Quid eī sum⁹? si ꝓtectione ꝯditoris nr̄i deseram̄? Que
nimiꝝ ꝓtectio min⁹ nēcria credit̄? si semꝑ hētur,
Sȝ utilit̄ plerūq; subtrahit̄? ut sibimetipī hō quā sī
illa nichil sit ostendat̄. Man⁹ ġ dei aliqñ nos nobis
ꝑ adūsa insinuat? que eciā nescient̄ nos in ꝓsperis
portat. Qua dū destituti cadere incipim⁹. ꝛ tñ adiu
ti retinem̄? ꝛ doctrina fit qđ in lapsū trepidauim⁹. et
custodia qđ in statu ꝑmanem⁹. Nemo ġ se alicui⁹
virtutis estimet. eciā cū quid fortit̄ pt̄? q̄a si diuina ꝓ
tectio deserat ibi repente eneruat̄ obruitur? ubi se ua
lent̄ stare gl̄atur. Quid ē enī qđ vir dei cont̄ altare
samarie ad ꝓphandū directus. p̄nte rege auctoritatē
libere vocis exercuit. eiusdēq; regis extensū brachi
um ī rigorē mirabilit̄ astrinxit? qđ tñ mox miseri
cordit̄ saluti restituit. cui⁹ in domo īuitatus come
dere noluit. q̄a ne in via comederet. p̄cepta ꝓhibici
onis dñice accepit? qui tñ in eadē via ꝛ seductus co
medit ꝛ pastus interiit. Qua ī re quod subtili cōsi
deratione colligim⁹. quid ut ita dixerim formidan
do suspicam̄? nī quod forsitan apud semetipm̄ tacit⁹
ꝛ ꝑ p̄ceptis dñicis regē se ꝯtēpsisse gl̄atus. ab intna
mox soliditate quassatus ē. ꝛ inde ei in oꝑe culpa
subripuit. vn̄ gl̄a in corde surrexit? ut ꝓph̄e falsi ū
bis deceptus disceret q̄a nequaq̄ ꝓpe fortitudīs fuerit.
qđ ad regis ūba restitisset. Bene aūt ꝛ ei⁹ ore mortis
sententiā accepit. cui⁹ seductione a vite p̄cepto decli
nauit? ut inde penā veracit̄ sumeret. vn̄ culpā negli
gent̄ admisisȝ. Quia ġ vnūquēq; electū suū diuina
grā tūc magis erudiendo custodit. cū q̄ patiens

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

C xxxiii

deſerit? dicatur recte. apꝓpinquauit corruptioni aīa ei⁹? ⁊ vita illi⁹ mortiferis? ut quo ſe ſuis virib⁹ vicinū morti ꝑ adu͛ſa conſiderat? eo in cūctis q̄ fortit᷑ egerit ad dīne ſpei munimen fugiens ſolidius viuat.

Explicit liber xxiii⁹ Incipit viceſimus quartus ...

HEliu vim ſuꝑne diſpēſacionis inſinuans? de electi vni͛cui͛q; ꝑcuſſione intulit dicens. Appropinquauit corruptiōi aīa ei⁹? ⁊ vita illi⁹ mortiferis. Et dū tēptatū hoīez demonſtrat vnū· in qua tēptacoē ſit poſitū huānū gen⁹ oſtendit vniuerſum. Hūq; narrat quid ſpecialr̄ agatur in ſingulis? liqdo intimat quid gn̄alit᷑ agatur in cūctis. Sic eī tēptacoēz expreſſit quorūdā ꝓprie ſinguloꝝ? ut poſſit intelligi ⁊ vniu͛ſalr̄ oīm. Cunctū qͥppe electoꝝ genus in hac vita hui⁹ tedio laboris afficit᷑. Unde et mox huic gn̄ali peſtilentie gn̄ale ſubintulit remediū medicine dicens. Si fuit ꝓ eo angelus loquens vnū de ſimilib⁹? ut annūciet hoīs equitatē miſerebit᷑ ei⁹. Quis eī iſte ē angelus? nī ille q̄ ꝑ ꝓphetā dicit᷑ magni cōſilij angelus? Quia eī greca lingua euangelizare denūciare dicit᷑? ſemetipm̄ nob̄ dn̄s annūcians angelus vocat᷑. Et bn̄ ait ſi fuerit ꝓ eo angelus loquens? qͣ ſicut ait apl̄s eciā interpellat ꝓ nobis. Sꝫ quid ꝓ nobis loquat᷑ audiam⁹. Unū de ſimilib⁹. Mos medicine ē? ut aliqn̄ ſilia ſilib⁹ aliqn̄ cōtraria ꝯtrarijs curet. Nā ſepe calida calidis? ſepe aūt frigida calidis? calida frigidis ſanare ꝯſueuit.

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Veniens q̄ᵍ ad nos desup medicus nr̄. tantisq; nos īueniens languorib⁹ pressos. quoddā nobis silē. ⁊ quodā gtrariū apposuit. Ad hoīes quippe homo venit. sȝ ad peccatores iustus. Concordauit nob̄ veritate nr̄e. sȝ discrepauit a nobis vigore iusticie. Viciosū ēi homo corrigi nō poterat. nisi p deū. Videri aūt debuit q̄ corrigebat. ut pbendo imitacōis formā. ante acte malicie mutaret vitā. Sȝ videri ab hoīb⁹ nō poterat deus. Homo ergo factus ē. ut videri potuissȝ. Iustus ergo atq; īuisibilis deus apparuit silis nobis homo visibilis. ut dū videtur ex silī curaret ex iusto. ⁊ dū veritate gn̄is gcordat cōdicioni. virtute artis obuiaret egritudini. Quia ergo veniens in carne dn̄s non culpā nr̄āȝ ex vicio nō penā ex nc̄citate suscepit. nulla ei labe pc̄ci pollutus reatus nr̄i teneri gdicione nō potuit. atq; ideo mortē nostrā omni nc̄citate calcata cū voluit sponte suscepit. recte dr̄ quod p teptato hoīe iste angelus vnū de filib⁹ loquitur. qa nec ita natus ut reliqui. nec ita mortu⁹ nec ita resuscitat⁹. Non eī opante coitu. sȝ spū supueniente cōceptus ē. Natus aūt matrīa viscera ⁊ fecūda exhibuit. ⁊ incorrupta seruauit. Rursū nos omēs cū nolum⁹ morim̄. qa ad soluēde pene debitū culpe nr̄e gdicione coartam̄. Ille uō qa nulli admixtus ē culpe. nulli ex nc̄citate succubuit pene. Sed qa culpā nr̄ām dn̄ando subdidit. penā nr̄ām miserando suscepit. sic̄ ipse ait. Potestatē habeo ponēdi aiāȝ meā. ⁊ ptatē habeo itez sumēdi eam. Qui ecīā pmisit. Nemo tollit eā a me. sȝ ego pono eā a me ipso. Rursū nō ut reliq̄ suscitatus ē. qa resurrectio nr̄a in fine seculi dilata ē. illi⁹ uō die tercio celebrata. Et nos quidē p illā resurgim⁹. nā ipse p se. Neq; enī q̄ deus erat sicut nos ab alio ut resuscitari potuis

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

sit indigebat. In eo ergo eius resurrectio distat a nostra, quod non per nosmetipsos resurgimus sicut ipse. Pro eo enim quod simpliciter homines sumus, superiori adiutorio ut resurgere valeamus indigemus; ille autem eidem resuscitationis vim cum patre et spiritu sancto deus exhibuit, quam solus in humanitate percepit. Quia ergo dominus vere natus, vere mortuus, vere resuscitatus, in omnibus tamen distat a nobis magnitudine potencie, sed sola concordat nobis veritate nature, bene dicitur quia pro nobis angelus iste unus de filiis loquitur. Cum enim in cunctis operationibus suis immensa nos virtute transcendat, in uno tamen a nobis id est in forme veritate non discrepat. Pro hoc pro nobis patri loquitur, quod per semetipsum nobis similem ostendit. Loqui quippe eius vel interpellare est ipsum se pro hominibus hominem demonstrare. Et bene cum dixisset unum de filiis loquitur, illico adiunxit ut annunciet hominis equitatem, quia nisi ille hominibus similis fieret, equus homo ante deum non appareret. Inde quippe annunciat equitatem nostram, unde suscipere dignatus est infirmitatem nostram. Omnes videlicet nos inimica illa persuasio in culpe contagium ab ipsa radice polluerat, nullusque erat qui apud deum pro peccatoribus loquens a peccato liber appareret, quia ex eadem massa editos eque cunctos par reatus involuerat. Proinde venit ad nos unigenitus patris, assumpsit ex nobis naturam non perpetrans culpam. Sine peccato quippe esse debuit qui pro peccatoribus intervenire potuisset, quia nimirum alience pollucionis contagia non tergeret, si ipsa sustineret. Bene ergo dicitur quia in eo quod filiis apparuit hominis equitatem annunciavit. Intercedens enim pro peccatoribus semetipsum iustum hominem qui pro aliis indulgenciam mereretur ostendit. Sequitur: Miserebitur eius et dicet: Libera eum ut non descendat in corruptionem; inveni in quo ei propicier. Mediator dei et hominum homo Christus

ihesus in eo miſertᷓ hoīs. quo formā hoīs ſuſpſit.
Qua miſcdia redepto hoīe dicit patri. libera eum
vt nō deſcendat in corruptionē. Sicut iā ſupius
diximꝰ dicē eiꝰ ē libera hoīeʒ. naturā hoīs aſſu
mēdo liberā demonſtrare; Ex ea qppe carne quā
ſuſpſit. eciā hanc oſtendit liberā quā redemit.
Que redepta videlʒ caro nos ſumꝰ. q̇ cognicione
nr̄i reatus aſtringimᷣ. ſʒ mediatoris tāti eq̇tate li
beramᷣ. ſicut ipē ait. Si uos filiꝰ liberaueit. vere li
beri eritis. Et bn̄ ꝑ hoc redepto hoīe dr̄. nō deſcē
dat in corruptionē. Supeiꝰ ei dictū fuerat. appro
pinquauit corrupcoī aīā eiꝰ. poſtmodū dr̄ nō deſ
cendat in corrupcoēʒ. Ac ſi dicēt. Quia cognoſcēdo
infirmitatē ſuā eē ſe corrupcoī ꝓximū non igno
rat. idcirco ad corrupcoīs interitū nō deſcendat
Ad corruptionē ei iuſte deſcendēt. ſi ſuis viribus
longe ſe a corrupcoē eſſe iudicaret. Sʒ q̇a corrupcoī
appꝓinquauit hūilr̄. debʒ ab ea miſcditer libera
ri. ut eo contᷓ īpugnācia vicia fortis ſit. quo ſe ſu
is mitis cognoſcit infirmū. Quiſquis ei ſupᷓ ſe extol
lit. ipſo ſue elationis pondē grauatᷓ. ꝛ eo ſe ī infimiˢ
mergit. quo ī ſupbie viciū ꝓruens ab eo q̇ vē ex
celſus ē elongauit. Atq; inde magis ima appetit
vn̄ ſe cōiūctū ſūmis eſtiauit. ſic ꝑ ꝓphetā extollēt ſe extollēti
aīe dicitᷓ. Quo pulchrior es deſcende ꝛ dormi cum
incircūciſis. Oīs ei qui feditatē infirmitatis ſue
ꝯſiderare negligit. ſʒ ꝑ elacioīs faſtū virtutis ſue
glāʒ attendit vn̄ pulchior ē inde deſcendit. quia
extollendo ſe de ſuis mitis inde ī ima extius corru
it. vn̄ glorioſū ſe eē iudicauit. Qui deſcēdens cū
īcircūciſis dormit. q̇a in eternā mortē cū ceteis
peccōribꝰ deficit. Quia gᵒ hō iſte hūilr̄ corrupcoī
ſe ꝓpinquū eē cognouit. bn̄ de eo dr̄. libera eū

C xxxiii

ut non deſcendat in corruptionem. ut eo magis eua
dat penam quo oculos ſuos non auertit a culpa. Quia
uero nullus erat cuius meritis nobis dominus propiciari debu
iſſet. vnigenitus patris formam infirmitatis noſtre ſuſ
cipiens. ſolus iuſtus apparuit pro peccatoribus intercedens
Et bene pro redempto homine iſte angelus loquens dicit. I
ueni in quo ei propicier. Ac ſi aperte mediator dei et
hominum dicat. Quia nullus hominum fuit qui coram deo in
terceſſor iuſtus pro hominibus appareret. meipſum ad propici
andum hominibus hominem feci. et dum me hominem exhibui.
in quo iuſto homine hominibus propiciaretur inueni. Et quia
infirmitatem ſuſcipiens dominus dum penam noſtram mori
endo tolerauit. corrupcionem noſtram reſurgendo mu
tauit. bene iſte angelus mortalitatis noſtre flagella
ſubiungit. eorumque miſeretur dicens. Conſumpta eſt caro a
ſuppliciis. reuertatur ad dies adoleſcencie ſue. In illo
quippe primo homine a domino recedente repulſi a paradiſi gau
diis in hanc mortalis vite erumpnam cecidimus. et quam
grauem culpam ſerpentis ſuaſione commiſimus pene noſtre
ultione ſentimus. Huc enim lapſi. nichil extra deum in quo
affligeremur inuenimus. Et quia per oculorum viſum carnem ſecu
ti ſumus. de ipſa carne quam preceptis dei prepoſuimus fla
gellamur. In ipſa quippe cotidie gemitum. in ipſa crucia
tum in ipſa interitum patimur. ut hoc nobis mira diſpoſi
cione dominus in penam verteret per quod fecimus culpam. nec
aliunde eſſet interim cenſura ſupplicii niſi vnde fuerat
cauſa peccati. ut eius carnis amaritudine homo erudire
tur ad vitam. cuius oblectatione ſuperbie peruenit ad mor
tem. Quia ergo in vniuerſis humanum genus carnalis vite ſuppli
ciis premebatur. ſed redemptore noſtro veniente et vicia corrup
3° cionis noſtre et tormenta deleta ſunt. dicatur de hoc redemp
to homine. Conſumpta eſt caro eius a ſuppliciis. reuertatur ad di
es adoleſcenſie ſue. Ac ſi diceret. Mortalitatis ſue pena

in quadā vetustatis sue senectute deiectus ē. reuer
tatur ad dies adolescencie sue. id ē p̄oris vite inte
gritate renouet̃. ut nō eo maneat quo lapsus ē.
ƺ ad hoc redēpt⁹ redeat. ad qd' ꝑcipiēdū ɔditus
fuit. Scriptura enī sacra sepe adolescenciā ꝓ nouı
tate vite ponē cōsueuit. Vn̄ venienti sponso dicit̃.
Adolescentule dilexerūt te. id ē electoꝝ aīe gr̄cia
baptismatis renouate. que nō in vite vetis usu de
ficiūt. ƺ noui hoīs ɔuersacione decorant̃. Senectu
tē q̇ppe vetis hoīs inter vicia tabescentē deflebat
ille q̇ ait. inueteraui int̃ oīs īimicos meos. Ecō
tra alius gaudere in virtutib⁹ āmonens dic̃. Letare
iuuenis in adolescētia tua. Ac si dicēt. Fortis quisq;
gaudeat ī renouatione sua. id ē leticiā suā nō in
vite vetis voluptate. ƺ in cōuersationis noue con
stituat virtute. Reuertat̃ ad dies adolescētie sue.
Et q̇a dū redēptor noster patrē ꝓ nobis int̃pellat.
nos q̇ȝ vite pristine torpore discusso ad sitim ora
cōis accendim̃. apte de hoc hoīe redēpto subiū
git. Depcabit̃ deū. ⁊ placabilis ei erit. Prius ei
postulare angelū ⁊ p⁹modū hoīeȝ dicit. q̇a nisi
an̄ ipse dn̄s ꝑ incarnacoēȝ suā interpellans pa
trē vitā nrām petēt. nūq̄ se nrā insensibilitas
ad postulanda ea que eterna sūt excitaret. Sed
incarnacoīs ei⁹ p̄cessit orō. ut corporis nr̄i eui
gilacio subsequat̃. Quia vō p⁹ tēptacoēs sepe post
īmensas amaritudines menti nr̄e in occulto gav
dio lux veritatis erūpit. bn̄ de hoc tēptato hoīe
⁊ depcanti subiūgitur. Et videbit faciē ei⁹ ī iu
bilo. Supius dictū est quō de⁹ īnotescendo affi
cit. nūc uō dr̄ quō dū innotescit exhilarat. Alr̄
eī quisq; ɔpungit̃. cū intēna intuens. malorū
suoꝝ pauore t̃ret̃. Alr̄ uō ɔpungit̃ cū intēna
gaudia

21

Quia vō ad
hoc nouitatis ro
bur non nr̄is virib⁹
ƺ redēptore interueni
ente reuocam̃. pro
hoc flagellato hoī
ne depcans an
gelus dicat.

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

ꝯspiciens. spe quadā ꝛ securitate roborat᷑. Illa cō
punctio afficientes ac tristes. hec u͛o letas lac͛mas
mouet. Iubilū nāq; dicit᷑ qn̄ ineffabile gaudiū
mēte ꝯcipit᷑ qđ nō abscondi possit nec sermonib᷒
apiri. ꝛ tn̄ quibꝫdā motib᷒ ꝓditur. q̃uis nullis ꝓp̃e
tatib᷒ exp̄mat᷑. Vn̄ dauid ꝓpħa intuens electoꝝ aīos
tantū gaudiū mēte ꝯcipere. qn̄tū nō valet sermōe
apire. ait. Beat᷒ pplꝰs qui scit iubilationē. Non eī
ait qui loquit᷑ ꝫ qui scit. quia sciri q̇dē iubilatio
intellectu pt̄. ꝫ dictu exp̄mi nō pt̄. Sentit᷑ quidē
ꝑ illā qđ ultra sensū est. Et cū vix ad hoc ꝯtēplan
dū sufficiat consciā sentiētis. qn̄do ad hoc exp̄
mendū sufficiet lingua dicentis. Quia ergo cor
dib᷒ nr̄is lux se veritatis insinuans mō districtā
iusticiā ꝑtendēdo ꝯtristat. mō int̄na gaudia api
endo letificat. p᷒ tēptacionū amaritudines. p᷒ t̄bu
lationū luctus. apte subiūgit᷑. Videbit faciē ei᷒
in iubilo. Menti eī nr̄e de ꝯsideracōe cecitatis sue
ṗus ignis tribulatiōis īmittit᷑ ut oīs vicioꝝ eru
go ꝯcremet᷑. ꝛ tūc mūdatis oculis cordis illa leti
cia patrie celestis apit᷑. ut ṗus purgem᷒ lugēdo
qđ fecim᷒. ꝛ postmodū manifestius ꝯtēplem᷒ pre
gaudio qđ queram᷒. Prius a mētis acie excurrente
tristicia intēposita maloꝝ caligo detergit᷑. ꝛ tūc re
splendēte rapti chorusatione incircūscripti lūis
illustrat᷑. Quo utcūq; cōspecto in gaudio cuiꝰdam
securitatis absorbetur. ꝛ q̄i p᷒ defc̄m vite p̄ntis ul
tra se rapta aliquo mō in quadā nouitate recreat᷑.
Ibi mens ex īmenso fonte infusione supni roris
asp̄git᷑. ibi nō se sufficē ad id qđ rapta ē ꝯtēplat᷑.
ꝛ veritatē senciendo videt. q̇a qn̄ta ē ipsa veritas
nō videt. Cui veritati tanto magis se longe exis
timat. qn̄to magis appꝓpinquat. q̇a n̄ illā utcū

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

q; conspicet· nequaq̄ se ꝯspicē eam posse sentiret,
Annisus g° añ dū in illā intendit˜ īmensitatis eius
choruscante circūstantia reuerberat˜. Ipsa q̄ppe cūc
ta implens cūcta circūstat˜ ⁊ iccirco mens nr̄a ne
quaquā se ad ꝯphendendā incircūsceptā substanciā
dilatat· q̄a eā inopia sue circūscripcioīs āgustat,
Vñ ⁊ ad semetipsam cicius labit˜ ⁊ prospectis q̄i
quibusdā veritatis vestigiis ad sua ima reuocatur
Hec ipsa tñ p ꝯtēplacoēꝫ facta nō solida ⁊ pmanēs
visio· ſꝫ ut ita dixerī q̄i quedā visionis imitatio
dei facies dr̄; Quia eī p faciē quēlibꝫ agnoscim˜ nō
īmerito cognicionē dei faciē ei˜ vocam˜. Vñ iacob pꝰ
quā cū angelo luctatus ē ait. Vidi dñm facie ad faciē
Acsi dicēt, Cognoui dñm˜ q̄a me cognoscē ipse digna
tus ē, Quā cognicoēꝫ plenissiē fieri paulus in fine te
stat˜ dicens, Tūc cognoscā˜ sicut ⁊ cognit˜ sū. Quia g° .28.
pꝰ laboꝝ certamīa pꝰ tēptacionū fluctus sepe in ex
cessu aīā suspenditur. ut cognicoēꝫ diuine pn̄tie
ꝯtēplet˜ quā tñ p̄sentiā ⁊ sentire possit ⁊ explere
nō possit· recte pꝰ tot labores de hoc tēptato hoīe
dr̄; Videbit faciē ei˜ in iubilo, Quia vō vnusquisq;
q̄nto āplius celestia ꝯtēplat˜ tantomagis a tēna opa
coē corrigit˜ bñ post grāꝫ ꝯtēplacoīs iusticiā subdi
dit opacoīs dicens, Et reddet hoī iusticiā suā. Iusti
cia nr̄a dicit˜ nō que ex nr̄o nr̄a ē· ſꝫ que dīna largi
tate fit nr̄a˜ sicut in dñica orōe dicim˜ panē nr̄m
cotidianū da nobis hodie, Ecce ⁊ nr̄m dicam˜ ⁊ tñ
ut detur oram˜. Noster q̄ppe fit cū accipit˜ qui tñ di
est· q̄a ab illo dat˜. Et dei g° ē ex munere˜ ⁊ nr̄ fit ve
raciter p acceptionē. Ita g° hoc loco hoī suā iusticiā
deus reddit˜ nō quā ex semetipso habuit· ſꝫ quā
condit˜ ut habet accepit· ⁊ in qua lapsus pseuera
re noluit. Illā g° iusticiā reddet de˜ hoī ad quā con

C xxxiii

ditus fuit. ut inhēre deo libeat. ut minacē ei9 sententiā ptimescat. ut serpētis callidi blandis iā promissionib9 nō credat. Quod ei in paradiso egit. hoc cotidie antiqu9 hostis agē nō desistit. Uerba quippe dī de cordib9 hoīm molitur euellē. atq; in eis ficta ꝓmissiōis sue blandimēta radicare. Cotidie id qđ de9 minat᷑ leuigat. ⁊ ad hoc credendū qđ falso ꝓmittit īuitat. Falso ei pollicet᷑ tpalia. ut mentib9 hoīm ea supplicia leuiget que de9 minat᷑ etña. Nam cū pñtis vite glām spondet. quid aliud dicͭ q̄ᷓ gustate ⁊ eritis sicͭ dii. Ac si apte dicat. Temporalē ꝯcupiscentiā tangite. ⁊ in hoc mūdo sublimes apparete. Et cū timore diuine sententie amouē conat᷑. qđ aliud loq̄t᷑. quā id qđ p̄mis hoīb9 dixit. cur p̄cepit uob deus. ut nō ꝯmederetis de oī ligno paradisi. Sȝ quia diuino munē redeptus homo iusticiā recepit quā dudū ꝯditus amisit. robustiorē se iā cont᷑ blandimēta callide ꝑsuasionis exerat. qa expimēto didicit q̄ᷓtū obediens eē debeat p̄cepto. Et quē tūc culpa duxit ad penā. nūc pena sua restringit a culpa. ut tātomagis delinquē metuat. q̄ᷓto cogētē supplicio. ⁊ ipse iā qđ ꝑpetrauit accusat. Unđ sequit᷑. Respiciet hoīes. ⁊ dicet peccaui. Sȝ peccōrē se nō cognosceret. si iusticiā nō haberet. Nemo quippe tortitudinē suā ni cū rectus eē cepit dep̄hendit. Nā qui oīno puersus ē. neq; hoc pt̄ vidē qđ ē. Qui vō peccatorem se intelligit. iam ex pte aliqua eē iustus inchoauit. atq; id qđ nō iustus fecerat. ex eo qđ est iustus accusat. Qua accusatione sua deo inherere inchoat. dū rectū ꝯtra se iudiciū ꝓferens. hoc in se qđ illi sentit displicē ꝯdep̄nat. Recepta g° iusticia sua. dicit hō iste peccaui. Et notandū qđ premittit᷑ respiciet hoīes. ⁊ tūc deinde subiūgit᷑.

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

⁊ dicet peccaui. Ideo eñi nõnulli peccasse se nesciũt.
q̃a hoĩes nõ attendũt. Nã si ꝯsiderarẽt hoĩes. cui⁹
cognoscerẽt q̃ntũ peccando infra hoĩes cecidisset.
Et q̃uis scptura sacra aliqñ hoĩes ponẽ soleat hu
mana sapiẽtes. sic ait apls. cũ eñi sit int̃ vos zel⁹
⁊ ꝯtentio nõne carnales estis. ⁊ paulo p⁹ subicit
dicit. nõne hoĩes estis. nõnũq̃ tñ hoĩes dicit eos
quos a bestiis rõne distinguit. id est q̃s nõ atte
ri bestiali passionũ motu demõstrat. Quib⁹ per
ꝓphetã dñs dicit. Vos aũt greges pascue mee hoĩ
nes estis. q̃a nimirũ illos dñs pascit. quos volup
tas carnis more iumẽtoꝝ nõ afficit. At contra
hi qui carnali affectioni succũbũt. non iã hoĩes
sꝫ iumẽta noĩant̃. sicut de quibꝫdã in peccato suo
moriẽtib⁹ ꝑ ꝓphetã dr̃. Conputruerũt iumenta in
stercore suo. Iumẽta q̃ppe in stercore suo ꝯputres
cere ẽ. carnales hoĩes in fetore luxurie vitã fini 29.
re. Non eñi ẽẽ hoĩes sꝫ iumenta declarant̃. de q̃
bus ꝑ ꝓphãm dr̃. Vnusquisq; ad vxorẽ ꝓximi su
i hinniebat. Et de q̃b⁹ ꝓpha ali⁹ dicit. Vt carnes asi
noꝝ carnes eoꝝ. ⁊ fluxus equoꝝ fluxus eorũ.
Vñ ⁊ ꝑ dauid dr̃. Homo cũ in honore eẽt nõ itel
lexit. cõparatus ẽ iumẽtis insipiẽtib⁹. ⁊ silis fact⁹
est illis. Cum ergo vocent̃ hoĩes hi qui rõe iusticie
suffulti sũt. ⁊ irracõnabilia iumẽta noĩent̃ hi q̃
carnali delc̃tioni deseruiũt. recte de hoc peni
tente dr̃. Respiciet hoĩes. ⁊ dicet peccaui. Ac si
dicat̃. Scõꝝ viroꝝ exẽpla ꝯspicit. atq; eoꝝ compa
rõe se pensans iniquũ se eẽ dep̄hendit. Qui eñi
plenissime itelligere appetit qualis ẽ. tales in
miꝝ debꝫ cõspicẽ qualis nõ est. ut ex bonorũ
forma metiat̃ q̃nto ipe deserto bono deformis
ẽ. Ex his q̃ppe quib⁹ plenissiẽ bona assunt ꝑpẽ

C xxxiij

dit recte que sibi minꝰ sūt. atq; in illoꝝ pulchri
tudine ꝯspicit feditatē suā. quā in seipso ⁊ pt̄ ꝑpe
ti. ⁊ sentire nō pt̄. Lucē nāq; debȝ ꝯspicē q̇ vult de
tenebris iudicare. ut ī illa videat quid de tenebris
estimet. quas videͤ ꝑpedit̄. Peccator nāq; si īcogni
ta vita iustoꝝ semetipsū ꝯspicit. pccorē se nullate
nus dephendit. Videre eū se nō pt̄. q̄a fulgorē lucis
nesciens cū semetipm̄ ꝯspicit. quid aliud q̄ᵐ tene
6⁷ bras attendit. Iustoꝝ debemꝰ ḡ vitā ꝯspicē ut subti
lit̄ dephendaᵐ nr̄āȝ. illoꝝ videlȝ species q̄ī quedā nob̄
forma imitāda ꝑponit̄. ¶ Viua lc̄io ē. vita bonorū.
Vnde ⁊ non īmerito hi idē iusti in sacro eloq̇o libri
noīant̄. sicut sc̄ptū ē. Libri apti sūt. ⁊ aliꝰ liber aptꝰ
ē qui ē vite. ⁊ iudicati sūt mortui ex his que scrip
ta erāt in libris. Liber nāq; vite ē. ipsa visio aduen
entis iudicis. In quo q̄ī sc̄ptū est omē mandatū. q̄r
quisq̄s eū viderit. mox teste ꝯsciā quicq̄ nō fecit
intelligit. Libri etiā apti referūt̄. quia iustoꝝ tūc
vita ꝯspicit̄. in quibꝰ mandata celestia ope impres
sa cernūt̄. Et iudicati sūt mortui ex his que sc̄pta
erāt in libris. q̄a in ostensa vita iustoꝝ q̄ī in expan
sione libroꝝ legūt bonū qd̓ agere ipi noluerīt. at
q; ex eoꝝ qui fecerīt ꝯparacōe dāpnant̄. Ille ḡ vnq̄sq;
tūc videns eos qd̓ nō fecit defleat. nc̄ in eis qd̓ imi
tet̄ attendat. Quod quidē facē electi nō cessāt. Me
lioꝝ nāq; vitā ꝯsiderāt. ⁊ detioris usus ꝯuersatio
nē mutant. Vn̄ sponsi voce sc̄ē ecclie in canticis
canticoꝝ dr̄. Duo ubera tua sicut duo hinnuli capͤe
gemelli. qui pascunt̄ in lilijs. donec aspiret dies
⁊ inclinent̄ vmbre. Que eī sūt duo ubera n̄i ex iude
a ⁊ gentilitate veniens vtq; ꝑplus. q̇ in sc̄ē ecclie
corpe ꝑ intentionē sapīe archano ē cordis infixꝰ.
Ex quo pplō hi q̇ electi sūt idcirco capree hīnulis

ꝯpant᷑. q̄a ꝑ hūilitatē quidē ꝑuos ſe ac pc̄tores intelligūt. ſꝫ eis ꝑ caritatē currentibꝰ ſi qua obſtacula de impedimento tpalitatis obuiāt tranſeūt. ⁊ datis ꝯtēplacōis ſaltibꝰ ad ſupna ꝯſcendūt. Qui ut hᵉ agant. p̄cedenciū ſcōꝝ exēpla ꝯſpiciūt. Vn̄ ⁊ ī liliis paſci referuntᷣ. Quid eī ꝑ lilia n̄ eoꝝ vita declaratur. qui veracit᷑ dicūt. xp̄i bonꝰ odor ſumꝰ deo. Electi ḡ ut aſſeq̄ ſūma p̄ualeant. ꝯſpecta odorifera ⁊ candida vita iuſtoꝝ faciantᷣ. Iam quidē vidē deū ſicut. iā de eiꝰ ꝯtēplacōe ſaciari caritatis eſtibꝰ īardeſcunt. Sꝫ q̄a in hac vita poſiti necdū valēt. ꝑ p̄cedenciū ſcōꝝ viā incedē interī ꝑ patrū exēpla paſcuntᷣ. Vn̄ ⁊ apte illic tp̄e de ip̄o lilioꝝ paſtu definitᷣ dū dicitᷣ. donec aſpiret dies ⁊ inclinētur vmbre. Iam diu q̄ppe refici iuſtoꝝ exēplis indigemꝰ. donec pn̄tis mortalitatis vmbras eterno die aſpirante trāſeamꝰ. Cum eī huꝰ tpalitatis ūbra trāſacta ac mortalitate fuit īclinata. q̄a ip̄iꝰ diei internū lumē cernimꝰ. neq̄ᷣ quā iā appetimꝰ ut ad amorē eiꝰ ꝑ alioꝝ exēpla flagremꝰ. Nunc autē q̄a necdū eū intueri poſſumꝰ. ſūmope nēce ē. ut illoꝝ q̄ eū ꝑfecte ſecuti ſūt ꝯſpectis actionibꝰ incitemᷣ. Intueamᷣ quā pulchra eſt agilitas ſequēciū. ⁊ videmꝰ q̄ turpis ſit tepitudo pigroꝝ. Stati namq; ut bn̄ agenciū geſta reſpicimꝰ. noſmetip̄os ꝯfuſione īmia ulciſcente iudicamꝰ. Mox vēcundia mentē ꝯcutit. mox iuſte ſeuiens reatus addicit. ⁊ vehement᷑ hoc etiā diſplicet. qđ adhuc fortaſſe turpit᷑ libet. Vn̄ bene ꝑ ezechielē dr̄. Fili hoīs oſn̄de domui iſrl̄ templū. ut ꝯfundātur ab īiq̄tatibꝰ ſuis. ut meciantᷣ fabricā. ut erubeſcant ex oībꝰ que fecerūt. Templū q̄ppe dei filiis iſrl̄ ad ꝯfuſionē oſn̄ditᷣ. qn̄ vnicuiq; iuſti aīā quā inſpirādo deꝰ inhītat. q̄nta ſanctitate fulgeᷣ

30.

at ad cõfusionē suā pc̄orib⁹ ōndit̃. ut in illa bonū
qd̓ negligūt videant. ⁊ in semet ipis malū qd̓ opant̃
erubescant. Metiri u̓o fabricā ē. pensare subtiliter
scōꝝ vitā. Sꝫ dū metimur fabricā necc̄e ē ut ex cūctis q̄
facim⁹ erubescam⁹. q̄a bonoꝝ vitā q̄nto subtili⁹ pen
sando discutim⁹. tanto seueri⁹ in nobis oīa inique
gesta rep̄bam⁹. Bn̄ aūt ꝓphe dr̄. ut ostendat tēplū
Quia eī iustoꝝ rectitudinē pcc̄or c̄siderare diffidat.
saltem hāc ex voce p̄dicantis agnoscat. Templū q̄p
pe pc̄orib⁹ ōndere ē. sponte sua cōsiderare nolētib⁹
rc̄oꝝ opa narrare. Qui itaq; ut diximus ꝑduci ad sū
ma desiderat. semꝑ necc̄e ē ut melioꝝ ꝓcc̄tib⁹ intē
dant. quatin⁹ tanto districti⁹ in se culpas iudicent.
q̄nto in illis alcius qd̓ amiret̃ videt̃. Sꝫ quid ista
de peccantib⁹ dicim⁹. cū ipsos q̄q; opatores iusticie
tanta ꝓuchi dispensatione videam⁹. Ali⁹ nāq; do
nū sciencie accipit. ⁊ tn̄ ad virtutē mire abstinēti
e nō ꝑtingit. Alius magna abstinēcie virtute ac
cingitur. nec tn̄ in sūma sciē c̄tēplacōē dilatatur
Ali⁹ ꝑ ꝓphecie spm̄ valet oīa ventura p̄scire. sꝫ tn̄
ꝑ curacōīs grāz nō valet p̄ntis molestie mala sub
leuaē. Alius ꝑ curacōīs grāz mala p̄ntis molestie
subleuat. sꝫ tn̄ q̄z ꝓphecie spm̄ nō habꝫ q̇d sequat̃
ignorat. Alius indigentib⁹ multa iā ꝓp̄a largiri
pt̄. sꝫ tn̄ īiuste agentib⁹ obuiare libere nō potest.
Ali⁹ īiuste agētib⁹ audacter ꝓ deo obuiat. sꝫ tn̄
indigētib⁹ que habꝫ tribuere oīā recusat. Alius
iā ⁊ ab ocioso se sermone restringens lingue las
ciuiā supat. sꝫ tn̄ adhuc resurgentes ire stimu
los ꝑfc̄e nō calcat. Ali⁹ insurgentē iram iā ꝑfc̄ē
edomat. sꝫ tn̄ adhuc linguā in leticiā relaxat.
Quid ē hoc qd̓ iste eo bono indiget quo alius pol
let. ⁊ ille cū multis abunde polleat. aliis bonū

adesse cōsiderat qđ sibi deesse suspirat. n̄ qđ mira
nobiscū dispensatione agit̄. ut p̄ hoc qđ alt̄ habꝫ
⁊ iste nō habꝫ vnꝰ altiꝰ melior ostendat̄. quatinꝰ
tāto ardencꝰ ad hūilitatē quisq; pficiat. q̄nto ex
bonis que nō habet inferiorē se hūilibꝰ pensat.
Hicq; fit ut dū ille in isto atq; hic ī illo respicit
qđ ãmiret. distincta bona ⁊ ab altitudīe elacōis
reprimant. ⁊ ad studiū pfectus accendāt. Magna
nāq; sollicitudīe ad curā nrē meliorationis accin
gim̄. qn̄ id virtutis in aliis cernimꝰ qđ nō habemꝰ
Vn̄ ezechiel pph̄a cū volancia aīalia descripsisset.
adiūxit. Et audivi pꝰ me vocē cōmotionis magne.
bn̄dicta glā dn̄i de loco suo. ⁊ vocē alaꝝ aīaliū pcuti
enciū alterā ad alterā. Quid nāq; alas aīaliū. n̄ virtu
tes debemꝰ sentire sanctoꝝ. Qui dū t̄rena despiciūt.
ad celestia volando subleuant̄. Vn̄ recte eciā p̄ psaīā
dicit̄. Qui cōfidūt in dn̄o mutabūt fortitudinē. assu
mēt pēnas ut aquile. Volancia nāq; aīalia alis suis
se vicissim feriūt. q̄a scōꝝ mētes in eo qđ sup̄na ap
petūt. cōsideratis invicē altius virtutibꝰ excitantur
Ala eī sua me pcutit. qui exēplo scītatis ꝓuocat me ad
meliꝰ accendit. et ala mea vicinū aīal ferio. si aliq̄n
alti opus bonū qđ imitet̄ ostendo. Sed q̄a scōꝝ vitā
significari istis aīalibꝰ diximꝰ. libꝫ in ipō volatu aīa
liū oculos mētis attollere. ⁊ q̄nta vicissim alaꝝ per
cussione se excitēt subtili cōsideratione pensare. Pau
lus nāq; cū ceteroꝝ scōꝝ sollicitudinē in p̄dicacōe ro
bustiꝰ laborando trāscenderet. ut ab elacōe se p̄meret et
vires suas ī hūilitatis gremio nutriret. crudelitatis
sue antiq non īmemor. aplōꝝ oīm īnocentiā cōtēpla
tus ait. Ego eī sū minimꝰ aplōꝝ. q̄ nō sū dignꝰ vocari apls.
q̄a psecutus sū ecclesiā dei. Et tn̄ eorūdē aplōꝝ oīm pri
mꝰ quasi accepti p̄ncipatus oblitꝰ. acsi minꝰ ipsi aliqđ

ſaperet. in paulo miratᷣ ſapiām dicēs. Sicut ⁊ cariſ
ſimꝰ frat̄ nr̄ paulus ſcd̄m datā ſibi ſapiētiā ſcͥpſit
uobis. ſicut ⁊ in oībꝰ epiſtolis loquēs in eis de his
in qͥbꝰ quedā ſūt difficilia intellectu. Ecce paulus
in apl̄is miratᷣ īnocentiā. ecce aploꝝ pͥnceps mi
ratᷣ in paulo ſapientiā. Quid ē hoc nͥ qđ ſcī viri dū
virtutū ꝯſideratione viciſſim ſibi alios p̄ferūt. volā
cia aīalia alaꝝ ꝑcuſſione ſe tangūt. ut eo ad uola
tū ſe alcīꝰ excitent. quo humilius alter in altero qđ
āmireᷣt videt. Hinc itaq; colligendū ē q̄nta de
bemꝰ ſollicitudīe melioꝝ vitā ꝯſpicē nos qui ī infi
mis iacemꝰ. ſi ⁊ hi qui iā tanta ſcitate ſublimes ſt̄
ut ꝑ humilitatis greſſū ad maiora ꝓficiāt adhuc q̄
rūt in aliis qđ imitantes āmirentᷣ. Sȝ hoc reprobi
neſciūt. q̄ mētis oculos ſemꝑ ī infimis p̄mūt. Qui
⁊ ſi qn̄ in via dn̄i veniūt. nō ad melioꝝ veſtigia. ſȝ
ad intuenda ſꝑ deterioꝝ exēpla vertūtᷣ. Neq; eī eoꝝ
vitā ꝯſiderāt. quibꝰ ſe humiliando ꝓponāt. ſȝ qͥbꝰ ſuꝑ
biendo ſe p̄ferant. Deteriores naq; reſpiciūt quibus
meliores ſe ēē glāntᷣ. ⁊ idcirco ad meliora ꝓficere
nō pn̄t. qꝛ hoc ſibi ſufficē eſtimāt qđ peſſimos ā
tecedūt. O miſeri. viā ꝑgūt. ⁊ in tergo reſpiciūt.
Per ſpeciē quidē qͥ ante ſe pedē ꝓferūt. ſȝ ꝑ cōſide
ratōēȝ p̄uoꝝ hoīm poſt ſe oculos tendūt. Recti vi
deri appetūt. ſȝ ad īueniēdos ſe tortā regulā ſumūt.
Si eī ſemetipſos quales ſūt agnoſcē appetūt. non
deterioꝝ cōſpicere. ſȝ melioꝝ exēpla debuerāt. Idcirco
ġ peiores ſe ēē nō intelligūt. qͥa hoīes nō attēdūt.
Nam ſi hoīes attenderēt q̄ntū peccando diſtarent
a bonis hoībꝰ īuenirēt. De hoc ġ penitēte q̄ iđco
bonoꝝ exēpla ꝯſiderat ut ſibimetipſi q̄ntū a bono
receſſit īnoteſcat. bn̄ dicitᷣ. Reſpiciet hoīes. ⁊ dicet
peccaui. Sequitᷣ. Et vere deliqui. ⁊ ut dignꝰ erā

non recepi, Peccōres se plerūq; ꝯfitent᷑. eciā qui se ēē
non credūt, Nam sepe ꝯtingit ut passim se hoīes in
iquos ēē fateant᷑. ſ; cū pccā sua veracit᷑ aliis argu
entibꝰ audiūt. defendant se sūmope atq; īnocētes
videri conent᷑. Vnꝰquisq; ḡo cū talis ē. ⁊ si se deliq̄s
se dicit vere nō dicit. qⁱppe q̄ peccorē se non ex cor
dis intimo ſ; verbotenꝰ asserit, Qᵃ ei scriptū ē iustus
in pⁱncipio accusator ē sui. iste de ꝯfessione pcc̄i orna
ri voluit non hūiliari. Per accusationē suā hūilis ap
petit videri non ēē. Nā si ꝯfitendo pccīn ēē hūilis ve
racit᷑ appeteret. de ppetracōe pcc̄i arguētes se alios
nō impugnaret, Itaq; iustus vitā suā iudicans. per
exempla melioꝝ ex cordis ītimo cognoscit se ēē qđ
dicit, Ait ei. Peccaui. ⁊ vͤ deliqui, Atq; de corpō qđ
tolerat flagello subiūgit, Et ut erā dignꝰ non recepi,
Vnꝰquisq; eī in flagello positus minꝰ adhuc pccā
sua ꝯsiderat. si uel tm̄ uel amplꝰ se pcussū quā me
rebat᷑ existimat. Iste aūt qⁱ quāto maioꝝ exēpla ꝯsi
derat. tanto districtioni examinacōe se pensat. mi
nus se pcussū quā merebat᷑ agnoscit. qᵃ in illoꝝ
iusticia conspicit. quā grauis sibi culpa fuerit qđ
errauit. et idcirco hoc qđ patit᷑ districtū ēē nō sen
tit. qᵃ districte nouit pensare qđ fecit. Valde autē
facile ē ut peccorē se quisq; cū nichil p pccō suo pati
tur fateat᷑. Secure videl; iniquos nos dicimꝰ. cum
vindictā nullā de īiquitate sentimꝰ. Nā peccatores
nos quidē intranquillitate loquimᵘʳ. ſ; cū de pccīs ipīs
flagello interueniente corripimᵘʳ mīnuramᵘʳ. Pena ḡo
nos interrogat. si veracit᷑ cognoscimꝰ culpā. Vir itaq;
iustus qᵃ culpā suā districte ꝯsiderat. eciā in flagel
lo positus dicat. Et ut erā dignꝰ nō recepi. Sequit᷑
Liberauit eī animā suā. ne pgeret ī interitū. Quia
pueniēte diuina grā in opacōe bona nrām liberū

C xxviii. xx. v..

arbitriū seq̄tur. ⁊ nos q̄ ꝑ ꝯsensū nos liberare dicim̄. qͣ
liberāti nos dn̄o consentim̄. Vn̄ paulus cū diceret
habundanci⁹ illis oīb⁹ laboraui. ne labores suos si
bi tribuisse uidet̄. illico adiūxit. Non aut̄ ego. sed
gr̄ā dei mecū. Quia eī ꝑueniente dei gr̄ā etiā ip̄e
ꝑ liberū arbitriū fuerat subsecutus apte subiūgit
mecū. ut ⁊ diuino muneri nō eēt ingratus. ⁊ tm̄ a me
rito liberi arbitrii nō remaneret extraneus. De hͦ
aūt qui liberatori suo semetip̄m cognoscendo cōsen
sit. rc̄e dicit̄. Liberauit aīā suā. ne ꝑgeret ī inte
ritū. Seq̄tur. Sȝ uiuēs lucē uideret. Lucē scilȝ veri
tatis. quā corde mortuus uidē nō possit. Vel certe
quia dn̄s dixit. Ego sū lux mūdi. uidebit lucē etiā
mortuus. qn̄ oms̄ iniusti eū uenire ad iudiciū in hu
manitatis forma ꝯspexerīt. Sȝ uiuens tūc lucē res
picit. q̄ liberis oculis cordis in forma eū diuinita
tis attendit. Sequit̄. Hec oīā opatur de⁹ trib⁹ vici
bus ꝑ singulos. De hoc tēptato flagellatoq; hoīe di
ctū sup̄ius fuerat abhoīnabilis ei fit in vita sua pa
nis. ⁊ appropinquauit corrupcōi aīā ei⁹. ⁊ vita illi⁹
mortiferis. insuꝑ uo subnexū ē. deꝑcabit̄ deū ⁊ pla
cabilis ei erit. ⁊ uidebit faciē ei⁹ in iubilo. ⁊ liberauit
aīām suā ne ꝑgeret in interitū. sȝ uiuens lucē uideret.
In his itaq; tam collc̄is coaceruatisq; sentētiis. ⁊ su
pra meror amaritudinis. ⁊ infra subiūcta ē leticia se
curitatis. Moxq; p⁹ hec dr̄. Hec oīā opat̄ d̄s trib⁹ vici
bus ꝑ singulos. Ac si dicer̄. Quod semel de vno dixi.
hoc trib⁹ vicib⁹ ꝑ singulos agit̄. Sed sollert̄ intuen
dū ē. que iste tres vices sint quib⁹ vnusquisq; homo
anxietate meroris afficit̄. ⁊ p⁹ merorē ꝓtin⁹ ad se
curitatē leticie reuocat̄. Id eni supi⁹ sicut iā dixi
narrauerat. qd ⁊ q̄uis p̄us meror afficit. ⁊ magna
postmodū leticia extollit. Igit̄ si vigilant̄ intēdi

9ᵐ

m⁹. has tres vices & meroris & leticie in vnicuiq;
electi aīo istis alternari modis īuenim⁹. id ē ɔuer
sione. teptacōe. morte. In p̄ma q̄ppe quā dixim⁹ cō
uersionis vite grauis meror ē. cū sua vnquisq; p̄
cata cōsiderans. curaꝝ seculariū vult cōpedes rum
pere. & viā dei p spaciū secure ɔu̇sationis āmbulare.
desideriōꝝ tpaliū graue on⁹ abicere. & leue iugum
dnī libera seruitute portare. Cogitanti ei ista occur
rit illa familiaris sua carnalis delectatio. que in
ueterata dudū q̄nto eū diuci⁹ tenuit tanto arcius
astrīgit. atq; a se tardi⁹ abire p̄mittit. Et quis ibi
meror que anxietas cordis. qn̄ hinc sp̄c vocat.
hinc caro reuocat. hinc aōr noue ɔuersationis in
uitat. hinc usus vetuste p̄uitatis impugnat. hic
desiderio ad spualem patriā flagitat. & hinc in scīpo
carnalē ɔcupiscentiā tolerat que eū aliquomō ceci
īuitū delectat. Recte g̊ de hoc amarescendo hoīe
dici p̄t. Abhoīabilis ei fit in vita sua panis. & appro
pinquauit corrupcōi aīa ei⁹. & vita illi⁹ mortiferis.
Sed q̄a dīna grā diu nos istis difficultatib⁹ affici nō
p̄mittit. ruptis peccōꝝ nr̄oꝝ vinculis. cicius nos
ad libtatē noue cōuersationis consolando p̄ducit.
Et p̄cedentē tristiciā subsequens leticia refouet. i
ta ut ɔuersi vnicuiq; aīm⁹ eo magis ad votū suū
p̄ueniēdo gaudeat. quo magis se p illo meminit
laborādo doluisse. fitq; cordi īmensa leticia. quia
ei quē desiderat iā p spem securitatis appropinq̄t.
ut rēē de hoc hoīe dici debeat. Deprecabit deū & pla
cabilis ei erit. & videbit faciē ei⁹ in iubilo. uel certe
liberauit aīam ei⁹ ne p̄geret ī intitū. s; viuēs lucem
videt. Ac ne cōuersus quisq; iam scm̄ se eē credat.
& quē pugna meroris supare n̄ valuit. ne ipsa p⁹

.33.

modū ſecuritas ſternat. diſpenſante deo ꝑmittit᷑.
ut poſt ꝯuerſionē ſuā tēptationū ſtimulis fatige
tur. Iam quidē ꝑ cōuerſionē mare rubꝝ trāſitum
ē. ſ; adhuc in heremo vite p̄ntis ante faciē hoſtes
occurrūt. Iam pccā p̄t̄ita velut extinctos egipcios
pꝰ terga reliquim᷑. ſ; adhuc nocentia vicia q̄ alij
hoſtes obuiant. ut ad terrā rep̄miſſionis ꝑgētibꝫ
ceptū iter intercludāt. Iam p̄oris culpe velut inſe
quētes aduerſarij ſola diuina virtute ꝓſtrate ſunt.
ſ; tēptationū ſtimuli q̄ hoſtes alij cont᷑ faciē vei
unt. qui et cū nr̄o labore ſupentur. Conu᷒ſio vide
licet ſecuritatē parit. mater aūt negligētie ſolet
ēē ſecuritas. Ne ergo ſecuritas negligenciā generet.
ſcriptū ē. Fili accedens ad ſeruitutē dei ſta ī iuſtici
a ⁊ timore. ⁊ ꝑpara aīām tuā ad tēptationē. Non
eñ ait ad requiē ſ; ad tēptationē. quia hoſtis nr̄
adhuc in hac vita nos poſitos. quāto magis nos
ſibi rebellare cōſpicit. tanto āplꝰ expugnare cō
tendit. Eos eñ pulſare negligit. quos quieto iure
poſſidere ſe ſentit. Contra nos uō eo vehemēcius
incitat᷑. quo ex corde nr̄o q̄ſi ex iure ꝓprie habita
cōis expellit᷑. Hoc eñ in ſeipſo dn̄s ſub quadā diſ
penſatione figurauit. qui diabolū non niſi pꝰ bap
tiſmū ſe tēptare ꝑmiſit. ut ſignū nobis quoddam
future ꝯuerſationis inueret. quod membra eiꝰ poſtq̄
ad deū ꝓficerēt. tūc acriores tēptacōnū inſidias
tolerarent. Poſt p̄mā ergo vicē meroris atq; leticie
quā vnuſquiſq; ꝑ ſtudiū cōuerſionis agnoſcit.
hec ſc̄da ſuboritur. quia ne ſecuritatis negligētia
torpeſcat. impulſu tēptacōis afficit᷑. Et quidem
quiſq; in ipſo ꝯuerſionis inicio magna plerūq;
excipit᷑ dulcedine cōſolationis. ſ; durū pꝰ modū

laborē ꝓbacoīs expit᷑, Tres q̇ppe modi sūt cōuersoꝝ.
inchoacio· medietas· atq; pfectio, In īchoacōe aūt
īueniūt blandimēta dulcedinis. in medio quoq;
tpe certamīa tēptationis. ad extremū uō pfectioēs
plenitudinis. Prius g° illos dulcia sapiūt que cōsolē
tur. pᵒmodū amara que exerceāt. ⁊ tūc demū sua
uia atq; sublimia que cōfirment. Nam ⁊ sponsā suā
vir quisq; prius dulcibꝰ blandimētis fouet. quā tñ
iam ꝯiūctā aspis increpacōibꝰ ꝓbat, ꝓbatā uō securis
cogitacōibꝰ possidet. Vñ ⁊ plebs israhelitica cū spondē
te se deo ad sacras mētis nuptias ex egipto vocaretur.
qi arrāᵉ vice prius accepit blandimēta signoꝝ. ꝯiūcta
aūt ꝓbacōibꝰ exercet̃ in heremo, ꝓbata uō in ꝓmissi
onis terra virtutis plenitudine confirmat᷑. Ante
g° in miraculis degustauit qd' appeteret. postmodū ī
labore tēptata ē. si custodire nouerat qd' gustasset. Ad
extremū q̄ plenius accipē meruit. qd' laboribus
ꝓbata custodiuit. Ita g° vitā vnicuiq; ꝯūsi ⁊ inchoa
cio blanda ꝑmulcet. ⁊ aspera medietas ꝓbat. ⁊ ple
na post pfcīo roborat. Nam sepe cōuersi quiq; ī ipo
adhuc aditu inchoationis sue. uel trāquillitatē paca
tissimā carnis. uel dona ꝓphie ul' predicamēta doctri
ne. uel signoꝝ miracula uel grāz curacōis accipiūt
Post hec aūt duris tēptationū ꝓbationis fatigant᷑.
a quibꝰ tēptacōibꝰ adhuc cū inciperet. valde liberos se
ēē crediderūt. Quod diuine grē dispensatione agitur.
ne in īchoacōe sua tēptationū asperitate tangant᷑.
quia si eoꝝ inicia amaritudo tēptacōis acciperet. tam
facile ad ea que reliquerāt redeunt. quā nec lōgius
discesserūt. Nā ꝯtēptus ꝑus vicijs. qi iuxta positis re
plicant᷑. Vnde ⁊ scriptū ē. Cum emisisset pharao po
pulū nō eos duxit dñs ꝑ viā terre philistijm que

·38·

C. xxxiii

ii''

vicina est. reputans ne forte peniteret eum si vidisset
adversum se bella consurgere. et reverteretur in egiptum.
Ex egipto itaque exeuntibus e vicino bella subtrahun
tur. quia derelinquentibus seculum quedam prius tran
quillitas ostenditur. ne in ipsa sua teneritudine
atque inchoatione turbati ad hoc territi redeant quod
evaserunt. Prius ergo suavitatem securitatis sentiunt.
prius pacis quiete nutriuntur. Post cognitam vero dul
cedinem. tanto iam tolerabilius temptationum certami
na sustinent. quanto in deo altius cognoverunt quod
ament. Unde et petrus prius in monte ducitur prius cla
ritatem transfigurationis dominice contemplatur. et tunc demum temp
tari ancilla interrogante permittitur. ut per temptationem
factus sibi ex infirmitate conscius ad illud flendo
et amando recurreret quod vidisset. et cum eum timoris
unda in peccati pelagus raperet. esset prioris dulcedinis
anchora que retineret. Sepe autem tam diutina sunt
temptationum certamina. quam longa fuerant inchoa
tionum blandimenta. Sepe autem maior datur in inchoatione
dulcedinis. minor autem in labore probationis. Sepe minor in
inchoatione dulcedinis. maior in labore probationis. Nunquam
vero labore temptationis dispar sequitur perfectio firmita
tis. quia iuxta summam certaminis remuneratur quisque
plenitudine perfectionis. Plerumque autem in eo quisque conver
sus labitur. quod dum quibusdam donis gratie dulcedine incho
ationis excipitur. confirmationemque accepisse se perfectionis arbitra
tur. et plenitudinem consummationis estimat. que adhuc
blandimenta esse inchoationis ignorat. Unde fit ut dum
subita temptationis procella tangitur. despectum se a deo et per
ditum suspicetur. Qui si inchoationi sue non passim crederet
adhuc in prosperis positus mentem ad adversa prepararet. et
viciis venientibus per modum tam firmus resisteret. quam ta

eciā sagacius ꝑuidiss; Que quidē tranquilli⁹ si pre
uidet tolerat. eoꝝ tn̄ oīo certamina eciā si ꝑuideat
non declinat. q̄a usus nr̄i itineris nequaq̄ ꝑagit
sine puluere teptacōis, Plerūq; aut̄ 9uersus quisq; ta
lib⁹ teptationū stimulis agitatur. qualib⁹ ante con
uersionis grām. nūquā pulsatū se eē reminiscit. nō
q̄a tūc hec eadē radix teptacōis deerat. s; q̄a nō appa
rebat, Huān⁹ q̄ppe aīm⁹ multis cogitacōib⁹ occupa
tus sepe sibimetip̄i aliquo mō manet incognitus.
ut oīo qđ tolerat nesciat. q̄a dū p multa dispgit.
ab intima sui cogitacōne remouetur, Si aut̄ deo va
care appetat. ⁊ ramos multimode cogitacōis absci
dat. tūc libere 9spicit qđ de ītima radice carnis, p
cedit, Carduus nāq; si nascit in via itinerantiū pe
dib⁹ terit. atq; ipso trāseunciū usu ei⁹ supficies ne
appareat cōfricat. s; quāuis desup fructificantes 31.
spine nō appareat. subt̄ tn̄ radix occulta pdurat.
Si aut̄ eū trāseunciū pedes terere ⁊ calcare cessauerit.
mox in supficiē surgēdo, pgredit. ⁊ p spinā, pdit
in publicū. quicq̄d ī radice viuebat occultū, Ita ⁊
in corde sc̄larū sepe occulta quedā teptationū ra
dix nō facile apparet exurgē. q̄a velut in via actio
nū sita. trāseunciū terit pede cogitationū. ⁊ p īnu
meras curas. q̄ multis itinerantib⁹ ꝑmit ne vide
atur, Si at̄ p conūsatiōis grām a via cordis curaꝝ
turba remouet. ut nulla actionū insolentia 9terat.
nullus cogitationū tumult⁹ ꝑmat. tūc qđ occultū
latebat agnoscit. tūc de radice vicioꝝ pungit li
bere spina teptationū, Contra q̄d bene viuētis ma
nu agit. ut inquātū pt̄ fieri nō tegat occulta. s;
radicit⁹ euellatur, Quod donec fiat vnicuiusq; cō
uersi aīm ita͞ spina 9turbat. ut sepe pcussione

C xxxiij

ſubita pene ſupari ſe ſentiat. eiuſq; uulnꝰ medul
litus inflictū exicialit̃ ꝑtimeſcat. Plerūq; uͦ ipi
tēptationū ſtimuli dū in uſum veniūt dilatātᵘʳ.
ꝛ nō quidē acriores. ſʒ longiores exiſtūt. Minus
aūt dolēt ſʒ magis inficiūt. q̇a dū mēti diucius
adherēt. tanto fiūt minꝰ pauēdi q̄to magis aſſue
ti. Int̃ hec ḡ dep̄henſa mens huc illucq; diſtendi
tur. ꝛ multiplicibꝰ tēptationū eſtibꝰ diſſipatᵘʳ. Et
ſepe hinc inde ꝓuocata cui tēptanti vicio obuiet.
uel qđ ꝑmū repugnet ignorat. Unde plerūq; e
uenit ut dū nimis inſurgētia vicia cruciāt. dū re
pugnātis aīm iāiamq; in lapſū deſꝑacōīs incli
nāt. conuſus quiſq; hanc ipā; ſublimitatis viam
quā ſibi ad remediū elegit expaueſcat. ꝛ q̄i in ſū
mo eductus titubat. qui in ymo ſolidius ſtabat.
Ita uͦ circūfrementibꝰ tēptationū motibꝰ anguſ
tatur. ut recte de eo dici debeat. abhoīabilis ei
fit in vita ſua panis. ꝛ aīe illiꝰ cibus ante deſide
rabilis. uel certe appropinquauit corruptioni aīa
eiꝰ. ꝛ vita illiꝰ mortiferis. Sʒ q̇a miſericors deus
ꝓbari nos ꝑmittit tēptationibꝰ nō reꝓbari. ſic̃
ſc̄ptū ē. fidelis aūt deꝰ qui nō patit̃ vos tēptari ſu
pra q̄ꝫ poteſtis. ſʒ faciet cū tēptatione ecīā ꝓuentū
ut poſſitis ſuſtinē. citius conſolationis ope ſuccᵘʳ
rit. ꝛ ſurgentes tēptationū ſtimulos mitigat.
impugnātesq; ſe cogitationū motus int̃na pace
tranquillat. Moxq; aīā īmenſā de ſpe celeſti leti
ciā ꝑcipit. dū deuictū malū reſpicit qđ tolera
uit. ut iure de hoc tēptato liberatoq; hoīe dici
debeat. Videbit faciē eiꝰ in iubilo. ꝛ liberauit
aīām eiꝰ ne ꝑgeret ī interitū. ſʒ viuēs lucē videret.
His itaq; duabꝰ vicibꝰ id ē confuſionis ꝛ ꝓbacōīs

ꝑ merorē leticiāq; tn̄sactis. suꝑ ē tercia. cui⁹ ⁊ me-
rorē adhuc sustineat. ⁊ gaudia consequatur. Post
cōuersionis nāq; certamina. p⁹t ꝓbationis erūp
nam. restat adhuc dura tēptatio. q̊a venire nō
pt̄ ad pf̄cē gaudia libertatis. n̄ ꝑ̇us debitū sol
uerit hūane condicionis. Conu̍sus aūt quisq;
sibi caute sollicitus tacite secū cōsiderare nō ces
sat. etern⁹ iudex quā districtus adueniat. suūq;
terminū cotidie ꝑspicit. ⁊ ante seueritatē tāte
iusticie quas rōēs vite sue sit positur⁹ attendit.
Et si cūcta praua opa que intelligē potuit deuita
uit. ventur⁹ tm̄ corā districto iudice illa magis q̄
in semetipso non intelligit ꝑtimescit. Quis enī
considerare valeat. qn̄ta mala ꝑ momēta tpm i
psis incōstantib⁹ cogitationū motib⁹ ꝑpetrauim⁹.
Facile ē aūt opa ꝑuersa vitare. ꝫ nimis difficile
est ab illicita cogitacōē cor tergere. Et cū sc̄ptū
ē. ve qui cogitatis īutile. ⁊ rursū. In die cū iudi
cabit dn̄s occulta hoīm. Qui ecīā p̄misit. int̄
se īuicem cogitationū accusanciū aut ecīā de
fendenciū. Et rursū. Labia dolosa in corde ⁊ cor
de locuta sūt mala. Et rursū. Etenī in corde iniq
tates opamī in t̄ra. Huāna aūt aīā semel eminē
tis statū deserens. ad fluxū tp̄alitatis delapsa hāc
mutabilitatē alternanciū motionū quā dū cadet
volens appecijt. dū conat᷑ surgē cogitur īuita tole
rare. Inde punita ē vn̄ delectata. q̊a inde cōuersa
hab; laborē certaminis. vnde ꝑuersa appecijt gaudi
ū voluptatis. Sepe q̊ electis etiā nolentib⁹ in cogi
tacōē surripit. qd̉ in se quidē sollert᷑ inspiciūt.
⁊ ante dei oculos qn̄ti sit reatus attendūt. Et cū
de his oībus semꝑ districta iudicia ꝑtimescāt.

36

·C xxxiij

tūc tñ vehemēter hoc metuūt. cū ad soluendū hu
mane cōdicionis debitū veniētes. districto iudici
ꝓpinquare se cernūt. ꝛ fit tanto timor ancior. q̄n
/ artior to ꝛ retribucio etn̄a vicinior. Ante oculos aūt cor
dis nichil iane tūc trāsuolat de fantasmate cogi
tacōis. q̄a subductis e medio oīb' se ꝛ illū tm̄mō
considerāt. cui appropinquāt. Crescit pauor vicina
retributione iusticie. ꝛ vrgente solutione carnis
q̄ntomagis districtū iudiciū iāiāq; q̄i tangitur.
tanto vehemēcius formidat. Et si ea que sciunt
mandata nūq̄ ꝑtermisisse meīnerūt formidāt
/ se tñ illa que nesciūt. q̄a videlicet semetipsos diiu
dicare ꝛ ꝯp̄hendere oīo nō possūt. atq; vrgente
exitu subtiliore terrent̄ metu. Vnde redēptor
nr̄ solucioni carnis appropinquans. ꝛ mēbroꝝ su
oꝝ speciē seruās. factus in agonia cepit ꝓlixius
13m / peteret orare. Quid ei ꝑ se ille cū agonia pateret. q̄ in ter
ris positus. celestia cū potestate tribuebat. Sꝫ
appropinquāte morte. ist̄ mentis in se certamē
expressit. q̄ vim quandā terroris ac formidinis
patim'. cū p solutionē carnis etn̄o iudicio ꝓpin
quam'. Neq; ei tūc cuilibȝ aīa īmito terretur.
q̄ndo ꝑ pusillū hoc īuenit. qd' in eternū muta
re non possit. Consideram' qd viā p̄ntis vite neq̄
/ quippe quā sine culpa transire potuim'. cōsideram' eciā
quia nec hoc quidē sine aliquo reatu ē mō. qd'
laudabilit' gessim'. si remota pietate iudicem'.
Quis ei nr̄m vitā ꝑcedenciū prm̄ valeat uel su
perare. ul' assequi. Et tñ dauid dicit. Ne intres ī
iudiciū cū seruo tuo. q̄a nō iustificabit' in con
spcū tuo oīs viuēs. Paulus cū dicēt. nichil m̄
cōscius sū. caute subiūxit. sꝫ nō in h' iustificat'

sū, Iacob⁹ dicit. In multis eī offendim⁹ oēs. Iohēs dicit. Si dixerim⁹ q̄a peccm̄ non habem⁹. ipi nos seducim⁹. ⁊ veritas in nobis nō est. Quid g° faciunt tabule. si tremūt colūpne. Aut quō virgulta īmobilia stabūt. si hui⁹ pauoris turbine eciā cedri quaciūt. Solucioni g° carnis appinquās nōnūq̄ terrore vindicte eciā aīā turbat iusti. cui ⁊ si quid tranquillū in hac vita sap̄e potuit. mortis articulo imīnēte ꝯcutitur. ut iure dici debeat. Abhoīnabilis ei fit in vita sua panis. ⁊ aīē illi⁹ cib⁹ ante desiderabil'. Vel certe, ppt° pauoris penā hoc qđ illic subdit. appropinquauit corrupcōi aīā ei⁹. ⁊ vita illi⁹ mortiferis. Sȝ q̄a iustoꝝ aīē a leuib⁹ quibusq; ꝯtagiis ipso sepe mortis pauore purgant. ⁊ etn̄e retributionis gaudia iā ab ipā carnis solutione ꝑcipiunt. plerūq; uō ꝯtēplatione quadā retribucōis itn̄e eciā priusq̄ carne expoliēt hilarescūt. ⁊ dū vetustatis soluūt. noui iā muneris leticia ꝑfruūt. recte dr. Videbit faciē ei⁹ in iubilo. uel certe liberauit aīām suā ne ꝑgēt in interitū. sȝ viuēs lucē videret. Iusti itaq; aīā in iubilo faciē dei conspicit. q̄a tm̄ de leticia interna ꝑcipit. q̄ tū capere uel assūpta vix possit. Ibi g° lucē viuens videt. q̄a spitalē oculū in radios interni solis infigit. Ibi lucē viuens videt. q̄a oī iam mutabilitatis vicissitudīe atq; obumbratione calcata. veritati eternitatis inherēt. eiq; inherēdo quē cernit ad similitudinē incōmutabilitatis assurgit. atq; in semet ipsā auctoris sui incōuertibilē speciē dū respicit assumit. Que eī ad mutabilitatē ꝑ semetipsam lapsa ē. ad īmutabilitatis statū īmutabilē vidē

·C· xxxiii

do formatur. Igitur beliu de afflicto hoc liberatoq;
hoīe q̊a p̊mū meroris amaritudinē ⁊ postmodū
gaudia cōsolacoīs expressit. apte subiūxit. hec oīa
opat̃ deus trib⁹ vicib⁹ p singulos videlꝫ cōuersioīs
ꝓbacoīs ⁊ mortis. q̊a p tria hec ⁊ duris p̊mū stimu
lis meroris afficitur. ⁊ magnis p̊modū securitatis
gaudiis refouetur. Et q̊a elcā vnicuiq; mens isdē
trib⁹ vicib⁹ id ē uel labore cōuersionis. uel tēpta
coē ꝓbacoīs. uel formidine solutionis atteritur.
atq; ipsa atricione p̊gata liberatur. apte subiūgi
tur. Ut reuocet aīas eoꝝ a corruptione. ⁊ illūinet
luce viuēciū. Lux q̃ppe morienciū ē. quā corpo
reis oculis cernim⁹. Qui aūt adhuc huic mundo
viuūt. luce moriēciū tenebrescūt. Illūinant̃ aūt
luce viuenciū. qui despecto tp̄ali luīe ad splendo
rē interne claritatis recurrūt. vt ibi viuāt ubi
veꝝ lumē sentiendo videant. ubi nō aliud lumē
atq; aliud vita. sꝫ ubi ipā lux vita sit. ubi nos sic
lux extius circūscribat ut inti⁹ impleat. sic inti⁹
impleat. ut īcircūscripta exti⁹ circūscribat. Illū
nant̃ g̊ hac luce viuenciū. quā tanto nūc subtili⁹
conspiciūt. q̄nto nūc ad illā puri⁹ viuūt. Magna he
liu ac valde forcia ꝓtulit. Sꝫ hoc vnq̊uisq; arrogās
hr̄e ꝓpū solet. q̊d dū vera ⁊ mistica loquitur. subi
to p tumorē cordis quedā īania ⁊ supba pmiscet.
Foras ei placē appetit in hoc q̊d veracit̃ sentit. ⁊ idē
mox inanescit a luīe uō. vnde p elacoīs typū re
cedit ab intimo. Quia ei approbari doctus extius
querit. int⁹ plenitudinē qua docebat̃ amittit. Vn
⁊ heliu quē tenē arrogānciū typū sepe iā dixim⁹.
postq̄ multa sapiētie ꝓfunda digessit. subito p⁹
easdē sentēcias veraces ac misticas. fastu sciē in-

flatus extollitur. cui⁹ mox inflationis merito ei⁹
ſenſus ad īania uerba deriuatur. Uñ ſubdit dicēs
Attende iob ⁊ audi me. ⁊ tace dū ego loquor. Si aūt
habes qđ loquaris. rñde m̄. Loquere. Volo eñ te ap
parē iuſtū. Quod ſi nō habes. audi me. tace. ⁊ doce
bo te ſapienciā. Qualē ſe apud ſe habeat. hac locu
tione maīfeſtat qua dicit. Attende iob ⁊ audi me.
⁊ tace dū ego loqr. Immenſa eñ ſupbia ē. a ſeniore
ſibi reuerenciā exigē. ⁊ ſilenciū imparē meliori.
Quia aūt pdicatores iuſti dū quoſlibꝫ corripiūt. ſp 38
p hūilitatis grām ad cognitionū ſuaꝝ ītima reuer
tūtur. atqꝫ in eo ipō qđ corripiūt ne qđ fortaſſe fal
lantur exqrūt. correptiſqꝫ licenciā tribuūt. ut ſi
quid ꝓ ſeipſis iuſtius ſenciūt fateant̄. hoc nōnū
quā eciā arrogātes imitari appetūt. Pauliſp eñ
in ūbis elatione poſtpoſita qr̄ eoꝝ quos corripiūt
ſi forte repire potuerīt iuſticiā querūt. non qa i .38.
ta ſenciūt. ſꝫ qa ornari p hūilitatis ſpeciē ꝯcupiſ
cunt. Metuūt eñ ne ſupbi ac tumidi qui ſūt ē
videant. Unde heliu ſtatim ſubdidit dicēs. Si aūt
habes qđ loquaris. reſponde m̄. Loqre. Volo eñ
te apparē iuſtū. Sꝫ qa hec ex corde nō ꝓtulit. audi
re qđ queſierat nō expectauit. Nam illico ſubiū
xit. Quod ſi nō habes audi me. tace ⁊ docebo te ſa
pienciā. Qui eñ veracit̄ querūt audire qđ iuſtū ē.
equanimit̄ expectāt audire qđ querūt. Heliu aūt
qui veracit̄ requiſicioīs uerba non ꝓtulit. dici
qđ queſierat non pmiſit. ſꝫ mox qđ intrinſecus geſ
tabat erupit. qualēqꝫ ſe in oculis ſuis habeat oſ
tendit dicens. tace ⁊ docebo te ſapiāz. Arrogantes 39
eñ viri qñ aliqđ hūiliter ſonāt. diu in eidē hūili
tatis ſpecie nō pdurāt. Cū fortaſſe querūt ut au

C. xxxiii

diant. mox loquēdo obuiāt ne doceātur. qͥa
ſupficiē vocis quā ꝓtulerāt cit⁹ oſtentacoīs
intētio ꝯp̄mit que ex radice cordis exurgit.
atq; eandē hūilitatis formā ſpecieten⁹ ſup tam
eo celeri⁹ prob.āt qꝛ aliena ē. quo illā diucius
tenē nō poſſūt. Ecce heliu iuſticiā cū req̄rit ut
diſcat. ꝓmittit qͣ doceat. Ecce qͥ req̄rendo qđ
iuſtū eſt aliqđ planū ſonuerat lingua. ſꝫ mox
celare nō potuit hoc qđ altū tumebat cōſciā.
Nā repente ſubiūxit. Tace ⁊ docebo te ſapiam.
Quia u̇o arrogantes oīs in eo qđ ꝓferūt typo ſu
ꝑbie inflanē ⁊ velut in alto poſiti ſic doctorū
ſpeciē ſumūt. ac ſi eoꝝ u̇ba dignatione quadā
ſup indignos hoīes celitus effundātur. Vñ a ſcͥp
tore hui⁹ hiſtorie uerſus inponit̄ quo dicatur.
Pñūcians quoq; heliu eciā hec locut⁹ ē. Quid ei
ꝑ hui⁹ ꝓnūciacoīs vocabulū nͥ inflatio elationis
oſtendit̄. ut u̇ba que de alta radice veniebant
cū quadā qͥ altitudīe ⁊ diſtinctione ꝓcederent.
Ita videlꝫ p̄dicare oīs arrogantes ſolent. Cū qͦdā
eī faſtu ꝓferūt hoc qđ ſingularit̄ intellexiſſe ſe cre
diāt. ⁊ fortaſſe tūc hūilitatē predicāt. cū ꝑ elatio
nis typū exēpla ſupbie oſtentāt. Vñ fit ut eorū
p̄dicatio cōcors ſibi manē nō poſſit. qͣ id qđ
recte loquētes ſeīnant. ꝑiſe tumētes īpugnāt.
Humilib⁹ nāq; auditorib⁹ u̇ba ſua nō ꝯpaciendo.
ſꝫ vix dedignando largiūtur. Longe qͥppe ſe ī al
tū poſitos eſtimāt. ⁊ ſup eoſdē auditores ſuos qͥ
ꝓcedentis doctine reſpēm vix de ſūmo dignātur
inclināt. At cōtra u̇ba iuſtoꝝ ex radice veniūt
hūilitatis ut fructū valeant ferre pietatis. ⁊ qͥc
quid ſalubre potuerīt. nō tumēdo ſꝫ ꝯpaciēdo

submĩstrant, Hi q̄ppe caritatis uel se in auditorib⁹ suis. uel auditores suos ĩ se ita trãsformãt. ac si ⁊ illi p̱ istos hoc qđ audiũt doceãt. ⁊ isti p̱ illos hoc qđ docendo p̱ferũt discant. Heliu g° tẽpũ arrogancie tenẽs. ⁊ cũ p̱nũciacõis ostentacõẽ inchoans quid dicat audiam⁹, Sequitur Capl̃m xxxiiij

Audite sapiẽtes ũba mea. ⁊ eruditi auscultate me, Auris enĩ ũba p̱bat. ⁊ guttur escas gustu diiudicat, Ac si dicet, Sicut nec auris escas. nec guttur ũba cognoscit. ita nec stultus quisq; sententiã sapiẽtis intelligit, Sapiẽtes g° atq; eruditi audite quod dico. q̄ potestis ea que fuerit dicta cognoscẽ, Videam⁹ g° q̃ntũ tumeat. q̄ ũba sua nõ nisi a sapiẽtib⁹ audiri decerñt existimat, Verus autẽ sapiẽs p̄dicator dicit. Sapiẽtibus ⁊ insipiẽtib⁹ debitor sũ, At contˢ arrogans in p̄dicacõẽ sua aures tãmmõ sapienciũ expectat. q̄a nõ ideo p̄dicat ut possit quoslibȝ sapientes efficere. sȝ ideo sapiẽtes querit ut possit qđ senserit sup̱biẽdo monstrare, Sicut enĩ sup̱i⁹ dictũ ẽ. nõ illos appetit erudire sȝ se ostendere. nec intueẽr quã iusti qui audiũt fiãt. sȝ ipẽ q̃ doctus cũ a doctis audiatur appareat, Quia uº p̄dicationẽ arrogenciũ nullus admittẽt. si nõ ⁊ aliqđ de hũilitatis ymagine permisceret. bñ heliu postq̃ tumida p̱ ũba se extulit. rursũ q̄i ad equalitatis ꝯcordiã condescendit dicẽs, Iudiciũ eligam⁹ nobis. ⁊ intˢ nos videam⁹ quid sit melius, Sȝ utrum hoc iudiciũ ex hũili corde que fierit facile cognoscim⁹. si subsequẽtia ei⁹ uerba p̄sem⁹, Sequitˢ, Quia dixisti iob iustus sũ. ⁊ de⁹ subuertit iudiciũ meũ. In iudicando enĩ me mendaciũ est. ⁊ violenta sagitta mea absq; ullo pccõ, Hec beatũ iob dixisse querit. que tñ q̄a minime dixerit reqſita ſacre hiſtorie ūba teſtant̄. Sʒ qͣ iudiciū eque queſierat ex culpa quā finxit, ꝓtin⁹ ſentēciam ꝓmulgat dicens. Nam ſequitur. Quis eſt vir ut ē iob qui bibit ſubſannacōēʒ qͥ aquā? qͥ gradit̄ cū ꝫpantib⁹ iniq̄tatē. ⁊ ambulat cū viris ī pijs. Ecce iudiciū querens. iudiciū ꝓtulit. ⁊ poſt allegationē ſuā nulla btī iob expectata ſentētia eū dāpnacōē dignū ex reꝓboꝝ ſocietate iudicauit. Ait enī. Qs ē iſte vir ut ē iob. Vt utiq; ſubaudiam⁹ nullus. Atq; ſubiūxit. Qui bibit ſubſannationem qͥ aquā. Aqua aūt cū bibit̄. ita liquide ſumit̄. ut ad ſorbendū nulla ſui pinguedine retardet̄. Subſānationē uͦ ut aquā bibere ē. deū ſine aliquo obſtaculo cogitacōis irridere. ut in eo qͦd ſupbit lingua uel ꝯſciētia. nulla trepidatio cōtradicat. Hec autē ei⁹ ſentētia ſup btm̄ iob quātū a tramite veritatis exorbitet. illa dn̄i atteſtatione cognoſcim⁹. qua ad diabolū dicit. Nunqͥd cōſideraſti ſeruū meū iob. qͦd nō ſit ei ſilis in t̄ra. Ecce quē veritas dicit abſq; cōpacōē iuſtū. ⁊ heliu aſſerit abſq; compacōē pccōre. Sʒ hec ēē ꝓpria arroganciū p̄dicatoꝝ ſolent. ut eciā afflictos auditores ſuos magis diſtricte corripe appetant. quā blande refouē. Plus eī ſtudent ut mala obiurgādo increpēt. quā bona laudando cōfirmēt. Supiores qͥppe videri deſiderāt. ⁊ magis gaudēt cū eoꝝ aīm ira leuat. quā caritas exequat. ſemꝑ īuenire optant qͦd increpādo rigide feriāt. Vn̄ ſcptū ē. In ore ſtulti iurgia ſupbie. qͣ videlʒ ꝑcutere rigide ſcit̄. ſʒ compati hūilit̄ neſcit. Solent eciā p̄dicatores iuſti auditores obiurgādo corripe. ſolent in eoꝝ vicijs diſtricta increpacōē ſeuire. Vn̄ ſcriptū ē. Verba ſapienciū qͥ ſtimlī. ⁊ ſic claui ī al

tū defixi. Recte aūt eoꝝ ūba claui vocati sūt. quia
culpas delinquētiū nesciūt palpare sȝ pungere.
An iohānis ūba claui nō erāt cū dicebat. ꝓgenies
viperaꝝ qˢ vobis demōstrauit fugē a ventura ira.
An stephani ūba claui nō erāt cū dicebat. vos sꝑ
spūi scō restitistis. An pauli ūba claui nō erāt cū
dicebat. o insensati galathe qˢ vos fascinauit. Et
rursū cū chorinthijs dicēt. cū enī sit int̄ uos zelꝰ
ꝛ contētio. nōne carnales estis ꝛ secđm hoīēȝ am
bulatis. Sȝ necē ē ut caute videant pđicatores
iusti ī ipsos qˢ corrigūt. cū ex parte alia fortasse
aliqđ boni opationīs īuenīūt. ad eadē obiurgatio
nis ūba cū qūta dispensatione descendūt. Ecce pau
lus chorinthios docens. eosq; in culpa diuisionis
aspiciens. exorsus ē dicēs. Grās ago deo meo semꝑ
ꝓ uobis in grā dei que data ē uobis in xpō ihesu.
qa in oībꝰ diuites fcī estis in illo. Multū ꝑfecto lau 80·
dauit. qˢ in xpō diuites in oībꝰ dixit. Et ecce adhuc
blandimēta multiplicat dicens. In oī uerbo ꝛ in
oī sciā. sicut testimoniū xpī in uobis cōfirmatū ē.
Testimoniū xpī in vobis cōfirmatū ē dixit. ac si ope
pegissent qđ doctrina didicerāt. Et mox in laudis
ꝯsummatione subiūxit dicēs. Ita ut uobis nichͥ
desit in ulla grā. expectantibꝰ reuelationē domi
nrī ihesu xpī. Queso te paule. istis tot fauoribꝰ
iā quo tendas īsinua. Ecce paulopost seqᵗᵘʳ. Obse
cro aūt uos frēs ꝑ misericordiam dnī nrī ihesu xpī.
ut idipm dicatis oms. ꝛ nō sint in uobis scisma
ta. Significatū est m̄ de uobis frēs mei ab his qͥ
sūt cloes. qa contētiones int̄ uos sūt. De quibꝰ
contētionibꝰ paulopost subdit dicēs. Cū enī sit
inter uos zelus ꝛ contētio. nōne carnales estis.

⁊ scđm hoīez ambulatis? Ecce quot laudib' ad ap
ta correpcōis ūba descendit. ecce in corde audi
encīu quā blanda fauoris manu viā districte
correpcōis aperuit. Prius nāq; sup̲boꝝ brachi
a studuit ꝑ blandimētoꝝ vincula religare. ut
postmodū potuisset vuln' sup̲bie ferro correpti
onis incidere. Erant ꝓfcō in chorinthijs ⁊ q̄ lau
dari debuisset. erāt ⁊ que argui. Prius itaq; me
dicus ꝑus sana mēbra que circa vuln' erāt laudā
do palpauit. ⁊ pᵒmodū putridū sinū vulneris fe
riendo trāsfixit. Habz g° in scīs p̄dicatorib' ad ut
q; aptū doctrine regula pondus suū. ut ⁊ rcā fa
cientes nutriant. ⁊ ꝑūsa animadūtentes abscidāt.
Nonnūq̄ uō eciā predicatores iusti rigide feruit.
sz aliud ē cū iusticia stimulat. aliud cū sup̲bia in
flat. Iusti cū seuere corrigūt. intīie dulcedinis grāz
nō amittūt. Nam sepe ꝓ inqetudine refrenāda p̄
uoꝝ duriciā districti vigoris assumūt. sz intᵒ cari
tatis igne liquefiūt. atq; eoꝝ amore ardēt. in q°s
asp̲a increpacōe seuiūt. seq; eciā eis intⁱnsec' ī secreto
cordis hūiliant. q°s duris foris aīadūsionū stimu
lis qⁱ despiciēdo castigant. Plerūq; aūt ⁊ nō des
piciendo despiciūt. ⁊ nō desp̲ando desperant. ut tā
to eos celeri' a culpa pauescere ac resilire faciant.
quāto iā qⁱ vicini' mortis foueā ostentāt. Sepe eciā
quodā decenti moderamine suas culpas corā dis
cipulis indicant. ut illi audientes discāt quō se
metipsos de suis actionib' subtilit' rep̲hendant.
Tanta aūt dispensatiōe se temp̲ant. ut neq; cum
se erigūt intrinsec' rigidi sint. neq; rursū cū se
hūiliant extrinsec' remissi. qa ⁊ in disciplīa hūi
litatē custodiūt. ⁊ in hūilitate disciplinā. Pau

lus disciplinā tenuit· cū chorinthiis diceret? Cum enī sit int̄ vos zelus ⁊ contētio· nōne carnales estis ⁊ secd̄m hoīez ābulatis? sꝫ hūilitatē in disciplina nō ꝑdidit· q̄a deꝑcando ꝑmisit dicens. Obsecro uos frēs ꝑ misericordiam dei? ut idipm̄ dicatis oēs ⁊ nō sint in uobis scismata. Rursū hūilitatē tenuit cū eisdem corinthiis loquēs· paulo laci⁹ fortasse q̄ṁ voluerat· semetipm̄ reprehendit dicēs· factus sū insipiens? sꝫ disciplinā in hac hūilitate nō ꝑdidit? q̄a illico adiūxit· uos me coegistis. Exēplū magne hūilitatis exhibuit cū discipulis dixit? Non enī nosmetipsos p̄dicam⁹? sed ihesum xp̄m dnm̄ nrm̄· nos aūt seruos vrōs ꝑ xp̄m. Sꝫ in hac hūilitate disciplinā iusticie nō amisit? q̄ eisdem delinquētib⁹ dicit. Quid vultis? in virga veniam ad vos? Et cetera. Sciūt g° p̄dicatores sc̄i in utroq; moderamine artē magisterii temꝑare? ⁊ cū delinquenciū reatus īuenīūt? sciūt mō seuere corripere mō hūilr̄ deꝑcari. Sed cū arrogātes viri eos imitari appetūt· sumūt ab eis aspera ūba correptiōis? ⁊ sumere ab eis veracit̄ nesciūt ꝑces hūilitatis. Magis enī terribiles possūt ēē quā mites? ⁊ idcirco discūt vñ se erigant? ⁊ discere negligūt ut aīm submittant. Cūq; āmonere delinquētes placide nesciunt? immo rigoris usu ꝑ inuectionis iracundiā etiā cont̄ rec̄te agentes effrenātur. Quoꝝ iste heliu speciē tenēs bīm iob nō refouet? sꝫ obiurgat dicens. Quis ē vir ut ē iob? Qui bibit subsannatiōē q̄i aquā? q̄ gradit̄ cū oꝑantib⁹ iniquitatē ⁊ ābulat cū viris impiis. Et q̄a aliena ē semꝑ a veritate superbia? mox ⁊ ad falsa ꝓrūpit dicens. Dixit enī. Nō placebit vir deo? etiā si cucurrerit cū eo. Quod ꝑ

n°

·xl·

6

C xxxiiii

fecto q̇a mīme dixit. quisq; btī iob ūba legit
agnoscat, Sȝ qui idcirco loquit̄ ut semetipm̄ ostē
dendo supbiat. quid mirꝫ si in altm̄ fingit qđ re
ꝓhendat. Quō enī veritati cohereat in ūbis in
crepacōis. quē int̄ semetipm̄ longe ab eadē ve
ritate dirimit tumor mētis. Sequit̄. Ideo viri
cordati audite me, Ecce iterū fastu supbie inflat⁹
eos tm̄mō qui q̄ī digne intelligendo se assequi
valeant querit. ⁊ sic qđ senciebat erūpit dicēs.
Absit a deo impietas. ⁊ ab oīpotente iniquitas.
Opus eī hoīs reddet ei. ⁊ iuxta vias singuloꝝ re
stituet eis, Bene dixit. q̇a in oīpotēte deo iniq̇tas
uel impietas nō est, In hac vita nequaq̄ semp h̊
agitur qđ subiūxit. q̇a iuxta op⁹ suū singulis et
iuxta vias ꝓꝑas reddit, Nam ⁊ multos ⁊ illicita
ac pūsa ꝑpetrantes gratuito ꝑuenit atq; ad opa
scā cōuertit. ⁊ nōnullos rectis actib⁹ deditos fla
gello intuemente corripit. ac sic placentes q̄ī
displiceāt affligit. salemone attestante qui ait,
Sūt iusti quib⁹ multa eueniūt q̄ī opa egerint
impioꝝ. ⁊ sūt impii q̇ ita securi sūt. ac si iustoꝝ
facta habeāt, Quod nimirꝫ opc de⁹ inestimabili
pietate dispensat. ut ⁊ iustos flagella crucient
ne opa extollant. ⁊ iniusti saltē hanc vitā sine pe
na pagant. q̇a ad tormēta sine fine sūt male
agendo festināt, Nam q̇a aliqn̄ iusti neq̄q̄ iux̄
opa flagellant̄. hac ipsa historia quā tractam⁹
ostendit, Neq; eī idē beat⁹ iob, ꝑ culpa fuerat
flagellatus. qui ante flagelli stimulū ipō iudi
ce attestante laudatus ē. Verius g̊ heliu dicēt
si dixisset q̇a in oīpotente deo impietas atq; in
iquitas nō est. etiā iuxta vias ꝓprias hoībus

reddere nō videtur. Nā ⁊ qđ a nobis nō intelligit᷑.
ex occulti iudicij non īiusta lance pfert᷑. Quia uō
p̄dicatores arrogantes dū multa īania spargūt.
eciā sepe vera ac solida pferūt. heliu recte subiūgit.
Vere enī deus nō ↄdēpnauit frustra. nec opē sub
uertit iudiciū. Ad diabolū dn̄s dixit. Cōmouisti me
adūsus eū. ut affligerē eū frustra. heliu aūt dicit.
q̄a nō ↄdēpnabit dn̄s frustra. Quod utiq; discordare
dictis veritatis credit᷑. nisi subtili cōsideracōe pen
setur. Aliud nāq; ē dāpnare. aliud affligere. Affli
git ḡ iuxta aliquid frustra. ſ3 frustra nō dāpnat.
An nō iuxta aliqđ frustra iob afflixerat. cū non de
lebat viciū. ſ3 meritū augebat. Frustra eū condēpna
re nō pt̄. q̄a dāpnatio fieri non ex pte ad aliqđ pt̄.
Que videl3 in extremo punit. omē qđ hic quisq; ī
ique ↄmiserit. Nec omps subūtit iudiciū. q̄a ⁊ si .42.
min⁹ recta vident᷑ ēē que patim᷑. recte tū in occulto
exāīne decernūt᷑. Sequit᷑. Quem cōstituit aliū sup 18°
terrā. aut quē posuit sup orbē quē fabricatus est.
Vt videl3 subaudias. nullū. Ꝑ se qppe mūdū regit.
quē p se cōdidit. nec eget alienis adiutorijs ad regē
dū. qui nō eguit ad faciendū. S3 hec ideo colligūt᷑.
ut liq̄do indicet. q̄a omps de⁹ si p semetipm̄ regere
nō negligit qđ creauit. qđ bn̄ creauit utiq; bene
regit. q̄a qđ pie cōdidit impie nō disponit. ⁊ qui
necdū facta creauit ut eēnt. que sūt facta nō dese
rit. Quia ḡ pn̄s ē in regimīe q̄ auctor extitit ī cre
atione. curā nr̄i non p̄terit. unde ⁊ apte subiūgit.
Si direxerit ad eū cor suū. spm̄ illi⁹ ⁊ flatū ad se tra
hit. Curuū cor ē cū īma appetit. dirigit᷑ cū ad sup
na subleuat᷑. Si ḡ cor suū ad deū dirigit. spm̄ ⁊ fla
tū dn̄s ad se illi⁹ trahit. Spm̄ videlicet. p intimus co

.C. xxxiiij

gitacoīb⁹. flatū uō q̄ p̲ corpus trahit̃, p extⁱus actoīb⁹
ponit. Deo g° sp̄m hoīs ⁊ flatū ad se trahē ē. ad ꝯuersi
onē sui desiderii ⁊ intⁱora nr̄a ⁊ extⁱora cōmutare.
ut nichil iā menti extⁱus libeat. nichil caro ul' si ap
petit adipisci conetur. s; om̄e qđ homo ē ad eū vide
licet a quo ē. ⁊ intⁱ⁹ desiderando ferueat. ⁊ extⁱus se
edomādo constringat. Vnde ⁊ apte subiūgit. Defici
et oīs caro simul. ⁊ homo ī cinerē reuertet̃. Simł
ei oīs caro deficiet. qn̄do iā nullis suis motib⁹ ser
uit. q̄a p̄sidens sp̄us cuncta ei⁹ fluxa restringit. et
quodā districtiōis sue gladio. om̄e qđ in illa male
viuebat interficit. Hoc nimiꝝ discipline gladio se
metipm̄ iheremias intfecerat. cū dicebat. Pt̄quā
cōuertisti me egi pn̄iam. ⁊ pt̄quā ostendisti m̄ per
cussi fem̄ meū. Quid ei in femore. n̄ voluptas carīs
accipit̃. Et qđ ē qđ ait. pt̄quā ostendisti m̄ p̲cussi
fem̄ meū. n̄ qđ pt̄quā sup̲na sp̄ualit̃ vidit. om̄e
qđ inferi⁹ in se carnalr̃ viuebat extinxit. ut q̄to
magis sūma patescerēt tanto amplius ỹma que
tenuerat nō liberent̃. Nam quāto incipit q̄sq;
sup̲ius viuē. tanto ⁊ inchoat inferi⁹ interire. Lux̃
affc̄m nāq; carnalis op̲ationis oīs caro pauli sił
interierat. cū dicebat. Viuo aūt iam nō ego. viuᵗ
uō in me xp̄c. Bene etiā hoc loco heliu subdidit.
⁊ hō in cinerē reuertetur. In pcc̄o ei quisq; positus
mortalitatis sue obliuiscit̃. ⁊ tr̄a se ēē non memi
nit. dū adhuc p̲ sup̲biā inflat̃. Pt⁹ conu̇sionis uō
grām cū hūilitatis sp̄u tangit̃. quid se ēē aliud
quā cinerē recordatur. Iam in cinerē dauid re
uersus fuerat. cū dicebat. Memēto dn̄e. q̄a pul
uis sum⁹. Abrahā in cinerē reuersus fuerat dicēs
Loquar ad dn̄m meū. cū sim puluis ⁊ cinis. Et

si uiuentē carnē necdū in t̄ra mors soluerat. hoc tm̄
apud se erant. qđ se futuros absq; dubitacōe p̄uide
bant. Hinc alias dr̄. Auferes spm̄ eorꝝ ⁊ deficient. ⁊
in puluerē suū reu̇tent. Qui aūt eorꝝ sp̄us. n̄ sp̄us
sup̄bie noiāt̄. Tollat̄ g° sp̄us eorꝝ ut deficiāt. id ē
subducto sup̄bie sp̄ū nichil se eē n̄ puluerē cognos
cant. Et reu̇tant̄ in puluerē. id ē humilient̄ ex infir
ma cōdicione. Propt̄ hūc puluerē ad cuiꝰ memo
riā q̇ semetipsos ɔsiderat̄. reuocant̄. p sapiām dicit̄.
Iusti fulgebūt. ⁊ sicut scintille in arūdineto discur
rent. Sci enī uiri dū pc̄orib⁹ ꝑmiscēt̄ eos exēplorꝝ
suorꝝ igne succēdūt. atq; omē qđ nitet̄ in cinerē
redigūt. q̇a pietatis flāma ɔsūpti dū infirmitatē
condicionis sue conspiciūt. nichil aliud qᵐ fauillā
se eē cognoscūt. ut a sup̄bie sue duricia resoluti p
penitēciā dicāt id qđ sup̄ ꝓtulim⁹. memēto dn̄e qđ
puluis sum. Bn̄ g° dr̄. q; cū ad se spm̄ hoīs trahit 83
deficiet oīs caro sil'. ⁊ hō in cinerē reu̇tet̄. Hec he
liu ⁊ vera sūt ⁊ magna que dicit. Sꝫ q̇a male mox
ex eo qđ bene sensit intumuit. ūbis sequētibus
ꝓdit dicens. Si g° habes intellcm̄ audi qđ dicit̄. 19
⁊ ausculta vocē eloq̇i mei. Habēt g° ꝓpīū oīs arro
gantes. ut cū fortasse acutū aliqđ senciūt. inde mox
ad viciū elacioīs erūpant. sensusq; oīm in sui com
pacōe despiciāt. seq; in suo iudicio aliorꝝ meritis
anteponāt. Quib⁹ ɔtingit miseris. ut plus vidēdo
tenebrescant. q̇a dū subtilia attendūt semetipos in
tueri nesciūt. ⁊ quo intelligenciā acuciꝰ ꝑcipiūt.
eo p sup̄biā deteriꝰ cadūt. Qui bn̄ quidē subtilia cō
spiceret̄. si in eo qđ ꝓferūt se videret̄. Superiꝰ nā
q; heliu dixerat. si habes qđ loquaris rn̄de m̄. loq
re. volo eñ te apparere iustū. nc̄ aūt ait. Si habes ī

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

C. xxxiiij

tellectū audi qđ dī; Ecce quō paulisꝑ elatio ꝑ uer
boꝝ incremēta ꝓficit. Supi⁹ dubitauit si possit
btūs iob ꝓferre qđ iustū ē. nūc uō discutit si hoc
qđ dicitur saltē audire possit. Ibi dixit. si habes
qđ loquaris rn̄de m̄. Ac si dicēt. Hic aliquid. si
tn̄ dign⁹ ēē potis qui dicas. hic aūt ait. Si habes
intellcm̄ audi qđ dicit'. Ac si apte dicat. Audi me.
si tn̄ dign⁹ potis ēē qui audias. Isti sūt cotidiani
defectus q̄ in cordib⁹ tēꝑboꝝ fiūt. qb⁹ indesinēt'
ad extiora descendūt. qa dū minora incaute ne
gligūt. ad maiora ꝑniciose ꝓrūpunt. Iam ꝛ h'
de supbia ficiat. qđ btm̄ iob id qđ iustū ē loq
dubitabat. Sꝫ dū hanc in semetipso cōsiderarē ne
gligit. ad neqora ꝑuenit. ut nō solū posse ab eo
dici qđ iustū ē dubitet. sꝫ etiā dicentē se iusta
ab eo intelligi posse desperet. Vn̄ viciū supbie
ab ipā mox radice secandū ē. ut cū latent' ori
tūr vigilant' absciđat'. ne ꝓfcū vigeat ne usu ro
boretur. Difficile eī in se quisq; inueteratā sup
biā deꝑhendit. qa nimiꝝ hoc viciū q̄nto magis
patim'. tanto min⁹ videm'. Sic qppe in mente
supbia sicut in oculis caligo generat'. quo se hec
laci⁹ dilatat. eo vehemēci⁹ lumē angustat. Pau
lisꝑ g° elatio in ꝑcordiis crescit. ꝛ cū se vastius
extenderit oppresse mētis oculū funditus clau
dit. ut captiu⁹ aīm⁹ elationis tēpū ꝛ pati possit.
ꝛ tn̄ id qđ patit' vidē nō possit. Sꝫ qa arrogātes
viri aliqn̄ ut diximus recta nō recte senciūt ꝛ bo
na inuenire nouerūt. sꝫ hic bn̄ ꝓficere contēp
nūt. heliu ꝑt⁹ elationis tēpū quo dixerat si hēs
intellectū audi qđ dicit'. subdit dicens. Nunqđ
qui nō amat iudiciū. sanari pt'. Quō tu eū q

iust' est ĩtm̃ ɔdẽpnas. Bonã sententiã ꝓtulit. s; bt̃o
iob ꝓferenda non fuit. In oĩ enĩ q̃d dicit̃ sũmope in
tuendũ ẽ. quid dicat̃. cui dicat̃. q̃n dicat̃. quõ dicatur.
Heliu aũt attendit q̃d diceret. s; cui diceret nõ attendit.
Beatus q̃ppe iob amabat iudiciũ. q̃a causas suas cũ
dñõ pensare subtilr̃ nouerat. nec ɔdẽpnauerat eũ
qui iustus ẽ. s; cur sine pc̃o pcussus fuerat in dolore
positus cũ hũilitate req̃rebat. Amat iudiciũ quisq̃s
uias suas subtilr̃ discutit. ⁊ secretariũ cordis ingres
sus. quid dñs ipi tribuat. quid ip̃e dñõ debeat pẽ
sat. Quod btũs iob quõ nõ fecerat. q̃ tam crebra sac
ficia in expiacõe filioꝝ eciã ꝓ cogitacõib' offerebat.
Quia g̃ heliu dixit q̃ iudiciũ nõ amat sanari nõ pt̃
arguens btm̃ iob q̃d iudiciũ non amaret. ⁊ q̃ eũ q̃
iustus ẽ condẽpnass;. ilico eidẽ iusti id ẽ dñi iusticiã
subdidit dicens. Qui dicit regi apostata. qui uocat
duces impios. Sepe nouim' q̃d pleriq; qui presũt
ĩ ordinatũ sibi metũ a subditis exigũt. ⁊ nõ tam ꝓpt̃
dñm q̃ ꝓ dñõ uenerari uolũt. Int' eĩ se tũore cordis
extollũt. cunctosq; subditos in sui ɔpacõe despiciũt. nec
condescendendo cõsulũt s; dñãndo pmũt. q̃a uidel;
alta cogitacõe se erigũt. et equales se illis quib' p̃esse
eos cõtigit nõ agnoscũt. Cont̃ huc tumorẽ p ecc̃asti
cũ dr̃. Ducẽ te cõstituerũt. noli extolli. s; esto in illis
q̃i un' ex illis. Huc tumorẽ p ꝓphãm dñs in pasto
rib' increpans ait. Vos cũ austeritate imperabatis
eis. ⁊ cũ potentia. Ipsa eĩ bona que subditis dicũt
dñãndo poci' q̃ consulendo ꝓferũt. q̃ uidl' q̃cq̃ eĩ q̃i
ex equo dicẽ semetipsos existimãt dececisse. Singu
laritate eĩ gaudẽt culminis. ⁊ nõ equalitate cõdi
cionis. Sed q̃a hic tumẽtia corda rectoꝝ subtilr̃ dñs
pensat. bñ cont̃ eos dr̃. Qui dicit regi apostata.

xx

·C· xxxvij

pullulat
in corde re
gencium?
nisi

Unuſquiſq; eī ſuꝑbus rector tociens ad culpā a
poſtaſie delabitur? quociens ꝑeſſe hoīb' delectat̃.
honoris ſui ſingularitate letatur, Sub quo enī ſit
nō conſiderat? ⁊ qđ equalib' qĩ non ſit equalis ex
ultat, Unde aūt hec vicioꝝ radix ñ ex imitacione
illi' qui deſpectis angeloꝝ ſocietatib' dixit aſcēdā
ſuꝑ altitudinē nubiū ⁊ ſilis ero altiſſiō? Quia g̃ vn'
quiſq; rector quociens extollit̃ in eo qđ ceteros re
git. tociens ꝑ lapſū ſuꝑbie a ſūmi rc̃oris ſeruicio
ſepat̃? ⁊ cū equales ſibi ſubditos deſpicit. eī ſuꝑ ſe
dn̄m̄ ſub quo oīs equales ſūt nō agnoſcat? recte
dicit̃ Qui dicit regi apoſtata, Quia uō dū dn̄ādo
preſūt exēplo ſue ſuꝑbie ſubditos ad impietatē
trahūt? apte ſubiūgit̃, Qui vocat duces impios, Ad
viā nāq; pietatis ducerēt? ſi ſubditoꝝ oculis exē
pla hūilitatis monſtrarēt, Dux aūt ē impius q̃ a
tramite veritatis exhorbitat? ⁊ dū ipē in ꝑceps ru
it? ad abrupta ſequētes īuitat, Dux ē impius? q̄
ꝑ tuōris exempla viā oſtendit erroris, Paulus dux
impi' ēē metuebat? cū poteſtatis ſue celſitudinē
repmebat dicens, Nec q̄rentes ab hoīb' glãꝫ neq; a
vobis neq; ab alijs cū poſſim' oneri ēē ut xp̄i apl̄i?
ſꝫ facti ſum' paruuli ī medio vr̄m, Paruulꝰ in me
dio coꝝ fact' fuerat? q̃a timebat ne int̃ diſcipulos
ſi honorē celſitudīs vendicaret? exēpla elatioīs oſtē
deret, Timebat nimirū ne dū ipſe ſibi p̄tatem paſ
toralis potētie quereret. grex ſubdit' ꝑ abrupta ſe
queretur? ⁊ ad impietatē ſequētes duceret. qui pieta
tis officiū ſuſcepiſſet, Unde nc̃c̃e eſt ut is q̃ ꝑeſt
que exēpla ſubditis p̄beat ſollert̃ attendat? ⁊ tā
tis ſe ſciat viue quātis ꝑeſſe? ac vigilant̃ inſpici
at ne ī eo qđ p̄latus ē intumeſcat? ne iura de

bita potestatis immoderatius exigat, ne disciplinae ius
mutetur in rigorem superbiae, et unde a pravitate subdi
tos restringere poterat, inde magis intuentium corda
pervertat, ne ut dictum est impietatis dux per officium pi
etatis existat. Non autem debet hominum ducatum suscipere
qui nescit homines bene vivendo praeire, ne qui ad hoc eligi
tur ut aliorum culpas corrigat, quod resecare debuit ipse
committat. Hinc inde se ergo qui praesunt circumspiciant ut
sibi et subditis vivant, ut bonum quod faciunt intra sinum
mentis abscondant, et tamen ex eo ad profectum sequentium ex
empla recte operationis impertiant, ut subditorum culpas
animadvertentes corrigant, nec tamen per vim eiusdem animadver
sionis intumescant, ut quaedam leviter correpta tolerent,
nec tamen disciplinae vincula eadem levitate dissolvant, ut
quaedam tolerando dissimulent, nec tamen ea crescere dissimulan
do permittant. Laboriosa sunt ista, et nisi divina gratia fulci
at ad custodiendum difficilia. Recte vero de adventu
districti iudicis per sapientiae librum dicitur: Horrende et cito ap xi
parebit, quoniam iudicium durissimum his qui praesunt fiet.
Quia ergo plerumque per potestatem regiminis ad culpam prorumpitur
elationis, atque apud districtum iudicem ipsa elatio impi
etas aestimatur, bene de domino per Heliu dicitur: Qui vocat
duces impios. De ipso quippe ducatu dum superbiunt, ex
emplo suo subditos ad impietatem trahunt. Unde ma
gnopere curandum est ut qui regendis hominibus praefertur
apud se intra secretarium mentis in cathedra praeside
at humilitatis. Cumque iudicanti ei a ceteris foris assistitur,
vigilanti oculo incessanter aspiciat cui quandoque iudici
ipse de his iudicandus assistat, ut quanto nunc ante eum
quem non videt sollicitus trepidat, tanto eum cum vi
derit securior cernat. Penset ergo quia ad satisfacien
dum districto iudici de sua tantummodo anima fortasse vix

ſufficit· ⁊ quot regendis ſubditis p̄ſto ē reddende apud eū racionis tp̄e· ut ita dicā tot ſolus aīās habet, Que nimirū cogitacio ſi aſſidue mentē excogit̄. oēm ſupbie tumorē p̄mit· ⁊ rector, ꝓuidꝰ tanto iā neq; rex apoſtata neq; dux impiꝰ vocabitur· qn̄to ei cogitacōe ſollicita poteſtas que accepta eſt nō honor ſ; onꝰ eſtimat͛, Nam cui eē nūc iudicē lib; huic videre tūc iudicē non libet, Numerari ei culpe nequnt que habende poteſtatis amore ꝑpetrātur· tūc uō ſolū poteſtas bn̄ geritͬ· cū nō amando ſ; timēdo retinetͬ, Que ut miniſtrari recte valeat· oportet ut p̄mū hanc nō cupiditas· ſ; neceſſitas imponat, Accepta aūt nec ꝓ formidīe deb; deſeri nec ex libidine amplecti· ne aut peius quis qͥ ex hūilitate ſupbiat· ſi diuine diſpenſacōis ordinē fugiendo ꝯtēpnat· aut eo iugū ſupni rectoris abiciat qͦ cū ſup ceteros ꝓuatū regimē delectat, Poteſtas ꝗ cū ꝑcipitͬ nō ex libidine amanda ē ſ; ex longanimitate toleranda· ut inde tūc ad iudiciū ſalubriter leuis ſit· vn̄ nūc ad miniſteriū pacientͤ grauis innoteſcit Explicit lib' viceſimꝰ q̄rtꝰ Incipit xxvꝰ

Ipſa hūane condicionis qualitas indicat· quam longe rebus ceteris preſtat, Nam collata hoī racio aſſerit ꝗ̄tū oīa que uel vita ul' ſenſu ul' racione carent natura rōnalis antecedit· ⁊ tn̄ qͥa ab intimis atq; īuiſibilibꝰ oculos clauſimꝰ ⁊ viſibilibꝰ paſcimͬ· plerūq; hoīez nō ex eo qđ ipē ē· ſ; ex his que circa ipſū ſūt veneramͬ, Cūq; nō intuemͬ qđ ipſe ſit ſ; quid poſſit· in accepcōe pſonarū nō ex pſōis ſ; ex rebꝰ adiacentibꝰ ducimͬ, Sicq; fit ut is quoq; apud nos intꝰ in deſpectionē veniat qui foris honoratͬ· qͥa dū ꝓ his que erga illū ſūt honora

bilis habetur. rebus suis in examine nr̄o postpo
nit. Sed omp̄c deus vitā hoīm ex sola qualitate
int̄rogat meritoꝝ. ⁊ sepe inde plus punit vnde
hic maiora ad ministeriū contulit. veritate atte
stante que ait. Cui multū datū ē. multū querit᷑
ab eo. Vnde bn̄ nc̄ ab heliu dicit᷑. Qui nō acci
pit ꝑsonā p̄ncipū. nec cognouit tyrannū cū dis
ceptaret cōtra paupem. Potest aūt ꝑ p̄ncipē uel
tyrannū quisq; supb⁹ intelligi. ꝑ paupem uō hūi
lis designari. Tirannū g̊ disceptantē cont̄ paupꝫ
nō agnoscit. q̊a supbos oms vitā nc̄ hūilū dep̄
mentes in iudicio nescire se ꝓhibet dicens. nesci
o uos vn̄ sitis. Et q̊a sic potent᷑ cū vult destruit.
sicut cū voluit potent᷑ creauit. apte ratiocinādo
subiūgitur. Opus eī manuū eius sūt vniu̍si. Atq;
mox subditur. Subito morient᷑. ⁊ ī media noc 26
te curuabūtur ꝑꝑli ⁊ ꝑtransibūt. Qualibꝫ sero de
hac vita tollantur impij. subito ⁊ repente tollun
tur. q̊a finē suū cogitando p̄uidere nesciūt. Su
bitū ē qđ ante cogitari nō potuit. Subito diues il
le stultus sublatus ē. q̊ horrea que ꝓparau̍at dese
ruit. ⁊ inferni loca que nō p̄uidebat īuenit. Ad
aliud exercebat aīām ꝑ cogitationē. sed ad aliud e
misit ꝑ sententiā. Aliud dū viuet ꝯtēplatus ē. ali
ud dū moreret᷑ expertus. Reliq̇t enī diu tractata tē
poralia. ⁊ inopinata īuenit eterna. Vn̄ et ꝓpter
hanc ignorantiā cecitatis sue bn̄ ꝑ dīnā sentētiā
dr̄. Hac nocte repetūt aīām tuā a te. In nocte q̊p
pe ablata ē. que in obscuritate cordis ē amissa.
In nocte ablata ē. que consideratiōis lucē habē
noluit ut qđ poterat pati p̄uidēt. Unde bn̄ dis
cipulis futura cogitantib⁹ paulus apl̄s dic̄. Vos

autē frēs non estis in tenebris. ut uos dies illa tan
quā fur ꝯprehendat. Om̄s uos filij lucis estis ⁊ filij di
ei. nō sumꝰ noctis neq; tenebrarꝫ. ne uos dies illa tā
q̄ꝰ fur ꝯprehendat. Dies ē exitus tāq̄ꝰ fur ī nocte ꝯprehē
dit. q̄n stultorꝫ aīās futura nō ꝓuidentes eicit. Vn̄ hic
q̄ꝫ apte subiūgitur. Et ī media nocte curuabūt᷑ ppl̄i.
⁊ ꝑtransibūt. In media ē nocte curuati ꝑtranseunt.
q̄ in obscuritate sue negligentie hūiliati rapiuntur
Tunc curuabūt᷑ ꝑ sententiā iudicis. q̄ nūc curuari negli
gūt ꝑ hūilitatē cordis. Electi aut̄ ne īuiti curuent᷑ in
morte sponte curuātur in hūilitate. Unde scē ecclīe
de cōuersa ꝑle ꝑsecutorꝫ dicit᷑. Uenient ad te curui fi
lij eorꝫ qui hūiliauerūt te. Et bn̄ de morientibꝰ ppl̄is nō
ait trāsibūt sꝫ ꝑtransibūt. q̄a etiā viuēdo tpali᷑ cotidi
e ad finē tendimꝰ. ⁊ p̄ntē vitam q̄si quandā viā subi
gendo trāsimꝰ. Hoc ipm̄ enī morituros viuē q̄si ad
mortē ire ē. ⁊ q̄t dies vite ꝑagimꝰ q̄si in itinē ad locū
ꝓpositū tot passibꝰ ꝓpinquamꝰ. Ipsa q̄ppe augmēta
detrimēta sunt tēporꝫ. q̄a vite nr̄e spacia q̄ta ēē ce
perint. incipiūt iam tanta nō ēē. Primꝰ uō homo ita
conditus fuit. ut manēte illo decederent tp̄a. nec cū
tpibꝰ ipse trāsiret. Stabat enī momētis decurrētibꝰ.
q̄a nequāquā ad vite tīm ꝑ dierꝫ incremēta tendebat
Stabat tanto robustius. q̄nto semꝑ stanti inherebat
arci. At ubi vetitū contigit. mox offenso creatore ce
pit ire cū tpe. statu videlꝫ īmortalitatis amisso cur
sus eū mortalitatis absorbuit. ⁊ dū iuuētute ad
seniū. senio ad mortē traheret᷑. trāseundo didicit
stando quid fuit. Cuiꝰ nos q̄a de ꝓpagine nascimꝰ.
radicē amaritudinū q̄si in virgulto retinemꝰ. Nam
q̄a ex illo originē ducimꝰ eiꝰ cursū nascendo sorti
mur. ut eo ipso cotidiano momēto quo viuimꝰ

incessant̃ a vita tñseam⁹. ⁊ viuẽdi nobis spaciũ vnde
cresce͛ credit̃ inde decrescit. Quia g° ad sũmã mortẽ
di cotidie tendim⁹ p incremẽta viuẽdi. bñ de mori
entib⁹ nequaq̃ transibũt dr̃ ſ; ptñsibũt. q̃a tñseũt
eciã dũ viuũt. ſ; ptñseunt dũ moriũt. Seq̃t. Et au
ferent violentũ absq; manu. subaudis dĩna iudi
cia. Absq; manu auferẽt eũ. q̃a manu violent⁹ fuit.
Absq; manu auferẽt. q̃a videlz subito exitu vrgẽte
ĩuisibilit̃ rapit. q̃ visibilit̃ rapiebat. Vidit ipse q̃s
rapuit. ſ; quis illũ in morte rapiat nõ vidit. Abs
q; manu g° violent⁹ rapit. q̃a ⁊ raptorẽ suũ nõ in-
tuetur ⁊ tñ ducit. Quẽ tanto sequit̃ districtior sen
tẽtia. q̃nto peccãti ei magna ẽ paciẽtia p̃rogata.
q̃a dĩna seueritas eo iniquũ acrius punit. quo di
uci⁹ ptulit. Sepe u° euenit ut dũ peccõres sup̲na
clemẽtia expectat. ĩ maiore cordis cecitate psiliat.
Vñ scriptũ ẽ. Ignoras q̃a benignitas dei ad pẽiten
ciã te adducit. Tu aũt scd̃m duriciã tuã ⁊ cor im
penitens. thesaurizas t' irã in die ire ⁊ reuelacoĩs
iusti iudicij dei. Ecce dũ violentus quisq; q̃s valu
erit rapit. dũ inualidos opp̃mit. ⁊ dũ diu omĩe q°d
neq̃ter cõcupiscit exercet. q̃a nõ subito p̲erit. ſ;
ei⁹ in finẽ pena differt. nequissima ei⁹ actio a deo
videri nõ credit̃. Vnde apte p̃t̃q̃ ei⁹ narrauit inte
ritũ. ilico de dñõ adiũgit dicens. Oculi eĩ ei⁹ sup
vias hoĩm. ⁊ oĩs gressus eoꝝ considerat. Tunc eĩ
nequaq̃ considerare credebatur. q̃n violent⁹ iste
omĩe malũ q°d poterat ĩulte p̲petrabat. Estimaba
tur aũt de⁹ ĩiusta acta nõ cernere. q̃a differebat i⁹-
te dãpnare. et magna ei⁹ patiã q̃i quedã neglige͂
tia putabat. Iniqu⁹ q̃; ipse tociẽs se in peccĩs suis
non videri a deo credidit. quociens ĩulte pecca

C xxxiiij

uit. Vn̄ ꝑ quēdā sapientē dr̄. Ne dicas peccaui. ⁊ qͥd
accidit m̄ triste. Emēdare nō vult nequiciam.
ꝓ qua dignā nō ꝑtulit penā. Quo pie expectatꝰ
ē. eo ad peccandū nequi᷑ est instigatus. Et paciāꝫ
sup̄ne longanimitatis despiciens. vn̄ corrigere
culpā suā debuit. inde cumulauit. sicut ꝑ eundē
iob dicit᷑. dedit ei dn̄s locū pn̄ie. ⁊ ille abutit᷑ eo
in sup̄bia. Sepe eciā qͣ penā quā meret᷑ repente
nō accipit. hoc ipsū deo nō estimat displicere
quod facit. Eat itaq; ⁊ ad qualib; blasphemiā presu
mēdo, prūpat uoluptatū suaꝝ neqͨcias impleat. ali
ena rapiat īnocentū opp̄ssione sacietur. ⁊ qͣ necdū
ꝑcutitur vias suas a dn̄o aut nō videri estimet.
aut qđ peiꝰ ē approbari. Veniet, ꝓfcō veniet eterna
⁊ repētina ꝑcussio. ⁊ tūc agnoscet cūcta a deo cōspici.
qn̄ se inpulso exitu viderit, ꝑ cūctoꝝ retribucōe dāp
nari. Tūc in pena sua oculos ap̄it. qͦs diu tenuit
clausos in culpa. Tunc cōsiderasse oīa veꝝ iudicem
sentit. qn̄ maloꝝ suoꝝ merita iā euadē sentiēdo
non possit. Iniquꝰ ḡ qui diu expectatꝰ ē. ideo est
repente sublatus. qͣ oculi dn̄i sup̄ vias hoīm. ⁊
oīs gressus eoꝝ cōsiderat. Ac si dicet. Quia ea que
diu cōspicit. paciente qn̄q; īulta nō deserit. Nam
ecce subito violentū rapuit. ⁊ mala eiꝰ que expec
tando ꝑtulit aīaduertendo resecauit. Nemo igit᷑
dicat hūana fcā deū non cernē. cū iniquū que-
piam īiqͥtates suas libē ꝑspicit cumulare. Subi
to ei tollitur. qͥ diu tolerat᷑. Gressus uͦ hoīm vo
cat. ul' singulas opationes quibꝰ īnitim̄. ul' alter
nantes motus intime cogitacōis quibꝰ qͥ passibꝰ
uel longe a dn̄o recedim̄. uel pie dn̄o ꝓpinquamꝰ.
Ad deū enī quasi tot gressibꝰ mens accedit.

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

quot bonis motib⁹ pficit. Et rursū tot gressib⁹ lon
ge fit. q̇t malis cogitacoīb⁹ deterescit. Vn̄ plerūq;
contingit. ut necdū pdat in ope motus mētis.
⁊ tn̄ pfecta iā culpa fit ex ipso reatu cogitacoīs:
sicut sc̄ptū ē. Man⁹ ad manū non erit īnocēs ma
lus. Manus ei manui iūgi solet. qn̄ quiescit in
ocio. ⁊ nullus eā usus laboris exercet. Manus g̊
īmanu nō erit īnocens malus. Acsi dicēt. Et cum
man⁹ cessat ab iniquo ope. malus tn̄ non ē inno
cens p cogitationē. Quia g̊ novim⁹ qđ districte
oīa nō solū facta s; saltē cogitata pensantur. quid
faciem⁹ de incessu mali opis. si sic subtilr̄ deus iu
dicat gressus cordis. Ecce occulta mentis nr̄e iti
nera nullus hoīm videt. ⁊ tn̄ ante dei oculos tot
gressus ponim⁹. q̇t affectus movem⁹. Tociens ante
illū labim̄. quociens a rc̄o itinē infirme cogitacoīs
pede claudicam⁹. Nisi ei in conspc̄ū ei⁹ iste assiduus 28.
nr̄a⁊ menciū lapsus increscēt. p ꝓphetā scilicet
nō clamaret. Auferte malū cogitacionū vr̄a⁊ ab
oculis meis. Hec nimi⁊ dicens vim coopte nr̄e
malicie q̇ ferre se nō posse testatur. que coopta
illi esse non pt̄. q̇a videl; importune ei⁹ conspectui
ingeritur. quicq̇d a nobis illicitū occulte cogita
tur. Oīa ei sicut sc̄ptū est. nuda ⁊ apta sūt oculis
ei⁹. Vn̄ hic q̊; apte subiūgit. Non sūt tenebre. et
nō ē vmbra mortis. ut abscondant ibi q̇ opant
iniq̇tatē. Quid p tenebras n̄ ignorātiam. ⁊ qđ p
vmbrā mortis nisi oblivionē studuit designa
re. De quo⁊dā q̇ppe ignorantia dicit. Tenebꝭs
obscuratū habentes intellectū. Et rursū de obli
vione q̄ in morte ɔtingit scriptū ē. In illa die
pibūt oīs cogitacoēs eo⁊. Quia g̊ p mortem

funditus obliuioni traditur quicq̄d viuendo cogitatur. quasi quedā vmbra mortis obliuio ē. Sicut eñ agit mors intˀimens non ēē qd̄ fuit in vita. ita intˀimens agit obliuio non ēē qd̄ fuit in memoria. Recte itaq; vmbra eiˀ dicitur. que velut de ipsa exp̄mit̄: dū vim illiˀ sapiendo sensus imitatur. Deus autē qa mala hoīm nec cogitata ignorat. nec p̄petrata obliuiscit̄. n̄ ab eiˀ oculis penitēdo deleantur. congrue dc̄m ē. Non sūt tenebre ꝛ nō ē vmbra mortis. ut abscondant̄ ibi q̄ op̄ant̄ iniq̄tatem. Acsi dicet̄. Iccirco eiˀ iudicio nullus abscondit̄. qa nullatenˀ p̄t ā non videre qd̄ facimˀ. aut obliuisci qd̄ videt. Quāuis intelligi tenebre ul' vmbra mortis etiā alit̄ possit. Oīs nāq; īmutacio. velut qdā mortis imitatio ē. Id eñ qd̄ mutat q̄i ab eo qd̄ erat interficit. ut desinat ēē qd̄ fuit. ꝛ incipiat ēē qd̄ nō fuit. Lumē g̃ verū creator videlꝫ nr̄. qa nulla mutabilitatis vicissitudine tenebrescit. nullis nature sue defectibˀ obumbrat̄. sꝫ eiˀ ēē sine mutabilitate fulgere ē. tenebre ei ul' vmbra mortis dr̄ nō inēē. Vn̄ alias scriptū ē. Apud quē nō est transmutatio. nec vicissitudīs obumbratio. Et vn̄ rursus paulus ap̄ls̄ dic̄. Qui solus habꝫ īmortalitatē. ꝛ lucē habitat īaccessibilē. Sꝫ cū cuncti nouerimˀ qd̄ et huāna aīa ꝛ angelici sp̄us sint īmortales instituti. cur ab ap̄lo solus deˀ īmortalitatē hr̄e p̄hibet̄. nisi qa solus vere non moritur. q̄ solus nūq̄ mutatur. Humana q̄ppe aīa in lapsū non cadet̄. si mutabilis non fuisset. Que a p̄adisi q̄q; gaudijs expulsa. si mutabilis nō eēt. ad vitā minime rediret. In hoc g̃ ipso qd̄ ad vitā redire nitit̄. defectus suos cogitur alt̄nante semp̄ mutabilitate tolerare. Quia g̃ ex nichilo condita. ex se nichilomi⁹ infra se tendit. nisi ad boni desiderii statū artificis sui manu teneatur. Ex eo itaq; qđ creatura ē deorsū ire habꝫ. Virtute nāq; ꝓpᷓa in p̄ceps posse se ire ꝯsiderat. sꝫ ad creatorē suū amoris manu se retinet ne cadat. quousq; ad imutabilitatē transeat. ꝛ eo vere imortalr̄ q̊ imutabilr̄ viuat. Ipsi q̊q; angelici sp̄us mutabiles ex nā̄ sūt conditi. quaten⁹ aut sua sponte caderēt. aut ex arbitrio suo starēt. Sꝫ qꝛ humiliter elegerūt ei inherē a quo creati sūt. hāc ipsā in se mutabilitatē suā standi iā in mutabilitate vicerūt. ut hoc ipsū m̄ito trāscenderēt. qđ natuꝛe sue ordine mutabilitati subesse potuisset. Quia ḡ solius diuine nature est vmbras ignorātie mutabilitatisq; nō ꝑpeti. dicatur recte. Non sūt tenebre ꝛ nō est vmbra mortis. ut abscondant̄ ibi q̄ opant̄ iniq̄tatē. Lux eñ eterna que de⁹ ē q̄nto icommutabiliter fulget. tāto penetrabilr̄ videt. ꝛ neq; occulta nescit. quia cūcta penetrat. neq; ꝑpetrata obliuiscit̄. qꝛ incōmutabil' durat. Proinde quociens indignū aliq̄d corde cōcipi⁹. tociens in luce peccam⁹. qꝛ ipsa nobis ꝛ nō sibi p̄ntib⁹ presto ē. ꝛ ꝑuse gradientes in ipsa impingim⁹ a qua p̄ meritū longe sum⁹. Cū uͦ nos videri nō credim⁹. in sole clausos oculos tenem⁹. Illū videlicet nobis abscondim⁹. non nos illi. Nūc ḡ dū possum⁹ a conspc̄ū eterni iudicis ꝛ male cogitata ꝛ pei⁹ ꝑpetta deleam⁹. Reuocem⁹ ante oculos cordis. quicq̄d ꝑuerse egi⁹ p̄ neq̄ciā presūpcionis. Nichil sibi nostra blandiatur infirmitas. atq; in his que recolit semetipsā delicate nō palpet. sꝫ q̄nto sibi male sit conscia. tanto in se benignius sit seuera. Proponat contra se futurū iudiciū. ꝛ queq; in se sentit distc̄te

C. xxxiiij

ferienda p̲ sententiā iudicis. hec in se pie feriat per
pn̄iāʒ conu̇sionis. Vn̄ ptq̄ violenti huiꝰ pena descͤp
ta est. apte sequit̄. Neq; enī ultra in hōis potestate
ē. ut veniat ad deū in iudiciū. Versus iste tanto
maiore disputacōe indiget. quāto hoc qđ dicit sine
gligit̄ acrius dolet. Hic nimirū nō illud iudiciū de
signat̄ qđ p̲ eternā retribucōeʒ punit. sʒ qđ mente
conceptū p̲ꝯu̇sionē diluit. Ad illud quippe venire n̄
desiderat. quisq̄s se p̲ illud dāpnari formidat. Nū
q̄d dicit neq; eī ultra in hōis p̄tate ē ut veniat ad
deū in iudiciū. p̲fecto eē ōndit qđ dā iudiciū qđ
qn̄q; etiā a repbis ac dāpnatis desidetur. Et qđ ē id.
nisi hoc de quo paulus aplūs dicit. si nosmetipsos
diiudicarem̄. nō utiq; iudicarem̄. Et de quo p̲ pro
phetā dr̄. Non ē iudiciū in gressibꝰ eoꝝ. Et de quo dd
ait. Honor regis iudiciū diligit. ut videlicet q̄ iam
dnm̄ honorat ex fide. sollicite iudicet qđ ei debeat
in opacōe. Vn̄ rursū scriptū ē. Iudicare corā dn̄o. et
expecta eū. Corā dn̄o scilicet iudicatur. q̄ corde dnm̄
cōspicit. ⁊ actus suos sub eiꝰ p̄ntia sollicita inq̄sici
one discernit. Que tanto quisq; securiꝰ expectat.
q̄to condie vitā suā suspectus examinat. Qui eī ad
extremū eiꝰ iudiciū venerit. nō iam corā illo sʒ ab
illo iudicat̄. Ne hoc q̄ mentis iudicio obliuiscēti
aīe p̲ p̲phetā dn̄s dicit. Reduc me ī memoriā ut iu
dicem̄ simul. narra si qđ habes ut iustificeris. Debet
enī vnicuiq; mens ⁊ causas suas apud dnm̄. ⁊ cau
sas dnī cont̄ se sollicita inq̄sicione discutē. Debʒ cau
te pensare uel que ab eo bona p̲cepit. uel que ma
la bonis illiꝰ p̲u̇se viuēdo rn̄dit. Quod electi q̄dē
condie facē oīno non cessant. Vn̄ bn̄ salemon ait
Cogitacōes iustoꝝ iudicia. Accedūt enī ad secreta

rum iudicis intra sinum cordis. considerant quam districte quandoque feriat. qui diu patienter expectat. Metuunt in his que se egisse meminerunt. puniunt flendo quod perpetrasse se intelligunt. Timent subtilia divina iudicia etiam de his que in semetipsis intelligere fortasse non possunt. Vident enim videri divinitus quod ipsi in se per humanitatem non vident. conspiciunt districtum iudicem. qui quo tardius venit eo severius percutit. Sanctorum etiam prius residere conventum cum eo pariter contemplantur. eorumque uel exempla uel dicta se contempsisse reprehendunt. atque in hoc secretario interioris iudicii ipsa mentis sue execucione districti penitendo feriunt. quod superbiendo commiserunt. Ibi namque adversum se quicquid se impugnat enumerant. ibi ante oculos suos omne quod defleant coacervant. Ibi quicquid pro ira districti iudicis decerni possit intuentur. ibi tot paciuntur supplicia. quot pati timent. Nec deest in hoc iudicio mente concepto omne ministerium quod punire reos 10 suos plenius debeat. nam consciencia accusat. ratio iudicat. timor ligat. dolor excruciat. quodque iudicium eo certius punit quo interius sevit. quia videlicet ab exterioribus non accedit. Unusquisque enim cum causam huius examinis contra se aggredi cepit. ipse est actor qui exhibet. ipse reus qui exhibetur. Odit se qualem se meminit et ipse qui est. semetipsum insequitur illum qui fuit. atque ab ipso homine adversus semetipsum fit quedam rixa. in animo parturiens pacem cum deo. Hanc cordis rixam dominus requirebat. cum per prophetam diceret. Attendi et auscultavi. nemo quod bonum est loquitur. nullus est qui agat penitenciam super peccato suo dicens quid feci. Ista cordis humani rixa placata est. cum propheticus sermo de achab rege semetipsum reprehendentem loqueretur dicens Vidisti achab humilia

·C xxxiiij

tū corā me. Quia g͛ humiliatus ē mei causā: nō inducā
malū in dieb͛ ei͛. Quia g͛ nūc in p̄tāte ē internū mē
tis nr̄e cont͛ nos subire iudiciū: recognoscendo ac
cusem͛ nosmetipsos quales sim͛: penitēdo torque
am͛. Non cessem͛ dū licet iudicare qđ fecim͛: audi
am͛ caute qđ dr̄. Neq; ei ultra in hoīs potestate ē: ut
veniat ad deū in iudiciū. Rep̄boꝝ naq; ēē ꝓpriū
solet. semꝑ praua agere: ⁊ nūq͛ que egerint retrac
tare. Omīe eñ qđ faciūt ceca mente ꝑt̄seūt: factūq;
suū n̄ cū puniti fuerit nō agnoscūt. Atcont͛ electoꝝ
ē actus suos cotidie ab ipso cogitacoīs fonte discu
tere: ⁊ oē qđ turbidū ꝓfluit ab intimis exsiccare.
Sicut eī non sentim͛ quō crescūt menbra, ꝓficit
corp͛ mutat͛ species. nigredo capilloꝝ albescit ī
canis. hec q̄ppe oīa nobis nescientib͛ agunt͛ ī no
bis: ita mens nr̄a ꝑ momēta viuendi. ipso curaꝝ
usu a semetipsa ꝑmutatur ⁊ nō agnoscim͛. nisi
vigilanti custodia ad intiora nr̄a residentes, ꝑfe
ctus nr̄os cotidie defectusq; pensem͛. Hoc ipsum
eñ in hac mortali vita consistē q̄i ad vetustatē
ire ē. ⁊ cū indiscussa mens relinq͛t: in quodā se
nio torporis sopitur: q͛a suī negligens ⁊ ꝓpositū
robur insensibilr̄ ꝑdens: a forma pͥoris fortitu
dinis dū nescit senescit. Unde ⁊ ꝑ ꝓph̄am sub ef
fraym specie dr̄. Comederūt alieni robur ei͛ ⁊ ipse
nescivit: ꝫ ⁊ cani effusi sūt in eo: ⁊ ipse ignorau͛.
Cū u͛o semetipsam q͛rit ⁊ subtilr̄ penitēdo se discu
tit: ab hac ipsa vetustate sua lota lac͛mis ⁊ merore
tensa renouatur: ⁊ que iā pene īueterata frixerāt.
ꝑ subministrata interni amoris studia nouū calet.
Vn̄ paulus apl̄s usu mortalis vite veterascentes
discipulos āmonet dicens. Renouamini spū mē

tis vitē Sꝫ ad hec agendā. valde exempla patrū ⁊ sacri eloq̇i p̄cepta nos adiuuāt. Si enī scōꝝ opa inspicimꝰ ⁊ diuinis iussionibꝰ aurē p̄bemꝰ alia nos ɔtēplata alia audita succendūt. ⁊ cor nrm̄ tēpore nō constringit̄. dū imitacōe ꝓuocatur. Unde bn̄ ad moysen dr̄. Ignis in altari semꝑ ardebit. quē nutriet sac̄dos subiciens mane ligna ꝑ singulos dies. Altare q̇ppe dei ē cor nrm̄. in quo iubet̄ ignis semꝑ ardere. q̇a nc̄ce ē ex illo ad dnm̄ caritatis flām̄am īdesinent̄ ascendere. Cui ꝑ singulos dies sacerdos ligna subiciat. ne extinguatur. Oīs enī xp̄i fide p̄ditus membꝝ utiq; sūmi sacerdotis effectus ē. sicut cūctis fidelibꝰ petrus apls̄ dicit. Uos aūt genꝰ electū. regale sacerdociū. Et sicut iohēs aplus dicit. Fecit nos deo nrō regnū ⁊ sacerdotes. Sacerdos g̊ in altari ignē nutriens cotidie ligna subiciat. id ē fidelis quisq; ne ī eo caritatis flāma deficiat. in corde suo tam p̄cedenciū exēpla q̄ȝ sacre scripture testimonia congerere nō desistat. Nā q̇i quedā fomenta igni datē ē. in excitatione caritatis ul' exēpla prm̄ uel p̄cepta dnīca mīstrare. Quia enī intn̄a nouitas nr̄a ipsa cotidie huiꝰ vite ɔuͤsatione veterascit. ignis iste adhibitis lignis nutriendꝰ ē. ut dū ꝑ usū nrē vetustatis se extenuat. ꝑ patrū testiōnia ⁊ exēpla reuiuiscat. Et bn̄ illic p̄cipitur ut mane ligna ꝑ singulos dies ɔgerant̄. Hec q̇ppe non fiūt. n̄ cū nox cecitatis extinguit̄. Uel certe q̇a mane p̄ma ꝑs diei ē. postpositis cogitacōibus vite p̄ntis hoc p̄iori loco q̇sq; fideliū cogitet. ut qđ in se iam iāq; q̇i deficit. quibꝰ valet nisibꝰ studiū caritatis īflāmet. Ignis enī iste in altari dn̄i id ē in corde nr̄o citius extinguitur. nisi sollert̄ adhibitis exēplis prm̄ ⁊ dn̄icis testiōnijs reparet. Bene aūt illic subiūgit. Et imposito olocausto desup. adolebit adipes pacificoꝝ. Nā quisq̄s in se huīc ignē caritatis accendit. semetipsū utiq: olocaustū desup imponit. q̄a om̄e viciū qđ in se male viuebat exurit. Su enī cogitationū suaꝝ intīna ꝯsiderat. ⁊ vitā repbā p imutacōis gladiū mactat. in ara se sui cordis imposuit. ⁊ igne caritatis accendit. De qua hostia pacificoꝝ adipes redolent. q̄a intīna noue vite ipinguatio pacē int̄ nos ⁊ deū faciens odorē nob̄ suauissimū reddit. Quia vō eadē caritas in cordib' electoꝝ inextinguibilis manet. apte illic subditur Ignis ē iste ppetuus. q̄ nūq̄ deficiet de altari. Nunq̄ pfcō ignis iste de altari deficit. q̄a eciā pᵒ hāc vitā eoꝝ mētib' feruor caritatis accrescit. Eternā qppe ꝯtēplacōe agitur. ut opē deus quo magis visus fuerit eo ampli' diligat. Quod aūt diuinis āmonicionib' ⁊ pcedenciū exēplis adiuti de hui' vite pfūdo liberamur. bn̄ eciā pph'a Iheremia i puteo missa signatū ē. qui ut leuetur ex puteo funes ei ⁊ pāni veteres deponūtur. Quid eñ funib'. n̄ pcepta dn̄ica designātur. Que q̄a nos in mala opacōe positos ⁊ ꝯuincūt ⁊ eripiūt. q̄i ligāt ⁊ trahūt. coartāt ⁊ leuāt. Sz ne ligatus his funib' dū trahitur incidatur. sil' eciā pāni veteres deponūtur. q̄a ne dīna pcepta nos terreāt. antiquoꝝ prm̄ nos exēpla ꝯfortant. ⁊ ex eoꝝ opatione facē psumim'. qđ ex nr̄a imbecillitate formidam'. Sic ergo leuari de hoc pfundo festinam'. ligem' funib'. id ē pceptis dn̄icis astringam'.

Intersint pãni veteres cũ quib' melius teneantᵘʳ fu
nes. id ē p̄cedenciũ ɔfortentᵘʳ exemplis. ne infirmos
nos ac timidos p̄cepta subtilia vulnerent dũ leuãt
Quasi qᵒsdã pãnos veteres paulus apl̄s subiũgebatᵘʳ.
cũ leuãdis discipulis p̄ceptis suis sp̄italib' exẽpla
veteꝝ ɔmendaret dicens, Iusti ludibria ꝛ verbera ex-
pti insup vincula ꝛ carcesᶦ. lapidati sũt secti sũt tēp
tati sunt. in occisione gladij mortui sũt, Et paulop'
Habẽtes itaq; tantã impositã nubē testiũ. depo
nentes omē pond' ꝛ circũstans nos pcc̄m. p paciē
ciã curram', ꝓpositũ nob certamē, Et iteꝝ Mementote
ꝓpositoꝝ vr̄oꝝ qui vobis locuti verbũ dei. quorũ
intuẽtes exitũ ɔũsationis imitamĩ fidē, Supius
videl3 dũ spũalia p̄cepta loquẽtur. qᵢ funes mi
seratᵘʳ. ptᵉʳmodũ uᵒ exẽpla maioꝝ. qᵢ vetẽs pãnos
adhibebat, Excitati ɋᵒ tot vicib' p̄ceptoꝝ. adiuti
tot cõpacõib' exẽploꝝ ad corda nr̄a redeamᵘˢ. discu
tiam' omē qd agimᵘˢ. ꝛ quicqᵈ in nob ordine rc̄titudis
regulã offendit accusemᵘˢ. ut apud districtũ iudi
cem ipsa nos accusatio excuset, In hoc enĩ mẽtis
nr̄e iudicio tanto cici' absoluimᵘʳ. qᵗᵒ nos distri
cti' reos tenemᵘˢ, Nec ad hec agenda pdenda sunt
tp̄a quib' vacatᵘʳ. qᵢa ad hec agenda pᵗ' hui' vite tē
pora nõ vacat, Vacue qᵢppe nõ dr̄. neq; ei ultra in
hoīs ptãte ē ut veniat ad deũ in iudiciũ, Idcir
co nãq; memoratᵘʳ qd tũc non possumᵘˢ. ne nc̄ qd
possum' negligam', Sz ecce negocia occupãt. q
nob incessant apposita a ɔsiderandis nob mẽtis
nr̄e oculũ declinãt, Istis nãq; visibilib' que intuetᵘʳ
cor nr̄m extra se spargitᵘʳ. ꝛ quid de se intrinsecus
agatᵘʳ obliuiscitᵘʳ. dũ extrinsec' occupatᵘʳ, Diuina at
vox t̄ribilib' suis sentẽcijs qᵢ qᵢbusdã clauis illud

·12·

C. xxxiiij

pungit ut euigilet. ut homo occulta sup se iudici
a que pressus torpore dissilat. terrore saltē pulsat⁹
expauescat. Ut enī supius dixi⁹ ipso usu uite uetis
mens male assueta deprimit̃. ⁊ in hec que expecta
exteri⁹ qͥ dormiēs sopitur. qͣ postq̄ semel se ad
appatenda uisibilia foras fudit. a cōtēplandis īuisi
bilib⁹ int⁹ euanuit. Unde nē necē est ut que p uisi
bilia spargitur. de īuisibilib⁹ iudiciis feriatur. Et
qͣ in his se exteriorib⁹ male delectata pstrauit. saltē
pcussa reqͬrat qđ deseruit. Hec autē scriptuᷓa sacra
terrore quodā torpentia corda trāsfigit. ne in his in
hereant que exteri⁹ defluūt. sꝫ in his que intius
etnā pdiderūt. Indicat quid sentētia occulta de
cernitur. ne īmoderate a nobis hec publica cogi
tent̃. Dicit quid sup nos agat̃ de nobis. ut ab hͦ
publico tpalitatis colligam⁹ oculū cordis. ad secre
tū intnē dispositionis. Nam postq̄ multa narra
ta sūt de pena maloꝝ. subinfert̃ occultū iudiciū
qđ pie sup nos iusteq; disponitur. quo alii pdūt
qđ tenē uidebant̃. ⁊ alii accipiūt. qđ alii ex meri
tis pdūt. Ait enī. Conteret multos ⁊ īnūabiles. ⁊
stare faciet alios p eis. Hoc cotidie agitur. sꝫ quia
adhuc finis parciū utrarūq; nō cernit̃ min⁹ timet̃.
Nunq̄ enī culpā suā rpbi n̄ in pena cognoscūt.
⁊ qͣ pena differt̃ culpa despicit̃. Labunt̃ u̇o ab
statu iusticie. ⁊ locū uite alii illis cadentib⁹ sorci
untur. sꝫ eo lapsū suū negligūt. quo interitū q̄ se
in eternū maneat nō attendūt. Si eī ad illud qđ
illic passuri sūt oculos mitterēt. hoc qđ hic faciūt
timerēt. Cunctis autē liquet qđ in illa extrema in
qͥsicōe examen publicū facturus ē omps deus.
ut alios ad tormēta deserat. alios ad pticipatio

non regni celestis admittat. Sȝ hoc nūc secreto iu
dicio cotidie agitur. qđ tūc publice demonstrat̃.
Nam iuste ac misericorditer singuloꝝ corda ul' exami
nans uel disponens alios in exteriora respuit. ali
os ad ea que sunt intrinsec⁹ trahit. Hos attendit ī
terra appetere. illos ꝑ uoluptatib⁹ suis exteriora de
serere cogitare. Hoꝝ mentē ad sup̄na erigit. illoꝝ
sup̄biā in īfimis desideriis mergit. Aliena autem
corda humanis oculis clausa sunt. Et nesciunt qui re
pelluntur. q̄a penetrari nequeunt que ab unoq̄q̄ co
gitant̃. Nam sepe corde pulso necdū ꝓcessit usq̄ ad
effectū op̄is deliberatio cogitacōis. ⁊ adhuc fortasse
int⁹ ꝑ habitū astringit̃. q̄ iā mente foras vagatur
Sȝ talis quilibȝ iste tūc ante oculos interni iudicis
cecidit. cū ab appetendis exteriorib⁹ ꝑ desideriū exi
uit. Nonnūq̃ uero alii pt⁹ male op̄ationis usum ad ·13·
spem celestē subito amore reuiuiscunt. ⁊ q̄ in pulsa
actione se sparserant. ad sinū interne retractionis se
metipsos increpando recolligunt. Hos adhuc re
spicientes hoīes quales dudū in op̄e nouerant.
tales putant. At contra illi ꝑ districte ꝯsideracōis
examen vitā suā qualē fuisse recolunt. insequunt̃.
sciturq̄ qđ fuerit. sȝ quid iā ceperint eē nescitur
In hoc g° utroq̄ gn̄e hoīm utrūq̄ sepe ꝯtigit. ut
⁊ hi q̄ uident̃ stare hūano iudicio iā in ꝯsp̄cu et̃
ni iudicis iaceant. ⁊ q̄ adhuc corā hoīb⁹ iacent iā
in ꝯspectu eterni iudicis stent. Quis enī hoīm esti
mare potuisset. iudā viuendi sortē eciā post mi
nisteriū ap̄latus amittē. Et quis econtra latronē cre
deret causā vite eciā in ipso mortis articulo inue
nire. Occultus aūt iudex p̄sidens. ⁊ utroꝝq̄ cor
da discernens. alteꝝ pie statuit. alteꝝ iuste ꝯfregit

·C· xxxiiij

Illū diſtricte exteri⁹ reppulit. hūc introrſus mi
ſericordit᷑ traxit. Vn̄ bn̄ eciā ꝑ ꝓphetā caſuros a
lios paſſionis ſue tpe. atq; alios reſurrecturos ānū
cians ait. Potū meū cū fletu tēperabā. Potus q̄ppe
ab exteriorib⁹ interius trahitur. fletus aūt ab inti
orib⁹ exti⁹ emanat. Potū g̊ cū fletu tēperare ē alios
ab extiorib⁹ introrſus trahere. alios ab intiorib⁹
in extiora reꝓbare. Conteret g̊ multos ⁊ inuābiles.
⁊ ſtare faciet alios ꝓ eis. Sicut aūt ſup̄i⁹ diximꝰ hec
ꝯtricio pͥus int⁹ agitur. ut p̄t⁹ extrinſec⁹ oſtendat.
Hac ꝯtricione nōnūq; adhuc quorūdā extiora q̄ⁱ
ſana ſunt. ⁊ iā intiora putruerīt. Scriptū nāq; eſt
Ante ruinā exaltat᷑ cor. Ibi g̊ feruūt᷑ ubi ſup̄biunt.
Vn̄ ſc̄ptū ē. Contriui cor eoꝝ fornicans. ⁊ recedēs a
me. Inti⁹ eī fornicari ē. exti⁹ ventis delectari. Magna
aūt ꝯtricio cordis ē hec eadē elatio ſup̄biētis. eo q̄p
pe ipō ab integritate ſalutis corruit. quo iactan
tia cuiꝰlibȝ virtutis intumeſcit. Sup̄biētes eī deū
deſpiciūt. ⁊ relicta creatoris ſui gloria, ꝓp̄a q̄rūt.
Quib⁹ iā hoc ipm̄ cecidiſſe ē amiſſa ſuperioris ſui
potēcia in ſe veniſſe. Conterūt᷑ eciā. q̄a relictis ce
leſtib⁹ t̄ram querūt. Que aūt maior poterit eſſe
ꝯtricio q̄ᵐ deſerto creatore creaturā q̄rere. deſtis ſꝑ
nis gaudijs. infimis reb⁹ inhiare. Vn̄ bn̄ ꝑ ꝓphā
dr̄. Humiliat aūt peccatores uſq; ad t̄rā. Amiſſis eī ce
leſtib⁹ t̄renū ē omē qd̄ ſentiūt. ⁊ dū plus videre co
nant᷑. min⁹ ē qd̄ appetūt. De quib⁹ rc̄e ꝑ ihēmiā dr̄.
Recedentes a te in t̄ra ſcribent᷑. At cont᷑ elc̄is dicit᷑.
Gaudete. qd̄ noīa vr̄a ſcripta ſūt in celis. Iſta g̊ cō
tricio pͥus ſerpit in mente. ut pᵒmodū ꝓcedat in
op̄e. prius fundamenta cōcutit cogitacoīs. ut pt⁹
modū fabricā opa⁹ allidat. Vn̄ ſūma ē cura ſatage

dū. ut illic vitetur ubi oritur. Scriptū nāq; ē. Omī
cuſtodia ſerua cor tuū. qm̄ ex ipō vita pcedit. Et
rurſū ſcriptū ē. Ex corde exeunt cogitacōes male. In
tus g° vigilandū ē. ne mens dū extollit cadat. Int⁹
ſeruem⁹ omē qd foris agim⁹. Si enī ſemel medullā
cordis elationis putredo corrupit cicius corruit
cortex vacua externe viſionis. Notandū vō ē q̇a dū 32
alijs cadentib⁹ ad ſtandū alij ſolidari phibentur. e
lcōꝝ nūs certus ac definitus oſtendit. Unde eciā
philadelphye eccleſie p angelū dr̄. Tene qd habes.
ne ali⁹ accipiat coronā tuā. Hac ergo ſentēcia qua 33
narratur alioꝝ erigi alioꝝ aūt vita ꝯſtringi. ⁊ ſpes
nutrit hūiliū. ⁊ elatio p̄mit ſupboꝝ. dū ⁊ illi bona
poſſūt amitte de qb⁹ ſupbiūt. ⁊ iſti ea pcipe q̄ q̄a
nō habēt ꝯtēpnūtur. formidem⁹ g° in his que acce
pim⁹. nec eos qui illa necdū aſſecuti ſūt deſpem⁹ ·12·
Quid enī ſum⁹ hodie nouim⁹. qd aūt poſt paulu
lū poſſim⁹ eē neſcim⁹. Hi vero quos fortaſſe deſpi
cim⁹ ⁊ tarde poſſūt incipe. ⁊ tamē vitā nr̄aꝫ feruē
tiorib⁹ ſtudijs anteit. Timendū itaq; ē. ne eciā no
bis cadentib⁹ ſurgat. q̇ nobis ſtantib⁹ irridet. quā
uis ſtare iā non nouit q̇ nō ſtantē nouit irridē
Hūc aūt ſupnoꝝ iudicioꝝ metū paulus aplūs diſ
cipuloꝝ cordib⁹ incuciens ait. Qui ſe exiſtimat
ſtare. videat ne cadat. Quod aūt dicens ꝯteret
multos ilico adiūxit īnuābiles. uel multitudi
nē exp̄mē ſtuduit rpboꝝ. que hūane rationis
nūm trāſit. uel ēē īdicare voluit qd omīs q̇ pe
reunt int electoꝝ nūm nō habent. ut eo ſint
īnuābiles. quo extra nūm currūt. Un̄ ꝓpheta
intuēs tantos hoc ecclīe tpe ſpericten⁹ credere
quātos nimiꝝ certū ē electoꝝ nūm ſūmamq;

transire ait Multiplicati sūt sup num̄. Acsi diceret Multis ecclesiā intrantib' eciā hi ad fidē specietenus venīūt. q̄a numero regni celestis excludūtur. q̄a electorum sūmā sua videlz multiplicitate trāscēdūt. Vn̄ ⁊ p iheremiā, pphā3 dr̄ Edificabit̄ ciuitas dn̄o a turre ananehel usq; ad portā anguli. ⁊ exibit ultra normam mensure. Ciuitatē q̄ppe dn̄i eē sanctā ecclesiā nullus ignorat. ananehel u'o dei grā int'pretat̄. In angulo aūt duplex paries iūgit̄. Ciuitas q̄ dn̄i a turre ananehel usq; ad portā anguli edificari p̄hibetur. q̄a scā ecclia a celsitudine sup'ne grē inchoans usq; ad ingressū susceptionēq; ꝯstruit̄ vtrorūq; p'plorum. iudaici videlz atq; gentilis. Sz q̄a crescente in ea multitudīe eciā rep'bi colliguntur. apte subditur Exibit ultra normam mēsure. q̄a usq; ad eos q̄ extendit̄. q̄ normā iusticie trāsceūtes intra mensurē celestis num̄ nō sūt. Vn̄ p ysaiā q̄; eidē ecclie dr̄. Ad dexterā enī ⁊ ad leuā dilataberis. ⁊ semē tuū gentes hereditabit. In tanta q̄ppe multitudine gencīū ad dexterā extenditur. dū quosdā iustificandos suscipit. ad leuā q̄; dilatat̄. dū ad se q̄sdā eciā in iniq̄tate p'mansuros p'mittit. Propt̄ hanc multitudinē que extra electorum num̄ iacēt. in euāglio dn̄s dic̄. Multi uocati. pauci u'o electi. Sz q̄a hoc qd electis aliis alii cōterunt̄. de merito pacientis ē. nō de iniquitate punientis. Non enī iniquus deus qui infert irā. Vn̄ apte subiūgit̄. Nouit enī opa eorum. ⁊ idcirco inducit noctē ⁊ cōterent̄. Sciendū sūmope ē qd iniqu' quisq; duob' modis in nocte ꝯteritur. uel cū exterioris iudicii tribulacōe p'cutit̄. ul' cū occulta sententia inti' cecatur. In nocte corruit. cū p exte mnū iudiciū viuendi lumē in ꝑpetuū amittit. Vn̄ scriptū ē. Ligate ei man⁹ ⁊ pedes. ⁊ ꝓicite eū in tenebras exteriores. Tunc enī coactus in tenebras exteriores mittitur. q̄a nc̄ in interiorib⁹ voluntarie cecat. Rursū in nocte iniqu⁹ ɔteritur. cū p̄cedenciū confusione pcc̄oꝝ dāpnatus veritatis lumē nō īuenit. ⁊ quid deinceps agere debeat nō agnoscit. Omne qͥppe pcc̄m qd̄ tn̄ cicius penitēdo non tergit᷑. aut pcc̄m ē ⁊ causa peccati. aut pcc̄m ⁊ pena peccati. Peccatū nāq; qd̄ penitēcia nō diluit. ipso suo ponde᷑ mox ad aliud trahit. Vn̄ fit vt nō solū peccatū sit. s; pcc̄m ⁊ causa pcc̄i. Ex illo qͥppe vicio culpa subsequens oritur. ex quo cecata mens ducit᷑ ut pei⁹ ex alio liget᷑. Sz pcc̄m qd̄ ex pcc̄o orit᷑ nō iam pcc̄m tm̄mō. s; pcc̄m ē ⁊ pena peccati. q̄a iusto iudicio omp̄s de⁹ cor peccantis obnubilat. ut p̄cedentis pcc̄i mīto eciā in aliis cadat. Que enī liberare noluit. deserendo pcussit. Non g̊ immerito pena pcc̄i dicitur. qd̄ iusta desup irrogata cecitate ex p̄cedentis pcc̄i ultione ꝑpetratur. Quod videlȝ agit᷑ disposicione supe⁹ ordinata. s; inferi⁹ iniq̄tate ɔfusa. ut ⁊ p̄cedens culpa sit causa subsequētis. ⁊ rursū culpa subseqūs sit pena p̄cedentis. Qd̄ bn̄ ī īfidelib⁹ ⁊ lubricis paulus q̄ quoddā semē erroris aspexerat. cū dicebat. Qui cū cognouissent deū non sicut deū glorificauerūt. aut grās egerūt. s; euanuerūt in cogitacōib⁹ suis. Sz quid ex ei⁹ erroris semine pullulauit. ilico adiuxit dicens. Ppter qd̄ tradidit illos deus in desideria cordis eoꝝ in īmūdiciā. ut ɔtumeliis afficiāt corpa sua in semetipis. Q⁹ enī cognoscentes deū pcc̄m supbie itelligendo

·rr·

38

·C xxxiiii

cōmiserūt. cecantur etiā ne intelligāt qd' omittūt. ⁊ q̄ intelligentiā suā sequi nolūt in pecc̄o et causa pecc̄i. ⁊ ipm̄ lumē intelligencie ꝑdūt in peccato ⁊ pena pecc̄i. Prioris g° pecc̄i merito pcc̄oꝝ subsequētiū fouea tegitur. ut qui malū sciens ꝑpetrat. deinceps iuste in aliis etiā nesciens cadat. Hoc q̄ppe agit̄ ut culpis culpe feriantur. quatinꝰ supplicia fiāt peccanciū ipsa incrementa vicioꝝ. Nam q̄a omīps deus ad penitenciā tempꝰ indulget. qd' tū hūana malicia ad usum sue iniq̄tatis intorquet. nimirū iusto iudicio augeri culpa ꝑmittit̄. ut ad feriendū alcius q̄n̄q; cumulet̄. Hinc enī rursū de quibꝰdā paulus apls̄ dicit. Ut impleāt pecc̄a sua semper. Hinc voce angelica iohāni dicit̄. Qui nocet noceat adhuc. ⁊ q̄ in sordibꝰ ē sordescat adhuc. Hinc dauid ait. Appone īniq̄tatē sup iniq̄tatē ipsoꝝ. ⁊ nō intrent ī iusticia tua. Hinc eciā rursus de dn̄o ab eodē psalmista dr̄. Immissiones ꝑ angelos malos. viā fecit semite ire sue. Cor q̄ppe dn̄s prioribꝰ meritis aggrauatū iuste ꝑmittit eciā subsequētibꝰ malignioꝝ spūum ꝑsuasionibꝰ falli. qd' cū digne in culpa trahit̄. reatus eiꝰ in pena cumulat̄. Vn̄ ⁊ ire sue dn̄s viā de semita fecisse ꝑhibetur. Lacior enī est via q̄ semita. Ex semita vō ire sue viā facē ē. ire causas districte iudicando dilatare. ut qui illūiati agē recte noluerūt. iuste cecati adhuc faciant vn̄ amplꝰ puniri mereant̄. Hinc ꝑ moysen dr̄. Necdū completa sūt pecc̄a amorreoꝝ. Hinc ꝑ eundē moysen dn̄s dicit. Ex vinea enī sodomoꝝ vitis eoꝝ. ⁊ ꝓpago eoꝝ ex gomorra. Vua eoꝝ uua fellis. botrus amaritudīs ipsis. Furor draconū vinū eoꝝ. ⁊ furor aspidū insanabilis. Nōne hec

ꝯgregata sūt apud me ⁊ signata in thesauris me
is. In die ultionis reddā illis. Quā multa eoꝝ ma
la narrauit. ⁊ tñ ilico adiūgit. in tpe quo lapsus
fuerit pes eoꝝ. Ecce atrocissima illoꝝ facinora de
scribūtur. ⁊ tñ ad ultionis diē adhuc subsequēs
lapsus aspicit. quo eoꝝ culpe cumulent. Habent
iā quidē unde feriri mereantur. sꝫ sustinet pccm̄
adhuc crescē. ut peccantes posset atrocior pena c̃
ciare. Iam meret supplicium pccm̄ ⁊ causa pcci. sed
expectat adhuc ut augmentū supplicii subroget
pccm̄ ⁊ pena pcci. Plerūq; vero unū idemq; pccm̄.
⁊ pccm̄ ⁊ pena ē ⁊ causa peccati. Quod melius ostē
dim. si res ipsas ad mediū deducam. Effrenata
enī ventris ingluuies in feruorē luxurie plenu
tudinē carnis instigat. ꝑpetrata autē luxuria se
pe a ꝑiurio aut homicidio tegit. ne humanaꝝ le
gū ultione puniat. Ponam9 g̃ ante oculos qd
quidā voracitatis sibi frena laxauit. q̃ voracita
te supatus adulterii facin9 admisit. Deprehensus aūt
in adulterio latent vir adultere ne ad iudici
um traheret occidit. Hoc itaq; adulteriū int̃
voracitatē ⁊ homicidiū positū. de illa videlicet
nascens hoc generans. pccm̄ ⁊ pena ē ⁊ causa p̄
cati. Peccatū ꝑfecto ē ꝑ seipsū. Pena uͦ pcci est.
qa culpā voracitatis auxit. Causa aūt pcci ē. qa
subsequēs etiā homicidiū genuit. Unū g̃ idēq;
pccm̄ ē ⁊ pena p̄cedentis ⁊ causa culpe subse
quētis. qa ⁊ transacta dū exaggerat dāpnat.
⁊ adhuc sequētia que dāpnari debeāt seminat.
Igit qa pccis p̄cedentib9 cecatur oculus cordis.
ipā cecitas que peccantis aīm ex antacte cul
pe dāpnacōe ꝯfundit merito nox vocatur. qa

ꝑ hanc ab oculis delinquētis lumē veritatis abscōditur. Bene itaq; dr̄. nouit enī opa eoꝝ ⁊ idcirco inducet noctē ⁊ ɔterent᷑. q̄a ut sepe iā dictū est p̄cedenciū nimirū mala faciūt. ut ad peccādū iteꝝ tenebris subsequētib᷒ īuoluant᷑. ut eo iā lumen iusticie videre nō possint. quo illud ⁊ qū poterāt vidē noluerūt. Inducē aūt dn̄s noctē dicitur. nō qđ ipse tenebras inferat. sꝫ qđ obscura corda peccanciū nō illustret. ut hoc ipm̄ in nocte cecasse sit. a cecitatis tenebris liberare noluisse. Sequit᷑. Quasi impios ꝑcussit eos in loco videnciū. In scriptu͛a sacra qñ aliqñ ꝓ similitudīe. aliqñ ꝓ veritate poni ɔ̄sueuit. Pro similitudīe enī qñ ponitur. sicut apl̄s dicit. q̄i tristes sp̄ aūt gaudentes. Pro veritate aūt ponitur. sic iohēs ait. Vidim᷒ gloriā ei᷒. glāꝫ q̄i unigeniti a pr̄e. Hoc aūt loco nichil differt utrū ꝓ similitudine an ꝓ veritate sit positū. q̄a quolibꝫ dicat᷑ ordine. apte prauoꝝ mala vita signat᷑. Impios u͛o scriptu͛a sacra ꝓp̄e infideles appellat. Hac nāq; distantia peccōres ab impiis decernūtur. q̄a cū oīs impi᷒ sit peccōr. nō tn̄ oīs peccōr impi᷒ ē. Peccōr enī dici eciā q̄ in fide pius ē pt. Unde bn̄ iohēs ait. Si dixerim᷒ q̄a peccm̄ nō habem᷒. ipsi nos seducim᷒. Impi᷒ u͛o ꝓp̄e dr̄. q̄ a religionis pietate sepat᷑. De talib᷒ enī ꝓpha ait. nō resurgūt impii ī iudicio. Locus aūt videnciū sc̄a ecclesia vocatur. In ipsa enī rc̄e ɔsistitur. ut lumē verū qđ deus ē videat᷑. Unde ad moysen dr̄. Est loc᷒ penes me. ⁊ stabis sup̄ petrā cū trāsiet mea maiestas. ⁊ pt᷒ paululū. auferā manū meā. ⁊ videbis posteriora mea. Per locū q̄ppe ecclia · ꝑ petrā dn̄s · ꝑ moysen u͛o multitudo ē plebis isrlitice

figurāta· que dn̄o in t̄ra p̄dicante nō credidit. Ipā
ergo in petra ſtetit· terga dn̄i t̄nſeuntis aſpiciens·
q̄a videlʒ p⁹ paſſionē aſcenſionēq; dn̄icam int̄ eccle
ſiam deducta fidē xp̄i ꝑcepe meruit· ꝛ cui⁹ p̄ncia
nō vidit ei⁹ poſteiora cognouit. Dicat̄ g̊ de his quoꝝ
int̄ ſanctā eccleſiā diuina ultio īuenit ī iniq̄tatib⁹
ꝑdurantes· dicat̄ de his quoꝝ vitā paulus apl's
notat· q̄a ꝯfitent̄ ſe noſſe deū factis aūt negāt· q̄i
impios ꝑcuſſit eos in loco videnciū· ibi q̄ppe ſta
bāt ubi deū vidē videbant. Ibi tenebr̄s dilexerūt·
ubi lumē veritatis aſpicit̄. Et q̄uis aptos habue
rūt oculos in fidē· tenuerūt tn̄ eos clauſos ī opa
cōe. Unde bn̄ ꝛ de iudea dr̄· ſpeculatores ei⁹ ceci· q̄a
videlʒ nō videbāt opē· q̊d ꝓfeſſione cernebant.
Vn̄ eciā de balaam ſcriptū ē· q̄ cadens aptos habʒ
oculos. Cadens q̄ppe in opē· aptos oculos tenuit
in cōtemplacōe. Ita g̊ hi eciā oculos apientes in
fide· ꝛ nō videntes in opē· int̄ eccleſiā poſiti pia
ſpecie. extra eccleſiā īuenti ſūt impia ꝯuerſatione
De quib⁹ bn̄ alias ſcriptū ē. ¶ Uidi impios ſepul
tos· q̄ cū aduiuerēt in loco ſcō erāt· ꝛ laudabant̄
in ciuitate q̄i iuſtoꝝ opm. Multos enī peſte ꝓ
p̄uitatis obſeſſos ſub xp̄ianū nomē ipſa t̄nquil
litas ecc̄aſtice pacis abſcondit· quos tn̄ ſi leuis
ꝑſecucionis aura pulſauerit· mox eciā areā ve
lut paleas tollet. Quidā uō idcirco xp̄ianitatis
vocatione ſignātur· q̄a xp̄i noīe ſublimit̄ exal
tato pene oīns iā videri fideles aſpiciūt· ꝛ p eo
q̊d hoc videri alios cernūt· ipſi nō videri fideles
erubeſcūt. ſʒ eē negligūt q̊d dici glānt̄. Rem ei
virtutis ītime ad decorē ſumūt viſionis īt̄ne·
ꝛ qui ante ſup̄nū iudicē nudi ꝯſciētie in fide

litate ꝯsistūt. ante hūanos oculos ꝓfessione scā
verborten' palliant. Nōnulli aūt fidē medullitus
tenēt. ſȝ viuē fideliť nullaten' curāt. insequūt
enī morib' qđ credulitate venerāt. Quib' diui
no iudicio sepe ꝯtingit. ut ꝑ hoc qđ nequiter
viuūt. ⁊ illud ꝑdāt qđ salubriť credūt. Incessant
nāq; se prauis actiōib' polluūt. ⁊ sup hoc vin-
dictā iusti iudicii retribui posse diffidūt. ⁊ sepe
cū bn̄ viuē negligūt. etiā ꝑsequēte nullo usq;
ad ꝑfidiā dilabūt. Nam q īminere districtū
iudiciū non credūt. q īulte se peccare suspicāt.
quo pacto uel eē ul' dici fideles possūt. Fidem
qppe ꝑdidisse ē. incorrectis malis morib' dig
na supplicia reddi posse nō credē. Quia g° dig
na fidei opa seruare ꝯtēpnūt. etiā fidē ꝑdūnt.
quā tenē videbant. Sup q°s bn̄ ꝑ ꝓphetā super
ihrlm̄ specie īimicoꝝ destruentiū ūba meōrā
tur. a quib' scilȝ dr̄. Exinanite exinanite. q°usq;
ad fūdamentū in ea. Paulus qppe ait. Funda
mentū aliud nemo pt̄ ponē p̄ter id qđ posi
tū ē. qđ ē xp̄c ihesus. Inimici g° destruētes usȝ
ad fūdamentū ihrlm̄ exinaniunt. qn̄ ꝑūsi sp̄s
a corde fideliū destructo ꝑ̇us edificio boni opis.
soliditatē quoq; exhauriūt religiōis. Sicut eñ
sup fundamentū fabrica. sic sup fidē ꝯstruūt
opa. Usq; ad fūdamētū g° exinanisse ē. euerso be
ne viuēdi ope. etiā robur fidei dissipasse. Hic
etiā ad iudeā ꝑ ihēmiā dr̄. Filii q° mempheos
⁊ tafnis cōstuprauerūt te usq; ad verticē. Usq;
ad verticē qppe ꝯstupri ē. post male opatiōis
usū etiā in ipā fidei sublimitate corrūpi. Hi eñ
nequissimi spūs. vniuscuiq; aiām in ꝑ̄uis opi

bus ĩuoluũt. ꝫ integritatẽ fidei viciare nõ pos
sũt. q̃ adhuc inferiora membra polluũt. ꝫ ad ver
ticẽ non ꝑtingũt. Quisq̃s aũt in fide corrũpit. iã
usq; ad verticẽ constuprat. Malign⁹ eñ sp̄s q̃ ab in
ferioꝛib⁹ membris usq; ad sũma ꝑtingit. qñ actuã
vitã polluẽs castã celsitudinẽ fidei diffidentie mor
bo corrupit. Quia g̊ hec cũcta huãnis oculis absco
sa sũt. ꝫ diuinis obtutib⁹ patent. ⁊ multi in hac do
mo fidei sine fide moriũtur. dicat̃ recte. Quasi ĩpi
os ꝑcussit eos in loco videntiũ. Pios eñ se in eccl̃ia
hõib⁹ ostendũt. ꝫ q̃a diuina iudicia latere nõ pos
sũt. q̃ ĩpii feriunt̃. Quib⁹ hoc magis ad supplicii
cumulũ crescit. q̃d vnusquisq; coꝝ in eccl̃ia fidelib⁹
admixtus. veritatẽ fidei sciendo cõtẽpnit. atq; eo
grauior ultio sequit̃. quo ꝑ exẽpla rectoꝝ etiã bñ
viuẽdi eos sciã comitat̃. Quot eñ eis mõ recti ac fi
deles fr̃es ostendũtur. tot ĩ venturo iudicio testib⁹
ĩpugnant̃. Sciũt g̊ q̃d seq̃ neglıgũt. Vñ ⁊ apte sb ·rs·
iũgit. Qui q̃i de industria recesserũt ab eo. Sciẽ
dũ q̃ppe ẽ q̃d pccm̃ trib⁹ modis admittitur. nam
aut ignorantia ꝉ infirmitate ꝉ studio ꝑpetratur
Et g̃ui⁹ quidẽ infirmitate q̃ꝫ ignorãtia. ꝫ multo
g̃uius studio q̃ꝫ infirmitate peccat̃. Ignorãtia pau
lus peccauerat. cũ dicebat. Qui p̃us fui blasphe
m⁹ ⁊ ꝑsecutor ⁊ cõtumeliosus. ꝫ misc̃diã assecut⁹
sũ. quia ignorans feci ĩ incredulitate. Petrus u͛o
infirmitate peccauit. qñ omẽ in eo robur fidei
q̃d dño ꝓhibuit vna vox puelle cõcussit. ⁊ deum
quẽ corde tenuit voce denegauit. Sed q̃a infir
mitatis culpa ul' ignorãtie eo facilius tergit̃ quo nõ
studio ꝑpetratur. paulus que ignorauit sciendo
correxit. ⁊ petrus morã ⁊ q̃i iam arescente radicẽ

fidei lacrimis rigando solidauit. Ex industria uō peccauerāt hi. de quib' ipse p̄se magister dicebt̄. Si nō venisse͞ ⁊ locutus eis fuisse͞ pecc͞m nō haberent. nc̄ aūt excusationē non habēt de pecc̄o suo. Et paulo pꝰ Et viderūt. et oderūt ⁊ me ⁊ prē͞m meū. Aliud ē enī bona nō facē. aliud bonoꝝ odisse doctorē. sicut aliud ē precipitatione. aliud deliberacoē peccare. Sepe eī pecc͞m p̄cipitatione committitur. qđ tn̄ ꝯsilio ⁊ deliberacoē dāmatur. Ex infirmitate eī plerūq; solet accidere amare bonū. sꝫ implere nō posse. Ex studio uō peccare ē. bonū nec facē nec amare. Sicut ģ nonnūqᷓ grauiꝰ est pecc͞m diligē quā ꝑpetrē. ita nequs ē odisse iusticiā qᷓ non fecisse. Sūt ģ īnulli in ecclīa q̄ nō solū bona nō faciūt. sꝫ eciā ꝑsequūtur. ⁊ que ipi facē negligūt. eciā in aliis detestant. Hoꝝ pecc͞m scilꝫ nō ex infirmitate uel ignorantia. sꝫ ex solo studio ꝑpetratur. q̄a videlꝫ si vellent implere bona nᷓ tn̄ possent. ea que in se negligūt. saltē in aliis amarēt. Si enī ipsi ea uel solo voto appeterēt. istā ab aliis nō odissent. Sꝫ q̄a bona eadē audiendo cognosciūt viuendo despiciūt aīaduertendo ꝑsequūt. rēē dr̄. q̄a ex industria recesserēt ab eo. Unde ⁊ apte subiūgit. Et omēs vias eiꝰ intelligē noluerūt. Non eī ait infirmitate nō intelligūt sed intelligē noluerīt. q̄a sepe que facē despiciunt. eciā scire ꝯtēpnūt. Quia eī scriptū ē seruꝰ nesciens volūtatē dn̄i sui ⁊ nō faciens digna plagis vapulabit paucis. ⁊ seruꝰ sciens volūtatē d. s. ⁊ nō faciēs iuxta eā vap. multis. īpunitatē peccandi existimāt remediū nesciendi. Qui nimiꝝ sola supbie caligine tenebrescūt. atq;

ideo nō discernūt. q̃a aliud ē nescisse. aliud scire
noluisse. Nescire enī ē ignorātia. scire noluisse su
pbia. Et tanto magis excusationē nō put habē
q̃a nesciūt. q̃nto magis eis etiā nolentib' opponit
qd' cognoscant. Vn̄ p salemonē dr̄. Nūq̄d nō sapiā
clamitat. ⁊ prudentia dat vocē suā in sūmis cel
sisq; verticib' sup viā in medys semitis stans.
Transire fortasse p viā vite tp̄alis cū ei' ignorātia
poteram'. si hec eadē sapiētia in semite angulis cō
stitisset. īuestiganda fuerat si occulta ēē voluisset.
Sed postq̄ incarnacōis sue misteriū publice os
tendit. postq̄ hūilitatis exēpla supbientib' pre
buit. semetipsū nob qi trāseuntib' in medys sēi
tis fixit. ut videlz ī eam quā querē nolum' inpī
gam'. ⁊ quā trāseuntes vidē negligim' tangam'
offendentes. Dicat' itaq; Et oms vias ei' intellig̃
noluerūt. Via qppe ē incarnate sapiētie. oīs acto
quā tp̄aliť gessit. Vie ei' sūt viuēdi ordines. q̃s 19
ad se venientib' strauit. Tot itaq; ad se veniētib'
vias pbuit. qt bn̄ viuēdi exēpla monstrauit.
Humilitatis ei' vias, pheta aspexerat. cū suspi
rabat dicens. In mandatis tuis me exercebo.
⁊ considerabo vias tuas. Hinc rursū de vnoq;
iusto dr̄. q̄ curat ut p dn̄ica exēpla gradiatur.
A dn̄o gressus hōis dirigūtur. ⁊ viā ei' cupit
nimis. Quia g° supbi quiq; hūilitatis dn̄ice fa
cta ꝯtēpnūt. recte dr̄. Vias ei' intellig̃ nolue
rūt. Vie enī iste visione despecte sūt. sz intellcū
reuerēde. Aliud ē qppe in eis qd' cernitur. aliud
qd' expectat'. Quid enī in hac vita aliud quā de
iectionē. sputa. ludibria. mortēq; intuēciū o
culis ostendit. Sz p hec infima transit' ad sum-

C xxxiiii

ma. p hec dedecora que p̄cedūt. etiā nobis ⁊ gloriosa pollicent̄. Viderūt ğ ſupbi vias dn̄i. ſꝫ intelligere noluerūt. qa dū abiecta que in ſe ille oſtēdit deſpiciūt. pdiderūt iſti ſublimia que pmittūtur. Vias itaq; dei intelligē ē. ⁊ hūlr̄ tolerare trāſitoria. ⁊ pſeuerant̄ expectare manſura. ut exēplo dn̄ico eterna q̄rat̄ gloria pbris tpalib; cōpata. ⁊ nō qđ hic quiſq; tolerat ſꝫ in id qđ expectat ītendat. Ad hec ğ ſupbi clauſos oculos tenuerūt. qa dū in glīa p̄ntis vite ſupbierīt. hūlitatis dn̄ice celſitudinē nō viderīt. Lumē enī intelligētie hūlitas apit. ſupbia abſcondit. Nam ſecretū qđdā pietatis ē. ⁊ tanto min' ad illud ām' puenit. q̄to magis ītumeſcit. qa eo ipō foras repellit̄. quo inſanius inflat̄. Sequit̄. Ut puenire faceret ad deū clamorē egeni. ⁊ audiret vocē paupeꝝ. Cum enī iſti ſupbiūt. clamāt ad dn̄m hi qui ipis ſupbiētib; opp̄mūt. Vel certe idcirco dr̄ qđ ad deū fecerīt clamorē paupeꝝ puenire. qa iſtis cadētib; ī eoꝝ lō pauꝑes id ē ſpū hūiles ſubrogant̄. Et qa hoc eoꝝ caſu fcm̄ ē. ipſi feciſſe referūtur. eo videlicꝫ locutionis genē. quo pugnare caſtra dicim'. qa pugnat̄ ex illis. Vel certe qa cūcta que ſupi' dicta ſūt. referri etiā ad rectores eccaſticos poſſūt. q relicto p̄dicatiōis ſtudio ſub occaſione regimīs t̄renis negociis īuoluūt̄. apte ſubiūgit̄. Ut puenire faceret ad deū clamorē egeni ⁊ audiret vocē pauperū. qa nimiꝝ dū ipī curis ſecularib; occupati predicationis officiū deſerūt. gregē ſubditū ī quelaꝝ p̄rūpere clamorē ɔpellūt. ut q̄ iure vn'quiſq; ſubiectus de vita ficti paſtoris murmuret. cur tenet magiſtri locū. q nō exerceret offici

p̄mittūt

paupes

um. Quāuis fortasse meliꝰ ꝑ tūorem potentiū suꝑbia iudeoꝝ ⁊ ꝑ clamorē paupeꝝ desideria gentiū figurant̃. sicut attestante veritate ꝑ epulantē splendide diuitē iudaicꝰ ppls designat̃. copiam scilꝫ legis nō ad necessitatē salutis. sꝫ ad pompā elatiōis assumēs. atq; in p̄ceptoꝝ u̇bis nō semꝫipsū ordinate reficiens. sꝫ iactant̃ ostentans. et ꝑ vulneratū lazarū q̄ interp̄tat̃ adiutus forma ppli gentilis exp̄mit̃. quē diuinū adiutoriū tāto magis erigit q̄to minꝰ de suaꝝ viriū facultate ɔfidit. Qui paup ⁊ plenꝰ ulceribꝰ ēē describit̃. q̄a gentilitas corde hūilis. peccōꝝ suoꝝ aperit cōfessiones. Nā sicut ī vulnē ab internis trahitur virꝰ in cutē. ita ī ɔfessione pccī dū in publicū secreta pandunt̃. q̄i mali hūores a visceribꝰ intimis foras ꝓrūpūt. Illis ğ peccantibꝰ paupeꝝ clamor auditur. q̄a dū iudei cont̃ deū sup̄biūt. ad deū vota gentiliū ꝑuenerūt. Vn̄ ⁊ mox hec ipsa īmēsa ac ꝓfunda iudicia ꝑhorrescens. nō ea curat rōne discutē. sꝫ ādmiracōne venerari. atq; ait. Ipso eñ ɔcedente pacē. quis ē qui ɔdēpnet. Ex quo abscondꝫit vultū suū. q̄s ē q̄ ɔtēplet̃ eū. Nemo ğ discutiat cur stante iudaico pplō dudū in infidelitate gentilitas iacuit. ⁊ cur ad fidē gentilitate surgente. iudaicū pplm̄ infidelitatis culpa ꝓstrauit. Nemo discutiat cur aliꝰ trahatur ex dono. alius repellat̃ ex m̄ito. Si enī gentilitatē miraris assūptā. ipso ɔcedente pacē q̄s ē qui ɔdēpnet. Si iudeā obstupescis ꝑditā. ex quo abscondꝫit vultū suū. q̄s ē qui ɔtemplet̃ eū. Itaq; cōsiliū sūme ⁊ occulte virtutis. satisfactio sit apte rōis. Vn̄ in eūgelio dn̄s cū de huiꝰ rei causa loquet̃.

C xxxiiii

ait. Confiteor t̄ pater dn̄e celi ⁊ t̄re. q̄a abscondisti hec a sapientib; ⁊ prudētib;. ⁊ reuelasti ea paruulis. Ita pater. Atq; mox tanq̄ rationē quādā absconsionis ⁊ reuelationis adiūgens ait. Quia sic fuit placitū ante te. Quib; nimirū v̇bis exēpla humilitatis accepim̄. ne temere discutere sup̄na ɔsilia de alior̄ vocatione. alior̄ v̇o repulsione p̄sumam̄. Cū enī īuisibiliter utrūq; nō mox rationē reddidit. sȝ sic deo placitū dixit. hoc uidelȝ ostendens. q̄a iniustū ēē non pōt qđ placuit iusto. Vn̄ ⁊ in vinea mercedē laborātib; reddens. cū quosdā op̄arios inequales in op̄e eq̄ret in p̄mio. ⁊ plus in mercede quereret. q̄ labori ampli; insudasset. ait. Nōne ex denario ɔuenisti mecū. Volo aūt ⁊ huic nouissimo dare sic̄ ⁊ tibi. Aut non licet m̄ qđ volo facere. In cūctis ḡ que ext̄i; exponūtur. ap̄ta causa rōis ē occulte iusticia volūtatis. Dicat᷑ itaq; Ipso enī ɔcedente pacē. q̄s ē q̄ condēpnet. Ex quo absconderit vultū suū. quis ē q̄ ɔtemplet᷑ eum. Et q̄a sic minima sicut maxima sic singula de; iudicat sicut cūcta. apte subiūgit᷑. Et super gentes ⁊ sup̄ om̄s hoīes. Ac si ap̄te āmoneam̄ intēdē. q̄a hoc iudiciū qđ sup̄ vnā gentē describitur. etiā sup̄ om̄s hoīes īuisibili examinatione celebrat᷑. ut ali; repellat᷑. ali; eligat᷑ occulte. sȝ nullus iniuste. Hoc ḡ qđ in maximis fieri cernim̄. etiā in nobis singulis caute timeam̄. Sic enī intendūt᷑ diuina iudicia sup̄ vnā aīam. sicut sup̄ vnā vrbē. Sic sup̄ vnā vrbē. sicut sup̄ vnā gentē. Sic sup̄ vnā gentē. sicut sup̄ vniu̇sam generis hūani multitudinē. Quia ⁊ sic intēdit de; singulis ac si vacet a cūctis. sic simul intendit oīb; ac si vacet a singulis. Qui enī oīa āministrādo implet. regit īplendo. nec vniu̇so deest.

cū disponit vnū. nec vni deest cū dispoīt vniu͛
sum. cūcta scilꝫ nature sue potencia quiet⁹ opat͛
Quid g͛ miꝝ qͣ nō angustat͛ intent⁹. q̇ opat͛ qͥe
tus. Dicat͛ itaq; qͣ hoc subtile iudiciū exercet. ⁊
sup gentē ⁊ sup om̄s hoīes. Qͥa g͛ de specie trāsiuit
ad gen⁹ nūc de genē se ↄuertit ad speciē. ⁊ qđ iude
x ꝓpt͛ merita ostendit dicens. Qui regnare facit
hoīez ẏpocritā ꝓpt͛ pcca populi. Verū nāq; regē sup
se iudea regnare noluit. ⁊ idcirco exigentibus
m͛itis ẏpocritā accepit. sic ipsa q̄q; veritas ī euā
gelio dicit. Ego veni in noīe patris mei ⁊ nō ac
cepistis me. si alius venerit in noīe suo illū re
cipietis. Et sic paulus ait. Pro eo qđ caritatē verita
tis nō receperūt ut salui fierēt. ideo mittet eis d̄s
operationē erroris ut credant mendacio. In eo g͛ qđ
dr̄ q̇ regnare facit hoīez ẏpocritā ꝓpt͛ pcca populi.
pt̄ caput oīm ẏpocritaꝝ antixp̄c signari. Seductor
q̇ppe ille tūc sanctitatē simulat ut ad īiq̇tatē tra
hat. sꝫ ꝓpt͛ pcca ipsi regnare pmittit͛. qͣ nimirū
tūc ipsi sub illi⁹ regimīe p̄ordinant͛. q̇ digni ei⁹
dn̄io ante s̄cla p̄sciūtur. q̇ pccīs subsequētib⁹ exigt̄
ut sub illo iudiciis p̄currentib⁹ disponant͛. Quod
ergo tūc antixp̄c sup impios regnat. nō ē ex īiusti
cia iudicis. sꝫ ex culpa patiētis. Quāuis pleriq; ⁊
pricipatū illi⁹ nō viderūt ⁊ tn̄ ei⁹ pⁿcipatui pec
catoꝝ suoꝝ ↄditione deseruiūt. qͣ ⁊ quē dn̄antē
sibi minime cōspiciūt. cū ꝓculdubio puse viuēdo
venerant͛. An nō ei⁹ membra sūt. q̇ p affectate s̄ctā
tis speciē appetūt videri qđ nō sunt. Ille nāq; pn
cipalr̄ ẏpocrisim sumet. qͣ cū sit damnat⁹ homo
⁊ neq̄ꝯ spūs. deū se ēē mentiet͛. Sꝫ ꝓculdubio ex ei⁹
nūc corpe ꝓdeunt q̇ īiq̇tates suas sub tegmine

C xxxiiij

sacri honoris abscondūt· ⁊ ꝓfessione videri appetūt· qđ ēē opib⁹ recusant. Quia enī scriptū ē oīs q̇ facit pccm̄ seru⁹ ē peccati. q̄to liberius hic ꝑagūt peruersa que volūt· tanto ei⁹ seruicio obnoxius obligant̄. Sȝ nullus q̇ talē rectorē patit̄ eū quē patit̄ accuset· q̇a nimirꝫ sui fuit meriti ꝑuersi rectoris subiacere dicioni. Culpā ġ ꝓpⁱ magis accusat opis· q̄ iniusticiā gubernātis. Scriptū nāq; ē, dabo t̄ reges in furore meo. Quid ġ illos nobis p̄ēē despicim⁹· quoꝝ sup nos regimīa ex dnī furore suscipim⁹· Si ġ irascente deo scđm nr̄a merita rectores accipim⁹· in illoꝝ actione legim⁹. quid ex nr̄a estimacōe pensem⁹· quāuis plerūq; ⁊ elcī subiaceāt rep̄bis. Vñ ⁊ diu dauid ptulit saulē· sȝ subsequēte culpa adultīj ꝓditur· q̇a dign⁹ tūc fuit q̇ tanta ꝑpositi aspitate p̄meret̄. Sic ġ scđm merita subditoꝝ tribuūt̄ ꝑsone regentiū· ut sepe q̇ videnť boni accepto mox regimīe ꝑmutent̄· sic scriptuᷓ sacra de eodē saule intulit. quia cor cū dignitate mutauit. Vñ scriptū ē, Cum esses paruulus ī oculis tuis· caput te cōstitui in tribub⁹ isrl̄. Sic ꝓ qualitatib⁹ subditoꝝ disponūt̄ acta regenciū· ut sepe ꝓ malo gregis eciā vere boni delinquat vita pastoris. Ille enī deo attestante laudatus· ille supnoꝝ mistioꝝ ꝯscius dauid, ꝓp̄ha tumore repentine elationis īflat⁹ ꝑplm̄ nuāndo pc̄auit. Et tn̄ vindictā ꝓplūs dauid peccante suscepit. Cur hoc· Q̄ᷓa videlȝ scđm meritū plebiū disponūt̄ corda rcōꝝ. Iustus uọ iudex peccantis viciū ex ipoꝝ aīaduersione corripuit· ex quoꝝ causa peccauit. Sȝ q̇a ipse sua scilȝ voluntate supbiens a culpa alien⁹ nō fuit· vindictā culpe eciā ipse suscepit.

Nam ira ſeuiens que corꝑalr̄ pplm̄ ꝑculit. rectorē
q̄ꝫ populi intimo corde dolore ꝓſtrauit. Certum
uō ē qđ ita ſibi inuicē ꝛ rectoꝝ merita ɔnectant̄ ꝛ
plebiū. ut ſepe ex culpa paſtoꝝ deterior fiat vita
plebiū. ꝛ ſepe ex merito plebiū mutet̄ vita paſ
toꝝ. Sꝫ q̄a rectores habēt iudicē ſuū. magna cautela
ſubditoꝝ ē. non temere iudicare vitā regentiū. Neqꝫ
eñ fruſtra ꝑ ſemetip̄m dn̄s es nūmulariorꝝ fudit.
ꝛ cathedras vendentiū colūbas euertit. nimirū
ſignificās q̄a ꝑ mḡros quidē vitā iudicat plebiū.
ſꝫ ꝑ ſemetip̄m f̄cā examinat mḡroꝝ. Quāuis etiā
ſubditoꝝ vicia que a mḡris mō uel diſſimulant̄ iudi
cari uel nequeūt. eiꝰ ꝓcul dubio iudicio reſeruāt̄.
Igit̄ dū ſalua fide res agitur. virtutis ē meritū. ſi
quicq̄d ꝑoris ē tolerat̄. Debet tm̄ huīlr̄ ſuggeri. ſi
fortaſſe valeat qđ diſplicet emendari. Sꝫ curādū
ſūmopere ē. ne in ſupbiā tñſeat iuſticie inordinata de
fenſio. nedū rectitudo incaute diligit̄. ipſa rc̄titu
dinis magr̄a huīlitas amittat̄. ne eū ſibi p̄eſſe q̄ſ
q̄ꝫ deſpiciat. quē ɔtigit fortaſſe ut in aliqua actiōe
rep̄hendat. Contr̄ hūc tumorē ſupbie ſubditorū
mens ad cuſtodiā huīlitatis edomat̄. ſi infirmi
tas ꝓpria inceſſant̄ attendit̄. Nam vires nr̄as veracit̄
examinare negligim̄. ꝛ q̄a de nobis forciora credi
mꝰ. idcirco eos q̄ nobis p̄lati ſūt diſtricte iudicamꝰ.
Quo eñ noſmetipſos minꝰ agnoſcimꝰ. eo illos q̄s rep̄
hendē nitim̄ plus videmꝰ. Singula hec mala ſūt
que ſepe a ſubditis in p̄latis. ſepe a p̄latis in ſubdi
tis ɔmittūtur. q̄a ꝛ omēs ſubditos hi q̄ preſūt mi
nus quā ipſi ſūt ſapiētes arbitrant̄. Et rurſū qui
ſubiecti ſūt rectoꝝ ſuoꝝ actiones iudicāt. ꝛ ſi ipōs
regimē tenē ɔtingeret. ſe potuiſſe agere melius pu

potuiſſe

62

·C xxxiiij

tant. Vn̄ pleruq; fit. ut ⁊ rectores mīnꝰ prudent̄ ea
que agenda ſūt videāt. qͣ eoꝝ oculos ipſa nebu
la elationis obſcurat. ⁊ nōnūqͣ is q̄ ſubiectus eſt
hoc cū p̄latus fuerit faciat qđ dudū fieri ſubiectꝰ
arguebat. ⁊ p eo qđ ea que iudicauerat ꝑpetrat. ſal
tē qͣ iudicauit erubeſcat. Igitͬ ſicut p̄latis curādū
ē ne eoꝝ corda eſtiācoē ſingularis ſapiē locus ſupi
or extollat. ita ſubiectis ꝓuidendū ē ne ſibi rec
toꝝ facta diſpliceant. Si autē mgr̄oꝝ vita iure rep̄
henditur. oportet ut eos ſubditi etiā cū diſplicet̄
venerēt. Sȝ hoc ē ſollert̄ intuendū ne aut venerāi
quē neēe eſt imitari appetas. aut quē imitari de
ſpicis venerari ɔtēpnas. Subtilis etenī via tenēda
ē rectitudīs ⁊ hūilitatis. ut ſic rep̄henſibilia mgr̄oꝝ
facta diſpliceant. q̄tinꝰ ſubditoꝝ mens a ſeruāda
magiſtij reuerētia nō recedat. Quod bn̄ noe debri
ato exp̄mitur. cuiꝰ nudata verecūdiora boni filij
auerſi veniēdo texerūt. Auerſari qͥppe dicimꝰ qđ
rep̄bamꝰ. Quid ē ġ qđ filij verecūda p̄ris ſupiecto
dorſis pallio auſi veniētes opiunt. n̄ qđ bōis ſub
ditis ſic ꝑpoſitoꝝ ſuoꝝ mala diſplicet̄. ut tm̄ hec ab
alijs occultēt. Operimentū auſi deferūt. qͣ iudi
cantes factū ⁊ venerantes magiſteriū nolūt vidē
qđ tegūt. Sūt uō nōnulli q̄ ſi paꝝ qđ de ſp̄uali ɔ
uerſacoē inchoant. cū rectores ſuos tp̄alia agē ⁊ ter
rena ɔſiderāt. mox ordinē ſupne diſpoſicioīs accu
ſant. qđ neqͣq̄ bn̄ ad regendū p̄lati ſūt. p q̄s cōuer
ſacoīs infime exēpla monſtrant. Sȝ hi nimiꝝ dū
tp̄are ſe a rectoꝝ ſuoꝝ rep̄henſione negligūt. culpe
ſue exigentibꝰ meritis uſq; ad rep̄henſionē ɔditoris
excedūt. Cuiꝰ ꝑfecto diſpenſatio inde ab hūilibꝰ rec
tior agnoſcitur. vn̄ ab elatis nō recta iudicatͬ. Quia

enī p̄tās regimīs mīistrari nō p̄t sine studio cure
tp̄alis. aliqn̄ op̄e deus mira dispēsacoē agit pie
tatis. ut tēnere spūaliū mentes a tr̄ena cura dis
iūcte sint. oneꝰ regimīs duris ac laboriosis cordi
bus īiungit. ut tanto ille ab hoc mūdo securius
lateant. q̄to hec in tr̄enis sollicitudinibꝰ libēt
elaborāt. In exhibicōe q̄ppe suscepti oneris pro
ipīs q̄ utilitatibꝰ subditoꝝ dure sūt vie mūda
ne seruitutis. ꝛ sepe ut dictū ē misēicors deus
quo suos tēnē diligit. eo eos sollicite ab extēis
actionibꝰ abscondit. Nam ꝛ plerūq; paterfāilias
ad cū laborē seruos dirigit. a quo subtiles filios
suspēdit. ꝛ inde filii sine vexatione decori sūt.
vñ serui in puluē fedant. Quod q̄r recte ī ecclesia
diuinitus agitur. ipā tab'naculi ɔstructione signat.
Ad moysen q̄ppe diuina voce p̄cipitur. ut ad te
genda interiꝰ scā scōꝝ ex bisso. cocco. atq; iacincto
vela texant. Iussūq; ē ut ad ꝓtegendū tab'naculū
vela cilicina ꝛ pelles extenderet. que nimiꝝ ul'
pluuias ul' ventos uel puluerē tolerarēt. Quid g°
ꝑ pelles ꝛ cilicia quibꝰ tab'naculū tegitur. nisi
grossas hoīm mentes accipimꝰ. Que aliqn̄ in ec
clesia occulto dei iudicio q̄uis dure sint p̄ferū
tur. que q̄a seruire curis tp̄alibꝰ non timēt. op
tet ut tēptationū ventos ꝛ pluuias de huiꝰ mū
di contrarietatibus portent. Quid u° ꝑ iacinctū
coccū. bissūq; signatur. nisi scōꝝ vita tēnera sed
clara. Que dū caute in tab'naculo sub ciliciis et
pellibꝰ absconditur. sua ei integra pulchritudo
seruat. Ut enī in īteriora tab'naculi bissus fulge
at. coccus choruscet. iacinctus ceruleo colore re
splendeat. desuꝑ pelles ꝛ cilicia ymbres vētos

⁊ puluerē portāt. Qui g᷑ magnus virtutibꝰ in sancte
ecclīe sinu ꝓficiūt. ꝑpositoꝝ suoꝝ vitā despicē nō de
bēt cū vacare eos rebꝰ extiorībꝰ vidēt. q͡a hoc q͛d ipi
securi intima penetrāt. ex illoꝝ adiumēto ē q̄ cōt͛
ꝓcellas huiꝰ sc̄li extius laborāt. Quā eī candoris sui
graciā retineret si bissū pluuia tangēt. aut q͛d ful
goris atq; claritatis coccus uꝉ iacītus ostēderet. si hec
susceptus puluis fedaret. Sit g᷑ desuꝑ textura ci
licy fortis ad puluerē. sit inferior color iacinctinꝰ
aptus ad decorē. Ornent ecclesiā q̄ solis rebꝰ spūalibꝰ
vacant. tegant ecclesiā. quos ⁊ reꝝ tp̄aliū labor nō
grauat. Nequaq̄ ergo cont͛ rectorē suū extiora
agentē m͛muret is q̄ intra scām ecclesiā iam spū
alit͛ fulget. Si eī tu secure intius ut coccus ruti-
las. ciliciū quo ꝓtegeris cur accusas. Sȝ a q̄bꝰdā
querit͛. q͡a dū saltē ꝓ utilitate subditoꝝ rectores
nimie tp̄alibꝰ curis inseruiūt. pleriq; in ecclesia
eoꝝ exēplo deterescūt. Quod veꝝ valde ēē quis
abneget. cū auari a pastoribꝰ tr̄ena quā celestia sol
licicius videt. Sȝ neq; hec īiusta sūt. si ut supiꝰ
diximꝰ mores p̄sidenciū iuxta subditoꝝ merita
disponūt. Occulte nāq; ⁊ sponte ꝑpetrate culpe
exigūt ut praua ⁊ a pastoribꝰ exēpla p̄beantur.
q̄tinꝰ iusto iudicio is q̄ de via dei supbus exorbi
tat. in via qua graditur eciā ꝑ ducatū pastoris
offendat. Vn̄ ꝑ ꝓphetā quoq; ꝓnūciantis studi
o dr̄. nō maledicētis voto. Obscurēt͛ oculi eoꝝ
ne videant. ⁊ dorsū eoꝝ semꝑ incurua. Ac si di
cat. Qui hūane vite actionibꝰ q̄i p̄euidendis i
tineribꝰ p̄sunt. veritatis lumē nō habēt. ut ⁊
qui sequūt͛ subditi īiquitatū suaꝝ oneribus
īcuruati. omēȝ statū rectitudīs amittāt. Quod

factū, pculdubio ī iudea nouim⁹. cū in ipō nr̄i redēptoris aduentu. phariseoꝝ turba atq; sacdotū a vero lumīe mentis oculos clausit. ꝛ ꝓ ꝑpositoꝝ exēpla gradiens ī infidelitatis tenebris ipl'ȝ errauit. Sȝ queri rōnabilr̄ pt̄ quō h° in loco dr̄ qd' regnare dn̄s ypocritam facit. cū hac de re spālr̄ ꝑ pphetā q̄rit' dicens. Ipsi regnauerūt ꝛ nō ex me. pncipes extiterūt ꝛ non cognoui. Quis eñ recte sentiens dicat. q̄a fecit dn̄s qd' minime cognoscit. Sȝ q̄a scire dei approbare ē. nescire reꝓbare. vn̄ quib'dā quos reꝓbat dicit nescio vos vn̄ sitis. discedite a me oēs opaꝝ īniq̄tatis. ꝛ aliqn̄ facē dei ē id qd' fieri ꝓhibet irascendo ꝑmittere. vn̄ ꝛ regis egipti cor se obdurare asseruit. q̄a videlȝ obdurari ꝑmisit. miro mō ypocritas dn̄s facit ꝛ nescit. facit sinēdo. nescit reꝓbando. Vn̄ necesse ē ut ad omē qd' in hac vita ꝯcupiscit. prius voluntas intima req̄ratur. quā cū hūani cordis auris ꝑcipe appetit. sciat q̄a hec nō v'bis sȝ reb' sonat. Locus g° regiminis cū regend' offert'. in se prius nec̄e ē ut quisq; discuciat. si loco vita ꝯgruit. si ab honore actio non dissentit. ne iustus oīm rector eo post in tribulatione p̄ces nō audiat. quo ipse q̊ ei' de quo tribulatio oritur exordia honoris ignorat

Explicit liber vicesim⁹ qnt⁹

Incipit xxvi⁹

In locutionib' suis hoc arrogantes viri habē int' alia ꝓpriū solent. quod auditorib' suis ne qd fortasse īordinatū dixerit tūc requirūt. cū se laudabilr̄ aliqd dixisse cognoscūt. Hec videlȝ faciūt nō

6x

1°

·C xxxiiij

quo de dictis ſuis ambigūt᷑. ſꝫ quo ab audiēciū iudicio fauores querūt. Nam īueniri facile poterit quo aīo perunctantur. ſi quiſq; cū eoꝝ bona laudat. eciā mala rephendat. Certū q̃ppe ē q̃a ſicut ī flant᷑ laudibꝫ ita correpcioībꝫ inflāmant᷑. ⁊ a quolibꝫ ſe uel iuſte deſpiciūt rephendi. moxq; ī malis ſuis fomitē defenſionis exq̃rūt. Quō ḡ de bonis ſuis hūilit᷑ ambigūt. qui mala ſua defendē eciā pūſe moliuntur. Ille ē enī vere hūilis in bonis. qui nō eſt defenſor ī malis. Nam q̇ de malis ſuis arguit᷑ ⁊ cont᷑ uerba arguentis accendit᷑. qñ de bonis ſuis q̃ſi hūilit᷑ titubat. ꝑ hūilitatis vocē ornari appetit nō doceri. Heliu itaq; vitā arroganciū ſignās. poſtq̃ multa infĩa ⁊ ſublimia intulit. ecce in ūbis formā hūilitatis aſſumit᷑. ⁊ equitate ꝑpoſita. ſub quadā diſcipulatus ymagine beatū iob alloquit᷑ dicens. Quia ego locutus ſū ad deū te quoq; nō ꝓhibebo. Si erraui tu doce me. ſi īiquitatē locutus ſū ultra nō addam. Sicut ſepe ꝯtingit ut bona loquant᷑ ⁊ mali. multa heliu fortia paulo ſuperi᷒ ſe dixiſſe meīnerat. ⁊ ſecurus idcirco ne fortaſſe errauerit requirebat. Neq; eī req̃reret. ſi ſe erraſſe credidiſſet. Eſt nāq; ut dixi ꝓp̃a arroganciū fraus. ut tūc de errore ſtudeant requirē. qñ ſe nouerīt nō erraſſe. Qui rurſū req̃rere uel argui de errōe deſpiciūt. ſi qñ ſe erraſſe veracit᷑ recognoſcūt. Nō enī eē ſꝫ videri hūiles appetūt. ⁊ tūc req̃rendo ſpeciē hūilitatis aſſumūt. qñ de ipſa magis req̃ſitione laudent᷑. Sꝫ q̃a oīo difficile ē ut elatio que regnat in corde nō erūpat in vocē. auditores arroganciū ſi eoꝝ dicta pauliſꝑ taciti expectant atq;

considerat̄. citius corda illoꝝ subsequētia ūba ma
nifestant. Diu q̄ppe morari nō possūt in ipsa hu
militatis ymagine quā specietenꝰ sumūt. Sup̄bis
enī mentibꝰ hūilitas alta ē. ꝛ cū eiꝰ formā conscen
dere ambiūt. lassatis aū gressibꝰ q̄ṡi acliuosis atq;
asp̄is itineribꝰ dilabūt. Alienū ē scilꝫ qđ uideri ap
petūt. ꝛ ideo eiꝰ ymagini diu inherē nequaquā
possūt. Graue pondꝰ estimāt cū eā saltē specietenꝰ
portāt. ꝛ quousq; hāc abiciūt vim q̄ndā in corde
paciūt. Quia videlꝫ elationis usui male dn̄āti
deseruiūt. atq; eiꝰ impio semetipsos quales sūt
p̄dē cōpellūt. ne diu possint videri qđ nō sūt.
Unde heliu q̄; postq̄ de errore doceri se petiit
postq̄ iniq̄tatē non se ultra locuturū p̄misit.
subito ab hūilitatis specie ad uerba tumide cau
sationis exiliuit. Nam subdidit dicēs. Nūq̄d a te
deus expetit eam. q̄a displicuit tibi. Ac si dicēt.
Ego corā dn̄o rōēs positurꝰ sū. cur mō iniq̄tas me
a a te rep̄henditur. que ꝯstat qđ in iudicio a te
nō req̄rat. Recti viri cū iniuste ab hoībꝰ impetū
tur. ad sup̄nū iudiciū recurrūt. Vn̄ ꝛ ab eodem
btō iob dicit. Ecce in celo testis meus. ꝛ cōscius
mēs in excelsis. Et q̄a ei sūmope placē appetūt.
eiꝰ solius testīoniū req̄rūt. Peruersi q̄; q̄a iustoꝝ
vitā deserūt. ſꝫ nōnunq̄ eloquia sequūtur. cū
de suis male gestis incrēpātur. hoc assumūt in
argumēto defensionis. qđ iusti p̄ferūt in testīo
nio puritatis. Vn̄ eis ꝛ cōsuetudo iā fc̄a ē. ut si q̄s
eos de factis suis arguat. dei magis iudiciū q̄
hoīm querāt. A deo eī cū se dānandos nouerit
iudicari nō metuūt. ꝛ iudicari ab hoībꝰ erube
scunt. Proponūt ḡ magis qđ nō metuūt. ut hoc

8

appetunt

·61·

iam

7

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

C xxxiiii

minꝰ declinare valeant qđ erubeſcūt. Scriptū q̄ppe ē. Unꝰquiſq; nr̄m ꝓ ſe ratione̅ reddet deo. Q̄a ḡ tūc dānatio vniꝰcuiuſq; māifeſta ē. ex inde mō iniqui colligūt. ut etiā ꝑu̇ſa vniuſcuiꝰq; actio ſit ſecura. ne mō eā quilibꝫ iuſtus arguēdo diſcutiat. a qua ꝯſtat qđ ī iudicio alienꝰ exiſtat. At cont̄ pioꝝ ꝯſciētie grā de ſibi cōferri p̄miū credūt. cū de q̄buſdam mō ſuis illicitis actionibꝰ arguūtur. Pponūt enī ante oculos cordis q̄a diſtrictū dei iudiciū tanto veriꝰ tūc ſup eos mitigabitur. q̄to nūc acriꝰ hoīe arguēte p̄uciūtur. ⁊ tp̄alē irā ſup ſe lucrū ꝯputāt. p quā ſe etnā poſſe euadē nō ignorāt. Heliu ḡ typū cūctoꝝ arrogantiū tenens. ⁊ magis eligens etnā īuectione pcuti. q̄ tp̄alit̄ increpari. dicat. Nūq̄d a te deus expetit eam. q̄a diſplicuit tibi. Quia vō ēē culpabiliores ſolent hi qui loq̄ in cōtentione inchoant. quā qui rn̄dent. ſubdidit dicens. Tu eī cepiſti loqui. ⁊ nō ego. Eo ſe īnocentē credidit quo pulſatus in vocē erupit. nimirꝫ neſciens q̄a īnocentia nō tp̄e defendit. ſ; rōe. Quid eī eius defenſionibꝰ āminiculatur. qđ ⁊ ſi tacenti nl'la intulit. recte tn̄ inchoanti p̄ūſa rn̄dit. Poſt q̄ vō in v̄bis elationis oſtendit. ecce iterꝫ ſub req̄ſicionis velamīe palliat. atq; infert dicēs. Quod ſi quid melius noſti loquē. Quāuis dū non ait q̄a melius noſti. ſed ſi quid meliꝰ noſti loquē. nimis hoc ipm̄ ſupbiſſe ē. de melioris ſciētia dubitaſſe. Hoc tn̄ qđ bt̄o iob locū loquēdi tribuit. hūilitatē ſe exhibuiſſe iudicauit. Sed ſicut ſup̄ iam dictū ē. q̄a in actione arrogā

cauū omē qđ ſupducto ſermone tegitur, prūpen
te rurſū intentione elationis apit̄. Citius heliu
īnotuit qua mēte btm̄ iob loqui poſtulauit.
Seqr̄. Viri intelligentes loquāt̄ m̄. ⁊ vir ſapi
ens audiat me. Iob autē ſtulte locutus ē. ⁊ verba
eiꝰ nō ſonāt diſciplinā. Ecce dū qī huīlit̄ beato
iob loqui tribuit. quid intrīſecꝰ geſtaret oſtend̄
dicēs. Viri intelligentes loquātur m̄. Dedignatꝰ
videlꝫ ſi btūs iob loq̄ pſumeret. q̄ qī eiꝰ intelli
gē verba nō poſſet. Et q̄a nō ſolū ad loquēdū ſꝫ
etiā ad audiendū btm̄ iob indignū fuiſſe iudi
cauit. ilico adiūxit. Vir ſapiens audiat me. Ac
ſi dicēt. Huic loq̄ iniuſte ɔceditur. q̄ etiā audi
re v̄ba ſapientiū nō mētur. Atq; mox apte quā
deſpecta de illo ſentiat maīfeſtat dicens. Iob autē
ſtulte locutꝰ ē. ⁊ verba illiꝰ nō ſonāt diſciplinā.
Sine diſciplina locutū btm̄ iob credidit. quia
iuſtū ſe in ſuis opibꝰ fuiſſe memorauit. Verū fortaſ
ſe heliu dicēt. ſi ea que btꝰ iob de ſeipſo narra
uerat nō de illo hec eadē ipſe diſcipline auctor
eſtimaſſet. Innocēter eū iob ſe aſſerunt flagellatū.
quē deus etiā phibuit fruſtra pcuſſiū. Quid ergo
vox pcuſſi ſupbū ſonuit. que a ſententia ferientis
nullatenꝰ diſcrepauit. Incaute ſūt huīles q̄ ſe
mendatio illaq̄āt dū arrogantiā vitant. p̄mo
mentiendo ſupbiūt. q̄a cont̄ veritatē ſe erigūt
quā relinqūt. Qui enī neccitate cogente vera de
ſe bona loquit̄. tanto magis huīlitati iūgitur.
q̄nto ⁊ veritati ſociat̄. An paulus huīlis nō fuit.
q̄ emulatione veritatis ɔtra falſos aplōs tot de
ſe diſcipulꝭ fortia geſta narrauit. Cui nimirū
veritati īimicꝰ exiſtēt. ſi abſcondendo v̄tutes

3ᵘ

66

mentiēdo

ꝓpas ꝑdicatores erroꝝ ꝑualere ꝑmisisset,
Sȝ q̇a arrogantes viri in eo qđ bonoꝝ dicta
supbe examinant. uerboꝝ magis supficie͂
q̄ reꝝ cardine͂ pensant. heliu bti iob sente͂
cias disciplinā credidit nō sonasse. Q̄a veͦ
sepe aspitas supboꝝ usq; ad duriciā male-
dictionis ostenditur. ilico ꝯtͣ btm̄ iob qi ad
deū faciens v͛ba subiūgit, Pater mi, pbet͛ iob
usq; in finē. Ecce hoc qđ de arrogantie tumoͤ
acceperat. in v͛ba etiā maledictois exaltat,
Sȝ fortasse beniuole vim ꝓbatiois optaret.
si stetisse eū in ꝓbatione iudicasset, Ut gͦ apte
malicia eiꝰ crudelitatis appareat, ꝓbari adhuc ꝑ
flagella depcat. quē inter flagella lapsū fuisse
iā querit, Ꝑmisit qđ sensit. ut apertius agnosci
debeat qđ optauit, Adhuc feriri postulat quē
iā peccasse sub manu feriētis accusat, Ppria hͤ
arrogantiū vota sūt. ut vitā dolentiū examia
ri acrius depcentur. qa qn̄to sibimetipsis iusti
ores sūt. tanto alienis doloribꝰ duriores existūt
Nesciūt eī in se passionē aliene infirmitatis
trahere. ꝛ sicut sue ita etiā ꝓximi imbecillita
ti misereri, Quia eī de se alta sentiūt. idcirco hu
milibꝰ nullatenꝰ ꝯdescendūt, Heliu beatū iob
ꝓ culpa ꝑcussū credidit. atq; ideo exhibēda ei
pietatis viscera nec int͛ tot dolores existima
uit, Uiri aūt veracit͛ sci cū flagellari quepiā
etiā ꝓ culpa cognoscūt. ꝛ si quedā eiꝰ iordina
ta corripiūt. ad quedā tm̄ dolentia compaci
unt. ꝛ sic sciūt tumētia ꝑmere. ut sciant etiā
cruenta refouere. quatinꝰ in eis cū dura emol
liūt infirma roborent, At cont͛ arrogantes

viri q̄a caritatis viſcera nō habēt. nō ſolū nō cōpatiunt᷑ iuſtis dolentibꝰ. ſꝫ eos inſuꝑ ſub ſpecie iuſte increpationis affligūt. ⁊ vel ſi qua in eis ſūt parua mala exaggerant. uel ea que vere bona ſūt male apud ſe int̄p̄tādo cōmutāt. Quāuis eciā caſti doctores ſepe exaggerare ſoleant delinquētiū vicia. ⁊ ex quibꝰdā ſignis publicis occulta rimari. ut poſſint ex minimis maiora cognoſcē. Vn̄ ad ezechielē dr̄. Fili hoīs fode parietē. Vbi mox ſubdidit. Et cū ꝑfodiſſē parietē. apparuit oſtiū vnū. Et dix̄ ad me. Ingredē. ⁊ vide abhomīacōēs peſſimas q̄s iſti faciūt hic. Et ing̃ſſus vidi. ⁊ ecce oīs ſilitudo reptiliū ⁊ aīaliū abhoīatio. ⁊ vniūſa ydola domꝰ iſrl̄ depicta erāt in pariete. Per ezechielē qͥppe p̄poſitoꝝ ꝑſona ſignatur. Per parietē duricia ſubditoꝝ. Et quid ē parietē fodere. niſi aſꝑis correptionibꝰ duriciā cordis aꝑire? Quē cū ꝑfodiſſꝫ apparuit oſtiū. q̄a cū cordis duricia aſꝑis correpcōibꝰ aꝑit᷑. q̄ quedā ianua oñdit᷑. ex qua oīa in eū qui corripit᷑ cogitationū int̄iora videant᷑. Vn̄ ⁊ bn̄ illic ſequit᷑. Et dix̄ ad me. Ingredere. ⁊ vide abhoīatioēs peſſimas. q̄s iſti faciūt hic. Quaſi ingredit᷑ ut abhoīationes aſpiciat. q̄ diſcuſſis quibꝰdā ſignis ext̄ius apparētibꝰ ita corda ſubditoꝝ penetrat. ut cūcta ei que illicite cogitant᷑ īnoteſcāt. Vn̄ ⁊ ſubdid̄. Et ingreſſus vidi. ⁊ ecce oīs ſilitudo reptiliū ⁊ aīaliū abhoīatio. In reptilibꝰ cogitationes oīno t̄rene ſignātur. In aīalibꝰ vō iam q̄dē aliq̄ntulū a t̄ra ſuſpenſe. ſꝫ adhuc t̄rene mercedis p̄mia reqͥrentes. Nā reptilia toto ex corpē inherēt t̄re. aīalia autē q̄uis ventre a t̄ra ſuſpenſa ſūt. appetitu tn̄ gu

le ad terrā ſemꝑ inclinant᷑. Reptilia qͥppe ſūt int᷑
pariete᷑. qm̄ cogitationes voluūtur in mente. que
a t᷑renis deſideriis nūqꝫ leuant᷑. Aīalia qꝫ ſūt int᷑
pariete᷑. qm̄ ⁊ ſi qua iuſta. ſi qua honeſta cogitā
tur᷑. appetēdis tn̄ lucris tp̄alib' honoribuſq; de
ſeruiūt. Et ꝑ ſemetipſa quidē iam quaſi a t᷑ra ſuſpē
ſa ſūt. ſꝫ adhuc ꝑ ambitū quaſi ꝑ gule deſideriū ſe
ſe ad ima remittūt. Unde ⁊ bn̄ ſubdit᷑. Et vniuſa y
dola dom' iſrl'. depicta erāt in pariete. Scriptum
qͥppe ē. Et auaricia que ē ydoloꝝ ſeruit'. Recte g̊
pec' aīalia ydola deſcribūtur. qa ⁊ ſi honeſta acti
one quaſi a t᷑ra ſe erigūt. ambitione tn̄ inhoneſta ſe
metipſos ad t᷑rā deponūt. Bn̄ autē dr̄. depicta erāt
ī pariete. qa dū exterioꝝ rerū int᷑ſec' ſpecies attra
hunt᷑. in corde quaſi depingit᷑ qͥcqͥd fictis ymagini
b' cogitat᷑. Notandū itaq; ē qa ꝑ᷑us foramē in pari
ete. ac deinde oſtiū cernit᷑. ⁊ tūc demū occulta ab
hoīatio demōſtrat᷑. Qa nimirꝫ vniuſcuiuſq; pcc̄i prius
ſigna forinſec'. deinde ianua apte iniqͥtatis oſtendit᷑.
⁊ tūc demū omē malū qd̄ int' latet apit᷑. Idcir
co g̊ etiā ſc̄i doctores q̄ūt ſolent minuta diſcutē.
ut ab extremis exterioribꝫ ad occulta poſſint maio
ra ꝑuenire. Verba aſpere increpatiōis mouent.
ut ſpinas mortifere cogitatiōis eradicent. ⁊ hec cū a
gūt caritatis amore ſeuiūt. nō inflatione elatiōis
intumeſcūt. Mori ei ꝓ ipſis parati ſūt. quos quaſi uſq;
ad mortē ſeuiētes affligūt. Seruāt in cogitatiōe
quod diligūt. ſumūt in ſpecie qd̄ ꝑſequūt᷑. Bo
na p̄dicantes īſinuāt. mala autē cauētes ꝓnūtiāt.
nō ut helia deſiderantes exorāt. erga ꝯmiſſos ſ
ita nōnūqꝫ in correptiōe feruēt. ac ſi de t᷑nquilli
tate nil habeāt. ſꝫ ita in dilectiōe tranqͥlli ſūt. ac ſi

nullus eos feruor accendat. Valde ei metuunt ne si a
prauorū correptione cessauerint. ipsi p eorū dānacoē
puniant͛. et cū ad ūba se ĩuectiõis inflāmāt ĩuin
quidē ad hoc veniunt. ʒ tñ hec defensionē sibi a
pud districtū iudicē pparāt. Vñ ⁊ eidē rursū eze
chieli dr̄. Fili hoīs sume tͥ laterē ⁊ pones eū corā te
⁊ describes ĩ eo ciuitatē ihrlm. ⁊ ordinabis adũsꝰ
eam obsidionē. ⁊ edificabis mūiciones ⁊ cōporta
bis aggerē. ⁊ dabis cont͛ eā castra. ⁊ pones arietes
ĩ giro. Et tu sumes tibi sartaginē ferreā. ⁊ pones eā
murū ferreū int͛ te ⁊ int͛ ciuitatē. Cuiꝰ enī ezechiel
nisi mgrorū spēm tenet. Cui dr̄ sume tͥ laterē ⁊ po
nes eū corā te. ⁊ describes ĩ eo ciuitatē ihrlm. Docto
res qͥppe scī sibi laterē sumunt. qñ t͛renū cor audi
torū ut doceāt apphendunt. Quē laterē corā se ponunt.
qͣ tota illud sollicitudĩs intencõe custodiunt. In qͦ
⁊ ciuitatē ihrlm iubent͛ describē. qͣ pdicādo t͛re
nis cordibꝰ curāt summope qnta sit supne pacis vi
sio demonstrare. Cui bñ etiā dr̄. et ordinabis adũsꝰ
eā obsidionē. ⁊ edificabis municõēs. Scī enī pdica
tores obsidionē circa laterē in quo ihrlm ciuitas
descpta ē ordināt. qñ t͛rene menti ʒ iā supnā pa
triā reqͥrenti qnta eā in huiꝰ vite tpe viciorū ĩpug
net adũsitas demōstrāt. Cū enī vnūquodq; pccm
quō menti insidiet͛ ostenditur. qͣsi obsidio circa ihr
lm ciuitatē voce pdicatoris ordināt͛. Sʒ qͣ nō solū
insinuāt quō mentē insidiantia vicia expugnēt
ʒ etiā quō custodite virtutes roborent͛. recte subiū
git͛. Et edificabꝰ municõēs. Municiones qͥppe scus
pdicator edificat. qñ que virtutes quibꝰ vicijs ob
uient insinuare nō cessat. Et qͣ virtutibꝰ crescēti
bus plerūq; bella teptatiõis augentur. recte adhuc

ſubditur. Et cōportabis aggerē. ⁊ dabis contͣ eā caſ
tra. ⁊ pones arietes in giro. Aggerē nāq; ꝯportat.
qn̄ p̄dicator quiſq; molē creſcentis tēptationis in
dicat. Et contͣ ihrl̄m caſtra erigit. qn̄ recte intētio
ni audientiū hoſtis callidi circūſpectas ⁊ q̄ī incō
p̄henſibiles inſidias p̄dicit. Atq; ī giro arietes poīt.
qn̄ tēptationū aculeos in hac vita nos vndiq; cir
cūdantes ⁊ virtutū muꝝ pforantes īnoteſcit. Vbi
bn̄ addit. Et tu ſume tibi ſartaginē ferreā. ⁊ pones
eā muꝝ ferreū intͣ te et intͣ ciuitatē. Per ſartaginē
nāq; frixura. p ferrū uō fortitudo oñdit. Quid aūt
ita mgr̄i atq; doctoris mentē q̄ zelus dei frigit
⁊ excruciat. Vn̄ ⁊ paulus huiꝰ ſartaginis incen
debat frixura. cū diceret. Quis īfirmatur. ⁊ ego nō
īfirmor. Qs ſcandalizatur. ⁊ ego nō vror. Et quia
quiſq̄s zelo dei ꝯtra peccantes accendit. forti inp
petuū cuſtodia munit. ne ex neglecta p̄dicatiōis
⁊ regiminis cura dānetur. recte dr̄. Pones eā muꝝ
ferreū intͣ te ⁊ intͣ ciuitatē. Sartago eī ferrea murꝰ
ferreus intͣ ꝓphetā ⁊ ciuitatē ponitur. q̄a cū nūc
fortē zelū doctores exhibēt. eundē zelū poſtmodū
intͣ ſe ⁊ auditores ſuos fortē municionē tenēt. ne
tūc ad vindictā deſtituti ſint. ſi nūc fuerīt in correp
tione diſſoluti. Hanc ſartaginē ꝓpha iſdē ut inter
ſe ⁊ auditores ſuos muꝝ ſumerēt. audiebat. cū ei di
uina vox ꝓmitteret dicens. Si tu ānuntiaueris īpio.
⁊ ille nō fuit cōuerſus ab impietate ſua ⁊ a via ſua ī
pia. ipſe q̄dē in īniq̄tate ſua morietͬ. tu aūt aīam tuā
liberaſti. Hanc ſartaginē intͣ ſe ⁊ diſcipulos murū
paulus poſuerat. cū dicebat. Mundꝰ ſū a ſanguine
oīm vrm̄. nō enī ſubterfugi quo minꝰ ānuntiarē
oē conſiliū dei vobis. Nūc ḡ doctores nēce eſt

ut appetāt zeli ardoribꝰ frigi'. ne cogant' pꝰ de torpo
re negligentie igne gehēne cremari. Sed aliud ē qđ
īiustis ⁊ subditis'. aliud qđ iustis ⁊ nō subditis debem'.
Ad illoꝝ nos correptionē atq; custodiā reddendaꝝ
rōnū debet timor accendere'. istoꝝ vͦ venerationi
ipsa ꝯsiderata eq'tas inclinare. Sꝫ arrogantes viri q:
huiꝰ formā discretionis ignorāt. hoc iustis ⁊ nō sub
ditis exhibēt. qđ a bonis p̄dicatoribꝰ fieri ⁊ īiustis
⁊ subditis vident'. qui cū ad feruorē īuectionis
īiuste ꝓsiliūt. etiā p ūba maledictiōis excedūt.
Q'a cū neqq̄ꝫ ꝓximos sicut se diligūt'. ꝓximis op
tāt nō desinūt qđ sibimet venire ꝑtimescunt.
Vn̄ heliu occultū odiū in manifestacōē maledic
tiōis exsudans ait. Pat' mi ꝓbet' iob usq; in finē.
ne desinas ab hoīe iniq̄tatis. Hoīeꝫ iniq̄tatis vo
cat'. quē deꝰ iustū pre oībꝰ supna attestatione denū
tiat. Et q'a multa adhuc sub hac indiscretiōē sub
iūcta sūt'. breuit' ea cstio cūscurrēda. Dict . a eī
que grauitate carent intēta exposicōē nō in
digent. Seq'r. Qui addit sup pcc̄ā sua blasfe
miam. Accusat eū ⁊ p pccīs flagella meruis
se'. ⁊ pꝰ flagella peccasse. Longe vͦ alit' dn̄s iudi
cat'. q' et frustra flagellatū insinuat'. ⁊ bona du
plicia pꝰ flagella retribuit. Pena eī debet' culpe
nō p̄miū. Beatꝰ g' iob sine culpa locutus oñditur'.
quē pꝰ locutionē p̄mia subsequūt'. Heliu itaq;
quia ꝓ dn̄i defensiōībꝰ loquens de btō iob aliud
quā dn̄s sentit'. q'i dū p veritate ūba multipli
cat. a veritate discordat. Seq'tur. Int' nos interī
constringatur'. ⁊ tūc ad iudiciū ꝓuocet sermoībꝰ
suis deū. Acsi dicet. Ex nrā assertione cognoscat'.
q'a nequaq̄ꝫ dīne examinationi sufficiat. Et q'a ar

·69·

rogantes viri non solū student īepta dicē· sȝ eciā mul
ta· uersus q̄ seq̄t· bū de illo freq̄ter infert· C· xxxv·
Igitur helıu hec rursū locut᷒ ē. Oīs q̄ multa loq̄t
in locutione sua semꝑ incipē studet· q̄tin᷒ incho
atione ipsa suspensos auditores faciat· ⁊ attētius
eo taceant· quo q̄ī nouū aliquid audire expectāt,
Helıu uō alia finiens alia incessanter exoritur·
ut īmensa loquacitas ꝑ subiūcta semꝑ inicia cō
tinuet· Seq̄t· Nūq̇d equa t̄ videt̄ cogitatio tua· ut
diceres iustior deo sū· Quia btūs iob iustiorē se
deo nō dixerit· oīs q̄ textū historie legerit agno
scit. Sȝ ait, ꝓponat equitatē cont̄ me· ⁊ pueniet
ad victoriā iudiciū meū, Vitā suā videlȝ pensās
⁊ causas ꝑcussionis ignorās. ut sepe iā dcm̄ ē, ꝓ di
luendis pccīs se credidit ⁊ nō ꝓ augendis meritis
flagellari· et idcirco iudiciū suū ad victoriā pue
nire confisus ē· q̄a culpā in se ꝓ qua debuisset ꝑ
cuti nō inuenit, Quod quidē de illo ⁊ dn̄s
ad diabolū dix, Commouisti me aduūsus e
um· ut affligerē eū frustra, Quid g̊ hec loq̄n
do peccauit· q̄ ūbis istis diuine de se ⁊ occl
te sentētie eciā nesciēdo ꝯsensit· Aut q̄d obest
si a rectitudiē veritatis huāno iudicio ūba nrā su
ꝑficietenꝰ discrepauit· qū in cordis cardine ei ꝯpa
ginata ꝯcordant· Humane aures ūba nrā talia di
iudicāt q̄lia foras sonāt· diuina uō iudicia talia
ea audiūt qualia ex intimis ꝓferūt, Apud hoīes
cor ex ūbis· apd̄ deū uō ūba pensant ex corde,
Beatus g̊ iob dū hoc ait exterius qd̄ interiꝰ dn̄s dix·
omē qd̄ locutus ē tanto iuste extīꝰ intulit q̄nto pi
e ab intīna sentētia nō recessit· q̄uis ꝓphetico spū
repletus ī eo qd̄ ait, ꝓponat eq̄tatē cont̄ me ⁊ pue

niet ad victoriā iudiciū meū. intueri redēptoris
nr̄i p̄ntiā potuit. Ipse eni q̄ est virtus pr̄is ⁊ sapiā.
etiā ei⁹ eq̄tas nō incōuenient̄ accipit̄. Vn̄ sc̄ptū est
Qui factus ē nobis a deo sapiā ⁊ iusticia ⁊ sanctifi
catio. Quā scilȝ equitatē q̄a de⁹ iniq̄s fugientibus
incarnatā ostendendo cont̄ posuit eos, ꝑtin⁹ ab ī
iquitate reuocauit. ⁊ hūanū gen⁹ eo ⁊ ī iudicio
antiquū adu̇sariū vicit. quo equitatē dei aduer
santē suis uineribus īuenit. Sequit̄. Dixisti enim.
Non t̄ placet qd̄ rectū ē. ul' qd̄ t̄ ꝑderit si ego pec
cauero. Si tota libri series attenditur. nichil hor
btūs iob dixisse monstrat̄. Sȝ arrogantes viri sic
⁊ sup̄i⁹ diximus habē hoc ꝓpriū solent. ut dū ī mini
a īuectione ꝓdeūt etiā īuchēdo mentiātur. ⁊ cū
nō possūt rep̄hendē iuste que sūt. rep̄hendāt mē
tiendo que nō sūt. Seq̄tur. Itaq; ego respōdebo ser
monib⁹ tuis ⁊ amicis tuis tecū. Dictis sup̄iorib⁹ 10
q̄i beati iob culpabilia ūba narrauit. atq; ex eis s̄
matiam loquēdi ꝓposuit. sȝ uerbis subsequētib⁹
forti acumine discutit hoc qd̄ sibi ad dicēdi mati
am fallacit̄ finxit. Et fortes quidē sūt sententie
que sequūt̄. sȝ btī iob ꝑsone nō ꝯgruūt. tātoq;
eū increpationis hui⁹ tela nō feriūt. q̄nto contra
eū iniuste mittūtur. Seq̄r. Suspice celū ⁊ intuere.
ꝯtēplare ethera qd̄ altior te sit. Si peccaueris qd̄ ei
nocebis. ⁊ si multiplicate fuerīt iniq̄tates tue
quid facies cont̄ eū. porro si iuste egeris qd̄ do
nabis ei. aut qd̄ de manu tua accipiet. Quāuis
btō iob scienti maiora neq̄quā dici ista debuerīt.
vera tn̄ sūt que dicūtur. qd̄ videlȝ deo nec peccā
nrā noceāt. nec bn̄ gesta ꝯcurrāt. Vn̄ subsecutus
adiūxit. Hoīni q̄ silis tui ē nocebit impietas

tua. ⁊ filiū hoīs adiuuabit iusticia tua. Sꝫ int᷑ hec il
lud ē sollert᷑ intuendū qđ ait. suspice celū ⁊ intue
re. ⁊ ꝯtēplare ethera qđ altior te sit. Hec eñ dicens
nimirū colligit ut considerare debeat qñto minꝰ
deo actione sua aut ꝓsit aut noceat. qa altitudini
celi atq; etheris ꝓdesse ul' nocere nō possit. Quāuis
in celo ⁊ ethere possumꝰ supnas potestates accipe
diuinis semꝑ obtutibꝰ inherētes. ut eū angelicos
spc̄ longe adhuc a nob̄ distare ꝯspicim̄. ipsi creato
ri atq; dn̄atori spūū qñto distamꝰ inferius agnoscīꝰ
Corporeā tñ celi etherisq; materiam hoc loco sentire
nil obstat. Nam si vigilant᷑ exteriora ꝯspicim̄. ꝑ ipā
eadē ad interiora reuocam̄. Vestigia quippe creatoris
nr̄i sūt mira opa visibilis creature. Ipsū nāq; adhuc
vidē nō possum̄. sꝫ iā ad eiꝰ visionē tendim̄. si eū
in his que fecit miram̄. Hiꝰ g° vestigia creaturā dici
m̄. qa ꝑ hec que ab ipo sūt sequēdo im̄ ad ipm̄. Vn̄
paulus ait. Inuisibilia eiꝰ ꝑ ea que facta sūt intel
lecta ꝯspiciūtur. sempit̄na q; virtus eiꝰ ⁊ diuinitas
Vn̄ in libro sapie scriptū ē. P magnitudinē eī cre
ature ⁊ speciē pt̄ intelligibilit᷑ creator videri. Men
ti enī nr̄e pecō suo exteriꝰ sparse necdū deus sicut est
interiꝰ īnotescit. Sꝫ dū facture sue decꝰ foras ꝓponit.
qī quibusdā nob̄ nutibꝰ īnuit. ⁊ que interꝰ sequam̄
ostendit. ac miro mō ipsis formis exteriorib; nos ad
interiora ꝑducit. Innuit īmensa admiracōē qđ est.
mira hec exteriꝰ ostendēdo que nō ē. Hinc eī de sapiā
scriptū ē. In viis oñdit se illis hilarit᷑. ⁊ oī ꝓuidē
cia occurrit illis. Hic quippe ad creatorē sūt opa con
siderata creature. que dū facta cernimꝰ potentiā
factoris miram̄. In istis viis sapiā omi nob̄ ꝓuidē
tia occurrit. qa factoris nobꝰ virtus ingrēda ꝓpo

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

nit᷑. in omē qᵈ mirabilr̄ factū videt᷑. Et quoquo
se verterit aīa. si vigilant᷑ intendit in hisdē ipis
deū inuenit p̱ que reliq̇t᷑. eiꝰq; potentiā. ex eoꝝ
rursū ꝯsideracōē cognoscit. quoꝝ amore dese
ruit. Et p̱ que pulsa cecidit᷑. p̱ hec ꝯuulsa reuocat᷑.
Ubi eī lapsi sumꝰ ibi incubimꝰ ut surgamꝰ. ꝛ qui 25.
ibi surgendo manū consideratiōis figimꝰ. ubi pe
de amoris lubrice corruētes negligēdo iacebamꝰ.
Quia eī ab inuisibilibꝰ p̱ visibilia cecidimꝰ. dignū ē
ut ad inuisibilia ipsis rursus visibilibꝰ īnitamꝰ.
ut quo casu aīa venit ad īfima. eo gradu reuer
tat᷑ ad sūma. Atq; eisdē qᵇꝰ corruit passibꝰ sur
gat᷑. dū sic̄ dcīn ē illa nos ad deū bn̄ ꝯsiderata
reuocant. que nos ab eo male electa diuiserunt.
Heliu itaq; ut vim consideratiōis admoneret.
atq; ex corporeis rebꝰ oñderet q̄nto sit hoīe ex
celsior deus. hoc intulit. Suspice celū ꝛ intuere. ·A1·
ꝛ ꝯtēplare ethera qᵈ altior te sit. Ipsis eī rebꝰ crea
tis atq; corporeis cognoscimꝰ. q̄ntū a creatoris nr̄i
sublimitate distamꝰ. q̇a p̱ oē qᵈ cernimꝰ eē hū
les admonemꝰ. ut qui quedā sit lectio mētis nr̄e
species ꝯsiderata creature. Dicat g᷒ suspice celū ꝛ
intuere. ꝛ ꝯtēplare ethera qᵈ altior te sit. Si pecca
ueris qᵈ ei nocebis. ꝛ si multiplicate fuerīt iniq
tates tue. quid facies contᵃ eū. Porro si iuste e
geris qᵈ donabis ei. aut qᵈ de manu tua accipi
et. Ac si diceret. Ex ipis creaturis intellige qⁱˢ alti 8°
ores te eē corporalr̄ vides. q̄ntū a diuine potētie
sublimitate disiūgeris. atq; ex hac tua ꝯsidera
cōe collige. q̇a deū nec bn̄ viuēdo adiuues. nec
rursū malis actionibꝰ graues. Si uō sic̄ supius
diximꝰ in celo uel ethere supnas p̄tates accipi

nrͣ: ūbis iſtis beliu ꝯſiderare āmonet. ut qͣ ipī
angelici ſp̄s creatoris nr̄i potentiā plene ꝯtem
plari nō pn̄t. de quibꝰ tn̄ certū ē qͣ eo ipō nob̄
altiores ſūt. quo lapſi ī infimis nō ſūt. videlꝫ
colligamꝰ qn̄to deo inferiores exiſtimꝰ. qͥ etiā
creaturis ſublimibꝰ. ſꝫ longe illi īferioribꝰ ſub
iacemꝰ. Ac ſi dicat. Vide qn̄tū a diuina celſitudīe
ſeparis. a cuiꝰ potētia etiā ille ptātes hūilitate
ꝯtremiſcūt que te īmenſa celſitudīe trāſcendūt.
⁊ qn̄to ipē ſūmo īferior es. qͥ inferiorē te eē etiā
ab īfiorib' dephendis. Oſtendens ei ſūma redu
cit ad equalia. atqꝫ ait. Homini qͥ ſilis tui ē noce
bit impietas tua. ⁊ filiū hoīs adiuuabit iuſti
cia tua. Humana impietas ei nocet quē pūtē do
inqͥnat. ⁊ rurſus eū adiuuat iuſticia nr̄a quē
a p̄uis actionib' mutat. Nocē ei uel iuuare neſci
unt ea que ul' a bono corrūpe. uel a malo pmu
tare nō poſſūt. Supne qͦ ptātes eo ledi ul' iuuari
neqͥunt. quo eē iam incōmutabiles acceperūt.
Sed cōſiderare hoc neqͥunt. qͥ terrenis deſideriis
īplicant. Sparſis ei foris mētib' ad ſemetipſas
redire difficile ē. qͣ p̄ua itinera ſcꝫ captos tāto
delc̄abilr̄ tenēt. qn̄to ī eis omē qꝺ libuit licet.
Nullꝰ qͥppe diſciplīe murus obuiat qͥ ꝯſtrigat.
nulla retributionis pſpicit pena que terreat. ſꝫ
clauſis oculis cordis eo aīā pcipitat in īfimis
quo obſcuratur a ſūmis. ⁊ tanto ſecuriꝰ mala tē
poralia ppetrat. qn̄to duriꝰ bona etn̄a deſperat.
Sed iſta repboꝝ neqͥcia triture more electoꝝ
vitā qͥ grana a paleis ſeparāſ pmit ⁊ purgat.
Mali ei bonos magis ab huiꝰ mūdi deſideriis
expediūt dū affligūt. qͣ dū multa eis hic vi

olenta ingerūt. feſtinat ut illos ad ſup̄na cōpel
lāt. Qđ bn̄ iſrl̄itico p̄plō moyſe vocante ⁊ pha
raone rege ſeuiēte ſignatū ē. Tunc nāq; moyſes
ad vocandū miſſus ē cū iā pharao duris opib⁹
ad opp̄mendū fuerat excitatus. ut iſrl̄itarū
mētes egipto deformit̄ inherētes alius dum
vocaret q̄ traheret. alius q̄ ĩpelleret dū ſeuiret.
⁊ plebs ĩ ſeruicio turpit̄ fixa. ul' p̄uocata bonis
ul' malis ĩpulſa moueret. Hoc cotidie agit̄. dū
p̄dicans celeſtib⁹ p̄miis. ſeuire in electis rep̄bi
p̄mittūtur. ut ſi ad rep̄miſſiōis t̄rā vocati exi
re negligim⁹. preſſuris ſaltē ſeuiētib⁹ impella
mur. atq; hec egiptus videlꝫ vita p̄ns. q̄ nos
oppreſſit blandiēs adiuuet p̄mens. ⁊ q̄ dū
fodit ſeruitutis iugo ɔt̄iuit. lib̄tatis viā dū
cruciat oſtendat. Hec itaq; cauſa ē qđ ab īniuſ
tis iuſti ſinūt̄ affligi. ut videlꝫ dū futura au
diūt bona que cupiant. patiant̄ etiā mala
p̄ntia que p̄horreſcant. atq; ad faciliorē exitū
dū amor p̄uocat cruciat⁹ impellat. Vn̄ heliu
eoſdē labores electoꝝ ſub oppreſſionib⁹ rep̄boꝝ
exequēs ait. Ppt̄ multitudinē calūpniatorū
clamabūt ⁊ eiulabūt ppt̄ vim brachii tirānoꝝ.
Calūpniatores recte dicē poſſum⁹ om̄s iniquos
nō ſolū q̄ exteriora bona rapiūt. ſꝫ etiā q̄ malis
ſuis morib⁹ ⁊ vite rep̄be exēplo int̄ia nr̄a
diſſipare ɔtendūt. Illi nāq; ea q̄ nob̄ extra
ſūt ĩuadē ābiūt. iſti nos p̄dari int⁹ q̄runt.
Illi amore rex. iſti nō ceſſant odio ſeuire vir
tutū. Illi ĩuidēt qđ habem⁹. iſti qđ viuimus.
Illi ſtudēt rape bona exteriora q̄ placent. iſti
ſatagūt interiora bō diſſipare q̄z diſplicent. Qn̄

A2

9

to ergo morum vita a rerum distat substantia tanto gravior calumpniator est qui male vivendo vim nostris moribus infert quam qui violenter opprimendo dampna ingerit rebus. Nichil iste de nostra substantia subtraxit sed exempla nobis perdicionis apposuit. Iste ergo graviorem calumpniam intulit quo quietum cor in temptacione commovit. Qui et si nequaquam nobis accionis sue opera persuasit pugnam tamen temptacionis ingessit. Grave ergo de vita eius calumpniam sustinemus quia nimirum intus patimur quod cum labore vincamus. Et quia in hoc mundo habundat malorum vita que cruciet recte dicitur, propter multitudinem calumpniatorum clamabunt. Quia vero ea que verbis suadere non valet extorquere nonnumquam eciam effrenatis viribus studeat apte subiungitur. Et eiulabunt propter vim brachii tirannorum. Quisquis enim male vivendo suo nos exemplo compellit adhuc in nobis voce calumpniatoris utitur. Quisquis vero peccatum suadens eciam terrere nos appetit iam contra nos brachio tirannidis sevit. Aliud est enim vicia suadere vivendo aliud vivere terrendo. Dum ergo exempla male accionis aspicimus quasi adhuc strepitum calumpniatoris audimus. Dum vero vi peccare cogimur iam tirannum in corde sustinemus. Sed robustorum mentes in deo immobiliter fixe tanto ista despiciunt quanto cernunt quod contra precepta conditoris excrescunt. Firmitatis quippe premia prestolantes vires ex adversitatibus sumunt quia crescente pugna gloriosiorem sibi non ambigunt manere victoriam. Sic itaque electorum desideria dum premuntur adversitate proficiunt sicut ignis flatu premitur ut crescat et unde quasi extingui cernitur inde roboratur. In eo namque ostendimus quanta ad deum cupiditate flagramus si non solum ad eum per tranquilla et mollia sed eciam per aspera et dura transimus.

Hinc nāq; pp̄ha ait. Qui pficit pedes meos tā͡q
ceruí. Ceruus eṅi cū monciū iuga ɔscendit. queq;
sc aspa. queq; obicit̄ sentib' illigata. dato saltu
tn̄sgreditur. ⁊ absq; ullo cursus sui obstaculo
in supiorib' eleuat̄. Ita eciā electoꝝ mentes q̄q;
sibi in hoc mūdo obsistē atq; obuiare ɔspiciūt.
ɔtēplacōis saltu tn̄scendūt. ⁊ more ceruoꝝ de
spectis t̄renaꝝ reꝝ sentib' in supna se euehunt.
Hinc rursū dicit̄. Et in deo meo tn̄sgrediar muꝝ.
Murus q̄ppe ē omē qđ itineri obsistit. ne ad eū
q̄ diligit̄ tn̄seat̄. Sȝ muꝝ tn̄sgrediunt̄. cū p̄ ao
re supne patrie. queq; in hoc mūdo fuerit ob
iecta calcam'. Hinc p eundē mox pp̄hetā certāti
aīe dn̄s dic̄. Exaudiui te in abscondito tēpestatis.
pbaui te ad aq̄s ɔtradictiōis. Absconditū q̄ppe
tēpestatis ē. cū in corde ɔtrito cogitationū tem
ptanciū fluctus intumescūt. cū ɔtra amoris sci
studia. curarū secularīu se tumlt' illidūt. In ab
scondito g' tēpestatis auditur. qȝ clamor depre
cantis ē hec ipsa fluctuatio tribulatiōis. Q'a uero
oīno nō desūt q̄ bona q̄rentib' suadere pūsa mo
liātur. aque ɔtradictionis sūt ppli resistētes. Et
qȝ tūc pbatur desideriū cū aliqua ei adūsitate
resistitur. recte dr̄. pbaui te ad aq̄s contr̄dictiōis.
His itaq; uirtutū nisib' robusti ex adūsitate pfi
ciūt. sȝ infirmi sepe in desideriis suis. si qua eis
fuerit ex adūso obiecta languescūt. ⁊ cū ualida
tribulacōe pulsant' pusillanimitate deficiūt.
Vn̄ heliu btō iob pbra pusillanimitatis inpin
gens. p̄missis maloꝝ oppressionib'. infirmoꝝ
mox pusillanimitates exeq̄t' dicēs. Et nō dix
ubi ē deus q̄ fecit me. Mos sacre scripture est

·13·

ut a singulari numero ad pluralem subito transeat. atque a plurali sepe se ad singularem vertat. Nam heliu cum diceret clamabunt et eiulabunt nequaquam subdidit. non dixerunt ubi est deus. sed non dixit ubi est deus. A plurali quippe numero in singularem veniens ad personam subito infirmi uniuscuiusque transiuit. fortasse quia a singulis melius recognoscitur. quod ei dici singulariter auditur. ut ad cor suum quisque redeat. et in semetipsum hoc quod de unoquoque dicitur reprehendat. Singularem ergo numerum tenuit dicens. Non dixit ubi est deus qui fecit me. Quisquis enim ad usitatam tribulacionibus frangitur. a quo factus est minime contemplatur. Nam qui quod non erat fecit. factum sine gubernacione non deserit. et qui benigne homines condidit. nequaquam eos cruciari iniuste permittit. nec sinit neglecte perire quod est qui hoc eciam quod non fuit creauit ut esset. Cum ergo causam tribulacionis nostre requirimus. et fortasse tardius invenimus. est ista concitatio quod nichil iniuste paciamur. quia si deo auctore sumus qui non fuimus. deo regente non affligimur iniuste qui sumus. Sequitur. Qui dedit carmina in nocte. Carmen in nocte est leticia in tribulatione. quia et si pressuris temporalitatis affligimur. spe tamen iam de eternitate gaudemus. Carmina in nocte paulus predicabat dicens. Spe gaudentes. in tribulatione patientes. Carmen in nocte dauid assumpserat. qui dicebat. Tu michi es refugium a pressura que circumdedit me. exultatio mea redime me a circumdantibus me. Ecce de nocte pressuram nominat. et tamen liberatorem suum inter angustias exultationem vocat. Foris quidem nox erat in circumdatione pressure. sed intus carmina resonabant de consolatione leticie. Quia enim ad eterna gaudia redire non possumus nisi per temporalia detrimenta tota scripture

ſacere intētio eſt ut ſpes manētis leticie nos intꝰ
hec tr̄ſitoria adu̾ſa corroboret, Vn̄ ⁊ ezechiel pro
pheta libꝝ ſe accepiſſe teſtatᷣ. ī quo ſcpte erāt la
mētatioēs carmen ⁊ ve, Quid eī libꝰ hoc n̄ diuina elo
q̄a figurātur. Que qꝛ nobꝭ lacrimas luctuſq; ꝑcipi
unt. lamētationes ī eo ſcpte referūtᷣ, Carmē q̄ꝫ ⁊ ve
ꝯtinent. q̄a ſic de ſpe gaudiū p̄dicat. ut in p̄nti
tr̄ preſſuras atq; anguſtias īdicet, Carmē ⁊ ve ꝯ
tinent. qꝛ ⁊ ſi illic dulcia appetimꝰ. p̄us neccē eſt
ut amara hic toleremꝰ, Carmen ⁊ ve diſcipulis p̄
dicabat dn̄s. cū diceret, Hec locutꝰ ſū vobꝭ ut in me
pacē habeatis. in mūdo p̄ſſurā habebitis, Ac ſi a
perte diceret, Sit vobis de me intꝰ qd̄ conſolando re
ficiatᷣ. qꝛ erit de mūdo extꝰ qd̄ ſeuiēdo grauitᷣ pre
mat, Q̄a ḡ infirmꝰ quiſq; cū p̄mitᷣ ab ſpe gaudii
nimia puſillanimitate laſſatᷣ. ⁊ dū adu̾ſa foris
tolerat. intꝰ obliuiſcitᷣ qd̄ gaudebat. bn̄ dr̄. non
dixit ubi ē deus q̄ fecit me. q̄ dedit carmiā ī nocte, ·XX·
Si eī iſta diceret vim q̄ꝫ paciᷣ tēperaret. ⁊ ꝑ hoc qd̄
manſura intus q̄reret. id qd̄ foras tr̄ſitoriū ſuſti
net. eē intollerabile nō eſtiāret, Sequitᷣ Qui
docet nos ſuꝑ iumenta t̄re. ⁊ ſuꝑ volucres celi e
rudit nos, Iumēta t̄re ſūt. q̄ uſu vite carnalis i
ma appetūt, Volucres u̇o celi ſūt. q̄ ſupbe curioſi
tatis ſtudio ſublimia ꝑſcrutantᷣ, Illi viuēdo ſe de
ponūt infra q̄ꝫ ſunt. iſti inq̄rendo ſe eleuāt ultra
quā poſſūt, Illos ī infimis voluptas deicit carnis.
iſtos q̄ī in ſuꝑioribꝰ erigit libido curioſitatis, Il
lis ꝑ ſacra eloq̄a dr̄. nolite fieri ſic equus ⁊ mulus
ī q̄bꝰ nō eſt intellectus, Iſtoꝝ ſupbꝰ labor increpatᷣ
cū dr̄. altiora te ne q̄ſieris. ⁊ fortiora te ne ſcrutatꝰ
fueris, Illis dr̄. mortificate membra vr̄a que ſūt

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

C xxxv

ſup terrā. fornicationē. īmundiciā. libidinē ⁊ cōcu
piſcentiā malā. Iſtis dr̄. nemo vos decipiat ꝑ philo
ſophiā ⁊ ianem fallaciā. Docet nos q̄ deus ſup iu-
mēta t̄re ⁊ ſup volucres celi. qꝛ dū hoc qđ ſum⁹ ag
noſcim⁹. nec carnis nos infirmitas deicit. nec ſup
bie ſpē leuat. nec defluēdo imis ſubicim̄. nec ſrbi-
ēdo de ſublimib⁹ inflam̄. Qui ei labit̄ carne iumē
toꝝ appetitu, ꝓſternit̄. q̄ uō extollit̄ mēte more
volucrū q̄ leuitatis pēna ſubleuat̄. Sꝫ ſi vigilant̄
intendit̄ ut ⁊ mentis hūilitas ⁊ carnis caſtimōia
teneatur. cito cognoſcim⁹ qꝛ alteꝝ cuſtodit̄ ex alte
ro. Nā multis ſepe ſupbia luxurie ſeminariū fuit.
qꝛ dū eos ſpē q̄ſi in altū erexit. in īfimis caro mer
ſit. Hi ei ꝑus ſecreto eleuant̄. ſꝫ pᵗmodū publice
corruūt. qꝛ dū occultis intumeſcūt motib⁹ cordis.
aptis cadūt lapſib⁹ corꝑis. Sic ſic elati fuerāt iuſta
retributione ferīedi. ut qꝛ ſupbiēdo ſe hoīb⁹ ꝓtu-
lit. luxuriando uſq; ad iumentoꝝ ſilitudinem
deuoluāt. Homo quippe cū in honore eēt nō intelle
xit. ꝯpat⁹ ē iumētis inſipiētib⁹ ⁊ ſilis fact⁹ ē illis.
Quaſi ei ſcientie illos in altū pēna ſubleuauerāt
de quib⁹ paulus hoc qđ ſupi⁹ ꝓtulim⁹ dicebat. q̄a
cū cognouiſſet deū nō ſic deū glorificauert. aut
grās egert. ſꝫ euanuerūt ī cogitacoīb⁹ ſuis. Quō aūt
in iumētoꝝ a⁹pluſq̄ iumētoꝝ voluptate cecide
rit ſubdidit dicens. Tradidit illos de⁹ in deſideria
cordis eoꝝ ī immūdiciā. Ecce caro merſit. q̄s ſup
ba ſciā ſubleuauit. ⁊ a volatu volucrū ultra appe
titū lapſi ſūt iumētoꝝ. atq; inde ſub ſe ꝓſtrati ſūt
vn̄ ſup ſe ire videbant̄. Curandū itaq; eſt ⁊ oī cu
ſtodia mens a ſupbie tumore ſeruāda. nō ei ante
oculos dei vacue trāſuolāt cogitationes nr̄e. et

nulla tp̄is momēta p̲ aīm trāseunt sine statu retri-
butionis. Int9 g° videt deus qd̓ mentē eleuat᷑. et
ideirco foras p̲mittit īualescē qd̓ deponat. Intus
p̄us extollit᷑. qd̓ foras p̲modū luxurie corruptiōe
feriat᷑. occultā videlꝫ culpā seq̄t᷑ apta p̲cussio. ut ma
lis exteriorib᷒ intiora puniant᷑. ⁊ cor publice corru
at qd̓ latent᷑ tumebat. Hinc q̄ppe p̲ osee contra
isrl̄itas dr̄. Spūs fornicatiōis ī medio eoꝝ. ⁊ dnm̄
nō cognouerūt. Q᷑ ut ōnderet qd̓ causa libidinis
ex culpa p̲rupit elatiōis. mox subdidit dicēs
Et respondebit arrogātia isrl̓ in faciē ei᷒. Ac si diceꝛ
Culpa que p̲ elationē mentis ī occulto latuit᷑. per
carnis luxuriā in apto rūdit. Proinde p̲ humilitatis
custodiā seruanda ē mundicia castitatis. Si eīm pie
spc̄ sub deo p̄mit᷑. caro illicite sup spm̄ nō eleua
tur. Habet q̄ppe spc̄ ꝯmissū sibi dnīū carnis. si
tm̄ sub dnō recognoscit iura legitime seruitutis.
Nā si auctorē suū supbiēdo ꝯtēpnit᷑. iure ⁊ a subdi- 17
ta carne p̄liū suscipit. Vn̄ ⁊ ille p̄m᷒ inobediens
mox ut supbiēdo peccauit pudenda ꝯtexit. Q᷑a
enī cōtumeliā spūs deo intulit. mox ꝯtumeliam
carnis īuenit᷑. ⁊ q̄ auctori suo ēē subdit᷒ noluit
ius carnis subdite q̄ regebat amisit. ut in se
ipso vidlꝫ ī obediētie cōfusio redūdaret. ⁊ supat᷒
disceꝛ qd̓ elatus amisisset. Nullus g° q᷑ p̄t̄ v̄ī sup
na appetē cepit. si carnis voluptate p̲sternitur᷑.
tūc se victū iudicet cū apte supat᷑. Si eīm plerūq;
vir᷒ libidīs de radice nascit᷑ elatiōis. tūc caro vi
cit cū spc̄ latent᷑ intumuit. Iam tūc aīā p̲ originē
culpe ī umētoꝝ petulātia cecidit᷑. cū efferendo
se more volucrū ult᷑ q̄ debuit euolauit. Hinc
ē enī qd̓ longa continētia repente soluitur᷑. hic

C xxxv

ē qđ plerūq; ⁊ uſq; ad ſeniū virginitas ſeruata vi
ciat̃. Q̃a eñ negligit̃ hūilitas cordis. rectus iudex
deſpicit etiā integritatē corpis. ⁊ qñq; ꝑ apertū
malū repbos ānūciat. qˢ dudū repbos ī occul
to tolerabat. Nā q̄ diu ſeruatū bonū ſubito ꝑdi
dit. apud ſemetipm̄ int̄ aliud malū tenuit. ex
quo ad aliud malū ſubito erupit. ꝑ qđ ab oīpo
tēte deo etiā tūc alien᷒ extitit. qñ ſe ei ꝑ mūdiciā
corpis inherē mōſtrauit. Q̃a ġ mētis elatio ad
pollutionē ptrahit carnis. repboꝝ cor a volatu
volucrū ad petulanciā mergit̃ iumētoꝝ. Sc̄i aūt
viri ne appetitu beſtiali ad luxurie voraginem
deuoluāt̃. ſollicite cogitationes mētis a ſupbie
volatu cuſtodiūt. ac ne ī infima deſipiendo cor
ruant. omē qđ ſublimit̃ ſapiūt hūilit̃ ꝑmunt.
Recte itaq; dr̄. Qui docet nos ſup iumēta tre. et
ſup volucres celi erudit nos. Subaudis. hoc qđ n̄
dix̃. Hoc itaq; qđ iumētis ⁊ volucrib᷒ celi ante
cellit. cū nō dix̃ in t̄bulatione memorat. Ac ſi di
cat. Infirm᷒ quiſq; ideirco nequaq̄ ſe in ꝑturba
tionib᷒ corroborat. q2 ⁊ ī trāquillitate nō tempat̃.
⁊ iđ neſcit aduſa tolerare. q2 cōſtitut᷒ in pſpis
cogitacoēs ſe nō nouit a volatu volucrū ꝑmere.
nec carnales motus a iumētoꝝ ingluuie ſuble
uare. Sz hec btō iob tāto īconueniēt̃ dr̄. q̃nto
vita ei᷒ int̃ alta ⁊ īfima mirabilit̃ tēpat̃. Quod
q̄dē intelligi etiā ⁊ alit̃ pt̄. q̄ docet nos ſuper
iumēta tre ⁊ ſup volucres celi erudit nos. Nā ſic
iumētoꝝ vocabulo ſignat̃ vita hoīm carnis
adhuc motib᷒ ſubditoꝝ. ita appellacoē volucꝝ
figurat̃ elatio ſpūū ſupboꝝ. ut ꝑ iumēta q̄dē
t̄renī hoīes. ꝑ volucres vō demonia deſignent.

Hīc cū semina dn̄s iuxta viam cecidisse dicer̄. sub
iūxit. venerūt volucres ⁊ comederūt ea. nimirū
ꝑ volucres signās aereas ꝑtātes. Scī aūt viri q̄a
nec infima hoīm exēpla appetūt. nec rursū de
moniaca subtilitate fallūtur. ⁊ sup̄ t̄re iumēta
⁊ sup̄ volucres celi virtute eruditionis excrescūt
Sup̄ iumēta eī terre edocti sūt. q᷑ q̄eq̄ ī imis ꝑt
ambiri despiciūt. sup̄ volucres celi q° eruditi sūt.
q᷑ oīs īmundoꝝ spūū insidias cōprehendūt. Su
ꝑ iumēta t̄re edocti sūt. q᷑ nichil in hac vita qđ
p̄terit q̄rūt. Sup̄ volucres celi eruditi sūt. q̄a ptā
tes aereas quas adhuc ꝑ carnis infirmitatē to
lerāt iā vite meritis calcāt. Paulus iā sup̄ iume
ta t̄re doctus fuerat dicēs. Multi eī ābulāt. Et
paulo pt᷒. Quoꝝ finis interitus. q̄ꝝ deus vent̄ est
⁊ glā ī ꝯfusione ipsoꝝ q̄ t̄rena sapiūt. nr̄a aūt
ꝯuersatio ī celis ē. Et rursū sup̄ volucres celi erudi
tū se nouerat. cū dicebat. Nescitis qm̄ angelos iu 16
dicabim᷒. Sub se iumēta cernebat. q᷑ vidlꝫ ī ter
ra adhuc posit᷒ calcabat mores hoīm. q̄ in īfimis
ꝯūsant᷑. Et rursū volatū voluc᷑ meritoꝝ dignita
te trāscenderat. q᷑ subitur᷒ celestia iudicaturꝝ se
angelos nō ignorabat. In illis īmūdoꝝ infima.
in istis sup̄boꝝ sūma calcabat. Mentes q̄ppe scō
rū trāsitoria cūcta despiciūt. ⁊ sub se labi q̄eq̄d
sup̄bit q̄eq̄ p̄terit ꝯtēplāt᷑. ⁊ q̄ī in q̄dā reꝝ ver
tice ꝯstitute. tanto sibi oīa subiecta ꝯspiciūt.
q̄nto semetipsas veri᷒ auctori oīm subdūt. atq;
inde cūcta trāscendūt. vn̄ creatori cūctoꝝ vera
se hūilitate substernūt. Dicat᷑ ergo. Q̄ docet nos
sup̄ iumēta t̄re. ⁊ sup̄ volucres celi erudit nos.
Ac si dicet. Infirm᷒ pusillaīmitate victus ista

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

C xxxv

non dixit. ⁊ idcirco eũ adũsitatis temptatio pculit. qꝛ tranquillitatis tpe hec cũcta transeuntia nulla pfectione supauit. Hui' eñ vite adũsa nõ phorresceret. si pfectioris merito etiã secl'a calcasset. Seqt̃ Ibi clamabũt. ⁊ nõ exaudiet, ppt̃ supbiã malor̃.

Ibi videlʒ in tribulacõe. ut econt̃ de gaudio scptũ ẽ Filij seruor̃ tuor̃ habitabũt ibi. Sʒ videt̃ incertũ utrũ dicat, ppt̃ supbiã malor̃ nõ exaudiet. an, ppt̃ supbiã malor̃ clamabũt. Intelligi autẽ meli' pt̃ si nõ exaudiri pocius, ppt̃ supbiã malor̃ q̃ clamare referantur. nã qd, ppt̃ supbiã malor̃ clamãt. sup̃ iã dictũ ẽ eo ũsu quo dr̃, ppt̃ multitudinẽ violentor̃ clamabũt. Aliqd̃ g̃ nobis hoc ũsu innuit. qd̃ paulo subtili' attẽdatur. qꝛ sepe q̃dã oppssi dũ clamauerĩt ex se quidẽ merent̃ audiri. sʒ tñ eor̃ desideria, ppt̃ oppmenciũ supbiã differũt. Iustus q̃ppe deus ⁊ suos pmittit tpalit̃ oppmi. ⁊ violentor̃ maliciã neq̃it̃ augeri. ut dũ hor̃ vita ĩpugnacõe ꝯterit̃. illor̃ neq̃cia consũmet̃. Plerũq; uõ accidit ut iusti ĩ tribulacione dephensi supnũ solaciũ etiã tpalit̃ pcipiãt. qd̃ tñ nõ tpalit̃ implorãt. Saluari eñ nõ, ppt̃ se sʒ ppt̃ adũsarior̃ salutẽ ꝯcupiscũt. ut dũ illos ops deus ab ĩmensis piculis facto q̃dã miraculo liberat virtutẽ suã ipsis etiã psecutorib' ĩnotescat. atq; ĩde aduersarios ad etnitatẽ redimat. vñ suos tpalit̃ saluat. sic pph̃a q̃; vocẽ martir̃ suscipiens ait, ppt̃ ĩimicos meos eripe me. Ac si dicẽt, ppt̃ me quidẽ eripi de tpali t̃bulacõe nõ appeto. sʒ tñ eripi ppt̃ adũsarios ꝯcupisco. ut dũ vita mea saluari mirabilit̃ cernũt. ipso miraculor̃ visu ĩimicor̃ duricia cõuertatur.

Sicut g° ſepe dn̄s ſuoꝝ vitā tp̄alit̄ p̄ ĩimicoꝝ cō-
fuſionē eripit. ita ſepe ſuoꝝ voces ꝓpt̄ dānatio-
nē pſequētiū nō exaudit. ut vidl3 inde reatū
ſuū cumulet. vn̄ ꝑualuiſſe ſe nequit̄ gaudet.
Nā q̄ īuiſibilia deſpiciūt. moueri nōnūq̄ viſi-
bilib' miraculis poſſūt. Sȝ ideo cū iuſtis pleꝝ-
q; nil virtutū viſibilit̄ agit̄. q2 eoꝝ adūſarii il-
luſari īuiſibilit̄ nō merent̄. Dicatur ergo Ibi cla-
mabūt. ⁊ nō exaudiet ꝓpt̄ ſupbiā maloꝝ. Ac ſi
diceret Reatus opp̄mentiū audiri voces, ꝓhib3 op-
preſſoꝝ. nec eripiūt̄ viſibilit̄ iuſti. q2 ſaluari
īuiſibilit̄ nō merent̄ iniuſti. Vn̄ rurſū p̄ ꝓphetā dr̄.
Cū viderit ſapiētes morientes. ſil' inſipiēs ⁊ ſtult'
pibūt. Quos eī viſibilit̄ mori ꝯſpiciūt īuiſibi-
lit̄ viue poſſe nō credūt. atq; eo reatū infide-
litatis ſue cumulāt. quo viſa morte fideliū
de etnitate deſperāt. Igitur violenti quiq; ī-
de deti' deficiūt vn̄ cont̄ vitā inocenciū certius
cōualeſciūt. tātoq; illos itima veritas a ſe foras
eicit. q̄nto eos cont̄ ſuos tp̄alit̄ qd' voluēt poſſe
pmittit. Quiſq's itaq; bonoꝝ vitā pſequit̄. tūc
peiore ultione dānat̄. cū nulla ei adūſitate re-
ſiſtitur. Et tūc forcioris ire piculis ſubiacet. cū
ꝓſpe pagit qd' neq̄t̄ cōcupiſcit. q2 videl3 vin-
dicta ſupni iudicij ad futura eū ſupplicia ſer-
uādo deſeruit. cui hic ī malo obuiare ꝯtēpſit.
Hinc eī p̄ ꝓphām dn̄s dic̄. Dimiſi eos ſcd̄m de-
ſidia cordis eoꝝ. ibūt ī uoluptatib' ſuis. Hinc
rurſū dr̄. Nō eſt virga dei ſup illos. Hinc etiā
de ipſo eoꝝ capite ſcriptū ē. Faciet ⁊ pſpabit̄.
Hinc rurſus de eodē dr̄. Et dolus ī manu ei'
dirigetur. In manu q̄ppe antixp̄i dolus dirige-

tur: quia in hoc quod contra bonos proposuerit implere temporaliter nulla adversitate impeditur. Hinc rursus per salemonem dicitur, prosperitas stultorum perdet illos. Manifeste ergo perdicionis indicium est quando affectatis iniquitatibus subsequens favet effectus: et nulla contrarietas impedit quod mens perversa concepit. Nam sepe pravorum hominum dum tardantur vota mutantur: et dum difficultatem perfectionis senciunt. reatum male actionis agnoscunt: et quibus invitis prius contradicitur volentes: postmodum hoc quod conceperunt aversantur, Quia ergo malos cum deserit dominus prevalere permittit: et unde superborum nequicia proficit inde humilium longanimitas consummatur: dicatur recte, Ibi clamabunt et non exaudiet, propter superbiam malorum Sequitur Neque enim frustra audiet deus: et omnipotens singulorum causas intuebitur. Notandum quod duo sint dicta: quia et clamantem frustra non audit. et tamen quod patitur respicit: et exaudire voces dissimulat. et quod unusquisque tolerat non ignorat, Nemo ergo qui tardius auditur credat quod a superna cura negligitur. Sepe enim nostra desideria quia celeriter non fiunt exaudiuntur: et quod impleri concite petimus. ex ipsa melius tarditate prosperatur, Sepe vox nostra eo proficit quo differtur: et cum superficietenus peticio negligitur. vota nostra alcius in cogitacionum radice complentur, Sicut et semina messium gelu pressa solidantur: et quo ad superficiem tardius exeunt. eo ad frugem multipliciora consurgunt, Desideria itaque nostra dilacione extenduntur ut proficiant: proficiunt ut ad hoc quod percepturi sunt convalescant, Exercitantur in certamine: ut maioribus cumulentur premiis in retribucione, Labor protrahitur pugne: ut crescat corona victorie Quos ergo dominus cum velociter non exaudit: quasi repellere creditur trahit, Intimus quippe est medicus: et

peccōꝝ in nobis contagia que īterius medullitꝰ rep
bat secat. abscidit virus putredinis ferro t̄bula
cōis. ⁊ quo voces egri audire dissimlat. eo egritu
dinis finē ꝓcurat. Hinc enī ꝓpħa ait. Clamabo ꝑ
diē ⁊ nō exaudies. ⁊ nocte ⁊ nō ad īsipientiā m̄i. Ac
si diceret. Nequaquā m̄i ad insipientiā ꝓficit qđ die ac
nocte clamantē me ꝯtinue nō exaudis. qꝛ vnde
me ī tp̄ali t̄bulacōe qˢⁱ deseris. inde ad et̄nā sa
pīam plus erudis. Hinc etiā dicit. Adiutor ī o
portunitatibꝰ in t̄bulacōe. Tribulacōēꝫ quippe dic
turꝰ p̄misit optunitatē. qꝛ sepe ⁊ t̄bulacōe ꝯteri
mur. ⁊ tn̄ oportunū nondū ē ut ad desideriū
erepcōis adiuueniam̄. Dicatur ergo. Neqꝫ enī frustra audi
et deus. ⁊ omīps singuloꝝ causas ītuebitur. Sꝫ qꝛ
plerūqꝫ nōnulli ex ipsa adiutorij tarditate fran
gūtur. apte subiūgit. Etiā cū dixeris nō conside
rat. iudicare corā illo ⁊ expecta eū. Fortasse enī dū ·18·
clamor nr̄ negligitur. spes que cor īerat infirmatur.
⁊ sup̄na adiutoria defutura credimꝰ qꝛ tardius
īpetramꝰ. ac pene incōsiderata deo eē ingemisci
mꝰ que īmulta toleramꝰ. Sꝫ cū ista nos desꝑacōis ꝓ
cella ꝯturbat. ꝯcussa mens citiꝰ in portū spei se
collocat. si causas suas cū dn̄o subtilr̄ pensat. si
bona eiꝰ ad memoriā reuocat. si mala que bonis
eiꝰ reddidit apud semetipsā callide nō excusat.
si ꝑpendit qđ ab eo iuste meruit ⁊ qđ clementer ac
cepit. si vitā suā viuacit̄ discutit. si an̄ dei oculos
omē qđ agit exāinans semetipsam sibimet nō
abscondit. si factā se que nō erat meīnit. si illūi
natā se atqꝫ subleuatā que ī tenebris iacebat ag
noscit. Hec ergo in semetipsa cūcta recolligens. dum
bona accepta ꝯsiderat. aduersa que tolerat non

accusatur. nec desperacione frangitur. que tantorum mu-
nerum consolacione roboratur. que spem de futuris reci-
pit. dum transacta beneficia recognoscit. Dicat itaque.
eciam cum dixeris non considerat iudicare coram illo et
expecta eum. Ac si dicat. Cum ideo deus non considerare
creditur quia tarde miseretur. intima cogitacionis in-
gredere. atque illic coram eius oculis cause tue iudicium
suscipe. et que ipse vivendo contulisti. vel que misericorditer
percepisti discerne. Et tunc ad spei fiduciam redis. dum
bona tante benignitatis erubescis. quatinus inter adver-
sa fidenter expectes. quem et post delicta propicium recolis.
Speranda ei fuerant superna adiutoria. eciam si nulla
beneficia percepisset. sciendumque quod deus hominem quem
benigne condidit inique non spernit. Pensandum est
ergo quantum est periculi transacta munera cernere et futura de-
sperare. quantum est periculi si in hac procella tribulacionum
desperacionis naufragio frangimur. qui ad portum spei ve-
lut inmensis funibus preteritis donis ligamur. Dicatur
itaque recte Iudicare coram illo. et expecta eum. Nam qui
semetipsum coram deo non iudicat. eum dum affligitur non
expectat. Cuius ei bona precessisse diffitetur adiutoria
subsequi posse desperat. et cum preteritorum obliviscitur. eciam
subsequencium largitate fraudatur. Sed ecce dum nos af-
fligimur dum consolacionis graciam longanimiter sustine-
mus. mali ad peiora prorumpunt. atque eo iniquitatis exag-
geracione proficiunt quo sine verbere relinquuntur. et
tamen omnipotens deus peccantes misericorditer expectat. tempus
ad penitenciam tribuit. quod non conversis ad gravioris re-
atus testimonium vertit. pacienter iram retinet. quam quandoque
irretractabiliter effundit. Unde apte subiungitur. Nunc
enim non infert furorem suum. nec ulciscitur valde scelus.
Diu quippe deus tolerat quos in perpetuum damnat. et

149

furorē suū nē inferre dissilat. q̄ effundendū sine fine in posterꝝ seruat. Electorꝝ nāq; ē hic ꝯteri ut ad p̄mia debeant et̄ne hereditatis erudiri. nostrū ē hic flagella ꝑcipe. quibꝰ seruamur de et̄nitate gaudē. Hinc eīi scriptū ē. Flagellat oīꝫ filiū quē recipit. Hinc ad iohēm dr̄. Ego q̊s amo arguo ꝛ castigo. Hinc petrꝰ ait. Tempꝰ ē ut īcipiat iudiciū de domo dei. Qui mox ammirādo subiūxit. Si aūt p̄mū a nobis. q̊s finis eorꝝ q̄ nō credūt dei eūgelio. Pc̄c̄a q̄ppe nequaq̄ diūa seueritas īulta remanē ꝑmittit. ꝫ ira iudicij a nr̄a hic correpcōe inchoat. ut in repborꝝ dāpnacōe ꝯq̇escat. Sint ḡo nūc repbi ꝛ voluptatū suarꝝ desideria īulta iniq̇tate consūment. atq; eo tp̄alia flagella nō sentiant. quo etiā eos supplicia expectāt. Bn̄ aūt eorꝝ inulta neq̇cia cham peccāte signata ē. cui a p̄re dr̄. Maledictus chanaan puer. seruꝰ erit fr̄ibus suis. Chanaan videlicet cham filiꝰ fuit. et q̇d ē qd̄ chā peccante chanaan filiꝰ eiꝰ sententiā ultionis accepit. Quid ē qd̄ nō in se ꝫ in posteritate ꝑcutit̄. nī qd̄ repborꝝ neq̇cie hic q̇dē īulte ꝓficiūt. ꝫ in posterꝝ feriūtur. Dicatur ergo. Nunc eīi non infert furorē suū. nec ulciscit̄ valde scelꝰ Nondū vdȇ qd̄ subītulit valde. q̄ ꝛ si quedam longanimit̄ tolerat quedā tn̄ in hac etiā vita flagellat. et hic nōnūq̄ ferire īchoat. qd̄ etiā damnacōe ꝯsūmat. Ergo ꝛ nōnulla ꝑcutit. ꝛ nonnulla īulta delinquit. q̄ si nulla resecaret. quis deū res hūanas curare crederet. Et rursū si h̄ cūcta ꝑcuteret. extremū iudiciū vnde restaret. Quedam igit̄ feriūtur ut recordis nr̄i sup nos sollicitudinē formidemꝰ. quedā vo inulta seruā

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

tur ut adhuc iudiciū restare sentiam. Bn̄ g̊ dicit̄ Nec ulciscit̄ valde scelus. qꝛ dū exiguū qͦdam de ĩnq̄tate ꝑcutitur. in cōūsis mentib' etiā iā iudicij sententia ꝑ̄minat. Totū itaq; hoc ab heliu rectū dr̄. si recte dicer̄et. Scit ei quid loq̄ debeat. ſʒ cui loquat̄ ignorat. Vera sūt naq; que dixit. ſʒ a btō iob increpacoīb' aliena. qꝛ tanto hac correpcoē nō eguit. qn̄to nec aliqua pusillaīmitate peccauit. Sʒ qꝛ iustis viris solet occasio eē virtutū elatio supboꝝ. occulto iudicio cū btō iob agitur ut post flagella penaꝝ eciā ꝑ ūba arrogāciū crescat. Ecce ei tanto magis a supbie mīstro despicitur. qn̄to a veritate intrīsecus id ē hūilitate refouet̄. Nā heliu postq̄ ut forcia se dixisse cognouit. qd elationis gestaret apuit. atq; btm̄ iob alta de se sentiēdo despexit dicens. Ergo iob frust̄ apit os suū. ⁊ absq; sciā ūba multiplicat. Hec inmiꝝ inferēs btm̄ iob ⁊ nil scire asserit ⁊ multa dixisse. ⁊ cū ipe que sentit loquaciter inferat. huc de vicio loq̄citatis accusat. Sʒ hoc quoq; esse ꝓpriū arroganciū viciū solet. ut et pauca credāt que ipsi multa dixerit. ⁊ multa credāt q̄ ipsis pauca dicūt. Qꝛ ei sua dicē semp volūt. aliena audire nō possūt. vim se pati existimāt. si ea que īmoderate sentiūt. īmoderatius nō effūdāt. Et q̄uis beat' iob ad ei' ūba tacuerit. heliu tn̄ de locutione illi' q̄ amicis responderat. causā īuectionis īuenit. ut sibi exhibē laci' ei' silenciū posset. atq; ut ipse multa rn̄deat. illū ūba multiplicasse ꝯfirmat. Nā ⁊ mox īicia ꝓlixe locutiōis exorditur. ⁊ q̄ adhuc nichil dixerit īchoare conatur. Inde subditur Capl̄m xxxvi

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Audiens q; heliu eciā hec locutus ē. Sustine me paululū. & ĩdicabo tibi. Multa iā dixerat et sustineri adhuc paululū sperat. qr vidlʒ arrogātes graue se dāpnū ꝑpeti iudicant. si scientiā suā loquēdi breuitate constringāt. Tanto eī semetipsos credūt doctiores ōndere. qnto se potuerīt multiplicitate loquacitatis apire. Sʒ qr sepe sibi senciūt silencij reuerentiā non deferri. dm̄ nōnūq̄ potentiā de q̊ qī loquūt insinuāt. ac sub ꝑtextu illi⁹ sibi silenciū exigūt qd̄ mīime merēt. & dum specietenus deū ꝑferūt. auditū sibi ex reuerentia ei⁹ exigētes. se studēt ōndere. nō illi⁹ facta ꝑdicare. Vn̄ & heliu subiūgit dicens. Adhuc eī habeo qd̄ ꝓ deo loquar. Q̄a vō nōnūq̄ doctores scī crebro repetūt si qua obscurius dicūt. ut que occulta p̄dicant auditoꝝ cordib⁹ voce hec iteracōis īfundāt. plerūq; hoc appetūt eciā arrogātes imitari. & īsolent ea que dixerīt replicāt. nō quo auditorū cordib⁹ insinuare res appetūt. sʒ quo eoꝝ iudicio videri eloquētes volūt. Vn̄ heliu subiūgens ait. Repetā sciām meā a ꝑncipio. Sʒ qr noīata sciā tuōr cordis in voce claruerat. arrogans apte cognoscit. si nō cecus aliq̊ velamine palliet. Vn̄ mox ī occultacōe sue arrogātie dnī iusticiā subīferens ait. Et opatorē meū ꝓbabo iustū. Et dū qī ꝓ dei iusticia loqtur. apud hūana iudicia qcq; arrogant effluit excuset. Seqt. Vere enī absq; mendacio sermones mei. Cū ab infirmis auditorib⁹ se nō intelligi posse ↄspiciūt. solēt plerūq; eciā iusti laudare bona ~~sua~~ que dicūt. nō quo ipīs suis laudibus inhiāt. sʒ quo auditores suos ad audiendi sollicitudinē accendāt. ut dū eoꝝ voce ꝑferunt.

·80

ab illoꝝ cordib⁹ ardentiore affectu rapiant᷑. Un̄ paulus cū mira corinthys ⁊ multa dixisset. adiūxit. Os nr̄m patet ad vos o corinthii. cor nr̄m dilatatū ē. Sȝ arrogantes dū cor bonoꝝ nesciūt ⁊ solas aliqn̄ voces imitant᷑ efferūt laudando que dicūt᷑. nō qđ eis torpor audienciū displicet. ſȝ qđ sibi inhiant᷑ placet. Iustoꝝ vocē imitātes simulāt᷑. ſȝ vim vocis ignorāt. Vident qđ iusti ꝓferūt. ſȝ nesciūt qđ reqͥrūt. Sū enī scī doctores laudem p̄dicacōis exaltāt᷑. qī manu vocis ab ymis cogitacōib⁹ corda audienciū levāt. ut excussa velocit᷑ dictis sequētib⁹ velut ī itinere occurrāt᷑. ⁊ tāto ea ītelligentie āplexu constringant. qn̄to illa ⁊ qī ṗusq̄ cernerent ī voce laudantis amaverāt. Sȝ hi arrogātes ut dixi nesciūt. Qͥa eī foris ē qđ appetūt. qđ sit int⁹ desiderabile sentire nō possūt. De electoꝝ qͥppe ecclesia scriptū ē. Oīs glā ei⁹ filie regū ab intus. Et sapiētes virgines ī vasa oleū portare referūt᷑. Un̄ ⁊ scōꝝ voce dr̄. Gloria nr̄a hec ē testīoniū consciē nr̄e. Arrogantes aūt qͥa corā deo ꝯsciē sue testīoniū nō habent. qrūt corā hoīb⁹ testīoniū vocis aliene. quā cū tarde repeiūt. ipsi eciā in īpudentiā sui favoris erumpūt. Si eī non īveniāt voces hoīm qͣs inhiant᷑ expectant᷑. ipī sciām suā laudantes p̄dicāt. Un̄ ⁊ heliu subdidit dicens. Et pfecta sciā pbabit᷑ tibi. Nimirū sentit se magna dictuꝝ. ſȝ tumēti corde hoc qđ de semetipso sublimit᷑ estimavit tacē nō potuit. ⁊ idcirco qđ rectū sensit laudando precucurrit. q̇ iā qͥdē divino iudicio reus eēt. si magna de se saltim silendo sensisset. Ante subtile eī veritatis examē securi oīo non sum⁹. eciam si

humano iudicio qđ ī nobis rep̄hendi debeat nō
habem⁹. Nā pleruq̄ʒ negligenci⁹ cogitantes elatio
ne pulsam̄ʳ. quā tn̄ tacentes p̄mim⁹. Sʒ n̄ retracta
coē concita tumor occultus ī ip̄o cubili cordis ī
quo orit̄ʳ suffocet̄ʳ. corā districto iudice om̄e me
ritū nr̄e actionis extinguit̄ʳ. Hinc ḡ pensandū
ē illa cordis elatio q̄nta aīadūsione dānabitur
que usq̄ʒ ad audaciā vocis nutrit̄ʳ. si neq̄ʒ hec ē ex
cusabilis q̄ in corde latet̄ʳ oborit̄ʳ. Considerandū
q̄ʒ ē qualis intⁱsec⁹ regnat. que cousq̄ʒ seruata ē
ut eciā foras erūpe nō erubescat. Heliu ḡ qʒ ma
gna sensit semetip̄m humilit̄ʳ tep̄are nesciuit. sci
entie celsitudinē tenuit. humilitatis graciā recusauit
Et dū sequit̄ʳ bonū qđ bn̄ dicē appetit. bonū quo
bn̄ viuē potuisset amisit. Scientia q̄ppe inflat.
caritas uō edificat. Sʒ iā nūc rectū dicat. qđ tamē
rectū dicere ignorat. Nā postq̄ inflatas aīi cogita
cōes p uba elationis exalauit. forte sentētiā sub
didit dicens. Deus potētes nō abicit. cū ⁊ ipse
sit potens. In usu vite mortalis quedā ex semet
ipis sūt noxia. q̄dā uō ex his que circa ipsa ver
sant̄ʳ. Ex semetipsis q̄dā sūt noxia sicut pccā atq̄ʒ
flagicia. quedā uō nōnūq̄ nob ex his q̄ circa ip
sa sūt nocēt. sicut tp̄alis potētia uel cōiugalis co
pula. Bonū naq̄ʒ ē cōiugiū. sʒ mala sūt que circa
illud ex hui⁹ mundi cura succrescūt. Vn̄ paulus
ait. Qui aūt cū vxore ē cogitat que sūt mūdi quō
placeat vxori. Vn̄ ⁊ q̄busdā meliora p̄suadēs. cos
a cōiugio reuocat dicens. Hoc aūt dico non ut la
queū vob īiciā. sʒ ad id qđ honestū ē suadeam.
⁊ qđ facultatē p̄beat sine impedimēto dn̄m ob
secrandi. Dū ḡ tenet̄ʳ qđ nō nocet ex reb⁹ iuxta

poſitis ꝯmittit plerūq; qđ nocet. ſicut ſepe rectū mūdūq; iter ꝑgim̄. ⁊ tñ ortis iuxta viā vepribus ꝑ veſtimēta retinem̄. In via q̄dē non offendim̄. ſ; a late᷑ naſcit᷑ quo pungam̄. Magna ē enī potentia tp̄alis. que habet apud deū meritū ſuū de bō āmiſtracoē regiminis. nōnūq̄ tñ eo ipſo quo p̄minet ce̅tis elatione cogitacoīs intumeſcit. Et dū ad uſū cūcta ſubiacēt. dū ad uotū velocit᷑ iuſſa cōplent᷑. dū oēs ſubditi ſi qua bñ geſta ſūt laudibus eos efferūt. male geſtis aūt nulla auctoritate contradicūt. dū plerūq; laudāt etiā qđ obiurgare debuerāt. ſeductus ab his q̄ īf᷑ ſubdūtur. ſuꝑ ſe aīm᷒ tollitur. ⁊ dū foras īmenſo fauore circūdat᷑ int᷒ veritate vacuat᷑. atq; oblituſ ſui ī voces ſe ſpargit alienas. taleq; ſe credit q̄lem foris audit. nō qualē int᷒ diſcernē debuit. Subiectos deſpicit. eoſq; equales ſibi nature ordine nō agnoſcit. ⁊ q̄s ſorte p̄tātis exceſſerit. trāſcendiſſe ſe etiā vite meritis credit. Cunctis ſe eſtiāt āplius ſape. q̄b᷒ ſe videt āplius poſſe. In quodā q̄ppe ſe ꝯſtituit culmīe apud ſemetipſū. ⁊ q̄ cetis equa n͛e condicoē ꝯſtringitur. ex equo reſpicē ceteros dedignat᷑. ſicq; uſq; ad ei᷒ ſilitudinē ducit᷑. de quo ſcriptū ē. omē ſublime videt. ⁊ ipſe ē rex ſuꝑ vniūſos filios ſuꝑbie. Et de cui᷒ corp̄e dr̄. Gn̄atio cui᷒ excelſi ſūt oculi. ⁊ palpebre eius ī alta ſubrecte. ad ei᷒ ſilitudinē ducit᷑. q̄ ſingulare culmē appetens. ⁊ ſocialē angeloꝝ vitā deſpiciens ait. Aſcendā ſuꝑ altitudinē nubiū. ⁊ ſilis ero altiſſimo. Miro ḡ iudicio int᷒ foueā deiectionis īuenit. dū foris ſe ī culmīe p̄tātis extollit. Apoſtate q̄ppe angelo ſilis efficitur.

dū homo hoīb' eē filiis dedignat̄. Sic saul ab hu-
militatis merito ī tumorē supbie culmīe p̄tā-
tis exercuit. P humilitatē q̄ppe platus ē. p supbi-
am reprobat' dn̄o attestāte qui ait. Nōne cū esses
puulus ī oculis tuis caput te cōstitui ī tribub'
isrl'. Paruulū se ante p̄tātē viderat. sꝫ fultus tp̄a-
li potēcia iā se puulū nō videbat. Ceteroꝝ nāq;
cōparacōī se p̄ferens. magnū se apud se eē iudica-
bat. Miro aūt mō cū apud se puulus apud deū
magn'. cū uō ap̄ se mgn' apud dn̄m fuit puulus.
Magnos nos dn̄s ap̄ nos eē p̄hibꝫ p pphetā di-
cens. Ve vobis q̄ sapiētes estis ī oculis vr̄is. ꝛ corā
vobismetip̄is prudētes. Ne magni apud nos eē
debeam'. paulus āmonens ait. Nolite prudētes
eē ap̄ uosmetipsos. Plerūq; g̊ dū ex subiectoꝝ af-
fluentia aīm' inflatur. in luxū supbie ip̄o potēti-
e fastigio lenocināte corrūpit. Sꝫ aliud ē quelibꝫ
bona nō nosse. aliud bona bn̄ hr̄e nescire. Bona
nāq; ē ordine suo potentia. sꝫ cauta regētis indigꝫ
vita. Igit bn̄ hanc exercet. q̄ ꝛ retinē illā nouerit
ꝛ impugnare. Bene hanc exercet q̄ scit p illā sup
culpas erigi. scit cū illa ceteris eq̄litate cōponi. Humā-
na eī mens plerūq; extollit etiā cū nulla p̄tāte
fulcitur. q̄nto magis in altū se erigit cū se etiā ei
potestas adiūgit. et tn̄ corrigēdis alioꝝ viciis
apta execucōe pparatur. Vn̄ ꝛ p paulū dr̄. Minister
enī dei ē vindex in irā. Cū g̊ potentie tp̄alis mi-
nisteriū suscipit. sūma cura vigilādū ē. ut sciat
quisq; ꝛ sumē ex illa qd̄ adiuuat ꝛ expugnare
qd̄ teptat. ꝛ eq̄lem se cū illa ceteris cernere. ꝛ tn̄ se
peccantib' zelo ultionis p̄ferre. Quā discretionē
pleni' cognoscim'. si etiā p̄tatis ecclastice exēpla

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

cernam⁹. petrus nāq; auctore deo ecclesie pͥncipatū tenens. a bn̄ agente cornelio ⁊ sese hūilit᷑ p̄sternente īmoderaci⁹ venerari recusauit. seq; illi silēm recognouit dicens. Surge ne feceris. et ego ipse homo sū. Sȝ cū ananie ⁊ saphyre culpā repperit. mox qn̄ta potentia sup̄ ceteros excͤuisset ońdit. Verbo eñ eoꝝ vitā pculit. q̄ spū p scrutante dephendit. ⁊ sūmū se intra ecclesiā cont̄ pccā recoluit. qđ honore sibi vehemēt̄ īpenso corā bn̄ agentib⁹ fr̄ib⁹ nō agnouit. Illic coīonem eq̄litatis meruit scītas actionis. hic zelus ultionis ius aperuit ptātis. Paulus bn̄ agētib⁹ fr̄ib⁹ p̄latū se ēē nesciebat. cū dicer̄. Nō q̄a dn̄am⁹ fidei vr̄e. sȝ adiutores sum⁹ gaudii vr̄i. Atq; ilico adiūxit. Fide eñ statis. Ac si diceret. Ideo nō dn̄am⁹ fidei vr̄e. q̄ꝛ fide statis. Eq̄les eñ vobis sum⁹. ubi vos stare cognoscim⁹. Quasi p̄latū se fr̄ib⁹ ēē nesciebat. cū dicer̄. Facti sum⁹ puuli ī medio vr̄m. ⁊ nos aūt seruos vr̄os p ihesum xp̄m. Sȝ cū culpā que corrigi debuisset īuenit. ilico mḡrm se ēē recoluit dicens. Quid vultis. in virga veniā ad vos. Sūm⁹ itaq; locus bn̄ regitur. cū is q̄ p̄est viciis pocius quā fr̄ib⁹ dn̄at. Cunctos q̄ppe nā equales genuit. ut aūt alii ad regendū cōmittantur nō eos nā sȝ culpa postponit. Viciis g͛ se debēt rectores erigē. quoꝝ ⁊ causa p̄ferūtur. ⁊ cū delinquetes corrigūt sollicite attendāt. ut per disciplinā q̄dē culpas iure ptātis feriāt. sȝ p hūilitatis custodiā eq̄les se ipsis fr̄ib⁹ q̄ corrigūt agnoscāt. quāuis plerūq; eciā dignū ē ut eosdē quos corrigi⁹ tacita nobis cogitacōe

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

p̄ſtra⁹. Illoꝝ naq; ꝑ nos vicia diſcipline vigo͛e
feriūtur. in his uō que ipſi ꝯmittim⁹ ne verbi
quidē ab aliquo īuectione laceram͛. Tanto ergo
apud deū obligatiores ſum⁹. qn̄to apud hoīes
īulte peccam⁹. Diſciplina aūt nr̄a ſubditos tāto
diuino iudicio liberiores reddet. qn̄to hic eoꝝ
culpas ſine vindicta nō deſerit. Seruāda itaq;
ē ⁊ in corde hūilitas ⁊ ī ope diſcipliā. atq; inter
hec ſollert͛ intuēdū ne dū īmoderaci⁹ cuſtodit͛
virtus hūilitatis ſoluāt͛ iura regiminis. ⁊ dū plat⁹
quiſq; plus ſe quā decet deicit. ſubditoꝝ vitam
ſtringē ſub diſcipline vincula nō poſſit. Teneat⁹
ḡ ext͛ius qd̄ ꝑ alioꝝ vtilitate ſuſcepim⁹. teneamus
inti⁹ qd̄ de nr̄a eſtimacōe ſentim⁹. Sz tn̄ decent͛ qb⁹
dā erūpentib⁹ ſignis tales nos ap̄ nos ē ipſi eciā
q̄ nobis ꝯmiſſi ſūt nō ignorent. ut ⁊ de auctori
tate nr̄a qd̄ formidēt videāt. ⁊ de hūilitate qd̄
imitent͛ agnoſcant. Seruata aūt auctoritate re
giminis ad cor nr̄m ſine ceſſatione redeam⁹. ⁊ cō
ſidēm⁹ aſſidue qd̄ ſum⁹ equalr̄ cū ceťis ꝯditi. nō
qd̄ tpalr̄ ceťis p̄lati. Potās eni qn̄to ext͛i⁹ eminet.
tanto p̄mi inti⁹ debet. ne cogitationē vincat.
ne ī delectacoē ſui aīm rapiat. ne iā ſub ſe mens
eā regē nō poſſit. cui ſe libidine dn̄andi ſubpo
nit. Bene dauid regni potenciā regē nouerat.
q̄ elationē eiuſdē potēcie ſemetipm̄ p̄mendo
vincebat dicens. Dn̄e nō eſt exaltatū cor meū.
Quiq; in ei⁹ hūilitatis augmēto ſubiuxit. Neq;
elati ſūt oculi mei. Atq; addidit. Neq; ābulaui
ī magnis. Et adhuc ſemetipſū ſubtiliſſima in
q̄ſicoē diſcutiens ait. Neq; ī mirabilib⁹ ſup me.
Omiſq; eciā cogitacoēs ſuas a fundo cordis exhau

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

riens ſubiugit dicens. Si non hūiliter ſentiebā. ſȝ exaltaui aīam meā. Ecce hūilitatis hoſtiā ab intimo cordis oblatā crebro replicat᷑. ⁊ iterū atq; iterū ꝯfitendo offerre nō ceſſat. eāq; multiplicit᷑ loquēs iudicis ſui oculis oſtendit. Q̇d ē hoc ⁊ quō iſtud ſacͣficiū deo placē cognouerat qḋ in cōſpectu eiꝰ tanta iteracōē vocis īmolabat᷑. ṅ qḋ vicina ſupbia eē potentibꝰ ſolet ⁊ pene ſꝑ rebꝰ affluētibꝰ elatio ſociat᷑. qȝ ⁊ ſepe hūoris abūdantia duriciā dat tumoris. Mirū uō ē. cū in cordibꝰ ſublimiū regnat hūilitas morū. Unde penſandū ē qȝ potentes quiq; cū hūilr̄ ſapiūt. culmē extranee ⁊ q̇ lōge poſite virtutis attingūt. et recte hac virtute dn̄m q̄ptociꝰ placat. qȝ illud ei ſacrificiū potētes offert qḋ potētes iuenire vix poſſūt. Subtiliſſima nāq; ars viuēdi ē culmē tenere. gloriā pmere. eē quidē in potētia. ſȝ potentē ſe eē neſcire. ad largienda bona potentē ſe cognoſcē. ad rependēda noxia oē qḋ potentr̄ valet ignorare. Recte itaq; de talibus dr̄. Deus potētes nō abicit. cū ⁊ ipē ſit potens. Deū q̇ppe imitari deſiderat. q̄ faſtigium potentie alienis intentꝰ vtilitatibꝰ ⁊ nō ſuis laudibꝰ elatus āminiſtrat. q̄ platus cet̄is ꝓdeſſe appetit nō p̄eſſe. Tumoris nāq; elatio. nō ordo poteſtatis ī crimine eſt. Potentiā deus tribuit. elationē uō potētie malicia nr̄e mentis īuenit. Tollamꝰ ḡ qḋ de nr̄o ꝯtulimꝰ. ⁊ bona ſūt q̄ deo largiente poſſidemꝰ. Quia eī nequaq̄ iuſta potētia ſȝ actio praua dāpnatur. apte ſubiūgit.

Sȝ nō ſaluat īpios. ⁊ iudiciū paupībꝰ tribuit

Scriptura ſacra pleruq; paupes hūiles vocare conſueuit. Vn̄ in eūglio cū adiectione ſpūs noīnant᷑ cū dr̄. Beati paupes ſpū. qm̄ ipoꝝ ē regnū celoꝝ. Q̄a eī diuicie viſibilr̄ potētes oſtendunt᷑. apud ſemetipſos paupes ſūt. q̄ elati in ſuis conſcīis nō ſūt. Eos uō īpios vocat. q̄ aut a fidei pietate diſiūcti ſūt. aut ī hoc qđ fidelr̄ credūt p̄uiſ ſibi morib᷒ contdicūt. Quia g᷑ omp̄c de᷒ malicie nr̄e ſupbiā nō potētie celſitudinē dampnat. pq̄ dictū ē deus potētes nō abicit cū ⁊ ipſe ſit potēs. recte ſubiūgit᷑. Sz nō ſaluat impios ⁊ iudiciū paupib᷒ tribuit. id ē elatos deſtruit. hūiles uō ꝑ iudiciū liberos reddit. Vel certe iudiciū pauperib᷒ tribuit. qꝛ hi q̄ nūc neq̄ter opp̄mūtur. ipſi tūc ſup oppreſſores ſuos iudices veniunt. Due q̄ppe ſūt partes elcōꝝ ſcilz atq; repborū. ſz bini ordines eiſdē ſingulis ptib᷒ ꝯtinēt᷑. Alij nāq; iudicant᷑ ⁊ peūt. alij nō iudicant᷑ ⁊ pereūt. Alij iudicant᷑ ⁊ regnāt. alij nō iudicant᷑ ⁊ regnāt. Iudicant᷑ ⁊ peūt. q̄b᷒ dn̄ica inclamacōē dicit᷑. Eſuriui ⁊ non dediſtis m̄ manducare. ſitiui et nō dediſtis m̄ potū. hoſpes erā ⁊ nō collegiſtis me. nudus ⁊ nō opuiſtis me. eger ⁊ ī carcere ⁊ nō viſitaſtis me. Q̄b᷒ p̄mittit᷑. Diſcedite a me maledicti ī ignē eternū. q̄ paratus ē diabolo et angelis ei᷒. Alij uō ī extremo iudicio nō iudicātur ⁊ peūt. de q̄b᷒ ꝓpħa ait. Nō reſurgūt ipij in iudicio. Et de q̄b᷒ dn̄s dicit᷑. q̄ aut nō credit iā iudicatus ē. ⁊ de q̄b᷒ paulus ait. Qui ſine lege peccauert. ſine lege pibūt. Reſurgūt uō etiam oīs infideles. ſz ad tormentū nō ad iudiciū. Non eī tūc eoꝝ cauſa diſcutit᷑. q̄ ad cōſpectū diſtricti iudicis iā cū dānacōē ſue infidelitatis

209

8 l

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

accedūt, ꝓfessionē uͦ fidei retinētes. ſ; ꝓfessio
nis oꝑa nō habētes redarguūtͬ ut pereāt. Qui
uͦ nec fidei ſacramēta tenuerͭ. increpationē
iudicis ī extrema exāinacōe nō audiūtͬ. quia
p̄iudicati infidelitatis ſue tenebris eiꝰ quē de
ſpexerāt īuectione redargui nō merentͬ. Illi
ſaltim u͛ba iudicis audiūt. qͥ eiꝰ fidei ſaltī u͛ba
tenuerͭ. isti ī damnacōe ſua et̄ni iudicis nec
u͛ba pcipiūt. qꝛ eiꝰ reuerētiā nec u͛botenꝰ ſeruaͤ
maluerūt. Illi legalitͬ ꝑeūt. qͥa ſub legi positi pͨ
cauerūt. istis ī ꝑdicione ſua nil de lege dr̄. qꝛ
nichil legis habe͛ conati ſūt. Princeps nāq; t͛re
nā rem publicā regens. alitͬ punit ciuē intꝰ
delinquentē. atq; alitͬ hostē extꝰ rebellantem.
In illo iura ſua cōſulit. cuiq; ſub u͛bis digne ī
uectionis addicit. contͣ hostē uͦ bellū mouet
instrumēta ꝑdicionis exercet. dignā eiꝰ mali
cie tormenta retribuit. de malo uͦ eiꝰ qͦd lex
habeat nō reqͥrit. neq; ei lege nc̄e ē ꝑimi qͥ
lege nūqͣ potuit teneri. Ita ḡ in extremo iu
dicio ⁊ legalis illū īuectio ꝑimit. qͥ ab eo qͦd
ꝓfessione tenuit actione declinauit. ⁊ iste sine
iudicii īuectione ꝑimitͬ. qͥ lege fidei nō tenetͬ.
Electorū uͦ ptē aliꝫ iudicant ⁊ regnāt. qͥ uite ma
culas lacͥmis tergūt. qͥ mala p̄cedentia factis ſe
quētibꝰ redimētes. quicqͥd illicitū aliqn̄ fecerīt
ab oculis iudicis elemosinaꝝ ſupductione co
opiūt. qbꝰ iudex ueniens in dextrā ꝯsistētibꝰ
dicit. Esuriui ⁊ dedistis m̄ mandͦ. sitiui ⁊ ded.
m̄ bibe͛. hospes erā ⁊ collͤ me. nudꝰ ⁊ cooper
me. infirmꝰ ⁊ uisͭ me. ī carce͛ erā ⁊ uenistis ad
me. Qbꝰ p̄mittit dicens Uenite b̄ndicti prīs

mei. possidete paratū uobis regnū a constitucōe mūdi. Alij aūt nō iudicant᷑ ⁊ regnāt q̇ eciā p̄cepta legis pfcōe ūtutū trāscendūt. q̄ nequaquā hoc solū qd cūctis diuina lex p̄cipit īplere ɔtēti sūt. s3 pstanciore desiderio plus exhibē appetūt quā p̄ceptis gnalib⁹ audire potuert. Quib⁹ dnīca voce dr. Vos q̇ reliqstis oīa ⁊ secuti estis me. cū sedit fil. ho. ī se. maie. sue. sedebitis et uos. sup sedes xii. iudicātes xii trib⁹ isrl. Et de qb⁹ pphā ait. Dns ad iudiciū venit cū senioribus ppli sui. et de qb⁹ salemō cū de scē ecclie spōso loqret intulit dicēs. Nobilis ī portis vir ei⁹. cū sederit cū senatorib⁹ tre. Hi itaq; extremo iudicio nō iudicant᷑ ⁊ regnāt. qa cū auctore suo eciā iudices veniūt. Relinquētes qppe oīa plus pmpta deuocōe executi sūt. q̄ iuberi generalr audierūt. Speciali nāq; iussione paucis pfectiorib⁹ ⁊ nō gnalr oīb⁹ dr. hoc qd adolescens diues audiuit. vade vende q̄ habes ⁊ da paupib⁹. ⁊ hēbis thesaurū ī celo ⁊ veni sequre me. Si eī sub hoc p̄cepto cūctos iussio gnal astringeret. culpe pfecto eēt aliqd nos de hoc mūdo possidē. S3 aliud ē qd p scripturā sacrā gnalr oīb⁹ p̄cipitur. aliud qd specialr pfectiorib⁹ īperat. Hi g° recte sub gnali iudicio non tenētur. q̄ ⁊ p̄cepta gnalia viuēdo vicerunt. Sicut eīn nō iudicant ⁊ pereūt q̇ suadente pfidia lege teneri ɔtēpnūt. ita nō iudicant ⁊ regnāt qui suadēte pietate eciā ultra gnalia diuine legis p̄cepta pficiūt. Hinc ē qd paulus eciā specialia p̄cepta trāscendens plus ope exhibuit. q̄ institucōe pmissionis accepit. Cū eī acce-

8 r

piſſet ut eũgeliũ p̄dicans de eũglio viuet᷑. ⁊ eu
angeliũ audiẽtibꝰ contulit. ⁊ tñ eũgelij ſũptibꝰ
ſuſtentari recuſauit. Cur gͦ iſte iudicet᷑ ut regnū.
q̄ minꝰ qđ ſeruaret accepit ꝫ maiꝰ qđ viueret ī-
uenit. Dicat᷑ gͦ recte iudiciũ pauperibꝰ tribuit.
q̄a qñto huic mũdo magna hũilitate deſpecti
ſũt. tanto tũc acceptis ſedibꝰ maiore culminis
p̄tāte excreſcũt. Vñ ⁊ ſeq̄tur. Non auferet a iuſto
oculos ſuos. ⁊ reges ī ſolio collocat ī ꝑpetuũ ⁊ illic
erigũt᷑. Abſtuliſſe eī a iuſto oculos ſuos fortaſſe
dñs credit᷑. qꝛ ī iuſtoꝝ crudelitatibꝰ hic ſine vin
dicta lacerant᷑. Sꝫ famulos ſuos tũc magis reſpicit.
cũ iniuſte eos neq̄cia ꝑſequẽtis affligit. Videns eī
qđ hic hũilr̄ tolerãt᷑. nimiꝝ eciã ꝓuidet qđ illic
eis miſediter recō pēſet. Non gͦ aufert a iuſto o
culos ſuos. Ecce iſte hũilr̄ ingemiſcit. ille ſupbit
⁊ neq̄ter floret. iſte cor ꝯterit. ille ſe de gl'ia ini
q̄tatis extollit. Voꝝ gͦ quis diuinis obtutibꝰ lon
ge ē. q̄ iniuſticiã ꝑtulit. an q̄ eam patientibꝰ irroga
uit. q̄ ſupnã graciã int᷑ meroris tenebꝛs tenuit.
an q̄ int᷑ exteriora gaudia lumē īterioꝛ amiſit.
Bene aũt ſcī viri ſcripture ſacre teſtimonio reges vo
cantur. qꝛ ꝑlati cũctis motibꝰ carnis. mō luxuri
e appetitũ frenãt. mō eſtũ auaricie tēperãt. mō
glām elationis inclināt. mō ſuggeſtiones liuo
ris obruũt. mō ignē furoris extinguũt. Reges
gͦ ſũt. q̄ teptationũ ſuaꝝ motibꝰ nō ꝯſentiẽdo
ſuccũberẽt. ſꝫ regẽdo p̄eſſe nouerũt. Qͥa gͦ ab hac
ꝑtāte regiminis ad p̄tātem trāſeũt retribucōis.
dicat᷑ recte. Reges in ſolio collocat ī ꝑpetuũ. Se
metipſos eī regẽdo ad tp̄c fatigati ſũt. ſꝫ in reg
ni erectiōis intīne ſolio ī ꝑpetuũ collocantur.

et eo illic accipiūt alios digne iudicare. quo hic nesciūt ŝmetipsis nequiūt parcē. Hinc etiā alias dr̄. Donec iusticia ꝯuertatur in iudiciū. Paulus de se suisq; cōsortib' dicit. Ut nos efficeremur iusticia dei ī ipso. Iusticia ḡ in iudiciū cōuertitur. qꝛ hi q̄ nūc iuste atq; irrep̄hensibiliter viuūt. tūc iudicandi potentiā nanciscuntur. Hinc laodicensi eccl'ie dn̄s dicit. Qui vicit dabo ei sedere mecū in throno meo. sicut ꝛ ego vici ꝛ sedeo cū prē meo in throno ei'. Uincens dn̄s in throno cū prē sedisse se asserit. q̄ post passiōis certamina p' resurrectionis palmā claruisse oīb' qd' ptāti patris eēt equalis indicauit. eiq; se nō disparē calcato aculeo mortis īnotuit. Un̄ ꝛ marie necdū se credenti prī silēm dixit. noli me tangē. nōdū eī ascendi ad prēm meū. Nobis eī in throno filij sedere ē. ex eiusdē filij ptāte iudicare. Quia eī iudicij p̄incipatū ex eius virtute pcipim'. velut ī ei' throno residem'. Nec abhorret a uō qd' alias sup xii thronos vēturos testat' eē discipulos. hic vō in throno suo p̄hibꝫ eē sessuros. P thronos qppe duodecim vniūsale iudiciū. p throno vō filij singulare culmē iudicarie ptātis ondit'. Hoc ḡ xii thronis qd' vno throno filij designatur. qꝛ videlꝫ vniūsale iudiciū ex mediatoris nr̄i intuentione pcipit'. Dicat' ergo Reges ī solio collocat ī ppetuū. Apte aūt in ppetuū subdens. apte quid dicat īsinuat. Si eī de terreni regni solio dicet. nullaten' in ppetuū subdidisset. quia quicq; illō arripiūt. pfecto nō in eo ī ppetuū sꝫ tpalr̄ collocant'. Bene aūt subdidit. ꝛ illic erigūtᷣ. Ac si intentioni audiētis īnueret dicens. Qa hic hūiliati sūt. illic erigūtᷣ. Sanctis nāq; viris iste locus hūilitatis ē. ut ille sit celsitudīs. Vn̄ alias scriptū ē. Humiliasti nos in loco afflictionis. Locus q̄ppe afflictiōis ē vita p̄ns. Qͥ gͦ ad etnā patriā tendūt. nc̄ semetipsos tp̄alr̄ in afflictiōis loco despiciūt. ut tūc in loco gaudij veraciter sublimentᷣ. Seqtᷣ. Et si fuerīt in cathenis. ⁊ vinciantᷣ funib; paupertatis. īdicauit eis opa eoꝝ. et scelera eoꝝ. q̄ violēti fuerīt. Cathene obligacōis sͭ ipsa adhuc retētio pegrinacōis. Ligatū se his cathenis paulus aspexerat. cū dicebat. Desideriū habens dissolui ⁊ ēē cū xp̄o. Paupertatis funib; vinctū se ēē cernebat. qn̄ veras diuicias ītuens. eas eciā discipulꝰ exorabat dicens. Vt sciatis q̄ sit spes vocatiōis eiꝰ. ⁊ q̄ diuic gl'e hereditatis eiꝰ in scīs. Bene aūt pᷓ illa subditᷣ. Indicauit eis opa eoꝝ ⁊ scelera eoꝝ. q̄ violenti fuerīt. Cū eī supnā glām magis amādo cognoscimᷣ. tūc mala q̄ egimꝰ gᷓuiora fuisse sentimꝰ. Vn̄ ⁊ paulus pᷓ pceptā grāꝫ supnoꝝ ea q̄ in se studia virtutū crediderat fuisse iā scelera cognoscebat dicēs. Qͥ pͥus fui blasphemꝰ ⁊ psecutor ⁊ cōtumeliosus. s; misedīam ꝯsecutus sū q̄ ignorans feci ī incredulitate. uel certe q̄ m̄ fuerūt lucra hec arbitratꝰ sū ꝓptᷣ xp̄m detimenta. Vn̄ ⁊ apte subditᷣ. Reuelauit quoq; aurē eoꝝ ut corripiatᷣ. ⁊ loq̄tur ut reuītantᷣ ab iniq̄tate. Aurē reuelare ē. intellēm cognicōis apire. Reuelata uō aure vnūsq; corripitur. qn̄ intrinsecus etnoꝝ bonoꝝ desiderium pcipit. ⁊ q̄ male extrīsecꝰ ppetrauit agnoscit. Pt̄ uō in cathenis ⁊ funib; paupertatis. pena eciā tpalis afflictiōis intelligi. q̄a sepe q̄ iubentis uer

ba nō audiūt. ferientis ůberib' āmonenᵗᵘʳ. ut ad bo
na desideria saltē pene trahant· q̄s p̄mia nō in
uitant. Vn̄ p pph̄az dr̄. In freno ꝛ chamo maxil
las eoꝝ cōstringe. q̄ nō appximant ad te. Si uero
etiā flagella despiciunt. cōstat nimiꝝ qd̄ tanto
illic grauioris uindicte supplicia sentiant. quāto hic
maioris, puidentie gratiā calcant. Vn̄ ꝛ sequitᵘʳ.
Si audierint ꝛ obseruauerint ↄplebunt dies suos
in bono. ꝛ ānos suos in gl'a. Si aūt nō audierint.
t̄nsibunt p gladiū ꝛ ↄsumenᵗᵘʳ stulticia. Per bonū
recta actio. p glām uō sup̄na retributio desig̃tᵘʳ.
Qui uō obedire p̄ceptis celestib' studēt. dies
suos ī bono ↄplent. ānos in gl'a. q꞉ ꝛ cursū p̄ntis
t̄pis ī recto ope ꝛ ↄsūmacoēz suā pficiunt felici re
tribucoē. Si uō nō audierint t̄nsibunt p gladiū ꝛ
cōsumenᵗᵘʳ stulticia. q꞉ ꝛ uīdicta eos in tribulati
one pcutit. ꝛ finis in fatuitate ↄcludit. Sunt eī
nōnulli q̄s a pditis morib' nec tormēta ↄpescunt.
De q̄b' p pph̄az dr̄. pcussisti eos nec doluerūt. fla
gellasti eos ꝛ rēnuerūt accipere disciplinā. Et de
quib' sub babilonis specie dr̄. Curauim' babilonē
ꝛ nō ē sanata. Et de quib' rursū dr̄. Interfeci ꝛ pdi
di pplm meū. ꝛ tn̄ a uiis suis non sūt reuisi. Hi nō
nūq̄ᵐ deteriores existūt ex ůbere. q꞉ pulsati dolo
rib' a' ↄtumaci ptinacia duriores existūt. aut
qd̄ peiꝰ ē in blasphemie etiā exaspacoē, psiliunt.
Bene ḡ dr̄ qd̄ p gladiū t̄nseunt ꝛ stulticia ↄsumū
tur. q꞉ pccā que flagellis emēdare debuerant.
flagellis exaggerant. ꝛ hic iā penas pcussionis
sentiunt. ꝛ illic iuste retributionis supplicia nō
euadunt. Fatuitatis q̄ppe stulticia ē. qd̄ illos sic
īiq̄tas obligat ut a culpa eos nec pena cōpes

8Λ

C xxxvi

cat. Sequit̃. Simulatores ⁊ callidi, ꝓuocãt irã dei.
Cũ simulatores diceret apte subiuxit ⁊ callidi. qꝛ
n̄ ingenio calleant qđ uideri appetũt cõgrue
simulare nõ possũt. Sũt eñi nõnulla vicia. que
eciã a sensu tardioribꝰ facile ꝑpetrãt. Elatione
nãqꝫ ĩtumescẽ. auaricie estibꝰ inhiare. luxurie
pulsanti succũbẽ. eciã q̃libꝫ obtusis sensibꝰ pt̃.
sĩlacõis uõ falsitatẽ exequi n̄ q̃ subtilioris in
genij fuerit nõ pt̃. Quisqꝫ eñi talis ẽ ad custodi
enda videlꝫ duo ꝯtinua obseruacõe diuidit̃.
ut callide nouerit ⁊ occultare qđ ẽ ⁊ ostentare
qđ nõ est. ⁊ vera mala ꝑmere. ⁊ bona falsa mõ
strare. nec se apte in hoc qđ videt̃ extolle᷑. atqꝫ
ut maiorẽ gl̃am teneat. sepe se simulat gl̃am
declinare. Q̃a eñi ante oculos hoĩm sequẽdo eã
apphendere nõ pt̃. studet plerũqꝫ gl̃am tenere
fugiendo. Hec itaqꝫ simplicibꝰ mĩme ꝯgruunt.
qꝛ si ꝯgruũt iã simplices nõ sũt. Bene aũt cũ di
ceret simulatores ⁊ callidi nõ subdidit merent̃.
sꝫ ꝓuocant irã dei. Irã qppe dei mereri ẽ. eciam
nesciendo peccare. Prouocare uõ ẽ mandatis illius
sciendo ꝯtraire. scire bonũ se despicẽ. facẽ posse
nec velle. Hi eñi ꝑpetratione nequicie intrinsecꝰ tene
brescũt. ⁊ ostentatione iusticie supficietenꝰ deal
bant. Q̃bꝰ voce dñica dr̃. Ve uobꝭ scribe ⁊ pharisei
ypocrite. qꝛ siles estis sepulchris dealbatis q̃ foris
apparẽt hoĩbꝰ speciosa. intꝰ uõ plena sũt ossibꝰ mor
tuoꝝ ⁊ oĩ spurcitia. ita ⁊ vos foris q̃dẽ apparetis
hoĩbꝰ iusti. intꝰ aũt pleni estis ypocrisi ⁊ ĩiq̃tate.
Foris ꝙ ostendẽdo seruãt que viuẽdo intꝰ ĩpug
nãt. intꝰ uõ mala cogitantes exaggerãt. q̃ foras
aliud supducentes occultãt. Ante districtũ nãqꝫ

iudicē excusationē iā de ignorātia habē non
possūt. q2 dū ante oculos hoīm oēm modū scī
tatis ostentāt. ipsi sibi sūt testĩonio. q2 bn̄ viuē
nō ignorāt. Dicat̄ g° recte. Simulatores ⁊ callidi
puocāt irā dei. Quid uō eos ad extremū sequa
tur adiūgit dicens. Neq; clamabūt cū vincti
fuerit. Oīs iniquꝰ q̄ cū iniquꝰ sit scūs videri nō
appetit. in flagelli pcussione dephensus. fateri
qd̄ iniquꝰ sit nō erubescit. Q' uō iniqua agens
hūana de se iudicia sub specie scītatis inter
pit. etiā cū flagello pcutit̄ iniquū se pderē
refugit. q2 scūs videri ɔsueuit. Si qñ aūt ɡuit
coartat̄ iniquū se vix sufficientꝰ ɔfitetur. q2
intīna sua detegē veraci ɔfessione ɔfunditur.
Qi liberi uō sumꝰ cū nulla correptione castiga
mr. qi victimꝰ aūt cū flagello pcussionis astrigi
mr. Vincti g° tanto clamamꝰ altiꝰ. qn̄to ī pcus
sione positi peccā nr̄a veracius ɔfitem̄. Apud au
res qppe dei. vox valida deuota ɔfessio ē. Qa ergo
simlatores qsq; etiā cū pcussionis flagella corripi
unt. ad ɔfessionē simplicē nō pducūt. cognosci
eī peccōres refugiūt q2 scī oīm opinione ferebā
tur. qmuis eos ad extremū iā flagella feriāt. qmuis
duci se ad etna supplicia nō ignorēt. tales tn̄ cu
piūt apud hūana iudicia remanere. qles se stu
duerāt semp ostendē. Dephensi g° etiā flagello
pcussionis extreme. q2 ɔfessionē purā uel affli
cti exterē negligūt. qi victi clamare ɔtēpnūt.
Bene g° dr̄. Neq; clamabūt cū victi fuerit. Quā
uis intelligi etiā alr̄ pt̄. Oīs eī q̄ cū iniquꝰ sit.
dici scūs ab hoibꝰ nō pertimescit. ⁊ si iniquū se ta
cita cogitacoē rephendit. tn̄ dū sepiꝰ scīm se

audire cepit. hoc qđ de se intrinsec⁹ tenebat amittit.
Cor q̄ppe exti⁹ fundit᷑. ⁊ qr libent᷑ foras falsū de
se testimoniū recipit. qualē se intus habeat nō re-
q̄rit. Vn̄ fit vt vacue laudis fomēta eciā cū defu-
erīt q̄rat᷑. ⁊ oblitus qđ ē appetat videri qđ nō ē.
Igit᷑ quiq; tales sūt dū iustos se ante hūana iudi-
cia simulāt. dū actiones suas laudib⁹ dignas in-
tuenciū oculis ostētant. occulta cū eis iusticia agi-
tur: ut quo nitūt᷑ foras alios fallere. eo de se intus
eciā ipsi fallāt᷑. Nā oem̄ circa se sollicite īvestigacōis
oculū pdūt. Vitā eī suā discutē ⁊ pscrutari dissilānt.
s; tales se quales audiūt putāt. scōsq; se eē nō q̄a
ita viuūt. s; q̄a ita dicūt᷑ existimāt. Subtile autē
dei iudiciū seq; ipōs intueri negligūt. q̄r fidē
sui meriti in attestacione ponūt oris alieni. Cum
u° subita pcussione feriūtur. ī quos se ul' veracit᷑
fateri uel sic sūt dephendē oīno nō possūt. q̄r vidl;
scōs se hūāna pfessione crediderīt. Bene ḡ dr̄. nec
clamabūt cū vincti fuerīt. Spe eī vacua tales se an
supnū iudicē venire cōfidūt. quales se hoīb⁹ īno-
tuisse cognoscūt. seq; ipsos miseri nec int᷑ tormē-
ta dephendūt. ⁊ dū testimoniū false laudis aspiciūt.
remediū vere cōfessiōis amittūt. ⁊ iā vincti du-
cūt᷑ ⁊ nō clamāt. q̄r hūane laudis īportunitate
supati. scōs se miseri ⁊ cū in pccīs moriūt᷑ putāt.
Quib⁹ bn̄ p pphā dr̄. Redite pvaricatores ad cor.
Si eī ad cor redirēt. p extioris attestacōis se v̄ba
nō cōfiderēt. Nam quid vicini⁹ nob ē corde nr̄o.
Quid vicini⁹ nob ē ea re q̄ intra nos ē. Et tn̄ cū p
p̄vas cogitacōes spargitur. a nob cor nr̄m longi⁹
euagatur. Longe ḡ ppha pvaricatorē mittit.
cū eū ad cor suū redire ɔpellit. q̄r quo exti⁹ se

fudit. eo ad se vnde possit redire vix īuenit. Qͥa uõ simulatoꝝ mens, p̄ eo qđ ab vna cẽnitatis intẽtione diuidit̃ cogitationū multipliciū īundatione vastatur. recte subiūgit̃. Moriet̃ ī tẽpestate aīa eoꝝ. Quasi tñquilli nāq; videbant̃ viuẽ. cū de ſcitatis curarẽt laude gauderẽ. ſʒ tẽpestate subita aīa eoꝝ morit̃. que hūane laudis pessima tranquillitate letabat̃. Plerūq; subito īopinata tẽpestas oĩ qđ aer serenū blandit̃ īmutat̃. ⁊ eo p̃iculū vitari nō pt̃. quo nec pt̃ p̃uideri. Vn̄ simulatores q̇ vite sue custodiā negligūt. ī tẽpestate mori referūt̃. Hinc q̇ppe eos subitus turbo intñe p̃cussionis eicit. q̇s arrogātia extñi fauoris extollit̃. et dū āplectūt̃ in laude qđ nō sūt. repente īueniūt īultione qđ sūt. Bene aūt p̄ salemonē dr̃. Quō p̄bat̃ in ꝯflatorio argentū ⁊ in fornace auꝝ. sic p̄bat̃ hō ore laudantis. Laus q̇ppe sua iustos cruciat. īiq̇s exaltat. Sʒ iustos dū cruciat purgat. iniquos dū letificat r̃pbos demonstrat. Isti eī sua laude pascunt̃. q̃ꝛ auctoris sui gloriā nō req̇rūt. Illi aūt q̇ auctoris sui gloriā querūt sua laude cruciātur. ne nō sit int⁹ qđ foras dr̃. ne sic ẽ etiā qđ dr̃. ante dei oculos ipsis fauorib⁹ uacuet̃. Ne hūana laus robur mentis emolliat eāq; in sui delectatione p̄sternat. ⁊ que adiumentū debʒ ẽẽ agendi opis. iā retributio sit laboris. Cū uõ sua p̃conia in dei laudē tendẽ sentiūt. ea etiā delectabilit̃ amplectūt̃. Scriptū nāq; ẽ. Videant opa vr̃a bona. ⁊ glorificent prẽm vr̃m q̇ in celis ẽ. Hi iam g̊ hoīb⁹ se faciūt quociens in se aliqđ quo deus cognoscat̃ ostendunt. q̃ꝛ nō studẽt in se hūanā laudē figẽ. ſʒ querūt eam p̄ se medios ad auctorē glorie p̃transire. Arrogan

C xxxvi

tes autē hūanis laudib⁹ mollia corda ꝓstituūt. q̄ꝛ suis amorib⁹ corrūpūt. De q̄b⁹ dr̄. Erūt hoīes se ipsos amātes. Aptē uō hic de hac eoꝝ corrupcōe subiūgit. Et vita eoꝝ int̄ effēīnatos. Si eī vilr̄ viuerēt. laus tr̄sitoria nulla eos corrupcōe viciaret. Vn̄ electis ꝑ ꝓphā ꝑsuadet dicens. Virilr̄ agite. ⁊ confortet̄ cor vr̄m. Dicens eī vilr̄ agite. dū ꝯfortet̄ cor vr̄m ilico subdidit. qͥ sexū cordis munire curauit. Luxuriosi q̄ppe mens corrūpitur. si reb⁹ tr̄sitoriis delectat̄. Igit̄ sil̄atoꝝ vita int̄ effēīnatos moritur. q̄ꝛ laudis luxuria corrupta rep̄it̄. Translacōe uō alia nō habet̄ vita eoꝝ int̄ effēīnatos. ſ; vita eoꝝ vulnēt̄ ab angelis. Vtrūq; tn̄ ⁊ si sermone discrepat. rōe ꝯcordat. q̄ꝛ effēīātoꝝ vitā angeli vulnerāt. dū nūcii veritatis eā iaculis scē predicatiōis īpugnāt. Quia gͦ de damnacōe reꝓboꝝ quid agatur audiuim⁹. de erepcōe humiliū quid sequatur audiam⁹. Eripiet pauperem de angustia sua. Paup̄ de angustia sua eripitur. cū vnusquisq; humilis de hac ꝑegrinacōis sue afflictiōe liberat̄. Nā ⁊ assiduis hic tribulacōib⁹ ꝑmitur. ut ad requirendū vere ꝯsolōis gaudiū ꝓuocet̄. Vn̄ ⁊ sequit̄. Et reuelabit in tribulacōe aurē ei⁹. Aurē in tribulacōe reuelare est. auditū cordis verbeꝝ plagis apire. Cū eī p̄cepta despicim⁹. pia districtione nobiscū agit̄ ut flagella timeam⁹. Aurem itaq; cordis tribulatio apit. quā sepe hui⁹ mūdi ꝓsperitas claudit. Per salemonē nāq; dr̄. Auersio puuloꝝ int̄ficiet eos. ⁊ ꝓspitas stultoꝝ ꝑdet illos. Seq̄t̄. Igit̄ saluabit te de ore angusto latissime. Omīs qui viā vite deserens ī pc̄oꝝ se tenebras deicit. semetipsū qͥ in puteū uel ī fouē iam mergit. Si uero diuturna perpetratione eciam consuetudine iniquitatis opprimitur, ne ad superiora iam possit exurgere, quasi angusto putei ore coartatur. Unde dauid propheta sub specie peccancium exorat dicens. Non me demergat tempestas aque, neque absorbeat me profundum, neque urgeat super me puteus os suum. Quem cum mali operis iniquitas a bona stabilitate commouit, quasi tempestas aque rapuit. sed si adhuc consuetudine non preualuit non demersit. Iam in puteum cecidit qui hoc quod diuina lex prohibet perpetrauit. sed si adhuc longa consuetudo non deprimit, nequaquam os suum puteus coangustauit. Tanto ergo facilius egreditur, quanto minore consuetudine coartatur. Unde propheta ieremias dum iudeam in iniquitatibus longa consuetudine obrutam fuisse conspiceret, in lamentis suis sub eius specie semetipsum deplorat dicens. Lapsa est in lacum uita mea, et posuerunt lapidem super me. In lacum quippe uita labitur, cum labe iniquitatis inquinatur. Lapis uero eciam superponitur, cum dura consuetudine mens in peccato deuoratur. ut et si uelit exurgere iam utcumque non possit, quia moles male consuetudinis desuper premit. Sed quia diuine potentie subiacet et post angustiam praue consuetudinis ad bone actionis amplitudinem reuocari, ideo dicitur. Saluabit te de ore angusto latissime. Latissime quippe de ore angusto saluatur, qui et post iniquitatum iugum ad libertatem boni operis penitendo reducitur. Quedam namque quasi conclusionis angustia est ab opprimenti mala consuetudine exurgere uelle nec posse. iam quidem desiderio ad superna tendere, sed adhuc in infimis actu remanere. preire corde nec tamen sequi opere. atque in semetipso contradictionem perpeti semetipsum. Cum uero ita tendens anima manu gratie exaltantis adiuuatur.

ab anguſto ore ad latitudinē ꝑuenit. qȝ victis difficultatib' ope bona ꝑficit que ꝯcupiſcit. Dauid ꝓpha ꝯcluſionē anguſti oris aſpexerat. cū dicebat. Saluā feciſti de neccitatib' animā meā. nec ꝯcluſiſti me ī manꝰ īimici. Latiſſīe aūt ſaluatū ſe nouerat. cū ſubderet dicēs. Statuiſti in loco ſpatioſo pedes meos. In ſpatioſo qppe loco pedes ſtabiliti ſūt. qn̄ ad ꝯgruentia bona tendimꝰ ꝛ nulla difficultate īpedimur. Q̄ſi eī ꝑ latū locū quo volumꝰ ꝑgimꝰ. qȝ nullis obiectis difficultatib' anguſtamur. Sȝ hec heliu recte dicet. ſi btō iob eiꝰ ſententia ꝯueniret. Pro culpa eī flagellatū credidit. ꝛ ideo eū in os anguſtū cecidiſſe iudicauit. Quo eī validiorib' vidit eū plagis affici. eo detiorib' credidit iniq̄tatib' ꝑgrauari. Profecto neſciens qd' flagella eiꝰ augmentū eſſet meriti. nō pena pcti. Cū uo eū in os anguſtū cecidiſſe fateatur. adhuc q̄n laciꝰ exeq̄tur in q̄nta iob ꝓfunditate teneat' dicens. Et nō habētis fundamentū ſubt' ſe. Omē pcm̄ fundamentū nō habet. qȝ nō ex nā ꝓpia ſubſiſtit. Malū qppe ſine ſubſtantia ē. qd' tn̄ utrūq; fit in boni natura coaleſcit. Igit' os anguſtū nullū ſubt' ſe dr̄ hr̄e fundamentū. qȝ pcti inq̄natio ſubſiſtendi ius nō habȝ ꝓpriū. Quia uo a fundo dr̄ fūdamentū. poſſumꝰ ꝛ fūdamentū ꝑ fundo poſitū nō incōuenient' accipe. ſicut audit' ab aure dr̄. ꝛ tn̄ plerūq; ipſa auris audit' noīe deſignat'. Cū g° dicet os anguſtū. explere ꝓfundi voraginē volens ſubdidit. ꝛ nō hn̄tis fūdamentū ſubt' ſe. Quē eī rapit īiq̄tas. infernꝰ abſorbet. Infernꝰ uo recte fundū nō hr̄e credit'. qȝ quiſq̄s ab illo rapit' imenſo deuorat'. Inmēſā nāq; eiꝰ explere lati tudinē volens, pph̄a ait. Dilatauit infern⁹ aīām suā. z aperuit os suū absq; ullo tīo. Sicut ḡ sine tīo dilatatus dr̄. qz ad se plimos trahit. ita sine fundo altus nō inꝯgrue credit᷑. qz eos q̄s in se suscipit q̄ˢⁱ in quadā abysso sue īmensitatis absorbet. Itaq; cū diceret saluabit te de ore angusto latissime. apte subiūxit z nō hn̄tis fundamētū subt᷑ se. Ac si diceret. De ore angusto saluabit᷑. qd̄ sub se fundū nō habuit. Q'a eī ꝑ pcc̄m tenditur ad īfernū. quē a pcc̄o saluat de ore angusto liberat. quē u° de ore angusto eripit ab inferni pfūdo subducit. Quāuis intelligi z alr̄ pt̄. Nā sic quis in puteo mergit᷑ putei fundo retinet᷑. ita corruens q̄ˢⁱ in quodā fundi loco ꝯsisteret aīa. si scꝫ lapsam aliqua se pcc̄i mensura retineret. Sz cū pcc̄o in quo labit᷑ nō pt̄ ēē ꝯtenta. dū cotidie ad deteriora deicitur. q̄ˢⁱ in puteo in quo cecidit fundū nō īuenit quo figat᷑. Esset ei fund⁹ putei. si fuisset mensura pcc̄i. Vn̄ bn̄ alias dr̄. Peccator cū venerit ī pfundū maloꝝ ꝯtēpnit. Ridere nāq; dissilat᷑. qz misereri sibi posse despat. Sz se cū despando āplius peccat. q̄ˢⁱ puteo suo fundū subtrahit. ne ubi retineri possit īueniat. Sequit᷑. Requies aūt mense tue erit plena pinguedīe. Requies mense ē refectio saītatis et̄ne. que piguedīe plena dr̄. qz int̄ne voluptatis delectacoē sagīat. Hui⁹ mense epulas esuriebat pph̄a. cū diceret. Satiabor dum manifestabit᷑ gl'a tua. Hui⁹ mense pocula sitiebat dicens. Sitiuit aīa mea ad deū viuū. qn̄ veniā z apparebo ante faciē dei. Heliu itaq; in btō iob tpalia verbera cēnoꝝ volens retributiōē ꝯsolari. qd̄ iure ei debebat᷑ ex meritis ex semetipso q̄ˢⁱ

gratuito ꝓmittit dicens. Reges aut̄ mense tue e
rit plena pinguedine. Sequit̄ᵘʳ. Causa tua q̄ impii
iudicata ē. causā iudiciūq; recipies. Bonoꝝ causa
iusticia ē. quoꝝ cā q̄ impii iudicatur. q꞉ eoꝝ hic
iusticia p̄no flagello fatigat̄ᵘʳ. ut ad āpliorē vigilā
ciā nō solū p̄ceptoē mandatoꝝ. ſ; ī verbeꝝ ꝑcussi
one doceant̄ᵘʳ. Sʒ causā iudiciūq; recipiūt. q꞉ ex ea
iusticia qua mō viuūt. tūc in culmīe iudiciarie
ꝑtātis enitescūt. ut tanto tūc potētius cūcta iudi
cēt. q̄to nūc ī eis sbtili cūcta iudicant̄ᵘʳ. Hec heliu q̄
noua spondendo ītulit. que btūs iob semp cre
dendo stabilit̄ tenuit. Habet̄ ꝑfc̄o hec ꝓpa omīs
arrogantes. ut ꝛ malū menciētes exaggerēt. ꝛ
si qđ forsitan bonū dicūt. hoc velut īcognitū
ꝓferat̄. Un̄ fit ut ꝛ doctōres se docē audeat̄. q̄a
videl; scire se talia solos putāt. Cū uō ad aliq̄ ꝯsola
tionis u̇ba descendūt. statī se viluisse estimat̄. ꝛ ꝑ
increpationis tumide asꝑitatē q̄ quoddā sibi ī
geniū reformāt. ut q̄ ꝯdescendisse blandiētes
visi sūt. ex orta subito īcrepacoē timeant̄ᵘʳ. Unde
ꝛ mox heliu subdidit dicens. Non te ḡ supet ira
ut aliquē oppmas. nec multitudo locoꝝ incli
net te. Depone magnitudīē tuā absq; tribula
tione. ꝛ omīs robustos fortitudīē. Ne ꝓtrahas no
ctē. ut ascendāt ꝓpli ꝓ eis. Caue ne declines ad
īiq̄tatē. hāc eī cepisti seq̄ p⁹ miseriā. In plerisq;
codicib⁹ donoꝝ. in paucis uō ſ; antiq̄orib⁹ locoꝝ
īuenim⁹. Sʒ q꞉ expositione nō indiget si dicat̄ᵘʳ
nec multitudo donoꝝ inclinet te. hoc magis
exponi placuit. qđ cū difficultate aliqn̄tula vi
det̄ᵘʳ apiri. Sc̄i viri aliena opa ꝛ pua mirantur.
sua uero ꝛ magna despiciūt. At cont̄ arrogātes

aliena ꝫ magna despiciunt. sua uel que ꝑua sunt
āmirant͛. ꝫ plerūq; de suis malis bona estimat͛.
de alienis aūt bonis mala sentire nō cessant. Alā
dū ꝓpā glāꝫ querūt. ꝑniciose studēt ut qcq̄d virtu
tis ab aliis agit͛ iniquitatis nota lacerēt. et bone
pond' actionis v̄tūt ī maculā c̄minis. Sepe ei cum
videt ab ecclesia districte ꝑuos corrigi. qī querūt
īiuste īnocentes affligi. ꝫ nitorē disciplīe ei' ꝯmu
tāt appellacōe neq̄cie. Vn̄ heliu figurā arroganciū
seruans. btm̄ iob qī āmonēs ait. Non te g° superet
ira. ut aliquē opp̄mas. Hec aūt quāte elationis u
ba sint. ipse q̄ ea formauit auc̄or ōn̄dit. Sꝫ qꝛ ꝫ heliu
arroganciū ꝫ btm̄ iob tenere typū dixi' electoꝝ. si ea
subtili' discernim'. ꝫ nc̄ intra ecclesiā quō arrogāti
b' ꝯgruat demonstram'. Arrogantes eī ire sue mo
tu deputāt qcq̄d a scā ecclia gerit͛ censura discipline.
ꝫ qꝛ hūane laudis appetitu benigni studēt semꝑ appa
rere. nullos censent districtionis seueritate corrigen
dos. Vn̄ ꝫ a bonis rectorib' sicut supi' dictū ē opp̄mi es
timat͛. quos iuitos cernūt a viciis coarceri. Auctore
aūt dnō qꝛ in cunctis mūdi ptib' scā ecclesia culmīe
religionis excreuit. hanc ipsā tp̄alē potenciā qua q̄
dē bn̄ vtit͛. obtrectādo ī viciū elationis inflectūt. Vn̄
heliu subiunxit dicens. Nec multitudo locoꝝ inclinet
te. Ac si eidē scē ecclie hūilitatē magis in ꝓspa ꝯserua
ti arroganciū voce dicatur. qꝛ ubiq; fidei reuerentia
coleris. caue ne eiusdē reuerentie fastib' extollaris. Q̄s
dā nāq; ꝯspiciunt qꝛ sub religionis obtentu vicio ela
tionis ītumescūt. et qd' in quib'dā iure rep̄hendūt
hoc iniuste ad c̄men oīm ꝑtrahūt. neq̄q̄ vid; ꝑpēdētes
qd' sint ī eis q̄ ꝫ despicientes nouerīt tp̄alia ꝑfecte re
gere. ꝫ amātes eterna plenis desidiis expectare. et

c xxxvi

diſpenſationē ptātis accepte ꝑagere. ⁊ hūilitatis inſite miſteriū cuſtodire. ut nec hūilitatis cā curas ſuſcepti regiminis negligat. nec rurſū occaſione regiminis in eis hūilitas intumeſcat. et ſi qͥdā fortaſſe intra ipſā ſūt q̄ nō deo ſ; ſue gl'e ſub religionis p̄textu deſeruiūt. ſtudet tn̄ eos ſi valet diſtricte corrigē. aut ſi nō valet equanimit' tolerare. ⁊ vel corrigēdo illos qͥ filios āplectit'. uel tolerando qͥ ab hoſtib' exercet'. Scit nāq; qđ p eam ſupbiā lacerat' vita iuſtoꝝ. ſcit qđ ī ei' crimine oſ̄ndit'. qcq̄ taliū ꝑuitate peccat'. Sʒ notā alienj c̄minis ſuſtinē tanto min' metuit. qn̄to ⁊ caput ſuū talia toleraſſe cognoſcit. De illo qͥppe ſcͥptū ē. Et cū inqͥs deputat' ē. Et de illo rurſū dr̄. Languores nr̄os ipſe tulit. ⁊ dolores nr̄os ipē portauit. Etiā q̄ arrogātes ⁊ oſtētacōē prauoꝝ vitā mordeāt īnocentiū. ſcit electoꝝ eccl'ia ⁊ illoꝝ fc̄ā ⁊ hoꝝ v̄ba tolerare. ſcit ꝑuoꝝ mentes tolerando cōuertē. q̄ ⁊ ſi conuerti nequierīt eoꝝ tn̄ ignominiā equanimit' ſuffert. Perpendit qͥppe qꝛ ad duplex ei' p̄miū ꝓficit. qđ ex eoꝝ foras meritis deſpicit'. quoꝝ ⁊ intus vita lacerat'. Notandum u̇o qđ non ait. nec multitudo locoꝝ extollat te. ſʒ ait nec mltitudo locoꝝ inclinet te. Oīs enī q̄ tpaliter extollit'. eo ipſo quo extollit' inclinatur. qꝛ cū ſe exti' erigit int' cadit. Heliu itaq; caſū cordis in elatione intuens ait. nec multitudo locoꝝ īclinet te. Ac ſi voce arrogantiū ſc̄e eccl'ie dicet'. caue ne ſi vniuſitatis veneracōē extolleris ab intn̄a intencōē curueris. Seqͥt'. Depone magnitudinem tuā abſq; tribulacōē. ⁊ oēs robuſtos fortitudine. Ne ꝓtrahas nocte. ut aſcendāt ꝑli ꝓ eis. Quos alios ſc̄e eccl'ie robuſtos accipim'. nͥ eos q̄ ad vincen-

da mūdi hu' desidia ⁊ ceptis sublimib' ⁊ ɔsūmatis
ꝑfectib' ɔualescūt. Magnitudo itaq; ei' in robustoꝝ
suoꝝ vita ɔsistit. q2 tūc gloriosior reddit. cū ꝑ defē
sione veritatis ad mortē usq; ab electis illi' cōstan
ti virtute certat. Arrogātes q' viri subductis de h'
mūdo aplis. subductis ad sup'na martirib'. q2 for
tasse doctores valentioresq; ꝑpositos habūde de
esse ɔspiciūt. qi solos se remansisse intra ecclesiam
suspicant. Hī dū se ꝑferūt ei velut ɔsulentes illud
dicētes. depone magnitudinē tuā absq; tribula
cōe. ⁊ oēs robustos fortitudīe. Ac si aptis exꝓbratio
nib' dicat. Nequaq̄ te magnitudine hīc ɔfidas.
q2 subductis p'orib' p'rib' iā non habes de quorū
vita glorieris. Sicut hoc ꝑfecto nescientes q2 omp'e
deus ecclesiā suā sine digna āministracoē nō deserit.
Nam cū ad p'miū vocat. coꝝ vice debiles ad certā
na roborat. Cū illos suscipiendo remunerat. istis
laboꝝ vires q's remuneret submīstret. De q'b' eidē
scē ecclie dr. Pro p'rib' tuis nati sūt tibi filij. ɔstitu
es eos p'ncipes sup oēm terrā. In virtute q'ppe antiq'oꝝ
p'rm hi q' postmodū ꝑlati sūt subrogantur. q2 et
cū ānosa arbusta succidūt. in coꝝ robur tenera vir
gulta succrescūt. Sz arrogantes viri ɔualescē non
credūt quos īfirmos aliqn̄ nouerūt. ⁊ ꝑmutatos
venerari despiciūt. q's despicabiles fuisse meminert.
Qa uō in ea iustiores paucos. īiquos aūt nuosiores
aspiciūt. sic ⁊ in tritura frugū maior ē multitudo
palearū. ē iustoꝝ vitā ex iniquoꝝ estiacoē ɔtēpnūt
Videt ꝑfcō qd nōnulli rectores illi' t'pali p'tāte sub
nixi eidē p'tatis elatione pascunt. Videt qd reli
gionis reuerentiā quā huic mūdo p'res moriēdo
seīnauert. hi exultando in ētnis gaudijs metūt.

·C xxxvi

et ꝑpendūt quidē qꝛ robuſti ſūt. ſꝫ nō fortitudīe. Nam dū t̄pali p̄tāte fulciūtur. q̄ſi quadā debilitate roborant. Quāto eī ext̄iꝰ fortes ſūt. tāto a cūctis fortitudīs virībꝰ intus īaneſcūt. ⁊ idcirco ab arrogātibꝰ ei dicit. Depone robuſtos fortitudine. Acſi apte dicat. Illi t̄ veracit̄ robuſti inheſerant. q̄ in te hoc qđ docendo locuti ſūt. viuēdo tenuerūt. Nūc uō hi qui t̄ p̄ſident viſione robuſti ſūt non fortitudine. qꝛ honorabiles quidē oſtentare ſe nō deſinūt. ſꝫ tanto ībecilliores atq; ꝯtēptibiliores ſūt. q̄to honoris ſui glāz deſpici ꝑ veritate ꝑtimeſcūt. Quod arrogantes q̄dē de pleriſq; veracit̄ ſentiūt. ſꝫ eo in elationis viciū corruūt. quo oīs quos p̄eſſe ꝯſpiciūt tales arbitrant. Neq; enī debet plurimoꝝ malū tendē in eſtimacōe cūctoꝝ. qꝛ ⁊ ſi mi qui ſūt quos cognoſcendo diiudicat. nōnulli tñ ſc̄i ſūt q̄s ignorat. Triture q̄ppe t̄pus ē. ⁊ adhuc grana ſub paleis latēt. Nullus ḡ ex area fructus expectabitur. ſi hoc ſolū in ea eē credit̄ qđ ſuperficietenꝰ videtur. Igit̄ q̄s cernūt deſpiciūt. ⁊ ī antiquoꝝ p̄mis ordinibꝰ hos q̄s norūt ſubrogari ꝯtēpnūt. apte ſubiūgit̄. Ne ꝓtrahas noctē. ut aſcendāt pp̄li ꝓ eis. Acſi apte arrogantes dicant. Ignorantie tue obſcuritate nō agas ut in loco fortiū nūoſitate ſubroges infirmoꝝ. Populi q̄ppe noīe deſignātur. q̄ q̄ vulgari ꝯſuetudīe dediti in cūctis q̄ appetūt paſſim viuūt. Noctē uō ꝓtrahere ē ut ꝓ robuſtis pp̄li aſcēdant. ſi ꝑ negligentiā agitur ut doctoꝝ ⁊ fortiū loca indocti ⁊ debiles ſortiant. Populi ꝓ robuſtis aſcendūt. qn̄ hi q̄ viuē inique didicerūt paſtoꝝ loca ꝑcipiūt. qđ recte quidē dici poterat. ſi hūilr̄ diceretur. Arrogantes enī ⁊ cū bona amonent. ſup ſticionis ſue viciū exercet. Nā plus ſicut ⁊ ſupiꝰ dictū ē increpando ferire appetit. quā ꝯſolādo refouere. Vñ ⁊ mox ſubiūgit. Nec declines ad īiquitatē. hanc eī cepiſti ſequi poſt miſeriam. Hoc pfecto arrogātes eccleſie miſeriā vocāt qđ deſpectā deo eiꝰ multitudinē ſuſpicant. ⁊ eo illā altiori elatione ꝯtēpnūt. quo ⁊ deſpectā deo fundit ſuſpicāt. His gͥ figurata expoſitione trāſcurſis. iā nūc inferēda ſūt que moralr ſentiūt. ut figā eccleſie cognita qͦ expreſſā gnalr credi. audiamꝰ ⁊ quid ex his v̾bis in ſingulꝰ ſpecialr colligamꝰ. Dr itaq;

Non te gͥ ſupet ira ut aliquē opp̄mas. Oīs p quē neceē ē aliena vicia corrigi. ſemetipm̄ pͥus debet ſollert intueri. ne dū alioꝝ culpas ulciſcit. ipſe ulciſcendi furore ſupet. Pleruq; eī mentē ſub obtentu iuſticie ire īmanitas vaſtat. ⁊ dū qͥ ſeuit zelo rectitudīs. rabiem explet furoris. iuſteq; ſe facere eſtiāt quicqͥd ira nequit dictat. Vñ ⁊ modū ſepe ulciſcendi tranſgredit. qꝛ menſura iuſticie nō frenat. Dignū qͥppe ē ut cū aliena corrigimꝰ pͥus nrā metiamur. ut pͥus mens a ſua accenſione deferueat. pͥus intra ſemetipſā zeli ſui impetū tranquilla eqͥtate ꝯponat. ne ſi aīaduertenda vicia obrupto furore trahimꝰ. peccātē corrigēdo peccemꝰ. ⁊ qͥ culpā diiudicādo inſeqͥmꝰ. īmoderate feriēdo culpā faciamꝰ. Non aut correctio delinquētis. ſꝫ magis oppreſſio ſequit. ſi ī ultione ira ultra quā culpa merit extendit. In correpcōe qͥppe vicioꝝ ſubeſſe debꝫ mēti iracūdia nō p̄eeſſe. ut executionē iuſticie nō dn̄ando pueniat ſꝫ famulādo ſubſequat. ⁊ notū iudiciū poſſeſſa impleat nō pcurrat. Bene itaq; dr Non te gͦ ſupet ira

·92·
30ᵐ

ut aliquē opp̄mas. q: videlȝ si is q̄ corrige̅ nititᷣ
ira supatᷣ opp̄mit anteq̄ corrigat. nā dū plus q̄
debȝ accenditᷣ sub iuste ultionis obtentu ad im
manitatē crudelitatis effrenatᷣ. Quod pleruq: id
circo euenit. q: corda rectoꝝ min᷒ amori sūt cre
atoris soli᷒ intenta. Nam dū multa ī hac vita appe
tūt. ī uariis cogitacōib᷒ dispgūtur. ⁊ cū subditoꝝ
subito culpas reperiūt. digne cū deo eas iudica
re nequeūt. q: corda sua in curis trāsitoriis sparsa
ad discretionis culmē collige̅ repente nō possūt.
Commoti q̄ tanto mi᷒ ad ulciscenda pccā librā eq̄ta
tis īueniūt. q̄nto eā tranquillitatis sue tpe non
req̄rūt. Vn̄ cū heliu diceret nō te supet ira ut aliq̄
opp̄mas. quatin᷒ easdē causas īiusticie ⁊ ire supan
tis exp̄meret. ilico adiūxit. Nec multitudo locorū
inclinet te. In tot q̄ppe locis īclinam᷒. in quot su
puacuis curis extendim᷒. Nam sicut ē loc᷒ corpis
spaciū corpale. ita locus ē mentis vnaqueq: inte̅
tio cogitationis. Que dū huc illucq: impellitur
si dilectione aliqua cogitacōis sue libent᷒ occupatᷣ.
velut in quodā loco ponitᷣ ut q̄escat. Nā quociēs
victi tedio a cogitacōē in cogitationē ducim᷒. q̄
fessa mēte de loco ad locū migram᷒. Tot ita
q: loca culmen mentis īclinat. q̄t suborte cogita
coēs vnitatē bone intētionis dissipāt. Recta mens
demū staret. si vni cui debuerat cogitacōi semp
inhereret. Recta etenī mens staret. ⁊ si nō se ī uariis mo
tib᷒ fluxa mutabilitate psterneret. Sȝ dū nc̄ ista per
tractat. nc̄ ad alia labitᷣ. q̄ p locoꝝ multitudinem
ab statu sue rectitudīs inclinat. ⁊ dū p plura se te̅
dit. ab vna cui īherere debuit intēcōē se deicit.
q̄ tn̄ mutabilitatis usus ex p̄me p̄uaricatōis vicio

iã qĩ in naturã venit. Nã cũ stare aĩm⁹ in semetipso
nititur. a semetipso aliquomõ ⁊ nesciẽdo deriua
tur. Huãna naq; aĩa ab vnaquaq; re cui intẽdit.
fastidio impellente remouet. Sʒ dũ inhiant̃ cogi
tanda appetit ⁊ repẽte cogitata fastidit. docet
qd aliũd dependet q̃ quolibʒ posita nõ reqescit. Ad
illũ qppe suspensa ẽ a quo formata. ⁊ q̃a ad deũ
solũ appetendũ facta ẽ. omẽ aut̃ qd infra appetit
min⁹ ẽ. iure ei nõ sufficit qd deus nõ ẽ. Hinc est
qd huc illucq; spargit̃. ⁊ ab vnaquaq; re ut dixi⁹
fastidio impellente remouet. Delectacoĩs videlicʒ
auida querit quo pausct. vnũ vero que sufficiet̃
habe̊ poterat amisit. Vñ nc̃ p multa ducit̃. ut qz
qualitate rerũ nõ pt. salti varietate faciet. Sancti
aut̃ viri qz cauta se obseruacoẽ custodiũt ne ab ĩ
tencoẽ sua mutabilr̃ dissoluãtur. ⁊ qz idẽ esse ap
petiũt ad cogitacoẽʒ qua deũ diligũt se sollerter ·97·
astringũt. In ↄtẽplacoẽ naq; creatoris hoc accep
turi sũt. vt vna semp mentis stabilitate pfruãt.
Nulla eos tũc mutabilitas dissipat. qz scilʒ eoꝝ co
gitatio sibimetipsi semp indissilis pseuerat. Hoc 31
q̊ cũ labore nc̃ conãtes imitant̃. qd pt⁹ ĩmunere
gaudẽtes accipiũt. Cui sese ꝓpheta ĩmutabilitati
virtute amoris astrixerat. cũ dicebat. Unã peti
a dñõ hac reqrã. ut inhabitẽ in domo dñi. Huic
paulus vnitati intẽtione adheserat dicens. Unũ
aut̃ que retro oblitus ad ea q̃ ante sũt extẽtus.
sequor ad palmã supne vocationis xp̄i. nã si
qñdo ĩ eoꝝ corde huãnit̃ defluit. mox hoc dis
cussio seuera restrigit. et cũ puerilr̃ cogitatio la
bit. iuuenili mox cohertione refrenatur. Vñ fit
vt sparsã mentẽ cõtinue colligant. ⁊ in vna qñ

tū p̄ualent cogitacoē̄ ꝯponat. Quia gͥ status mētis co
gitationū mutabilitate curuatᵘʳ: recte ab heliu dr̄.
Nec multitudo locoꝝ īclinet te. Sȝ sepe dū iusti vi
118 ri aīmꝰ in ipsa intencōīs sue arce ꝯsistit. dū ab oī
mutabilitatis sue ꝑsione se colligit. dū qcq̇d in
se supflue oboritᵘʳ p̄mitᵘʳ: ipsa sue rectitudīs gloria
tangitᵘʳ. ⁊ ī tuōre ꝓp̄e p̄suptionis eleuatᵘʳ. Qͥ cū mag
na agit. q̄uis de se humilia sentiat: scit tn̄ magna
ēē q̄ agit. Nam si magna ēē nescit ea ꝓculdubio mi
nime custodit: q̄ dū custodire negligit. aͭ in eis
minꝰ pficit. aut ea funditꝰ amittit. Vn̄ gͦ bona nr̄a
opa scire necesse ē ut custodiantᵘʳ. ex ipsa eoꝝ sciā e
lationis aditus panditᵘʳ: ⁊ ad opantis cor culpe
manꝰ admittitᵘʳ qua vastante rapiantᵘʳ. Mira autē
dispensatione agitᵘʳ ut conditor nr̄ subleuatū ꝓspe
ris aīmū subita ꝯcussū teptatione pmittat: quati
nus semetipsū in īfirmitate verꝰ videat: ⁊ ab eo
quē de virtutibꝰ supserat iā scipso melior elatiōīs
119 fastu descendat. Vn̄ ⁊ bn̄ nc̄ dr̄. Depone magnitu
dinē tuā absq; tribulacōē: ⁊ oēs robustos fortitu
dine. Robusti qͥppe sūt motus cordis. cū nulla nͥ
que virtutis sūt sentiūt: sȝ magtudīē ⁊ robustos
motus deponimᵘʳ. qn̄ pulsante vicio cogimᵘʳ pen
sare qd sumꝰ. Robustos motus deponimꝰ: qn̄ nō
iā de virtute attollimᵘʳ: sȝ in culpa ꝯsentiēdo ob
ruti de ipsa q̄ patimᵘʳ infirmitate formidamꝰ. Mul
tū nāq; de se aīmꝰ ꝯfidit: qn̄ sͥ ad votū vires sup
petē ꝯspicit. Iam sibi fiduciā sanctitatis arrogat:
iā se idoneū ēē ad cūcta virtutū culmīa que sola
cogitacōē ꝯceperit putat. Sȝ cū hūc teptatio subi
ta oborta tn̄suerberat: eas que nate de vͥtutibꝰ
fuerāt elatas cogitacōēs funditus turbat. Quasi

ſecurā q̄ppe urbē inopinatus hoſtis ingreditur. et
repētino gladio ſupboꝝ ciuiū colla feriūt̄. Nichil
q̄ tūc n̄ ꝯtinuꝰ luctus agitur. dū capta vrbs a mi
nia magnatoꝝ ſuoꝝ glīa cede inſuenīete vacuat̄.
Vn̄ nūc dr̄. Depone magnitudinē tuā abſq; tribula
cōe. ⁊ om̄s robuſtos fortitudīe. Acſi apte diceretur.
Omē qđ intⁱnſecus de bona actione intumueras
repⁱme. ⁊ cordis motus q̄s ex recto ope robuſtos
habueras depone. qꝛ in ipſa iā aduͤſitatis tēpta
cōe ꝯſideras. q̄m fruſtra ꝑus de te magna elatus
eſtiābas. Que videlꝫ magnitudo idcirco abſq; tri
bulacōe deponēda dr̄. qꝛ nimiꝝ cū ꝑ tēptationē
hūilitas ꝓficit. ꝓſpa ē ipſa aduͤſitas que mentē
ab elatione cuſtodit. ſꝫ tn̄ ſine magna tribulacōe
nō agit̄. cū tranquilla mens irruēte tēptacōe q̄ſi
repētino hoſte turbat̄. Ipſa nāq; tēptacōis adu͛ 96
ſitas dū ſe menti īgerit quaſdā in illa tenebras
gignit. eāq; obſcuritate ſue amaritudīs turbat.
que apud ſe dudū virtutū dulcedīe irradiante
claruerat. Vn̄ ⁊ bn̄ ſubdit. ¶ Ne ꝓtrahas noctē.
ut aſcendāt ꝑpl'i ꝓ eis. Nox q̄ppe ꝓtrahit. cū ſub 32
orta de tēptacōe triſticia ꝯſolacōe ſubita nō fini
tur. Nox ꝓtrahit. qꝛ meror aīmi confuſis cogita
cōibꝰ elongat̄. Nā dū mens poſita in tēptatione
ꝯſiderat qđ a virtutis ſue priſtina ſoliditate re
pellit̄. ſubductis meroribꝰ q̄ſi quibuſdā tenebris
cecat̄. atq; ab oī luce gaudij eiꝰ oculus claudit̄.
dū ſollicita trepidat ne hoc qđ dudū eē ceperat.
funditus amittat. Vn̄ ⁊ bn̄ dr̄ qđ in hac nocte pro
robuſtis ꝑpl'i aſcendūt. qꝛ videlꝫ in hoc merore tē
ptationis ꝓ robuſtis motibꝰ cogitacōēs indigne
⁊ multiplices ꝓſiliūt in corde. Nam dū ſe in ꝑt

C. xxxvi

bacoē ꝯspiciat iam pene amisisse qđ fuerat. fluctus in se īnumeros tumultusq; coaceruat. modo quia trāquillitatē suā ꝑdidit dolet. mō ne usq; ad praua opa corruat ꝑtimescit. mō in quo culminē steterat meminit. mō in quo uicioꝝ ꝓfundo ꝑ delectacoēs iacebat attendit. mō ad resumendas uires se reparat. mō se eas posse resumē qͥ uictus iā fractusq; despat. Cū g° sup addictā mentē tam multiplices cogitacoēs ꝓdeunt. hanc qͥ in nocte ꝓpli ꝯsurgētes ꝑmunt. Quos nimirū ꝓplos nō ꝑ se s; ꝑ diuine ꝓtectiōis auxiliū propħa se subiugare posse p̄sumpserat cū dicebat. Protector mīs ⁊ ī ipso sperabo. subiciens ꝓplos meos sub me. Scīs qͥppe mentib; ꝓpli subiugantᷣ. cū ab eis ꝑ districte seueritatis pēnciā cogitacoēs stulte dissiliunt. ut non ꝑ abrupta fantasmata rapiant. s; rōi subdite a corde supducte humilr̄ ꝯqͥescant. Quia g° positus in teptatione aīꝰ qͥ de se in ꝓspis maiora p̄sumebat tumultus spei despacoīsq; tolerat. recte dr̄. Nō ꝓtrahas noctē ut ascendat ꝓpli ꝑ eis. Ac si apte diceret. In teptacoē dephensus ceciꝰ tenebras meroris incide. ne q̄ in trāquillitate de te alta seseras. ī ꝑturbacoēz q°; deīꝰ in cogitationū caligīe ꝯfundas. Quod recte heliu dicēt. si tn̄ cui diceret sciret. Nam hec btō iob tanto minꝰ ꝯgruūt. q̄nto ab illo oīa alcius sciunt. Quia uō ut sepe diximꝰ arrogantes dū p̄sumūt docē quos nō debēt usq; ad ꝯtumeliosa increpationū uerba delabūtur, recte seqr̄. Caue ne declines ad iniqͥtatē. hanc eī cepisti sequi ptꝰ miseriā. Iniqͥtatē pꝰ miseriā sequitur. q̄ pꝰ mala que ꝑ correctionē sustinet. feruenti corde inpatientie se facibꝰ inflāmat. Quod btm̄ iob ꝑpetrasse heliu credidit. q̄a cū

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

intra flagella positū liberis essari vocib⁹ audiuit. vidꝫ nesciens. q̄ꝛ omne qđ dixit nō hoc de iniq̄tate impatiē. ſꝫ de virtute veritatis ꝓtulit. q̄ ab interni iudicis sententia nec cū se iustificaret errauit. Sed considerandū valde ē quō cū dicēt ne declines ad iniq̄tatē. de eadē iniq̄tate ꝓtin⁹ subdidit. Hāc enī cepisti sequi post miseriā. Quid ē hoc qđ dū ad eā declinari vetat. de ea ꝓtin⁹ qⁱ ad quā declinatū fuerit dāpnat. nͥ qđ arrogantes viri plus videri iudices quā consolatores volūt. Hñ ēt nō nūq̄ ea districtis sententiis feriūt. que nata ī corde suspicantur. ⁊ priusquā certa sit culpa delinquētiū ꝓfert̄ inuectio districta ũborꝝ. ⁊ ante ꝑ sententiā percutit̄ q̄ꝫ ꝓdeat qđ feriat̄. quāuis ⁊ iusti viri plerūq; ꝑuis ⁊ occultis cogitacōib⁹ arguēdo obuiāt. Sꝫ cū easdē cogitacōēs alia que ꝑeūt opa demonstrant. plerūq; ab auditorꝝ suorꝝ cordib⁹ ea vicia q̄ necdū ꝓlata sūt manu correctiōis eradicāt. ſꝫ iam illa subseq̄ cōspiciūt ex aliis que ꝑcedūt. Sicut enī corꝑales medici quasdā egritudinēs iā venisse inueniūt. quasdā vō ne veniāt medent̄. ita doctores sc̄i aliqn̄ īuenta vulnera saluti restituūt. aliqn̄ vō agūt in mentib⁹ ne vulnerēt̄. In quib⁹ hoc sollerter intuēdū ē. q̄ꝛ sicut certa plerūq; cū aspitate redarguūt. ita in certis viciis cū tranquillitate contradicūt. Certa ferientes increpant. incerta ꝑmunientes deuitāt. Quā q̄ꝛ arrogantes vī discretiōis regulā nesciūt. sententiarꝝ suarꝝ iaculis sic nota sic īcognita sicut certa sic etiā incerta ꝯfigūt. Hinc nūc ab heliu dr̄. Caue ne declines ad īiq̄tatē. hanc enī cepisti seq̄ post miseriā. Quia vō ea que subnexa sūt longiore allegacōē ꝓtrahunt̄. isto li-

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

bellū huc fine ↄſtringim⁹: ne īmoderati extēda
mus Explicit lib' viceſim⁹ ſext⁹. Incipit xxvij⁹

Quiſquis de magnis dictis
arrogantiū ſumē ſcientiam
nititur: pudēt ſollert' debet
ne hoc qđ eoꝝ ſcientia altū tu
met imitet': ne cū virtutū
v̄bis mox vicia colligat: ⁊
in eo qđ loquēdi noticiā aſ
ſequit': viuendi ſe imperitia
trāſfigat. Hos nāq; cū fortia
dicē audim⁹. ſꝫ tn̄ de dictis for
tibus tumere conſpicim⁹: qui doctrine ortū ingreſ
ſi de ſpinis roſas attingim⁹. Diſcreta g° nobis ſolli
citudine op⁹ ē ⁊ carpe qđ redolet. ⁊ cauē qđ pūgit.
ne ſi fortaſſe impudēt dictoꝝ flos legit'. in cauta
legentis man⁹ mox ſpina lacet'. Heliu itaq; doct⁹
⁊ arrogās, pfert aliqn̄ qđ oleat. aliqn̄ quod pūgat.
Sic g° ſumendū ē de ei⁹ doctrina qđ fraglat: ut tn̄ ſol
licite cauendū ſit de elatione qđ vulnerat. Qui mł
ta quidē ſup⁹ moralr̄ intulit: ſꝫ in verbis ſequētib⁹
ad ſola ſe pphetie archana ſuſtollit. Ima ei iā mo
ralitatis deſerit: ⁊ ad pphetie ſūma cōſcendit. Nec
mirandū qđ vir arrogans impleri pphetico ſpū po
tuit: cū ⁊ ſaul in nūo pphaꝝ fuit. Sꝫ hoc de ſaule
cur dicim⁹: cū ex viſione angeli accepiſſe verba rō
nabilia ⁊ aſinā nouerim⁹. Sꝫ ſic irrōnale aīal' rōis
v̄ba edidit. nec tn̄ p mutationē nature rōnalis ac
ceſſit: ita ſepe quilibꝫ indigni ſcā v̄ba p pphie ſpm̄
accipit. ſꝫ tn̄ ad pmendā ſctitatis glā non ptingit.
ut ⁊ ſup̄ ſe loquēdo emineat. ⁊ infra ſe viuendo tor
peſcat. Nā nc̄ heliu redēptoris nr̄i aduentū huīlē

non hūilis conſpicit͛. ⁊ cū ꝓphetando p̄dicat. que elatis morib⁹ īpugnat dicens. Ecce deus excelſus in fortitudīe ſua. ⁊ nullus ei ſilis in legiſlatorib⁹. Acſi dicat. Qui hūilis videbit͛ in īfirmitate. excelſus manet īfortitudine. paulo hoc ē atteſtāte qui ait. Qui ⁊ ſi crucifixus ē ex infirmitate. ſʒ viuit ex virtute dei. De quo recte ſubiūgit͛. Nullꝰ ei ſilis in legiſlatorib⁹. Legiſlator moyſes. legiſlator ioſue. legiſlatores ē ꝓphete. legiſlatores cūctos dice poſſum⁹. quos ex lege āmonuiſſe rcā pplin ſcim⁹. Sʒ huic mediatori in legiſlatorib⁹ ſilis nullus eſt. qꝛ iſti gratuito vocati ex pccīs ad īnocentiā redeunt. ⁊ ab his que in ſemetipſis expti ſūt p̄dicando alios reducūt. Redēptor aūt nr̄ hō ſine pccō ē. filius ſine adoptione. nec ꝑpetrauit vnquam quod redarguit. ⁊ ſic mūdo ex hūānitate loquitur. ut tn̄ eidē mundo ante ſclā ex diuinitate dñetur. Hunc mediatorē dei ⁊ hoīm quidā legiſlatoribus ſilem fuiſſe crediderūt. Nam requirenti quē dicūt hoīes ēē filiū hoīs. rn̄derūt diſcipuli dicētes. Alij iohēm baptiſtā. alij helyā. alij iheremiam. aut vnū ex ꝓphetis. Sʒ nimirū petro qꝛ excelſus ēēt in fortitudīe apparuit. cū eū veracit͛ intuēs a legiſlatorū equalitate diſcreuit dicens. Tu es xp̄c filiꝰ dei viui. Vn̄ ⁊ recte de illo ſponſa in canticis canticorū dicit. In lectulo meo p noctes queſiui quē diligit aīā mea. queſiui illū ⁊ nō īueni. Et paulopꝰ. Inuenerūt me vigiles. qui cuſtodiūt ciuitatē. De quib⁹ rurſū dicit. Vulnerauerūt me. tulerūt palliū meū. Quos iterū percūctatur dicēs. Nū quē diligit aīā mea vidiſtis. Paululū cū ptrāſiſſem eos. īueni quē diligit aīā mea. Dilectus nāq;

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

C xxxvi

in lectulo per noctes queritur. quia intra secreta cordis cubilia in tribulatione spiritus desideratur. Quem tamen querens sponsa non invenit. quia electa queque anima iam quidem amoris eius facibus flagrat. sed adhuc quesiti negatur species. ut amantis desiderium crescat. et quasi in siti aqua subtrahitur ut eidem sitis estus augeatur. et quo hanc diucius fieri desiderat. eo quandoque cum invenerit avidius sumat. Sed hanc querentem vigiles inveniunt eamque vulnerant. eique pallium tollunt. quia unamquamque animam redemptoris sui iam speciem requirentem. cum solliciti doctores inveniunt. hanc per predicationis verbum celestis amoris spiculis vulnerant. et si quod ei adhuc de vetusta conversationis tegmine inest subtrahunt. ut quo exuta ab huius mundi onere redditur. eo is quem querit ab illa cicius inveniatur. Bene autem subditur. paululum cum pertransissem eos inveni quem diligit anima mea. quia visionis eius mens avida nisi prophetarum estimationem. nisi patriarcharum celsitudinem. nisi cunctorum hominum mensuram transcenderet. eum qui est super homines non inveniret. Transire ergo est vigiles. et eos quos miratur anima in eius comparatione postponere. Et tunc is qui querebatur cernitur. si homo quidem sed tamen extra mensuram hominum credatur. Unde bene nunc dicitur. Nullus ei similis est in legislatoribus. Sed is videlicet per infirmitatem carnis nostre obtutibus apparens. dum alios reprobat alios vocat. mira iudicia exhibuit. que a nobis et cogitari possint. et comprehendi non possint. Ait namque. In iudicium ego in hunc mundum veni. ut qui non vident videant. et qui vident ceci fiant. Et rursum. Confiteor tibi pater domine celi et terre. quia abscondisti hec a sapientibus et prudentibus. et revelasti ea parvulis. In quibus nimirum iudiciis iudea repellitur. gentilitas aggregatur. quod videlicet scimus mirari possumus. sed perscrutari non valemus. Unde et bene nunc ab heliu subditur. Quis poterit scrutari vias eius. aut quis ei dicē potuit opatus es iniq̄tatē. Acſi dicat. Cui⁹ pſcrutari actio nō pt̄. quo pacto rephendi pt̄. Nemo ei bn̄ iudicat qd̄ ignorat. Tanto ḡ debem⁹ ſub ei⁹ iudiciis ſilendo q̄ſcē. qn̄to ⁊ rōem iudicioꝝ illi⁹ nos ēnim⁹ nō videre. Un̄ ⁊ ſubdit. Memēto qd̄ ignores opus ei⁹. de quo cecinerē viri. In ſcriptura ſacra aliqn̄ viri angeli. aliqn̄ pfecte vite hoīes memorant. Nā qd̄ aliqn̄ vir angelus dr̄. daniel ppha teſtat̄ q̄ ait. Ecce vir gabriel. Rurſū q2 viroꝝ noīe pfc̄e vite hoīes exp̄munt. in pūbiis ſapīa loq̄t. O viri ad vos clamito. Hec dnō q̄ viri canūt. cū ei⁹ nob potentiā ul' ſupni ſpūs uel pfecti quiq; doctores īnoteſcūt. Sȝ tn̄ opus ei⁹ ignorāt. q2 nimiꝝ iudicia illi⁹ ipſi etiā q̄ huc predicat. inpenetrata venerāt. Et ſicut ḡ que p̄dicat ⁊ tn̄ ei⁹ opa ignorāt. q2 cognoſcūt p graciā eū a quo facti ſt̄. ſȝ ei⁹ iudicia ɔphendere nequnt. q̄ ab illo ē ſup ipſos fiūt. Qd̄ eni ope deus pſpicue in ſua actione nō cernit. pſalmiſta teſtat̄ dicēs. Qui poſuit tenebras latibulum ſuū. Et rurſū. Iudicia tua abyſſus multa. Atq; iterum. Abiſſus ſicut palliū amictus eius. Unde bn̄ ē p ſalemone dr̄. Sic ignoras que ſit via ſpc̄. ⁊ qua rōe cōpingant oſſa in ventre pregnantis. ſic neſcis opa dei qui fabricator ē oīm. Ut ei vnū e multis loquar. duo ad hāc lucē puuli venīūt. ſȝ vni datur ut ad redeptionē p baptiſmū redeat. alter ante ſubtrahit. q̄ꝫ hunc regenerans vnda pfundat. Et ſepe filius fideliū ſine fide rapit. ſepe infideliū ɔceſſo fidei ſacramēto renouatur. Sȝ fortaſſe aliquis dicat. qd̄ huc deus actuū praue ē pt⁹ baptiſmū nouerat. ⁊ idcirco eū ad baptiſmatis graciā nō pducat. Quod ſi ita ē. pccā quorūdā pculdubio p̄us q̄ꝫ ſint ppetrata punit. Et quis iſta recta ſentiens dixerit. q2 omp̄c deus qui alios a

99

perpetratis facinoribus liberat. hec in aliis etiam non perpetrata condempnat. Occulta itaque sunt eius iudicia. et quanta obscuritate nequeunt conspici. tanta debent humilitate venerari. Dicat ergo. Memento quod ignores opus eius. de quo cecinerunt viri. Ac si aperte diceret. De quo fortes quique locuti sunt. eius opera tue mentis oculis absconduntur. quia mensuram tue noticie eo ipso quo humanitate circumscriberis transcendunt. Sequitur. Omnes homines vident eum. unusquisque intuetur procul. Omnis homo eo ipso quo rationalis est conditus debet ex ratione colligere. eum qui se condidit deum esse. quem nimirum iam videre est. dominationem illius ratiocinando conspicere. Cum vero sic dictum sit omnes homines vident eum. recte subiungitur. Unusquisque intuetur procul. procul quippe eum intueri est. iam non eum per speciem cernere. sed adhuc ex sola operum suorum admiratione pensare. Procul etiam hic illum electi conspiciunt. quia needum claritatem illius per acumen intime visionis apprehendunt. Cui et si iam per amorem iuxta sunt. adhuc tamen ab illo terrene inhabitationis pondere disiunguntur. et quamvis ei bene vivendo inhereant. contemplationis illius specie longius se esse suspirant. Quem nimirum reprobi etiam cum in iudicium venientem viderint, procul intuentur. quia non eum in divinitatis forma. sed in sola qua et comprehendi potuit humanitate conspiciunt. Quia videlicet eorum oculos reducta tunc ad memoriam sua malegesta reuberant. et dum eius humanitatem vident cuius divinitatis claritatem non vident. miro modo ab eius visione quem conspiciunt longe fiunt. Sed cum dicitur memento quod ignores opus eius. ac deinde subiungitur omnes homines vident eum. quem sicut diximus videre est transcendentem omnia eius essentiam ex ratione colligere. valde mirandum est quod et ipsum cernimus. et eius opus ignoramus. Dubii quippe de eius essentia non sumus. et tamen in eius iudiciis incerti remanemus. Patet nobis quod summum est.

abscondit᷑ qđ nimiū. Omn' q̄ppe sūt ei' opa quā ipsē ⁊ agentē cernim᷑. ſʒ in actiōe caligam᷑. q: vidlʒ cur quid fiat incertū ē. Sʒ quis sit qui hec incerta faciat incertū non ē. Dicat᷑ g°. Memēto qđ ignores op' ei'. de quo cecinert̄ viri. Oms hoīes vident eū. vnquisq; intuet᷑ ꝓcul. Quia eū cui' iudicia minime ꝯphendim᷑. eē ꝑ ronē videm᷑. quē tn̄ adhuc ꝓcul cernim᷑. qm̄ ab ei' fortitudine nubilo īfirmitatis nr̄e separem᷑. Sequit᷑. Ecce deus magn'. vincens sciām nrām. Superi' dixerat ecce deus excelsus. nc̄ iterȝ dicit Ecce deus magn'. Quid ē qđ de deo loquens. ecce dicit. ⁊ ecce repetit. n̄i qđ ecce dicim' de ea re quā in p̄nti monstram᷑. Et q: de' ubiq; p̄ns est. cū de illo ecce dr̄. ⁊ non videntib' adesse memorat᷑. Bene aūt eū vincē sciām nrām narrat. quē videri ab hoīb' dixerat. q: ⁊ si ex roē ꝯspicit᷑. magnitudo tn̄ illi' nulla nr̄i sensus subtilitate penetrat᷑. Qcq̄t naq; de claritate ei' magnitudīs scim' infra ipm̄ ē. ⁊ tanto ab ei' scientia longe repellim᷑. quāto ei' potentiā nos ꝯphendisse suspicam᷑. Nā q̄uis ī altū mens nr̄a rapiat᷑. ei' tn̄ magnitudīs immēsitatē t̄nscendit᷑. cui' tn̄ aliqđ qi ex parte cognoscam᷑. qn̄ eū nos digne cognoscē non posse sentim'. Sequitur. Nus̄ ānoꝝ ei' īestimabilis. Dicē utrūq; ētnitatē voluit. ⁊ ipām ētnitatis longitudinē ānos vocauit. Sic̄ enī breuitatē tpis dilatare volum᷑. momēta per horas. horas ꝑ dies. dies ꝑ menses. mēses aūt ꝑ ānos extendim'. Quia g° aplū qđdā dicē voluit. ſʒ quid dicēt laci' non īuenit. in deo ānos sine estiātione nūi multiplicauit dicens. Nus̄ ānoꝝ ei' inestiābilis. ut dū ea q̄ apud se sūt, ꝓlixa multiplicat. ētnitatis longitudinē se metiri non posse infirmitas huma na cognoscat. Tende itaque oculum in eternitatem ut videas deum vel quando est a principio vel quousque; et nusquam finis superior quia esse non incipit; nusquam finis inferior quia esse non desinit. Intra ipsum omnia coangustantur; ipse vero extra omnia sine spatio extenditur, sine loco dilatatur. Hec cuncta que facta sunt, ea ipsa circumscriptione qua creata sunt superiore et inferiore fine cinguntur. Neque enim sua quia esse inceperunt festinant non esse. Sed quedam mirabiliter acceperunt ut quamvis ea finis superior inchoat, finis autem inferior non constringat; et licet esse incipiant, esse in perpetuum non desistant. Horum vero eternitas idcirco summe est eternitati dissimilis, quia eterna esse ceperit. Cum ad extrema prospicimus horum finem quia omnino deest non comprehendimus; eorum tamen initia cernimus, cum mentem retro revocamus. Et dum in eis infra supraque animum ducimus, non capimus omnino quousque sunt, sed videmus ex quo. Deus autem quia quiddam in eo per eternitatem longum est quod nec initio oritur nec fine terminatur, nec ex quo in semetipso recipit nec quousque, dicatur igitur: Numerus annorum eius inestimabilis. Per hoc igitur quod annorum illius numerus dicitur, diuturnum eius esse ostenditur; per hoc vero quod inestimabilis memoratur, hoc ipsum esse infinitum et incomprehensibile demonstratur. Sed quia humanis mentibus innotescat agnovimus dum omnes homines videt eum; et quia eius magnitudinem admiratur cernimus dum annorum eius numerus inestimabilis habetur; restat iam ut quid agat audiamus. Sequitur: Qui aufert stellas pluvie, et effundit ymbres ad instar gurgitum. Duo in hac vita sunt genera iustorum: unum videlicet bene viventium sed nulla docentium; aliud vero recte viventium et eadem recta docentium. Sicut et in celi facie alie stelle procedunt quas nulle pluvie subsequuntur; alie procedunt que arentem terram magnis ymbribus infundunt. Igitur quocies in sancta ecclesia recte quidem vivunt, sed tamen predicare eandem rectitudunt nesciunt. Stelle quidem sunt, sed in siccitate aeris nate, quia per exemplum boni vivendi lucere ceteris possunt, sed per predicationis verbum pluere nequeunt. Sunt vero in ea quidem et recte vivunt, et aliis eandem rectitudinem verbis predicationis influunt, qui ad perfundendas pluvias in celum stelle producuntur, quia sic vite sue meritis lucent, ut et sermone predicationis pluant. An non in hoc celo astrum pluvie Moyses extitit, qui cum de supernis emicuit, corda peccantium quasi arentem inferius terram sancte exhortationis pluvia ad ubertatem germinis infudit? An non Ysaias astrum pluvie ostensus est, qui in eo quod luce veritatis providens tenuit, siccitatem infidelium prophetando annuncians rigavit? An non Iheremias et prophete ceteri velut in celo positi astra pluvie fuerunt, qui in predicationis culmine erecti, dum pravitatem peccantium libere increpare ausi sunt, quasi verborum guttis obsecrationis humane pulverem rigando presserunt? Quorum videlicet animas ab hac corruptibili carne susceptas, quia ex presenti vita superna iudicia auferunt, quasi a celi facie stelle pluvie subtrahuntur, et ad occultum astra redeunt, dum peractis suis cursibus sanctorum anime in thesauris dispositionis intime reconduntur. Sed quia terra aresceret si subductis stellis pluvie superna fluentia cessarent, recte dicitur: Qui aufert stellas pluvie, et effundit ymbres ad instar gurgitum. Nam cum prophetas abstulit, eorum vice dominus apostolos misit, qui in similitudine gurgitum pluerent. Postquam subductis antiquis patribus exteriora legis predicamenta tacuissent, stellas quasi pluvie abscondit et ad instar gurgitum ymbres fudit, quia dum predicatores legis ad secreta et intima retulit, per dicta sequentium uberior vis predicationis emanavit. Possunt quoque per stellas pluvie sancti apostoli designari, de quibus iudee reprobate per Iheremiam dicitur: Prohibite sunt stelle

·cj·

C xxxvi

pluuiaꝝ. ꝛ serotin⁹ ymber nō fuit. Stellas q̄ pluuie
dn̄s abstraxit atq; ad instar gurgitū ymbres fudit.
q̄ꝛ cū de iudea p̄dicantes ap̄los abstulit. doctrīa no
ue gr̄e mūdū rigauit. Quod utrūq; scm̄ in ecclia
p̄t nō incōuenient̄ intelligi. q̄ꝛ cū solutis corp̄ib⁹
ad secretos sup̄noꝝ sin⁹ ap̄loꝝ aīās retulit. q̄ a celi
facie stellas pluuie abscondit. Sed ablatis stellis plu
uie ī more gurgitū ymbres dedit. q̄ꝛ etiā reductis
ad sup̄na ap̄lis. p expositoꝝ sequētiū linguas fluē
ta diuine sciē diu abscondita largiori effusione pa
tefecit. Nam qd̄ illi sub breuitate locuti sūt. hoc ex
ponendo isti multiplicit̄ auxerūt. Vn̄ ꝛ nō īmerito ip̄a
expositoꝝ p̄dicatio gurgitib⁹ cōpat̄. q̄ꝛ dū multoꝝ
p̄cedentiū dicta colligūt. ipsi in eo qd̄ astruūt p̄fū
dius dilatant̄. Nam dū testimōnia testimōniis iūgūt.
q̄ ex guttis gurgites faciūt. Quoꝝ uerbis dū condit̄
gentilitas docetur. q̄ꝛ pctōꝝ mens celestē sciām ac
cipit. q̄si stans in t̄ra aqua gurgites ōndit. Sꝫ nequaq̄
se eisdē ap̄lis expositores in sciā p̄ferūt. q̄uis expone
do latius loquant̄. Meīnisse q̄ppe incessant̄ debēt.
p quos eiusdē scientie īuentiones acceperūt. Vnde
ꝛ apte subiūgit. Qui de nubib⁹ fluūt. Hi q̄ppe gurgi
tes de nubibus fluūt. q̄ꝛ si ex scīs ap̄lis uis intelligē
tie nō inciperet. nequaq̄ p ora doctoꝝ largior mana
ret. In scriptura ēī sacra aliqn̄ p nubes mobiles q̄q;
hoīes. aliqn̄ p̄phete. aliqn̄ aūt ap̄li designantur
Per nubes q̄ppe mobilitas hūane mentis exp̄mit̄.
sic salemon ait. Qui obseruat uentū nō seminat. et
q̄ ꝯsiderat nubes nūq̄ metet. Uentū p̄culdubio
immūdū spm̄. nubes uō subiectos ei hoīes appel
lat. quos tociens huc illucq; impellit ꝛ reuocat.
quociens temptationes ei⁹ in eoꝝ cordib⁹ suggestio

nū flatib' alternat. Qui g° ventū obseruat nō semi-
nat'. q̄ꝛ q̇ teptationes venturas metuit'. cor ad bo-
na opera nō ꝓponit. Et q̇ cōsiderat nubes nō metet'.
q̇a is q̇ ante huāne mutabilitatis terrores trepidat.
mercede et̃ne retributionis se priuat. P nubes ꝓ-
phete figurant'. sicut ꝑ psalmistā dr̄ Tenebrosa aq̄
ī nubibus aeris'. id est occulta ē sciā in ꝓphis. P nubes
q° apli designant'. sicut ꝑ ysaiam dr̄ Mandabo nubi-
bis meis'. ne pluant sup eam ymbrē. Ipsi g° stelle q̄ꝛ
vite meritis lucēt'. ipi nubes q̄ꝛ arentē nr̄i pectoris
terrā celestis intelligentie fluētis rigāt. Si eī nubes
nō eēnt'. nequaq̄ eos intuens ꝓpheta dixisset. Qui
sunt isti qui ut nubes volāt. Ymbriū itaq; gurgites
de nubib' fluūt'. q̄ꝛ ꝓfunde p̄dicationes sequētiū
intelligentie originē a scīs aplīs acceperūt. Hec q̇b'
adhuc nubib' apte subiūgit'. Qui p̄texit cuncta de-
sup. Nubes cū desup aerē p̄texūt'. si in celo oculos · c2 ·
attollim'. nō celū s; ipsas intuem'. Nec visus nr̄ ethe-
reas plagas penetrat'. q̄ꝛ ei illas ipsa sua īfirmitas
occultat. Et cū de celo sol rutilat'. p̄us infuso aere
pascit'. ut post in celū solis radius cōpleret'. Quia g°
carnales hoīes sum'. cū supna appetē nitim'. qī in
celū oculos leuam'. ⁊ velut in celū aciē tendim'.
q̄ꝛ pressi usu rerū tēporaliū doceri spūalia cona-
m'. Sed q̄ꝛ transire intellectus nr̄ ad dīna nō sinit'.
ni p̄us ꝑ scōꝝ p̄cedentiū exēpla formet'. qī iam
celū nr̄ oculꝰ suspicit. Sed nubes videt'. q̄ꝛ cōphen-
dere que dei sunt appetit'. s; vix mirari ea que hoī-
b' collata sunt pt. Hīn ⁊ alias dr̄ Illūinans tu mi-
rabilit' a montib' eternis. Qui eī oriente solem cō-
tēplari nō valet'. irradiatos montes aspicit. et
q̄ꝛ sol ortus sit depᵭhendit. Ex eīus g° montib'

·C· xxxvi

nos deus illuminat. quia per admiratam vitam patrum precedentium radio nos sue claritatis illustrat. Hinc in studio deuotionis diuine et caritatis accendimur. sed in hac deuotione atque caritate melius harum nubium contemplatione formamur. Quid enim deuocius petro? Quid carius iohanne? Ille pro deuotione fluida maris dorsa calcare non timuit. iste per amorem in ipso auctoris nostri pectore quieuit. et qui ad corporalis cene refectionem venerat. spiritale pabulum de sinu redemptoris sumpsit. Sed quia signari per nubes etiam prophetas diximus. necesse est ut adhuc ad medium superiorum patrum exempla deducamus. Hinc cum preceptis celestibus subdi per obedientiam cupimus. considerantes antiquorum patrum vestigiis iuuamur. Quid enim abraham obedientius. qui ad vnam vocem dominicam cognatos et patriam deserit. et pro adipiscenda eterna hereditate ipsum ferire non trepidat quem senex iam et pene moriturus acceperat heredem. Cum patientie apprehendere virtutem conamur. precedentium exempla conspicimus. Quid enim ysaac patientius. qui ligna portat de olocausto interrogat. atque post paululum ligatur et non loquitur. are supponitur et non reluctatur. Quid ergo isto viro patientius dici potest. qui quasi ad solacium ducitur et requirit. ad feriendum ligatur et conticescit. et oblaturus de olocausto interrogat. offerendus olocaustum tacet. Cum accingi ad laborum tolerantiam nitimur. exemplis precedentibus informamur. Quid enim iacob laboriosius. qui apud laban tam longo tempore propinquus iure cognationis opera exercuit seruitutis. et vice obsecutus est famuli ut perfrueretur primus heredis. Cum arcem continentie et castitatis ascendere nitimur. exemplis precedentium subleuamur. Quid enim ioseph castius. qui ad desiderium petulantis domine iugo luxurie premi non potuit et captiuus. Et quidem hominibus seruus extitit. sed contra dominantem maliciam et in seruicio liber fuit. Cum mansu

etudine repleri concupiscimus, precedentium exemplis adiu-
vamur. Quid enim Moyse mansuetius? qui commissi sibi populi
sedicionem tolerat et tamen irascente dominum pro eisdem suis
persecutoribus rogat seque pro illis divino furori obicit. Quo
in sancto eius pectore et ex persecutione caritas ignescit. Cum 23
contra adversa mundi formari mentis constantiam nitimur,
precedentium consideratione fulcimur. Quid enim Iosue constantius?
qui ad explorandam qualitatem gencium missus, nec fe-
ritatis magnitudinem nec numerositatis multitudi-
nem expavit. Unde et easdem gentes quas explorando non
timuit, et preliando prostravit. Cum benignitatis cul- 24
men apprehendere conamur, precedentium exemplis instruimur.
Quid enim Samuele benignius? qui de principatu regen-
di populi deiectus successorem sibi humiliter requirit, in-
ventumque ungit in regem, unctum mox tolerat persecutorem,
a quo ne moriatur trepidat, et tamen ne ei dominus irascatur
rogat. Ipse quippe cum mitteretur ait: Audiet Saul et inter- c3
ficiet me. Et ei per semetipsam veritas dicit: Quousque tu
luges Saulem, cum ego abiecerim eum? Quid ergo isto viro dici
benignius potest, qui et hunc non vult divinitus percuti a quo
formidat occidi? Cum ad pietatis atque humilitatis cel-
situdinem tendimus, precedentium exemplis levamur. Quid
enim David misericordius, quid humilius dici potest? qui a re-
ge reprobo pro victoriis contumelias recepit, qui de ma-
nu hostili israheliticam gentem fortis eripuit, et tamen pe-
ne moriatur quasi debilis fugit. Qui et se electum divino 25
iudicio et persecutorem suum reprobum agnoscit, et tamen eidem
persecutori suo crebre satisfactionis humilitate se sub-
icit; qui persecutoris lanceam tollit, oram clamidis
detruncat, atque ad cacumen montis pronus properat,
et uno eodemque tempore quod occidendi potestatem habuerit
ostendit et ne occidatur rogat. Quia ergo in cunctis que

ſpūalit̄ appetim⁹ exēplis p̄cedentiū informamur.
bn̄ de his nubib⁹ dr̄. Que p̄texūt cūcta deſuper
More eī nubiū extenſa ſup nos patrū vita tegim̄.
ut ad fructū fecundi germinis infundam̄. Et qī
intuētes celū pⁱus nubes aſpicim⁹. qa ante bonoꝝ
facta āmirādo cernim⁹. ⁊ pᵗ illa que ſūt celeſtia
experiendo penetram⁹. Sȝ qꝛ nequaq̄ haꝝ nubiū id
ē antiquoꝝ prm̄ vita nobis virtuſq; pateſcēt. niſi
eā nubes alie id ē ſcī apli luīe p̄dicatiōis aperirēt.
ad has nubes que p̄dicando mūdū circueunt
ſermo redeat. ⁊ qcq̄ p illos dn̄s in mūdo egerit
oſtendat. Seqr̄. Si voluerit extendē nubes qī ten
toriū ſuū. fulgurare luīe ſuo deſup. cardines q̄;
maris opiet. Extendit nubes dn̄s. dū miſtris ſuis
viā p̄dicatiōis apiens. eos in mūdi latitudinē cir
cūquaq; diffūdit. Bn̄ aūt dictū ē. qī tentoriū ſuū.
Tentoriū qppe ī itinē poni ſolet. et cū p̄dicatores
ſcī in mūdo mittunt. iter deo faciūt. Un̄ ſcriptū ē.
Ecce mitto angelū meū ante faciē tuā. q̄ pparabit vi
am tuā. Et vn̄ rurſū p pſalmiſtā dr̄. Iter facite ei q̄
aſcendit ſup occaſū. Et rurſū. Deus cū egredereris
corā pplo tuo. dū tranſieris p deſertū. tra mota ē.
Deus eī q̄ p ſemetipſū nō localit̄ ubiq; ē. p p̄dicato
res ſuos ī mūdi ptes localit̄ ambulat. Un̄ etiā per
pphetā dr̄. et in ābulabo in eis. Iter qppe p eos agit.
dū humanis cordib⁹ eoꝝ ſe eloqo infundit. atq; in
hoc itinē tentoriū dei ſūt hec eadē corda ſcoꝝ qb⁹
qī in via qeſcendo tegit. dū p hec ad mētes hoīm
veniens agit q̄ diſpoſuit ⁊ nō videt. Hīc ē qd̄ fil
oīs ſynagoga tentoriū vocatur. dū ceſſaſſe a p̄di
catione ſacdotes p ihēmiā dn̄s qrit̄ dicēs. Nō ē
q̄ extendat ultra tentoriū meū. ⁊ erigat pelles

meas. Hinc rursum de exterminatione eius dicitur: Disposuit quasi hortum tentorium suum, demolitus est tabernaculum suum. Quia enim in unius populi cultu tunc dominus inter homines latuit, eundem sibi populum tentorium vocavit. Unde et recte nunc nubes iste eius tentorium dicuntur, quia ad nos deus per gratiam veniens intra praedicatorum suorum mentes operitur. An paulus eius tentorium non erat, cum ab iherusalem per circuitum usque ad illiricum ad corda mortalium veniens in eius mente dominus quiescebat? Nubes quippe erat hominibus, tentorium deo, quia quae praedicando infundebat audientibus, haec invisibiliter in mente retinebat. Isdem rursus dum cathenis victus romam peteret paulus, occupatur mundum latens in eius pectore qui sub tentorio ibat deus, quia et occultus videri non poterat, et per verba praedicationis productus iter inchoatae gratiae sine cessatione peragrabat. Nubes eius moyses extitit, cum pusillae plebi israeliticae ducatum praeberet, quadraginta annis in deserto permanens et sublimia appetens, a conversatione populi segregatus vixit. Sed tentorium dei factus est, cum ad revocandum populum in egiptum missus ibat, portans invisibilem in corde veritatem, cum omnipotens deus quod patefaciebat in opere latebat in corde, et ubique praesens omnia continens, iter in suo famulo in egiptum veniens faciebat. Unde scriptum est: Ivit deus in egiptum ut redimeret sibi populum. Hoc ire dicitur per cuius incircumscripta praesentia cuncta continentur, quia is qui ubique ex maiestate est, qui in via gressus ponit ex praedicatione. Sed eisdem sanctis praedicatoribus nequaquam ad persuadendum verba sufficiunt, nisi etiam miracula addantur. Unde cum dictum sit: Si voluerit extendere nubes quasi tentorium suum, recte subiungitur: Et fulgurare lumine suo desuper. Quid enim sentire fulgura, nisi miracula debemus? De quibus per psalmistam dicitur: Fulgura multiplicabis et conturbabis eos. P

has q̄ nubes lumĩe suo desup̄ fulgurat. qꝛ ꝑ p̄dica
tores suos insensibilitatis nr̄e tenebras ⁊ miracu
lis illustrat. Cũq; nubes iste u̾bis pluũt. cũq; mi-
raculis vim choruscę lucis apiũt. extremos etiã
mũdi t̃nos in diuino amore ꝯuũt. Un̄ recte subiũ
gitur. Cardines q̄; maris opuit. Qđ fiendũ quidẽ in
heliu vocib; audim. s; auctore deo iã fc̃m cernim;.
Omp̄s eñ dñs choruscantib; nubib; cardines maris
opuit. qꝛ emicãtib; p̄dicatoꝝ miraculis. ad fidẽ ⁊
t̃nos mũdi pduxit. Ecce eñ pene cũctaꝝ iã gentiũ coꝛ
da penetrauit. Ecce ĩ vna fide orĩetis limitẽ occidẽ
tisq; ꝯiũxit. Ecce lingua britanię q̄ nil aliud no
uerat q̄ barbaꝝ frendẽ. iã dudũ in diuinis laudi
b; hebreũ cepit all'a resonare. Ecce quondã tumid;
iã substratus scõꝝ pedib; seruit oceanus. eiq; bar
baros motus quos t̃renι pncipes edomare ferro
nequerãt. hos p diuina formidine sacerdotũ ora
simplicib; uerbis ligant. Et q̄ cateruas pugnãtiũ
infidelis nequaq̄ metuerat. iã nc̄ fidelis humiliũ
linguas timet. Quia eñ pceptis celestib; u̾bis. cla
rescentib; q̄; miraculis. virtus ei diuinę cognitõis
infunditur. eiusdẽ diuinitatis t̃more refrenatur.
ut praue agere metuat. ac totis desideriis ad eter
nitatis gratiã puenire ꝯcupiscat. Un̄ hic q̄; ꝯueniẽ
ter adiungit. Per hec eñ iudicat pplos. ⁊ dat escã mul
tis mortalib;. Per hec nimiꝝ u̾ba p̄dicatoꝝ. id est
guttas nubiũ. p hec fulgura miraculoꝝ d̄s pplos
iudicat. qꝛ eoꝝ corda territa ad penitẽtiã vocat.
Nam dũ sup̄na audiũt. dũ mira opa attendunt.
mox ad corda sua redeũt. ⁊ sese de ante actis pra
uitatib; affligentes. et̃na tormẽta pertimescũt. Sed
p easdẽ nubes p q̄s t̃ra affligit ⁊ esca dat. quia

magna p̄dicatoꝝ diſpenſatio ē. ut ſic ſciat ſuꝑbienciū menteſ afflig̃. ut ⁊ afflictas nouerit ꝯſolationis eloq̇o nutrire. q̄tin⁹ ⁊ peccantes de et̃nis ſupplicijs t̃reant. ⁊ penitētes de ſupni regni gaudijs paſcant. Vn̄ bene ipſe diſpenſatioīs ordo ſeruatꝰ ē. ut ordinate heliu dicer̃. qđ ꝑ has nubes ṗus iudicat pplōs. ⁊ poſtmodū eſcas p̄bet. qꝛ nimiꝝ omp̄s deus ꝑ p̄dicatores ſuos ṗus nos de p̄ua actioē corripiens ꝯcutit. ⁊ poſtmodū ꝑ ſpem ꝯſolāš nutrit. Si eñ diūa diſpenſatio ꝑ has nubes iudiciū modo nō ager̃. nequaꝗ̄ eiſdē nubibꝰ dixiſſet. Accipite ſpm̄ ſcm̄. q̄ꝝ dimiſeritis pcc̄a dimiſſa erūt eis. et quibꝰ retinueritis retenta ſūt. Et rurſū ſi ꝑ eas ieiuna nr̄a corda nō paſcer̃. nequaꝗ̄ de eſuriētibꝰ populis diſcipulis dn̄s dicer̃. Date illis vos māducare. Qđ ſic tūc eoꝝ manibꝰ factū credim⁹. ut hoc eoꝝ uerbis cotidie fieri ſine ceſſatione uideam⁹. Quid eñ agit petrus cū ꝑ ep̄las loquit̃. n̄ ut vbi pabulo corda nr̄a male ieiuna ſatient̃. Quid paulus qđ iohān̄es ꝑ ep̄las loquētes opant̃. n̄ ut mentes nr̄e celeſtia alimenta ꝑcipiat. ⁊ tedie ſue faſtidiū quo moriebant̃ vincant. Dicatur ergo. ſi uoluerit extēdere nubes q̄ſi tentoriū ſuū ⁊ fulgurare lumīe ſuo deſup. cardineſ q̊ꝫ mariſ opiet. Per hec eñ iudicat pplōs. ⁊ dat eſcā multiſ mortalibꝰ. Ac ſi apte diceretur. Si ſcōs ſuos in miſtio p̄dicationiſ extendit. eoꝝq; ūba miraculiſ adiuuat. totiuſ mūdi limiteſ ad fidē vocat. ꝑ que ⁊ ṗus ſupbienteſ iudicat. ⁊ poſt ꝑ uerbū ꝯſolatoīs nutrienſ in ſpe hūiles roborat. Sʒ cū eſcaſ dari mortalibꝰ diceret. nōndū ꝗ non ait oībꝫ. ſʒ multiſ. qꝛ vidlꝫ ſcriptū ē. Non ē oīm fides. Et quibꝰdā dr̄. Ꝓpterea uoſ nō auditis. qꝛ ex

9°

·c·x·

14

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

C xxxvi

non eſtis. Et rurſū. Nemo pt̄ venire ad me. niſi pat̄
qui miſit me traxerit eū. Et rurſū. Nouit dn̄s q̄ ſunt
ei᷒. Vn̄ ī ipā q̄q; ſcā eccl̄ia plimi fidē tenēt. ⁊ vitā fidei
nō tenēt. hūilitatis dn̄ice ſacramenta ꝑcipiūt. ſed
hūiliari dn̄ica imitacōe ꝯtēpnūt. blanda diui elo-
quij p̄dicamēta ꝯīcant. ſꝫ ap̄ ſe īmaneſ in tumore
ꝑſeuerant. Vn̄ hic q̄q; poſtq̄ ꝑ cardineſ maris aggre-
gate eccleſie latitudo ſignata ē. apte ſubiūgitur.
Immanib᷒ abſcondit lucē. Immaneſ q̄ppe ſunt.
q̄ ſe elatis cogitacōib᷒ extollūt. Quos cont̄ ꝑ yſaiam
dr̄. Ve q̄ ſapiētes eſtis in oculis urīs. ⁊ corā uobiſ
metipſis prudenteſ. Quoſ cont̄ etiā paulus ait. No-
lite prudenteſ eē ap̄ voſmetipſos. Sꝫ his immāib᷒
lux abſconditur. qꝛ nimiꝝ ſuꝑbientib᷒ veritatiſ co-
gnitio denegatur. Vn̄ ꝑ ſemetipſā veritas dicit. Cō-
fiteor tibi pr̄ dn̄e celi ⁊ tr̄e. qꝛ abſcondiſti hec a ſa-
pientib᷒ ⁊ prudentib᷒ ⁊ reuelaſti ea ꝑuulis. ſapiē-
teſ ⁊ prudēteſ videlicet ſ̄biēteſ vocans. Qui enī ſupbiētes
non ſubiūxit. reuelaſti ea ſtultiſ ſꝫ ꝑuulis. tumo-
rē ſe dānaſſe īnotuit non acumen. Vn̄ ⁊ alias dr̄.
Cuſtodienſ ꝑuulos dn̄s. Atq; ut oſtendat̄ hec ea-
dē ꝑuitas quid vocatur. adiūgit. Humiliatus ſū.
⁊ liberauit me. Quia ergo ſūt mlt̄i ī eccleſia qui
ꝑuuli eē deſpiciūt. ⁊ in hūilitatis loco immaneſ
apud ſe eē minime deſiſtūt. Hos plerūq; videas
honorib᷒ extolli. uoluptatib᷒ ꝑfrui. rerū multi-
plicitate dilatari. Hi ſepe nil ꝑcipue n̄ preeſſe
cet̄is appetūt. a multiſ timeri gratulant̄. Recte
viuē negligūt. ⁊ recte vite famā hr̄e ꝯcupiſcūt.
adulationeſ querūt fauorib᷒ intumeſcūt. ⁊ q̄a
in reb᷒ ſibi copioſe pn̄tib᷒ ꝑmpti ſūt. ventura gau-
dia nō reqͥrūt. Sicq; eos multiplex actio occupat

eciā a ſemetipſis alienoſ demonſtrat. Et tñ ſi qua
fidei tēptatio exurgat. q̄a in ea ſaltē ſpecietenꝰ ꝯiun-
tur. hanc uͦbiſ. hanc laboribꝰ defendūt. et celeſtem
patriā vēdicāt nec tñ amāt. Quod bñ apud moyſē
filij ruben ⁊ gad ⁊ dimidia tribꝰ manaſſe exp̄mūt.
q̄ multa pecora ⁊ iumēta poſſidētes. dū extra ior-
danen ea que viderant campeſtria ꝯcupiſcunt.
in repmiſſionis tr̄a hereditatē hr̄e noluerūt dicē-
teſ. Terra quā pcuſſit dn̄s in ꝯſpectu filioꝝ iſrl̄ re-
gionis uberrime ē ad paſtū aīaliū. Et noſ ſerui tu-
i habemꝰ iumēta plīma. pcamurq; ſi inuenimꝰ grām
corā te ut deſ nobiſ famulis tuiſ eā in poſſionem.
neq; faciaſ noſ tranſire iordanen. Qui gͦ iumenta
plīma poſſident. iordanē tr̄ſire refugiūt. q̄ q̄s
mūdi multa impedimēta occupāt. habitationē
celeſtis p̄rie non req̄rūt. Sꝫ ipſa eoſ quā ſpecietenꝰ
tenēt fideſ increpat. ne ocij delectatione torpeſcāt. .CG.
atq; exēplo ſuo alioſ a laboriſ tolerantia ⁊ ſtudio
longanimitatiſ frangant. Vñ eiſ p moyſen dicit.
Nunquid fr̄es ur̄i ibūt ad pugnā. ⁊ uoſ hic ſede-
bitiſ. Cur ſubuertitiſ mētes filioꝝ iſrl̄. Sꝫ q̄ eru-
beſcūt non defendē qđ ꝯſitentr̄. ꝓ eadē fide quā
ꝓfeſſi ſūt ad certamen ꝓperāt. eamq; nō ſibi ſed
ꝓximiſ vendicāt. Vñ ⁊ ad moyſen dicūt. Caulaſ
ouiū fabricabimꝰ ⁊ ſtabula iumentoꝝ. puuliſq;
nr̄is vrbes munitaſ. Nos autē ipſi armati ⁊ accin-
cti pgemꝰ ad preliū ante filioſ iſrl̄. Qui mox for-
teſ ꝓ alijſ veniūt. ⁊ repmiſſioniſ tr̄am ab hoſtibꝰ
liberāt ⁊ relinquūt. atq; ad paſcenda armēta
extra iordanen redeunt. Multi q̄ppe quāuiſ fi-
deles. curiſ p̄ntibꝰ occupati. q̄ſi armenta extra
iordanen paſcūt. q̄ contͣ fidē baptiſmatiſ tota

mente omnique desiderio rebus preteritis inserviunt. Quos tamen ut diximus cum fidei temptatio oritur. defensionum armis accinguntur. hostes fidei superando trucidant. et hereditatem terre repromissionis id est fructum fidei non amant. sicque pro illa pugnant. ut tamen sua pignora extra illam deponant. Quia enim parvulos foris habent. affectum in eius habitatione non habent. Unde ad campestria redeunt. quia ab altis cacuminibus montium quasi ab spe celestium delabuntur. ut extra repromissionis terram bruta animalia nutriant. quia ad pascendos vanis desideriis irrationabilis animi motus elaborant. Qui etenim lucis quanta sit claritas nesciunt. quia transitoriis occupationibus obcecantur. Et dum de terrenis rebus superbiunt. celestis sibi luminis aditum claudunt. Unde recte nunc dicitur. Et in manibus abscondit lucem. Sed tamen aliquando hos immanes superna gratia respicit. atque ipsis rerum mundanarum occupationibus affligit. eorumque prosperitatibus adversas quidem sed utiles tribulationes interserit. ut contristati ad cor redeant. atque in preteritis rebus quam inaniter occupentur agnoscant. Unde hic quoque postquam subtracta lux dicitur. apte subiungitur. Et precepit ei ut rursus adveniat. Quia veritatis lumen quod elatis occupatisque mentibus absconditur. afflictis humiliatisque revelatur. Lux quippe advenit. cum afflicta mens ipsas quas de preteritis rebus tribulationum tenebras tolerat agnoscit. quia nisi aliquid ex lumine intimo perciperet. nec hoc ipsum quod lumen perdiderat videret. Quod intelligi specialiter et de iudeis potest. qui idcirco redemptori nostro in carne venienti contradicere ausi sunt. quia apud semetipsos immanes extiterunt. Sed his immanibus lux absconsa est. quia superbi lumen veritatis dum persequuntur amiserunt. Sed quia in fine mundi ad

fidē recipiēdi sūt. recte subiūgit. Et p̄cipit ei ut
rursus adueniat. Un̄ 7 p ysaiā dr̄. Si fuit nūs
filioꝝ isrl̄ q̄si arena maris. reliq̄e eoꝝ salue fiet.
Tunc q̄ppe ad eos lux redit. cū ipsi ad cōfitendam
redēptoris nr̄i potentiā reuertūt. Si aut̄ ī mani-
bus nequaq̄ p datiū casū unū nomē sꝫ duas pers-
onis accipim'. pt̄ intelligi q̄ ī manib' lux abscō-
dit. cū apud rectū iudicē iniq̄ quiq; in suis opib'
excecant. Cui tn̄ p̄cipit ut rursus adueniat. q: dū
peccatores de suis virib' se nō posse saluari cognoue-
rint. grē lumē accipiūt. 7 pfectionis intime radi-
is illustrant. quā p̄us in t̄rena delectacōe flagrabāt.
Sꝫ hec cū de celesti p̄ria loq̄m. cui ineē mira clari-
tate p̄dita angeloꝝ agmina audim'. cui rerum
ōim ɔditor p̄sidet. quā visione sua reficiēs re-
plet. cui vera hereditas lux ē. 7 defectus ei'dem
lūis nullus ē. ad nosmetipsos mentē reducim'.
et q̄d ī t̄rena gestem' membra cogitam'. Pensam'
qđ nati ī tenebris. atq; a radiis intime lucis alie-
ni. tanto neq̄us viximus. q̄nto reb' t̄palib' dediti.
ab spiritualib' longi' degebam'. Qua ɔsideracōe
pmotū cor ac male sibi ɔsciū trepidat. 7 tanto
illi' quā audit patrie ciuē se fieri posse desperat.
Unde hic q; apte subiūgit. quo mens pauida
ad fiduciā reducat. Nā de hac luce mox subdit.
Annūtiat de ea amico suo qđ possessio ei' sit. 7 possit
ad eā ascendere. Amicus veritatis ē. recte amator
actionis. Un̄ 7 ipsa veritas discipl'is dic. Vos amici me-
i estis. si feceritis q̄ ego p̄cipio uob. Amic' q̄ppe aīe
custos dr̄. Un̄ nō īmerito q̄ custodire uolūtatem
dei in p̄ceptis illi' nitit. ei' amic' vocat. Hinc est
qđ rursū eisdē discipl'is dic. Vos aūt dixi amicos.

ut maiore
ardore post-
modū celestē
patriam dili-
gant. quā

39

·CA·

qͥa oīa queꝗ̄ audiui a patre meo nota feci uobis.
De hac ǵ luce etiā p̄ſīc amico ſuo deus ānūtiat.
qđ poſſeſſio eiꝰ ſit: ut neqͣq̄ ſe infirmitatis ſue fra-
gilitate deſꝑet. nequaq̄ hoc qđ creatus ſꝫ qđ recre-
atus ē penſet. ⁊ tanto certius ſciat quia illiꝰ lucis cla-
ritatē poſſideat. q̄nto nūc viciorꝫ pulſantiū tene-
bras vertiꝰ calcat. Bn̄ aut̄ in ꝑmiſſione ſubiūgitur.
Et ad eā poſſit aſcendē. Quid ei difficiliꝰ q̄ hōi in
t̄ra edito. t̄rena ⁊ fragilia membra geſtanti celorꝫ
alta ɔſcendē. ſupnorꝫ ſpūū archana penetrare.
Sed eorꝫdē ſpūū conditor ad nos venit. ſeq; hōi-
nē ē ſub ipſis exhibuit. ſicut de eo ꝑ p̄phām
dr̄. Minuiſti eū paulo minꝰ ab angelis. Et quia int̄
nos ⁊ eoſdē ſpc̄ diſcordātis vite ſcandalū repperit.
mira potētia mirabiliori ē pietate ſūma creans
ima ſuſcipiens. ima cū ſūmis iunxit. Hinc ē enī
qđ eodē rege nato angelorꝫ chori ī eiꝰ ānūtiacōe
ꝑdeunt. ymnū dicunt. ⁊ deuicta p̄ue vite diſcordia
hos quos dudū deſperauerāt ciues agnoſcunt. ɔſono
ore p̄dicātes. Glā in excelſis deo. ⁊ ī t̄ra pax hoīb;
bone uolūtatis. Acſi apte dicant. Quos a nob' mali-
cia diſiunxerat. iā nūc in t̄ra nata bonitas iūgat.
Hinc ē q̄ an̄ incarnationē eiꝰ in teſtamēto veteri
adoraſſe hō angelū legit. nec tn̄ adorare ꝓhibe-
tur. Sꝫ pꝰ mediatoris aduentū cū ſe iohs adorā-
do anglo ꝓſtrauiſſꝫ audiuit. uide ne feceris. con-
ſeruꝰ tuꝰ ſū ⁊ frm̄ tuorꝫ. Quid ē ei hoc q̄ p̄us eqͣni-
mit̄ ɔcedebāt adorari ſe pꝰ ab hoīe angeli recu-
ſāt. nī q̄ p̄us hoīeꝫ carnalib; corruptoīb; deditū
nec ab eiſdē carnalib; corrupcōib; redēptū q̄ ab-
iectiorē nouerāt iuſtiꝰ ɔtēpnebāt. Poſtmodū
uō humanā naturā eo iā ſubſtātā hr̄e nō pote-

rat̃: qͦ hãc in auctore suo. ⁊ sup semetipos̃ ductã videbat̃. Neq; eã debebat iã in mẽbris despici subiecta q̃ in ipõ membroꝝ capite meruit p̃lata venerari. Is gͦ q̃ ꝓpt̃ nos minõr angel' extitit: eq̃les nos angl'is v̉tute sue minoracoĩs fecit. Vñ ⁊ moriẽdo docuit mortẽ non metui: resurgendo de vita ꝯfidi: ascendẽdo de celestis p̃rie hẽditate glari: ut qͦ caput p̃isse ꝯspicauit: illuc se subseq̃ ⁊ mẽbra gratulẽt. Vñ bñ ⁊ ab eodẽ capite nr̃o dr̃. Ubi cũq; fuit corpꝰ: illuc ꝯgregabũt ⁊ aq̃le. Vñ petrus ait. In hẽditatẽ incorruptibilẽ ⁊ icontaĩnatã ⁊ imarcessibilẽ ꝯseruatã in celis. Vñ paulus dic̃. Scimꝰ eñ q̃m si t̃restris domꝰ nr̃a huiꝰ habitacoĩs dissoluat: q̃d edificationẽ ex deo habemꝰ domũ nõ manufactã et̃nã in celis. Sȝ si nos eq; q̃ editi ĩ t̃ra sumꝰ celũ ꝯscẽdimꝰ: ubi ẽ q̃ rursũ veritas dic̃ nemo ascẽdit in celũ n̄ q̃ de celo descẽdit filiꝰ hoĩs q̃ ẽ in celo? Cui nimiꝝ sententie stati obuiat: q̃ hec eadẽ veritas dic̃. Pat̃ uolo ut ubi ego sũ: ⁊ illi sint mecũ. Que s̃ ĩ ũbis suis nõ discrepat: sȝ ad ĩq̃rẽda hec q̃ discordantia studiũ nr̃e mentis iflãmat. Omnes eñ nos q̃ in eiꝰ fide nati sumꝰ: eiꝰ ꝓculdubio corpꝰ existimꝰ. Qua g͛ mira dispensacoẽ pietatis mẽbroꝝ suorũ caput dñs factꝰ ẽ: repulsa r̃pboꝝ multitudĩe solus ẽ ⁊ nobiscũ. Neq; g͛ ascẽdit ĩ celũ: n̄ q̃ de celo descẽdit filiꝰ hoĩs q̃ ẽ in celo. Quia dũ nos vnũ cũ illo iã facti sumꝰ: vñ solus venit in se: illuc solus redit ⁊ in nob̃. Et is q̃ ĩ celo sp̃ ẽ. ad celũ cotidie ascẽdit: q̃ q̃ diuinitate sup oĩa p̃manet: huãnitatis sue ꝯpage se se cotidie ad celos trahit. Non g͛ de se desperet huãna fragilitas: vnigeniti ꝯsideret sanguinẽ. ⁊ in p̃cio suo ꝯspiciat q̃ magni ẽ q̃ tanti

13

·c8·

valet. Ꝑpendat ſollicite quo caput ꝓceſſit. ⁊ que ad viuendũ p̄ceptis aſtringit᷑. ad ſꝑandũ exẽplo roboret᷑. Cõfidat celos. ſpet ſupnã p̃riam. angeloꝝ ſe ſociã ſciat. atq; in ſuo capite p̄latã ſe ⁊ angelis gaudeat. Dicat᷑ q̄ recte de hac luce et̃ne p̃rie. ãnũtiat de ea amico ſuo q̄ poſſeſſio ei⁹ ſit. ⁊ ad eã poſſit aſcendere. Sȝ valde mira ſũt iſta ualde t̃ribilia. q̄ hõ inf̃ra editus atq; a celeſti p̃ria exigẽtib⁹ meritis longe dãnatus. nõ ſolũ ad ſtatũ ꝯdicõis reducit᷑. ſȝ etiã glõſius exaltat᷑. ut q̄ p̄adiſũ ꝑdidit celũ recipiat. Et nõ ſolũ huĩc debiti ſui reat⁹ nõ teneat᷑. ſȝ huic p̄t⁹ culpã dona cumulatius excreſcat. ut ille ꝯteptor dei. ille imitator diaboli. ſi ad frẽm pn̄itẽtie redeat. uſq; ad celſitudinẽ ꝯtẽplande im̃e lucis aſcendat. Cui⁹ itaq; cor nõ in hui⁹ pietatis ãmiracõe excitat᷑. cui⁹ torpor nõ in ſubleuacõe tãte ꝯſideracõe expaueſcat. Unde ⁊ apte ſubiũgit᷑. C xxxvii

Sup hoc expauit cor meũ. ⁊ motũ ẽ de loco ſuo.

Quia pauor dũ mentẽ ꝑcutit. hanc a ſemetipſa alienã reddit. nõnunꝗ̃ latini interp̄tes extaſim pauorẽ vocãt. ſic ꝑ pſalmiſtã dr̃. Ego dixi in pauore meo. ꝓiectus ſũ a vultu oculoꝝ tuoꝝ. Ubi videlȝ nõ pauor ſȝ exceſſus dici poterat. ſȝ pauor ille ꝓ exceſſu ponit᷑. q2 ſic in exceſſu. ita ĩ pauore anim⁹ alienat᷑. Unde hic quoq; ꝯſiderata luce et̃ne p̃rie. recte ſubiũgit᷑. Sup hoc expauit cor meũ. Ac ſi dicat. In ãmirationis exceſſu ſe t̃ſtulit. ⁊ q̄ noue ſpũi ſpũ afflata mens ẽ. ſemetipſã qualis in uetuſta cogitacõe fuerat reliq̇t. Bene aũt dr̃. ⁊ motũ eſt de loco ſuo. Loc⁹ quippe humani cordis ẽ delectatio vite p̃ntis. Sȝ cũ diuina aſpiracõe tangit᷑. loc⁹ nr̃i cordis fit amor et̃nitatis. Cõſideracõe quoq; et̃ne p̃rie de loco suo animus movetur, quia derelictis infimis in supernis cogitationibus ponitur. Prius enim quae terrena sunt etiam nesciebat, in ipsorum delectatione torpuerat, sicque ipse transiens amore transeuntia tenebat. Sed postquam quae aeterna sunt cognovit, postquam supernae lucis radios rapta contemplatione contigit, ipsa admiratione summorum sese ab infimis suscitatus elevavit, ut nulla iam ei nisi quae aeterna sunt libeant, et despectis transeuntibus sola quae permanent requirat. Bene ergo ei dicitur: Super hoc expavit cor meum et motum est de loco suo. Quia pigrum cor et terrenis dudum cogitationibus deditum, cum repente per excessum se ad summa suspendit, cogitationis infimae locum mutavit. Sed dum per semetipsam in amore praesentis saeculi prostrata mens dormiat, et nisi divinae gratiae aspiratione pulsetur, in suis delectationibus frigida insensibilisque torpescat, necesse est ut quo intima cogitatione tangatur, vel qualiter ad spiritualia sensificetur adiungat. Sequitur: Audiet auditionem in terrore vocis eius, et sonum de ore illius procedentem. Mos sacri eloquii est ut cum audiri aliquid per auditum insinuat, auditum eundem auditum dicat. Sic Abbacuc ait: Domine audivi auditum tuum et timui. Unde hic quoque dicitur: Audiet audiet auditionem in terrore vocis eius. Nondum vero est quod vox dei non in gaudio sed in terrore audiri perhibetur? Quia nimirum peccator quisque dum sola quae terrena sunt cogitat, dum cor oppressum infimis cogitationibus gestat, si divinae gratiae repente aspiratione tangitur, hoc ante omnia intelligit, quod cuncta quae agit districta aeterni iudicis animadversione puniantur. Auditio ergo vocis dei prius in terrore fit ut postmodum vertatur in dulcedinem, quia ante nos districti iudicii terrore castigat, ut iam castigatos supernae dulcedinis consolatione reficiat. Nam cum nos violenta rerum temporalium delectatio possidet, et mentis nostrae oculos in sopno torporis premit, si manu

·c9·

·C· xxxvii

ſubita ſupni reſpectus excitam̄ᵃ. diu clauſos mox eoſdē ad veritatiſ lumē oclo̅s mētis apim⁹. q̄ egim⁹ mala meīnim⁹. q̄ͥ diſtrict⁹ iudex ↄtra hec veniat videm⁹. Verſatᵃ in mēte q̄ntuſ ille ſit tanti iudicij aduēt⁹. q̄ tūc illa ſit hoim angloꝝq; frequētia. qñta vi ↄtͣ rep̄bos ꝛ ardētia pugnēt elemēta. q̄ͥ tribilr̄ ētna ꝑdeat de diſtricti iudicis ↄſcīētia q̄ rep̄b̄ dic̄. Diſcedite a me maledcī in ignē ētnū. q̄ ꝑpat⁹ ē diabolo ꝛ āglis ei⁹. Eorūdē pena rep̄boꝝ añ oculos voluitᵃ. ꝛ q̄ ſint gehēne tenebre cū ḡui amaritudiniſ obſcuritate penſatᵃ. Qͣa gͦ ſupbū cor p̄us t̄rore ↄcutitur. ut ↄcuſſū in amore ſolidetᵃ. recte nc̄ dr̄. Audiet auditionē in t̄rore vocis ei⁹. Ubi ꝛ bn̄ ſubiungitᵃ. Et ſonū de ore illi⁹ ꝓcedentē. Son⁹ de dei ore ē vis tioris de ſupna irruens aſpiracōēᵃ. q̄ cū nos devēturiſ dn̄s aſpirādo replet. ꝑculdubio de male geſtiſ p̄tẽitis t̄ret. Poteſt aūt ꝑ os dei vnigēit⁹ filius deſignaīᵃ. q̄ ſic brachiū ei⁹ dr̄. q̄ ꝑ eū pr̄ cūcta opatur. de q̄ͦ ꝓpħa ait. et brachiū dī cui reuelatū eſt. De q̄ͦ iohēs dic̄. Oīa ꝑ ipſū facta ſūt. ita etiā os dr̄. q̄ ꝑ eū oīa loquatᵃ. Ac ſi oris noīe patēr diceretᵃ ūbūᵃ. ſicut nos q̄ͦq; ꝑ ūbis linguā dicē ſolemᵃ. ut cū grecā ł latinā linguā dicim⁹. latina uel greca ūba mōſtrem⁹. Os gͦ dn̄i non īmerito ipm̄ accipi⁹ ꝑ quē oīa nobiſ loqr̄. Hic eſt eī q̄ ꝓpħa ait. Os eī dn̄i locutū ē hoc. Un̄ ꝛ ei ſponſa in canticis cānticoꝝ dic̄. Oſculetᵃ me oſculo oris ſui. Ac ſi dicat. Tangat me dulcedīe p̄ntie unigēiti filij redēptoriſ mei. P ſonū uͦ oris pt̄ eidē dn̄i ſpc̄ ſcūs deſignari. Un̄ ꝛ alias in eidē ſpc̄ ſignificacōē ſcriptū ē. Fact⁹ ē repēte de celo ſonᵃ. tan̄ͣ aduēientiſ ſpc̄ uehementiſ. Son⁹ gͦ de ore dn̄i ꝓcedit. cū ↄſbalis ei ſpc̄ ad nos

p filiū ueniēs. ſurditatē nr̄e inſenſibilitatiſ rūpit.
ſicut de eodē ſono īcircūſcripto atq; īcorporeo os dī
loq̇tur dicēs. De meo accipiet. ⁊ ānūtiabit uobis. 19
Pōt g° ⁊ p t̃rorē uocis uis formidīs. ⁊ p ſonū oris dul-
cedo ꝯſolacoīs intelligi. q̄ꝛ qͦs ſcūs ſpc̄ replet. pͥus
eos de t̃rena actioē t̃rificat. ⁊ pͥmodū ſpe celeſtiū
ꝯſolat̃. ut tāto pͦ ꝯſitēdo de p̄miis gaudeat. q̄nto
pͥus ſola ſupplicia ꝯſpiciēdo metuebāt. Hic ē qđ de
unigēiti ſpū. q̄ de hoc oris ſono paulus dic̄. Nō eñ
accepiſtis ſpm̄ ſeruitutis iterū ī timorē. ſʒ accepiſtis
ſpm̄ adoptiōis filiorū ī q̄o clamam⁹ abba pr̄. Hinc p
ſemetipſā uitas dic̄. Accipite ſpm̄ ſcm̄. q̄orū remiſeritis
pccā remittūt eis. ⁊ q̄orū retinueritis retēta ſūt. Ecce
ꝯuſorū t̃ror uertit̃ ī ptātē. q̄ꝛ dū mala ſua penitēdo
puniūt. uſq; ad exercēdū iudiciū aſcēdūt. ⁊ hoc
ī deo poſſe accipiūt. qđ pͥus de deo ipi̅ metuebant.
Iudices q̄ppe fiūt. q̄ ſupnū iudiciū pfc̄e timuerūt. ·C10·
⁊ aliena iā incipiūt pccā dimitt̃e. q̄ pͥus formida
uerāt ne retinerent̃ ſua. Sʒ q̄ꝛ hoc ipm̄ iudiciū qđ ſpi
ritualit̃ agit̃ mō a carnalib⁹ nō uidet̃. ſūt nōnulli
q̄ res hūanas deū curare nō eſtimāt. ⁊ eas ferri
fortuitis motib⁹ putāt. Cont̃ qͦs recte ſubditur.
Subt̃ ōnis celos ipſe ꝯſiderat. ⁊ lumē illi⁹ ſuper
t̃mios t̃re. Acſi apte dicat. Qui ſūma regit. ⁊ extrēma
nō deſerit. q̄ꝛ ſic īpendit̃ maximis. ut tn̄ eadem
cura regiminis nō īpediat̃ a paruis. Qui eñ ubiq;
pn̄s ⁊ ubiq; eq̄lis ē. etiā in diſſilib⁹ ſibimet diſ-
ſilis nō ē. Eque g° oiā reſpicit. eque cūcta diſpōit.
q̄ ī oīb⁹ locis pn̄s nec localit̃ tendit̃. nec uaria
curādo uariat̃. Si aūt celos ſcōs p̄dicatoēs acci-
pim⁹ ꝓpħa atteſtāte q̄ ait. celi enarrāt glām dī.
pt̃q̄ p ſonū oris aduēt⁹ ſcī ſpc̄ deſignat̃. recte

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

C xxxvii

subiūgit᷑. Sub t᷑ om̄s celos ipse ꝯsiderat᷑. ⁊ lumē illi⁹ sup t̄minos t̄re. Sūt nāq; nōnulli q̄ cū mira aploꝝ opa audiūt. q᷑ accepto spū scō mortuos ūbo suscitarēt. ab obcessis demoīa pellent. vmbra īfirmitates amouerēt. ventura q̄q; ꝓphāndo p̄dicerēt. et vnigenitū ūbū dei oīm gentiū loquētes linguis p̄dicarēt. q꞉ has ūtutes nūc in ecclīa nō videt̄. subtractā iā ab ecclīa supnā gratiā suspicant̄. nesciētes pensare q᷑ sc̄ptū ē. Adiutor in optūitatib⁹ in tribulacōe. Tūc q̄ppe scā ecclīa miracloꝝ adiutoris īdiguit. cū eā tribulatio psecutiōis p̄ssit. Nam p⁹q᷑ supbiā infidelitatis edomuit. nō iā virtutū signa. s; sola m̄ita opm req̄rit. q̄t⁹ ⁊ illa p ml̄tos cū optūitas exigit ōndat. Sc̄ptū q̄ppe ē. Ligue ī signū sūt. nō fidelib⁹ s; īfidelib⁹. Ubi g͛ om̄s fideles sūt. q̄ causa exigit ut signa mōstrēt᷑. Un̄ cui⁹ fortasse satisfacim⁹. si quid de ipā aplica dispēsacōe memoram⁹. Paulus nāq; egregi⁹ p̄dicator militene veiens. ⁊ plenā insulā infidelib⁹ sciens patrē publii dissenteria febrib⁹q; vexatū orādo saluauit. ⁊ tñ egrotanti thimotheo p̄cepit dicēs. Modico vino vtere ꝑpt̄ stomachū tuū ⁊ frequētes īfirmitates tuas. Quid ē paule q᷑ infidelē egrū orando ad salutē reuocas. ⁊ tuū adiutorē euāgelii more medici p alimēta curas. n̄ q꞉ ideo fiūt ex̄tiora miracl̄a ut mētes hoim̄ ad intiora p̄ducant᷑. q̄tin⁹ p h᷑ q᷑ mirū visibilr̄ ōndit᷑. ea q̄ āmirabiliora sunt īuisibilia credant᷑. Signo q̄ppe virtutis p̄r publii sanād⁹ fuerat. ut mēte reuiuiscēt. dū miraculo ad salutē rediret. Thimotheo aut̄ adhibēdū foris miraculū nō erat. q꞉ iā tot⁹ int⁹ viuebat. Quid ē g͛ mirū si ꝓpagata fide crebro miracl̄a nō fiūt. qn̄ hec ipsi

q̃: apli in q̇busdã iã fidelib⁹ nõ fecerĩt. Eleuatis ḡ celis
dñs inferiora ɔsiderat. q̃ ⁊ ablatis sũmis p̄dicatoribus
incessant̃ ⁊ infima nr̃e ĩfirmitatis curat; Et q̃ subt̃
celos lumẽ illi⁹ tr̃e n̄os respicat. q̃ p̄t⁹ sublimẽ vitã
p̄cedentiũ. ⁊ pcc̃oꝝ mores actusq; gr̃e sue illustrati
one ɔp̄hendit; Qui ⁊ si virtutũ signa nc̃ p vitã fide
liũ crebro nõ exerit. ab eisdẽ tñ fidelib⁹ p v̇tute
opm nũq̃ recedit. Potest ⁊ intelligi lumẽ illi⁹ sup
n̄os tr̃e. q̃ p̄dicatio supne gr̃e dũ gẽtes ad fidem
colligit. int̃ semetipsũ mũdi limites clausit. Vel
certe t̃mini tr̃e sũt. fines hom̃ pcc̃oꝝ. Et sepe ɔtin
git ut plerıq; deũ deserãt. ⁊ vite sue tp̃a ĩ deside
riis carnalib⁹ expẽdãt. ȝ tñ supna gr̃a respc̃i in
extremis suis ad deũ redeãt. que sint iudicia e
t̃na ɔgnoscũt. cũctaq; q̃ se puis̃e egisse meĩnerĩt
fletib⁹ puniũt. atq; hec vere se insequi rectis opib⁹ ·c.ij
ondũt; Quib⁹ subsequẽte iusticia, pfc̃o totũ dimit
tit̃. qd ante deliqrũt. Hinc ẽĩ p ꝓphetic spm̃ ãna
dic̃. Dñs iudicabit fines tr̃e. Quia nimirũ ãñ actã
vitã deus nõ iudicat. q̃ñ posteriora pcc̃oꝝ respcũ
supne pietatis illustrat. Hinc moyses ait. P̄moge
nita asini mutabis oue. P asinũ q̇ppe ĩmũdicia.
p ouẽ uõ innocẽtia designat. Asini g° p̄mogenita
oue mutare ẽ. ĩmũde vite p̄mordia in ĩnocẽtie
simplicitate ɔũtere. ut p̄q̃ã illa pccõr egit que
ut ĩmũda dñs respuit. ea iã agẽdo, pferat. q̃ dei
sacrificio ĩponat. Q̃a g° p⁹ p̄uã opa pccõr ɔũtitur.
⁊ ab actionũ suaꝝ tenebris iux̃ finẽ aliqñ reuo
cat. recte nc̃ dictũ ẽ. Et lumẽ illi⁹ sup n̄os tr̃e. Sȝ gra
in luctu afficit eadẽ gr̃a. q̃ post facinora mẽte re
plet. Nã male gesta ad memoriã reducat sibiq; hoıeȝ
q̃ sit iuste dãpnãdus ondit. Vñ fit ut pcc̃m omıe

qđ ſe egiſſe remiſerit. cotidianis fletib⁹ inſeq̄tur. ⁊ quo
magis valet iā q̄ iuſtū ē cernē. eo arden̄t⁹ appetit
īiuſtū ſe gemitib⁹ punire. Vn̄ apte ſubiūgit. Poſt cū
rugiet ſonitus. Quē cū dn̄s illuſtrādo repleuerit.
ei⁹ vitā ꝑculdubio in lamentū vertit. atq; illuīare
mētī quo magis eṫna ſupplicia īſinuat. eo hāc du
ri⁹ de tranſacta neq̄tia gemitib⁹ fatigat. et dolet
hō q̄ fuit. q̄ȝ bonū iā incipit uidē q̄ nō fuit. Odit
q̄lē fuiſſe ſe meminit. amat qualē ſe eē debuiſſe
cognoſcit. ⁊ ſolā iā penitētie amaritudinē diligit.
q̄ȝ caute ꝯſiderat. in q̄ntis voluptatib⁹ ſua delcā
coē peccauit. Bene g° dr̄. Poſt cū rugiet ſonit⁹. Q̄a cū
mentē d̄s īgredit. conſtat ꝑculdubio q̄ mox pn̄īe
gemit⁹ ſeq̄tur. ut ei iā ſalubrit̄ flere libeat. q̄ p̄us
de īiq̄tatib⁹ flenda iocūditate gaudebat. Sȝ quo
uberi⁹ culpa flet. eo altior cognitio vitatis attingit.
q̄ȝ ad videndū intimū lumē. polluta dudū ꝯſciā lac
mis baptizata renouat. Vn̄ p⁹ pn̄īe rugitū apte ſub
iūgit. Tonabit uoce magnitudis ſue. Voce ēi magni
tudis ſue d̄s tonat. cū ſe nob̄ bn̄ iā ꝑ lamēta ꝑpans
q̄ fit magn⁹ in ſupnis īſinuat. Qi ēi de celo tonitr⁹
ꝓcedit. cū nos īcuria negligēnaq; torpentes reſpe
ctus grē pauore ſubito ꝑcutit. atq; in īīa poſiti ſo
nū de ſupiorib⁹ audim⁹. q̄ȝ tīrena cogitātes ſupni
iīoris ſentētiā repēte ꝑtimeſcim⁹. Et mēs bn̄ de ſū
mis iā ſollicita trepidat. q̄ p̄us ī infimis male ſe
cura torpebat. Sȝ viſitationis iſte occulte q̄b⁹ mōis
ſe nob̄ īſinuet terror ignorat. neq; ipi⁹ metis atte
ꝯphendit. cui⁹ ad melius intētio ꝯmutat. Vn̄ apte
ſubiūgit. Et nō īueſtigabit cū audita fuit uox ei⁹
Vox dn̄i audit. cū grē ei⁹ aſpiratio mēte ꝯcipitur.
dū inſenſibilitas occulte ſurditatis rūpit. ⁊ cor ad

ſtudiū ſūmi amoriſ excitatū virtutiſ intime clamore
penetrat. Sȝ iſtā vocē ſupueniētis ſpc̄ que ſe ī aure
cordis īſinuat nec ipſa mens q̄ p hac̄ illuſtrata
fuerit īueſtigat. Penſare eī nō valet īuiſibil' virtus 160
qͥb' ſibi meatib' influat. qͥb' ad ſe modis veniat.
qͥb' recedat. Vn̄ bn̄ p iohēȝ dr̄. Spc̄ ubi vult ſpirat.
⁊ uocē ei' audis. ⁊ neſcis vn̄ veīat aut quo uadat.
Vocē eī ſpc̄ audire ē. vi ɔpunctiōis intime ī amore īuiſibilis
ɔditoris aſſurgē. Sȝ nemo ſcit vn̄ ueīat. qꝛ
ignorat p ora p̄dicantiū qͥb' ſe ad nos occaſionibus
fūdit. Et nemo ſcit q̊ uadat. qꝛ cū vnā p̄dicationē multi
audiūt. intelligi pculdubio nō p̄t quē deſerens
abiciat. et cui' ingrediēs ī corde reqͥeſcat. Una qͥppe
res foris agit. ſȝ nō p hac̄ vno mō intuētiū corda penetrat.
qꝛ q̄ īuiſibilr̄ uiſibilia modificat. ī huānis
cordib' cauſaꝝ ſeīna īɔp̄henſibilr̄ plantat. Hīc ē eī 112
qd̊ reſuſcitato lazaro multi crediderūt. ſȝ tn̄ iudeoꝝ
plimi ad pſecutiōis zelū ex hac ipā reſuſcitacoē commoti
ſūt. Unū ḡo ideq̄ miraculū qd̊ alijs lumē fidi
p̄buit. alios p īuidie tenebꝛ̄s aluīe mentiſ excecauit.
Hīc ē qd̊ utq̄ latro ⁊ eandē ⁊ ſuis mortib' ſilēȝ mortē
redēptoris vidit. ſȝ eā ſupbiēdo alt̄ ɔtumelijs laceſ
ſire nō timuit. qͥ timēdo alt̄ honorauit. atq̄ ī vna re
vna vtriuſq̄ cogitatio nō fuit. qꝛ hac̄ intn̄' arbit̄ īuiſibilr̄
modificando diſtinxit. Sȝ hi occulte aſpirationis
modi qꝛ ɔp̄hendi nr̄ā cogitacoē nequunt. mira
dine vocis veſtigia neſciūt. Vn̄ ḡo dr̄. Et nō inueſtigabit
cū audita fuit vox eī'. Vn̄ ⁊ adhuc apte
ſubiūgit. Tonabit deus uoce ſua mirabilr̄. Voce ſua
dſ̄ mirabilr̄ tonat. qꝛ occulta vi corda nr̄ā inɔp̄henſibilr̄
penetrat. Que dū latētib' motib' p̄mit ī timore
⁊ format ī amorē. qͥnto ardore ſequēdus ſit a-

liquo mō ſilent᷑ clamat; Fit cuiꝰdā ĩpulſioīs nimietas ĩ mente᷑. cū nil ſonet ĩ uoce; Que tāto apud nos ualentiꝰ ꝑſtrepit᷑. qͣnto ⁊ ab oī extiore ſtrepitu aurē nr̄ī ſurdeſcē cordis facit. vn̄ ⁊ aīā ad ſemetipſā mox hoc ĩnmo clamore collcā mirat᷑ qđ audit᷑. q̄ꝛ vim cōpunctionis ĩcognite ꝑcipit; Cuiꝰ ipſa āmiratio bn̄ ap̄ moyſen mān̄a deſuꝑ ueniēte ſignat᷑; Dulcis ēī cibꝰ q̄ de ſupnis accipit᷑ manhu vocat᷑. Manhu ēī dr̄. qđ ē hoc. Et qđ ē hoc dr̄. qn̄ hoc ꝙ cernimꝰ neſciētes āmiram᷑; Suꝑnū gͦ mān̄a aīā ꝑcipit᷑. cū ꝑ uocē ꝯpunctiōis eleuata nouā ſpeciē intīne refectiōis obſtupeſcit᷑. ut dīna dulcedine repleta iure rn̄deat qđ ē hoc. q̄ꝛ dū ab infima cogitacoē ſuſpēdit᷑ ea q̄ de ſupnis ꝯſpicit inſolite mirat᷑; Et q̄ꝛ cū hac uoce torpis nr̄ī ſurditas rūpit᷑. vetuſte vite, ptinꝰ uſus mutatur᷑. ut aīā ſupno ſpū afflata ⁊ ĩ ſūmis appetat q̄ ꝯteͥpſerat. ⁊ ꝯteͥpnat in ĩfimis que appetebat. recte ſubiūgit᷑; Qui facit magna ⁊ ĩſcrutabilia. Vt ēī hō tr̄enis uſibꝰ deditꝰ iniqͥs deſidīis preſſus. ſubito ad noua efferueat. atq; ad ꝯſueta frigeſcat᷑. extiorībꝰ curis renūtiet. in ītīnis ꝯteplacoībꝰ anhelet. qͥs hāc virtutē ſupne uocis ꝯſiderare ſufficiat᷑. quis ꝯſiderādo ꝯphendat᷑. Magna ſūt q̄ ꝑ uocē ſuā dn̄s fecit᷑. ſꝫ minꝰ magna ēēnt ſi ꝑſcrutari potuiſſet; Facit gͦ magna ⁊ ĩſcrutabilia᷑. q̄ꝛ oñdit foris ꝑ ſcōnē opis. ſꝫ latet intꝰ ipſa q̄litas opacoīs; Voce ſua foras ⁊ ꝑ apl̄os inſonat᷑. ſꝫ corda audienciū ꝑ ſeipm̄ intꝰ illuſtrat᷑. paulo atteſtante q̄ ait; Ego plantaui apollo rigauit᷑. ſꝫ deus incremētū dedit; Neq; q̄ plantat eſt aliqđ neq; q̄ rigat᷑. ſꝫ q̄ icremētū dat dſ; Quāuis gͦ nr̄is mētibꝰ ſupne uocis auditū nō ipſi ꝑbeat᷑. miſſi tn̄ ſūt ut ūbis nob̄ extiorībꝰ ꝯdeſcendat; Vn̄ apte ſubiūgit᷑; Qui ꝑcipit niui ut deſcēdat in t̄ra. ⁊ hiemis plu

uiȷs ⁊ imbri fortitudinis ſue. Quia pſalmiſta ait. La
uabis me ⁊ ſup̱ niuē dealbabor. q̊d hoc loco niuē.
n̄ p̱ lucē iuſticie candida accipim⁹ corda ſcoꝝ. Aq̄
autē ducte inſupiorib⁹ ꝯſtipant̄ ut niues fiat̄. ſꝫ cū
he ipſe niues ad terrā ueniūt. in aq̄ꝝ iteꝝ liq̄rē ver
tūt. Atque g̊ ſūt p̄dicatoꝝ mētes. q̄ dū ad ꝯtēplanda
ſupna ſe erigūt. altiore intellectū ſolidant̄. cūq; ī ſu
ma ꝯſideracōe rapiūt̄. virtutē ꝯfirmacōis accipiūt.
Sꝫ q̄ adhuc ī t̄ris firma dilcōe retinent̄. ſemetipſas
ab alto ītellectū modificāt̄. ⁊ īfirmis huilr̄ p̄dicātes.
more niuiū corda arentiū liquata rigāt. Niues g̊
ad t̄ras de celeſtib⁹ ueniūt. cū ſublimia corda ſcoꝝ.
que iā ſolida ꝯtēplacōe paſcūt̄. p firma caritate ad hu
milia p̄dicacōis u̇ba deſcēdūt. Sic ēi nix t̄rā cū iacet
opit. cū u̇o liq̄t̄ rigat. ita ſcoꝝ virtus. ⁊ p firmitatē
ſuā apud deū vitā pccoꝝ ptegit. ⁊ p ꝯdeſcēſionē ſuā
q̄i liq̄fcā arentē t̄rā ut fructus pferat infūdit. Et q̄a
aqua p̄us ab īfimis t̄hit̄ ut pt⁹ a ſupiorib⁹ ſparſa red
dat̄. ſcī quoq; ⁊ cū in virtutū arce ꝯſiſtūt. vn̄ eleuati
ſūt ꝯſiderāt. ne aliene infirmitatis abiecta ꝯtēpnāt.
Quaſi aq̄ g̊ que ad t̄ras de q̊b⁹ ſubleuate ſūt redeūt.
dū ꝯdeſcēdētes iuſti pcōrib⁹ remiſſi nō deſinunt
q̊d fuerūt. Certe in t̄ris adhuc paulus fuerat. cū legē
carnalr̄ ſapiebat. Sed ductus ad celeſtia ī niuē u̇ſus
ē. q̄ q̊d p̄us infirmū ſapuit ad ſoliditatē u̇e ītelligē
tie ꝯmutauit. Et tn̄ ꝯdeſcēdens frīb⁹ q̄i nix yma repe
ciȷt. q̄ ⁊ pt⁹ virtutū culminā q̄ fuerat īdign⁹ agnoſc
dicēs. Qui p̄us fui blaſphem⁹ ⁊ pſecutor ⁊ ꝯtūelioſus.
ſꝫ miſc̄diaꝫ ꝯſecutus ſū. q̄ ignorās feci ī incredulitate.
Ecce q̄ clemēt̄ imbecillitatis ſue remiſcit̄. ut alioꝝ
eq̄nimit̄ infirma patiat̄. Qui ēi ad t̄rā de q̄ ſupta fu
erat pt⁹ celū aqua rediȷt. dū pt⁹ tāta ſue ꝯtēplacōis

archana peccõre sic paulus meminit. ut ꝓdesse peccõribus
humilr̄ possit. Uideam⁹ itaq; aqua hec ĩmus soliditatē
uertēda qualr̄ trahat ad sũma. ait. Siue mēte excedi⁹
deo. Uideam⁹ q̃lr̄ ad yma nix redeat. ut ⁊ dũ liquat
infundat. ait. Siue sobrii sum⁹ uob. Uideam⁹ q̃ manu
ducit. ut ⁊ iacens eleuari ualeat. ⁊ subleuata reuocari.
ait. Caritas eñ xp̄i urget nos. Q̃a ḡ caritas xp̄i q̃ scõru
mētes ad sup̄na subleuat eos pio moderamīe, ꝑ fr̃na
dilcõe ⁊ ad humilitatē ꝯdescensionis format. recte dr̄.
Q̃ p̄cipit niui ut descēdat ĩ t̃ra. Ubi ⁊ apte subiũgit.
67 Et hiemis pluuiis. ⁊ imbri fortitudinis sue. Hiemps
q̃ppe ē uita p̄ns. in qua nos ⁊ si iã spes ad sup̄na erigit.
adhuc tñ mortalitatis nr̄e frigidus torpor astringit.
q̃ʒ sc̄ptũ ē. Corpus qđ corrũpit aggrauat aĩaʒ. et
dep̄mit t̃rena ĩhitatio sensũ multa cogitantē. Habet
aut̃ hec hiemps pluuias. rc̄õꝝ ꝓculdubio p̄dicationes.
de q̃b⁹ pluuiis p moysen dr̄. Expectet sic pluuia eloq̃u
meũ. ⁊ descēdat sic ros ũba mea. Hę nimiꝝ pluuię hiemi
ꝯgruũt. estate cessabũt. q̃ʒ nc̄ cũ carnaliũ oculis uita
celestis abscondit. necesse ē ut scõꝝ nob p̄dicacoĩb⁹
irroret. Cũ uo eꝯm iudicii estus ĩcanduerit. nullus ũba
p̄dicantiũ nc̄ia nũc hebit. q̃ʒ ueniente iudice ad cor
suũ quisq; reducit. ut scã iã cũ agē nõ ualet sentiat.
⁊ rectũ q̃ seq̃ debuit. ex tortitudĩs sue pena cognoscat.
Unde bñ p p̄phetã dr̄. Congrega eos q̃si gregē ad uictimã.
18 ⁊ sanctifica eos ĩ die occisionis. In die eñ occisiõis scĩficatur
rep̄bi. q̃ʒ tunc scã q̃ debuerāt agē sentiũt. cũ digna
p̄uitatis sue supplicia iã declinare nõ possũt. Q̃a aut̃
p̄dicacoẽs scõꝝ cũ uita p̄nti id ē pluuię cũ hieme cessabũt.
rc̄e exeũti aĩe atq; ad et̃na estiua ꝓperãti sponsi
uoce suadētis dr̄. Surge ꝓpera aĩca mea formosa mea
⁊ ueni. iã eñ hiemps t̃nsiit. ymber abiit ⁊ recessit.

Transeunte quippe hieme ymber recedit. quia cum vita presens peragitur in qua nos ignorantie nubilo carnis corruptibilis torpor astrixerat. omne misterium predicationis cessat. Clarius quippe per nos tunc uidebimus. hoc quod sanctorum nunc uocibus obscurius audimus. Precipit ergo dominus niui et hiemis pluuiis ut in terra descendant. dum aspiratione sancti spiritus, pro corrigendis peccatoribus corda sanctorum ad misterium predicationis humiliat. Ubi recte additur. et ymbri fortitudinis sue. Ymber quippe fortitudinis dei est predicatio diuinitatis. Nam ymber infirmitatis eius est predicatio incarnationis. De qua per paulum dicitur. Quod infirmum est dei fortius est hominibus. Et rursum. Si crucifixus est ex infirmitate. sed viuit ex virtute dei. Sic autem sancti viri humanitatis eius infirma predicant. ut auditorum suorum cordibus etiam diuinitatis fortia infundant. Audiamus per tonitruum nubis ymbrem fortitudinis. In principio erat uerbum. et uerbum erat apud deum. et deus erat uerbum. Audiamus etiam ymbrem infirmitatis. Uerbum caro factum est. et habitauit in nobis. Audiamus ymbrem fortitudinis. Omnia per ipsum facta sunt. et sine ipso factum est nichil. Quod factum est in ipso vita erat. Audiamus ymbrem infirmitatis. In propria venit. et sui eum non receperunt. Ymbri ergo fortitudinis sue precipit ut in terra descendat. quia sanctorum suorum uocibus sic nobis humanitatis sue infirma predicat. ut nobis etiam mira et fortia sue diuinitatis innotescat. Sed cum virtutem nostri conditoris audimus. statim ad corda nostra formidine compellente reducimur. ut tamen super nos iudicem prepedentes. que digne que egimus indigne pensamus. Unde bene subiungitur. Qui in manu omnium hominum signat. ut nouerint singuli opera sua. Mala enim que agunt homines pensare contempnunt. sed cum virtutem superne districtionis audiunt. prauorum operum hoc quod se deprimit pondus agnoscunt. Predicationis quippe uerbis pulsati euigilant.

· C XXXVII

ut pensent ad quae se supplicia antiquae actionis meritum trahat. Quod ergo ymber fortitudinis intra descendit, in manu uniuscuiusque signat ut sua opera sciat. quia dum virtus incomprehensibilis maiestatis agnoscitur. ab unoquoque vita sua subtilius pensatur. Quod tamen intelligi et aliter potest. Creator namque omnipotens a cunctis insensibilibus irrationabilibusque distinctum rationalem creaturam hominem condidit. quatenus quod egerit ignorare non possit. Natura ei legem scire compellitur. seu pravum seu rectum sit quod operatur. Nam ad iudicium pro actione cur venit. si potuit nescire quod egit. Et ipsi ergo qui preceptis dominicis erudiri contempnunt. utrum bona an mala sint quae faciunt sciunt. Nam si bona se facere nesciunt. cur de aliquibus factis in ostentatione gloriantur. Rursum si mala se agere ignorant. cur in eisdem factis alienos oculos declinant. Ipsi enim sibi testes sunt quia sciunt malum esse quod agunt. quod videri ab aliis verentur. Si enim veraciter malum non esse crederent. nequaquam hoc ab aliis videri formidarent. Unde bene et per quendam sapientem dicitur. Cum sit timida nequitia dat testimonium condempnationi. quia dum de facto suo conscientiam pulsans timor redarguit. ipsa sibi testimonium perhibet dampnabile esse quod agit. Quo ergo per Iohannem dicitur. Si cor nostrum non reprehenderit nos. fiduciam habemus apud deum. Fugiant ergo iniqui humanos oculos. semetipsos certe fugere non possunt. Quia enim malum quod faciunt noverunt. habent testem conscientiam. habent iudicem rationem suam. In peccato ergo quod committunt prius contra se iudicium sue rationis inveniunt. et postmodum ad districtionem eterni examinis perducuntur. Et hoc est quod fortasse per psalmistam dicitur. Abyssus abyssum invocat. in voce cataractarum tuarum. Quia dum miro ordine dispositionis occulte malum non permittitur nesciri quod agitur. et suo se iam iudicio peccator in conscientia condempnat. et postmodum condempnationem propriam ad eterni iudicii sententiam properat.

Io

Abyssū g° abyssū inuocare ē. de iudicio ad iudiciū
peruenire. Sunt g° p̄dicatores scī. redarguāt fcā pec
cantiū. Auditores aūt ꝑui ɔtēpnāt ūba iustoꝝ. de
fendāt qñtū voluerīt ꝑuitates suas. atq; īpudenter
gestas impudenti⁹ defendendo multiplicēt. Certe i
psi s̄ in ɔsciā testes sūt. qꝛ excusabiles nō sūt. Eo eñ ipō
quo rōnalē creaturā ds̄ hoīez ɔdidit. ī manu oīm hoī
nū signat. ut nouerīt singuli opa sua. Sȝ qꝛ heliu de
ꝑuitate singuloꝝ sententiā ꝓtulit. illico ad ipm̄ aucto
rē ꝑuitatis p quē vnūqdq; malū oboritᷣ mētis oclos
deflexit. ut qꝛ vno hu⁹ usu praua capitis mēbra pstrix
erat. ꝛ hoc ipm̄ mēbrō caput sub breuitate describat.
Vel c̃te qꝛ supi⁹ nubiū dei virtutes ītulerat. agit nc̄
ut cont̄ bonoꝝ vitā ꝛ adu̾sarii īpugnacōes īnotescat.
Nā seqtᷣ. Ingredietᷣ bestia latibulū suū. ꝛ ī antro suo mt
morabitᷣ. Qs̄ ali⁹ noīe bestie n̄ āti qu⁹ hostis accipitur.
q̄ deceptōez ꝑmi hoīs seuus impecit. ꝛ integritatē
vite illi⁹ mala suadendo laniauit. Cont̄ quē ꝓphete
vocib⁹ de scā electoꝝ eccl͞ia ī antiq° statu restaurāda ꝓ
mittitᷣ. et mala bestia nō trāsibit p eā. Sȝ hec bestia
cū pt⁹ redēptoris aduentū. pt⁹ p̄dicatoꝝ uoces. q̄si
pt⁹ tonitrū nubiū in fine mūdi illū dāpnatū hoī
nē q̄ antixp̄us vocatᷣ inuaserit. q̄d aliud q̄ latibulū
suū ingreditᷣ. ut in antro ꝓprio demoretᷣ. Vas q̄ppe il
lud diaboli antrū ac latibulū bestie ē. ut insidiās
hoīb⁹ viā hu⁹ vite carpētib⁹ ī illo ꝛ p signa lateat. ꝛ p
maliciā occidat. Q̄ tn̄ oīm repboꝝ corda ꝛ nūc ꝑus
q̄ aptius appareat possidetᷣ. eaq; p occultā maliciā
q̄i ꝓpriū antꝝ tenet. atq; ad oē q̄d nocē hoīs appetit.
ī eoꝝ se obscuris mētib⁹ abscondit. In iudeoꝝ ꝑsequ
ciū corda antꝝ hu⁹ bestie nō fuerītᷣ. in q̄ oꝝ diu ɔsiliis la
tuit. sȝ repente vocib⁹ erupit clamantiū crucifige.

·C xxxvij

cruciſigeret. Et qꝛ ad laceracoēm mētis ꝑtingē tēptando
nō potuit. in redemptore nr̄o ad mortē carnis anhela-
uit. Hec nimirū beſtia multa ꝛ electoꝝ corda tenuit.
ſꝫ hāc ab illis moriēs agnꝰ excuſſit. Un̄ ꝛ ī euāgelio dic̄
Nā princeps huiꝰ mūdi eicietur foras. Qui miro rc̄oq; iudici
o dū ꝯfeſſiones humiliū illumīans ſuſcepit. ſupboꝝ oclōs
deſerens clauſit. Un̄ ei ꝑ pſalmiſtā dr̄. Poſuiſti tenebꝛ̄s
ꝛ fc̄a eſt nox. in ipſa ꝑtranſibūt om̄s beſtie ſiluaꝝ. Catu-
li leonū rugiētes ut rapiant. ꝛ querant a deo eſcā ſ. Tenebꝛ̄s
qͥppe dn̄s ponit. cū peccatis iudicia repēdēs lumē ſue in-
telligētie ſubtrahit. et nox efficitur. qꝛ prauoꝝ mens ig-
norātie ſue erroribꝰ cecatur. In qua oēs beſtie ſilue ptrā-
ſeūt. dū maligni ſpc̄ ſub opacitate fraudis latētes. in
repboꝝ corda prauitates ſuas explendo pcurrūt. In q̄
ꝛ catuli leonū rugiūt. qꝛ neqſſimaꝝ ſꝫ tn̄ eminētiū
ptātū miniſtri ſpc̄ importunis tēptacoībꝰ inſurgunt.
Q tn̄ a deo eſcā expetunt. qꝛ nimirū capere aīās nequeūt.
ni iuſto iudicio ſuperalē dimitꝰ pmittant. Un̄ ꝛ apte
ſubiūgit. Ortus ē ſol ꝛ ꝯgregati ſūt. ꝛ ī cubilibꝰ ſuis
ſe collocauerūt. Qa ueritatis lumē ꝑ carnē appnte a fi-
deliū mētibꝰ excuſſi qī ad cubilia ſua recuſi ſūt. dū
ſola infideliū corda tenuerūt. Qd̄ g illic leonū cu-
bile. hoc hic antrū beſtie dr̄. Nōndū uō magnope
eſtimo. qd̄ hec beſtia nō ſolū antꝝ ſuū ingredi ſꝫ
ī eo ēē morari phibet. Aliqn̄ nāq; ꝛ boꝝ mētes ingre-
dit. illicita ſuggerit. tēptacoībꝰ fatigat. rēitudi-
nē ſpūs ad delcācionē carnis deflectē conatur. de-
lcācoēm q̄ꝰ ad ꝯſenſū pducē nitit. ſꝫ tn̄ reſiſtēte
ſupno adiutorio ſuperalē phibet. Intrare g ī mētes
bonoꝝ pt. ſꝫ morari ī eis nō pt. qꝛ cor iuſti huiꝰ beſti
e antꝝ nō ē. Quos eī qī ꝓpriū antꝝ poſſidet eoꝝ mē-
tes, pculdubio immorās tenet. qꝛ ꝛ ꝑpus ī eis cogi-

tacoēs usq; ad iniq̄ desideria. ⁊ pt⁹ iniq̄ desidia usq;
ad neq̄ssiā opa pducit. Nec; eī studet̄ repbi suggesti
ones ci⁹ recta iudicij manu repellē. c⁹ voluptatibꝰ
appetiuit̄ subdita delcāc̄oē seruire. Cūq; in eoꝝ cordi
b⁹ prauū qđ orit̄. mox p studiū delcāoīs nutrit̄.
⁊ cū sibi mīme resistit̄, ptin⁹ ex cōsensu roboratur.
statiq; cōsensus ad opus ducit̄. op⁹ uō ī ɔsuetudine
ḡuat̄. Recte g° in antro suo morari hec bestia dr̄. q̄
tam diu cogitacoēs repboꝝ tenet. q°usq; eoꝝ uitā ī
aculeo p̄ui opis pforet. Un̄ bn̄ ad iudeā dn̄s p pphe
tā dic̄. Quousq; morabūt̄ int̄ cogitacoēs noxie. Nec;
eī rephendit cur venit̄. ſʒ cur morat̄. Q'a in bonis coꝝ
dib⁹ cogitacoēs illicite veniūt. ſʒ tn̄ morari phibet̄.
qr̄ rcī q̄q; ne captiuāda domū ɔsciē pbeat̄. ab ipō cor
dis limine hostē fugat. Qui ⁊ si qn̄ repentinis suggestioi
b⁹ usq; ad p̄mū vestibulū subrepit. ad ɔsensus tn̄ ianu
am nō ptingit. Huic nimiꝝ bestie ĭpulsu subite for
midīs victus ianuā cordis petrus negādo apuit. ſʒ
eiei⁹ cognoscēdo restituit. flendo clausit. Q'a uō āntiqu⁹
hostis psecutoꝝ corda nō solū intrando tenuit. ſʒ etiā
tenēdo possedit. dicat̄ recte. Ingredict̄ bestia latibu
lū suū. ⁊ in antro suo morabit̄. Quātū nāq; ī eoꝝ menti
b⁹ demorata sit discim⁹. cū eoꝝ ɔsilia attestacoē euā
gelice narracoīs audim⁹. In illa nāq; describit̄ cū re
deptorē nrm̄ viuificare mortuos cernent̄. ī morte
ei⁹ q̄nta anxietate crudelitatis insanirent̄. qđ explē
cont̄ illū praua desidia ardent̄ vellet̄. ſʒ tn̄ ppl'm ti
ment̄. qđ occasiones occidendi q̄rent̄. ⁊ īuenire nō pos
sent̄. qđ ad uotū sui scelere alienigenarū manibus
usi sūt. qr̄ eū quē legalit̄ interimē ipsi nō poterant
feriēdū gentib⁹ tradider̄t. ut ex sola ptāte romanus
p̄ses agēt. qđ ipsi ex sola malicia ut agi debuisset

116

·C· xxxvii

annuntiaret. Unde et apte subiungitur: Ab interioribus egreditur tempestas, et ab arcturo frigus. Scriptura sacra cum contra arcturum interiora memorat, divisam aquilonis partibus austri plagam designat. Unde et in hoc eodem libro scribitur: Qui facit arcturum et orionas, et interiora austri. Quia ergo interiora austri sol ferventior tenet, in arcturum vero cursum omnino non habet, interiorum nomine plebs iudaica, arcturi autem vocabulo hoc in loco populus gentilis exprimitur. Hi enim qui unum atque invisibilem deum noverant, eiusque legi saltem carnaliter serviebant, quasi sub meridiano sole ferventes in fidei calore tenebantur. Gentiles autem qui nullam scientiam supernae cognitionis attigerant, velut sine calore frigidi ab aquilone remanebant. Quia vero tempestas impellit, frigus autem torpore opprimit, recte nunc dicitur: Ab interioribus egreditur tempestas, et ab arcturo frigus. Ac si aperte diceretur: A iudaeis surgit malitia persequens, et a gentibus pravitas premens. Neque enim miracula fieri legis praecepta vetaverant, et tamen iudaei pro eisdem miraculis interimere humani generis redemptorem quaerebant. Unde explere hoc quod coeperant non valentes, ad Pilati praetorium cucurrerunt, ut ipse hunc perimeret, quem iuste perimentem lex nulla cohiberet. Ab interioribus ergo tempestas, atque ab arcturo frigus producitur, dum quod iudaea ex invidia petiit, hoc gentilis iudex ex romana auctoritate perpetravit. Unde bene contra hanc eandem adhuc invidiam subditur: Flante deo concrescit gelu. Quia quo fidelium cordibus sanctus spiritus aspiravit, quo maiora virtutum miracula contulit, eo infidelium mentibus gravioris invidiae torpor excrevit, atque inde contra deum plebs infidelis obduruit, unde humilis populus ante actam duritiam qua se astrinxerat emolliuit. Deo enim flante in gelu versi fuerant, qui visis miraculis invidentes dicebant: Ecce totus mundus post eum vadit. Conspiciebant signa, cernebant per ministros eius miracula, totum iam mundum secuturum fidei praedicamen

ta p̄tendebat. ⁊ tn̄ quos scūs sp̄c mūdū repleuerat. eo il
loꝝ mētes arci⁹ ī duritie malicia ligabat. Aqua g° ī gelu
u̇sa fuerāt. dū eo tēp̄ p⁹ deū mūdo iudea ī inuidia pi
gra remanebat. Sȝ q̄ꝛ sup̄ne pietati supp̄ecit ꝯ̄ crudeli
tatis tante duriciā solue̾. atq̄ ad amādū se corda in
fideliū liq̄re. post h̄ gelu bn̄ mox subdit. Et rursū la
tissime fudit aque. Post gelu q̄ppe dn̄s latissimas aq̄s fu
dit. q̄ꝛ p̄ts q̄ iudeoꝝ seuiciā usq̄ ad morte ptulit. eoꝝ
corda p̄tin⁹ ab īfidelitatis duricia amoris sui aspira
cōe liq̄fecit. ut tanto p̄t⁹ desiderabili⁹ ad obediendū
currerēt. q̄nto p̄us p̄cepto illi⁹ obstinati⁹ restitissent.
Vn̄ bn̄ p quēdā sapientē dr̄. Sic glacies ī sereno. sic sol
uent pc̄ā tua. Ab h̄ frigido torporis gelu solui pp̄ha
desiderabat cū diceb̄t. Cōuerte dn̄e captiuitatē nr̄ām.
sic torrens in austro. De his aq̄s id ē ad dn̄m decurrē
tib⁹ pp̄lis rursū dr̄. Mittet u̇bū suū ⁊ liq̄faciet ea. fla
uit sp̄c ei⁹ ⁊ fluēt aque. Aque de gelu currūt. q̄ꝛ ple
riq̄ ex duris p̄secutorib⁹ magni p̄dicatores fiūt. Ge
lu g° in aq̄ liquat. cū torpor intiu frigoris ad irrigati
onē u̇tit p̄dicacōis. An paulus gelu nō erat. q̄ accep
tis ep̄lis damascū pgens. in corde fideliū q̄ī intīa dei
iactati u̇bi sēina ne ad pfectū opm surgerēt restinge
q̄rebat. Sȝ gelu hoc in aq̄ redijt. q̄ꝛ q̄s p̄sequēdo p̄us
p̄me studuit. hos p̄t modū fluētis scē exhortacōis i
fudit. ut tāto uberior electoꝝ messis exurgeret. q̄nto hāc
ymb̄ dei ⁊ ab ore p̄secutoris irrigaret. Vn̄ ⁊ bn̄ subdit.
Frumentū desiderat nubes. Quid eñ electi quiq̄ sūt n̄
frumēta dei. celestib⁹ horreis recōdenda. Que nc̄ intri
tura aree paleas tolerāt. q̄ꝛ in hac purgacōe scē eccl̄ie
mores cōtrarios repboꝝ portant. quousq̄ hec intn⁹
agricola ventilabro iudicij diuimat. ⁊ ī sup̄na habi
tacula electos suos q̄ī iā mūda grana suscipiens. ētius

·c xxxvii

palcas ignib⁹ tradat. Vn̄ bn̄ ꝑ iohēȝ dr̄. Cui⁹ ventilabꝝ ī ma
nu sua ē. ⁊ ꝑmūdabit aream suā. ⁊ cōgregabit triticū
suū in horreū. paleas aūt ↄburet igne īextinguibili.
Sȝ hoc frumētū quousq; ad ꝑfectā fructuū venit nu
biū pluuias expectat ut crescat. qꝛ boꝝ mens p̄dicāti
um ūbis infūdit̄. ne ab humore caritatis desideriorū
carnaliū sole siccet̄. Hoc frumētū sup̄n⁹ agricola ī mū
do surgē. ac nubes desideratē ↄspexerat. cū dicebat
Messis q̄dē multa. opariȷ aūt pauci. Rogate aūt dn̄m
messis. ut mittat oparios ī messē suā. Qui g̊ hic frum
tū illic messis. q̄ uō hic nubes illic opariȷ vocantur.
qꝛ p̄dicatores sc̄i ⁊ nubes sūt ⁊ opariȷ. Nubes videlȝ ꝑ
doctrinā. opariȷ ꝑ vitā. nubes qꝛ ūbis influūt. opariȷ
qꝛ nō desinūt agē q̊d loquūt̄. Vn̄ ⁊ subdit̄. Et nubes
spargūt lumē suū. Nubes cū lumē spargē ē. p̄dicato
res scōs exēpla vite ⁊ loquēdo ⁊ agēdo dilatare. Sed
q̄uis āuntiacōis interne lumē spargūt. nō tn̄ ad cō
ūtenda oīm q̄ appetūt corda ꝑueniūt. Vn̄ sequitur.
Que lustrāt cūcta ꝑ circuitū. quacūq; eas uolūtas gu
b̄nantis duxerit. Sepe cū p̄dicatores sc̄i exhortari q̊s
dā uolūt s; nequeūt. sepe q̊sdā declinare appetūt. s;
tn̄ intēne instigacōis cōpulsi exhortari eos instātis
siē ↄpellūt̄. Videam⁹ nubē dei quō gubernātis manu
⁊ ad ea que nō appetit ducit̄. atq; ab īpulsu suo iteꝝ
gubnātis manu retinet̄. Certe paulus cū vestimēta sua
excutiens. a corinthiis discē vellet. audiuit. Noli timē
s; loquē. et ne timeas. ꝓpt̄ q̊d ego tecū sū. ⁊ nemo ap
ponet̄ t̄ ut noceat te. qm̄ multus ē m pp̄ls ī hac ciui
tate. Rursū cū ad thessalonicēses uoluisset ire. retēt⁹
ē dicēs. Volui venire ad uos ego q̄dē paulus ⁊ sēl et
iteꝝ. s; impediuit me sathanas. Neq; cū ꝑ semetip̄m
sathan ꝑpedire vias tanti apl̄i potuit. s; occulte dis

penſacoīs uſib⁹ dū adūſat̾ neſciens deſeruiunt. ut nimiꝝ paulus dū ad alios uellet accedē nec ualēt. eiſ a q̄b⁹ recedē nō poterat alci⁹ ꝓdeſſet. Nubes g̾ dei cuncta ꝑ circuitū luſtrat̾. q̄a p̄dicacoīs luce mūdi fines illūinat. Sed q̄ diuinis nutib⁹ ſubdite neqūnt explē qđ uolunt̾. ire nō p̄nt n̄ quacūq; eas uoluntas gubnātis duxerit. Vn̄ ⁊ adhuc ſubdit̾. Ad omē qđ p̄cepit eis. ſuꝑ faciē orbis t̄re. Sepe eni cū gubnātiſ voluntate ꝑducunt̾ alit̾ agē appetunt̾. ſꝫ alit̾ diſponunt̾. Nā pleruq; q̄ſdā auditoreſ ſuos ſtudet̄ blande corrigē. ⁊ tn̄ eoꝝ ſermo ī aſpitatē ducit̾. pleruq; q̄ſdā reſecare aſpe appetunt. ſꝫ tn̄ eoꝝ vigor ꝑ manſuetudīs ſpm̄ refrenat̾. Sic g̾ nō p̄nt ire quo uolunt̾. ita ꝫ̄ nequnt agē ſic uolunt. Q̄a enī eos intn⁹ arbiter tenet cū mittit̾. ita illos ꝫ̄ modificans ſuſcipit cū ꝑducit. ut aliqn̄ in cogitacoē alia diſponant. ſꝫ alia ī ope pagant̾. aliqn̄ alit̾ inchoent ſꝫ alit̾ ꝯſūment. Q̄a g̾ iuxta hoc qđ ſibi p̄cipit̾ ſeruiunt̾. dicat̾ rc̄. Quacūq; eas uoluntas gubnantiſ duxerit̾. ad oē qđ p̄cepit illis ſuꝑ faciē orbis t̄re. Eo eni aptiorē viā p̄dicacoīs īueniunt̾. quo ad hāc nō ſuis ſꝫ p̄ceptoris ſui nutib⁹ ducunt̾. Vn̄ adhuc ſubdit̾. Siue in vna t̾bu ſiue in t̄ra ſuā. ſiue in quocūq; loco miſc̾die ſue eas iuſſerit īueniri. Vna trib⁹ ꝑfecto iudea intelligitur. q̄ in ſcriptura ſacra clara ⁊ multiplex p̄ ceteris mēorat̾. q̄ in hoc qđ ex ſe redēptoris nr̄i carnē ꝓtulit. ſpeciale p̄re oīb⁹ mun⁹ accepit. Terra aut̄ dei ſil⁹ oīs iudea noīat̾. q̄ tūc ei fidei ſue fructū ꝓtulit. cū totuſ ſub ydoloꝝ cultu dilapſiſ gētib⁹ mūd⁹ errauit. Locuſ aūt miſc̾die dei ē ipſa gētilitas. cui⁹ culpas diſtrictus iudex ſi iuſte aīadūteret. ad recōciliatione grē nūq̄ veniret. Que cū nulla apud deū merita habuit. recōciliacoīs tn̄ grām ex ſola miſc̾dia accepit. Vn̄ bn̄ ꝑ paulū dr̄. Gentes aūt ſuꝑ miſeꝛ̄dia honore deū. Unde rurſū ſcriptū ē. Et q̄ nō ſecuta miſeꝛ̄diam. nūc aūt miſeꝛ̄diam ꝯſecuta. Nubes q° ſuas dn̄s ducit ſiue ī una tribu ſiue in t̄ra ſua. ſiue ī quocūq; loco miſeꝛ̄die ſue eas iuſſerit īueniri. qꝛ p̄dicatores ueteris nouiq; teſtamēti. aliqn̄ ſoli tribui iude ꝯtulit. ⁊ iſrl' pene totū ex praua regū gubn̄acōe reꝓbauit. Aliqn̄ ⁊ in t̄ra ſua has pluē nubes facit. qꝛ eūdē iſrlīticū pplm ad antiq̄ gratiā pꝰ correpcōeȝ captiuitateq; reuocauit. Aliqn̄ loco ſue miſeꝛ̄die eas clareſcē uoluit. qꝛ ꝑ p̄dicatores ſcōs ī gētibꝰ uirtutū miracl'a oſtendit. ut ſola miſeꝛ̄dia a iugo erroris abſoluēt. quos ignite ꝑfidie ira deꝑmēbat. Sȝ ecce heliu qꝛ futura ꝑ ꝓpheticū ſpm̄ ſenſit. qꝛ multa ſubtilr̄ ꝓtulit. uir arrogans elacōis ſue pondē laſſatus. nō ualet portare que dicit. Nā ꝑ iactātiā ꝓtinꝰ adiūgit. Auſculta hec iob. ſta ⁊ cōſidera miracula dei. Quaſi ī ꝯpacōe ſui iacentē uidit. quē ad u᷑ba tante p̄dicacōis ut ſtaret āmonuit. Quāuis ⁊ ꝑ hoc qđ dicit auſculta grauē btō iob ꝯtumeliā irroget. qꝛ ſic iā de° ſupiꝰ diximꝰ arrogantia minoris eſt. auditū ſibi uelle extorq̄re maioris. Sȝ licet heliu bona q̄ dic̄ neſciat penſare cū dicit. nos q̄ erudiri ab oībꝰ q̄rimꝰ. indagare u᷑ba doctrīe illiꝰ ſubtilr̄ debemꝰ. Nā magna fortaſſe uirtutis arte dr̄. ſta ⁊ ꝯſidera miracl'a dei. Sunt qppe nōnulli q̄ miracl'a dī iacētes ꝯſiderant. qꝛ opacōis eiꝰ potētiā nō ſequētes āmirant. Stare qppe ē recte agē. Un̄ ꝑ paulū dr̄. Qui ſe exiſtimat ſtare. uideat ne cadat. Et ſepe q̄dā ſupna iudicia mirant. p̄dicamēta celeſtis prie cū audiūt diligūt. mira opa ſupne diſpoſicōis obſtupeſcūt. ſȝ tn̄ amādo ⁊ uiuēdo ad hec eadē opa aſſurgē negligūt. Iacētes q° dei miracl'a ꝯſiderant. q̄ eiꝰ potētiā ſciēdo penſant.

ſed viuēdo nō amat. Per ɔtēplacōēm q̄dē in ɔſide-
ratōē oculos tendūt. ſʒ tn̄ p intentionē ſeſe a t̄ra n̄
erigūt. Vn̄ bn̄ ⁊ balaam exp̱bratōē dr̄. q̄ cadēs ap-
tos hēbat ocl'os. Multa nāq; dē aduētu redēptoīs
dixerat. ⁊ q̄ in nouiſſīs tp̄ib' erat uentā p̄uidebat.
ſʒ tn̄ ei uiuēdo aſſurgē noluit. quē p̄uidēdo p̄dica-
uit. Iacens ḡ aptos ocl'os habuit. cū ei' mētē ⁊ pp̱h'ia
ad celeſtia tendēt. ⁊ auaritia ī t̄ra retinēt. Iacens ap-
tos ocl'os habuit. q̄r cū vidē de ſupiorib' potuit. q;
p̱ſtratus in īfimis nō amauit. Heliu itaq; q̄ bn̄
credidit. iob neq̄q̄. tenuiſſe viuēdo qd' dixit. q̄i iā āmonēſ
dixit. Sta ⁊ ɔſidera miracula dī. Quē adhuc de uē-
turis diſcunt. ⁊ q̄i de ignorātia hūiliās adiūgit.
Nūq; ſcis qn̄ p̄cepit dſ pluuiys. ut oſtenderēt lucē
nubiū ei'. Si nubes ſci p̄dicatores ſūt. pluuie nu-
biū ſūt u̇ba p̄dicantiū. Sʒ nubes cū p aera t̄ſuolat.
n̄ pluuia deorſū ueniat. neſcit q̄ntā aq̄r īmenſi-
tatē portat. n̄ choruſcus int̄ pluuias erūpat. intel-
ligi nō ualet q̄d ī eis ē claritatis latet. Q̄a nimiꝝ p̄-
dicatores ſci ſi taceāt ⁊ neq̄q̄ loquētes oñdat q̄nta
ſit celeſtis ſpei claritas quā in cordib' geſtāt. aut
reliq̄s hoīb' ſiles. aut longe his deſpectiores videt.
Cū aūt apire p p̄dicatōēʒ ceperit. q̄ ſit ſupne p̄rie re-
muneratio quā intrīſecus tenēt. cū pſecutōē preſſi
ī qua virtutis arce p̱ſteterit īnoteſcūt. cū viſiōē de-
ſpectū loquēdo inſinuāt vn̄ timeāt. ipē q̄ de nu-
bib' īfluūt pluuie. lucē nobis earūdē nubiū oñ-
dūt. P u̇ba ei p̄dicatorū cognoſcim'. ut ī eis clari-
tatē vite q̄ appetūt cū magna hūilitate veneremur.
Hāc nimiꝝ lucē paulus diſcip'lis oñdebat. cū
dicēt. Ut ſciatis q̄ ſit ſpes vocatiōis ei'. ⁊ q̄ diuitie
glie b̄titudinis ei' in ſcīs. ⁊ q̄ ſit ſupeminēs mag

·C xxxvii

p̄ntia au
tem corporis
infirma

nitudo virtutis ei⁹ in nos q̄ credim⁹ ihesum. Hanc lucē chorinthii p scͥptoꝝ ūba qͣ p pluuię guttas agnouerāt. cū dicebāt. Eplę g̃ues sūt fortes. ⁊ sermo ɔtēptibilis. Sʒ plerūq; p̄dicatores sc̄i ostendē semetipōs ut, p̄sint capiūt. nec tn̄ possūt. plerūq; latē ut ōcti sint appetūt. nec tn̄ pmittūt. Neō gͦ scit qn̄ lucē nubiū pluuię ostendat. q̄ neō ɔphendit qn̄ d̄s uirtutē p̄dicacōis p̄beat. ut p̄dicantiū gl̄a clarescat. Dicat ergo. Nūq̄d scis qn̄ p̄cepit d̄s pluuiis. ut ostendēt lucē nubiū ei⁹. Acsi apte dicat. Nūq̄d scis venturos ī mūdo p̄dicatores. Uel ɔspicis qn̄ eos ad p̄dicandū dn̄s replecōe sp̄c impellat. qb⁹ue modis eoꝝ vite claritatē mūdo īnotescat apphendis. Un̄ adhuc apte subiūgit. Nūq̄d nosti semitas nubiū magnas. ⁊ p̄fcās sciās. Habēt iste nubes semitas subtilissimas. scilʒ scē p̄dicacōis vias. Angusta quippe porta ē. que ducit ad uitā. Eos gͦ p semitas astringūt. q̄ ab ītētionis eoꝝ tramite p lata mūdi desidia euagando n̄ exeūt. Arta ei bn̄ viuēdi censura nō ē āpla uia. sʒ semita ī qua p̄dicator q̄sq; studiose ɔstringit. q̄ sub p̄ceptoꝝ custodia sollicite eā āgustat. An nō q̄i q̄dā angustia ē itineris. in hoc q̄dē mūdo viuē. sʒ de hui⁹ mūdi ɔcupiā nil hr̄e. aliena nō appetē. ꝓpa nō tenē. laudes mūdi despicē. ⁊ p deo obpbria amare. gl̄am fugē. despcm̄ sequi. adulātes despicē. despicientes honorare. mala nocentiū ex corde dimittē. ⁊ erga eos dilcōis grāʒ īmobilē in corde retinē. Que vidlʒ oīa semite sūt sʒ magne. q̄ quanto ī p̄nti vita p ipsa viuēdi custodia āguste sūt. tanto ampli⁹ in etna retribucōe dilatant. Ubi bn̄ subdit. ⁊ p̄fcās sciās. Pfecta quippe sciā ē. ⁊ cūcta hec sollicite agē. ⁊ de suis mitis scire nil eē. Un̄ ⁊ bn̄ nubes de hac p̄fecta sciā docēt. dū eis voce veritatis dr̄. Cū feceritis oīa q̄

p̄cepta sūt uobis. dicite serui ĩutiles sum⁹. Pfcā sciā ē scire
oīā. ⁊ tn̄ iuxta quedā modū scientē se eē nescire. Qa
⁊ si iā p̄cepta dei nouim⁹. ⁊ si virtutē ūbox illi⁹ sollici-
ta ɔ̄sideracōe ponderam⁹. ⁊ si iā q̄ intellexisse noscere-
dum⁹ agim⁹. adhuc tn̄ acta eadē qua districtiōe ex-
āīnis sint discutienda nescim⁹. Necdū dei faciē cer-
nim⁹. necdū occulta ei⁹ ɔ̄silia vidē⁹. Qūta ē ḡ nostra
sciā. q̄ quousq; mortalitatis pondē p̄mit. ip̄o sue ī-
c̄titudīs nubilo cecat. De qua bn̄ p paulū dr̄. Qui se
existimat scire aliq̄d. nōdū cognouit quēadmodū
oporteat eū scire. In h' itaq; mūdo dū viuim⁹. tūc
pfcē q̄ scīēda sūt scim⁹. cū pficiētes p intelligētiā
nil nos pfcē scire cognoscim⁹. Dicit ḡ. Nūq̄d nosti se-
mitas nubiū magnas ⁊ pfcās sciās. Ac si apte dicat.
Nūq̄d iā sūma acta p̄dicātiū ɔ̄spicis. q̄ postq̄ p sciā3
ad alta se eleuāt. deorsū se humilit' p cognicō3 sue
ignorātie iclināt. Qd̄ qz solius sci sp̄c dono agitur.
ut huānū cor nō solū de sciā s3 ⁊ de ipsa sua ig-
norāīa pfcē doceat. et calore amoris ad sup̄na
ferueat. dū mīora eē que cognouit ī infimis pēsat.
rnē subiūgit. Nōne vestimēta tua calida sūt cū p-
flata fuit t̄ra austro. Sepe bt̄m iob figurā3 scē eccl̄ie
tenē iā dixi. Vestimēta uō eccl̄ie sunt
oēs sc̄i. q̄ ei fidei adunacōe iūgūt. De quib⁹ eidem
eccl̄ie p p̄phetā dn̄s dic̄. Viuo ego. qz oīb⁹ his velut or-
namēto vestieris. P austrū uō q̄ nimi⁊ calid⁹ ventus
ē nō īmerito sp̄c scūs designat. q̄ q̄sq; dū tangitur.
ab ūq̄tantis sue torpore liberat. Vn̄ bn̄ in cāticis cātico⁊
dr̄. Surge aq̄lo ⁊ veni auster. pfla ortū meū. ⁊ fluāt
aromata illi⁹. Aq̄lo ei iubet ut surgat. ut nimi⁊ is
q̄ mortaliū corda restringit aduersari⁹ sp̄c fugiat. Au-
ster eū venit ⁊ ortū pflat ut ei⁹ aromata diffluāt.

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

·C xxxvii

quia per adventum sancti spiritus dum mens hominum repletur, ex ea mox opinio virtutum aspergitur. ut iure iam sanctorum lingua qui ortus austro perflatus dicat: Christi bonus odor sumus deo. Vestimenta ergo sancte ecclesie calida sunt dum terra austro perflatur: quia hii qui ei per fidem inherent, ferventibus caritatis studiis inardescunt. dum eorum mentes sancti spiritus afflatu perfundit. Quod quidem et de eodem beato iob nil obstat intelligi. quia sic hec generaliter in sancta ecclesia dicimus. ut tamen per membra eius singula specialiter teneamus. Unusquisque enim qui recte vivit. atque hoc et alios docere consuevit. quasi tot vestimenta habet. quot auditores ei concordes inherent. Natura namque vestimentorum est ut per semetipsa calere non possint. sed adiuncta viventi corpori dum exalantes membrorum poros contegunt. emanantem ab intimis calorem premunt. Quo nimirum calore hec eadem vestimenta calescunt. sed calefacta calorem quem acceperint retinendo ad corpus reddunt. Quid ergo per vestimenta viventi corpori adherentia. nisi discipulorum vita magistris bene viventibus coniuncta designatur? Que quasi per poros calorem accipit. quia ad amorem dei et exemplo actionis et impulsu exhortacionis ignescit. que velut frigus proprium respuit. dum a pristina iniquitate discedit. Calorem quem accepit retinet. quia in eo quem per predicamenta susceperit fervore convalescit. Doctores autem sancti dum auditores suos in amore dei proficere sentiunt. ipsi amplius in doctrine virtute fervescunt. et quia eos ad summa inardescere et fervere conspiciunt. ad predicanda bona celestis patrie validius succenduntur. Qui et si quando pro eo quod adhuc vitam corruptibilem humane infirmitatis agunt. de quibus culpa saltem tenuiter in opere in locutione in cogitatione temptantur. discipulorum suorum profectum conspiciunt. et ipsi vel in minimis esse reprehensibiles erubescunt. ne qua forte exempla torpitudinis prebeant eis. quos per predicationis vocem ad regulam interne rectitudinis vocant. Cum ergo verbo doctorum

accendūtur auditores: q̄i ex viuēti corpe vestimēta
calefiūt, Sȝ dū ex ꝑfectu auditoꝝ ī vita docētiū
ꝑficit: q̄i ex calefactis vestimētis calor ad corpꝰ re-
dit, Sȝ nequaq̄ sibi doctores tribuāt. qđ p exhortati
onē suā ad sūma ꝑficē auditores videt̄: qꝛ n̄ sp̄c scs̄
eoꝝ corda repleat: ad aures corpis vox docētiū in cas
sū sonat, Formare eī mgr̄i vocē ꝯctiꝰ pn̄t: sȝ hac inpri
mē mētiꝰ nō possūt, Neq: ei q̄ plantat ē aliqđ neq: q̄ ri
gat. sȝ q̄ īcremētū dat deus, Dicat g°, Nōne vestimēta tua
calida sūt dū pflata fuit t̄ra austro: qꝛ nimirū tūc audi
tores q̄ iā bn̄ viuētibꝰ doctoribꝰ inhēnt calorē supni ad
ris accipiūt: cū p afflatū sc̄i sp̄c excitant̄, Acsi apte btō
iob dicet, Incassū ē tribuis si q̄s p te ꝑfecisse in virtutibꝰ
ꝯtēplaris: qꝛ hi q̄s p te incaluisse estimas. n̄ eos sc̄i sp̄us
flıor attingēt: frigidi ī sua insensibilitate remanēnt
Postq̄ uo hec fortit̄ dixit: p ignorātiā leuit̄ motꝰ irri
sionis ilico u̇ba subiūxit dicēs, Tu forsitan cū eo fabri
catus es celos: q̄ solidissimi q̄i ere fusi sūt, Pn̄t p celos
hi q̄ in celestibꝰ ꝯditi sūt sp̄us angelici designari, Vn̄
ꝛ ī orōe nr̄a dicē uoce vitatis instruim̄, fiat uolūtas tu
a sicꝫ in celo ꝛ ī t̄ra, Vt nimirū uolūtas dī sicꝫ a supiore
creatura agit̄: ita ī oībꝰ ē ab huāna īfirmitate seruet̄
De q̄bꝰ bn̄ dr̄: q̄ solidissimi q̄i ere fusi sūt, Natura nāq: e
ris ē rubigine difficile ꝯsumi: et u̇tutes angelice q̄ ī
dīno amore fixe ꝑstiterūt. lapsis supbiētibꝰ angel̄ hoc
ī munē retribucōīs accepert̄: ut nulla iā rubigine sur
ripiētis culpe mordeatur: ut ī ꝯtēplacōē ꝯditoris sine
felicitatis fine pmaneat. et ī hoc qđ sūt ꝯdite etna sta
bilitate subsistat, Qđ bn̄ apud moysen ipā de mūdi
origine histoīe u̇ba testant̄: cū ꝛ pus fcm̄ celū dr̄. ꝛ h°
idē postmodū firmamētū vocat̄. qꝛ vīȝ natā āgelica
ꝛ pus subtilis ē in supioribꝰ ꝯdita. ꝛ post ne vnq̄ potu

16

iſſet cadē mirabilius ꝯfirmata. Poſſūt ⁊ ꝑcelos ut
ſepe — dixi⁹ electoꝝ mētes expͥmi a cūctis t̄renis cōta
gijs īt̄imo amore ſuſpenſe. q̄ q̄uis corꝑe degant
in īfimis. qꝛ tn̄ iā corde inherēt ſūmis. veracit̄ dicūt.
Nrā ꝯuͤſatio in celis ē. Qui ſolidiſſimi ut ere fuſi ſūt.
qꝛ ab integritate cepte fortitudis nulla mutabilita
tiſ rubigine ꝯſumūt. Quib⁹ ⁊ fortit̄ ꝯtra adūſa durā
tib⁹ auctoriſ uoce dr̄. Vos eſtis amici mei. q̄ ꝑmāſiſtis
mecū in tēptacōib⁹ meis. Sꝫ q̄uis doctus ⁊ arrogāſ
cū irridere ſcīm viꝝ nitit̄ irriſioni ſue fortia dicta
ꝑmiſcet. a dictis tn̄ fortib⁹ ſꝑ ad ſuꝑuacua ūba re
labit̄. Nā itēꝝ deridēdo ſubiūgit. Oñde nobis quid
dicam⁹ ei. nos q̄ppe īuoluim̄ tenebris. Ac ſi dicat.
Tu q̄ magne iā intelligētie luce ꝑfrueris. doce nos
q̄ ignorātie tenebris īuoluim̄ debes. Qui mox ab ir
riſione reſiliens deſpiciēdo ſubiūgit. Quis narrab̄
ei q̄ loquor. Ac ſi apte dicat. Que ego ei de ſuis laudi
b⁹ acute ſentiens nō audita loq̄r. quiſ hec narrare
uel ꝓꝑ̄ audierit ꝑt. Sꝫ qꝛ cū doctrina ⁊ arrogātia
ī vni⁹ mētiſ habitacōe ꝯfligit. a loq̄ntis ore nō ſolū
ſonat viuēdi leuitas ſꝫ ⁊ grauitaſ ſentiēdi. ꝓꝑ̄
beliu ꝑ arrogātiā leuit̄ ītumuit dicenſ q̄s narrab̄
ei q̄ loq̄r. mox ꝑ doctrinā ſubdidit. Etiā ſi locutus
fuit hō deuorabit̄. Omē qđ aliq̄ deuorat. hoc īt̄or
ſus trahens ab īṫuentiū oculis occultat. ⁊ rē que vi
deri in ſuꝑficie potuit. ī ꝑfundū rapit. Hō ḡ cū de
deo tacet. ꝑ ioꝫ ī qua ē ꝯditus. eē aliqđ videt. Ac ſi
de deo loq̄ cepit. ılıoq̄ nil ſit oñdit. qꝛ magnitudis
illi⁹ īmenſitate deuorat̄. [illegible]ꝛ q̄ſi in ꝑfūdū rapt⁹ ab
ſcondit̄. qꝛ effari īeffabilē cupiens ipā ſue ignorā
tie anguſtia deglutit̄. Loq̄t̄ ei caro de ſpū. circūſcp
tuſ ſpc̄ de īcircūſcpto. creatura de creatore tp̄alis

de et̃no· mutabilis de ĩmutabili. mortalis de uiuifi
cante, Et cū in tenebris positus. intn̄ū lumē sicut est
nesciat homo· de et̃nitate disserē cupiēs cec⁹ loquit̃
de luce, Si ergo locut⁹ fuit hō deuorabit̃· qꝛ si effari
hō et̃nitatē sicut ē appetit· ⁊ hoc sibi subtrahit. qđ de
illa uel tacit⁹ sentit, Sꝫ hec et̃nitas nūc hoīb⁹ vēiēs ĩnotu
it· cū se eis huānitate suscepta monstrauit, Que quia
necdū reuelata fuerat· de eisdē hoīb⁹ rc̄e subiūgit̃
Et nūc nō vidēt lucē, De qua nimiꝝ luce ⁊ ꝑ ꝓphetā dr̄,
Populus q̄ sedebāt ĩ tn̄bs· vidit lucē magnā, Sꝫ hec e
adē lux q̄lr̄ ab hoīb⁹ videat̃ ĩsinuat̃· cū ꝓtin⁹ subdit,
Subito aer coget̃ ĩ nubes, Aer qⁱppe ita ipsa sua tenuita
te sꝑgit̃· ut nulla firmitate solidet̃, Nubes aūt tāto
firmiores sūt· qⁿto densiores, Qđ g̊ ꝑ aerē n̄ mētes se
cularīū designāt̃· q̄ inn̄is h⁹ vite desidiis dedite
huc illucq; more aeris fluide dispgūt̃· Sꝫ aer ĩ nu
bes cogit̃· cū fluxe mētes ꝑ supni respect⁹ grāꝫ v̄tutis
soliditate roborāt̃· ut int̄ sinū cordis rc̄a sentiendo
se colligāt· ⁊ ĩ uanis cogitacoīb⁹ nō liquescāt, Aer petr⁹
fuerat· cū ꝑ t̃rena desidia sparsus. cū q̄ aura tn̄siens
ꝓ vita carnis cura piscacoīs agitabat, Aer ⁊ oms apl̄i
extiterāt· q̄ iā ꝑ legē alta didicerāt. Sꝫ necdū ꝑ fidē
firma sapiebāt, Subito aūt aer ĩ nubes coactus ē· qꝛ
ꝑ respcm̄ supne grē fluxa corda piscantiū. in solidi
tatē ūsa sūt p̄dicatoꝝ· ut eoꝝ infirme cogitacoēs for
tia sentiēdo dēsescēt· ac more nubiū aq̄s sciē cape
rēt. ⁊ subiacentē terrā ībis p̄dicacoīs irrigarent·
q̊ pacto mistio ad celi secreta recrent· atq; ad et̃nā
reqem finito labore puenirēt, Un̄ ⁊ bn̄ mox subdit̃,
Et vent⁹ tn̄siens fugabit eos, Uentus qⁱppe tn̄siens. est
vita pn̄s, Vent⁹ g̊ tn̄siens nubes fugat· qꝛ mortal' vita
ꝑc̄rens. p̄dicatores scōs a nr̄is oculis corpalr̄ occultat,

·C· XXXVII

Ventus transiens nubes fugat, quia vite temporalis excursus a carne apostolos subtrahit, et eos a terre superficie in secreta requie, quam in celorum cardine abscondit. Sed quia usque ad mortem predicare non desinunt, et prius vite spacium morte nubium cum uberum pluvia exierunt, quid eorum laboribus in sancta ecclesia agatur adiungit, cum protinus subdit, Ab aquilone aurum veniet. Quid per aquilonem nisi peccati frigore constricta gentilitas designatur? Quam ille sub iugo sue tyrannidis tenuit, qui superbiens dixit, Sedebo in monte testamenti in lateribus aquilonis, ascendam super altitudinem nubium, ero similis altissimo. Quid vero auri nomine nisi fideles exprimuntur? De quibus per ieremiam dicitur, Quomodo obscuratum est aurum, mutatus est color optimus? Aurum quippe obscuratum doluit, qui in quibusdam claritatem innocentie visam in culpe nigredinem vidit. Ab aquilone ergo aurum venire dicitur, quia per respectum gratie redemptoris a gentilitate dudum perfidie torpore frigida intra sanctam ecclesiam preciosa deo vita fidelium multiplicatur. Ab aquilone enim aurum venit, cum ab ipsis ydolorum cultoribus vera in domino fides claruit. Sed conversis ad fidem gentibus iudea contradicit, et ad premia retributionum celestium dedignatur suscipere eos qui dudum fuerant cultores ydolorum. Unde post conversionem gentilium petro dicitur, Quare intrasti ad viros preputium habentes, et comedisti cum eis? Quo contra per ysaiam dominus dicit, Dicam aquiloni da, et austro noli prohibere. Sicut enim per aquilonem gentilitas, sic per austrum iudea signatur, Que quasi meridiano sole incaluit, quia redemptore in carne apparente, fervorem fidei prima suscepit. Aquiloni ergo da dicitur, cum offerre deo sue fidei munera gentilitas imperatur. Austro autem iubetur ne prohibeat, quia hebreis in fide consistentibus precipitur ne vitam gentilium repellendo condempnet. Unde hic quoque quia dictum est ab aquilone aurum veniet, apte subiungitur, Et a deo formidolosa laudatio. Sic enim a deo dr̄. ac si ab his qui ī p̄te dī sūt. id ē fidelib; dicēt. Auro g̊ ab aq̄lone veniente a dō formidolosa laudatio ꝑdiit. q̄ꝛ dū claritatē sue fidei gētilitas obtulit. multitudo hebreoꝝ fideliū diuina iudicia ꝑtimescēdo laudauit. Sꝫ quō ab aq̄loē auꝝ veniat. quō ab his q̄ sub dō sūt formidolosa laudatio erūpat. ipsa nobis histō sacri eloquii oñdat. Scriptū q̊ppe ē. Corneli⁹ cēturio cohortis q̄ dr̄ italica. religiosus ꝛ timens deū cū oī domo sua. faciens elemosinas multas plebi ꝛ dep̄cās deū sēp. uidit ī visu maīfeste q̄ hora nona diei āgelū dei introeūtē ad se ꝛ dicētē sibi Corneli. Et ille intuens eū tiore correptꝰ dix. Quid ē dn̄e. Dixit aūt illi Oroēs tue ꝛ elemosine ascēderūt ī meōriā in ꝯspcū dī. Auꝝ g̊ ab aq̄loē uenit. dū in ꝯspectu dī ex gētib⁹ cū elēōsinis orō ascēdit. Qd̄ cū petr⁹ frīb; retulisset. quō uel corneli⁹ angelū uel ipse de celo submitti ad se lintheū cū bestiis reptilib; ꝛ uolatilib⁹ vidisset. quō spūs scūs ꝛ ante baptisma gentiliū corda ꝑfuderit. q̄ nūq̄ in iudeoꝝ mētib⁹ nī pt⁹ aquā baptismatis venit. ꝓtin⁹ scriptū ē. His auditis tacuerūt ꝛ glīficauerūt deū dicētes. Ergo ꝛ gētib; dš pniām ad vitā dedit. Multitudo g̊ fideliū formidolosā laudē deo obtulit. q̄ saluans gētib⁹ a suo se m̄murē dona celestis grē āmirādo ꝯpressit. Unī ipse q̊q; petrus miratꝰ dicēs. In uiᵗᵉ ꝯpi. qd̄ nō ē ꝑsonaꝝ acceptor dš. Sꝫ cū gētes fidē susceperūt. cur ab eis q̄ iā fideles sūt formidolosa laudatio venire dr̄. cū leta venire pocius q̄ formidolosa debuisset. Sꝫ ideo ꝯūsis gētib⁹ ab hebreis iā fidelib⁹ formidolosa laudatio ꝓdiit. q̄ꝛ nimiꝝ iuste iudea repulsa ē. dū pie ē gētilitas vocata. ꝛ dāpna sue repulsiōis timuit. dū lucra aliene uocationis vidit. Unī nos q̊q; cotidie dū iniq̊s q̊sq; ad īopinatā

28

vite celsitudinē, ꝑuehi repēte ɔspicim⁹: sub occultis
di iudicijs timēdo gaudem⁹: ne ꝑ occulta iudicia
q̊sdā ds̄ q̄ dignu putāt deserat. q̄ ꝑ hec ad se eos q̄
īdignu estimāt uocat. Seq̄t. Digne eū inuenire nō
possum⁹. Et si īuenire iā deū possum⁹ nō tn̄ digne:
qr q̄cq̄d in illo sentim⁹ ex fide ē. nō dū ex specie. Hoc tn̄
qđ iā se īuenisse ɔsidāt: adiūgit dicēs. Magn⁹ forti
tudīē ⁊ iudicio ⁊ iusticia: et enarrari nō pt̄. Magn⁹
qppe ē fortitudīē. qr fortē adūsariū supat: ⁊ de do
mo illi⁹ uasa ꝑmutat. Magn⁹ iudicio: qr ⁊ si hic ele
ctos suos p adūsa dep̄mit: eos q̄nq; ī gl'a et̄ne ꝑspi
tatis extollit. Magn⁹ iusticia: qr ⁊ si hic diu tolerat:
q̄nq; tn̄ fine tn̄o rep̄bos dānat. Bn̄ aut̄ subdit̄ et
enarrari nō pt̄. Sentiri eī digne nō ualet: quanto
min⁹ dici. Sȝ meli⁹ hunc utcūq; dicim⁹: si sub ɔside
racōis ei⁹ formidine āmirādo taceam⁹. Seq̄t. Ideo ti
mebūt eū uiri: ⁊ nō audebūt ɔtēplari oms q̄ sibi ui
dent̄ eē sapiētes. Hoc loco heliu viros eos q̄ ad in
telligētiā sūt fortes appellat. Et nōndū qđ nō ait ⁊
nō audebūt ɔtēplari sapiētes: sȝ q̄ sibi vident̄ eē sapiētes.
Quib⁹ videlȝ ūb nō ꝑitos q̄ dē. sȝ arrogātes īsinuat. He
liu g° dū multa fortit̄ sentit: in locucōis sue fine se
tetigit. Viri nāq; arrogantes ⁊ docti eū rc̄e nō viuūt.
sȝ tn̄ rcā dr̄ eē doctrine īpulsioīb⁹ ɔpellūt. ipi dāpna
cōis sue aliq̄mō p̄cones fiūt: qr dū ea q̄ agē respu
ūt. p̄dicātes insinuāt. suis se uocib⁹ dāpnatos cla
māt. Cont̄ q̄s bn̄ p psalmistā dr̄. Conūsi sūt in arcū
p̄usū. Arcus qppe p̄usus. ipm̄ a quo itendit̄ ꝑcutit.
In dc̄is aut̄ suis arrogātiū lingue arcui p̄uso sūt siles:
qr dū cont̄ elacōez ūba faciūt. in suis auctorib⁹ sa
gittas figūt. Vn̄ sūma cura puidendū ē. ne accepta
sapiētia cū ignorātie tenebs̄ illuiāt lumē humilita

ɔtu-
melie au
ferēs in
mic̄ vasa

tis tollat. ⁊ iā sapiā eē neq̄at: que ⁊ si virtute locutiōs
fulgat. elatiōis tn̄ velamīe cor loquētis obscurat.
Alia nāq; sūt bona sūma: alia bona media. Bona etēi
sūma sūt fides spes caritas: que cū veracit̄ hn̄tur:
ī malo inflecti nō possūt. Bona aūt sūt media ꝓphia
doctīa. curationū virtus ⁊ cetā: que ita int̄ vtrūq;
sūt posita: ut aliqn̄ ꝑ hec sola etna pria. aliqn̄ uō glā
t̄rena reqrat. Medias g° has v̄tutes dicim': qs ad qd̄
cūq; mens appetit inclinam'. Quib' ꝑceptis ita uti an̄'
sic t̄renis diuiciis pt. P t̄renas nāq; diuicias alij ī glē
ostentacōe supbiūt: alij erga ꝓxiōꝝ īdigētiā mīstia
pietatis opant̄. Cū p doctinā g̃ atq; ꝓphiaꝫ laus ext̄i
orq̄rit̄: qī p corpales diuicias t̄rene glie culmē ābit̄.
Cū uō doctina atq; ꝓphia lucrandis aiab' īpendit̄:
qī accepte diuicie egenis frīb' largiūt̄. Quia g° sepe
p ipā dona q̄ se ꝑcipe exultat a manu dātis īcaut'
aī' elongat: vigilanti ꝑuisione curādū ē. ut ⁊ p̄us
subiugāt vitia: ⁊ pt' sub circūspectiōe dona tenēāt.
Nā si ī eis mens incaute se deserit: nō p hec adiuta
subuehit: ſꝫ qī p anteactis laborib' remunerata
reꝓbat. Un̄ fit ē ut accepta virt' dū in usu t̄nsitōie
laudis assūit: qz vicio militat virtus nō sit. Quia enī
origo virtutis hūilitas ē. illa ī nobis virt' veracit̄
pullulat. q̄ in radice ꝓpa id ē in hūilitate ꝑdurat.
a qua nimirꝫ si abscīdit̄ arescit: qz viuificantē se
in īmis huōrē caritatis ꝑdit. Sꝫ qz p hoc qd̄ ab
heliu dr̄. nō audebūt ɔtēplari oēs q̄ sibi videt̄ ee
sapiētes. occulta cordis elatio reꝓbat: intueri libet
⁊ qn̄ta virtutū munera dauid ꝑcepat. atq; ab his
oīb' q° forti se hūilitate seruabat. Quē eī nō
extollēt ora leonū frangē: ursoꝝ brachia dissipare.
despectis p̄orib' frīb' elegi. reꝓbato rege ad regni gu-

R2

29

C. xxxvij

bnacula vngi. timēdū cūctiſ vno lapide goliā ſternere. a rege ꝓpoſita extīctiſ allophilis nūoſa ꝑputia reportare. ꝓmiſſū tandē regnū ꝑcipe. cūctūq; iſrliticū ppłm ſine ulla ꝯtdcōe poſſidē. Et tm̄ cū archā dei ihrłm reuocat. qͥ oblituſ ꝑlatū ſe oībꝰ admixtꝰ ppłiſ añ archā ſaltat. Et qꝛ corā archa ſaltare ut creditᷣ vulgi mos fuerat. rex ſe in dīno obſeq̄o ꝑ saltatū rotat. Ecce quē dn̄s cūctiſ ſingularit̄ ꝑtulit. ſeſe ſub dn̄o. ⁊ exequādo mīmis. ⁊ abiecta exhibēdo cōtēpnit. Nō ptās regni ad meōriā reducitᷣ. nō ſubiectoꝝ oculiſ ſaltādo vileſcē metuit. nō ſe hōre ꝑlatū cetīs ante eiꝰ archā qͥ hōrē dederat recognoſcit. Corā dō egit vilia vel extrema. ut illa ex hūilitate ſolidaret. q̄ corā hoībꝰ geſſerat fortia. Quid de ſuis fcīs ab alijs ſentiatᷣ ignoro. ego dauid plus ſaltantē ſtupeo q̄ pugnantē. Pugnādo qͥppe hoſtes ſubdidit. ſaltādo aūt corā deo ſemetipm̄ vicit. Quē michol ſaul filia adhuc ex tuōre regij gnīs īſana. cū hūiliatū deſpicerē dicēs. quā glōſus fuit hodie rex iſrł diſcoopiens ſe ante āciłłas ſeruoꝝ ſuoꝝ. ⁊ nudatꝰ ē qͥ ſi nudetᷣ vnꝰ de ſcurris. ꝓtinꝰ audiuit. Ante deū qͥ elegit me potiꝰ q̄ prēm tuū. Ac paulo pꝰt ait. Et ludā ⁊ vilior fiam plꝰ q̄ factuſ ſū. eroq; hūilis ī oculiſ meis. Ac ſi apte dicat. Vileſcē corā hoībꝰ appeto. qꝛ ſeruare mē corā deo ꝑ hūilitatē ꝑmiū quēo. Sūt uō nōnulli q̄ de ſemetipiſ hūilia ſentiūt. qꝛ ī hōreᵇ poſiti nichil ſe eē n̄ puluerē fauillāq; ꝑpendūt. ſ; tm̄ corā hoībꝰ viles apparē refugiūt. ⁊ cont̄ hoc qđ de ſe intiꝰ cogitāt. qͥ rigida extīꝰ venuſtate palliāt. Et ſūt nōnulli q̄ viles videri ab hoībꝰ appetūt. atq; oē qđ ſūt deiectoſ ſe exhibēdo ꝯtēpnūt. ſ; tm̄ apud ſe introrſus qͥ ex ipō merito oſtenſe vilitatiſ intūeſcūt. ⁊ tāto magis in corde elati sūt. quāto amplꝰ in spē elationē ꝑmūt. Que vtraq; vnꝰ elationis bella magna dauid circūspectiōr dep̄hendit. mira virtute supauit. Quia enī de semetipso intꝰ humilia sentiēs honorē exteriꝰ nō qrit. insinuat dicēs. Ludā ⁊ vilior fiā. Et qꝛ ꝑ hoc qđ vilē se exteriꝰ p̄buit. neq̄q̄ꝫ intꝰ intumescit. adiūgit. Eroq; humilis ī oclis meis. Ac si dicat. Qualē me exteriꝰ despiciēdo exhibeo. talē me ⁊ intꝰ attēdo. ¶ Quid g° acturi sūt qs doctrina eleuat. si dauid ex carne sua venturū redēptorem nouerat. eidēq; gaudia pphando nūtiabat. ⁊ tñ in semetipso ceruicē cordis valida discretionis calce deprimebat dicēs. eroq; humilis ī oclis meis. Bn̄ g° ꝑ heliu dicitur. Ideo timebūt eū viri. ⁊ nō audebūt cōtēplari oēs q sibi videntur ēē sapiētes. Contēplari eī dei sapiam nō possūt. q sibi sapiētes videntur. qꝛ tāto ab eiꝰ luce lōge sūt. qnto apud semetipos humiles nō sūt. Quia ī eoꝝ mētibꝰ dū tumor elationis crescit. aciē cōtēplationis claudit. ⁊ vn̄ se lucē p̄ ceteris estimat. inde se luce veritatis priuant. Si g° veraciter sapiētes ēē atq; ipsā sapiam cōtēplari appetimꝰ. stultos nos humiliter cognoscamꝰ. Relinquamꝰ noxiam sapiam. discamꝰ laudabilē fatuitatē. Hinc qppe scriptū ē. Stulta mūdi elegit dš. ut cōfūdat sapiētes. Hinc rursū dr̄. Si qs videtur inter vos sapiens ēē in hoc seclo. stultꝰ fiat ut sit sapiens. Hinc euāgelice historie ūba testantur. qꝛ zacheus cū videre p̄ turba nil posset. sycomori arborē ascēdit. ut trāseuntē dnm̄ cerneret. Sycomorꝰ quippe ficus fatua dr̄. Pusillus itaq; zacheꝰ sycomoꝝ subiit ⁊ dnm̄ vidit. qꝛ q mūdi stulticiā humiliter eligūt. ipi dī sapiam subtiliter cōtēplant. Pusillanimitatē nāq; nrām ad videndū dnm̄ turba p̄pedit. qꝛ īfirmitatē humane mētis ne luci veritatis intendat. curaꝝ secularium tumultus p̄mit. Sz pru

127

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

dent᷒ sycomoꝝ ascēdim᷒: si ꝑuide eā que diuinit᷒ pcipit᷒ stulticiā mēte teneam᷒. Quid eī in hoc mūdo stultius q̄ amissa nō q̄rē. possessa rapiētib᷒ relaxare᷒. nullā ꝑ acceptis iniurijs iniuriā reddē. ymo ꝛ adiūctis alijs patiām ꝓbere᷒. Quasi eī sycomoꝝ nos ascēdē dn̄s pcipit cū dicit᷒: qui aufert q̄ tua sūt ne repetas. Et rursū. Siq̄s te ꝑcusserit in dexterā maxillā᷒: ꝓbe ei ꝛ alterā. Per sycomoꝝ trāsiens dn̄s cernit᷒: q ꝑ hac sapiente stulticiā ꝛ si necdū ut ē solide iā tn̄ ꝑ ꝯtēplacōis lumen dī sapiā q̄ in trāsitu videt᷒. Quā iuxta heliu v̄ba vidē nequnt q̄ sibi sapiētes videt᷒: q̄ ad ꝯspiciēdū dn̄m i elata cogitationū suaꝝ turba dephensi adhuc sycomori arborē nō inuener̄t.

Explicit liber vicesimus septim᷒. Incipit xxviij

Post dāna rerū pt᷒ funera pignoꝝ. pt᷒ vulnera corpis. post v̄ba malesuadētis mulieris. pt᷒ ꝯtumeliosa dicta ꝯsolāntium. pt᷒ suscepta fortit᷒ iacl'a tot doloꝝ: de tāta virtute ꝯstātie laudand᷒ a iudice beatus iob fuerat. ꝫ si iā depn̄ti sclō eēt euocād᷒. At postq̄ hic adhuc duplicia recepturꝰ ē. ꝓꝓ̄ salutē pristine restitut᷒. ut reb᷒ redditis diuti᷒ utat᷒: ne ꝑ elatiōis gladiū ipsa illū sua victoria sternat. debꝫ omps dēs icrepare ꝑ districtā iusticiā. que seruet ad vitā. Quid eī peius plerūq; aīam q̄ ꝯscia virtus inficit. Que illā dū ꝯsideracōe sua iflat. a pleitudīe veritatis euacuat. ꝛ dū se ad ꝑcipiēda p̄mia sufficē suggerit. eā a melioracōis intētiōe distendit. Iustus q̄ iob ān flagella extitit. ꝫ iustior pt᷒ flagella ꝑmāsit. ꝛ laudatuſ antea dn̄i voce. poſtmodū creuit ex ūbē. Profecto uelut tuba ductilis. ex ꝑcuſſione ꝑducta ī laudē dei tāto eleuat⁹ ē: q̄nto maiore ē caſtigacōē ꝑcuſſus. Sȝ humiliād⁹ erat iſte q̄ ꝓſtrat⁹ ulcerib⁹ ſic virtutib⁹ ſtabat: humiliand⁹ erat ne tā robuſtiſſimū pect⁹ elatōīs tela ꝯfoderēt: qđ ꝯſtabat qꝛ ⁊ illata vulnēā nō viciſſet. Req̄rend⁹ nimiꝝ fuit homo: cui⁹ debuiſſet ꝯpacōē ſupari. Sȝ q̄ꝛ qđ de eo voce dn̄i dr̄: vidiſti ſeruū meū iob qđ nō ſit ei ſilis vir ſup terrā: Cui⁹ g͛ ꝯpacōē poterat vinci: de quo deo atteſtāte dr̄: qꝛ nulli⁹ hoīs ꝯpacōē poſſit eq̄ri: Quid itaq; agēdū ē n̄ ut ex ꝑſona ſua ipē dn̄s ſuaſ illi v̄tutes narret ⁊ dicat ei: nūq̄d ꝓducis luciferū ī tpē ſuo ⁊ veſꝑm ſup filios t̄re ꝯſurgē facis: Et itm̄. Nūq̄d apte ſūt t̄ porte mortiſ: ⁊ oſtia tenebroſa vidiſti: Vel certe. Nūq̄d pſt⁹ ortū tuū p̄cepiſti diluculo: ⁊ oſ̄diſti aurore locū ſuū: Quis uō iſta n̄ dn̄s pt̄: Et tn̄ īterrogat̄ homo ut cognoſcat qꝛ iſta nō pt̄: q̄tin⁹ vir q̄ tā īmenſis virtutib⁹ creuit: ⁊ nulli⁹ hoīs exēplo vincit̄: ne extolli debeat dei ꝯpacōē ſupēt. Sed o q̄ꝫ potent̄ erigit̄: q̄ tam ſublimit̄ humiliat̄. O q̄nta ē hoīs victoria ex dī ꝯpacōē ꝑdidiſſe. O q̄nto hoīb⁹ maior ē: q̄ teſtiōnys ꝯuicit̄ dō minor. Nullū q̄ppe potēs ē: q̄ tali īterrogacōē oſ̄dit̄ qꝛ potēs nō ē. Sȝ qꝛ ad obſcura nimis differēda ducim̄: ad eiuſdē text⁹ iā ūba veniamus

Capl'm xxxviij

Reſpondens aūt dn̄s iob de turbine dixit. Nōdū video qꝛ ſi ſano atq; īcolumi loquēt̄: ex trāquillitate dn̄ica locutio facta dicēt̄: nequaquā de turbīe dn̄m locutū fuiſſe ſcribēt. Sȝ qꝛ flagellato loq̄t̄: de t̄bīe locut⁹ fuiſſe deſc̄bit̄. Alit̄ enī dn̄s ſeruis ſuis loq̄t̄ ꝑ blandā locutionē: alit̄ cū

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

cos intrinsecus per compunctionem pulsat: aliter cum per districtionem ne extollantur premit. Per blandam enim locutionem domini amanda dulcedo eius ostenditur: per terribilem vero potestas eius metuenda demonstratur. In illa persuadetur animae ut proficiat: in ista reprimitur quod profecit. In illa discit quod appetat: in ista quod metuat. Per illam dicitur: Lauda et letare filia Syon: quia ecce ego venio et habitabo in medio tui. Per istam vero dicitur: Dominus in tempestate et in turbine vie eius. Blandus quippe est: quia ut in medio inhabitet venit. Cum vero se per tempestatem et turbinem insinuat: nimirum quia tangit corda perturbat: atque ad edomandam elationem se exerit quo potens et terribilis innotescit. Sciendum praeterea est quia in duobus modis locutio divina distinguitur: aut per semetipsum namque dominus loquitur: aut per creaturam angelicam eius ad nos verba formantur. Sed cum per semetipsum dominus loquitur: sola nobis vis internae inspirationis aperitur. Cum per semetipsum loquitur: de verbo eius sine verbis ac sillabis cor docetur: quia virtus eius intima quadam sublevatione cognoscitur: ad quam mens plena suspenditur et vacuatur. Pondus enim quoddam est: quod omnem animam quam replet levet. Incorporeum lumen est: quod et interiora repleat et repleta exterius circumscribat. Sine strepitu sermo est: qui et auditum aperit et tamen sonitum nescit. Quod enim de adventu sancti spiritus scriptum est: Factus est repente de celo sonus tamquam advenientis spiritus vehementis: et replevit totam domum ubi erant sedentes: et apparuerunt illis dispertite linguae quasi ignis: seditque super singulos eorum: per ignem quidem dominus apparuit: sed per semetipsum locutionem interius fecit. Et neque ignis deus: neque ille sonitus fuit: sed per hoc quod exterius exhibuit: expressit hoc quod interius gessit. Quia enim discipulos et zelo succensos et verbo eruditos interius reddidit: foras linguas igneas ostendit. In significatione igitur admota sunt elementa: ut ignem et sonitum sentirent corporalia: igne vero in

inuiſibili ⁊ uoce ſine ſonitu docent̃ corda. Foris ḡ
fuit ignis q̇ apparuit. ſ; int⁹ q̇ ſciam̄ dedit. Et cū re
gine candacis eunuch⁹ curru p̄ſidens iter carperet.
atq; yſaiā in manib⁹ nō intelligēs haberet. in corde
nimirū philippo ſp̄us dixerat. adiūge te ad currū.
Et cū ad uocandū petrū timēs deū corneli⁹ mili
tes direxiſſet. ī mente, pculdubio ab ſp̄u petrus
audiuit. ecce tres uiri q̄rūt te. ſurge itaq; deſcē
de ⁊ uade cū illis. Spiritui ḡ dei q̄ſi quedā nobis
u̇ba dicēē. occulta ui ea q̄ agēda ſūt intimare. et
cor hoīs ignarū nō adhibito ſtrepitu ⁊ tarditate
ſermoīs. peritū repēte de abſconditis reddere.
3ᵐ Nā qꝛ audit⁹ ea q̄ ad ſe fiūt nō ſil' oīa dicta ꝯphen
dit. q̇ppe ⁊ cauſas ꝑ u̇ba ⁊ ꝑticulatī u̇ba ꝑ ſillabas
ꝑcipit. uiſus aūt nr̄ ī eo qđ ſe dirigit totū ſubito
⁊ ſil' apphendit. dī locutio ad nos intrinſec⁹ fc̄a uide
tur poci⁹ q̄ audit̃. qꝛ dū ſemetip̄am ſine mora ſer 12A
moīs inſinuat. repētina luce nr̄e ignorātie tene
bras illuſtrat. Vn̄ ⁊ baruch nerie fili⁹ cū req̄ſitus ex
ponēt q̄admodū u̇ba ieremie ꝓphātis audiſſet
ait. ex ore ſuo loq̄bat̃ q̄ſi legens. ⁊ ego ſcribebā. Qui
eñ legens loq̄t̃ alio intendit. ſ; alio u̇bū facit. q̇a
qđ uidet dicit. Prophete ḡ dī qꝛ ei⁹ u̇ba uidet poci⁹
in corde quā audiūt. q̄ſi legētes loquūt̃. Cū uͦ ꝑ
angelū uolūtatē ſuā dn̄s indicet. aliq̄n eā u̇bis
aliq̄n reb⁹ demōſtrat. aliq̄n ſil' u̇bis ⁊ reb⁹. aliq̄n
ymaginib⁹ cordis oc̄lis oſ̄ſis. aliq̄n ymagib⁹ ⁊ āte
corporeos oc̄los ad tēp⁹ ex aere aſſūptis. aliq̄n ce
leſtib⁹ ſubſtāciis. aliq̄n t̄renis. aliq̄n ſil' t̄renis ⁊ ce
leſtib⁹. Nōnūq̄ uͦ ⁊ ꝑ angelū hūanis cordib⁹ ita
loq̄t̃. ut ip̄e q̄; mētis obtutib⁹ p̄ntet̃. Verbis nāq; ꝑ
angelū loq̄t̃ deus. cū nichil ī ymagīe oſ̄dit̃. ſ; ſu

ꝑne ú ba locutiōis audit̃ᵘʳ: ſicut dicẽn dn̄o pat̃ clarifica filiū tuū. ut fili⁹ tu⁹ clarificet te. ꝑtin⁹ r̄ñdetur clarificaui ⁊ iteꝝ clarificabo. Neq; eī d̄s q̄ ſine tpe vi impulſiōis ītime clamat. in tpe ꝑ ſuā ſb̄am illā vocē edidit qᷓ circūſc̄ptā tpe ꝑ hūana úba diſtixit. ſꝫ nimiꝝ de celeſtib⁹ loquēs. úba ſua q̄ audiri ab hōib⁹ voluit. rōnabili creatuᷓa admīſtrante formauit. Aliqñ reb⁹ ꝑ āg̃los loqᷓt d̄s: cū nl úbo dr̄. ſꝫ ea q̄ futᷓa ſūt aſſūpta de elemētis ymagīe nūtiāt. Sicut ezechiel nl úboꝝ audiens. electri ſpeciē in medio ignis vidit. ut videlꝫ dū ſolā ſpeciē aſſpicēt. q̄ ēēnt ī nouiſſ̄is uentura ſentiret. Electrū q̄ppe ex auri argētiq; metallo miſcetᷓ. in qua ꝑmixtione argētū qd̄ē clari⁹ reddit. ſꝫ tn̄ fulgor auri tꝑat. Quid ḡ in electro. n̄ mediator dei ⁊ hoīm ē demr̄atus. Qui dū ſemetipm nobis ex dīna atq; hūana nā ꝯpoſuit. ⁊ hūanā ꝑ dīnitatē clariorē reddidit. ⁊ dīnā ꝑ hūanitatē nr̄is aſpcīb⁹ tꝑauit. Qđ eī virtute dīnitatis ei⁹ tot miraculis hūanitas fulſit. ex auro creuit argētū. ⁊ qđ ꝑ carnē d̄s cognoſci potuit. qđq; ꝑ carnē tot adúſa tolerauit. qᷓ ex argēto tꝑatū ē auꝝ. Qđ bn̄ ⁊ ī medio ignis oñdit. qꝛ īcarnacōis ei⁹ miſtiū ſubſequētis iudicij flāma comitat. Scͥptū q̄ppe ē. Pater non iudicat quēq̄. ſꝫ omē iudiciū dedit filio. Aliqñ ꝑ angl̄os úbis ſiľ ⁊ reb⁹ loqᷓt d̄s. cū q̄buſdā motib⁹ īſinuat hoc qđ ſermoīb⁹ narrat. Neq; eī adā p⁹ culpā in dīnitatis ſb̄a vidē deū potuit. ſꝫ īcrepacōis úba ꝑ anglm̄ audiuit. De quo ſcͥptū ē. Cū audiſſet uocē dn̄i dei deābulātis in ꝑadiſo ad aurā pt⁹ meridiē. abſcondit ſe int̃ ligna ꝑadiſi. Quid ē eī qđ pt⁹ pccm̄ hoīs in ꝑadiſo dn̄s iā nō ſtat ſꝫ āmbulat. n̄ qđ irruēte culpa ſe a corde hoīs amotū demr̄at.

Quid ē qđ ad aurā post meridiē deābulat'. n̄ qđ lux feruentior veritatis abscesserat. ⁊ pccatricē aīaȝ culpe sue frigora cstringebāt. Increpauit g° adā deambulās: ut cecis mētib' neq̇ciā suā nō solū sermoīb' ȝ ⁊ reb' apiret. q̄tin' peccōr hō p ūba qđ fecerat audiret. et p deābulationē amisso etnitatis statu mutabilitatis sue īconstantiā cerneret. ⁊ p aurā feruore caritatis expulso torporē sui aīaduert̄. ⁊ p declinationē solis cognosceret qđ ad tenebras ꝓpinquaret. Aliqñ ẏmaginib' cordis oculis ostensis p āgelos loquit' deus: sicut iacob subnixā celo scalā dormiēs vidit. sicut petrus lintheū reptilib' atq; quadrupedib' plenū ī extasi raptus aspexit. q̄ n̄ incorporeis hec oculis cerneret. ī extasi nō fuisset. sicut ī uisione noctis paulo vir macedo apparuit. q̄ trāsire eū in macedoniam rogauit. Aliqñ ẏmagib' ⁊ ante corporeos oclos ad tp̄s ex aere assuptis p āglos loq̄t' ds. sicut abrahā nō solū tres viros vidē potuit. ȝ ⁊ habitaculo t̄reno suscipe. ⁊ nō solū suscipe. ȝ eoꝝ usib' ⁊ cibos adhibē. Nisi eī āgeli qdā nob' int̄na nūtiātes ad tp̄s ex aere corpa sumerent. exteriorib' pfcō nr̄is obtutib' nō apparent. nec cibos cū abrahā caperēt. n̄ ꝓpt̄ nos solidū aliq̇d ex celesti elemēto gestaret. Nec mirū qđ illic ipī q̄ suscepti sūt mō āgeli mō dn̄s vocant': qȝ āgloꝝ vocabulo exp̄munt q̄ exterius ministrabant. ⁊ appellacōe dn̄i oñdit' q̄ eis int' p̄erat. ut p hoc p̄sidentis imperiū. ⁊ p illud clarescēt officiū minist̄riū. Aliqñ celestib' substantiis p angelos loq̄t' ds: sicut baptizato dn̄o scptū ē. qȝ de nube uox sonuit dicens. Hic ē fili' m̄s dilcūs. in quo m̄ cplacui. Aliqñ t̄renis substātiis p āglos loq̄t' ds: sicut cū balaam corripuit. in ore asine hūana ūba formauit.

C. xxxviii

Aliquando terrenis simul et celestibus substantiis per angelos loquitur deus. sicut ad moysen in monte cum iussionis sue verba edidit. ignem rubumque sociavit. atque aliud superius aliud inferius iunxit. Quod tamen tunc solum agitur. cum ex ipsa aliquid coniunctione signatur. Nam per succensum rubum moysen alloquens quid aliud ostendit. nisi quod eius populi ductor fieret. qui et legis flammam perciperet. et tamen peccati spinam nequaquam vitaret. vel quod ex illo populo exiret qui in igne divinitatis carnis nostre peccata quasi rubi spinas acciperet. et inconsumptam humanitatis nostre substantiam etiam in ipsa divinitatis flamma servaret. Nonnumquam vero humanis cordibus etiam per angelos deus secreta eorum presentia virtute sue aspirationis infundit. Unde zacharias ait. Dixit ad me angelus qui loquebatur in me. Dum ad se quidem sed tamen in se loqui angelum dicit. liquido ostendit quod is qui ad ipsum verba faceret per corpoream speciem extra non esset. Unde et paulopost subdidit. Et ecce angelus qui loquebatur in me egrediebatur. Sepe enim non exterius apparent. sed sic sunt angelici spiritus voluntate dei prophetarum sensibus innotescunt. atque ita eos ad sublimia sublevant. et queque in rebus futura sunt in causis originalibus presentia demonstrant. Humanum quippe cor ipso carnis corruptibilis pondere gravatum. hac ipsa corpulentia sua quasi obice sustinens intima non penetrat. et grave exterius iacet. quia levantem manum interius non habet. Unde fit sicut dictum est ut prophetarum sensibus ipsa utique subtilitas angelice virtutis appareat. eorumque mens que subtili spiritu tangitur levetur. et non iam pigra torpescens in ymo iacet. sed repleta intimis afflatibus ad superna conscendat. atque inde quasi de quodam rerum vertice que infra se ventura sunt videat. Sed ne quis in predictis zacharie verbis angeli designatum nomine vel patrem vel filium vel spiritum sanctum putet. si textum scripture sacre considerat. quod sentit velociter emendat. que numquam patrem. numquam spiritum sanctum et non

nisi ꝑ incarnacōis sue p̄dicacōē filiū āgelū vocat.
Vn̄ ⁊ in eīdē zacharie ūbis apte ōndit᷑. qđ ī illo vº
āgelus id ē creatura loquit᷑: cū dr̄. Et ecce angelus
q̄ loq̄bat᷑ in me egrediebat᷑: statīq; subiūgit᷑. et
alius angelus egrediebat᷑ ī occursū ei᷒: ⁊ dixit ad
eū. Loquere ad pueꝝ istū dicēs: absq; muro habitabi
tur ihrl̄m. Nō ē itaq; d̄s angelus q̄ mittit᷑: cui ūba
ab āgelo q̄ dicē debeat iubent᷑. Sꝫ qꝛ ī ꝯspcū ꝯdito
ris āgelica mīstīa ordinata graduū disposicōē dis
tincta sūt. ut ⁊ ꝑ cōī felicitate btītudis opificē suū
sil᷑ videntes gaudeāt. ⁊ tn̄ ꝑ disposicōē dignitatis
alijs alij submīstrāt᷑. ad ꝓphetā āgl̄s anglm̄ mittit.
⁊ quē secū de d̄o gaudē cōit᷑ ꝯspicit edocet ⁊ dirigit᷑.
qꝛ eū ⁊ ꝑ supiorē sciāꝫ virtute cognicōis. ⁊ ꝑ p̄stan
ciorē grām culmīe p̄tatis excedit. Hec g̊ dicta sūt.
ut quib᷒ mōis loquat᷑ deus hōib᷒ demōstraretur.
Cū uº btō iob r̄ndisse dn̄s de t̄bine dr̄: utꝝ ꝑ semꝫ
ipsū an ei ꝑ angelū sit locut᷒ ābigit᷑. Potuerūt qīppe ꝑ
angelū ꝯmocōes aeris fieri: ⁊ hec ei q̄ subiūcta sūt
ꝑ eū ūba mandari: rursūq; potuit ⁊ ext̄i᷒ angelus
in turbīē aerē ꝯcutē. ⁊ tn̄ inti᷒ ꝑ semetipm̄ dn̄s vim
sue sentēcie cordi ei᷒ sine ūbis insonare: ut credat᷑
qđ dicta dn̄ica q̄ sequūt᷑ ipe iā ꝑ ūba ꝓtulit. qui
repletus deo. hec sine ūbis audiuit. Itaq; dicit᷑. Q̄s
ē iste īuoluens sentēcias sermōib᷒ impitis: Sicut
⁊ supiore pte iā dixi᷒: p̄ma exꝓbratio ē talis incre
gatio. qua dicit᷑ q̄s ē iste. Heliu ei arrogant᷑ locut᷒
fuerat. Et q̄s ē iste nō dicim᷒: n̄ de eo utiq; quē nesci᷒.
Scire at̄ dei approbare ē: nescire reprobare. Vn̄ q̄busdā
q̄s repbat dicit. Nescio uos vn̄ sitis: discedite a me
oēs opariꝫ īiq̄tatis. Quid ē g̊ de hoc arrogāte req̄
rē q̄s ē iste: n̄ apte dicē. ego arrogātes nescio. id est
eoꝝ vitā in sapīē mee arte nō approbo: Q̄a dū laudi
b᷒ hūanis īflant᷑: a vēa glīa etne retribucōis īanes
cūt. In eo uº qđ ait sentēcias ⁊ nō addidit quales
bonas utiq; accipim᷒: q̄s q̄ de impitis asserit ser

C. xxxviii

monib⁹ ĩuolutas. qꝛ cũ ũbis iactãtie fuerãt, plate. Impitie q̄ppe viciũ ē rectũ nõ recte sape. id ē celeste donũ ad appetitũ t̃rene laudis ĩclinãre. Sic ẽi sepe ꝯtingit ut ꝛ bona male ꝛ mala bñ pferãt. ita heliu arrogãs rcã nõ rcē pulit. qꝛ hũiles in dei defensione sentẽtias nõ hũilit̃ dixit. Vñ ꝛ eoꝝ q̃ int̃ ecclesiã catholicã ĩani gl'ie studẽt nõ ĩmerito typũ tenet. q̃ dũ se p̃ recta pitos credũt. diuino iudicio de ĩpicia redarguũt. qꝛ sic ait apl's. si q's se existimat scire aliquid. nõdũ cognouit quẽadmodũ opteat eũ scire. Quia ẽi p̃ma stulticia angeli cordis elatio fuit. vera sapiã efficit̃ hoĩs. hũilitas sue ꝯsiderationis. Quã quisq's uel magna sapiẽdo deserit. eo ipso uehementer desipit. quo semetipm̃ nescit. Vñ heliu ꝛ sentẽtias pulit. ꝛ impitis sermoĩb⁹ ĩuolutas. qꝛ ꝛ de dõ rectũ qđ diceret nouerat. ꝛ tñ de semetipso dicta illi⁹ elatio stulta fatuabat. Hoc itaq; despcõ. ad erudiẽdũ iob ũba ũtunt̃ ac dr̃. Accinge sicut uir lũbos tuos. Scptura sacra viros vocare ꝯsueuit. q̃ nimiꝝ vias dñi fortib⁹ ꝛ nõ dissolutis gressib⁹ sequũtur. Vñ p psalmistã dr̃. Viril'r agite. ꝛ cõfortet cor vrm̃. Vñ paulus ait. Remissas man⁹ ꝛ dissoluta genua erigite. Vñ sapiã ĩ puũbiis dic̃. O viri ad uos clamito. ac si apte dicẽt. Ego nõ fẽis s; viris loq̃r. qꝛ hi q̃ fluxa mẽte sũt. mea ũba pcipe neq̃q̃uã pñt. Lũbos uõ accingẽ ē. uel ĩ ope luxuriã ul' ĩ cogitacoẽ refrenare. Delectatio nãq; carnis ĩ lũbis ē. Vnde ꝛ s̃cis p̃dicatorib⁹ dr̃. Sint lũbi vr̃i p̃cincti. et lucne ardẽtes. P lũbos ẽi luxuria. p lucnas aũt boꝝ opm̃ claritas designat̃. Iubẽt̃ g̃ lũbos accingẽ. ꝛ lucnas tenẽ. ac si apte audiant. Prius in uobismetipis luxuriã restingite. ꝛ tũc de uobis aliis bonoꝝ opm̃ exẽpla mõstrate. Sꝫ cũ btm̃ iob tanta p̃ditũ castitate nouerim⁹. cur ei pt' tot flagella dr̃. accinge sic̃ vir lũbos tuos. id ē sicut fortis restinge luxuriã. nĩ qꝛ alia ē luxuria carnis q̃ castitatem corrūpim⁹. alia uō luxuria cordis ē qua de castitate glām̄. Dicit̄ g° ei Accinge ſic̄ vir lūbos tuos. ut q̄ p̄us luxuriā corrupcōis vicerat. nē luxuriā restringat elacōis. ne de paciā ul' caſtitate ſupbieſ tanto peius int⁹ ante oclós dei luxurioſus exiſtet. q̄nto magiſ añ oclós hoīm ꝛ paciens ꝛ caſtuſ apparet. Vñ bñ p moyſen dr̄. Circūcidite p̄putia cordiſ vri. id ē p̄t̄q̄ luxuriā a carne extixeritis. ꝛ ſupflua a cogitacōe reſecate. Seq̄t̄. Interrogabo te. ꝛ rñde m̄. Trib⁹ mōis nos ɔditor nr̄ interrogare ɔſueuit. cū ꝗ flagelli diſtrictiōe nos pcutit. q̄nta nob' inſit ul' deſit paciā oñdit. aut quedā q̄ nolu⁹ p̄cipit. ꝛ nrām nob' obediām ꝛ inobdiā₃ patefacit. aut aliq̄ nob' occulta apit. ꝛ aliq̄ abſcondit. ꝛ menſurā nob' nr̄e hūilitatiſ inoteſcit. Flagello nāq; interrogat. cū mente bñ ſibi p tranquillitatē ſubditā afflictionib⁹ pulſat. ſic̄ iſdē iob ꝛ laudat̄ atteſtacōe iudicis ꝛ tñ ictib⁹ ɔcedit̄ pcuſſoris. ut ei⁹ paciā tāto veri⁹ clareſceret. q̄nto inq̄ſita duri⁹ fuiſſet. Precipiendo aut̄ dura nos interrogat. ſic̄ abrahā t'rā ſuā egredi iubet̄ ꝛ pgē q̄ neſciebat. in monte vnicū filiū ducē. ꝛ quē ad cōſolationē ſenex acceperat imolare. Cui nimirū ad interrogationē bñ reſpondēti. id ē ad iuſſionē obediēti dr̄. Nūc cognoui qm̄ timeas deū. Vel ſic ſcriptū ē. Teptat uos dñs d's ur̄. ut ſciat ſi diligitiſ eū. Teptare q̄ppe dī ē. magnis nos iuſſionib⁹ interrogare. Scire q; ei⁹ ē. nr̄a₃ obediā₃ noſſe nos facē. Apiendo uō nob' quedā atq; claudendo nos interrogat deus. ſic̄ p pſalmiſtā dr̄. Palpebre ei⁹ interrogāt filios hoīm. Palpebriſ q̄ppe aptiſ cernim⁹. clauſis nil videm⁹. Quid g° palpebras dī ñ ei⁹ iudicia accipim⁹. Que iuxta aliq̄d claudūt̄ hoīb⁹ ꝛ iuxta aliq̄d reſerāt̄. ut hoīes q̄ ſe neſciūt ſibimetipīs inoteſcāt. q̄tin⁹ dū q̄dā intelligēdo ɔp̄hendūt. quedā uō cognoſcē oīno nō pñt. eorū corda ſeſe latentē inq̄rāt. ſi illi⁹

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

dīna iudicia uel clauſa nō ſtimulāt· ul' apta nō inflant. Hac gͦ paulus intͥrogacōe, pbatus ē· qͥ pt⁹ perceptā ītnā ſapiām· pt⁹ apta clauſtra padiſi· pt⁹ aſcenſū celi t͛cij· pt⁹ ſupne locutiōis miſtīa adhuc dic̄, Ego me nō arbitror cōphendiſſe, Et rurſū Ego ſū minim⁹ aploꝝ· qͥ nō ſū dign⁹ vocari apłs, Et rurſū, Nō qꝛ ſufficiētes ſum⁹ cogitare aliqͥd a nob' qͥ ex nob'· ſꝫ ſufficiētia nr̄a ex deo ē, Aptiſ gͦ palpebris dei intͥrogatus paulus recte rn̄dit· qͥ ſupna ſecreta attigit· ⁊ ⁊ tn̄ in hūilitate cordis ſublimit' ſtetit, Qui rurſum cū ſecreta dei de repulſione iud'oꝝ iudicia ⁊ gentiū uocacōe diſcuteret· atqꝫ ad ea puenire nō poſſet· qͥ clauſis palpebris dei intͥrogat⁹ ē, Sꝫ rectū ualde reſponſū reddidit· qͥ deo ſe ī ipſa ſua ignorātia ſcient͛ īclinauit dicēs, O altitudo dīciaꝝ ſapiē ⁊ ſciē dei· q̄ incōprehēſibilia ſūt iudicia ei⁹· et īueſtigabiles vie ei⁹. Quis eī cognouit ſenſū dnī· a' qͥs ɔſiliari⁹ ei⁹ fuit· Ecce eī abſconſis miſtīis qͥ clauſis palpebris inqͥſitus placita ac recta rn̄dit· qͥ ſecreti aditū pulſans· qꝛ p cognicōeꝫ intromitti ad intiora nō ualuit, p ɔfeſſione an̄ ianuas hūilis ſtetit· ⁊ qd' int⁹ ɔphendē nō potuit foris timēdo laudauit. Vn̄ nūc qͦꝫ btūs iob pt⁹ intͥrogationē verberis diſcutit' intͥrogacōē ſermōis· ut q̄ ſint ſupna ɔſidēt. q̄ dū minime ɔphendit. ad ſemetip̄m redeat· ⁊ q̄ ſit iuxta nichilū in ſupnoꝝ ɔparacōē cognoſcat. Audiat itaqꝫ Intͥrogabo te· ⁊ rn̄de m̄. Acſi apti⁹ dicat' Verbis meis ad ſublimia ɔſiderāda te excito· ⁊ dū ea q̄ ſup te ſūt neſcire te pſpicis· tibimetipī nociorē te reddo. Tūc eī uere m̄ reſpondes· ſi q̄ ignoras intelligis. Seqͥt' Vbi eras qn̄ ponebā fūdamēta t͛re· Indica m̄ ſi habes intelligētiā· qͥs poſuit menſuras ei⁹ ſi noſti. uel qͥs tetēdit ſup eā lineā. ſup q̊ baſes illi⁹ ſolidate ſūt· Ecce qͥ oīa de mūdi origīe narracōe hiſtorica ɔtexuntur. Repetite uō ſubiūgit' qd' nō de mūdi ſꝫ de ecclesie dictum condicione videatur. Nam dicitur: Aut quis demisit lapidem angularem eius? Per hoc enim quod non in mundi origine factum est, et illud superius ostenditur quod de mundi origine dictum non est. Ideo namque rebus planis ac patentibus obscura quedam et dissona permiscentur, ut per hoc quod ab intellectu littere discrepat, et illud inquiratur mistice quod dictum iuxta litteram sonat. Nam sicut aliis apertis rebus alia clausa cognoscimus, ita aliis clausis compellimur et illa altiore intellectu pulsare que aperta credebamus. Dicatur ergo: Ubi eras quando ponebam fundamenta terre? In scriptura sacra quid aliud fundamenta quam predicatores accipimus? Quos dum primo dominus in sancta ecclesia posuit, tota in eis sequentis fabrice structura surrexit. Unde et sacerdos cum tabernaculum ingreditur duodecim lapides portare in pectore iubetur; quia videlicet semetipsum pro nobis sacrificium offerens pontifex noster dum fortes in ipso exordio predicatores exhibuit, duodecim lapides sub capite in prima sui corporis parte portavit. Sancti itaque apostoli et pro prima ostensione ornamenti lapides sunt in pectore, et pro prima soliditate edificii in solo fundamenta. Unde david propheta cum sanctam ecclesiam in sublimibus apostolorum mentibus poni edificarique conspiceret, dixit: Fundamenta eius in montibus sanctis. Cum vero in sacro eloquio non fundamenta sed singulari numero fundamentum dicitur, nullus alius nisi ipse dominus designatur, per cuius divinitatis potentiam nutantia infirmitatis nostre corda solidantur. De quo et paulus ait: Fundamentum aliud nemo potest ponere preter id quod positum est, quod est christus ihesus. Ipse quippe fundamentum fundamentorum est, quia et origo est inchoationum et constantia robustorum. Quia ergo fundamenta nostra fuerunt hi qui iniquitatum nostrarum pondera portaverunt, ne beatus iob in superbiam de virtutum suarum potentia sublevetur, in ipsa divini prima parte sermonis de sanctorum predicatorum commemoratione discutitur, ut quanto illos admirabiles vere conspiceret, tanto in eorum comparatione de se vilius estimaret. Quod ideo a domino iam quasi preteritum describitur, quia quicquid foras futurum est in opere, intus iam factum est in predestinatione. Dicatur itaque ei: Ubi eras qn̄ ponebā fūdamēta t̄re. Ac si apte dicat̄. Uirtutē fortiū ꝯsidera. meq; eoꝝ ante s̄cla auctorē pensa. et cū eos q̄s ī tp̄e cōdidi mirabiles suspicis. pp̄ende qn̄tū m̄ subdi debeas quē auctorē mirabilē sine tp̄e ēē cognoscis. Seq̄t̄. Indica m̄ si habes ītelligentiā q̄s posuit mensuras eiꝰ si nosti. uel q̄s tetēdit sup̄ eā lineā. Mensuraꝝ linee ī t̄raꝝ particōe tēdūt̄. ut dimēsionis eq̄litas ex ipsa lineaꝝ tensione teneat̄. In carne aūt dn̄s ad ecclesiā veniens mēsuras t̄re lineis mensus ē. q̄ fines eccl̄ie occulti iudicii subtilitate distinxit. Huiꝰ t̄re occulte mēsure uel linee tēdebant̄. qn̄ p̄dicatores sancti agente sp̄u in aliis p̄tibꝰ mūdi uocabāt̄ ut irent. ad alias u° p̄tes arcebāt̄ ne accederēt. Paulus naq; ap̄lus cū macedoniā p̄dicare negligeret. p̄ visū apparuit illi vir macedo q̄ diceret. transiens ī macedoniā adiuua nos. At cont̄ sicut sc̄ptū ē teptabāt ap̄li ire bythiniā. ⁊ nō p̄misit eos sp̄us ihesu. Dū g° p̄dicatores sc̄i ⁊ vocant̄ ad macedoniā ⁊ a bythinia p̄hibētur. ista occultaꝝ mēsuraꝝ linea illic ducta ē hinc reducta. Illic tendit̄ ut macedonia int̄ sc̄e eccl̄ie spacia colligat̄. hinc attrahit̄ ut ext̄ fines fidei asyā relinquat̄. Erant q̄ppe tūc ī ea q̄ colligēdi nō erāt. q̄bꝰ iuxta mitū suū p̄ditis. iā nūc asya intra mēsuras eccl̄ie deo largiēte suscepta ē. Intra has g° mensuras sūt oēs electi. ⁊ ext̄ has oēs rep̄bi. ⁊ si intra fidei limitē eē videant̄. Un̄ ⁊ in apocalipsi sc̄ptū est. Atriū q̄d foris tēplū ē eice foras. ⁊ ne meciaris illud. Quid eī aliud atriū. q̄ latitudinē signat vite p̄ntis. Et rēē foris tēplū sūt. q̄ p̄ atriū designant̄. atq; ideo metiendi nō sūt. q̄ angusta porta ē q̄ ducit ad vitā. ⁊ latitudo vite p̄uoꝝ nō admittit̄ ad mensuras ⁊ regulas electoꝝ. Iste sp̄uales linee occulto iudicio tendebant̄. qn̄ cuidā dicēti. mḡr seqūr te q̄cūq; ieris. eidē mḡri voce r̄nsū ē. vulpes foueas habēt ⁊ volucres celi nidos. filiꝰ

aut̃ hoīs nō habet ubi caput suū inclinet. Iste mēsure
⁊ linee tendebant̃: cū cuidā dicēti dn̄e ꝑmitte me
ꝑmū ire ⁊ sepelire patrē meū eidē mḡri uoce rn̄su
ē. sine ut mortui sepeliāt mortuos suos: tu aūt uade
ānūtia regnū dī. Ecce aliꝰ secum̄ se ꝑmittit et repelli
tur: aliꝰ relaxandū se postulat ⁊ retinet̃. Hn̄ hᵒ n̄ q̇a
sup occulta cordis spacia supnoꝝ iudicioꝝ linee tē
debāt̃: ut ⁊ hūc intꝰ īcomꝑhēsibiles mēsure ꝯsti
gerēt. ⁊ ille foras nō īiuste remanēt. Sȝ cū nullus ne
sciat. qꝛ dꝰs has occultoꝝ iudicioꝝ lineas tendat. cur
ad iob dr̄. īdica m̄ si habes intelligētiā qˢ posuit
mensuras eiꝰ si nosti: uel qˢ tetendit sup eā lineam.
Nisi idcirco reqrit̃: ut qd̾ nosse sȝ tn̄ ꝑtermittē poter
rat mēoret̃. Quatinꝰ pondus secretoꝝ dī sollicicius
penset̃. dispositionē videlȝ hoīs nō in hūanis viribꝰ
sȝ ī manu ꝯsistē ꝯditoris: ut dū ꝯsidāt īuisibilr̄ ista
qˢ agat. sue virtuti nil tribuat. Nec iā de se aliq̇d au
deat. cū dei iuditia occulta formidat. Sȝ ꝑpendēs de
sup mēsuras ⁊ lineas incōꝑhēsibilr̄ tensas tanto ma
gis iaceat ī hūilitate formidis. qn̄to mḡ pendere
videt oīa in ꝑtate mensoris. Sequit̃ Sup quo bases
illiꝰ solidate sūt. Quid aliud huiꝰ t̃re bases: q̄ sc̄e eccl̄ie
doctores accipim̃. In basibꝰ q̇ppe columpne: ī columpnis
aūt totiꝰ fabrice pondꝰ erigit̃. Non ḡ īmito doctores sc̄i
basiū noīe designāt̃: qꝛ dū recte ꝑdicāt. ⁊ ꝑdicatiōi
sue viuēdo ꝯcordāt. omē pondꝰ eccl̄ie fixa moꝝ suoꝝ
grauitate sustentāt. Asꝑas ab īfidelibꝰ tēptacōes fert̃:
⁊ q̄q̄ ī ꝑceptis dei uelut difficilia a fidelibꝰ formidāt̃:
exēplis opm̄ facilia ōndūt. Hn̄ ⁊ bn̄ cū in typo eccl̄ie
tabnaculū figēt̃ ad moysen dr̄. Facies columpnas qt̄tu
or: ⁊ bases eaꝝ vesties argēto. In argēto enī q̇d aliud
q̄ claritas diuini sermōis accipit̃. Sicut scptū ē. Elo
quia dn̄i eloq̇a casta: argētū igne exāīnatū ꝓbatū
t̃re. Bases ḡᵒ argēto uestire qt̄tuor columpnas tabna

cali sustinet͂: q̃ꝛ p̄dicatores eccl̃ie diuino eloq̃o decorati. ut ĩ cunctis sit exemplũ p̄beãt. q̃ttuor euãgelistaꝝ dc̃a ꝛ ore ꝛ op̃ib⁹ portant. P bases p̃nt ꝛ ꝓph̃e designari. q̃ dũ p̄mi ap̃te de dñica ĩcarnac̃oẽ locuti sũt. q̃i q̃s dã bases eos ↄspicim⁹ a fũdamẽto ↄsurgẽ. ꝛ suppositę fabricę pondẽa sustinẽ. Vñ ꝛ ad moysen rursũ dñs cũ tab̃nacl̃i tabulas erigi p̄cepit. fundi eaꝝ bases argẽteas iubet. Q̃d ẽ p tabulas. n̄ ap̃lica uita ĩ mũdũ p̄dicatio dilatata. Q̃d p bases argẽteas. n̄ ꝓph̃e designantur. Q̃ suppositas tabulas ip̃i firmi ꝛ fusiles sustinent. q̃ꝛ ap̃loꝝ vita dũ eoꝝ p̄dicac̃oẽ ĩstruit. eoꝝ ꝛ auctoitate solidat. Vñ ꝛ ↄiuncte bine bases singulis tabulis supponũt. q̃ꝛ dũ ꝓph̃e sc̃i in ũbis suis de mediatoris ĩcarnac̃oẽ ↄcordãt. subsequẽtes p̄dicatores eccl̃ie ĩdubitant edificãt. ut cũ a semetipsis nõ discrepãt. ĩ se illos robusti⁹ figãt. Nec ĩmẽto bases q̃b⁹ ꝓph̃e signãt. ut ex argẽto debeãt fũdi p̄cipit. Argẽti q̃ppe claritas ex usu seruat. sine usu aũt ĩ nigredinẽ uertit. Pphetaꝝ q̃ dc̃a ante mediatoris aduentũ q̃ꝛ ĩ usũ sp̃ualis intelligẽtię nõ erãt. dũ ↄspici p̄ obscuritate nõ poterat. q̃i nigra remanebãt. At p̃tq̃ mediator ueniens ea ante oc̃los nr̃os ĩcarnatiõis suę manutersit. q̃cq̃ lucis ĩ eis latebat ĩclaruit. sensusq; p̃m p̄cedentiũ in usũ dedit. q̃ꝛ ũba reb⁹ exposuit. Siue itaq; ꝓph̃as seu doctores extremis t̃pib⁹ subsequẽtes basiũ appellac̃oẽ significet. dicat. Sup quo bases illi⁹ solidatę sũt. subaudis. n̄ sup me q̃ cũcta mirabilit̃ teneo. ꝛ hoĩs exterioꝛib⁹ int⁹ p̃ncipalit̃ originẽ p̃sto. Qui ẽ sibi bonũ q̃d ẽ tribuit. solida basis non est. Q̃a dũ fũdamẽta nõ ĩnitit̃. ipso suo pondẽ ĩ yma p̄cipitat. Sꝫ cũ tã multa de sc̃e eccl̃ie ↄstructiõe referant. audire mẽs appetit ĩ nimicę nac̃oẽs qua uirtute ↄiuncte sũt. id ẽ diuisa hui⁹ dom⁹ edificia qua s̃ arte ↄcordẽt. Seq̃t. Aut q̃s demisit lapidẽ angularẽ ei⁹.

Iā ꝑ dīnā grām oīb⁹ liquet quē ſcptura ſacra lapi
dē angularē vocet. illū pfecto q̄ dū in ſe hinc iuda
icū illinc gentilē ppl'm ſuſcepit. ī vna eccl'ie fabrica q̄i
duos pietes iūgit. illū de quo ſcptū ē. q̄ fecit vtraq;
vnū. Q' angularē ſe lapidē nō ſolū in īferioib⁹ ſȝ ⁊
ī ſupnis exhibuit. qꝛ ⁊ in tra plebi iſrl'itice nacoēs
gentiū. ⁊ utraq; ſil' angelis ſociauit ī celo. Eo q̄ppe
nato clamauert angeli. in tra pax hoīb⁹ bone uolū
tatis. In ortu eī regis neq̄q̄ ꝑ magno offerret hoī
bus pacis gaudia. ſi diſcordiā nō haberēt. De hoc
lapide ꝑ pphām dr. Lapidē quē repbauerūt edi
ficantes. hic factus ē in caput anguli. Hui⁹ lapi
dis typū iechonias rex tenuit. quē mathś dū q̄
terdenas gnacoēs deſcribēt. Scdō nūauit. Quē
eī fini ſcdē. ipm rurſus īicio tcie gnacoīs inſeruit.
Ipē nāq; ī babiloniā cū iſrl'itica plebe migrat⁹ eſt.
q̄ dū ab aliis ad alia ducit. ꝑ utruſq; latere parie
tis nō īmito ſcdō nūat. Cui⁹ migracoīs flexu āgu
larē lapidē ſignat. Ubi eī ordo a rcitudīe flectit.
ut eat ī diuiſū tcp̄ angulū facit. Recte g° nūari bis
potuit. qꝛ ꝑ utrūq; pietē q̄ duo ī ſe latera oñdit.
Hūc ⁊ eī⁹ bn̄ ymaginē tenuit. q̄ ī iudea ortus. genti
litatē colligēs. q̄ ab iheroſolimis babiloniā venit.
atq; hāc in ſemetipſo fidei fabricā pⁱus diſcordie
ſtudio ſciſſā. arte caritatis intexuit. Expō moralis

Sed hec que de ſignificacoē ſcē eccl'ie dicta ſūt.
placet ut breuiata replicacoē moralr diſſerantur.
Signū nāq; ē ut ꝑ ea q̄ bto iob dici cognoſcim⁹ ad
corda nra reuocem. qꝛ ūba dei tūc mens veri⁹ in
telligit. cū in eis ſemetipſā q̄rit. Ecce eī dr. Ubi eras
q̄n ponebā fūdamēta tre. Si peccōris aī⁹ puluis ē.
qꝛ ī ſupficie attollit. ⁊ in tēptacoīs aura raptat. un
ſcptū ē. nō ſic impii nō ſic. ſȝ tanq̄ puluis quē ꝓicit
vēt⁹ a facie tre. nil obſtat tra intelligi aiām iuſti.

133

de qua scͥptū est. Terra eī sepe venientē sup̄ se bibens
ymbrē ⁊ gn̄ans herbā optunā illis a qͥb⁹ colit᷑: acci
pit bn̄dictionē. Sȝ hui⁹ t̄re fūdamētū fides ē. Hui⁹
t̄re fūdamētū iacit᷑: qn̄ in occultis cordis p̄ma solidi
tatis causa diuin⁹ timor īspirat᷑. Iste necdū credit eter
na q̄ audit᷑: huic cū fides datur. ad edificiū subseq̄n
tis opis iā fūdamētū ponit᷑. Ille etēnā iā credit nec
tn̄ metuit᷑: uēturi iudicij t̄rorē despicit: pc̄c̄is se car
nis ⁊ sp̄s audent᷑ inuoluit᷑: huic cū rep̄te futuroꝝ
tīor infundit᷑: ut bone vite surgat edificiū iā fūda
menta ꝯstruūt᷑. Posito itaq; p̄sp̄e formidis fūdamē
to: cū virtutū fabrica ī altū ducit᷑. nc̄c̄e ē ut vnusquisq;
p̄spiciēs vires suas caute meciat᷑: ut cū dīna ꝯstruc
tione magn⁹ ēē iā cepit. semetipsū respiciat sine ces
satione quid fuit᷑: quatin⁹ attendens huīlr̄ qđ per
mitū īuenit⁹ ē nequaq̄ sibi arroget qđ p gr̄am fa
ctus ē. Vn̄ ⁊ nc̄ bt̄s iob p supnā vocē ad semetipm̄
reducit᷑: ⁊ ne de virtutib⁹ gl̄ari audeat de an̄acta
vita meōrat᷑. eiq; dr̄. Ubi eras qn̄ ponebā fūdamē
ta t̄re. Ac si iustificato pc̄c̄ori apte veritas dicat. Vir
tutes a me acceptas t̄ nō tribulas: noli cont̄ me de
meo munē extolli: recole ubi te īueni. qn̄ in te pͥ
ma fūdamēta virtutū posui. Recole ubi te īueni:
qn̄ meo te tīore solidaui. Ut gͦ ego in te nō destruā
qđ ꝯstruxi: ipse nō cesses ꝯsiderare qđ recepi. Que
eī ueritas n̄ aͭ in flagicijs aͭ ī excessib⁹ īuenit᷑. Sed
pr⁹ hec bn̄ possum⁹ seruare qđ sum⁹: si nūq̄ ne
gligim⁹ pensare qđ fuim⁹. Nōnūq̄ tn̄ clamdestina
elatio ē sollicitis subrepe cordib⁹ solet: ut bonoꝝ
cogitatio licet subtilis ac pressa cū iā ualde ī vir
tutib⁹ crescit. oblita īfirmitatis p̄pe nequaq̄ ad meō
riā reuocet qđ ī vicijs fuit. Vn̄ ⁊ op̄e d̄s qr̄ augeri
īfirmitatē ē de remedijs salutis ꝯspicit. mēsurā
ip̄is nr̄is p̄fc̄ib⁹ imponit: ut hēam⁹ quedā virtu

tū dona q̄ nūq̄ quesiuim⁹ ⁊ queram⁹ q̄dā nec tñ
habē valeam⁹. q̄tin⁹ mens nr̄a dū hec nō pt̄ hr̄e q̄
appetit ⁊ illa se intelligat de semetipsa nō habē q̄
hab;. et ꝑ ea q̄ sūt ꝯfidentē illa q̄ desūt. ⁊ ꝑ ea q̄ uti
lit̄ desūt seruet̄ hūilr̄ bona q̄ sūt. Hn̄ ⁊ tēe ꝑ hui⁹
tr̄e id ē iuste aīe dispensacōe subiugit̄. **Indica m̄
si habes ītelligēciā. q̄s posuit mēsuras ei⁹ si nosti.
uel quis tetendit sup̱ eā lineā.** Quis eī n̄ ꝯditor
nr̄ hui⁹ tr̄e mēsuras poīt. Qui intꝰ iudicij secreto
moderamīe alij sermonē sciē alij sermonē sapiē.
alij plenā fidē. alij grām sanitatū. alij opacōem virtu
tū. alij ꝓphiam. alij discrecionē spūū. alij gn̄a linguaꝝ.
alij intp̄tacōem sermonū tribuit. q̄tin⁹ in vno eodēq;
spū iste u̇bo sapiē polleat nec tñ sermoē sciē id ē doc
tīne fulciat. q2 sentire atq; inuenire sufficit ⁊ qd̓ ꝑ
discendi studiū nō apphendit. Ille sermone sciē ful 132
geat nec tñ in u̇bo sapiē ꝯualescat. q2 ⁊ sufficit explē
quātū didicit. ⁊ tñ ad sentiēdū ex semetipō subtile
aliqd̓ nō assurgit. Iste ꝑ fidē ⁊ clemētis impat. nec tñ 11°
ꝑ sanitatū grām infirmitates corpm curat. Ille orōis
ope morbos subtrahit. nec tñ arenti tr̄e u̇bo pluuias
reddit. Iste opacōe virtutū ad p̄ntē vitā eciā mortuos
reuocat. ⁊ tñ ꝓphīe grām nō hn̄s q̄ s̄ uentura sūt igno
rat. Ille uentura q̄q; uelut p̄ntia attēdit. ⁊ tñ ī nulla
signoꝝ opacōe se exerit. Ille ꝑ discretionē spūū ī fcīs
subtilr̄ mētes ꝯspicit. s; tñ diu̇si gn̄is linguas nescit.
Ille diu̇si gn̄is linguas exāinat. s; tñ in reb⁹ dissilib⁹
corda nō pensat. Ali⁹ in vna lingua q̄ nouit sermo
nū pondera intp̄tando prudentē discutit. ⁊ tñ re
liq̄s bōis q̄ nō hab; paciēter caret. Sic itaq; creator
nr̄ ac dispositor cūcta moderat̄. ut q̄ extolli po
tāt ex dono qd̓ habet. hūiliet̄ ex u̇tute q̄ nō hab;
Sic cūcta moderat̄. ut cū ꝑ impensā grām vnūq̄q;
q; subleuat. ⁊ ꝑ disparē altei alteꝝ subdat. ⁊ me
liorē quisq; dono alio eū q̄ s̄ subicit̄ attendat. ac
licet se p̄ire ex alijs sentiat. eidē tñ quē superat

ſe in alijs poſtponat. Sic ꝫ cūcta moderat᷑. ut dū ſingula queq; ſūt oīm̄ īterpoſita quadā caritatiſ neceſſitudīē fiant oīa ſinguloꝝ. et vnꝰquiſq; ſic qđ nō accepit in altero poſſideat. ut ipē alteri poſſidendū qđ accepit hūilr̄ impēdat. Hīc eni̅ ꝑ petrū dr̄. Unꝰquiſq; ſīc accepit graciā. in alterutrū illā āmīſtrāteſ. ſīc boni diſpēſatoreſ multiformis grē dei. Tūc nāq; bn̄ multiformis grā diſpenſat᷑. qn̄ acceptum donū ꝫ eiꝰ q̄ hoc nō habet credit᷑. qn̄ ꝓpt᷑ eū cui impendit᷑ datū putat᷑. Hīc ꝑ paulū dr̄. Per caritatē ſeruite īuicē. Tūc eni̅ nos caritas a iugo culpe liberoſ reddit. cū viciſſim nos nr̄o ꝑ amorē ſeruitio ſubicit. cū ꝫ aliena bona nr̄a credimꝰ. ꝫ nr̄a alijs q̄i ſua offerēteſ exhibemꝰ. Hīc rurſū ꝑ paulū dr̄. Nā ꝫ corpꝰ nō ē vnū membꝝ ſꝫ mlt̄a. Si dixit pes. qm̄ nō ſū manꝰ nō ſū de corpē. nō ideo nō ē de corpē. Et ſi dixit auriſ qm̄ nō ſū oculuſ nō ſū de corpē. nō iō nō ē de corpē. Si totū corpꝰ oculus. ubi auditꝰ. Si totū auditꝰ. ubi odoratus. Et paulo poſtꝰ. Qđ ſi eēnt oīa vnū membꝝ. ubi corpus. Nūc aūt multa q̄dē membra. vnū uō corpꝰ. Quid eni̅ ſcā eccl̄ia. n̄i ſupni ſui capitiſ corpꝰ ē. In qua aliꝰ alta vidēdo oculuſ. aliꝰ rcā opando manꝰ. aliꝰ ad īiūcta diſcurrēdo pes. aliꝰ p̄ceptoꝝ vocē intelligēdo auris. aliꝰ maloꝝ fetorē. bonoꝝ flagrantiā diſcnēdo naris ē. Qꝛ corpaliū more membroꝝ dū viciſſim ſ accepta officia īpendūt. vnū de ſemetipis oībꝰ corpꝰ reddūt. ꝫ dū diuīſa ī caritate pagūt. corpꝰ diuīſū eē ꝑhibēt ubi ꝯtinēt. Si aūt vnū qđ cūcta ageret corpꝰ utiq; qđ ex multiſ ꝯtinet᷑ nō eēt. qꝛ vidꝫ multiplicit᷑ ꝯpactū nō ꝯſiſtēt. ſi hoc ꝯcors mēbroꝝ diuīſitas nō tenēt. Quia g̊ ſcīs mēbris eccl̄ie virtutū dona dn̄s diuidit. t̄re mēſuras ponit. Un̄ iteꝝ paulus dicit. Unicuiq; ſīc diuiſit deꝰ menſurā fidei. Et rurſū. Ex quo totū corpꝰ ꝯpactū ꝫ ꝯnexū ꝑ oēm iūcturā ſubmīſtracōis ſecūdū opacōeꝫ in mēſura vnicu-

uiſq; membri· augmētū corpis facit ī edificationē
ſui ī caritate. ¶ Sȝ cū miro ꝯſilio auctor ac diſpenſa-
tor nr̄ huic illa largit̄ que alii denegat. alii hec de- 12°
negat q̄ iſti largit̄. menſuras ſ̄ poſitas egredi nitit̄.
quiſq̄s poſſe pluſq̄ accepit conat̄. ut fortaſſe is cui
tm̄mō datū ē p̄ceptor̄ occulta diſſerē tēptet ⁊ mira-
culis choruſcare. aut is quē ſupne uirtutis donū
ad ſola miracula roborat ⁊ diuine legiſ pandere
occulta ꝯtendat. In p̄cipiti ei pedē porrigit. q̄ men-
ſurar̄ ſuar̄ limitē nō attendit. et plerūq; amittit ⁊
qđ potat. q̄ȝ audacter ea ad q̄ ptingē nō ualet ar-
ripe feſtinat. Nam ⁊ mēbror̄ nr̄or̄ tūc bn̄ miſtiis
utimur. cū ſua eis officia diſtincte ſeruam. Lucem
q̄ppe oculis cernim. uocē uō aurib; audim. Si q̄s
aūt mutato ordine uoci oculos. luci aureſ accō-
modet. huic utraq; incaſſū patet. Si q̄s odores
uelit ore diſcnē. ſaporeſ nare guſtare. utriuſq;
ſenſuſ ſ̄ miſtiū q̄ȝ p̄uetit intimit. Qū ei pp̄is uſib; 131
hec nō aptant. ⁊ ſua officia deſerut. et ad extra-
nea nō aſſurgūt. Bn̄ itaq; dauid intra acceptaſ
ex diuina largitate menſuraſ pedē cordis p̄ſſerat.
cū dicebat. Neq; ābulaui ī magnis. neq; ī mira-
bilib; ſup me. Sup ſe q̄ppe ī mirabilib; ābularet.
ſi apparere magn̄ ultra q̄ potat q̄rēt. Sup ſe nāq;
ī mirabilib; attollit. q̄ ⁊ in his ad que nō ſuffi-
cit uideri conat. Bn̄ intra has mē-
ſuras ⁊ in ipſa paulus p̄dica coīs ſue
ſe latitudīe coartabat. cū dicet. Non ei audeo
aliq̄d eor̄ loq̄. q̄ p me nō efficit xp̄c. Tūc aūt rtē
accepta menſura ſeruat. cū anpoſita oculis ui-
ror̄ ſpuāliū uita reſpicit. Vn̄ ⁊ ſeq̄t. Vel q̄s tetē-
dit ſup eā lineā. Sup hac ei terrā linea tendit.
qn̄ electe uniuiq; aīe ad ſumēdā uiuendi re-
gulā. patrū p̄cedentiū exēpla mōſtrant. ut ex
illor̄ uita ꝯſidet qđ ſuis actib; ſeruet. q̄tinus

·C· xxxviii

respectu iusti limitis tramitem. nec infra minima limina negligens deficiat. nec ultra maxima superbiens tendatur. nec minus conetur explere quam sufficit. nec plus arripiat quam accepit. ne uel ad mensuram quam debet non perueniat. aut eandem mensuram deserens extra limitem cadat. Angusta quippe porta est que ducit ad uitam. et ille hanc ingreditur. qui in cunctis que agit discretionis subtilitate propter hanc sollicite coartatur. Nam qui per uoluptates prauas secura mente se dilatat. anguste sibi porte aditum dampnat. Ut ergo huius terre mensura seruetur. super eam domini linea tenditur. quia ut nostra opera uel minora perficiantur. uel maiora moderentur. per sacra eloquia subtilis ante nos sanctorum uita expanditur. et quid nobis quantumque agendum sit ostensa illorum discretione diffinitur. Ecce aliquis uel dampna rerum uel afflictionem corporis metuens minas terrene potestatis pertimescit. et contra uim resistentium ueritatem defendere non presumit. Huic petrus quia in timore angustum respicit. ostensa exemplorum suorum linea ad uirtutis latitudinem conscendit. Ipse quippe flagellatus a principibus populi. cum ideo se relaxari cerneret ut a predicatione cessaret. cum prohiberetur loqui in posterum. nequaquam saltim in presens cessit. Nam respondens petrus dixit. Obedire oportet deo magis quam hominibus. Et rursum. Non enim possumus que uidimus et audiuimus non loqui. At ille dudum debilis et presentia dampna formidans. dum exempla tante fortitudinis contemplatur in auctoritate uerbi iam petri lineam sequitur. iam nil aduersitatis metuit. iam resistentes deo potestates seculi et cum corporis laceratione contempnit. Sed tamen quanto uires persequentium patiendo fortiter destruit. quanto inter aduersa nullis terroribus cedit. tanto plerumque et in his etiam que inter fideles posita senserit. se ceteris preponit. sua magis consilia eligit. et sibi potius quam aliis credit. Hic nimirum dum iniustis obiectionibus non cedens in uirtute se exerit. etiam recta aliorum consilia non recipiens pedem extra limitem tendit. Huic petrus intra mensure lineam reuocatur. qui post quam liber

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

tate uocis auctoritate̅ p̃ncipu̅ p̃essit. p h̅ulitate̅ cordis de no̅ circu̅cidendis ge̅tib' pauli co̅silium audiuit. Sic eni̅ semetipsu̅ cont̃ adu̕sarios ex auctoritate curabat erig̃e. ut tn̅ sibimetip̃i no̅ crederet in his q̃ non recte sentiret. ut ⁊ lib̃tate fortitudinis tume̅tes p̃tates incederet. ⁊ h̅ulitate mansuetudis obedia̅m i̅ recto ꝯsilio ⁊ minorib' frib' exhiberet. ⁊ mo̅ p semetipm̅ aliis. mo̅ ⁊ sibimetip̃i cu̅ aliis obuiaret. In factis g̃ petri q̃da̅ ante oculos nr̅os auctoritatis ⁊ h̅ulitatis linea te̅dit̃. ne mens nr̅a a' p tiore̅ ad mensura̅ no̅ p̃ueniat. aut p tiore̅ limite̅ excedat. Dictu̅ ē quo linea tendit̃. ne p alti' actio̅is fortitudine̅ ad alti' cause uiciu̅ t̃nseat. 13° Dicat nu̅c qu̅admodu̅ in una eadeq; uirtute discretionis linea̅ deserim'. si hac ⁊ aliq̃n age̅ ⁊ aliq̃n postpone̅ nesciam'. Non eni̅ res eade̅ semp ē uirtus. q̃ p mome̅ta t̃pm sepe merita mutantur actionu̅. Un̅ fit ut cu̅ q̃d bn̅ agim'. plerumq; meli' ab ei' actio̅e cessem'. ⁊ laudabili' ad t̃pe deserat. q̃d in suo t̃pe 136 laudabilit̃ mens tenebat. Na̅ si p nr̅is bo̅is minimis quib' actis p̃ficim'. nec tn̅ minimis intim'. maiora laboꝝ mala p̃ximis i̅minent. necessario nos uirtutu̅ augme̅ta seponim'. ne i̅firmiorib' p̃ximis fidei detrime̅ta generem'. ne tanto ia̅ q̃d agim' uirtus no̅ sit. q̃nto p occasione̅ sui i̅ alienis cordib' fu̅dame̅ta uirtutu̅ destruit. Qua̅ discretionis linea̅ bn̅ ante intue̅tiu̅ oc'los paulus te̅dit. q̃ ⁊ ge̅tiles ad lib̃tate̅ fidei uenie̅tes circu̅cidi p̃hibuit. ⁊ tn̅ listris atq; yconiu̅ t̃nsiens ipe tymotheu̅ q̃ ge̅tili p̃re editus fuerat circu̅cidit. Uidens eni̅ q̃d nisi se mandata littẽ seruare ostenderet. iudeoꝝ rabie̅ etia̅ in his q̃ s' tu̅c comites aderant excitaret. assertionis sue uim postposuit. ⁊ sine dampno fidei se suosq; a p̃secutio̅is i̅manitate custodiuit. Fecit q̃d fieri fidei amore p̃hibuit. s; ad fidei retorsit ministeriu̅ q̃d q̅ non fideliter

fecit. Plerumque enim virtus cum indiscrete tenetur amittitur:
cum discrete intermittitur plus tenetur. Nec mirum si id in
incorporeis intelligimus: quod agi et in corporeis rebus vi-
demus. Ex studio namque arcus distenditur: ut in suo tempore cum
utilitate tendatur. Qui si ocium relaxationis non accipit:
feriendi virtutem ipso tensionis usu perdit. Sic aliquando in
exercitatione virtus cum per discretionem intermittitur reser-
vatur: ut tanto post vicia valentius feriat. quanto a percussi-
one interim prudenter cessat. Subtilis quoque discretionis super
hac terra linea tenditur: quando omnis unicuique anime exemplis
precedentium primum et utiliter ad operationem virtus attenditur:
et nonnumquam utilius temperatur. Sed cum parumper ab opere zeli forti-
tudo seponitur: alta consideratione opus est: ne fortasse ne-
quaquam communis boni consilio. sed timore proprio. vel certe libidine ambiti-
onis studio a virtutis exercitatione cesset. Quod nimirum
cum agitur: iam non dispensationi sed culpe servit. Unde
curandum sollicite est: ut cum quis susceptum negocium cum
virtutis cessatione dispensat. semetipsum prius in radi-
ce cordis inspiciat: ne sibi per hoc aliquid avarus appe-
tat. sibi per hoc soli timidus parcat: et eo fiat pravum
quod in opere sequitur. quo non ex recta cogitationis intentione generatur.
Unde bene in euangelio veritas dicit. Lucerna corporis tui est
oculus tuus. Si oculus tuus fuerit simplex: totum corpus
tuum lucidum erit. Si autem oculus tuus nequam fuerit: totum
corpus tuum tenebrosum erit. Quod enim per oculum exprimitur:
nisi opus suum preveniens cordis intentio: que priusquam se
in actione exerceat. hoc iam quod appetit contemplatur?
Et quid appellatione corporis designatur nisi unaqueque actio:
que intentionem suam quasi intuentem oculum sequitur? Lucerna
itaque corporis est oculus: quia per bone intentionis radium
merita illustrantur actionis. Et si oculus tuus simplex fuerit
totum corpus tuum lucidum erit: quia si recte intendimus per sim-
plicitatem cogitationis bonum opus efficitur. etiam si minus
bonum esse videatur. Et si oculus tuus nequam fuerit. totum corpus
tuum tenebrosum erit: quia cum perversa intentione quod vel rectum
agitur: et si splendere coram hominibus cernitur. apud examen

tamen intimi iudicis obscuratur. Unde et recte subiungitur: Si lumen quod in te est tenebre sunt, ipse tenebre quante sunt? Ac si hoc quod bene agere nos credimus ex mala intentione fuscamus, quanta ipsa mala sunt que mala esse etiam cum agimus non ignoramus? Et si ibi nil certum ubi quasi discretionis lumen tenemus, qua cecitate in illa offendimus que sine discretione perpetramus? Vigilanti ergo cura per cuncta opera intentio nostra nobis pensanda est, ut nil temporale in his que agit appetat, totam se in soliditate eternitatis figat, ne si extra fundamentum actionis nostre fabrica ponitur, tota dehiscente solvatur. Unde hic quoque apte subiungitur: Super quo bases illius solidate sunt? Bases quippe uniuscuiusque anime sunt intentiones sue. Nam sicut fabrica columpnis, columpne autem basibus innituntur, ita vita nostra in virtutibus, virtutes vero in intima intentione subsistunt. Et quia scriptum est: Fundamentum aliud nemo potest ponere preter id quod positum est, quod est Christus Ihesus; tunc bases in fundamento sunt cum intentiones nostre in Christo roborantur. In cassum vero alta super se bases edificia erigunt, si non ipse in fundamenti soliditate consistunt. Quia nimirum qualibet summa opera inaniter faciunt, si intentiones cordium extra eternitatis certitudinem deflectunt, ut vel vite premia non requirant; tantoque graviora ruine super se dampna edificant, quanto altiora edificia extra fundamentum portant; quia cum eterne vite premium non intendunt, quo plus quasi in virtutibus se erigunt, eo in gloriae inanis foveam profundius cadunt. Non ergo pensandum est bases quod sustinent, sed ubi sustinent; quia profecto humana corda divinitus perscrutantur, non solum que faciunt, sed quod in operibus querunt. Unde cum districtum iudicem Paulus describeret atque actionum bona narraret, dicens: Qui reddet unicuique secundum opera eius; his quidem qui secundum patientiam boni operis gloriam et incorruptionem; quia nominatam boni operis patientiam, quasi totam decentem actionis fabricam dixerat, subtili-

13A

C xxxviij

illico ubi bases eiꝰdē fabrice consistēnt exq̄siuit dicēs. Glīam ⁊ honorē ⁊ īcorruptionē q̄rentibꝰ vitā etnam. Ac si apte dicēt, Et si qͣdā paruā boī opis ondūt. glīam ⁊ īcorruptionē nō recipiūt si ītentiones cordis id ē bases fabrice in fūdamēto nō figūt. qꝛ vidlꝫ deꝰ uel honeste uite edificiū nō inhabitat. qđ extͣ se positū nō ipē sustentat. Qͥa gͦ intentiones electe uirtutꝰq; aīe spei etnitatis innitūt: recte uoce dnica de hac tra dr. Sup quoꝰ bases illiꝰ solidate sunt. ac si apte dicēt. nͥ sup me. Tūc dū iusta queq; aīa intendit. oē qđ tpalr facit. ī me, pculdubio nō tpalr ꝯstruit. Qͥa uō tūc robustius in fūdamēto solidam cū ūba dei ⁊ īexteriorib pceptis seqm. ⁊ in intimis sensibꝰ subtiliꝰ intelligēdo pensam. Rēe subiūgitur. Vel quis demisit lapidē angularē eiꝰ. Lapis quippe angularis ē. ad sacra eloqͣa intellcūs duplex. Qui tūc diuinitus demittit: qn nequaqͣ districto iudicio quis ignorātie sue tenebris illigat. sꝫ quadā libertate pfruit. dū in pceptis dei sufficit. ul exequēdo exteriora agē. ul ꝯtēplando intīa sentire. Ad qđ nūqͣ nr intellectꝰ assurgēt. si ad suscipiēdā nāin nrām ipse nr ꝯditor nō ueniret. Qui alit angularis lapis dr. qꝛ duos in se ipsos iūxit. atq; alit. qꝛ ꝯiūcte utꝰsq; uite actiue uidlꝫ ⁊ ꝯtēplatiue in se exēpla mōstͣuit, Ab actiua eñ uita longe ꝯtēplatiua distat. sꝫ incarnatꝰ redēptor nr ueniēs dū utrūq; exhibuit. in se utrāq; sociauit. Nā cū in urbe miracula facēt. ī mōte uō orando ꝯtinue pnoctaret. exēplū suis fidelibꝰ pbuit ut nec ꝯtēplacōis studio pximoꝝ curā negligāt. nec rursū cura pximoꝝ īmoderatiꝰ obligati. ꝯtēplacōis studia delinquāt. sꝫ sic ī utrisq; mentē partiēdo ꝯiūgāt. qtinꝰ nec amorē dei īpediat amor pximi. nec amorē pximi qꝛ trāscendit abiciat amor dei. Quia gͦ huāno cordi qđ agēt ignorāti di atque hominis mediator apparuit, qui et agendo ministeria disponeret et contemplando ostenderet unde cuncta penderent, recte dicitur: *Vel quis demisit lapidem angularem eius?* Ac si aperte Dominus dicat: Nisi ego, qui unicum quem sine tempore genui, servandis hominibus cum tempore ostendi, in cuius vita discerent et diversa vivendi studia non discrepare. Et notandum quod eum se non emisisse sed demisisse asserit, quia profecto humanam naturam Filius suscipiens ad yma de sublimibus venit. Cuius incarnacionis misterium quia et electi angeli mirati sunt, qui eodem misterio redempti non sunt, recte subiungitur: *Cum me laudarent simul astra matutina.* Quia enim prima in tempore condita natura racionabilium spirituum creditur, non immerito matutina astra angeli vocantur. Que si ita est, dum terra esset invisibilis et incomposita, dum tenebre essent super abyssum, venturum diem subsequentis seculi per lucem sapientie existendo prevenerunt. Nec negligenter audiendum est quod additur simul, quia nimirum matutina astra et cum vespertinis redemptoris potentiam laudant, dum electi angeli et cum redemptis in fine mundi hominibus largitatem gratie superne glorificant. Ipsi quippe ut nos ad laudem conditoris accederent, hoc quod superius diximus, orta per carnem luce clamaverunt: Gloria in excelsis Deo, et in terra pax hominibus bone voluntatis. Simul ergo laudant, quia dum nos conspiciunt recipi, suum gaudent numerum repleri. Qui et fortasse ideo matutina astra memorantur, quia sepe ad exhortandos homines missi sunt, et dum venturum mane nunciant, ab humanis cordibus presentis vite tenebras fugant. Sed ecce angeli divinam potentiam laudant, quia ipsa eos tante claritatis visio dilatat. Nos autem qui redimimur, sed tamen corrupcione adhuc carnis gravamur, donum quod percepimus qua virtute laudamus? Quomodo enim valebit lingua dicere quod non sufficit mens nostra sentire? Sequitur: *Et iubilarent omnes filii Dei.* Iubilatio quippe dicitur cum cordis leticia oris efficacia non expletur, sed quibusdam modis gaudium prodit quod ipse qui gaudet nec tegere

138

ualet nec explere. Laudēt itaq; angeli. q̄ iā tante cla
ritatis latitudinē in sublimib⁹ vidēt. iubilēt uō
hoīes. q̄ adhuc ī inferiorib⁹ oris suī angustiā sustinēt.
Que q̄ cito futura dn̄s nouerat. nō tam facienda isi
nuat q̄ facta narrat. Sȝ quid agim⁹ qđ cū boni de
redēpcoīs sue mysterio iubilāt. malos īuidia inflā
mat. dū electi pficiūt. reprobi ad rabiē furoris excitā
tur. ⁊ bona nascētia q̄ noluīt imitari psequūtur.
Sȝ tn̄ int̄ hec ē q̄ redimit nō dereliquit. Scⁱptū q̄ppe
ē. Fidelis aūt de⁹ q̄ nō paciet uos teptari sup̄ q̄ po
testis. sȝ faciet cū teptacōe ⁊ pūentū ut possitis susti
nē. Nouit ei̅ ɔditor nr̄ qn̄ exurgē psecucoīs pcella
sinat. qn̄ exurgentē repmat. nouit p custodiā nrā
restingē qđ cont̄ nos egredi p nrā exercitacōē pmit
tat. ut seuiens nos diluat. pcella nō mergat. Unde
seq̄t. Quis īclusit ostiis mare. qn̄ erūpebat q̄i de
vulua pcedens. Quid ei̅ mare n̄ sclm. q̄ vuluā n̄
ɔceptū carnalis cogitacoīs accipim⁹. Hoc ei̅ loco
uulue noīe occulta ⁊ maliciosa carnaliū cogitatio
designat. Que vulua nō ad pficiendā plē ɔcipit sub
stanciā corpis. sȝ ad explendā nequiciā causā doloris.
De hac vulua cordis īiq̄ alias dr̄. Concepit dolorē
⁊ peperit īiq̄tatē. P hac vuluā praui ɔcipiūt cum
mala cogitāt. p hac vuluā pariūt. cū mala q̄ cogi
tauerīt opant. Erūpebat q̄ mare q̄i de vulua pce
dens. cū mināz seculariū fluctus de carnalis co
gitacoīs iniq̄tate ɔcepti in scē ecclie interitū seuirēt.
Sȝ auctore deo ostiis hoc mare ɔclusū ē. q̄ contra
turores psequēciū sci viri q̄i quedā ostia oppositi
sūt. ut eoz miraculis atq; reuerētia ire psequēciū
frangerēt. Humilitatis q̄ppe tremis dn̄s pncipib⁹
p eos scām ecclesiā sup̄ mūdi culmen erexit. ⁊ se
uiētes maris impet⁹ erecta ei⁹dē scē ecclie ptāte
coarcuit. Sȝ huic seuiēti mari qđ dn̄s fecerit

audiam⁹. Sequit᷑. Cū ponerē᷑m nubē vestimentū ei⁹. ⁊ caligine illud q̅ᵃ pānis infantie obuoluerē᷑m. Mare feruens nube induit᷑. q᷑ crudelitas ꝑsequentiū stultitie sue uelamēto vestit᷑. Inposita ei caligine infidelitatis sue ꝑspicue veritatis lucē vidē nō suffic᷑. ⁊ id qᵈ agit ꝑ crudelitatis īpulsū. ꝑ cecitatis sue meritū nō agnoscit. Nā si cognouissent ait aplus. nūq̄ dnm glīe crucifixissent. Hec nubes nō solū solet infideles extra positos ꝑmere. ſ᷑ quosdā etiā viuētes carnalr̄ intra ecclesiā tenebrare. Nā sci viri q̄ aliene ⁊ negligentie ꝯpaciūt᷑ ⁊ se pati estimāt qᵈ ꝑpeti alios sentiūt᷑. deo orantes dicūt. Obposuisti nubē. ne tnseat orō. Ac si apte dicāt. Mētē nr̄ē t̄renis ⁊ carnalib⁹ uoluptatib⁹ assuetē curaꝝ suaꝝ fantasmata iusto iudicio obicis. quib⁹ eā in ipā orōnis sue intētione ꝯfundis. ⁊ quā desidijs infimis deditā nō ignoras. rēē cecatā ab intuēda lucis tue ꝑspicuitate reuberas. ut cū inte intēdit᷑. ipō a te cogitationū suaꝝ nubilo reflectat᷑. ⁊ que t̄rena hec assidue cogitat q᷑ vult. hec ⁊ tolleret ī orōne cū nō vult. Qᵃ ag̅ᵉ ipā ꝑsecutoꝝ neq̄cia supna dispensacoē ꝯstringit᷑. ne ꝯtra scōs viros in q̄ntū uoluit effrenet᷑. postq̄ dixit cū ponerē᷑m nubē vestimētū ei⁹. apte subiūgit. Et caligīē illud q̅ᵃ pānis īfantie obuoluerē᷑m. Pānis q̄ppe infancie pedes uel brachia ꝯstīgūt᷑. ne hac atq; illac dissoluta libtate iactent᷑. Qᵃ ag̅ᵒ ꝑsecutores sc̄ē eccl̄ie instabilitate cordis īq̄eti atq; huic seculo dediti nō grandeua ſ᷑ puilia sapiūt᷑. q̄ q̄dē obscuritate atq; caligīē nō intellcū supni iudicij ꝯstīgūt᷑. ne tm̄ ꝑsequi valeāt q̄ntū uolūt. pānis infancie referūt᷑ obuoluti. q᷑ sic dem ē puilia q̄dē sapiūt. ſ᷑ diuina dispēsacoē ꝯstricti quo uolūt brachia sua nō extēdūt. Et si cūcta mala ꝑpetrare leuit᷑ appetūt. nequaquā

C xxxviii

tū implere cūcta que appetūt ꝑmittūt. Seq̄t. Circū
dedi illud t͛minis meis. Terminis ſuis dn̄s mare
circūdat. q̄ꝛ iras ꝑſequēciū iudicioꝝ ſuoꝝ diſpē
ſacōē modificat. ut inſani tumida vnda feruoīs
plano frangat͛ litore occulte diſpoſitionis. Seq̄t.
Et poſui vecte͂ ꝛ oſtia et dixi. Hucuſq; venies ꝛ n̄
ꝓcedes āplius. ꝛ hic cōfringes tumēteſ fluctuſ tuoſ.
Qd̄ ꝑ oſtia nͥ p̄dicatoreſ ſc̄i. qd̄ ꝑ vecte͂ nͥ incarnatuſ
dn̄s deſignat͛. Q̄ hec vidlȝ oſtia ꝯᵗ ſeuiētis mariſ
īpetū tanto ualētiora oppoſuit. q̄nto ea ſua obſe
racōē roborauit. Quia eī iſta ſc̄e eccl̄ie oſtia uectiſ
hui⁹ oppoſicione ſolidata ſūt. potuerūt quidē tun
di fluctib⁹. ſed effrigi nequiuerūt. ut ea extͥ⁹ vnda
ꝑſecucōīs influēt. ſȝ neq̄q̄ cordis coꝝ intīa pene
traret. Et q̄ꝛ p̄dicatoreſ ſc̄i p̄dicacōē q̄dē ſubſequē
tib⁹ apti ſūt. auctoritate aūt ſua reſiſtentib⁹ clau
ſi. nō īmito oſtia uocant͛. id ē apta cōuerſacione
humiliū. ꝛ clauſa t͛orib⁹ ſupboꝝ. Non īmito oſtia uo
cant͛. qͥa et īgreſſū fidelib⁹ apiūt. ꝛ rurſū ſeſe ꝑ
fidis ne īgrediāt͛ opponūt. Penſem⁹ q̄le eccl̄ie oſ
tiū petruſ extitit. q̄ īueſtigantē fidē cornelii re
cepit. ꝑcio q̄rentē miracula ſymonē reppulit.
Illi dicenſ īueritate ꝯperi q̄ꝛ nō ē ꝑſonaꝝ acceptor
dſ. ſecreta regni benigne apīt. Huic īquiēs pecu
nia tua tecū ſit in ꝑditione. ꝑ diſtricte dānatio
nis ſententiā celeſtis aule aditū claudit. Quid
cūcti apl̄i nͥ ſc̄e eccl̄ie oſtia extiſtūt. cū uoce redēp
toriſ ſui audiūt. accipite ſpm̄ ſc̄m. q̄ꝝ remiſeritiſ
pc̄cā remittūt͛ eis. ꝛ q̄ꝝ retinueritiſ retēta ſūt. Ac
ſi illis aꝑte dicēt͛. ꝑ uoſ ingrediēt͛ ad me hi q̄b⁹
uoſmetipōs panditiſ. ꝛ repellēt͛ q̄b⁹ obſeratis.
Igit͛ dū mare ſeuit dn̄s uecte͂ ꝛ oſtia opponit.
q̄ꝛ ab amaris ꝛ ꝑfidiſ cordib⁹ dū ꝑſecutioniſ ꝓ
cella ſe dilatat. in mūdo dſ vnigēiti ſui glām

p̄dicatoꝝq; ei⁹ reuerētiā exaltat᷑. ⁊ dū ĩnotescit mistĩa dĩne fortitudĩs. frangit in impetus fluct⁹ furoris. Bn̄ aūt dr̄ huc usq; uenies. ⁊ nō ꝓcedes āpli⁹. Q̇a nimiꝝ dĩni occulti iudicij mensura ē. ⁊ qn̄ ꝑsecutionis ꝓcella ꝓsiliat. ⁊ qn̄ ꝯq̇escat. ne aut nō excogitata elc̄os nō exerceat. aut nō moderata ĩ ꝓfūdū mergat. Cū uō noticia fidei usq; ĩ ꝑsequētes extenditur. turbati maris tuōr sedat᷑. ibiq; fluctus suos frangit. qꝛ ad cognitionē veritatis ueniēs oē qd̄ neq̇ter egit erubescit. Fracta q̇ppe vnda ĩ se relidit᷑. qꝛ victa neq̇cia ē p cognitionē sui cordis accusat᷑. et q̄ ipā vim quā intulerat recipit. qꝛ de ꝑuitate q̄ grassabat᷑ reatus sui stimulos sentit. Vn̄ q̇bꝫdā p paulū dr̄. Quē g̊ frcm̄ habuistis tūc ĩ illis ĩ q̄b⁹ nc̄ erubescitis. Ac si diceret. Qd̄ se ĩ altū fluctus urē ꝑuitatis extulerat. q̇ nūc in semetipsis fracti unde ꝑuersos uos inflauerant ꝯfusos inde ꝯfūdūt. Recte itaq; dr̄. Et hic cōfringes tumētes fluctus tuos. Qd̄ uō ĩ hac ꝯclusione maris 2° de ostijs dicit᷑. more sacri eloquij res scꝫ dc̄a ꝓ ꝯfirmacōe replicat᷑. Si aūt hoc in loco mare accipe nō specialit᷑ turbā ꝑsequētiū. sꝫ gn̄alit᷑ sclm̄ debem⁹. scd̄o contᷓ hoc mare dn̄s ostia opposuit. qꝛ ⁊ p̄us hūano gn̄i p̄cepta legis. ⁊ pt⁹modū noue grē testamētū dedit. Scd̄o obiectis ostijs h⁹ maris impetū clausit. qꝛ eos q̊s ad obseq̇ū sui cultus assūpsit. ⁊ p̄us ab ydolis data lege coercuit. ⁊ pt⁹ ab intellectu carnali grā reuelata correxit. Scd̄o mare ostia accepit. qꝛ hūanū gen⁹ p̄us de⁹ ab opis ĩiq̇tate ꝓhibuit. pt⁹modū uō ē a cogitacōis culpa cōstrinxit. Videam⁹ q̄admodū p̄ma tumēti mari dn̄s ostia ĩponat. Ecce eĩ p legē dr̄. Non occides. nō mechaberis. nō furtū facies. nō falsū testimoniū dices. Videam⁹ q̄admodū scd̄is hoc ma

lxo

re dn̄s ostiis claudat. Ecce ī euāgelio dic̄. Audistis
qȝ dictū ē antiq̄s nō mechaberis. ego aūt dico uob̄.
q̄m oīs q̄ viderit mulierē ad ɔcupiscēdā eā. iā me-
chat⁹ ē eā in corde suo. Rursūq; dī. Audistis qȝ dcm̄
ē. Diliges pximū tuū. ⁊ odio hēbis īimicū tuū. ego
aūt dico uob̄ Diligite īimicos urōs. bn̄facite his q̄
uos oderūt. Qui g̊ p̄us neq̄cias opis phibet. ⁊ pt⁹
modū culpas cordis exhaurit. nimirȝ tumēti ma
ri ne ɔcūducta iusticie litora tn̄sēat. bis ostia īpoit.
Bn̄ aūt cū dicet qs ɔclusit ostiis mare. ilico ⁊ tēp⁹
adiūxit dicēs. Qn̄ erūpebat q̄i de vulua pcedens.
qȝ vid̄lȝ tūc huāno gn̄i p̄ceptis legis obuiauit. qn̄
adhuc sclīn sue origini vicinū. q̄i ab ortu ppō. ad
pfectū vite carnalis exibat. De vulua q̄ppe pcedē
ē. in lucē pn̄tis glīe carnalr̄ apparē. Et rēc subiūgit.
Et ponē̄m nubē uestimētū ei⁹. qȝ nimirȝ dn̄s hoibus
nō tūc apta ɔ̄nsione se intulit. Sȝ dū eos ab errore
pfidie eripit nec tn̄ illis claritatē sui luīs patefacit.
q̄i ex tn̄ebris eos abstulit. sȝ adhuc nube uestiuit.
ut et p̄stina p̄uitatis acta relinq̄rent. ⁊ tn̄ uētura bō
adhuc certi⁹ nō viderēt. Ubi ⁊ apte subiūgit. Et ca
ligine illud q̄i pānis īfantie obuoluē̄m. Dū eī rudē
pplm̄ nō apta spūs p̄dicacōe docuit. sȝ figurāta locu
coē p̄ceptis litte astrixit. adhuc infirma sapiētes ūbō
suorȝ caligīe q̄i pānis īfantie obuoluit. ut mādatis
grossiorib⁹ ligati crescerēt. ne male liberi in suis uo
luptatib⁹ perirēt. Qs ad viā iusticie dū nō iā caritas
sȝ adhuc tīor astrīgēt. diuina dispensatio q̄i pressit
ut nutriret. Infirm⁹ nāq; ppls cū p̄ceptorȝ pānos no
lens ptulit. ad firmiorē statū. ex ipsa sua ligacōe
puenit. qȝ eī tīor cū p̄us aculpa coartauit. ɔpetēt
postmodū in libertatē spūs exiuit. Hos pānos īfā
cie qs inchoātib⁹ dedit. ipē dn̄s p pphāȝ rephēdit
dicēs. Ego dedi eis p̄cepta nō bona. Et mala eī quasi

mala ēē desinūt ɔpacoē peioꝝ. Et bona q̄ bona nō
sūt ɔpacoē melioꝝ. Nā sicut pei' delinquēti iudee
de sodoma atq; samaria dr̄. iustificasti sorores tu
as ī oib' abhoīacoīb' tuis q̄s opata es. ita melioā
testamēti noui p̄ceptis subseq̄ntib'. p̄cepta bona
q̄ rudib' data sūt nō bona ēē memorant. Neq; eī mē
tes usui vite carnalis inherentes auelli ab infimis
possent. n̄ gradatī ducta p̄dicacoē pficerent. Hinc
q̄ppe ē qd̄ ī egipto positis pio iustoq; moderamīe
latētī eoꝝ ɔcupīe ɔdescendit. ⁊ vicinoꝝ suoꝝ ua
sis aureis argēteisq; sublatis discedē [illegible] iube
tur. q̄ ad syna montē ducti. accepta [illegible] lege
mox audiūt. nō ɔcupisces rem pximi [illegible] tui.
Hic ē qd̄ in eadē lege oclm̄ p oclō. dentē p dente
p̄cipiūt exigē. ⁊ qn̄q; tn̄ reuelata grā pcussi ma
xillā alterā iubēt pbē. Qa eī plus semp ira ī vindi
ctā exigit q̄ⁿ in iuria accepit. dū discūt mala n̄
multiplici' reddē. qn̄q; discerent ea ⁊ mlt̄iplicata
sponte tolerare. Hic ē qd̄ eūdē rudē pplm̄ a q̄bdā
phibuit. quedā uō eī ī usu p̄stino seruauit. sed
hec ipa tn̄ ī melioris vite figura ɔposuit. Bruta nā
q; aīalia idolis ī egipto mactabāt. eiq; ī usu p̄stino
dū aīaliū mactacoēꝫ retinuit. sꝫ ydoloꝝ cultū ve
tauit. et dū de usu suo aliq̄d amitteret. ɔsolaret ei'
īfirmitas p hoc qd̄ de usu suo aliq̄d haberet. Mira aūt
dispensacoē ɔsilij qd̄ eī dn̄s de ɔsuetudine carnali re
tinuit. hoc ī figuāꝫ spē potenti' uertit. Qd̄ eī sacͥficia
illoꝝ aīaliū. n̄ vnigeniti mortē designāt. Qd̄ sacͥfici
a illoꝝ aīaliū. n̄ extinctionē carnalis vite nr̄e sig
nificāt. Vn̄ g° imbecillitati ppl̄i rudis ɔdescēdit.
inde eī p vmbras allegoriaꝝ spē maior fortitudo
sp̄us nūciat. Recte itaq; dr̄. ⁊ caligine illud q̄i pā
nis īfantie obuoluerē. q̄ꝛ vn̄ eī' teneritudis infir
ma ptulit. inde alta significationū sp̄ualiū nu

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

19

bene fecit. Que quia preceptorum limite ab immoderatis animi evagacionibus cinxit, recte subicit: Circumdedi illud terminis meis. Et quia huius humani generis motus misso mediatore coercuit atque subiugit: Et posui vectem et ostia. Vectem quippe et ostia posuit, quia redemptore nostro gratie culpas delinquentium misso nove vite predicamenta firmavit. Clausa namque ostia opposito vecte roborantur. Vectem ergo deus opposuit, quia contra lascivos motus humano generi unigenitum misit, qui precepta spiritualia que loquendo docuit agendo solidavit. Bene autem subditur: Et dixi huc usque venies et non procedes amplius, et hic confringes tumentes fluctus tuos. Hoc quippe mare ostia priora transcenderat, quia clausuram legis opposite humani tumoris unda transiliebat. At postquam mundus oppositum sibi unigenitum repperit, elationis sue impetum fregit, et transire non valuit, quia eius fortitudine furoris sui terminum clausus invenit. Unde recte per prophetam dicitur: Mare vidit et fugit. Possunt etiam per ostia apte passiones eius non inconvenienter intelligi, quibus ex occulto vectem posuit, quia eas ex invisibili divinitate roboravit. Contra quas mundi fluctus veniunt, sed fracti desiliscunt, quia superbi eas videndo despiciunt, sed earum vires experiendo pertimescunt. Nam dum passiones unigeniti humanum genus prius irrisit, postmodum expavit, quia contra opposita ostia more elidentis maris et tumore elatum venit, sed fractum virtute dissiluit.

Expositio moralis

Sed quia ideo hec ad beatum Iob dicuntur, ut de tot virtutibus cordis eius gloria prematur, ne sibi fortasse tribuat quod se stare sublimiter non ignorat, cum quanta eius edificatione sint dicta perpendimus, si hec etiam moraliter disseramus. Dicat itaque: Quis conclusit ostiis mare? Quid est mare nisi cor nostrum furore turbidum, rixis amarum, elatione superbie tumidum, fraude malicie obscurum? Quod mare quantum seviat attendit, quisquis in se occultas cogitationum temptationes intelligit. Hec ei

iā p̄usa relinq̄m⁹. iā desidijs reīs inherem⁹. iā p̄ua
opa foras abscidim⁹. ſ; tñ latent' int⁹ ea cū qua huc
venim⁹ vite veteris p̄cella fatigam⁹. Quā n̄ respcū iu
dicij ⁊ eterni pauore tormenti ĩmensi tioris claustra
ꝯstingent⁹. cūcta in nobis penit⁹ sup̄edificati op̄is
fūdamēta corruissent. Si eī qđ p̄ suggestionē seuit
intinsec⁹ p̄ delibe͛acōez foras erūpet⁹. vite nr̄e fabri
ca fūdit⁹ eūsa iacuisset. In īiq̄tate nāq; ꝯcepti ⁊ in
delicto editi. p̄ insite corrupcōis molestias pugnā
nobiscū huc deferi⁹. quā cū labore vicam⁹. Vn̄ rec̄ de
hoc mari dr̄. Qn̄ erūpebat q̄i de vulua p̄cedēs. Vul
ua eī p̄uec cogitacōis adolescentia ē. de qua p̄ moysen
dn̄s dic̄. Sensus eī ⁊ cogitatio huāi cordis p̄na ē in
malū. ab adolescētia sua. Corrupcōis nāq; malum
qđ vn⁹q̄sq; nr̄m ab ortu desidioꝝ carnaliū suscipit.
īp̄uectu etatis exercet. et n̄ hoc eici⁹ dine formidis 192
man⁹ rep̄mat. oē ꝯdite nē bonū rep̄ete culpa īp̄
fūdū uorat. ¶ Nemo g° sibi cogitationū suāꝝ victo
riā tribuat. cū vitas dicat. Quis ꝯclusit ostijs mare
qn̄ erūpebat q̄i de uulua p̄cedens. q͛ n̄ ab ipō cogi
tationū p̄mordio cordis fluct⁹ grā dīna retinet.
teptationū p̄cellis mare seuiens t͛rā p̄culdubio huā
ne mētis obruisset. ut salsis fluctib⁹ p̄fusa aresce͛t.
id ē p̄nitiosis carnis uoluptatib⁹ delectata dep̄iret.
Solus g° dn̄s ostijs mare ꝯclusit. q̄ p̄uis motib⁹ cor 20°
dis claustra īspirate formidis obicit. Qa uō ea q̄ cer
nim⁹ seq̄ p̄hibem⁹. q͛ corp̄eaꝝ reꝝ delcācoē retūdi
m⁹. lib; ⁊ ad īuisibilia oclós mētis attollē. atq; hec
ipsa q̄ seq̄ p̄cipim⁹ videre. Sz qđ agim⁹. q͛ infirmis
illa obtutib⁹ necdū patēt. Ecce ad eoꝝ amorē uocam⁹.
ſ; tñ auisioē restingim⁹. q̄ ⁊ si qn̄ aliqđ furti parūp
aspicim⁹. sub incerto nimis adhuc uisu caligam⁹.
Vn̄ apte subiūgit. Cū ponēm nubē uestimentū ei⁹.
⁊ caligiē q° q̄i pānis infantie īuoluēm. Hoc mare

C. xxxviij

tumultuosū videlʒ cor cogitationū nrm̄ nube uesti
tur: qꝛ nec intima quietē pure ꝯspiciat. in inq̄etudīs
sue ꝯfusione tenebrat. Hoc mare caligiē q̄si infancie
pānis obuoluit: qꝛ a ꝯtēplandis sublimib' adhuc
teneris sensib' sue infirmitatis ligat. Videam' pau
lū quadā caligiē q̄si infancie pānis īuolutū. q̄ ait.
Videm' nc̄ p speculū in enigmate. tūc aūt facie ad fa
cie. nc̄ cognosco ex pte. tūc aūt cognoscā sic̄ ꝛ cognit'
sū. Q' si se ad ꝯphendēda celestia infantē nō cerneret.
etatis sue ad hec spacoēȝ nullo mō pmisisset dicēs
Cū essem paruulus loq̄bar ut puulus. sapiebā ut par
uulus. cogitabā ut puulus. Tūc g° ad robur iuuenile
ꝯscendim': cū forti sensu eā ad quā tendim' vitā vide'.
Nūc aūt qꝛ intētionis nr̄e acies p īfirmitatē suā ab
intima luce retundit: mens nr̄a ligata īfantie pānis
tenet. Ubi apte subiūgit. Circūdedi i° tminis meis.
Tmīs eī suis dn̄s hoc mare circūdedit: qꝛ cor nrm̄
adhuc corrupcoīs sue molestia ꝛ cura turbulentū
sub mēsura ꝯtēplacoīs humiliat: ut licet plus appe
tat. ultra tn̄ q̄ s ꝯceditr̄ nō ascendat. Vel certe tmīs
suis hoc mare dn̄s circūdat: qꝛ cor nrm̄ tēptacoī
b' tumidū occultis donoꝝ distribucoīb' mitigat.
m° agens ne pu̅a suggestio ad delc̄tationē ueniat.
m° ne pu̅a delectatio usq; ad ꝯsensū prūpat. Qui
g° illicitos motus cordis respicit. ꝛ in q̄busdā eos
usq; ad ꝯsensū puenire, phibet. i q̄b'dā uō illos ꝛ a
delc̄tatione restringit: nimirū furēti mari tmos īponit.
ut neq̄q̄ in ope exeant. sȝ int' sinū mētis tēptati
onū subm'murans se vnda collidat. Que qꝛ tūc ua
lentē restringit: cū ei dilectione dei atq; inspirātis
ūtutib' obuiat: rc̄e subiūgit. Et posui uectē et
ostia: ꝛ dixi. Hucusq; uenies. ꝛ nō pcedes āplius:
ꝛ hic ꝯfriges tumētes fluctus tuos. Qd̄ eī moralit'
p ostia n̄ ūtutes: qd̄ p uectē n̄ robur caritatis ac-

capitur. Haec itaque ostia scilicet virtutes operationum ma-
re seviens dissipat. nisi ea ex occulto mentis opposita
caritas astringat. Facile autem omne virtutum bonum tempta-
tionum cordis irruentium destruit. nisi ab intimis fixa caritate
solidetur. Unde et paulus in suis predicationibus dum quedam
virtutum ostia maris temptationibus opponeret. illico eisdem osti-
is quasi robur vectis adiunxit dicens. Super omnia autem hec
caritatem habentes. quod est vinculum perfectionis. Perfectionis enim vincu-
lum caritas dicitur. quia omne quod agitur nimirum ne pereat ligatur
per illam. A temptatore namque citius quodlibet opus evellitur.
si solutum a vinculo caritatis invenitur. Si autem mens dei et
proximi dilectione constringitur. cum temptationum motus qualibet
ei iniusta suggesserit. obicit se illis ipsa dilectio oppo-
nitur. et prave undam suasionis virtutum ostiis et vecte inti-
mi amoris frangit. Quia igitur dominus per inspirationem caritatis for-
titudine nascentia in corde vicia reprimit. insurgentis 21
maris impetum per obserata claustra compescit. Ira for-
tasse ex occulto exasperatur. sed ne quietis superna perdatur 183
perturbatione mentis officium lingue subtrahitur. ne usque
ad vocem exeat quod in sinu cordis tumultuosum sonat.
Luxuria in occultis cogitationibus accenditur. sed ne super-
nam mundiciam mens amittat. concepte inmundicie ea que
famulari potant membra castigat. ne usque ad corrup-
tionem exalet corporis fetor cordis. Avaricia stimulatur.
sed ne celesti regno mens careat. intra claustra se parsi-
monie contenta propriis ligat. ne in pravo opere se dilatet.
et usque ad exteriores actus interne concupiscentie estus exsudet.
Superbia inflatur. sed ne veram celsitudinem amittat consi-
derando quisque quia pulvis est. ab altitudine se concepte
elationis humiliat. certans nimirum ne quod in suggestione
cogitationis tolerat. in exercitatione operis erumpat. Bene
igitur dicitur. Posui vectem et ostia et dixi. hucusque venies et
non procedes amplius. et hic confringes tumentes fluctus tuos.
Quia dum elevatus quisque et temptatur viciis et tamen facere mala

ſuggeſta renunt̃ʳ: qĩ mare clauſũ tenetʳ. Qđ et ſi int⁹
tumultuoſis cogitationũ fluctib⁹ mentẽ ꝑcutit: ſta
tuta tñ bñ viuẽdi litora nõ excedit: qđ mare q̇dẽ
in tuõre ſe erigit. ꝫ dũ fixe deliberationi cordis il
lidit̃ʳ: fractũ redit. Beatus g̊ iob ne ẛ tribuat qđ g̊
ꝓcellas cordis fortit̃ʳ ſtat: uoce diuina audiat. Quis
ꝯcluſit oſtijs mare: qñ erũpebat qĩ de vulua ꝓce
dens: Et cetera. Ac ſi ei aꝑte dicẽtʳ. Incaſſũ te extius ĩ
bonis opib⁹ penſas: ſi nõ me intius q̇ inte t̃ptacoĩs
vndas cõpeſco ꝯſideras. Ut eĩ tu fluctus ferre poſſes
ĩ opeᷓ: mee ũtutis ẽ q̇ fluctus frĩgo t̃ptacoĩs ĩ corde.

Explicit liber vicesim⁹ octau⁹ Incip̃ xxix

Dominus
deus nr̃ ihesus xp̄us eo q̇
virtus ⁊ ſapientia dei eſt.
de patre ante tp̄a natus ẽ:
uel potius q2 nec cepit naſ
ci nec deſijt dicam⁹ verius
ſemp natus. Nõ aũt poſſu⁹
dicẽ ſp naſcitʳ: ne iꝑfectus
eẽ videatʳ. At uõ ut etn̄⁹ de
ſignari ualeat ꝑfect⁹ ⁊ ſẽp
dicam⁹ ⁊ natus: quatin⁹ ⁊ natus ad ꝑfectionẽ ꝑti
neat ⁊ ſemp ad etnitatẽ: ut quocũq; m̊ illa etni
a ſine tpe tpali ualeat deſignari ſermoẽ. Quãuis
hoc ipm̃ qđ ꝑfcm̃ dici⁹ multũ ab illi⁹ vitans exp̄ſ
ſione deuiam⁹: q2 qđ fcm̃ non ẽ nõ pt̃ dici ꝑfectũ.
Et tñ infirmitatis nr̃e ũbis dñs ꝯdeſcẽdens ait. Eſ
tote g̊ ꝑfecti: ſic ⁊ pater ur̃ celeſtis ꝑfcus ẽ. In illa
g̊ natiuitate diuina ab huãno gñe cognoſci nõ po
terat. Proinde ĩ huãnitate venit ut uidetʳ: videri
uoluit ut imitaretʳ. Que carnis natiuitas deſpec
ta uiſa ẽ mũdi ſapientib⁹. Contempſerũt naq; ĩfirma
huãnitatis ei⁹ deo hec ĩdigna iudicantes: cu tãto

magiſ hō debitor fuit. q̄nto ꝑ illo dſ̄ etiā indigna
ſuſcepit. Q̄a cū nō cognouit mūdꝰ ꝑ ſapiām deū.
placuit deo ꝑ ſtulticiā p̄dicationiſ ſaluos facē cre
denteſ. Ac ſi dicāt. Cū deū q̄ ē ſapiā neq̄q̄ ꝑ ſapiāꝫ
ſuā mūdꝰ īueniret. placuit ut deū hoīeꝫ ſcīm ꝑ huā
nitatiſ ſtulta cognoſceēt. q̄tinꝰ eiꝰ ſapiā ad nrā ſtulta
deſcenderet. ⁊ lucē ſupne prudentie luto ſue carniſ
illuīata nrā cecitas videt. Natuſ ḡ ex patre ſine tpe.
ex matre naſci dignatuſ ē in tpe. ut ꝑ hoc qđ ortū
ſuū inť īiciū fineq̄ ꝯcludēt. huāne mētiſ oculis or
tū q̄ nec īicio ſuīt nec fine āguſtat apiret. Unde bene
nc̄ ad btm̄ iob dr̄. Nūq̄d pꝰ ortū tuū p̄cepiſti dilu 2
culo. ⁊ oſtendiſti aurore locū ſuū. ſubaudis ut ego. Or
tuſ q̄ppe diuinitatiſ eiꝰ ante ⁊ pꝰ non habet. cui dū ſꝑ
eſt ēē ꝑ etnitatē. dū omē qđ labit ēcūſcribit. intra
ſemetipſū tpm diſcurſus claudit. Ortuſ uō huāi
tatiſ eiꝰ q̄ȝ ⁊ cepit ⁊ deſijt. ⁊ an̄ ⁊ pꝰ hrē a tpe acce
pit. Sꝫ q̄ȝ dū ipē vmbſ̄ nrē tpalitatiſ accepit. lumē
nobˢ ſue etnitatiſ infudit. rcē ꝑ huc ortū quē crea
tor ē in tpe ꝯdidit. locū ſuū ſine tpe aurora cogno
uit. Quia eī diluculū uł aurora a tēbris ī lucē uer
tit. nō īmito diluculi uł aurore noīe oīs elcōrū
eccl̄ia deſignat. Ipſa naq̄ dū ab īfidelitatiſ nocte
ad lucē fidei ducit. uelut aurore more ī diē pꝰ
tēbras ſplendore ſupne claritatiſ apit. Unde ⁊ bn̄ in
canticiſ cāticoꝝ dr̄. Que ē iſta q̄ pgredit q̄ſi aurora cō
ſurgēs. Sc̄a eī eccl̄ia celeſtis uite p̄mia appetens. 27
aurora uocata ē. q̄ȝ dū peccoꝝ tēbras deſerit. iuſti
cie luce fulgeſcit. Habemꝰ tn̄ ſubtiliꝰ aliq̄d qđ ꝯſi
derata q̄litate diluculi uł aurore penſemꝰ. Auroā
naq̄ uł diluculū noctē q̄dē p̄teriſſe nūtiat. nec
tamē diei claritatē integrā oſtentat. ſꝫ dū illam
pellit hac ſuſcipiuť. lucē tēbˢ mixtā tenet. Quid
itaq̄ ī hac vita omſ̄ q̄ veritatē ſeq̄mr̄ n̄ aurora

uel diluculum sumus. quia et quedam iam que lucis sunt agimus. et tamen in quibusdam adhuc tenebrarum reliquiis non caremus. Per prophetam quippe deo dicitur. Non iustificabitur in conspectu tuo omnis uiuens. Rursumque scriptum est. In multis offendimus omnes. Paulus quoque ait. Video aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis mee. et captiuum me ducentem in lege peccati que est in membris meis. Ubi ergo lex peccati cum lege mentis intendit, profecto adhuc aurora est. quia lux que iam emicuit necdum percussas tenebras funditus pressit. Adhuc aurora est. quia dum lex carnis legem mentis. et lex mentis legem carnis percutit. inter se uicissim lux et umbra confligit.

Unde rursum paulus cum diceret nox precessit. nequaquam subdidit dies uenit. sed dies autem appropinquauit. Qui enim post discessum noctis non iam uenisse sed appropinquasse diem insinuat. esse se procul dubio ante solem post tenebras adhuc in aurora demonstrat. Tunc autem plena sancte electorum ecclesie dies erit. cum ei admixta peccati umbra iam non erit. Tunc plena dies erit. quando interni luminis perfecto feruore claruerit. Tunc plene dies erit. quando nulla memoriam malorum suorum temptantem tolerans. omnes a se tenebrarum et reliquias abscondit. Unde et bene hec aurora quia adhuc in transitu demonstratur. cum dicitur. Et ostendisti aurore locum suum. Cui enim locus suus ostenditur. profecto ex alio ad aliud uocatur. Quis est enim locus aurore. nisi perfecta claritas uisionis eterne. Ad quam cum perducta uenerit. iam de transacte noctis tenebris nichil habebit. Nunc autem adhuc temptationum molestias sustinens. quia per intentionem cordis ad aliud festinat ecclesia. ad locum suum tendit aurora. Que locum si mente non cerneret. in huius uite nocte remaneret. Sed dum cotidie contendit perfici. et in lucem cotidie augeri. locum suum iam conspicit. et plene sibi solem clarescere querit. Locum suum aurora considerat. quando sancta anima ad contemplandam conditoris sui speciem flagrat. Ad locum suum pertingere aurora sata-

gebat. cū dauid diceret, Sitiuit aīa mea ad deū uiuū.
qn̄ ueniā ⁊ apparebo ante faciē dei. Locū suū
uitas aurore demr̄abat. cū p salemonē diceret.
Qd habȝ ampli' sapiens ab stulto. ⁊ qd paup. n̄ ut pgat
illuc ubi ē uita. Que pfecto locū ⁊ pcedētib' 3º
incarnationē suā prīb' pt' ortū suū dn̄s ondit.
qr n̄ pphetie spū incarnandū supne prie regē cognoscerent.
bona eidē prie quā cernt desiderabilia
nō uiderent, Locū suū uitas aurore patefecit. cū patrē
corā discipulis peciit dicēs, Pater q's dedisti
m̄ uolo ut ubi ego sū. ⁊ illi sint mecū. Locū suū
aurore mōstrauit. cū diceret, Ubicūq; fuit corpus.
illuc cgregabunt aqle. Ad hūc locū quē cognouerat
puenire aurora festinabat. cū paulus se desiderium
hr̄e diceret dissolui ⁊ cū xp̄o ee. Et rursum
Michi uiuere xp̄c ē. ⁊ mori lucrū. Et rursū, Scim' qm̄
si trrestris dom' nr̄a h' habitacōis dissoluat. qd
edificationē ex deo hēm' domū nō manufactā 121
eternā in celis. Bene aut pt' ortū suū locū, ppū aurore
ondisse se phibet. qr future retributionis beatitudinē
prusq' p corp' ipē inotesceret. in paucorū
itellectu cotinuit. Cū uo huāne natiuitatis infirma
suscepit. uenture claritatis noticiā in multitudinis
inuce aurore dilatauit, Sȝ cū diui opis
misteriū sic misercdia pagat. ut tm̄ ⁊ ira comitet.
qtin' occultis arbitr' alios respiciens redimat alios
deserēs pdat. qr cognouim' quō p incarnacoēȝ
suā elcōs illumet. audiam' nc quō repbos
dāpnet. Seqt̄. Numqd tenuisti cōcuciens extrema
trē. ⁊ excussisti impios ex ea. Extrema trē dn̄s
tenuit. qr in fine seculorū ad destitutā iā ⁊ aligēnigenis
regib' subditā synagogā uenit. atq; ex
illa impios excussit. qr spūalia fidei pdicamēta
rēnuētes ⁊ a carnalis sacrificij glā repulit.

retributionis

17

·C xxxviij

Vel certe extrema t͠re tenuit: q͛ ex iudea paucos abiectos ⁊ hūiles elegit. Extrema t͠re tenuit: q͛ legis doctores deserens piscatores sūpsit. Huc usq; ei⁹ extrema tenet. ex ea ipios excutit: q͛ dū infirmos fideles roborat. fortes in illa ifideles dāpnat. Recte uō ⁊ ꝯcutiens addidit: q͛ ꝑ aduentū suū in mēsa formidīe ⁊ rep̄boꝝ corda cū mente ꝯmouit. Concussi quippe fuerāt: q̇ dicebāt. Nichil ꝑficim⁹: ecce totus mūdus p⁹ illū vadit. Res aūt q̄ ꝯcutit͛: huc illuc q; ducta fatigat͛. Concussa g͛o iudea fuerat: q̄ de xp̄o ꝑ alios dicebat q͛ bon⁹ ē: ⁊ ꝑ alios resistebat dicēs nō. ſ; seducit turbas. Per alios dicebat. n̄ ēēt hic a deo nō poterat face͛ quicq̄: atq; ad extremū ꝑ alios clamabat: si nō ēēt hic malefactor. n̄ t͛ tradidissem⁹ eū. Concussi q̇ dē ſ; nō ꝓstrati sūt rep̄bi: cū mō miracula obstupescentes cernēnt: mō infirmitatis obp̄bria despicientes irriderēt. An ꝯcussi nō fuerāt q̇ dicebāt quousq; aīam nrām tollis: si tu es xp̄c dic nobis palā. Vel certe extrema t͠re ꝯcussit ⁊ tenuit: q͛ cū infirma corda hūiliū pio tīore t͛ruit. nequāq̄ ea iudicio districto dereliquit. Inde ei multitudo credentiū i deū robusti⁹ stetit: vn̄ in se hūiliata trepidauit. Nā q͛ eū deus quē ꝯcutit tenet: insinuat ꝑ ꝓphetā dicēs. Sup quē requiescet sp̄us meus: n̄ sup hūilē ⁊ q̇etū ⁊ trementē sermones meos: Quia eū quē ꝯcutit tenet: salemone attestāte nos instruit q̇ ait. Beat⁹ vir q̇ semp ē pauid⁹: q̇ aūt mentis ē dure corruet i malū. Igit͛ q͛ extrema uidet dn̄s i aplīs tenuit atq; ex illa scribas phariseos ⁊ pontifices ipietatis sue mito exigente rep̄bauit: q̄ adhuc de eoꝝ dāpnacōe subdat͛ audia⁹. Seq̇tur. Restituet͛ ut lutū signaculum: ⁊ stabit sicut uestimētū. Qd aliud dn̄s plebē

Lib̃ xxix

Israhelitica ñ lutũ repperit: quã obsequiis gentiliũ deditã in egipto seruiẽtẽ lateribus īuenit. Quã dũ tot miraculis ad t̃rã repmissionis duxit. dũ p̃ductã cognicõis sue scientia īpleuit. dũ tot archana secretoꝝ ei p ꝓpheciã ꝯtulit: qd̕ eã aliud q̃ seruãdis misteriis signaculũ fecit. Ipsa q̄ppe diu ī ꝓph̃ia clausũ ꝯtinuit: q̄c q̄t de se ueritas in fine reuelauit. Sꝫ dũ p̱t tot diuina secreta. p̱t tot p̄cepta miracula. ī redemptoris sui aduẽtũ plus t̃rã quã ṽitatẽ dilexit p sacerdotes dicens. si dimittim̃ eũ sic om̃s credẽt in eum. ꝛ ueniẽt romani ꝛ tollẽt nr̃m locũ ꝛ gentẽ: q̄ͥ ad eos q̊s in egipto reliq̄rat lateres rediit. ꝛ q̄ facta iã dei signaculũ fuerat. ad hoc se iteꝝ qd̕ deseruerat inflexit. lutũq; se p̱t signaculũ ī oc̄lis ueritatis exhibuit. cũ p ī p̄ietatis maliciã accepta ubi misteria p̱didit. et sola t̃rena sap̄e q̄ inq̄nat elegit. Ubi apte subiũgit. Et stabit sic̄ uestimẽtũ. Impolita nãq; ꝛ grossiora uestimẽta ꝛ cũ induta fuerĩt q̄ͣ induẽtis mẽbris bñ applicata ñ inhẽrĩt stare referũt. Iudea g̊ circa ueritatis noticiã ꝛ cũ seruire uideret sic uestimẽtũ stetit: q̄ͥ p exteriora mandata seruire se dño ondit. Sꝫ adherẽ ei p caritatis intelligẽtiã noluit. dũ solã in p̄ceptis dei literã tenuit. ꝛ neq̄q̄ͣ se p spm̃ sensib; intimis iūxit. q̄ͥ ei q̄ se induerat nõ adhesit. Ubi apte subiũgit. Auferet ab impiis lux sua. Q̄ͣ dũ credẽ ueritati rẽnuit cognicõẽ legis ī ppetuũ amittit. et dũ de accepta lege supbiuit. nimiꝝ de sciẽ sue gl̃a cecãt. Sc̄ptũ q̄ppe ẽ. Obscurentur oculi eoꝝ ne uideãt. Rursũq; sc̄ptũ ẽ. Excecã cor ppli huius. et aures ei̾ aggraua. Et rursũ sc̄ptũ ẽ. In iudiciũ ego ī hunc mũdũ ueni. ut q̄ nõ uidẽt uideãt. ꝛ q̄ uidẽt ceci fiãt. Et q̄ͥ semetipsos de legis opib; corã ꝯditore legis extulerunt. apte subiũgit.

126

C xxxviii

Et brachium excelsum conteretur. Excelsum quippe brachium conteritur, quando predicata fidei gratia superba legis operatio reprobatur, cum dicitur: Ex operibus legis non iustificabitur omnis caro. Expositio allegorica. Cuncta tamen hec intelligi et aliter possunt. Terram quippe scriptura sacra vocare consuevit ecclesiam. Extrema ergo terre dominus tenet et concutit, quia ecclesie sue ultima per adventum antichristi persecutione immanissima turbari permittit, nec tamen permittendo deserit. Hanc aliquando terram dominus tenet et non concutit, aliquando tenet et concutit, quia modo eam tranquilla pace fidei possideri, modo commoveri impetu persecutionis iubet. Bene autem cum diceret: Numquid tenuisti concutiens extrema terre? ilico adiunxit: Et excussisti impios ex ea. Attestante enim paulo plerique in ea sunt qui confitentur se nosse deum, factis autem negant. Impios ergo ex ea dominus excutit, quia hi quos nunc intus vicia possident, tunc in voraginem aperte infidelitatis cadent atque in acervum palearum transeunt, cum temptationis illius aura commovetur. Et qui nunc se sub specie fidei inter arce sinum tegunt, tunc nimirum extra granorum cumulum districti examinis ventilabro resiliunt. Unde aperte subiungitur: Restituetur ut lutum signaculum. Ac si aperte diceret: Hi qui nunc videntur in ecclesie sinu signaculum, tunc ante oculos omnium restituentur ut lutum, id est nequaquam iudicia hominum de professione religionis fallunt, sed quam terrena sapiant demonstrant. Solet enim scriptura sacra pro fide appellare signaculum, pro iniquitate lutum. Nam filius iunior qui consumpta substantia ad patrem redit, in munere anulum accepit. Gentilis enim populus qui immortalitate perdita ad deum penitendo redditur, per fidei signaculum munitur. Unde et a sponso suo ecclesie dicitur: Pone me ut signaculum super cor tuum. Ideo namque signaculum rebus ponitur, ne qua diripientium presumptione temerentur. Sponsus ergo in cor ut signaculum ponitur, quando fidei eius misterium in custodia interne cogitationis imprimitur.

ut ille infidelis seruꝰ inimicꝯ nr̄ adu̾sarius cū signata fide corda ꝯsiderat. temptando ea irrūpere nō p̄sumat. Per lutū uō qr̄ t̄rena ꝯtagia demonstrant̄. attestat̄ psalmista q̄ ait. Eduxit me de lacu miserie. ⁊ de luto fecis. Qua g̊ multi in t̄renis cōtagiis īuenti. pducti uō ad eccłiā celestis fidei sacm̄to signant̄. ⁊ tn̄ ab iniq̊s opib' nō recedunt. seq; nc̄ fidei uelamine ꝯtegunt. ſʒ cū ipe īuenerit qđ sint ueraciter ꝯcludit. recte dr̄. Restituet̄ ut lutū sig̃culum. Quos eni nc̄ fideles credit. ipos tunc fidei hostes īuenit. ⁊ q̄uis appareant nō temptati signaculū. erunt procul dubio temptati lutū. Ubi et recte dr̄ restituet̄. qr̄ q̄lis eoꝝ cogitatio uel ꝯsciā ante fidē e͞e potuit. tales eos ⁊ post modū reproba uita ꝯuincit. De q̊b' apte subiungit̄. Et stabit sic̄ uestimentū. Tot nc̄ qui uestib' scā ecclia induit̄. qui fideliū uenerac̄oē decorat̄. Unde ⁊ ei ꝯu̾sis gentib' a dn̄o p̄ ꝓphetā dr̄. Uiuo ego dicit dn̄s. qr̄ oib' his uelut ornamēto uestieris. Multis tn̄ qui fidelib' nc̄ spē tenꝰ induit̄. ſʒ pulsante p̄secuc̄ois ipetu tunc eis exuta nudabit̄. De q̊bꝰ forte hic dr̄. Et stabit sic uestimentū. Stare uō hoc loco poni ī pecco p̄siste. Unde scptū ē. Et ī uia pccoꝝ nō stetit. Uel certe repb' q̄sq; sic̄ uestimentū stare dr̄. ut nō posse stare monstret̄. qr̄ sic̄ induta uestis ī uisionis sue specie p corpꝰ tendit̄. exuta aūt fracta ꝯplicat̄. ita unꝰquisq; q̄ a scē ecclie statu tunc recesserit. tensus ac decorus qui dū induere͞t fuit. ſʒ exutus post modū cōfractus atq; abiectus iacebit. Si uō stare intelligiꝰ p durare. sicut uestimētū stat q̄sq; repb'. qr̄ ī hac uita qđ diligit breui pdurat. Unde ⁊ p̄ ꝓphetam dicit̄. Oīa sic̄ uestimentū ueterascent. ⁊ sic̄ opertoriū mutabis eos ⁊ mutabunt̄. Hec itaq; q̄ allegoriaꝝ nube tecta intulit. nc̄ u͛bis apertiorib' innotescit subdens. Auferet̄ ab ipis lux sua. Neq; eni eos nc̄ di lumē illustrat̄.

C xxxviii

q̇ īiq̄tatiſ ſue malicıā fidei noīe palliant, Nam dū iuxta p̄dicationē fidei viuė negligūt. ⁊ tn̄ eandē fidē ſpecıetenꝰ venerāt᷑: honorē vite p̄ntiſ ex noīe religioīs q̄rūt. hocq; eis ex fide lucet. qđ eos fides corā hoībꝰ refouet, Sūt uͦ nōnulli q̇ etna q̄ audiunt ueracit᷑ credūt. ⁊ tn̄ eidē quā tenēt fidem male viuendo ꝯtradicūt, Habēt hi quoq; inter teñbš lucē ſuā. q̇ dū pu͛ſa agūt. ⁊ tn̄ de deo rc̄a ſenciūt. ne tenebreſcāt fundit᷑ ex q̄dā pte fulgore luīs illuſtrant᷑, Qui dū plus t̄rena q̄ꝫ celeſtia pluſ que vidēt q̄ꝫ que audiūt diligūt. pulſante pſecutioīs articulo qđ retīn credē videbāt᷑ amittūt, Qđ illo maxīe tpe multiplicitꝰ agit᷑: qn̄ ſurgēte ipſo iniq̄ꝝ capite ī ſcā eccleſia pſecucōe ultīā liberis ſuis viribus eiꝰ fortitudo graſſat᷑, Ibi tūc cor vniꝰcuiuſq; oſtendit᷑: ibi q̄cq̄d in occultiſ latebat apit᷑, Et q̇ ante ore ſūt pii ⁊ corde ſūt īpii: publicata malicia corruūt. ⁊ lucē fidei q̄ꝫ ſpecıetenꝰ tenuerāt pdunt, Sꝫ int᷑ hec neēe ē ut vnuſquiſq; nr̄m ad cordis ſecretū redeat, ⁊ actioīs ſue dāna ptimeſcat. ne exigētibꝰ mītiſ p diſtrictā iuſticiā iudicioꝝ dī in taliū hoīm nūm currat, ¶ Nemō aūt ſibi īcaute blandiat᷑: ⁊ ideo ſe a tali caſu extraneū credat. q̄ ad illiꝰ tēpeſtatis pcellā pueīre nō exiſtiāt O qn̄ti illiꝰ tēptacoīs tpa nō viderūt: ⁊ tn̄ in eiꝰ tēptacoīs pcella uerſant᷑, Cayn antixp̄i tpē nō vidit. ⁊ tn̄ mēbꝝ antixp̄i p meritū fuit, Iudas ſeuiciā pſecutioīs illiꝰ ignorauit. ⁊ tn̄ iuri crudelitatiſ eiꝰ auaricia ſuadente ſuccubuit Symon diuiſus longe ab antixp̄i tpibꝰ extitit. ⁊ tn̄ eiꝰ ſe ſupbie miraculoꝝ potenciā pu͛ſe appetēdo ꝯiūxit, Sic iniq̄ꝝ corpꝰ ſuo capiti. ſic mēbra mēbriſ iūgūtur. cū ⁊ cognicōe ſe neſciūt. ⁊ tn̄ praua ſe actioē copulant, Neq; eī pgamꝰ baalā libroſ aut u͛ba cog

nouerat· ⁊ tn̄ eiꝰ neq̄ciā seqn̄s uocē sup̄ne increpa
coīs audiebat. Habes hic tenētes doctrinā balaam.
q̇ docebat balach mittė scandalū corā filijs isrl. e
dere ⁊ fornicari. Thyatire q̄ꝫ ecclesiā ab iezabel no
micia tp̄a ⁊ loco diuidebat. Sꝫ qꝛ eā ꝑ vite iratus
astrixerat· iā ē ei iezabel dr̄. atqꝫ opibꝰ ꝑūsis ītistė·
āgelo attestante q̇ ait. Habeo aduūsū te. qꝛ ꝑmit
tis mulierē iezabel q̄ se dicit ꝓpheten docė ⁊ sedu
cė seruos meos· fornicari ⁊ manducare de ydolo
titis. Hec qꝛ repiri potuerūt q̇ iezabel vitā repba
actōe secuti sūt. iezabel illic īuenta meōrat᷑· q̄a
videlꝫ prauū corpꝰ ꝯiūcti mores vnū faciūt· ⁊ si hᵒ
loca ul' tp̄a scindāt. Vn̄ fit ut in ꝑūsis suis imitato
ribꝰ ⁊ iniquꝰ q̄sqꝫ maneat q̇ iā p̄tijt· ⁊ in suis opa
toribꝰ ip̄e īiq̄ auctor iā appareat q̇ necdū venit.
Hinc iohēs ait. Nūc antixp̄i multi sūt. Ea nāq̄ oēs
iā mēbra eiꝰ sūt. q̄ scilꝫ ꝑūse edita caput suū male 128
viuēdo p̄uenerūt. Hīc paulus ait. Vt reueletur ī suo
tp̄e· nā mysteriū iā opat᷑ īiq̄tatis. Ac si dicet. Tūc
antixp̄c maīfestꝰ videbit᷑· nā in cordibꝰ iniq̄ secre
ta sua iā nūc occultus opat᷑. ¶ Vt eī de apciorībꝰ cri
mībꝰ taceā· ecce aliꝰ frī in corde suo taciᵗꝰ īuidet.
⁊ si occasionē repiat eū supplantare ꝯtendit· cu
iꝰ altiꝰ membꝝ ē n̄ eiꝰ de q̄ scriptū ē. īuidia diabo
li mors intrauit ī orbē terraꝝ· Aliꝰ magni meriti se ee̅
estimans. ꝑ tuōrē cordis cūctis se p̄ferens omēs
semetip̄o inferiores credit· cuiꝰ altiꝰ mbꝝ ē n̄ eiꝰ
de q̄ sc̄ptū ē omē sublime videt. ⁊ ip̄e ē rex sup
oēs filios supbie. Aliꝰ mūdi hꝰ potentiā q̄rit
nō q̄ alijs ꝓsit. sꝫ quo ip̄e alti subditꝰ nō sit. cꝰ
altiꝰ mbꝝ ē n̄ eiꝰ de quo scriptū ē q̇ dix. sedebo ī
mōte testamēti ī laṫibꝰ aq̄lōis· ascendā sup altitu
dinē nubiū silis ero altissimo. Solus q̄ppe al
tissimꝰ ita dn̄at᷑ sup oīa· ut alti subee̅ nō pos

ſit. Quē diabolus imitari pu̇ſe uoluit. cū ſuū
dn̄m̄ querēs ei ſubeſſe recuſauit. Imitatᷣ g͛ dia-
bolū q̊ſq; idc̄co p̄tatē ſuā appetit. qꝛ ei q̊ ſ̄ ē ſu-
pna ordinacōe ꝑpoſitus ſubeē faſtidit. Sunt
p̄terea plurima q̄ q̊ſdā in ipā pace eccl̄ie ꝯſtitu-
tos infideles eē̄ renūcient. Uideo nāq; nōnullos
ita pſonā potētis accipe. ut req̊ſiti ab eo p fa-
uore ei⁹ nō dubitēt in cauſā pximi veꝝ negare.
Et q̊s ē veritas. n̄ ille q̊ dixit. ego ſū via veritas
ꝛ vita. Nec; ei baptiſta iohānes de ꝯfeſſione
xp̄i. ſꝫ de iuſticie veritate req̊ſitus occubuit.
Sꝫ qꝛ xp̄c ē veritas. ad mortē uſq; idc̄co p xp̄o
qꝛ videlꝫ p veitate pucit̄. Ponam⁹ g͛ añ oculos
qđ aliq̊s p̄uēctat⁹ pſonā potētis accipit. ꝛ ne ub
ſaltē īiuriā patet̊ vitatē negauit. Qđ g͛ iſte fa-
cet in dolore penaꝝ. q̊ xp̄m erubuit int̊ fla-
gella ūboꝝ. Ecce ꝛ pt⁹ h̊ ante oculos hoīm xp̄iā⁹
eſt. ꝛ tm̄ ſi eū dn̄s diſtricte diſpoſuit iudicare iam
nō ē. Uideo aut̄ alios quib⁹ p locū magiſtij exhortā-
di ſūt officia arguēdiq; ꝯmiſſa. qꝛ videt̄ aliq̊ illi-
citū admitti. ꝛ tm̄ dū quorūdā potenciū offendē-
grām metuūt. arguere nō pſumūt. Quiſq̊s iſte ē
qđ aliud fecit. n̄ vidit lupū venientē ꝛ fugit. Fu-
git qꝛ tacuit. tacuit qꝛ deſpecta cēna grā tpalem
glām pluſ amauit. Ecce ante potētis faciē intra ſu-
e latebras ſilencij abſcondit. ꝛ ſic pſecutiōi pub-
lice ſic occulto locū dedit tiōri. Bene de talibus
dr̄. Dilexerūt glām hoīm magis q̄ dei. Quiſq̊s g͛ ta-
lis eſt. ſi hec diſtricte iudicat̄. ꝛ pſecutio publica
defuit. ꝛ tm̄ tacēdo xp̄m negauit. ¶ Non g͛ deſūt
ul' in pace eccl̄ie antixp̄i teptamēta. Nemo itaq;
illa pſecutiōis extreme tpa q̄ſi ſola phorreſcat.
Apud m̄lq̊s nāq; cotidie res antixp̄i agit. qꝛ in
eoꝝ cordib⁹ miſteriū ſuū iā nc̄ occult⁹ opatur

Et si multi nūc specietenꝰ int̄ eccliā͡ꝫ ꝯstituti simulāt se eē qđ nō sūt. in aduētu tm̄ iudicis, pdentur qđ sūt. De qb' bn̄ salemon ait. Vidi ipios sepultos. q etiā cū adiuuerēt in loco scō erāt. ⁊ laudabāt in ciuitate qͥ iustoꝝ opm. Igit p eos de qͥs dictū ē restituet ut lutū signaculū ⁊ stabit sic uestimētū. ⁊ auferet ab ipiis lux sua. qđ utiq; i illa ē antixpi psecutiōe faciēdū. mox de eiꝰdē antixpi pdicōe nos ꝯsolās ait. Et brachiū excelsū ꝯfringetur. Qđ nāq; aliud excelsū brachiū accipit. n̄ supba antixpi celsitudo. Que sup rpbas mētes hoīm fastu glē tpalis erigit. ita ut hō pccōr ⁊ tn̄ estiāri hō despiciens. deū se sup hoīes mētiat. Vn̄ paulꝰ apls ait. ita ut in tēplo dei sedeat ostēdens se tq̄ sit deus. Cuiꝰ ut tumorē pleniꝰ ostēdet. pmisit qꝛ aduersatur ⁊ extollit sup omē qđ dr̄ deꝰ aut qđ colit. Deus ei dici aliqn̄ ⁊ hō pt̄. iuxta qđ ad moysen dr̄. Ecce ꝯstitui te deū pharaonis. Deꝰ uō coli purꝰ hō nō pt̄. 129

Quia uō se antixpc̄ ⁊ sup scōs quosq; hoīes ⁊ sup ipam potentiā diuinitatis extollit. p exactū sibi nomē glē ⁊ h' qđ ds̄ dr̄ ⁊ h' qđ ds̄ colit trāsire conat. Notandū uō ē in quātā supbie foueā cecidit. q imensura ruine q̄ lapsus ē nō pmansit. Diabolus qppe ul' hō ab statu ꝯditiōis ppe elata mēte corruerūt. ut ul' ille diceret. ascendā sup altitudinē nubiū silis ero altissimo. uel ille audiēs crederet. apient oculi uři ⁊ eritis sic dii. Idcirco g utiq; ceciderūt. qꝛ deo eē silis nō per iusticiā ꝫ p potentiā ꝯcupiuīt. Sꝫ hō p grām liberat q dei silitudinē pu'se appetēdo ceciderat. in reatu criminis sui longe dō imparē se eē cognoscens clamat dn̄e qs silis tui. Diabolꝰ uō i lapsus sui crimīe iuste dimissus i mensura ruine sue minime pmāsit. Sꝫ qn̄to diu ab oīpotentis dei grā deserit. tāto magis reatū crīmis cumulauit. Nā q idcirco cecidit quia perverso ordine Deo esse similis voluit, eo usque perductus est ut in Antichristum veniens videri Deo similis dedignetur, atque eum quem habere non potuit superbus aequalem, damnatus inferiorem putat. Nam cum de illo hoc quod iam praemisimus dicitur: Extollens se super omne quod dicitur Deus aut quod colitur, aperte monstratur quia appetendo dudum Dei similitudinem, qui iuxta Deum se erigere voluit, sed in superbiae culpa crescendo iam se super omne quod Deus et dicitur et colitur extollit. Quia igitur haec eius superbia districti iudicis erit adventu ferienda, sicut scriptum est: Quem Dominus Ihesus interficiet spiritu oris sui et destruet illustratione adventus sui, recte dicitur: Et brachium excelsum confringetur. Expositio moralis. Cuncta tamen haec quae bis discussa sunt, adhuc et aliter intelligi possunt. Verba etenim Dei quasi pigmenta quaedam nostri sunt adiutorii; et sicut pigmentum quanto plus teritur, tanto in poculum eius virtus augetur, ita divina eloquia quo magis exponendo conteruntur, eo audientes amplius quasi bibentes iuvant. Quia igitur misericors Deus diu peccata hominum tolerat, et cum iam vicinum finem respicit, plerumque mentes peccantium immutat, recte de se vim tantae pietatis insinuans ait: Numquid tenuisti concutiens extrema terrae, et excussisti impios ex ea? Terra quippe homo infirma sapiens designatur, cui peccanti dictum est: Terra es et in terram ibis. Sed quia pius conditor facturam suam non deserit, et mala hominum et per suam patientiam tolerat, et per eorum quandoque conversionem relaxat, cum duras atque insensibiles mentes respicit, modo eas minis, modo verberibus, modo revelationibus terret, ut quae pessima securitate duruerunt, salubri timore mollescant, quatinus vel sero redeant, et hoc ipsum saltem quod diu expectati sunt erubescant. Scit enim Deus quia extrema vitae nostrae plus iudicat, et idcirco electos suos in fine sollicitius purgat. Scriptum quippe est: Dominus iudicabit fines terrae. Tanto igitur impensius ultimis nostris invigilat, quanto in ipsis pendere iudicia vitae sequentis pensat. Quod quia misericorditer facit, pietate sua in medium deducta quasi terram sero concuſos peccõres reſpicit. beati iob iuſticiã erudit dicẽs. Nũq̃d tenuiſti cõcutiens extrema t̃re. ⁊ excuſſiſti impios ex ea. ſubaudis ut ego q̃ ĩ ſuis ultĩs ſepe peccores t̃rendo ↄcutio ↄſ̃tendo teneo. atq; ab eoꝝ cordib⁹ impios cogitationũ motus euello. Et rẽe btõ iob dñs quõ iuxta finẽ peccõres ↄ̃ſtat ĩſinuat. Ac ſi apte dicat. Miſcdie mee potẽtiã reſpice. ⁊ tue iuſticie elationẽ pme. Que extrema hoĩs q̃ ẽ cũ ↄſtitur p carnis mortẽ illa antique culpe vindicta comitat. ptin⁹ inſinuat cũ dic. Reſtituet ut lutũ ſignaculũ. ⁊ ſtabit ſic ueſtimtũ. Hoĩem q̃ppe dñs q̃ ad ſilitudinẽ ſuã ↄdidit. q̃ quodã ſue potẽtie ſignaculũ fecit. Qđ tñ ut lutũ reſtituet. q̃ licet et̃na ſupplicia p ↄuſionẽ fugiat. in ultionẽ tñ ppetrate ſupbie carnis morte dãnat. Ex luto q̃ppe hõ ↄditus. ⁊ mẽtis accepta rõne ſilitudiẽ diue ymaginis decorat. elatione cordis intumeſcens qđ de ĩfimis formatus eẽt oblitus ẽ. Vñ mira tũc ↄditoĩs iuſticia actũ ẽ. ut q̃ p ſenſũ intumuit que rationabilẽ accepit. rurſus t̃ra p mortẽ fieret. q̃ eẽ ſe ↄſiderare hũilr noluit. Et q̃ peccãdo ſilitudinẽ dei pdidit. moriẽdo uõ ad limi ſui materiam redit. recte dĩ. Reſtituet ut lutũ ſignaculũ. Et q̃ de corpe cũ ſpũs uocat quodã q̃ inuolucro carnis ſue exuitur. apte de eodẽ luto ſubiũgit. Et ſtabit ſic ueſtimentũ. Lutũ nãq; nrm̃ ſicut ueſtimẽtũ ſtare ẽ. uſq; ad reſurrectioĩs tpẽ ĩane exutũq; pdurare. Sꝫ q̃a hãc penã ſupbie nec illi tñſeunt q̃ ⁊ eandẽ ſupbiã uiuẽdo hũilr vincũt. que ſit ſupbientiũ ſpecialis pena ſubiũgit dicens. Auferet ab impiis lux ſua. ⁊ brachiũ excelſũ ↄfriget. Mors ei carnis que elcos luci ſue reſtituit. lucẽ ſuã repbis tollit. Lux q̃ppe ſupbiẽtis. ē glã vite pñtis. Que ei lux tũc ſubtrahit. cũ p carnis interitũ ad rõnũ ſuaꝝ tẽbras

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

uocatur. Ibi tūc excelsū brachiū ɔfrīgit᷑. q̄ꝛ celsitu-
do cordis ultra nature ordinē violēt᷑ arrepta op-
p̄m̄tis sic diuine iusticie mole dissipat᷑. ut q̄ pūsc
in breui se erexerat. p pond᷒ iudicij in mōm̄ fracta
cognoscat. Nullus aūt nrm̄ qđ p mortē seq̄retur
agnosceret. n̄ vite nr̄e conditor ad penā usq; nr̄e mor-
tis uēiret. Nisi ei ipse misericorditer īfima peteret. neq̄
quā pt᷒ suā ymaginē pditos iuste ad sūma reuoca-
ret. Unde recte subiūgit. Exposicio allegorica. Numq̄d in-
gressus es pfundū maris. ⁊ ī nouissimis abissi deā-
bulasti. Ac si dicat ut ego. q̄ nō solū mare id ē sclm
p assuptā huānā carnē atq; aiām pecij. s; ⁊ p eā spon-
te ī morte positā usq; adultiā inferi q̄ ad maris
pfunda descendi. Si ei mare more diui eloquij
sclm debꝫ itelligi. nil phibet pfūda maris īferni
claustra sentiri. Ad pfūdū maris dn̄s pcessit. cū in-
ferni nouissiā electoꝝ suoꝝ aiās erepturꝰ intrauit.
Unde ⁊ p ꝓpheta dr̄. Posuisti pfūdū maris viā. ut trāsi-
ret liberati. Hoc naq; pfūdū maris ante redēptōis
aduentū nō via s; carcer fuit. q̄ꝛ in se ⁊ bonoꝝ aiās
q̄uis nō in locis penalibꝰ clausit. Ad tn̄ pfūdū maris
dn̄s viā posuit. q̄ꝛ illuc veniens elc̄os suos a claustꝭ
inferi ad celestia trāsire ɔcessit. Unde ⁊ apte illic dicit᷑.
ut trāsiret liberati. Ad uō pfūdū maris dixerat hꝰ
alijs ūbis replicans abyssi nouissimū uocat᷑. q̄ꝛ si-
cut aquaꝝ abyssus nulla nr̄a visione ɔphēdit᷑.
ita occulta inferi nullo a nob cognicōis sensu pe-
netrant᷑. Qua ei hinc subt̄hant᷑ cernim᷒. s; q̄ illos
iuxta meritū retribucio suppliciōꝝ maneat non
videm᷒. Vigilanti uō ē cura pensandū. qđ ī nouis-
simo abyssi deābulasse se phibet. Deābulare q̄p-
pe nō ɔstricti s; liberi ē. Quē ei vincula ɔstringūt᷑.
ei᷒ nichilomi᷒ gressus īpediūt. Qa ig̊ dn̄s nulla
pcc̄i vincula ptulit. ī inferno deābulauit. Liber

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

qͥppe ad ligatos venit. Vñ scptū ē. Factus sū sine ad
iutorio int̄ mortuos liber. In nouissimis gͦ īferni de
ū deābulare ē. in loco dānacōis nil sue retencōis
īuenire. attestante petro q̄ ait. Solutis doloribus
īferni. iuxta qd̄ impossibile erat teneri illū ab eo.
Vel certe q̄ deābulando nos cū de loco ad locū mo
uem̄. hic illicq; p̄ntes īuenim̄. ābulasse ī inferno
dn̄s dr̄. ut electis · uab⁹ in locis singulis per
diuinitatis potēciā p̄ns fuisse mōstretur.
Vñ ⁊ sp̄c sapīe mobilis descbit̄. ut p h' qd̄ nusquā
deest ubiq; nob' occurrē designet̄. Quā desertionē
suā dn̄s q̄nto mirabilē respicit̄. tanto eā redēpto hoī
creb̄us infūdit. Eam naq; adhuc replicans subdit.
Nūqd aptē sūt t̄ porte mortis: ⁊ ostia tenebrosa vi
disti. Porte eī mortis sūt p̄tates adūse. qs descēdēs
dn̄s apuit. q̄ eaꝝ fortitudinē moriēdo supauit.
Que appellacōē q̊; alia tenebrosa ostia vocant̄. q̄ dū
ꝑ occultacōis sue insidias nō vident̄. deceptis mētib⁹
viā mortis apuit. Que tenebrosa ostia dn̄s videt̄.
q̄ īmūdoꝝ spūū fraudulentā maliciā ⁊ respicit et
p̄mit. Qs n̄ ipē nob' nescientib' viuendo ꝓhibet. et
nil de insidijs mēs nr̄a cognosceret. ⁊ eisdē insidijs
capta deperiret. Que tenebrosa ostia nos ⁊ cernim⁹.
qn̄ supne lucis radijs illustram̄. Vñ ⁊ ꝑ ꝓphetā dicit̄.
Dn̄s m adiutor ē. ⁊ ego uidebo īimicos meos. Hostes
igr̄ nr̄os ipē videt. qui suo eos munē nob' visibiles
fac. Vel certe tenebrosa ostia tūc dn̄s vidit. cū clau
stra īferni penetrās. crudeles spūs ꝑculit. ⁊ mortis
ꝑpositos moriēdo dānauit. Qd idcirco hic nō ad
huc de futuro. ſʒ iā de p̄terito dr̄. q̄ hoc qd̄ factur⁹ erat
ī ope. nimiꝝ iā fecerat ī p̄destinacōē. Q̄a uō p⁹ mor
tē resurrectionēq; ei⁹ creuit eccl'ia. atq; in cunctis est
gētib' dilatata. apte subiūgit. Nūqd cōsiderasti la
titudinē t̄re. Vū eī angustias mortis pcepit. fidem

suam in gentibus dilatavit, atque in universa corda credentium sanctam ecclesiam extendit. Cui per prophetam dicitur: Dilata locum tentorii tui, et pelles tabernaculorum tuorum extende, ne parcas. Longos fac funiculos tuos, et clavos tuos consolida. Ad dexteram enim et ad levam penetrabis, et semen tuum gentes hereditabit. Que latitudo terre profecto non fieret, nisi ipse prius et vitam quam novimus moriendo despiceret, et vitam quam non novimus resurgendo monstraret. In morte quippe sua nostre oculos mentis aperuit, et que esset vita que sequeretur ostendit. Unde et hunc in evangelio dominus ordinem tenens, discipulis dicit: Sic oportebat pati Christum et resurgere a mortuis tercia die, et predicari in nomine eius penitentiam et remissionem peccatorum per omnes gentes. Pauci enim ex plebe israelitica ipso predicante crediderunt, innumeri vero gentium populi viam vite illo moriente secuti sunt. Superbos namque dum adhuc passibilis viveret pertulit, a passibili vero vita mortuos stravit. Quod bene Sampson in se metipso dudum figuraliter expressit, qui paucos quidem dum viveret interemit, destructo autem templo hostes innumeros cum moreretur occidit. Quia nimirum dominus ab elatione superbie paucos dum viveret, plures vero cum templum sui corporis solveret extinxit, quia et electos ex gentibus quos vivendo sustinuit, sibi omnes moriendo prostravit. Recte itaque postquam inferna penetrasse se edocuit, considerandam mox terre latitudinem subiunxit, ac si flagellato homini diceret: Perpende quid pertuli, et pensa quod emi. Nec queras de verbere, dum nescis que te premia maneant in retributione. Inter hec itaque verba creatoris opere precium puto si a bono generali ac publico paulumper oculos flectimus, et quod in singulis nobis latenter agat intueamur. Dicit enim:

Numquid ingressus es profunda maris? Expositio moralis. Mare quippe est mens humana, cuius profunda deus ingreditur, quando per cognitionem suam ad lamenta penitentie ab intimis cogitationibus perturbat, quando prioris vite nequitiam as ad meōriā reducit᷑. et fluctuantē in ꝯfusione sua aīm ꝯcutit. Profūdū maris deus īgredit᷑. qñ etiā despata corda pmutat. Sic eī mare intrat. qñ cor seculare humiliat. Pfūdū maris ingredit᷑. qñ visitare mentes ꝛ pressas scelerib' nō dedignat᷑ vñ ꝛ recte percutando subiugit. Et ī nouissimis abyssi deābulasti. Qđ eī est abyssus. nisi mens hūana. Que dū semetipsā ꝯphendē nō ualet. sese in omē qđ ē uelut obscura abyssus latet. Vñ bñ p ꝓphetā dr̄. Dedit abyssus vocē suā ab altitudinē fantasie sue. qꝛ dū semetipsā mens hūana nō penetrat. ex cōpacōe sui dine nec potentiā quā ꝯphendē nō sufficit humilius laudat. In nouissīs ergo abyssi deo deābulare ē. etiā nequissimoꝝ hoīm corda cōuertē. ꝛ despatas mentes visitacōis sue vestigiis tangēdo mirabilit᷑ reformare. Cū eī post imēsa scelera vnusquisq; conpungit᷑. quid aliud quā in nouissīs abyssi ds deābulare videt᷑. Quasi ī abysso nāq; ds deābulat. cū obscurū cor penetrās. fluctus inuisibiles vicioꝝ calcat. Plerūq; eī ptita alia plangim᷒ ꝛ aliis pñtib' urgem᷒. ut mō supbia mō ira mō luxuria mō auaricia teptante fatigem᷒. Sz cū cūcta hec ī corde nrō dñs occulte visitacōis sue tiōre repmit. quid aliud quā in abyssū gressus ponit. Quos gressus melius ꝯspicim᷒. qñ ꝯtra insurgētia vicia quō tioris eī' obuient dona pensam᷒. Hos nāq; gressus ꝓpha aspexerat cū dicebat. Visi sunt gressus tui deus. īgressus dei mei regis mei qui ē in scō ipsius. Quia eī iordinatos motus aīi diuinoꝝ iudicioꝝ meōria in se repmi ꝯspicit. qui deābulantis in se dñi gressus videt. Dicat ergo beato iob. Nūquid ingressus es pfūdū maris. et ī nouissīs abyssi deābulasti. Subaudis ut ego. qui mira misericordia ī peccoꝝ cordib' modo irā. modo luxuriā. modo auariciā. modo surgentē supbiā calco. Acsi ei apte diceret. Si latentia cordis vicia me solū repmē ꝯspi

cis: tu extolli de ꝓpria iustificacõe cessabis. Et q̄ cũ diuin⁹
visitam̃. ⁊ de occultis ⁊ illicitis motib⁹ mẽtis ad ꝯfessi
onẽ ducim̃: recte subiũgit. Nũquid apte sũt t̃ porte mor
tis: Porte ẽ mortis sũt cogitacões praue. Q̃s dõ p̃ado:
qñ eas in pn̄ia flendo cõfitem̃. Q̃s ⁊ nõ ꝯfessas ĩtuet:
s; ꝯfessas ingredit. Tũc q̃ppe viã s̃ in portis mortis a
pit: qñ solutis p̃uis cogitacoĩb⁹ ad nos p⁹ ꝯfessionẽ
veit. Que porte mortis ideo vocate sũt. q̃z ꝑfcõ via ad
interitũ p ĩq̃s sp cogitacões apit. Q̃d adhuc replicatur
cũ subdit. Et ostia tn̄brosa vidisti: Tenebrosa nãq; osti
a sũt. latẽtia mẽtis mala: que ⁊ haberi intrĩsec⁹ possũt:
⁊ tñ ab alto videri nõ pñt. Que tñ dn̄s cernit. qñ ea
occulto respcũ grẽ destruit. Scptũ q̃ppe ẽ. Rex q̃ sedet
in solio iudicij: dissipat oẽ malũ intuitu suo. Et q̃a
oẽ viciũ angustat. oĩs uõ virtus aĩm dilatat. p⁹ desc
cta vicia rẽc subiũgit. Nũquid ꝯsiderasti latitudinẽ t̃re:
Nisi ẽ virtus aĩm dilataret: neq̃q̃ paulus corinthijs
diceret. Dilatamini ⁊ vos: ⁊ nolite iugũ ducẽ cũ ĩfidelib⁹
Sollerter uõ intuẽdũ ẽ qd̃ dr̃ ꝯsiderasti. Latitudo nãq;
bonoꝝ interior ẽ: ⁊ neq̃q̃ ꝯphendit̃ n̄i caute ꝯsideret̃
Nã plerũq; eos exti⁹ inopia hũiliat. pene cruciatus an
gustat: s; tñ int̃ hec sp interior fortitudo usq; ad span
cia celestia dilatat. Apli angustari exti⁹ fuerãt q̃ fla
gella sustinebãt: s; in magna stabãt int⁹ latitudine
liberi: q̃ ap̄ se h̃ eadẽ flagella ĩ gaudiũ verterãt. Scptũ
nãq; ẽ. Ibãt gaudẽtes a ꝯspcũ ꝯsilij: qm̃ digni habiti
sũt p noĩe ihesu ꝯtumeliã pati. Hanc latitudinẽ inter
angustias paulus ĩuenerat: cũ dicebat. Scire aũt uo
lo uos fr̃es: q̃z q̃ circa me sũt magis ad ꝑfcm̃ venert
euãgelij: ita ut vincula mea manifesta fierẽt ĩ oĩ p̃torio.
Hanc latitudinẽ int̃ ang⁹tias dauid obtinebat dicẽs
In t̃bulacõe dilatasti me. Tũc itaq; h̃ t̃ra id ẽ scõꝝ ꝯscia
dilatat: cũ h⁹ mũdi aduersitatib⁹ exti⁹ p̃mit. Nã cũ a
p̃ntis vite securitate repellit̃: int⁹ ad se impingit̃.

ut ad ſpanda ſupna tendat. Cũq; euagari exti⁹ nõ
ꝑmittit: quã in ſinũ ſuũ reuocata dilatat. Nos at
que boni viri aduſa tolerari cernim⁹: ſꝫ int⁹ quãtũ
gaudeat nõ videm⁹. Mentiſ eoꝝ latitudinẽ mõ in
ubis mõ in opib⁹ ꝯſiderãdo cognoſcim⁹: ſꝫ tñ quãta i
eis ãplitudo ſit eidẽ latitudis ignora⁹. Audiat ergo
hũana ſapiã: ⁊ ſe inſipientẽ dicat. Nũq͂d ꝯſideraſti
latitudinẽ t̃re: Ac ſi dicat ut ego: q̃ flagellis cictam
occultã iuſtoꝝ leticiã ſolus plene ꝯſidero: q̃ ſolus
miſcedit̃ formo. Vel certe ideo beat⁹ iob utꝝ t̃re la-
titudinẽ ꝯſiderauit inq̃rit: ut exẽplo aliene lati-
tudis humiliet. Ac ſi ei apte dicet. Nos q̃s in uiã ma-
la pñtis vite nequit anguſtare ꝯſidera: ⁊ de ſta-
tu cordis tui int̃ ubera gl̃ari ceſſa. Seq̃t. Indica
m̃ ſi noſti oĩa. in qua via habitet lux ⁊ tẽbraꝝ q̃s
loc⁹ ſit: ut ducas vnũq͂dq; ad t̃mos ſuos. ⁊ intelli-
gas ſemitas dom⁹ ei⁹. Beatus iob graui queſtiõe
diſcutit̃: ut de via lucis ⁊ tẽbraꝝ loco req̃rat: ⁊
vnũq͂dq; ad ſuos t̃mos ducat: ac ſemitas domuſ
ei⁹ intelligat. Qđ ei lucis nõie. niſi iuſticia accipit̃:
Et qđ p tenebꝛ̃s niſi iniq̃tas deſignat̃: Vñ q̃buſdã ꝯ-
uerſis a peccõꝝ nequicia dr̃: eratis aliq̃n tenebre:
nc̃ aut̃ lux i dño. Et de q̃buſdã in peccõ manẽtib⁹
meorat. Qui dormiũt nocte dormiũt. Beato itaq;
iob dr̃. Indica m̃ ſi noſti oĩa in qua via habitet lux:
⁊ tẽbraꝝ q̃s loc⁹ ſit. Ac ſi ei dicat. Si plenã te ſciã
hr̃e ſuſpicaris: dic uel i cui⁹ corde ea q̃ nc̃ deeſt
inocẽtia veniat: uel i cui⁹ corde ea q̃ nc̃ ẽ malicia
veniens ꝑſeueret. In qua via habitet lux: id ẽ cui⁹
mentẽ ueniẽs iuſticia impleat. Et tẽbraꝝ q̃s locuſ
ſit: id ẽ in quo iniq̃tas ceca ꝑduret. Ut ducas
vnũq͂dq; ad t̃mos ſuos: id ẽ ut diiudiceſ ſi
uel is q̃ nc̃ iniqu⁹ cernit̃ in iniq̃tate vitã finiat:
uel is qui iuſtuſ cernit̃ extremitatẽ vite ſue cũ

173

20

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

iusticie pfcoē ꝯcludat. Et itelligas semitas dom⁹ ei⁹. id ē ꝯsideres atq; discnas uel cui bō actio pseueras̄ eťnā mansionē prestet ī regno. uel quē usq; ad tīm suū actio pūa ꝯstringēs in eťnū dānet suppliciū. 127 Dom⁹ qppe p mansione poit᷑. semita p actione. Semita g̊ ad domū ducit. qꝛ actio ad mansionē ptīnt. Sꝫ qͥs hoim̄ ista discussius dicat. qͥs ista saltē imptūt⁹ audiat. Multos eī videm⁹ cotidie qꝛ iusticie luce resplendeāt. ⁊ tn̄ ad finē suū neqcie obscuritate tenebrāt᷑. Et mltos cernim⁹ pccoꝝ tenebꝭs obuolutos. ⁊ tn̄ iuxta vite sue tīm repēte reddi luci iusticie liberos. Multos ē nouim⁹ semel īuentā viā iusticie illibate usq; ad mortē tenuisse. ⁊ plerosq; ꝯspexim⁹ usq; ad exitū cepta scel' c̄mina sine cessatione cumulasse. Quis uͦ int̄ ista ī occultoꝝ iudicioꝝ nubila mētis sue radiū mittat. ut aliqͣ ꝯsideracoē discnat. ul' qͥs perduret ī malo ul' qͥs pseueret ī bono. uel qͥs ab infimis gūtat᷑ ad sūma. ul' qͥs a sūmis reubēt᷑ ad ifima. Latēt hec sensus hoim̄. nec quicqͣ de cuilibet fine cognoscit᷑. qꝛ dinoꝝ iudicioꝝ abyssus humane mētis oculo nullaten⁹ penetrat᷑. Uidem⁹ nāq; qd' illa deo adūsa gētilitas iusticie luce pfusa ē. ⁊ iudea dudū dilecta pfidie ē nocte cecata. Scim⁹ ē qd' latro de patibulo trāsijt ad regnū. iudas de aplātus glā ē lapsus in tartarū. Rursūq; quia aliqn̄ fortes que ceperunt nō mutant. ⁊ latronē aliū nouim⁹ puenisse ad suppliciū. ⁊ aplōs scim⁹ pcepisse ꝛpositū qd' desiderauert̄ regnū. Qͥs g̊ discutiat in qua via habitet lux ⁊ tēbraꝝ qͥs locus sit ut ducat vnūqdq; ad t'os suos. ⁊ itelligat semitas dom⁹ ei⁹. Uideo paulū ex illa psecutionis seuicia ad grāz aplātus vocatū. ⁊ tn̄ sic int̄ iudicia occulta formidat. ut repbari se ē postqͣ ē electus timeat. Ait enī. Castigo corp⁹ meū ⁊ in seruitutē subicio. ne forte alijs p̄dicans. ip̄e reprob⁹ efficiar. Et rursū. Ego me nō arbitror ꝯp̄hendisse. vnū aūt que retro oblitus ad ea q̄ sūt p̄ora extēdens me. ad destinatū sequor ad palmā sup̄ne vocatiōis dei in xp̄o ihesu. Seqr aūt. si ꝯp̄hendā in q° ⁊ ꝯp̄hensus sū. Et c̄te iā de illo voce dn̄ica dictū fuerat. uas elcōis m̄ ē. ⁊ tn̄ adhuc castigans corp⁹ suū metuit ne repbet. ¶ Ve miseris nob̄ q̄ de elcōe nr̄a nullā adhuc dei uocē cognouim⁹. ⁊ iā in ocio q̄i de securitate torpem⁹. Debȝ pfecto debȝ in spe ēē securitas. sȝ etiā tīor in ꝯu̇sacōe. ut ⁊ illa certātes foueat. ⁊ iste torpentes pungat. Vn̄ rc̄e ꝑ ꝓph̄am dr̄. Qⁱ timet dn̄m. sperēt in dn̄o. Acsi apte dicēt. De spe incassū p̄sumit. q̄ timē deū in suis opib⁹ renuit. Sȝ cur bt̄s iob de tā valida q̄stioē requirit. q̄ oīno ab hoīb⁹ ignorat. ut iustoꝝ uñq̄q; t̄minū ꝯp̄hendat. n̄ ut alioꝝ finē cognoscē nō ualens ad suū recurrat. Qⁱa sicut alioꝝ sic ⁊ suū nesciat. ⁊ nesciens timeat. timens humiliet. humiliatus iā de opib⁹ suis extolli nō debeat. ⁊ nō elatus in grē arce p̄sistat. Dicat g° ei. Indica m̄ si habes intelligētiā in qua via habitet lux. et tenebraꝝ qⁱs loc⁹ sit. ut ducas vnūq̄dq; ad t̄mios suos. Acsi dicēt. Sic q̄ de malis ꝯūtant ad bona uel q̄ de bonis ad mala redeāt nescis. ita ⁊ n̄c de te quid tuis meritis exigētib⁹ agat intelligis. Et sic alienū nullaten⁹ ꝯp̄hendis. ita ⁊ tuū t̄m p̄noscē nō uales. Iā enī q̄ntū ip̄e pfeceris scis. sȝ qd adhuc de te ego ī occultis sentiā nescis. Iā iusticie tue acta ꝯsideras. sȝ q̄m districte apud me pensēt ignoras. Ve ⁊ laudabili vite hoīm si remota pietate iudicet. qꝛ discussa districte. inde ante oculos iudicis vn̄ se placē suspicat obruit. Vn̄ rc̄e deo ꝑ ꝓph̄a dr̄. Ne intres in iudiciū cū seruo tuo. qꝛ nō iustifica-

iix

13ᵐⁱ

bit in ɔspectu tuo oīs viuens. Un̄ bn̄ p salemonem dr̄. Sunt iusti atq; sapiētes: ⁊ opa eoꝝ ī manu dei. ⁊ tn̄ nescit homo utꝝ amore an odio dign⁹ sit. ꝫ oīa in futurō reseruāt' incerta. Hīc rursū p eūdem salemonē dr̄. Q's hoīm ītellige potit viā suā. Et nimirꝫ bona malaue q's faciens ɔsciā attestante cognoscit. ꝫ idcirco dr̄ qđ via sua ab hoīb⁹ nesciatur. qꝛ ⁊ si ⁊ recta q'sq; se opa agere intelligat. sub districto tn̄ examīe quo tendat ignorat. Igit' p'cꝗ illū de ista finis sue ɔsideracōe pterruit. ad exāīnandū ei⁹ exordiū redit. Ac ne ɔq'rat' cur finē suū nesciat. ɔmemōret' ē qꝛ nec q' huc ītio accessit intelligat. Nā seq't'. Sciebas tūc qđ nascitur⁹ esses. ⁊ num̄ dieꝝ tuoꝝ noueras. Ac si ei apte dicat. Qđ mirꝫ si tīm tuum nō intelligis. q' n° ītiū ɔphendis. Et q' ignoras quo huc ītio ueneris. qđ mirꝫ si nescias q' fine sub'thais. Si g' meū fuit te p ītiū ex occultis ad pmpta pducere. meū q'; erit ē te ex pmptis ad occulta reuocare. Cur de vite tue dispensacōe aliq' q'reris. q' ī manu artificis temetipsū nesciens teneris. Extolli itaq; tantomg' nō debes in eo qđ agis. qn̄to intra sinū et'nitatis clausus. nec q' huc ordīe veneris n° qn̄ ul' quō hinc educaris agnoscis. Hec tn̄ intelligi ⁊ alr̄ pnt. Sciebas tūc qꝛ nasciturus eēs. ⁊ num̄ dieꝝ tuoꝝ noueras. Subaudis ut ego. q' me nasciturū noui. qꝛ ⁊ an̄ huānitatis ortū in dīnitate sp sb'aliter vixi. Hoīes q'ppe tūc ēē incipiūt. cū in matꝝ suaꝝ ventre nascūt'. Nā ipsa q'; ɔceptio natiuitas dr̄. iuxta hoc qđ sc'ptū ē. qđ ī ea natū ē de spū scō ē. Et idcirco se nasciturōs nesciūt. qꝛ nec p'usquā creent' existūt. Deus uō q' sine ītio sp existit p'sciuit de se hoc qđ in utero virgīs p ītiū sup'sit. et qꝛ p'sciuit disposuit. qꝛ nichil pfcō in huāna forma sine sua uolūtate tolerauit. Conuincat' g' cur de flagellis ſuis hō q̄rit᷑. q̄ ortū ſuū p̄ſcire nō potuit᷑. ſi ipſe etiā q̄ ortū ſuū p̄ſciēdo diſpoſuit. ſe int̄ hoīes ad flagella ꝑparauit. Seq̄t᷑. Nūq̄d ingreſſus es theſauros niuis. aut theſauros grādinis aſpexiſti. que ꝑparaui in tēp᷒ hoſtis. in diē pugne ⁊ belli. Q̄d aliud ī niue uł grādine. n̄ frigida ac dura intelligenda ſūt corda prauoꝝ. Sic enī feruore caritas. ſic ſolet ī ſacro eloq̄o frigore malicia deſignari. Sēptū q̄ppe ē. Sicut frigidā facit ciſterna aquā. ſic frigidā facit maliciā ſuā. Et rurſū. Abūdauit īniq̄tas. et refrigeſcet caritas multoꝝ. In frigore g° niuis uł in duricia grādīs q̄d accipi apci᷒ p̄t q̄ᷓ vita prauoꝝ. q̄ ⁊ torpore frigeſcit ⁊ ꝑ duricie maliciā ꝑcutit. Quoꝝ tn̄ vitā dn̄s tolerat. qꝛ eos ad iuſtoꝝ ſuoꝝ ꝓbationē ſeruat. Un̄ ⁊ apte ſubiūxit. Que ꝑparaui ī temp᷒ hoſtis in diē pugne ⁊ belli. ut cū aduſari᷒ nr̄ diabolus tēptare nos nitit᷑. eoꝝ morib᷒ q̄ ſuis cont̄ nos armis utat᷑. Per ipſos q̄ppe nos ſciens cruciat. ſꝫ neſciens purgat. Peccatis nāq; nr̄is ipſi flagellū ſūt. de q̄ꝝ tali vita dū ꝑcutim᷑ ab eterna morte liberam᷑. Unde agit᷑ ut electoꝝ vite ꝓficiat. ⁊ ꝑdita vita reꝓboꝝ. ⁊ vtilitati nr̄e dū illoꝝ ꝑditio militat. mira diſpēſacōē fiat. q̄tin᷒ electis dei nō ꝑeat ⁊ oē qđ perit. Intelligi q̄q; hoc alr̄ p̄t. ut qꝛ v̄bis p̄cedētib᷒ videt᷑ ānexū. a ſuperioris uerſus expoſitione nō diſcrepꝫ. Nā qꝛ īdicauerat uł bonos ad malū uł malos ad bonū poſſe q̄uti. ilico ſecut᷒ adiūxit. Nūq̄d īgreſſ᷒ es theſauros niuis ⁊ theſauros grādīs aſpexiſti. q̄ ꝑparaui in tpē hoſtis in diē pugne ⁊ belli. In niue uł grādiē frigida uł dura ut dictū ē accipi᷒ corda p̄uoꝝ. Sꝫ qꝛ omīpē de᷒ ſcōs ſuos de talib᷒ elegit. ⁊ q̄ᷓ multos electōs adhuc int̄ p̄uoꝝ vitā repoſitos habeat nouit. apte ī niue uł grādine theſauros ſe hr̄e ꝓhibet. Theſaurus q̄ppe a potiſcheſeos id ē a poſicione noĩat᷑. Et pleroſq; in vita frigida diu latẽtes reſpicit᷑. q̃s ad mediũ cũ iubet ꝓducit᷑. ⁊ iuſticie nitore candidoſ ꝑ ſupnã grãm oſtendit. Scͥptũ qͥppe ẽ. Lauabis me ⁊ ſup niuẽ dealbabor. Q̃s ad diem belli pugneq; ꝑpatos diu intra ſue p̃ſciencie ſinũ tegit᷑. ſꝫ cũ repente eos eduxerit᷑. reſiſtencia adũſarioꝝ pectora illoꝝ ĩbis ac redargucõibꝰ q̃ſi quibꝰdã gñdinibꝰ ꝑcutit. Vn̄ alias dictũ ẽ. Pre fulgore ĩ ꝯſpcũ eiꝰ nubes tr̃ſierũt. gñdo ⁊ carbones ignis. Pre fulgore eĩ nubes tr̃ſierũt. q̃ꝛ p̃dicatores ſcĩ vniũſa mũdi ſpacia miraculoꝝ claritate ꝑcurrũt. Qͥ eciã gñdo ⁊ carbones ignis uocati ſũt. q̃ꝛ ⁊ ꝑ correpcõẽs feriũt. ⁊ ꝑ flãmã caritatis accendũt. Ipſa qͦ; libera ſcõꝝ increpatio nã gñdis ꝯuenit᷑ expͥmit᷑. Grando eĩ veiens ꝑcutit᷑. liquata rigat. Sci eĩ viri corda audienciũ ⁊ t̃rentes feriũt. ⁊ blandientes infũdũt. Nã q̃admodũ feriãt᷑. ꝓphꝰa teſtat᷑ dicẽs. Uirtutẽ t̃ribiliũ tuoꝝ dicent. ⁊ magnitudinẽ tuã narrabũt. Et q̃admodũ blandiẽtes rigẽt. ſecutus adiũxit. Memoriã abũdantie ſuauitatis tue eructabũt. ⁊ iuſticia tua exultabũt. In niue g͛ uel gñdine h̃ntur theſauri. q̃ꝛ pleriq; ĩiq̃tatis torpore frigidi a ſupna grã aſſupti ĩ ſcã eccl̃ia iuſticie luce fulgeſcũt. ⁊ ꝑuã adũſarioꝝ ſciãm doct͛ne ſue ictibꝰ tundũt. Vn̄ apte ẽ ſubditũ. Que ꝑpaui in tp̃e hoſtis. in diẽ pugne ⁊ belli. Nix q̃ppe ⁊ gñdo fuerat ſaulus ꝑ frigidã inſenſibilitatẽ. Sꝫ nix ⁊ gñdo cont͛ adũſarioꝝ pectora factus ẽ ul' candore iuſticie. uel diſtricti eloq̃i correpcõe. O qualẽ hũc theſauꝝ ĩ niue ⁊ gñdine habuit. qñ illũ int͛ ꝑuoꝝ vitã poſitũ. iã tũc elcm̃ ſuũ dn̄s latent͛ vidit. O ad q̃nta adũſarioꝝ pectora feriẽda hãc in manu ſua gñdinẽ ſupſit. ꝑ quã tot reſiſtentia ſibi corda ꝓſtrauit. Nẽo itaq; de ſuis opibꝰ extollat᷑. nẽo deſꝑet eos q̃s adhuc frigidos videt, quia thesauros dei in nive et grandine non videt. Quis enim crederet quod per apostolatus gratiam lapidatum Stephanum ille praecederet, qui in morte eius omnium lapidantium vestimenta servaret? Si igitur ad dona ista vel iudicia occulta recurrimus, nullos omnino desperamus, nec illis nos in corde nostro praeferimus, quibus pro tempore praelati sumus; quia et si iam videmus quantum praecessimus, nescimus quantum dum currere ceperint praecedamur. Bene ergo ad beatum Iob dicitur: Numquid ingressus es thesauros nivis, aut thesauros grandinis aspexisti, quae praeparavi in tempus hostis, in diem pugnae et belli? Ac si aperte diceretur: Nulli te de opibus tuis praeferas, quia de his quos intueris adhuc pro culpa frigidos, quantos operatores iusticiae et defensores rectae fidei facturus sim ignoras. Quod quia per adventum mediatoris agitur, recte subiungitur: Per quam viam spargitur lux? Ipse quippe via est, qui ait: Ego sum via, veritas et vita. Per hanc ergo viam lux spargitur, quia per eius praesentiam cuncta gentilitas illustratur. Spargitur autem convenienter dixit, quia per apostolorum voces non angustata atque coartata, sed late fulgens lux praedicationis emicuit. Qua vero accepta luce compunctionis inardescit intrinsecus vis amoris, ut vel transacta mala anxie lugeantur, vel ventura bona flagrantissime requirantur, competenter adiungitur: Dividitur estus super terram. Sparsa enim luce estus super terram dividitur, quia per apostolos praedicata iusticia ad requirendum deum cordis anxietas in virtutum exercitatione dilatatur, ut iste in sermone sapientiae, ille in sermone scientiae fulgeat, hic in curationum gratia, ille in virtutum operatione convalescat, et dona sancti spiritus dum dispariliter singuli accipiunt, necessario sibimet iuncti omnes unanimiter accendantur. Sed per hoc quod spargi lux dicitur, potest convenienter intelligi quod per estum persecutio designetur. Qua enim lux praedicationis inclaruit, mox a perfidorum cordibus ardor persecutionis exarsit. Nam quia per estum persecutio exprimitur, dominicus sermo testatur, de iactis super petrosa seminibus dicens: Sole autem orto estuaverunt omnes, et quia non habuerunt radices aruerunt. Quod paulo

176

·C xxxviii

p⁹ cū expoſuit. eſtū pſecutionē vocauit. Sparſa g̊ luce eſtus ſup t̃rā diuiſus ē. q̃z clareſcēte vita fideliū. accenſa ē crudelitas pfidoꝝ. Diuiſus nāq; eſtus erat. qn̄ nc̄ iheroſolimis. nc̄ damaſcū. nc̄ ī alijs lōge regionib⁹ pſecutio ſeuiebat. Scrip̄tū ē enī. Facta ē q̇ppe in illa die pſecutio magna in eccl̄ia que erat iheroſolimis. ⁊ om̄s diſpſi ſūt p regiones iudee ⁊ ſamarie. Rurſūq; ſcrip̄tū ē. Saulus adhuc ſpirans minaꝝ ⁊ cedis in diſcipulos dn̄i. acceſſit ad p̄ncipē ſacdotū ⁊ peciit ab eo ep̄las ī damaſcū ad ſynagogas. ut ſi q̊s inueniſſet hui⁹ vie viros ac mulieres. vinctos duceret ī ihr̄l̄. Qa g̊ nc̄ hic nc̄ illic pſecutio exercuerat. hi q̊ lucē ueritatis agnouerāt qⁱ ſub ardore diuiſi eſtus anhelabāt. Sz q̃z btūs iob de occultis iudicijs req̇ſitū ſupiorib⁹ dictis audiuim⁹. optet ut hoc qđ de ipſa luce uel diuiſo eſtu dcm̄ ē ſubtili⁹ pſcrutem̄. Ad hoc eī alta intrrogacōe diſcutit̄. ut ſaltē q̃z neſciat doceat̄. cū dr̄. Per quā viā ſpgit̄ lux. diuidit̄ eſtus ſup terram. Qđ eī lucis noīe n̄ iuſticia deſignat̄. De qua ſcrip̄tū ē. ppl̄s q̇ ābulabat ī tenebr̄s. vidit lucē magnā. Dcāt qđ ſpargit̄. nō ɔtinue ſz ſub quadā intmiſſione iactatur. Et ideo ſpargi lux dicit̄. q̃z ⁊ ſi iā q̃dā ut ſūt pſpicim⁹. q̃dā tn̄ ita ut uidenda ſūt nō uidem⁹. Cor nāq; petri lux ipſa tenuerat. q̊ tanto fidei tanto miraculoꝝ fulgore claruerat. ⁊ tn̄ ɔu̇ſis gentib⁹ dum circūciſionis pond⁹ imponeret. qđ rectū diceret neſciebat. Lux g̊ in hac vita ſpgit̄. q̃z ad oēs res ītelligētia ɔtinua nō habet̄. Dū eī aliud ſicut ē ɔphendim⁹. ⁊ aliud ignoram⁹. qⁱ ipſa luce ⁊ ex pte cernim⁹. ⁊ ī obſcuritate ex pte remanem⁹. Tūc uō lux nob̄ ſparſa iā nō erit. qn̄ mens nr̄a ad deū funditus rapta fulgeſcit. Et q̃z hec eadē lux q̊b⁹ modis hūano cordi inſinuet̄ ignorat̄. rc̄e in pcūctacoē dr̄. Per q̃ viam ſpgit̄ lux. Acſi apte dicet̄. Hic quo ordinē iuſticiā meā occultis ſenſib⁹ cordis infūdo. cū ⁊ p acceſſū

non videor. et tñ visibilia oīa hoīm īuisibilr̄ īmuto.
cū vnā eandēq; mentē mō hac mō illa virtute ira-
dio. et tñ p̄ sparsā lucē adhuc ex pte aliqua eā ī tēp-
tacoīs tenebris remanē pmitto. Reqrat hō nesciens.
p̄ quā viā spargit lux. Acsi ei patent dicat. Dū dura
corda emollio. dū rigida īflecto. dū vaga stabilio. dū
aspa mitigo. dū frigida accēdo. dū debilia roboro.
dū nutantia ɔfirmo. intuere si uales in corpali vēi-
ens qbus ea meatibꝰ illustro. Hec qppe oīa nos facta 16
cernimꝰ. nā q̄lr intus efficiat ignorā. Hanc viā lu-
cis eē nob īuisibilē in euāgelio vitas ondit dicens
Spūs ubi vult spirat. et vocē eiꝰ audis. ⁊ nescis vn̄
veniat ꝗ quo vadat. Sȝ qr cū lux spargit mox ab oc- 88
culto adūsario contā fulgentē mentē tēptamta suc-
crescunt. recte subiūgit. Diuidit estus sup tiā. Hostis
nāq; callidus qs luce iusticie enitescere ɔspicit eoꝝ
mētes illicitis desidiīs īflāmare ɔtendit. ut ple-
rūq; plus se vrgeri tēptacoībꝰ senciat. qͣ tūc cū lu- 128
cis inēne radios nō videbat. Vn̄ ⁊ israhelite pꝰqͣ vo-
cati sūt. contā moysen de excrescente labore ɔqrūt
dicētes. Videat dn̄s et iudicet. qm̄ fetere fecisti odo-
rē nrm̄ corā pharaone et seruis eiꝰ. ⁊ p̄buisti ei gla-
diū ut interficet nos. Volentibꝰ qppe ex egipto disce-
dere pharao paleas subtraxerat. ⁊ tñ eiusdē mēsuē
opa reqrebat. Quasi g° contā legē mens subm̄mu-
rat. pꝰqͣ cognitionē tēptationū stimulos acri-
ores portat. ⁊ cū sibi labores cresce ɔspicit. ī eo qͣ ad-
usario displicet qi fetere se in oculis pharaonis
dolet. Post lucē g° estus seqt. qr pꝰ illuīacoēȝ diui-
ni muneris tēptacoīs certamē augetur. Recte uō etiā 89
diuidi estus dr̄. qr nimiꝝ nō singulis oībꝰ sȝ qbus-
dā vicinis ac iuxta positis vicys fatigamr. Prius
enī ɔsparsionē vniuscuiꝰq; antiquꝰ adūsariꝰ pspi-
cit. ⁊ tūc tēptacoīs laqos apponit. Alius nāq; letis
aliꝰ tristibꝰ. aliꝰ timidis aliꝰ elatis moribꝰ existit.

C xxxviii

Quo g° occultuſ adũſariuſ facile capiat: uicinas ꝯſpſionib⁹ deceptões parat. Q̃a cũ leticie uoluptas iuxta ẽ: letis morib⁹ luxuriã ꝓponit. Et qr̃ triſticia in irã facile labit̃: triſtib⁹ poculũ diſcordie porrigit. Q̃a timidi ſupplicia formidãt: pauẽtib⁹ terrorẽ intentat. Et qr̃ elatoſ extolli laudib⁹ ꝯſpicit: eoſ ad queq; uoluerit blandiſ fauorib⁹ trahit. Singulis g° hõibus uiciis ꝯuenĩẽtib⁹ inſidiat̃. Neq; ẽi facile captiuaret: ſi aut luxurioſis p̃mia. aut auariſ ſcorta ꝓponeret: ſi aut uoraceſ de abſtinẽtie glĩa. aut abſtinẽteſ de gule imbecillitate pulſaret: ſi miteſ ꝑ ſtudiũ certaminis: aut iracũdos cape ꝑ pauorẽ formidĩs q̃reret. Q̃a g° in tẽptatõis ardore callide ſingulis inſidiaſ uicinos morib⁹ laq̃os abſcondit: rẽcte dicit. Diuidit̃ eſtus ſup t̃rã. Sʒ cũ p̃mittit̃ ꝑ quã uiã ſpargit̃ lux. ſtatiq; ſubiũgit̃ diuidit̃ eſtuſ ſup t̃rã: nimirũ ꝑ eandem uiã ꝑ quã lux ſpgit̃. etiã diuidi eſtuſ indicatur. Alta q̃ppe ⁊ ĩꝯp̃henſibilis ſc̃i ſpũs grã cũ luce ſua mẽteſ nr̃as irradiat. ⁊ tẽptacões adũſarii diſpenſando modificat: ut ſil' multe nõ ueniat: ut ipſe tm̃mõ que ferri pñt illuſtratã iã deo aĩam tangãt: ut tactuſ ſui ardore nos crucient. ꝑfectiõis incendio nõ exurant. paulo atteſtante qui ait. Fidelis aũt dſ q̃ nõ patiet̃ uos tẽptari ſup̃ q̃ʒ poteſtiſ: ſʒ faciet cũ tẽptacõe etiã ꝓuentũ. ut poſſitiſ ſuſtinẽ. Hũc g° eſtũ alit̃ diuidit callid⁹ ſupplantator: aliter mĩcors ꝯditor. Ille diuidit ut ꝑ illũ ciciuſ intimat: iſte ut eũ tolerabilẽ reddat. Et qr̃ cũ tẽptacõe fatigamur nõ ſolũ int̃no dei ſpũ inſtruim̃. ſʒ etiã extiorib⁹ p̃dicanciũ ũbis adiuuam̃: recte poſt⁹ diuiſũ eſtũ ſubdidit. Quis dedit uehemẽtiſſiõ ymbri curſũ. Si uõ ut ſup̃i⁹ dixi⁹ diuiſi eſtus nõĩe illa ĩ iudee regionib⁹ ꝑſecutio deſignat̃: qr̃ ipã ꝑſecutionis aſ̃pitas. p̃dicatoreſ ſcõs ſuꝑno munere adiutoſ a p̃dicatiõis ſue miſſiõ nullo tĩore ꝯpeſcuit. ap te subiūxit. Quis dedit vehementissimo ȳbri cursū? Ac si dicat̄ n̄ ego. Diuiso enī estu cursū vehemētissimo ymbri dedisse ē. inter ipsas ꝑsecutionis angustias p̄dicacōis impetū roborasse. ut tantomagꝭ virtus predicanciū cresceret. quātomagꝭ ꝑsequēciū crudelitas obuiaret. q̄tinꝰ arentia corda audientiū pluuie guttis infunderent. ⁊ siccitatē ꝑfidie uberiꝰ irrigarent. ⁊ q̄ g̃uis cont̄ eos seuicie estus candesceret. ꝑ eos tn̄ vox grē nō taceret. Hunc ꝑsecutionis estū paulus ⁊ tolerabat ⁊ irrigabat cū diceret. Laboro usq; ad vincula q̄si male operans. s; ūbū dei nō ē alligatū. De hoc ȳmbre alias dictū ē. Mandabo nubibꝰ ne pluant sup̄ eā ȳmbrē. De h° cursu ȳbris q̇ in electoꝝ cordibꝰ agit̄. psalmista testatur dicens. Velocit̄ currit sermo eiꝰ. Plerūq; uō ȳber ē et cursū nō habet. q2 p̄dicatio ad aures venit. sed cessante intn̄a grā ad corda audientiū nō ꝑtrāsit. De cuiꝰ p̄dicacōis ūbis ꝓpt̄ electos dr̄. Etenī sagitte tue ꝑtrāsierūt. Sagitte quippe dei ꝑtrāsiūt. qn̄ ūba p̄dicationis eiꝰ ab auribꝰ ad corda descendūt. Quod q2 solo diuino munere agit̄. ȳmbri cursū dn̄s dedisse se testat̄. Sed nōndū video. q2 eundē ȳbrē nō vehementē s; vehemētissimū uocat. Ymbʼ vehemens ē vis magna. ȳber uō uehemētissiꝰ vis īmensa p̄dicacōis. Vehemēs nāq; ȳber erat. cū p̄dicatores scā credi gaudia etn̄a suadebāt. Ymber aūt uehemētissimꝰ. cū ꝓpt̄ spē āmouebāt rem deseri. cūcta visibilia ꝓpt̄ īuisibilia contēpni. ⁊ ꝓpt̄ audita gaudia p̄ntes penas cruciatꝰq; tolerari. Sed cū fide cognita seuiēte estu ꝑsecutionis tot electi possessa reliq̄rūt. carnales affectus obliti sūt. ⁊ pre gaudio spūs ī cruciantibꝰ membra posuerūt. Quod aliud dn̄s fecit n̄ etiā vehemētissiō ȳmbri cursū ꝓbuit. q̇ usq; ad excerpta sūma p̄cepta ꝑ ūba corpis īuisibilia cordis irrigauit. Ubi apte subiūgit. Et viā sonantis tonitrui. Quod eī ꝑ tonitruū n̄ p̄dica-

178

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

tio supni t̃roris accipit̃. Quē t̃rorē dū pcipiūt hūana
corda quatiūt̃. Aliqñ uõ in tonitruo ipse incarnatus
dñs figurat̃: q̃ ex antiquoꝝ prm̄ ꝯuenientē, pphia ad
noticiā nrām q̃ ex nubiū ꝯcursione platus ē. q̃ int̃
nos visibilr̃ apparens ea que sup nos erat t̃ribilr̃ so
nuit. Unde ⁊ ipi sc̃i apl̃i de ei⁹ grā ꝯnati. boanerges id
ē filii tonitrui sūt uocati. Aliqñ aūt sic dictū ē toni
trus ipa ei⁹ p̃dicatio accipit̃: p quē supnoꝝ iudicioꝝ
t̃ror audit̃. Sꝫ q̃ quilibꝫ p̃dicator ūba dare auribꝰ
ꝫ pt. n p int̃nā grām solus omps deus p̃dicantiū ūbis
ꝫ corda uõ aperire nõ pt
ad corda audientiū inuisibilr̃ aditū prestet: ⁊ incassū
p̃dicatio aure audientis pcipit̃. q̃ puenire ad inti
ma surdo corde phibetur: sese dñs viā sonātis toni
trui dare asserit: q̃ cū ūba p̃dicationis tribuit. per
t̃rorē corda ꝯpungit. Hanc viā paulus p̃dicator egre
gi⁹ dū supna misteria t̃ribilr̃ insonaret. se a se hr̃e nõ
posse ꝯspiciens: discipulos ām̄onebat dicēs. Orantes
sil' ⁊ p nobis: ut de⁹ apiat nob' ostiū ūbi ad loquēdū
misteriū xp̄i. Q' g° loq̄bat̃ misteria. sꝫ in corde audiētiū
eisdē misteriis a dño apiri ostiū p̃cabat̃: habebat qui
dē iā tonitruū: sꝫ dari ei desup viā q̃rebat. Hāc viā
neq̃q̃ se iohēs dare posse cognouerat. q̃ dicebat.
Non necē habetis ut aliq's doceat uos: sꝫ sic vnctio
ei⁹ docet uos de oīb⁹. Hanc viā rursus paulus q̃s da
ret intimabat dicens. Neq; q̃ plantat ē aliq̃d. neq; q̃
rigat ē aliq̃d: sꝫ q̃ incremētū dat de⁹. Accepta g° via.
q̃d iste ymber ac tonitru⁹ agat audiam⁹. Seq̃t̃. Ut pluerẽt
sup t̃rā absq; hoīe in deserto: ubi nullus mortaliū
ꝯmoratur. Sup t̃rā absq; hoīe in deserto pluere est.
ūbū dei gentilitati p̃dicare. Que dū nullū diuinitatis
cultū tenuit: nullā in se speciē boni opis ostēdit. vi
delicet desertū fuit in qua q̃ legislator nõ fuit. et
q̃ rationabilr̃ deū q̃reret nõ fuit: q̃ hoīs nulli⁹ fuit.
⁊ velut solis bestiis occupata vacua a mortalibus

18ᵐ

extitit. De hac deserti t͞ra alias dꝛ. Posuit in deserto
viā. De hac p̄dicacoē gentilitati ꝯcessa psalmista
testat᷑ dicens. Posuit fluı͞a in deserto. Nondū uero
est q̄ postq̄ estus sup t͞rā diuisus ē cursū uehemē-
tissi⁹ ymber accepit ut in deserto plueret. qꝛ p͞r q̄
ī iudea asp͞itas p͞secutioīs inhorruit ut nō solū fi-
dē minime reciperet. ſꝫ eā etiā gladijs impugnaret. ad
isrl' missus quisq; p̄dicator ad euocandas gentes
deflexit. Vn̄ scī apli hebreis p͞sequētib⁹ quos desert̄
dicuꝰ. Vobis oportebat p͞mū loq̄ u͞bū dei. ſꝫ qꝛ reppu-
listis illud ⁊ indignos uos iudicastis et͞ne uite. ecce
ꝯuertim᷑ ad gentes. Diuiso g͞ estu deserta ⁊ absq; hoīe
t͞ra ꝯpluit᷑. qꝛ dispsa in iudee regionib⁹ p͞secutioē
fideliū. derelicta dudū ⁊ q̄ſi ab infusione roīs ali-
ena p̄dicatioīs guttis gētilitas irrorat᷑. Que gentili-
tas q̄lis adhuc a p̄dicatorib⁹ sit īuenta. ōndit᷑ cū sub-
ditur. Et impleret īuiā et desolatā. Quid uō ꝯpluta
reddidit demōstrat᷑. cū ilico adiūgit᷑. Et ꝓduceret 179
herbas uirētes. Inuia nāq; dudū gentilitas fuit.
ad quā uia dei u͞bo nō patuit. Redēptore q̄ppe nr̄o
ueniēte sic accepit uocationē gr͞e. ut nō in ea fuerit
p͞us uia ꝓphetie. Desolata q̄ recte uocata est. ul' rcē
uidlꝫ ꝯsilij ul' fructu boī opis destituta. Dedit g͞
dn̄s uehemētissiō ymbri cursū ⁊ uiā sonātis toni-
trui. ut in deserto plueret. ⁊ ipleret īuiā ⁊ desolatā
⁊ ꝓduceret herbas uirentes. adē exteriori p̄dicatioī
int͞nā aspiracoēꝫ cōtulit. ut corda gentiliū et͞na
uirescerent. clausa patescerent. īuia ꝯplerent᷑. infecū-
da germinarent. In scriptura eī sacra aliqn̄ herba ui-
ror gl'e t͞palis accipit᷑. aliqn̄ refectiō diabli. aliqn̄
sustentatio p̄dicatoꝝ. aliqn̄ bona opa. aliqn̄ et͞ne
uite scientia atq; doctrina. Viror nāq; gl'e t͞palis ac-
cipit᷑. sicut ꝓpħa ait. Mane sicut herba t͞nseat.
Mane floreat ⁊ t͞nseat. Mane nāq; sic herba flo-

rere atque transire est. in prosperitate huius seculi temporalis glorie velociter decursa arescere. Herba refectio diaboli accipitur. sicut de illo a domino dicitur. Huic montes herbas ferunt. Acsi diceret. Superbi et tumidi dum se illicitis cogitationibus atque actionibus efferunt. suis illum iniquitatibus pascunt. Herba sustentatio predicantium demonstratur cum dicitur. Producit in montibus fenum. et herbam servituti hominum. In montibus quippe fenum. et servituti hominum herba producitur. cum sublimes huius seculi ad fidei cognitionem vocati sanctis predicatoribus in huius vite itinere transitoria alimenta largiuntur. Herba bona operatio ponitur. sicut scriptum est. Germinet terra herbam virentem. Quod licet in conditione mundi ista historialiter facta teneamus. terram tamen ecclesiam figurasse non incongruenter accipimus. que in eo germinavit herbam virentem. in quo ad usum dei fecunda misericordie opera protulit. Herbam aliquando scientiam atque doctrinam eterne viriditatis accipimus. sicut per ieremiam dicitur. Onagri steterunt in rupibus. traxerunt ventos quasi dracones. defecerunt oculi eorum quia non erat herba. Quo dicto superba ac nequissima iudeorum est persecutio prophetata. Ipsi namque onagri per mentis elationem. ipsi dracones per virulenta cogitationes vocati sunt. Qui steterunt in rupibus. quia non in deo sed in summis potestatibus huius mundi confisi sunt dicentes. Regem non habemus nisi cesarem. Traxerunt ventos quasi dracones. quia spiritu elationis inflati superbia maliciosa tumuerunt. Defecerunt oculi eorum. quia scilicet spes eorum ab eo quo intendebat corruit. et temporalia diligens prestolari eterna neglexit. et terrena ideo quia deo preposuit amisit. Dixerunt enim. Si dimittimus eum sic omnes credent in eum. et venient romani et tollent nostrum locum et gentem. Timuerunt ne locum non occiso domino perderent. et tamen occiso perdiderunt. Sed cur ista miseris evenerint subditur. quia non erat herba. id est quia eorum cordibus defuit eternitatis scientia. et nullo eos refecit pabulo viriditatis interne doctrina. Hoc igitur loco quid aliud virentes herbas.

n̄ sc̄e doctrīe sciām. uł ꝯgruas oꝑacōēs accipim⁹. Deserta ġ t̄ra ꝯpluit᷑. ut ab ea virentes herbe ꝓducāt᷑. q2 dū sc̄e p̄dicacōīs ẏbrē gentilitas ꝑcepit. ⁊ vite opera ⁊ doctrīe u̇ba germīauit. Ista viduitas voce ꝓphica deserte t̄re pollicet᷑ cū dr̄. In cubilib⁹ ī qb⁹ ṗus dracones habitabāt. oriet᷑ viror calami ⁊ iūci. Qd̄ eī per calamū n̄ sc̄ptores. qd̄ ꝑ iūcū q̇ iuxta aq̄ sꝑ huōrem nascit᷑. n̄ pusilli ac teneri auditores sacri eloq̄i designāt᷑. In draconū ġ cubilib⁹ viror calami ⁊ iūci oritur. q2 in eis ꝓplīs q̄s antiq̄ hostis malicia possidebat. ⁊ doctoꝝ sciā ⁊ auditoꝝ obīa coacervat᷑. Hec tn̄ q̄ ġnalit᷑ de gētilitate dicta sūt. si sollert᷑ aspicim⁹. intra sinū sc̄e ecclīe agi in singulis videm⁹. Sūt eñi pleriq; ad u̇ba dei valde insensibiles. fidei q̇dem noīe censent᷑. u̇ba vite aurib⁹ audiūt. s3 ea t̄nsire us3 ad intīa cordis mīme ꝑmittūt. Hi qd̄ aliud q̄ deserta t̄ra sūt. Que scil3 t̄ra hoīem nō habet. q2 coꝝ mēs sensu rōis caret. Et null⁹ mortaliū in hac t̄ra ꝯmoratur. q2 ⁊ si q̄n in coꝝ ꝯsciā rōnabiliū sensuū cogitaciones veniūt. nō ꝑsistūt. Praua eī desideria ī cordibus coꝝ sedē inuenīūt. Recta u̇o si q̄n venerīt. ac si ī pellant᷑ decurūt. S3 cū mīcors dˢ ymbri suo cursū ⁊ sonāti tonitrui viā dare dignat᷑. ꝯpuncti ꝑ intīā grā3 u̇bis vite aures cordis apiunt. ⁊ implet᷑ t̄ra īuia. q2 dū p̄bet auditū u̇bo cumulat᷑ mẏstio. Et ꝓduc̄ herbas virētes. q2 ꝑ grā3 ꝯpunctiōis infusa p̄dicacōis u̇ba nō solū libent᷑ recipit. s3 etiā ubertī reddit. ut qd̄ audire nō poterat iā loq̄ ꝯcupiscat. ⁊ q̄ nō audiendo ⁊ intrīsec⁹ aruerat. iā loquēdo que sc̄ā sunt viduitate sua q̄slib3 esurientes pascat. Un̄ ⁊ bn̄ ꝑ ꝓpheta dr̄. Emittes sp̄m tuū. ⁊ renouabis faciē t̄re. Sic eī sic facies t̄re virtute renouacōis īmutatur. dū sicca dudū mens grā veniēte ꝯpluit᷑. ⁊ post ariditatē pristinā q̄i ꝓductis herbis sc̄ie viduitate ves

C xxxviij

titur. Que cōditoris nr̄i gr̄a adhuc nobis altꝰ ꝯmēdat᷑.
cū subdit᷑. Quis ē pluuie pr̄. uel q̄s genuit stillas
roris. Ac si dicat̄ n̄ ego. q̄ siccā t̄rā huāni cordis gut
tis sciē gratuito asp̄go. De hac enī pluuia alias dr̄.
Pluuiā uoluntariā segregabis ds̄ hēditati tue. Volū
tariā qͥppe pluuiā hereditati sue ds̄ segregat᷑. q̄ nō
cā nobis p̄ nr̄is m̄itis. sꝫ p̄ sue munē benignitatis pre
stat. Et ideo hoc loco pr̄ pluuie dr̄. q̄ supna nobis
p̄dicatio nō de nr̄o m̄ito. sꝫ de eiꝰ gr̄a gn̄at᷑. Stille ei
roris ipi sc̄i p̄dicatores sūt. q̄ arua pectoris nr̄i int̄
mala vite p̄ntis q̄i int̄ tenebras sicce noctis arentia.
gr̄e supne largitatis infundūt. De his stillis ꝯtumaci
iudee dr̄. Ꝓpterea phibite sūt stille pluuiaꝝ. ⁊ sero
tinꝰ ymber nō fuit. Ipē qͥppe stille roris sūt. que stille
pluuiaꝝ. Qn̄ enī dispensatiōe aliq̄ p̄dicatoꝝ tēpant.
q̄i rorē tenerū asp̄gūt. qn̄ uō ea q̄ de supnis sentiūt
virtute qua p̄ualēt loquūt᷑. q̄i ubertī manantem
pluuiam fundūt. Rorē aspergebat paulus. cū corin
thys dicēt. Non eī iudicaui me scire aliq̄d inter uos.
n̄ xp̄m ihesum ⁊ hunc crucifixū. Et rursū pluuiā
manabat dicēs. Os nr̄m patet ad uos o chorinthij.
cor nr̄m dilatatū ē. Hinc ē q̄ moyses q̄ ⁊ valida
fortibꝰ ⁊ tenera infirmis dictuꝝ se nouerat dicebat.
Expectet᷑ sic pluuia eloqͥū meū. et descendat sicut
ros u̇ba mea. Sꝫ ecce audiuimꝰ q̄ munē gentilitas
uocat᷑. audiaꝰ nc̄ qua districtiōe iudea repellitur.
Audiuimꝰ quō deserta excolat. arentia īfundat᷑.
audiaꝰ quō nc̄ ea q̄ q̄i vident᷑ irrīga p̄iciat. Neq;
eī sic colligit elcōs ut nō ⁊ iudicet rep̄bos. neq; sic
q̄bdā culpas relaxat. ut nō ⁊ in q̄busdā feriat.
Sc̄ptū qͥppe ē. Misc̄dia eī ⁊ ira ab illo. Vn̄ hic q̄; p̄q̄
tor dona gr̄e intulit᷑. etiā ut sue iudicia nō absco
dit. Nā sequit᷑. De cuiꝰ utero egressa ē glacies. ⁊ ge
lu de celo quis genuit. Quid eī aliud in gelu ul'

glacie· n̄ frigida et ꝑfidie torpore ꝯstricta accipim⁹ corda iudeoꝝ· q̄ qn̄dā ꝑ acceptionē legis ꝑ custodiā mandatoꝝ ꝑ misteria sacrificiꝝ· ꝑ misteria ꝓphie· sic intra sinū grē q̄ꝰ int' vteꝝ creatoris habebant᷑· Sꝫ qꝛ venientē dn̄o ꝯstricti frigore ꝑfidie· feruorē fidei ⁊ caritatis amiserūt· a secreto grē sinu ꝓiecti q̄ꝰ glacies de utero creatoris egressi sūt. Et gelu de celo q̄s genuit· Qd̄ hic aliud celū· nisi sublimis debꝫ intelligi vita scōꝝ· Cui celo dr̄· attende celū ⁊ loq̄r. Non eī insensibili· sꝫ rōnabili creature loquebat᷑. De hoc celo dn̄s dicit. Celū m̄ sedes ē. De qua sede alias sc̄ptū est. Aīā iusti sedes ē sapīe. Qꝛ eī sapiā ē ds̄. ⁊ sedes dei celū ē ⁊ aīā iusti sedes ē sapīe· celū itaqꝫ ē aīā iusti. Celū fuit abraham· celū ysaac. celū iacob. Sꝫ qꝛ ꝑsecutores dn̄i pontifices iudeoꝝ ꝑfidie torpore frigidi de illoꝝ ꝓpagine ꝓcesserūt· q̄ꝰ de celo gelu exiit· qꝛ de sublimi ꝓle scōꝝ ꝓcessit frigida plebs infideliū. Cū eī natus de abraham eēt cayphas· quid aliud n̄ de celo gelu ꝓcessit· Qd̄ tn̄ gelu idcirco dn̄s genuisse se dicit· qꝛ iudeos quos naturalit' ipē bonos ꝯdidit· iusto iudicio ꝓ eoꝝ malicia frigidos a se exire ꝑmisit. Dn̄s eī auctor ē nāe nō culpe. Genuit g° creando naturalit'· q̄s iniq̄s ꝑmisit viue͛ tolerādo pacient'. Et qꝛ illa qn̄dā tenera ac fidei penetrabilia corda iudeoꝝ in ꝑfidie ꝑmodū obstinacōe durata sūt· recte subiūgit᷑. In similitudine lapidis aque durāt᷑. Aquas eī ꝓplos accipi iā sepi⁹ edocuisse me memini· lapides uō ꝓ ipā duricia aliqn̄ gentiles ꝓpli designāt᷑· ipi q̄ppe lapides coluerūt. Et de eis ꝑ ꝓpham dcm̄ ē. Siles illis fiāt q̄ faciunt ea· ⁊ om̄s qui ꝯfidūt in eis. Un̄ iohēs iudeos aspiciens se de semine gnācōis extollē· ⁊ gentiles ꝓuidens ad abrahe ꝓlē fidei cognacōe trāsire· ait Ne velitis dicē intra uos· Prm̄ habe⁹ abraham.

21

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Dico ēi uobis: qꝛ potens ē deus de lapidib⁹ istis suscitare filios abrahe. Lapides utiq; duros ꝑfidia gētiles vocans. Qᵃ gᵒ p̄mū iudea deo credidit: gētilitate oī in ꝑfidie sue obstinacoē remanēte: pᵗᵒmodū uᵒ ad fidē gentiliū corda mollita sūt. ⁊ iudeoꝝ infidelitas obdurata. Bn̄ dictū ē. In siltudīe lapidis aq̄ durantᵘ. Acsi dicēt. Illa mollia ⁊ penetrabilia fidei corda iudeoꝝ: in īsensibilitatē vertūtᵘ gēciū. Sīc ēi mīcors deus gētes traxit. iratus iudeā repulit: actūq; ē ut sic dudū ad ꝑcipiēdā fidē gētilitas fuerat obdurata. ita pᵗᵒmodū ad fidē gentilitate suscepta iudee ꝓplius ꝑfidie torpore durescēt. Un̄ paulus apl's eisdē gētib⁹ dicit. Sicᵘ aliqn̄ vos nō credidistis deo. nc̄ aūt miscdiam ꝯsecuti estis, ꝓpt̄ illoꝝ incredulitatē: ita ⁊ isti nō crediderūt in vr̄am misecordiā. ut ipī miscdiam ꝯsequātᵘ. Conclusit ēi deus oīa in īcredulitate. ut oīm misereatᵘ. Quā sniām suā p̄mū quidē de uocacoē iudeoꝝ ⁊ repulsione gētiū pᵗᵒmodū uᵒ de uocatione gēciū ⁊ repulsioē iudeoꝝ subtilr̄ pensans: seq; occulta dei iudicia ꝯprehendē nō posse ꝯsiderans: exclamādo subiūxit. O altitudo diuiciaꝝ sapiē ⁊ sciē dei: qꝫ inꝯphēsibilia sūt iudicia eiᵘˢ: ⁊ īuestigabiles vie ei⁹. Un̄ hic qᵒ cū de iudeoꝝ ꝑfidia dn̄s dicēt ī siltudīe lapidis aque durātᵘ: ut de repulsione eoꝝ occulta esse sua iudicia demrāret apte subdit. Et supficies abyssi ꝯstingitᵘ: Quia supiecto quodā ignorantie nr̄e velamīe: inꝯphensibilitas diuini iudicij huāne mentis oclō nulla ten⁹ penetratᵘ. Scptū ē qppe ē. Iudicia tua abissus multa. Nēo gᵒ ꝑscrutari appetat. cur cū ali⁹ repellitᵘ ali⁹ eligatᵘ. ⁊ cur cū ali⁹ eligitᵘ ali⁹ repellatur: qꝛ supficies abyssi ꝯstingitᵘ: ⁊ attestante paulo īꝯphēsibilia sūt iudicia ei⁹ ⁊ īuestigabiles vie ei⁹. Per hoc uᵒ qᵒ dcm̄ est de cuiꝰ utero egressa ē glacies. ⁊ gelu de celo q̄s genuit. ⁊ sathan in gelu ⁊ glacie nil obstat intelligi. Ip̄e q̄ppe q̄ de dei utero glacies ꝓcessit. q̄ a calore secretoꝝ eiꝰ malicie torpore frigidus mḡr iniq̄tatis exiuit. Ip̄e gelu de celo ē genitus. q̄ ꝯstricturꝰ corda repboꝝ a sūmis cadere ē ad yma pmissus. Q̄ bn̄ in celestibꝰ ꝯditus: in culpe frigore mētes sequaciū q̄ gelu dū cecidit astrixit. Qui ad t̄rā veniens: q̄d in hoībꝰ egerit explicatur cū subdit. In silitudīe lapidis aque durāt. P aquas nāq; ppl̄i: p lapides uō eūdē sathane duricia designat. Illo gͦ ad yma veniēte. in silitudīe lapidis aque durate sūt: q̄ eiꝰ maliciā imitan hoīes mollia viscera caritatis amiserūt. Cuiꝰ fraudulenta ꝯsilia q̄ a seductis hoībꝰ dephendi nō pn̄t: rc̄e subiūgit. Et supficies abyssi ꝯstrīgit. Aliud q̄ppe ei intrīsecus latet: atq; aliud extrīsecꝰ ondit. Trāsfigurat eī se uelut angelum lucis: ⁊ callida deceptōis arte pleruq; ꝓponit laudabilia: ut ad illicita ptrahat. Abyssi gͦ supficies ꝯstrīgit: q̄ dū q̄ bona ꝑsuasionis eiꝰ spēs uelut solida desup glacies ondit: inpfūdū latēs eiꝰ malicia nō videt. Expō moralis

Cuncta tn̄ hec intelligi ⁊ alit̄ pn̄t si moraliter exquirant. Mentes nāq; hoīm omp̄c deꝰ dū in suo tīore format q̄ ꝯcipit: easq; ad aptas virtutes dū puehit gignit. Sȝ si de acceptis virtutibꝰ extollūt: relinq̄t. Et sepe quosdā cognouimꝰ maloꝝ suoꝝ ꝯsideratōe ꝯpūgi: diuini t̄roris pauore feruesce ⁊ per pauoris exordia usq; ad virtutū sūma puenire. Sȝ dū de eisdē virtutibꝰ q̄s acceperūt extollūt: tanq̄ gl'e laq̄o astricti ad antiquū torporē redeūt. Rcē gͦ cū tales pcutit dn̄s dicit: de cuiꝰ utero egressa ē

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

glacies. Quasi enim de dei utero glacies egreditur, quando hi qui iam intus incaluerant ex virtutum dono frigescunt, et inde exteriorem gloriam torpentes appetunt, unde ad interna diligendo ardentius flagrare debuerunt. Cumque iste signis, ille scientia, iste prophetia, ille magnis virtutibus pollet, atque per hec dona placere hominibus appetit, omne quod prius intimum caluerat, exteriorem laudem diligens in torporem vertit. Quasi ergo glacies de utero egreditur, dum prius donorum beneficia a visceribus pietatis superne separatur. An non sunt glacies qui in virtutibus quas accipiunt laudes ab hominibus querunt, et tunc venienti iudici dona sua ad eius memoriam revocantes dicunt: Domine, domine, nonne in nomine tuo prophetavimus, et in nomine tuo demonia eiecimus, et in nomine tuo virtutes multas fecimus? Sed quod hanc glaciem dominus respiciat, ostendit dicens: Nescio vos unde sitis; discedite a me omnes operarii iniquitatis. Hanc glaciem dominus nunc in utero portat, quia eam intra sinum ecclesie tolerat; sed tunc aperte eicit, cum tales a secretis celestibus per extremum et publicum iudicium repellit. His itaque verbis quid aperte agitur, nisi ut beatus Iob de summis suis virtutibus humilietur, ne in hoc quo bene vivendo caluerat, superbiendo frigescat, et a divinitatis utero repulsus exeat, si intra sinum sui cordis se tumidus extollat. Et quia iusto iudicio superbas mentes ad culpam egredi ex accepta virtute permittit, recte adhuc subditur: Et gelu de celo quis genuit? Plerumque enim sacri eloquii scientiam prestat; sed dum eadem scientia is qui accipit extollitur, ira districti iudicis in ipso sacro eloquio cecatur, ut exteriores favores per illam sequens, eius iam intima non videat, et qui intus manens calere poterat, exeundo frigescat, duratusque in yma corruat, qui ad cognitionem dei prius tractabilis in summis liquidus stabat. In sacro eloquio celum non est quod dicitur nobis intelligentie aperiens, sole nos iusticie illustrat. Quod dum nos vite presentis nox

ꝯtinet᷑· ſtellis nobiſ mandatoꝝ fulget; Sȝ q꜡ oꝑtet
hereſes eē ut ꝓbati maīfeſti fiant᷑· cū ab intellectu
ſano menſ ſupba repellit᷑· ultione diſtricti iudicij
gelu de celo gn̄at᷑· ut cū ipā ſcͥptuā ſacra ī elcōrū
cordib꜡ caleat· eoſ q̄ ſe ſupbe ſcire appetūt· a ſe fri
gidos emittat; Ibi qͥppe errāt· ubi corrigē errata de
buerāt· et dū a ſupna ītelligētia reſplendenteſ e
loqͥo ⁊ obdurati ipſi ⁊ ſeducturi ceteros corruūt·
ad yma veniēteſ ut gelu et alios aſtrīgūt; Semeti
pſū tn̄ dn̄s hoc gelu gignē ꝓhibet· nō q̄ prauoꝝ
mēteſ ipē ad culpā format· ſȝ q̄ a culpa nō liberat;
Scͥptū qͥppe ē; Ego obdurabo cor pharaonis; Qđ qͥa
mīcordie mollire noluit᷑· ꝑfecto diſtricte ſe obdu
rare nūtiauit; Qͥa uō cū inchoata dīni tioriſ ṽtuſ
amittit᷑ ꝓpt᷑ huānas laudeſ virtutiſ ymago reti
netur· re ſubiūgit᷑ In ſilitudiē lapidis aque du
rant᷑· ⁊ ſupficieſ abyſſi cōſtingit᷑· Aque ei ꝑ glaciē
in ſupficie dureſcūt· ſȝ fluide in īt'mis remanet.
Et qđ ꝑ aq̄s· ni fluxa accipim꜡ corda reꝓboꝝ· Que
cū ex ꝓpoſito virtutē deſerūt· forteſ ſe in bonis opi
buſ ꝑ ypocſim oſ̄dūt· dūq; in īt'mis ſuis ad vi
cia defluūt· ⁊ foras ſe ſcōꝝ ac fortiū imitatoreſ fin
gūt· aque ī ſilitudinē lapidis durant᷑· Et ſupfici
eſ abyſſi ꝯſtingit᷑· q꜡ ꝑ ſupductā ſcītatiſ ſpēm flu
xa ac inſtabilis coꝝ ꝯſciā hoīb꜡ tegit᷑; Nā ſibimeti
pſis intrīſecus turpeſcāt ſint· ante alienoſ tn̄ oclos
quadā viuēdi venuſtate veſtiūt᷑; Sȝ ne q̄s hec uer
ba dn̄i in bonā intelligi partē velit· debem꜡ ſic ē
quētib꜡ aſtruere· dūmō minime iudicem᷑ que
ꝑſcrutanda fuerāt neglexiſſe; Superiore ei uerſu
dr̄· q̄s ē pluuie pr̄· ul' q̄s genuit ſtillas roris· ſta
tīq; addit᷑ de cui꜡ utero egreſſa ē glacieſ· ⁊ gelu
de celo q̄s genuit; Si gͦ dictiſ ꝑcedētib꜡ ſequens
ſnīa nō diſpari ſenſu ꝯiūgit᷑· ꝑfecto ⁊ in bonā

163

·c xxxviii

ptē nobis ei⁹ intelligentia ſine difficultati obſtaculo
apit. Terra eī cū ͻpluit. lactata ī eā ſemina feracius li-
gant. ſ; rurſū ſi illā pluuia īmoderaci⁹ irrigat. in
culmi pinguedinē frumēti v̇tutē mittit. Sin uō
lactatū ſemē pt⁹ pluuiā gelu p̄mit: quo foras cici⁹
apparē repellit. eo int⁹ fecūdi⁹ radicat. ⁊ q̊ vetat pro-
gredi. cogit multiplicari. qꝛ cū ab īmaturo ortu re-
ſtrigit. ex ͻ̄cepcoīs ſue tarditate laxatū. ad fructū
uberius implet. Qd ē g̊ qꝛ dn̄s ṗus qͥdē patrē ſe plu-
uie īſinuat. pt⁹modū uō de ſuo egredi utero glaciē
narrat. ſeq; gelu gignē de celo, pnūciat. n̄ qꝛ miro
mō nr̄i pectoris t̄rā ad ſuſcipiēda u̇bi ſemīa ⁊ ṗus
p occulte glacie pluuiā infūdit. ⁊ pt⁹modū ne in
ͻceptis v̇tutib⁹ īmoderaci⁹ pfluat diſciplina tūc
diſpenſacoīs p̄mit. ut q̄ pcepte gracie pluuia irri-
gat. etiā diſcipline rigor aſtringat. ne ſi aut antq̄ debꝫ
aut plus q̄ neceē ē ͻceptas virtutes pferat. fruges ī her-
bā vertat. Pleruq; eī ab inchoantib⁹ opus bonū dū
ṗuſq̄ oporteat oſ̄ndit. a gͣdu pfectioīs inanit. et pleruq;
virtutes dū plus q̄ neceē ē exuberāt exalant. Un̄ ⁊ electoꝝ
ſuoꝝ dn̄s ul' an̄ tpē deſideria retinuit. uel rurſū in tpē
ultra mēſurā pfcūs p̄mit. ne ſi aut an̄q̄ debēt aut
pluſ q̄ debēt pficiant, pfcūs ſui magnitudinē in
elacoīs defectū cadant. Iā cū cor pt⁹ pccā ͻpūgit.
t̄ra q̄ aruerat īfuſione pluuie rigat. et cū relictis
iniqͥtatib⁹ bona exeqͥ opa pponit. qͥ pt⁹ infuſionem
ſemina accipit. Et pleriq; cū deſideria ſcā ͻceperūt.
in ſūmis iā exerceri v̇tutib⁹ inardeſcūt. ut nō ſolū
culpa opationū nō inqͥnet. ſ; nec cogitationū pulſet.
Et adhuc qͥdē in corpe poſiti ſūt. ſ; nil iā ppeti decōi-
one vite p̄ntis volūt. imitari p intēcionē etnā mē-
tis ſtabilitatē appetūt. ſ; inruētib⁹ tēptacoībus
reu̇berant. ut vidlꝫ īfirmitatis ſue meminerint. ut
elati de v̇tutib⁹ q̄s acceperūt nō ſint. Qd dū mira

discipline rep̃ssione agit̃ᵘʳ. qͦd aliud q̃ꝫ sup infusam t̃rã gelu de celo gñat̃ᵘʳ? Qͦd aliud q̃ꝫ de dei utͦ glacies ꝑducit̃ᵘʳ. qñ de intĩo secreto dispensatio egredit̃ᵘʳ. ⁊ uolũtates nr̃e etiã in bonis desidijs frenant̃ᵘʳ? Videamꝰ paulus infusa vidꝫ t̃ra. qñta disciplĩe glacie ꝑmatᵘʳ. Ait. Velle adiacet m̃ı. ꝑficẽ aũt bonũ nõ inuenio. Qͥ eñ velle se hr̃e asserit. iã ꝑ infusionẽ grẽ q̃ in se lateant sẽina oñdit̃. ſꝫ dũ ꝑficẽ bonũ nõ inueñit. ꝑfcõ indicat qñta illũ dispensacõis supne glacies ꝑmat. An ista glacies eoꝝ corda nõ presserat. qͥbus dicebat. ut nõ q̃cũq; vultis illa faciatis? Ac si apte dicẽt. Occulta cordis vr̃i sẽina iã ꝑdire in frugẽ q̃rit. ſꝫ supni moderaminis gelu ꝑmit̃ᵘʳ. ut tanto pꝰ fecũdius exeant. qñto diui iudicij ꝑmentia pondera paciẽtius portãt. Et q̊a pleruq; huãna corda q̊ erũpe ad virtutes q̃s appetũt nõ valẽt. eo ipõ quo ab intẽcõis sue ꝑfectiõe resiliũt. tẽptationũ stimulis fatigãtur. ſꝫ in easdẽ tẽptacões cogitationũ cõpmũt. seq; ꝑ exercitacõis usũ in qͦdã rigore viuẽdi ꝯponũt. bñ subdit. In silitudiẽ lapidis aque durãt. Qͥa ⁊ si fluxe cogitacões intꝰ lassescãt. nequaq̃ tñ usq; ad ꝯsensũ praui opis trahũt. ſꝫ mens sub inducta bñ viuẽdi ꝯsuetudine q̃ sub quadã duricia extius abscondit. quicq̃ ex tẽptacõis pulsatione mollescit. Ubi ⁊ bñ subiũgit. Et superficies abyssi constringit. qͥa ꝓua cogitatio ⁊ si usq; ad suggestionẽ venit. usq; ad cõsensũ ꝑsilit. qꝛ fluctuãtes motus aĩ supductus rigor sc̃e deliberacõis ꝑmit.

Potest etiã in gelu ul' glacie p̃ntis vite adũsitas designari. que dũ sub aspitate sua scõs ꝯpmit. valentiores reddit. Nũ eñ nos opẽ d̃s molestijs exerceri pmittit. atq; ad melioris vite statũ intẽuenĩẽte tristicia ꝑducit. miro ꝯsilio sup futuram frugẽ gelu ⁊ glaciẽ gignit. ut electus q̊sq; ĩ hac

169

C xxxviii

vita tanq̄ in hyeme adu͛ſa ventoꝝ ⁊ frigoꝝ tolerat: ⁊ velut ī eſtiua ſerenitate pꝰ modū fructuſ quoſ hic ɔcepit demōſtret. Unī ⁊ ſponſi voce vnicuiq; aīe poſt huiꝰ mūdi turbineſ ad illa etnitatiſ amena ꝓperanti dr̄. Surge ꝓpera amica mea formoſa mea ⁊ veni. iā eñ hyemps tranſijt. ymber abijt et receſſit. Et qȝ ſi ſola nobis aſſūt pſpera ſoluimur. ad virtutē u° meliuſ p adu͛ſa ſolidamur: recte ſubiūgit. In ſilitudine lapidis aque durant. Menteſ eñ q̄ p pſpera molliť fluent. ɔſtricte adu͛ſitatibus dureſcunt. et ad ſilitudinē lapidis aqua pducitur: qn̄do infirmꝰ quiſq; p acceptā deſup tolerantiam paſſioneſ ſui redemptoriſ imitatur. In ſilitudīe qppe lapidiſ aqua duruerat. cū ille pͥus īpaciens ille pſecutor poſt modū paulus dicebat. Impleo ea q̄ deſūt paſſionū xp̄i in carne mea. Et qȝ dū deprimimur adu͛ſiſ ſolerciꝰ intn̄a dona cuſtodimus: recte additur. Et ſupficies abiſſi ɔſtringitur. Solet eñ leticia archana mētis apire. atq; apiendo amittere. adu͛ſa u° cū noſ extiꝰ depmunt: intꝰ cauciores reddunt. Poſt gelu itaq; ul' glaciē ſupficies abiſſi cōſtringitur: qȝ mens nr̄a ad cōſeruāda pfunda dona que accepit. ipiꝰ adu͛ſitatibꝰ munitur. Abyſſi eñ ſui ſupficiē yſaias ɔſtrinxerat: q̄ dicebat. Secretū meū m̄. ſecretū meū m̄. Abyſſi ſupficiē paulus ɔſtrīxerat: q̄ tot piculis adu͛ſitatiſ inſudans. ſub ptextu cuiͣdā de ſemetipō loquitur dicens. Audiuit archana u͛ba: q̄ non licet hoī loqui. Et rurſū. Parco autē: ne quiſ me exiſtimet ſup id qͩ videt ī me aut audit aliqͩ ex me. Qui ergo foris adu͛ſa tolerans. ne fortaſſe in laudibꝰ deflueret archana ſua apire metuebat: qͥd aliud q̄ ſecretoꝝ ſuoꝝ abyſſū p ɔſtrictā ſupficiē pſſerat: Sequitur. Nūq̄ ɔiūgere micanteſ ſtellas plyades: aut gyrū arcturi poteris diſſipare: Plyades ſtelle a potu plyſtu id ē pluralitate vocate ſūt. Ita aūt vicine ſibi ꝛ diuiſe ſūt ꝯdite: ut et ſiꝉ ſint. ꝛ tn̄ ꝯiūgi neq̄q̄ poſſint: q̄ten⁹ vicinitate q̇dē ꝯiūcte ſūt. ſʒ tactu diſiūcte. Arctur⁹ uō ita nocturna tp̄a illuſtrat: ut ī celi axe poſit⁹ ꝑ diu'ſa ſe u'tat. nec tn̄ occidat. Neq; eī extra c̄rcns īuolutur: ſʒ in loco ſituſ. in cūctiſ mūdi ꝑtib⁹ nequaq̄ caſur⁹ inclinat. Qd̄ g° ē qd̄ hō ex tr̄a fact⁹ atq; ī tr̄a poſituſ de celeſti ām̄iſtracōē diſcutit: q̄ʒ plyades ꝯiūgē nō valet quaſ vicinas ſibimetipīs ꝯditas ꝛ pene ꝯiūctaſ videt: q̄ʒ arcturi girū diſſipare nō pt̄. quē tn̄ cernē ipā ſua vertigine pene diſſipatū pt̄: An ut ī iſtis miſtiis auctoriſ potēciā pēſans īfirmitatiſ ſue memīerit: ꝛ eū quē adhuc ī maieſtate ſua videre nō poterat. q̄ ſit īeſtimabilis ī ipā miſtioꝝ celeſtiū gubˀnacōē ꝑpendat: Sʒ cur iſta loq̇m̄: q̇ ſtimulo rōis vrgem̄. ut hͤ ūba miſticiſ ſenſib⁹ grauida cognoſcam: Qd̄ eī micāteſ plyadeſ que ꝛ ſeptē ſūt. aliud q̄ ſanctoſ omēs denūtiant: q̇ intˀ ꝑn̄tiſ vite tenebras ſpūs ſeptiformis grē nos lum̄e illuſtrant: qui ab ipſa mūdi origine uſq; ad ei⁹ tīm diūſis tp̄ib⁹ ad ꝓphandū miſſi iuxta aliq̄ ſibi ꝯiūcti ſūt. ꝛ iuxta aliq̇d nō ꝯiūcti: Stelle eī plyadeſ ſic ſupˀdictū ē vicinitate ſibi ꝯiūcte ſūt: tactu diſiūcte. Simul q̇dē ſite ſūt: ꝛ tn̄ lucis ſue viciſſim radios fundūt. Ita ſcī omēs aliis atq; aliis ad ṗdicādū tp̄ib⁹ appˀnteſ. ꝛ diſiūcti ſūt ꝑ viſionē ſue ymaginis: ꝛ ꝯiūcti ꝑ intēcōez mētiſ. Simul micant. q̄ʒ vnū ṗdicant: ſʒ nō ſemetipſos tangūt. q̄ʒ in diūſis tp̄ib⁹ paruūt. Quā diūſis tp̄ib⁹ abel. yſaias, iohānes apparuerūt. Diuiſi q̇dem fuerāt tp̄e: ſʒ nō ṗdicatione. Nā abel redēptoris nr̄i paſſionē ſignificans: agnū in ſacrificio obtulit. De cui⁹ paſſione yſaias ait. Sic agn⁹ corā tondē

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

te se obmutesceret: ⁊ nō aperiet os suū. De quo iohēs qͦ; ait, Ecce agnꝰ dei: ecce q̄ tollit pccā mūdi. Ecce diuisis q̊d̄ tpibꝰ missi: ⁊ tn̄ ꝯcordit̄ de redemptoris nr̄i innocentia senciētes. eūdē agnū iohēs ostēdendo. ysaias ꝓuidēdo. abel offerēdo locutꝰ ē. Et quē iohēs in ostēsione. quē ysaias in locucōe. hūc abel significando in manibꝰ tenuit. Quia ergͦ quō plyades stelle de hūanitate ꝯditoris sibi ꝯcināt diximꝰ: nūc quō in ostendēda vnitate trinitatis ꝯcordit̄ luceāt demōstremꝰ. Diuersis qͥppe tpibꝰ huic mūdo dauid ysaias ⁊ paulus apparuit. sꝫ tn̄ nullus eoꝝ alteri diuisū sensit: quia ⁊ si semet ipsos nō nouerāt facie: vnū tn̄ didicerāt ex diuina cognicōe. Dauid qͥppe ut auctorē oīm ac deū trinitatē ostenderet. dixit Benedicat nos deus deus nr̄: bn̄dicat nos deus. Ac ne t̄cio deū noiāns tres deos dixisse putaretur: ilico vnitatē eiusdē trinitatis insinuās addidit. Et metuāt eū oīs fines t̄re. Quia enī nō eos sꝫ eū subdidit: vnū tria q̄ dixerat intiāuit. Ysaias qͦ; cū laudē de vnitate trinitatis aperiret: seraphin voces exp̄mens ait. Scūs scūs scūs. Ac ne t̄cio scm̄ noiāns vnitatē diuine substancie scindē viderētur: adiunxit. Dn̄s deꝰ sabaoth. Quia ergͦ nō dn̄i dixit. sꝫ dn̄s deus addidit: vnū existere qd̄ t̄cio scm̄ vocauerat indicauit. Paulus qͦ; ut operacionē scē trinitatis ostēderet. ait. Ex ipso ⁊ per ipm̄ ⁊ in ipso sunt oīa. Atq; ut vnitatē eiusdē trinitatis intiāret: ꝓtinꝰ addidit. Ipsi glīa in secula seculoꝝ amē. Qui ergͦ nō ipsis sꝫ ipsi subdidit: vnū naliter tria scdm̄ psonas inotuit. qd̄ supiꝰ t̄cio idipm̄ dixit. Quia ergͦ ⁊ ī vno loco plyades site sunt. quia de deo ꝯcordit̄ senciunt: ⁊ tn̄ semetipas nō tangūt: quia sicut dc̄m̄ est per hꝰ mūdi diuisa tpa paruerūt. Qd̄ bn̄ ac breuiter ezechiel ꝓpheta describit: q cū diuisi gn̄is aīalia videre se diceret. adiunxit. Iunctēq; erāt pēne eoꝝ alterꝰ ad alterū. Pēne qͥppe aīaliū alterꝰ ad alteꝝ iuncte sunt.

qꝛ ⁊ ſi diſſilia ſuñt que aguñt. vno tñ eodẽq; ſenſu ſibi ſcõꝝ voces virtuteſq; ſociant̾. Et q̃uis ali⁹ rõnabilr̃ cuncta agendo ſit homo. ali⁹ in paſſionib⁹ ſit fortis. adũſa mũdi nõ timẽdo ſit leo. ali⁹ ꝑ abſtinẽtiã ſemetipm̃ viuã hoſtiã offẽndo ſit vitulus. ali⁹ ſe ĩ alta rapiẽdo ꝯtẽplacoĩs volatu ſit aq̃la. pẽnis ſe tñ dũ uolant tangũt. qꝛ ꝯfeſſione uocũ ⁊ virtutũ ſibi vnaĩmitate iũgũt. Qđ qꝛ ſoli⁹ diuine virtutis ẽ. et diſiunctis tꝑib⁹ miſſos in fidei p̃dicacoẽ ꝯiũgẽ. ⁊ diſſilibus virtutib⁹ p̃ditos fulgore intẽcoĩs vnire. rẽ dicit̾. Nũq̄d ꝯiũgẽ ualebis micantes ſtellas plyades. Ac ſi dicat̾ ut ego. q̄ vn⁹ oĩa impleo. atq; in vnitatis ſenſu electoꝝ mentes ſplendo ꝯiũgo. In arcturo autẽ q̄ ꝑ giru ſuũ nocturna ſpacia nõ occaſur⁹ illuſtrat. nequaq̃ ꝑticularĩ edita vita ſcõꝝ. ſʒ tota ſil' eccl'ia deſignat̾. q̄ fatigacoẽs q̄dẽ patit̾. nec tñ ad defcm̃ ꝓp̃i status inclinat̾. giru laboꝝ tolerat. ſʒ ad occaſũ cũ tꝑib⁹ nõ feſtinat. Neq; eĩ ad yma poli arcturus cũ nocturno tꝑe ducit̾. ſʒ dũ tꝑe uoluit̾ nox finit̾. qꝛ nimiꝝ dũ ſcã eccl'ia ĩ mũdi t̾bulacoĩb⁹ quatit̾. p̃ntis vite ũbra tenuat̾. eaq; ſtante nox p̃terit. qꝛ illa in ſua ĩcolumitate ꝑdurãte mortalitas h⁹ vite ꝑibit. Eſt ĩ arcturo qđ ꝯſideraci⁹ poſſu⁹ ĩtueri. In ſeptẽ q̄ppe ſtellis uoluit̾. ⁊ mõ q̄dẽ tres ad ſũma eleuat. atq; ad yma quatuor inclinat. mõ q̃tuor ſup⁹ erigit. ⁊ tres inferi⁹ p̃mit. Scã quoq; eccl'ia mõ cũ infidelib⁹ trinitatis noticiã. mõ autẽ fidelib⁹ ſuis virtutes q̃tuor id ẽ prudẽciã fortitudinẽ tẽperantiã iuſticiã p̃dicat. q̄ rotatu p̃dicacoĩs ſtatus ſui ſpeciẽ q̄dãmõ ĩmutat. Nã cũ q̄bʒdã de opib⁹ ſuis gl'antib⁹ ꝯfidentiã ꝓp̃ii laboris euacuat ⁊ fidẽ trinitatis exaltat. qđ aliud fac̃ n̄ tres ſtellas arctur⁹ eleuat ⁊ q̃tuor inclinat. Et dum q̄ſdã bona opa nõ hñtes de ſola fide p̃ſumẽ ꝓhibet. ſʒ opari enixi⁹ que p̃cepta ſũt iubet. quid

aliud arcturꝰ facit. n̄ q̄tuor ſtellas erigit. treſ depo
nit. Uideamꝰ quō treſ eleuet. ⁊ q̄tuor deponat.
Ecce p paulū cont̄ fidē de ope ſupbientibꝰ dic̄. Si
abrahā ex opibꝰ iuſtificatꝰ ē. habȝ gl'am. ſȝ nō ap̄
deū. Quid eī dic̄ ſcriptura. Credidit abrahā deo. et
reputatū ē ei ad iuſticiā. Uideamꝰ quō q̄tuor eleuet.
treſ deponat. Ecce p iacobū de fide cont̄ opa ſupbi
entibꝰ dicit. Sicut corpꝰ ſine ſpū emortuū ē. ita ⁊
fideſ ſine opibꝰ mortua ē. Arcturꝰ itaq; uoluit. q̄
ſc̄a eccl'ia iuxta auditoꝝ ſuoꝝ mētes in diu̓ſo latē
p̄dicationis arte uſat̄. Arcturꝰ uoluit. q̄ hec ī no
ctis huiꝰ tribulacoīb' rotat̄. Sȝ huc arcturi girū
qnq; dn̄s diſſipat. q̄ laboreſ eccl'ie ad requiem
pmutat. Tūc ⁊ plyadeſ plenꝰ iungit. cū girū arctu
ri deſtruit. q̄ tūc nimiꝝ ſc̄i oms ⁊ viſionis ſue
ſpecie copulant̄. qn̄ in fine mūdi ſc̄a eccl'ia ab his
q̄s n̄c ſuſtinet laboribꝰ ſoluit̄. Dicat g°. Nūq̄d iūgē
ualebis micanteſ ſtellas plyades. aut girū arcturi
potis diſſipare. ſubaudis ut ego. q̄ tūc ſcoꝝ vitā
⁊ p ſpem vnio. cū girū vniu̓ſalis eccl'ie corpalit̄
ſoluo. Et q̄s hoīm ſolꝰ diuine hoc ēē virtutiſ igno
rat. Sȝ ut cognoſcat hō q̄lis ipē ſit. inc̄oret aſſidu
e q̄ ſolus dn̄s poſſit. Habeꝰ adhuc qd̄ de ſtelliſ ply
adibꝰ atq; arcturo aliud ſentiamꝰ. Plyades q̄ppe ab
oriente. arcturꝰ uō ex pte aq̄loīs ſurgit. Quaqua
aūt ſe p girū ſuū arcturꝰ u̓terit. plyadeſ oñdit. et
cū lux diei iā vicina efficit̄. ſtellaꝝ eiꝰ ordo diſten
dit. Pt g° p arcturū q̄ a plaga frigoris naſcit̄ lex. p
plyadeſ uō q̄ ab oriēte ſurgūt teſtamēti noui grā
deſignari. Qui eī ab aq̄lone lex venerat. q̄ tanta ſub
ditoſ rigidiranſ aſpitate terrebat. Nā cū p culpis
ſuis alios p̄cipet lapidibꝰ obrui. alios gladii mor
te multari. plaga torpēs ⁊ velut a ſole caritatiſ a
liena p̄ceptoꝝ ſuoꝝ ſēina pluſ p̄mebat ex frigore.

Gray Scale
0 1 2 3 4

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

quam ex calore nutriebat. Cuius oppressionis pondus petrus horruerat, cum dicebat: Quid temptatis deum imponere iugum super ceruicem discipulorum, quod neque patres nostri neque nos portare potuimus? Nec mirum quod per arcturi septem stellas testamentum uetus exprimitur, quia et in ueneratione legis dies septimus extitit, et per ebdomadam integram constituti sacrificii uota tendebant. Plyades uero et ipse, que sicut superius diximus septem sunt, quid testamenti noui gratiam tanto apertius indicant quanto cuncti liquido cernimus quod per illud fideles suos sanctus spiritus septiformis muneris luce illustrat. Quasi ergo se arcturus uertit plyades ostendit, quia per hoc quod testamentum uetus loquitur testamenti noui opera nuntiantur. Sub textu enim littere tegit misterium prophetie. Et quia inclinat se arcturus et plyades demonstrat, quia dum ad spiritualem intellectum flectitur, significata per illud lux gratie septiformis aperitur. Et appropinquante diei luce stellarum eius ordo distenditur, quia postquam per semetipsam nobis ueritas innotuit, ab obsequiis carnalibus littere precepta laxauit. Redemptor autem noster in carne ueniens plyades iunxit, quia operationes septiformis spiritus simul in se et cunctas et manentes habuit. De quo per ysaiam dicitur: Egredietur uirga de radice yesse, et flos de radice eius ascendet. Et requiescet super eum spiritus domini, spiritus sapientie et intellectus, spiritus consilii et fortitudinis, spiritus scientie et pietatis, et replebit eum spiritus timoris domini. De quo zacharias ait: Super lapidem unum septem oculi sunt. Atque iterum: Et in candelabro aureo lucerne septem. Nullus uero hominum operationes sancti spiritus simul omnes habuit nisi solus mediator dei et hominum, cuius est isdem spiritus qui de patre ante secula procedit. Bene ergo dicitur: Super lapidem unum septem oculi sunt. Huic enim lapidi septem oculos habere est simul omnem uirtutem spiritus septiformis gratie in operatione retinere. Alius namque prophetiam, alius scientiam, alius uirtutes

ali⁹ gr̄a linguaꝝ. ali⁹ int̄p̄tacōēꝫ ſermonū iuxta
diſtributionē ſcī ſp̄c accipit. ad habenda uō cūcta
eiꝰdē ſpūs munera nemo p̄tingit. At uō ꝯditor nr̄
infirma nr̄a ſuſcipiens. qꝛ p diuinitatiſ ſue potē
tiā ſil' ſc habē oīs ſcī ſpūs virtutes edocuit. mi
cantes p̄culdubio plyades iūxit. Hūc uō plyades iū
git. arcturi girū diſſipat. qꝛ dū ſemetipm̄ ſcm̄ hoi
nē habē cūctaſ ſcī ſpūs opacōēs ĩnotuit. in teſta
mēto ueteri litt'e laborē ſoluit. ut fidelis qſq; iā
cū libertate ſpūs illud intelligat. cui p̄us in formi
dine int' tot diſcrimina ſeruiebat. Audiat itaq;
bt̄s iob. Nūqd ꝯiūgē ualebis micantes ſtellas ply
ades. acſi apte dicēt. Habē qdē tua quaꝝdā
virtutū potes. ſꝫ nūqd exercē ſil' oīs opacōēs ſcī
ſpūs ſufficis. Me g° ꝯiūgentē plyades in cūctis virtu
tib⁹ ꝯtēplare. ⁊ tu de paucis ab elatione ꝯpeſcē. Au
diat qd' dr̄. Aut girū arcturi poteris diſſipare. Acſi ei
apte dicēt. Et ſi ipē iā que tua ſūt ſentis. nūqd vir
tute tua etiā in alienis cordib⁹ laborē groſſioris
intelligētie deſtᵘ[illegible]is. Me itaq; ꝯſidera. q carnali
um ſtulta corrigo. dū me p carnis ſtulticiā mani
feſto. ut tanto magis hec q putas virtutū tuarū
fortia humiles. quāto nec ueſtigia mee īfirmitatiſ
app̄hendis. Qⁱa uō ī ipō dnīce īcarnacōis myſtīo
aliis lux ueritatiſ oñdit. alioꝝ uō p ſcandalū cor
da tenebrant'. recte ſubiūgit. Nūqd p̄ducis lucifeꝝ
in tp̄e ſuo. ⁊ ueſp̄m ſup filios t're ꝯſurgē facis.
Pater qppe in ſuo tp̄e lucifeꝝ p̄duxit. qꝛ ſic ſcp̄tū
ē. cū venit plenitudo tp̄is miſit de⁹ filiū ſuū natū
ex muliere. fcm̄ ſub lege ut eos q ſub lege erāt re
dimēt. Qⁱ natus ex virgīe uelut lucifer int' tene
bras nr̄e noctis apparuit. qꝛ fugata obſcuritate
p̄cc̄i. etnū nobis mane nūtiauit. Lucifeꝝ ſe īnotu
it. qꝛ diluculo ex mortuis reſurrexit. ⁊ fulgore

ſui luīs mortalitatis nr̄e tetrā caliginē preſſit. Qͥ
bn̄ p iohēz dr̄ ſtella ſplendida ⁊ matutina. Ipſe q̄p̄
pe apparēdo pt⁹ mortē matutina nob̄ ſtella ē fc̄us.
q: dū in ſemetipō exēplū nobis reſurrectiōis p̄bu
it. q̄ lux ſequat̄ indicauit. Veſpm̄ uō ſup filios t̄re
ꝯſurgē dn̄s facit. q: infidelib⁹ iudeoꝝ cordib⁹ dn̄a
ri antixp̄m eoꝝ mⁱto exigēte pmittit. Qui ideo
a dn̄o huic veſperi iuſte ſubdūt. q: ipi ſponte
ſua filij t̄re eē uoluerūt. Terrena q̄ppe et nō celeſtia
requirentes. a pſpicienda luciferi nr̄i claritate cecati
ſūt. ⁊ dū p̄eſſe ſibi veſpm̄ expetūt. ſubſequētis dā
nacōis et̄na nocte mergūt. Hinc ī euāgelo dn̄s di
cit. Ego ueni ī noīe patris mei ⁊ nō recepiſtis me.
ali⁹ veniet in noīe ſuo. ⁊ ipm̄ recipietis. Hinc pau
lus ait. Eo q caritatē vitatis nō receperūt ut ſalui
fiēnt. iō mittet illis ds̄ opacōez erroris ut credāt
mendatio. ut iudicent̄ oms̄ q̄ nō crediderūt veri
tati. ſ; ꝯſenſerūt iniq̄tati. Nequaq̄ g° ſup eos veſp
ꝯſurgēt. ſi celi filij eē uoluiſſēt. ſ; dū viſibilia
appetūt. amiſſo cordis lūie ſub noctis duce tene
breſcūt. Qd̄ tn̄ ſi moralit̄ diſcutim⁹ quōd cotidie
agat̄ īuenim⁹. q: nimi⁹ ⁊ cleis lucifer orit̄. et
veſp rep̄b deo pmittēte dn̄at̄. Vn⁹ ei atq; idē ſer
mo dei ē in ore p̄dicantis. quē dū iſti gaudēdo
illi uō īuidendo audiūt. claritatē ſibi luciferi in
veſpi tenebras vertūt. Dū iſti humilr̄ vocē ſc̄e p̄dica
cōis accipiūt. qⁱ ad ſtelle lucē oculos cordis api
unt. dū uō illi bn̄ dicēti īuidet ⁊ nō ſalutis cau
ſā ſ; elacōis glām q̄rūt. prūpente īiq̄tatis ſue veſ
pe in ſopnū mortis oclōs claudūt. Poccultū g° iu
diciū is q̄ electo ē lucifer. rep̄bo auditori fit veſp.
q: exhortacōe ſcā qua boni ad vitā redeūt. praui de
ti⁹ in culpa moriūt. Vn̄ bn̄ p paulū dr̄. Xpi ei bon⁹
odor ſum⁹ deo. in his q̄ ſalui fiūt. ⁊ ī his q̄ peūt.

38

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

·C xxxviij

Alıȷs quidē odor mortiſ ī mortē: alıȷs aūt odor vi
te ad vitā. Verbū itaq; ſuū auditorib⁹ eē luciferꝝ
fit̄ ⁊ veſpm vidit. p qđ ⁊ alios ab iniq̄tate ſuſcita
ri. ⁊ contra alios ſopiri iniq̄tate ꝯſpexit. Qđ qꝛ oc
cultis dei iudicijs agit̄ que in hac vita ab hoīb⁹
cōꝑhendi nō poſſūt. rē illic ſubdidit. Et ad hͨ
q̇s tā ydoneus: Ac ſi dicēt. Ydonei q̇dē ſum⁹ ad
hec ꝯſiderāda qꝛ fiūt: ſꝫ ydonei nō ſum⁹ ad hec
īueſtigāda cur fiat. Vn̄ hic q̄ dn̄s qꝛ alıȷs ꝓduci lu
ciferꝝ alıȷs uō ꝯſurgē veſpm dixerat: ne ꝑſcrutari
hō occulta dī iudicia audēt. ilico ſubiūxit. Nūq̇d
noſti ordinē celi: ⁊ ponis rōēꝫ ei⁹ in trā. Ordinē
celi noſſe ē. ſupnaꝝ diſpoſitionū occultas ꝑdeſti
nacoēs vidē: rōēm uō ei⁹ in trā ponē ē. ante hūa
na corda taliū ſecretoꝝ cauſas apire. Roēm videlꝫ
celi ī trā ponē ē. ſupnoꝝ iudicioꝝ myſteria velle
ꝯſiderādo diſcutē uel loquēdo manifeſtaē: qđ utiq;
facē in hac vita poſit⁹ nullus pt. Vt ē. a paruis ad
maiora veniam⁹: quis ītelligat q̄ ēē rō ſecretoꝝ
pt. ꝙ ſepe vir iuſtus a iudicio nō ſolū iudicat⁹
ſꝫ eciā puīt⁹ redeat: ⁊ īiqu⁹ ei aduſari⁹ nō ſolū nō
puni⁹ ſꝫ eciā victor abſcedat. Quis ītelligat cur
viuit ali⁹ inſidians mortib⁹ ꝓxioꝝ: ⁊ morit̄ ali⁹
q̇ ꝓfutur⁹ ēēt vite multoꝝ. Ali⁹ culmē aſſequit̄
ptatis. q̇ nō n̄ ledē ſtudet: ali⁹ tīnmō leſos defē
dere ꝯcupiſcit: ⁊ tn̄ ipē oppreſſus iacet. Alius vaca
re appetit ⁊ īuīs negocijs implicat̄: ali⁹ negoci
is implicari deſiderat: ⁊ coactuſ vacat. Ali⁹ male
inchoans uſq; ad vite ſue tīnū ad peiora ꝑtrahit̄:
ali⁹ bn̄ incipiens. p longitudinē tpm ꝓficit ad
augmētū mitoꝝ. Atq; econt̄ ali⁹ male viuēs diu
reſeruat̄ ut corrigat̄: ali⁹ q̇dē bn̄ viuē videt̄: ſꝫ
ī hac vita couſq; ꝑdurat. quo ad ꝑuſa ꝓrūpat.
Ali⁹ in errore infidelitatiſ natuſ ī errore deficit̄.

aliꝰ in catholice fidei rc̄titudine genitus· in catholice fidei rc̄titudīe ꝯsūmat᷑· Econt᷑ uͦ aliꝰ catholice mr̄is ventre editus· iuxta vite tīnū erroris voragīe deuorat᷑· aliꝰ aūt vitā suā in catholica pietate ꝯsūmat· q̄ ortus in pfidia cū lacte mr̄is hauserat virꝰ erroris. Aliꝰ celsitudinē bn̄ viuēdi appetᵗ ⁊ vult et ualet· aliꝰ nᶜ vult nec ualet· aliꝰ vult ⁊ nō valet. aliꝰ valet ⁊ nō vult. Q̄s gͦ ista iudicioꝝ celestiū secreta discuciat· q̄s intelligat discretā lancē eq̄tatis occulte· Ad cognoscendos q̄ppe istos iudicioꝝ secretoꝝ sinꝰ nullus ascendit. Dicat᷑ gͦ hoī ut se nescire cognoscat· nescientē uͦ se cognoscat ut timeat· timeat ut humiliet᷑· humiliet᷑ ne p̄sumat ī se· nō p̄sumat in se ut ꝯditoris sui auxiliū req̄rat· et q̄ in se fidens mortuus ē· auctoris sui adiutoriū appetens viuat. Audiat itaq; vir iustus iā q̄dē se sciens. ſ; adhuc q̄ sup̄ se sūt nesciens· nūq̄d nosti ordinē celi ⁊ ponis roēm eiꝰ in t̄ra· Id ē nūq̄d occultos ordines iudicioꝝ celestiū ꝯp̄hendis· aut apīre hūanis auribꝰ sufficis· Beatꝰ gͦ iob de iudicioꝝ incōprehensibiliū īuestigacōe req̄rit᷑· ac si ei apte dicat᷑ Cuncta q̄ pateris. tanto tolerare paciēt᷑ debes· q̄nto celestiū secretoꝝ ignarꝰ. cur hec pateris nescis. Deo gracias

Explicit pars quī[illegible] moraliū bt̄i gregorii pape
Liber vicesiꝰ nonꝰ Sit nomen dn̄i ihēsu bn̄dcm

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und Universitäts Bibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

RIJKSUNIVERSITEIT TE LEIDEN
FACULTEIT DER LETTEREN

No.

Bericht op brief van:

Onderwerp:

Bijlagen:

LEIDEN, 6.1.1979

Universitätsbibliothek Bremen
Handschriftenabteilung.

Vor einiger Zeit traf ich in dem Katalog einer Ausstellung von mittelalterlichen Miniaturen und Handschriften, unter dem Titel "Schätze der Stadt Bremen in der Universitätsbibliothek" im Focke-Museum im April und Mai 1975, die Beschreibung zweier Handschriften des 15. Jhdts. deren Schrift "eine Kopie des karolingischen Schriftstils des frühen 13. Jhdts. darstellt" bzw. "den Stil der 2, Hälfte des 12. Jhdts. kopiert". Es handelt sich um die Nummern

7 = Ms. a. 162, Moralia Gregorii
9 = Ms. a. 153, Sakramentar 1492.

Falls es sich hier wirklich um Imitation älterer Schriftstile handelt, interessieren mich diese Hss. sehr. Ich möchte Sie gerne bitten, mir - falls es nicht zu teuer wird - einige Photographieen nach diesen Hss. zu senden. Ich überlasse Ihnen die Wahl geeigneter Seiten, würde aber Wert darauf legen dass auch die Initialen (die im Katalog extra vermerkt werden) dabei vertreten sind. Am liebsten wären mir gute Photographieen in natürlicher Grösse; aber auch etwa Mikrofilm (negativ) käme in Frage.

Könnten Sie bitte einmal sehen in wieweit Sie meinen Wunsch erfüllen können? Sollten die Kosten mehr als etwa 20 DM betragen, so bitte ich Sie um vorherige Verständigung.

Mit vorzüglicher Hochachtung

Dr. J.P.Gumbert
Lektor Paläographie und Handschriftenkunde
Rapenburg 106
Leiden

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen